Ferencvári P.

első kiállitásán irókészletet,diszdobozt, vázát, falitükröt mutatott be, Egyfajta groteszk hangvétel jellemzi a keremikust.

Magyar Hirlap 1973-251-6
Láncz?Kiállitásról kiállitásra

M.D.K.

Ferencs Tamás, eperjesi kőművesmester

a Tállyai r.k. templom építése és annak vitája körül szerepel 1747-ben.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 324. old.

FERENCS János eperjesi kőmüves mester. A tállyai rk. templom épitése és ennek vitája körül szerepel 1747-ben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Ferencsik „Jerte" 1964

A magyar „Jerte" egyik alkotója.
(Felvétel)

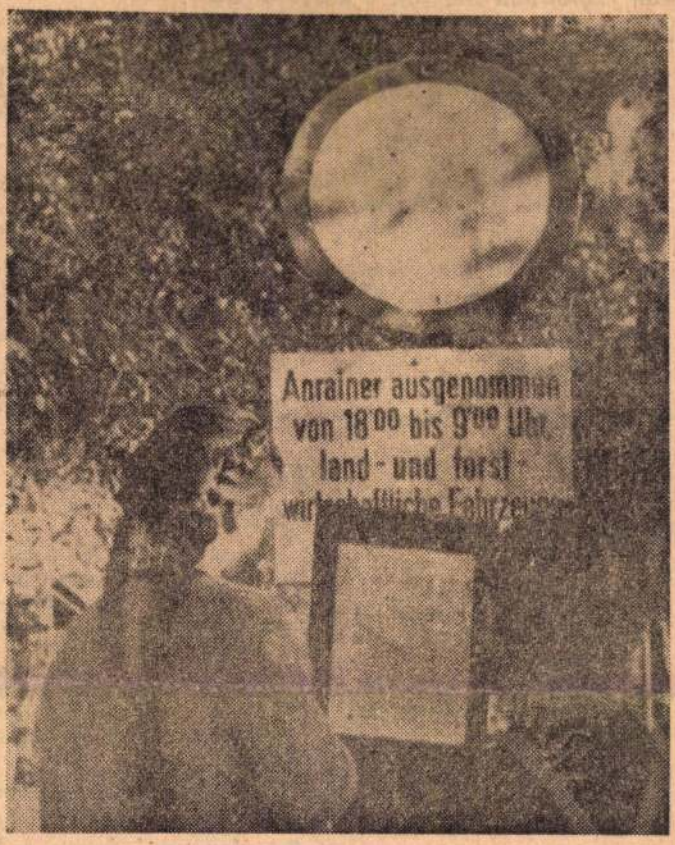
Az Ati Aurel i sötétségében volt elrejtve.

— : Magyar művészek Ausztriában 6.

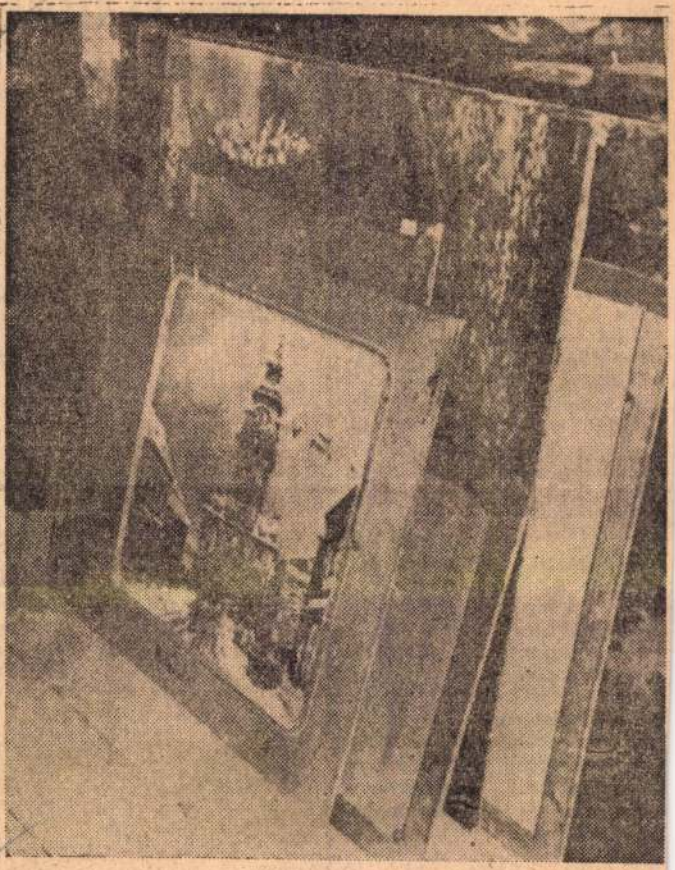
EST/ HIRLAP Vas. 1963. okt. 31.

Magyar műkincsek Ausztriában

Mint megírtuk, Ausztriában, az Alt Aussee-i sóbányában 18 esztendeje őriznek olyan magyar műkincseket, amelyeket a nácik raboltak el Magyarországról, s amelyeket máig sem szolgáltattak vissza.

A töplitzi tóhoz vezető út és az út mentén a Behajtani tilos! jelzés

Ferencsik magyar festő egyik alkotása

Telefoto MTI Külföldi Képszolgálat

Magyar Hirdető
SAJTÓTIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ESTI HIRLAP
1963 OKT 31
1024

ból.

A szocialistá
szerepelésének azo
nek bizonyos nel
kongresszuson gy
Nenni irányzata,
irányzaton belül
súlyt képvisel Ric
bardi, akinek
már kevésbé tets
reszténydemokratál
kereszténydemokra
változatlanul aggodalmas-

[illegible] tárgyalások nem ígérkeznek könnyűnek.

ereskedelemről

Az utóbbi évtizedben a kelet-európai országok kőolajszükséglete hatszorosára emelkedett.

A Szovjetunió és Románia **nemcsak szállítóként jelentkezik**

a szocialista olajpiacon, hanem segítséget nyújt a többi szocialista országnak a kőolajfeldolgozó ipar megteremtéséhez,

A bikapiacon

Választási kampányt folytat az új angol miniszterelnök. Mint tudjuk, képviselői mandátumot kell szereznie, mert mindeddig nem tagja a parlamentnek. Szűkebb hazáját, a skóciai Kinross és West Perthshire vidékét járja. A napokban például az egyik helyen éppen azon a piactéren tartott beszédet, ahol egyébként messze földön híres tenyészbikavásárokat tartanak. Ne tessék mosolyogni, a helybeliek nyilván nagy tisztelettel tekintenek erre a térségre.

Home miniszterelnök egyébként azzal igyekszik megnyerni minél több választót, hogy kijelenti: közülük való, földijük! S valóban, ez így is van. A rangjáról lemondott lord ugyanúgy skót vérből származik, mint azok, akik itt laknak, s a piactereken összegyűlnek választási beszédét hallgatni. Ugyancsak farmer, mint Kinross és West Perthshire lakói, azzal a különbséggel, hogy Sir Alec Douglas-Home „farmercsaládjának" — ötvenezer holdja van.

(ti)

Az iraki miniszterelnök nyilatkozata

Ahmed Hasszán Bakr dandártábornok iraki miniszterelnök tegnap nyilatkozatot adott Campbellnek, a *Reuter* tudósítójának. Ebben kijelentette, hogy kormánya *„megfelelő előkészületek után"* választásokat szeretne tartani, ellenzéki pártok részvételével.

Guy Mollet nyilatkozata az Es

Átfogó és őszinte

Moszkva, október 31.

Kedden este 11 órás vita után, amelyben csaknem végig részt vett *Hruscsov* is, befejeződött a *Guy Mollet* vezette francia szocialista küldöttség és az SZKP képviselői megbeszélésének első szakasza.

Tegnap este felkerestük Guy Mollet-t, és a megbeszélésekkel kapcsolatban kérdést intéztünk hozzá.

— *Mint már a küldöttség tagjai is hangsúlyozták* — válaszolta a SFIO főtitkára — *nekem is elsősorban azt a szívélyességet kell kiemelnem, amellyel fogadtak bennünket, és azt a nagy őszinteséget, amely a megbeszéléseket jellemezte. Tájékozódni jöttünk Moszkvába és mondhatom, hogy ezt a célt teljesen elértük, átfogó tájékoztatást kaptunk a bennünket érdeklő kérdésekről. A megbeszélések mérlegét nem áll módomban most megvonni, erre pártunk vezető bizottsága illetékes, amelynek jövő szerdán számolok be Párizsban.*

A megbeszélések tárgyául szolgáló kérdésekről Guy Mollet a következőket mondotta:

— *Szovjet barátainknak három kérdéscsoportot ter[illegible]az első cso-*

Ferencsik Anna

Tanácsi képző művész-tanár találkozója
Vésztő vett a művészi találkon

Moldvay képző: Csongrád képző és díszítőművész
körének találkozása.

Népművelés 1970/7 42 old.

MDK

Ferencsik és Fischer, lugosi építészek

terrakotta szobrászmunkák elvégzésére megbizás

Miskolci postapalota építése

Vállalkozók Közl. 1906. márc. 14. 71.

ntes, utcai oldalon 4, udvarin
z.

vrám, bl)

Ferenczy Béni otthona a Pasaréten

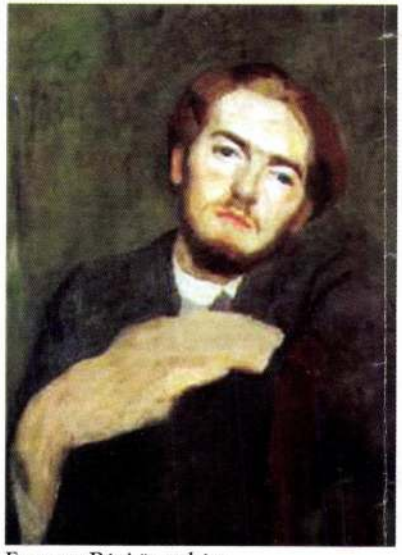
Nem őrzi emléktábla a magyar szobrászművészet egyik legnagyobb alakjának, Ferenczy Béninek nevét azon a házon, amelyben élete utolsó szakaszát töltötte.

A modern, Bauhaus stílusú ház földszintjének bal oldali lakása volt az övék. A mai szemmel nézve is modern konyhában beépített bútorok voltak, ablaka a hátsó kertre, gyümölcsfákra nézett. A két hatalmas szoba csodálatos antik bútorokkal és keleti szőnyegekkel volt berendezve. Erzsi néni ágya fölött a fal minden négyzetcentiméterén bekeretezett családi fotók lógtak; a polcokon, párkányokon műtárgyak sokasága sorakozott. De volt egy olyan helyiség, amelyet még a ritka ízléssel berendezett szobáknál is jobban szerettek: a hatalmas terasz. A szobányi méretű teraszt Erzsi néni kényelmes lakószobaként rendezte be: fotelek, kanapé, szekrények álltak rendelkezésre. A terasz tavasztól őszig tele volt virággal; három nyitott oldalán a ládákban folyamatosan cserepes és ültetett virágok virultak. Az enyhe nyári éjszakákon sokszor kint is aludtak, ezért egy keretre gézből függönyt feszítettek; így a levegő és a fény akadálytalanul beáramlott, de nem kellett a szúnyogoktól tartani.

A ház - ha jól tudom - a kárpótlás során került vissza az eredeti tulajdonos leszármazottjának birtokába. Ezt követően Erzsi néni még évekig itt lakott, de mivel a visszakapott ingatlant fel akarták újítani, mennie kellett. Az önkormányzat bocsátott rendelkezésére egy lakást a Margit körúton, amelyben el tudta helyezni a páratlan hagyatékot. Erzsi néni halála után a műtárgyak és a berendezés a Ferenczy Alapítvány tulajdonába került. Erzsi néni végakaratában azt kérte, hogy a sírjára csak egy szál virágot vigyenek, a koszorúra szánt összeget pedig adják az alapítványnak.

A II. kerületi, Hermann Ottó utcai ház

Ferenczy Béni önarcképe

Ferenczyék már a pasaréti házban éltek, amikor Béni bácsi 1956 novemberében agyvérzést kapott, és kórházba szállították. A betegség következtében elvesztette beszédkészségét, és jobb oldalára megbénult. Barátai továbbra is eljártak hozzá, hogy felolvassanak neki, vagy csak üldögéljenek ágyánál. Felesége, Erzsi néni odaadóan ápolta, és nem hagyta, hogy teljesen magába süllyedjen. Ceruzát, ecsetet adott bal kezébe, és Ferenczy Béni, közel a hetvenhez képessé vált arra, hogy bal kezével pótolja elveszett készségeit, és újra alkosson. Bal keze alól ez után is remekművek kerültek ki, mint például az Aranykor kisfiú-figurája.

Nagy László hetvenedik születésnapjára írta köszöntőjében:

„Ismét megindul a bal kéz, bánatos, ügyetlen kis hérosz. Reszketnek a vonalak, mintha az alkotót még a halál szekere rázná. Nemsokára, szinte kecsesen, világokat hódít. A rajzok különösek: sárkányok, ősanyák, csordapásztorok, a bibliából a szeretet jelképei. Aztán citerát pengető alakok, táncosok, zeneszótól síró, tenyérbe temetkező arcok. Szobrot is gyúr a bal kéz: husángot hajító fiú - jelképe az ő roppant csatájának. És mindenütt szépség és monumentalitás. Ecsettel is tündérkedik, rikoltanak akvarell-foltjai. Virágseregek, virágfejek közül magasra tör a legszebb virág: egy remekművű férfifej. Nyaka hosszú, arca féloldalt fordul, szakálla zöld. Körben a fején tenyérnyi széles pánt, mint a friss vér, piros. Talán Krisztus feje, talán az övé. Mert szenvedett, mert ő is feltámadott, de ő emberi energiával. Ő is legendás."

Ülő női akt. Ferenczy Béni szobra az első kerületi Horváth-kertben. A nyugalmat árasztó figura az emberi lét, az emberi test szépségét jeleníti meg.

A képen látható kerítés keleti stílusban készült. Ebben a korban az építészek és az iparművészek is gyakran használtak népi motívumokat, szívesen alkalmazták az akkor felfedezett krétai-mükénei művészet jegyeit, és egzotikus népek, elsősorban a japán művészet stílusjegyeit. *Melyik utcában található?*

A politikai okokból elítéltek és internáltak emlékműve, néma tiltakozás a diktatúra ellen. *Hol található ez a kompozíció?*

Ezen a képen egy barokk szobor hátulról látható a győzedelmes nap ábrázolásával. Részben Hörger Antal munkája. Eredetileg a Batthyány téren állt, két mellékalakkal. Először 1724-ben állították fel, majd 1938-ban újrafaragták. *Mi a szobor neve, és hol áll?*

Ezek az oszlopsorok egy síremlék részei, amelyet egy híres, 1541-ben elhunyt rendfőnöknek emeltek. Nevét legendák őrzik ma is. A síremléktől nem messze egy kolostor és egy rendház is állt még a XVI-XVII. században. *Kinek a síremlékéről van szó?*

Ferencsik János

zabrán, 1833-ban 21 évs

lása Fleischer Béla 41. l.

halmozására és megőrzésére. Vorster a Kamarához intézett szeptember 8-i jelentésében így ír: »Man kan auch noch nit wüssen, was etwa in den tüeffesten Köllern und Gewölbern an Munition oder Proviant verschittet ist.« A palota falainak tövében tényleg találtak is nagymennyiségű kétszersültet, kősót és köleskását. Vorster pontos leltárba foglalta az így felfedezett élelmiszereket. Kősóból az év végéig körülbelül félezer darab került elő a palota területén a bajor rés mellett (an der Bayrischen Breche). A romok közül kiszabadított élelmiszereket természetesen meg kellett tisztogatni: ez a művelet még a következő év elején is foglalkoztatta Wilffersheim élelmezési tisztet.[28])

A győzők zsákmánya tüzérségi felszerelésben és lőszerben különösen gazdag volt. Cornaro, illetőleg Grimani jelentései körülbelül 300 ágyúról számolnak be.[29]) Börner Kristóf tüzérezredes Sybert Viktorin alezredest ajánlotta a Haditanácsnak a talált szerek leltározására. Sybert szeptember 20-án be is mutatott egy jegyzéket, ezt azonban a bécsi Kriegsarchiv-ban az iratokkal együtt kiselejtezték. A Haditanács szeptember 29-én Rabatta Rudolf gróf főhadbiztos útján újból intézkedett ebben az ügyben, majd

1846

ifj. Ferencsik Károly, Zimai bőrkikészítő
Felegykora

jó munkáit elismerő oklevelet nyert.

V. ö. Kormyik kikiáltási
Pesti Hirlap 1846, 48 sz. nov 21. 3 l.

Ferencsik Károly

építész Körösladányban
szül. 1877. Édesapja
neves építész volt u. o.
Debrecenben járt iskolába
és Budapesten a felső építő
ipariskolát végezte. Épí-
tészi működését Debrecenben
kezdte, majd művezető
volt Deván. 1905-ben önálló
lett. 1914-18. web. orosz
fronton harcolt, orosz fogságba
esett. 1919 óta Körösladány
ban működik. Vendéglő, ka-
szárképeinek megtervezett, mal-
mot stb. épített.

Markus György: Békés
vármegye. Bp. 1936. 547. l.

vi szeptember hó 26.-án, szomba-

ŐADÁS

Énekli a collegiumi tanítóképző-intézet
.

ma FARKAS IMRÉ-től és LÁNYI ERNŐ-től.
ER NELLY úrhölgy.

PHÁNY NÁNDOR. Előadják: műkedvelők.

perczkor külön vonat indul a nagysárosiak

8 Ferentz György

Szécsénke

1747. Szászlovia

Szabó Kalotaszeg

194. l.

M.D.K.

Ferentzi Ádám,fazekasm.

Balatonfőkajári bognár-asztalos-lakatos és kovács céh korsója. Palota.1847. 47.kép.175.o.Fekete repr.Függelék,71.197.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága.Veszprém

M.D.K.

Ferentzi Ádám,fazekasm.

Céhkorsót készitett.Palota,1847./Függelék,71./.185.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Ferentzi Ádám, fazekasm.

A balatonfőkajári bognár, -asztalos, -lakatos-és kovács céh cserépkorsója. Feliratból: "...1847 Év.-Csinálta Fere Ferentzi Ádám Palotán." 47.kép. Veszprémi Bakony Múz. Ltsz: C-31. Függelék: 71. 197.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céh-korsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

György Ferentzy

1980 MÁJ 19

1021

György Ferentzy: Elefant

Pomázer Ausstellung

Auch in der Budapester Ausbildungsstätte für Kindergärtnerinnen werden dieser Tage die Abiturprüfungen abgelegt

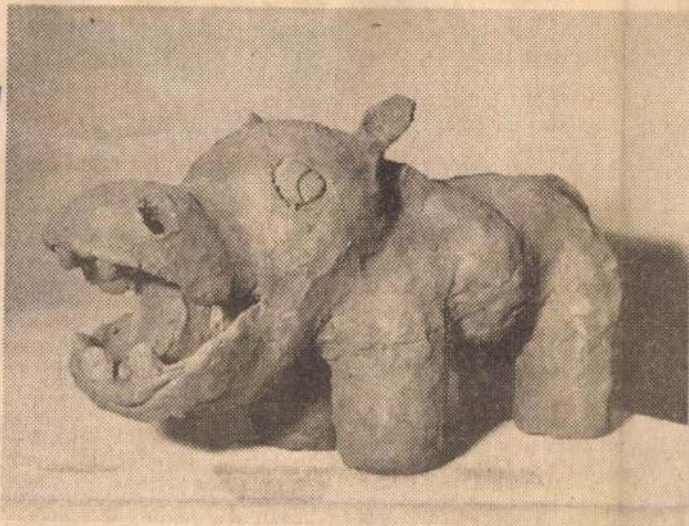
SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1980 MÁJ 19

György Ferentzy

1021

György Ferentzy: Nilpferd

Pomázer Ausstellung

Neuheiten der ungarischen Industrie

Unter den Neuheiten ungarischen Aussteller unter anderen die bre gelegte Schau der *Instrumentenindustrie* besonders beachtenswert. Dieser Industriezweig, der im Vergleich zum Zeitraum der vergangenen Fünfjahrplanperiode seine Produktion verdoppelt hat, hebt sich nicht nur durch sein dynamisches Wachstum, sondern auch seine Erfolge bei der Modernisierung der Produktenstruktur hervor. Davon zeugen auch die ausgestellten Datenverarbeitungs- und Sachbearbeitungsanlagen und -geräte, die modernsten Lösungen für numerisch gesteuerte Werkzeugmaschinen, Geräte für Geophysik und Umweltschutz.

des Messezentrums

Der diesjährigen Budapester Frühjahrsmesse ging nicht weniger Interesse voraus als der letztjährigen, die mehr als *600 000 Besucher* hatte — davon rund 100 000 Fach- und Geschäftsleute aus 50 Ländern. Um ruhige Geschäftsverhandlungen garantieren zu können, werden auch dieses Jahr sogenannte Fachtage veranstaltet (am 22., 23., 26., 27. und 28. Mai), an denen von 10 Uhr morgens bis nachmittags 14 Uhr nur Facheintrittskarten gültig sind. Die Messe schließt übrigens täglich um 18 Uhr.

FERENTZY István, pozsonyi asztalosmester

Stephan F.,bürgerl.Tischlermeister,

† 38 éves korában, Pozsony,
1838 okt.29 [1838, 872 l.]

Pr.Z.

Ferentzy Márta

férje a korán elhunyt Kóródy Emelér festő

Forrás 1975/1o/8o

Dévényi:H Matisse magyar kapcsolatai

Ferenczy Márton

A nagybányai is Iréla művészetéhez hánt Réti István tanítványa volt. Tanulmányait Párisban folytatta

Kuncz János - Festő emlékiratai és naplók

69 oldal

Ferenczi András, parasztkas

k.: Sebestyén Lajos

dr Thresz Mária: A szakszervezeti parasztkasszág

Élet és Tudomány, Bp. 1977. április 1.

398-401

XXXII/
13

Ferenz, Albert

Fernmündgerät restauriert.

23, Ohmstr. 16/IV. München

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. II. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1005-1861 l., ill.,

1798.1.

Ferenz Albert festm. rest.

magyar kolonia münek. 23, Ohmstr.
16/IV. München, 8, München 23, Gisela-
str. 22.

International Directory of Artists, Berlin I.
1965/66 közlési alapján

Ferenz, Albert

Fertö, graphikus.

8 München 23, Giselastr. 22.

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. I. /Ed. H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill. 637. l.

megírva

Feretti Antal

épitett

1719. jan. 15-én az alabbi templomban a Boldog Szüz fájáról neveretett oltár mellé keresztet.

Némethymagyboldogasszony

127. f.

1719
70
1649
719

Ferraldi, Antonio

× VII. 44. Lavorò come scal-
pellino a Budapest
e fu sepolto nella
chiesa dell'Ausonia.

Budinis. 10/55. l.

244

Feretti Antonio

~~Feretti, Antonius~~

Kőnives Buda

XVIII.

l.

Schoenthaler

22. l.

Feretti Antonio, (Kőnives); szül. 1649 körül, mh. 1719. jan. 15. Budán, hol a ~~feb.~~ török járvány alol vala felszabadulás ata unikedett. A vár-beli nagyboldogasszony templomban temettek.

1729-909-3
Igazgato szobája.

245. Szekrény.

Egy darab fényezett ~~két~~ ajtószárnynyal, ~~és~~ alól fiókkal, mezőnyeiben pedig mélyitett virágdiszszel, a melyben egy-egy madár látható. Méretei: 200 cm. magas, 124 cm. széles, 50 cm. mély.-- Becsértéke.....60 K

Régi leltári száma 183. Lásd a 127 ex ~~907~~ 1897 szám nyolczadik tételét.

MDK

Ferretti B.

kömüves

A lengyel Bollag /Pollak?/ 1698 máj 25-én szegődött Ceresolahoz kömüvesinasának Ferretti B. és Spazz R. kezességével.

58.o.

SCHÖEN ARNOLD:Ceresola capo maestro budai korszaka.
Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 56-60.o.

Bernardo Ferebti

A városi tanács még a „boszorkányok" keresésén elkeseredve - a lakosság a Boldogasszony (Máriás) templom előtt jogosulatlanul, hogy mindenkor téren szobrot emeljen a Szent Háromság tiszteletére, hogy a súlyos csapásnak végét vessen, s így 1692. szept. 3-án szerződést kötött Bernardo Ferebti olasz származású bronzöntő mesterrel, hogy 700 rajnai forintért felállítsa a szobrot.

Szakácsné Brill Klára: Morális a fővárosi műhelyből.

Budapest VII. évf. 1. sz. 1969 jan., 38. l.

MDK

Feretti Bernát

Döbrentei tér 9. Rudas -fürdő

1700-ban Hőld! Hölbling János boltozta és épitette fel melléképületeit Feretti Bernát közremüködésével.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

20.1.

K. D. K.

FERRETI, Antonio kőfaragó

olasz származású

1719-ben halt meg Budán 70 éves korában

Eltemették a Nagyboldogasszony templomban

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 193. l.

Feretti Bernát
kőfaragó

M.D.K.

A márkeli Szentháromság emlék főoltárát alkotta, de a Nagy Boldogasszony templomba került át.

Dr. Lechner Jenő: Budapest Műemlékei. Bp. 1924.
Kertész K. Róbert: O. Városok stiluskorszak műemlékei 129.

M.D.K.

FERRETTI, Giovanni Bernardó kőfaragó

1713-ban 18 éves korában halt meg

1710 körül. Buda, második Kamilla-rom-

ház emlékére dolgozott

Aggházy: Barokk szobrászat ... Pest. 1959.

I. 193. l.

Feretti , Bernardo

MDK

olasz szobrász

1695-ben tagja lett a budai kömüves és kőfaragó céhnek.

"Szentháromság szobor" Ujlak, Zsigmond tér. 1706. ban állitották fel. jelenlegi helyén 1712-ben.

29.o.

Gádor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

M.D.K.

FERRETTI, Bernardo- kőfaragó

1688-ban Budán a városban családjának
háza van,
1695-ben céhmester
1692. Buda, első szentháromság emlék,
kőfaragó munkáira szerződik
1693. Buda, kamarai protocollumban
neve többször szerepel

Aggházy: Baroldi szobrászat ... Bp. 1959.
I. 193. l

M. D. K.

FERRETTI, Bernardo kőfaragó

1706. Buda, első Szentháromság emlék, szárnadázaiban utolsóra fordul elő neve

Aggházy: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.

I. 49., 107., 193, II. 41. l.

BERNHARD FERRETTI MDK
budai kőfaragómester

1694.

O.L. Kam.Adm. Mem.u.Anbr. 3929.f. 4.F. 35,119 F.

Feretti kőfaragó mester

17oo jun.2. kőfaragómunkáért ~~k2~~ 3o frt kapott.

Schoen A: A Zsigmond téri Szentháromság szobor. Tanulmányok Budapest Multjából. Bp. 1936. IV. k. 2-13. l.

MDK

Feretti

Zsigmond tér, Szentháromság szobor. Szobrokat készitette 17oo-6 közt.

Genthon-Zakriás Bpest. Bp.müeml.jell. épitm.jegyzéke. Kézirat, 1943. 34. l.

ea. D. U.

FERETTI kőlaraszóvecster

Szentháromság-szobor (Zsigmond tér)
egyik kőtaragója (1682)

Fényező: ~~Feretti~~ benero-Caresola

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 273. l.

Feretti Bernardo

MDK

A Szentháromság szobrot mely a várbol a Budai Zsigmond térre került, Ceresola, illetve Feretti és Vogl készitették 1700-1706 között.

70.o.

Borsos - Sódor - Zádor : Budapest. Bp. 1959.

MDK

Feretti Bernát

Repr:

Rudas -fürdő

23 és 24. kép.

ZAKARIÁS G. SÁNDOR: BUDAPEST. Bp. 1961.

MDK

Feretti Bernát szobrász

Veneario Ceresolaával közös müve:

Zsigmind-téri Szentháromság oszlop 1706.

Bajó Gyula: Budapest ujabbkori épületszobrászata.
Bp.1942. Pázm.P.Tud.Egy. dolgozatai. 59.l.

N. D. K.

FERETTI Bonát kőfaragó

1696-ban kastélyt épített Budán

„Gerő László: A budai vár helyreállítása Bpn. 1951. 47. l.

K. D. K

FERETTI, Bernardo - szobrász

Budán működött

Vagy visszályban élt Vogl Flórián kőfaragóval, panaszukra a városi tanács 1703-ban becsületsértő becsmérlésüket megakadályozó parancsot az épülő városháza 1-1 kő ablakkeretének kifaragására ítélte,

Gerő László: A budai vár helyreállítása
Bm. 1951. 47. l.

Feretti, Bernardo MDK

Szentháromság-szobor /Zsigmond tér/
Az épitészeti rész eredetileg Venerio Ceresolától.
A szobrok Bernardo Feretti művei 1700-1706.
Vogl Konrád is dolgozott rajta.
A 1691-es pestis emlékére 1706-ban a várbeli Szentháromság téren lelepleztek. 1712 éta a mai helyén.
1856-ban Máltás Hugó teljesen átépitette.

Sztháromság, Szt István és Imre barokk.
Immaculata és Szt József ujabb.

Repr. 146. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp 1961. 77.1.

Feretti Bernát MDK

kőfaragó

Ceresola Kalcher Márton kömüvesmesterrel és Materni Santi meg Feretti Bernát kőfaragó mesterekkel 1690-ben alapitották a kőfaragó- éskömüvesmesterek bekebelezésére szolgáló Meister Buch cimen mesterkönyvet.

57.o.

SCHOEN ARNOLD: Ceresola capo maestro budai korszaka.

Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 56.-60.o.

MDK

Feretti Bernát kőfaragó, kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.szám.298.l.

F e r e t t i , B e r n a r d o

szobrász

Az Ujság. 1914. jun. 17. (Budapest legrégibb szobrai.)

Ferdi

Kobrák
XVIII.12

Engländerné Brüll
Klára. A pest-
budai járványok
emlékére. A Pesti
Városháza 1934
12.14.20 l.

A termlet szén gazdaságos felhasználását a magyar szenek sajátos tulajdonságainál fogva — igen fontos széntisztító-, brikettező- és szénfeldolgozó ipar fejlettsége biztosítja. A kormány szénkísérleti intézmény fenntartásával, a széntermelés műszaki és biztonsági ellenőrzésével s a szénfeldolgozó iparok intéz-

everékkel dolgozó jármümótor fékpadi szóló cikkéhez.*

Egon gépészmérnök.

ségkép következik a kiindulásul szolgáló alapgondolatból, vagyis abból, hogy a teljesítményt jellemző értékek azonos alapra legyenek vonatkoztatva. A $p_e - t$ diagrammban ez az alap az 1 liter hengerürtartalmú mótornak 1 fordulata, s ez a körülmény teszi lehetővé, hogy a különböző mótorok diagrammjait egymással összehasonlíthassuk. Kutzbach még a t értékét is kalóriákra számítja át, s az abszcisszán kalória léptéket használ, miáltal a fűtőértékek különbözőségének befolyását is igyekszik kikapcsolni.

Nem kívánom felsorolni a Kutzbach-diagramm érdekes sajátságait (lásd az idézett helyen), csak még egy körülményre óhajtok rámutatni, amely miatt is a gyakorlatban szivesen fordultunk a $p_e - t$ diagramm használatához. A fékpadon a B értékét a tüzelőanyag súlyának és az időnek, amely alatt elfogyott, a mérésével nyerjük; ez alatt az idő alatt a nyomatékot

$$M = \frac{p_e V}{1.257} \text{ mkg}$$

és a fordulatszámot n változatlanul állandónak kellene tartani, s amennyiben ez nem mindig sikerül, a p_e és n értékeiben mindig van valami bizonytalanság, míg a B értékét minden becslés nélkül kapjuk. A teljesítménydiagrammokban a két becsült érték szorzata szerepel egyazon ordinátában; a $p_e - t$ diagrammban külön ordinátában van a p_e-beli és külön abszcisszában az n-beli becslés, ami a diagramm megrajzolásánál megkönnyíti az értékek mérlegelését, bírálatát.

* Technika, 1938. évi 6. szám.

Hírlap. 1913 júl. 11. — *Petrik Albert:* A régi Buda-Pest építőművészete. III. rész. (Építőmunkavezetők Könyvtára. XXXII. k.) Budapest, 1911. 21. l. — *U. az:* Vas. Ujs. 1911. 24. sz. — *Podhraczky J.:* Statu Sanctae Trinitatis quomodo et quibus sculptibus Budae erecta. H. Dipl. Bpest. III. 953.

buda
1695. a Nisparago cék
metsere

Lásd Ferreth

alatt is

Ritratto di Bianca Maria era stato attribuito già a Leonardo; oggi lo si attribuisce ad Ambrogio di Predi. L'arcivescovo Tommaso Bakócz, che dirigeva i negoziati, ha in regalo dal Moro preziosi vasi d'argento. La catastrofe di Mohács (1526) e la caduta della capitale Buda (1541), troncano questi rapporti. Gli artisti milanesi evitano Buda, e vanno a lavorare in altre città. Così Ferrabosco a Pozsony, Alessandro Vedani a Sárospatak, ed altri altrove. Ma i tempi sono cambiati ed essi danno la loro opera nei lavori di fortificazioni.

ıant'anni di dominazione turca,
letamente gli scambi e le rela-
Buda e delle regioni ungheresi
aluna con l'Occidente in genere,
. Il distacco non è però assoluto,
è ermetica: prova ne è che
cimentale turca, la quale si
e nella costruzione di moschee
ui l'esponente più famoso è
ıe lavorò anche in Ungheria, —
ementi palladiani e lombardi,
ali.

nel 1686 dalle armi cristiane
cose campagne nelle quali si distinguono comandanti e tecnici italiani, si impone subito l'arduo problema della ricostruzione e riorganizzazione del paese devastato e spogliato. Riprende immediatamente e fattivamente l'architettura, tanto negletta durante la dominazione turca, e le nuove città si rivestono di forme barocche, nella loro prima interpretazione italiana. Ritroviamo così nuovamente a Buda ed a Pest numerosi artisti italiani e lombardi: architetti, scultori, marmorai, stuccatori, ecc. Tra i monumenti di quell'epoca ricorderemo qui il monumento alla SS. Trinità collocato ora nella Piazza Sigismondo a Buda Vecchia, e nel frattempo radicalmente trasformato, le cui statue rimaste intatte sono del lombardo Bernardo Ferretti.

Feretti (Bernardo Bernat)

Kőfaragó

1696. háztulajdonos Budán

Gyó Bvár 47 i. l.

(Kétnyelvű)

Forelli Antal

Kőfaragó

a budavári Vitus Károly

Mobor 1706. ban

Kienen állott. P

rod

Nemethy nagybold

146, 147. l.

P Ezt utóbb Zsidra

helyezték át. Fenti

Ezt írtam.

Feretti Bernát

Nobrai

László ökv.

Liber Ipest nobrai

134. l.

dapl

ék (Friedrich Párt)

neg és ugy döntsön!

omatás dacára kitartunk álláspontunk mellett.
meggyőződésünk ellenére senkinek! Nincsen
em törődünk azzal sem, hogy a legnagyobb
vérek (a Keresztény Községi Wolff Párt)

n pártja, éppen a Friedrich Istváné,
ogy mi önérzetes kereszténveket akarunk
erint amint azt a fő- és alvezérek politikai
tentirozni akarják maguk részére a keresz-
keresztény urak a nehéz, veszélyes
drich István bátorsága és gerince

szemben mi a felebaráti szeretetet és az
mokráciát és ugyanakkor el akarják nyomni

ek! Mi az? Talán az ingyen leves?! **Munka,**
ki elérhessen, ne csak a protekciósak,
sztény városházát, **ez a mi célunk!**
ek értük? Megszavaztak minden fizetés-

Feretti Bernát

kőfaragó

1688-ban egy háza

volt a budai várban

Schmall

II. 205. l.

dupl

lékát 8 napon belül minde

kező esetben az alapszabá

sorából való törlése irán

sét birói uton hajtjuk be

Egyébként

fél 3 tól fél 4 óráig kés

ur rendelkezésére a Kör h

Vogl Konrád szobrászművész 1691-1761 emlékére 1700-tól

Feretki Bernardó, olasz szobrász. 1688 máj. hava volt a budai várban. 1691. tag/a lett a budai mérnöki és kőfaragó cégnek. 1721-97 faragta a vári kút kőoszlopát, melynek ép tizedik részét Cerevola Vincenc tervezte. 1706. pestis járvány emlékét helyezték el a Nagyboldogasszony templom előtti téren. 1710-ben, dúrevolt emlék építési határnapja a mai emléket. A régi budai vár tanácsa. A pestisoszlop emlékét lebontották és újjal pótolták. Időközben /.

az emlék

folyamán Pölb. által ki-
táson eroll át, a ~~eredeti~~ régi
alakjait elveszette, s a
eredeti
Deutsch-Chromobrai Elkallód
dal. L1856. Máltai Hugó
terve szerint ~~javíttatott~~.
~~elpiritettek~~ - abuda - nyilai
a Zsigmond-téren
az emlékmaradva-
-ját a zepritettek.

Pölb. Ábrám alakjain
az emlékmaradvá-

Ferretti Bernardo

Molnár

Budinich C:

104, 105, 155-, l.

122 tábla

Gli artisti italiani

in Ungheria

Roma, 1936

...a 1 20/100 mf. árnyék
...számla értékkel mellékelve
...ben hogy átvételemet nyugtatva
...5 november 28-án.

Verebély Jakab s. k.

Feretti Bernardus

kőfaragó

tagja 1691. a budai

kőmíves-kőfaragó

céhnek.

Deres VI/71. l.

A budai és pesti kő-

faragó-ipar adatai

Bpi Építőmesterek Egyesülete

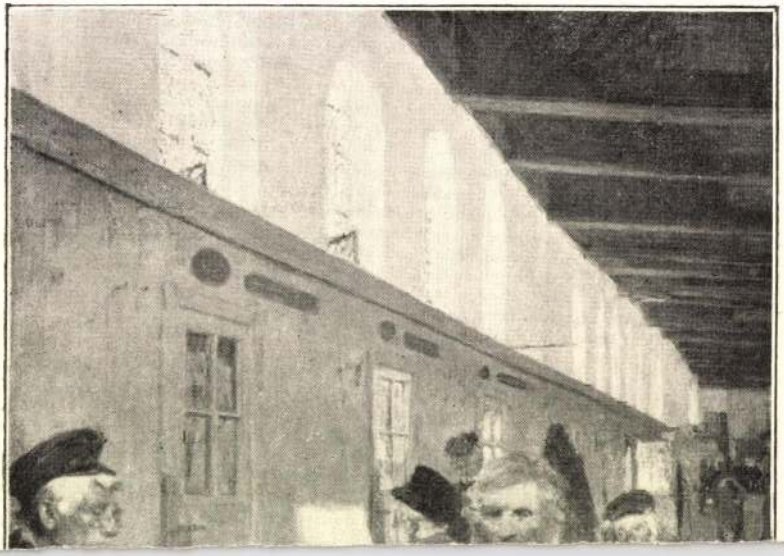
X. Évk. 1914.

Erdélyi János V. 298.

Feretti, Bernardo

l.

E. G. I. 314

Feretti Bernardo
budai Mobrás
1700

Brüsseli
Englándernek Ormosa
és kiváltak Pest-Budán
a legrégibb 49. l.
időktől
a városok
egyesítéséig
1930

Méretek		Egyes ár		Egyes össz.		Munkák össz.	
	Négyszm.	Köb-mtr.	Kor.	Fill.	Kor.	Fill.	Kor.	Fill.

	Folyó sz.	Tárgy	M	Folyó mtr.

42.21

Gárdonyi A:

Buda város közigazgatása
-- a XVII. sz. végén

Századok. 1916.

Scriven trauthariom - 6ól

Ferretti Bernardo

autografo

A

Gent Bpesthmuvészete

57. l.

1932

SCHBURG GUSZTÁV
kereskedése és antiquariuma
pest, IV. Ferenciek-tere 2.

Árje
Nyomtatván

Műemlékek Országos

Ferretti Bernardo

l.

Genthon I. i Mozgó
műemlékei 36. l.

1951

Ferretti, Bernardo

rod

A)

Hekler Budapest als

72.l.

Kunstsladt.

Kunstn. a/R. 1933

Ferelli, Bernardo

l. vádr H

Flor Bp. vám. emlékei 1938

36, 47, 79. l.

69. t.

Lechner J:

Bp. Szent István

1924

129, 130. l

Ferebti Bernát.

Bpest. Szent Háromság
Nyilak, Zsigmond-tér

Liber Bpest szobrai

133.
134

1934

FERETTI BERNÁT, XVII—XVIII szd.
Szentháromság, III., Zsigmond-tér.

27/
Medvey (110'l
Ver. Sc. Hist. Tek-ter
1939

Mécses bombából, római VI. VII

Ferreth, Bernardo

olasz Kőfaragómester
Budán a XVIII. sz. első
felében

Rch E 21. l

A régi Buda és Pest
épitő mesterei Mánia
Ter. könyvben
1932

...ILONA

...k 57-ik, boldog házasságának 38-ik évében, hosszu
...itve, az Urban csendesen elhunyt.
25-én délután 4 órakor temetjük a **farkasréti**
...rtartása szerint. ápr. 10.-
...k üdvéért folyó évi ~~március hó 26-án~~ délelőtt 8
...n fogjuk a Mindenhatónak bemutatni.

drága poraira!

Lakás: I. Horthy Miklós-út 1.

...u. 5. Tel.: 88-5-55.

Nyomt. Buschmann F. utódai
IV. ker., Molnár-utca 37 szám

Feretti Bernát
bandakőparaja

Lád
2

Rupp Jakab. Buda-
Pest és környékének
helyrajzi tört. Pest, 1868.
156. l.

MOB kv. 2780/1

Feretti Bernát

Kőfaragó.

1688 ban hajra volt

a várban Budán.

Schmall L., Adatok

Bp. 1899. II. 205. l.

Feretti Bernát id

kőfaragó Buda

l. a budavári X VIII.

Schoenblechhäusig

10. l. 11,

Inboraulik 1918

2,4,5, 10+12, 21, 22, 23, 33. l. 48+52

49, 50, 51, 52, l. 77. l.

Bernhardo Feretti

Bernardo F.

1784-909-2
I. emeleti folyósó.

423. Szék.

L Cererbe

Egy darab hajlitott fa-szék kerek ülőkéjének betétjén csillagalakú lyukasztott diszszel, a mely ~~kivan~~ van foglalva.

Méretei: 88 cm. magas, 40 cm. széles és 40 cm. mély.

Becsértéke.....3.00 K

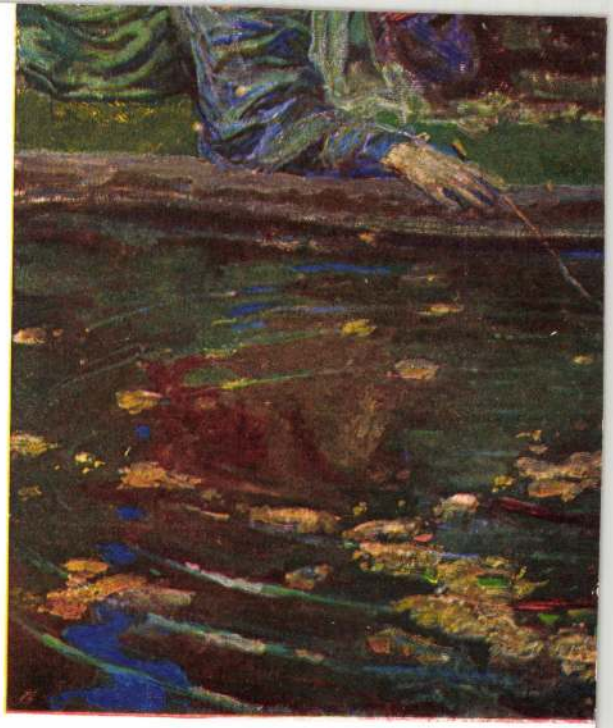
Ferchdi Bernardo

l. a 6ti

Schoenkörpreamthaire

136. l.

1930

Feretti, Bernhardo

Műfaragó

l. a Jézuvered-Téri

Schoen Szentháromság-tábor

2, 4, 5, 10. l. 1936

XXXVII. t.

LINGER
és papírkereskedő
hirlapvállalat
LOSONC

Tek

„Europa"
hirlapvállalat

Budapest
V Fiscgrádi u 36.

F e r e t t i B e r n á t

szobrász

Siklóssy László: Pesti szobrász-harc 1774-ben. Pesti Napló. 1918. szept.17.

Szokolay A:

A Bp-i Lakberendezési Ipartanoda évkönyvei
I. 1926.

Schreiber Tiharóne - Gól

Ferchl Bernát

volg. kőfaragóm.

1696-ban hara-ran

a budai Vasban

V.: Vas Buda Német

108. l.

Utcanevei.

A Vár és Lipták utca-

nevei. 1696-1872.

1929

Ott van Könyöki alaprajzán a vörös karika.
Milyen az? Derék valami volt, Kristóf bácsi mondja
rajzolta ostra ova Könyöki.
Sokszínű kövér tyúkszemekkel ajánlva, ungarnak
és úgynevezett Kapos pörsenésekre ajánlva kitűnő
hatásúnak nyilvánítom. Kérem tehetőleg
minélább Hatos válaszát.

Kismarok örök
alk. reálisk. rendes tanár

Sümeg. (Zala)
1908. nov. 2.

Ferdi Bernát

Károly a budai
várban 1714.

Irod
a
Völlich D/1.8.l.

Budavár Károly-kori
és lakói viseletei
1714-ben

1927

Szépmíves
580-1968
MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA

Möller Istvan miniszteri
tanácsos a Hermesnél

V. Kunyosi tanácsos

Fraeth Bernát

brudus Kojaragómatus.
elkerítette a budai (vár) szent-
háromság-emlék főcsoportját,
mely évekig hirdet az elotjáró-
sáp épület és boltves hely-
segében (majd átvitték a Vízi Bol-
dogasszony templomába, a ta-
lapzat mely legyen állott 1697-
ben, de csak a kisebb szobrokat
volt ére. A főszobrok 1700 kö-
rül helyezik el, de hamarosan
lebontásra ítélt az egész mű-
helyet adjon a jelenlegi ok-
ától nagyobb szabású emlékmű.
A Fraeth féle kentharsmű
emlék szobrai jelenleg a Vízi-
mund téren vannak felállítva.

Lbp. 129, 130 l.

ádirva

Emberi csontvár, Árpádkori V, 171.

Ferchi, Bernardo

Robrano

Gentmiemul

36.1.

dupl

Hivatalos M

557 Kor. 16 fillérről

16 fillérről, mely ö

rer egyletének Tatar

a vajdahunyadi vár állat

Kolozsvárra adott üzenet m

ről értesítem.

Vajdahun

Ferrelli Bernardo

robain

Ceresola Venerio
deve avere lire ter-
lerte a bolognini
otto Santharini-
ani robbi.

Budinis

122. tabla.

dupl

átdolgozás után e hó 2-án
re állítva, a hogy a mogbe-
t azt ./.alatt csatolva
kir. alvárosztatása vé-
lem leírásban fel, hogy mi-
bizottság, a főispán úr és
urgetik, a javítások keresz-
vül a kir. járásbíróság
volt hogy a börtön viszo-
s foghatnak csak horzá,
zerűbbség horzájogni a
n időben alig 1-2 rab van
kérem lehetőleg türgyen
g az utalvány később,
m érkezésem megyes kedjek
időjekorán érkezik hessem
o is távol van.—

május hó 7-én

Államrendőrség
vármegyénél

Feretti, Bernardo, olasz szobrász a XVIII. század elején Budán. F. készítette a bécsi Grabenen álló Szentháromság-szobor hatása alatt az 1710. évi pestisjárvány emlékére a budavári Szentháromság szobrot. E szobor alapkövét 1710-ben tették le s 1713-ban már annyira elkészült, hogy július 11-én megtarthatták az ünnepélyes felavatást. A 10 öl magas szobor eredetileg sokkal gazdagabban volt alakokkal díszítve. 1836-ban eltávolították az emlékműről szent Kristóf, szent Ferencz, szent József, szent Rókus és szent János szobrait és valamennyit a lipótmezei úton helyezték el.

Az Ujság. 1914 máj. 17. (Budapest legrégibb szobrai.) — *Gerecze Péter dr.:* A műemlékek helyrajzi

Feretti Benátról

ami a lex I.
kötetébe, semmi-
sem átvan!

Rmz

Érmihályfalvai bronzlelet V. 17.

Feretti Bernardo

laic

Reh 21. l.

dupl

A műtárgy lelét				
vidéken	a fővárosban	mióta		
és pedig		év	hó	nap

Ferretti, Giovanni

Bernardo

Nobrán

Lavorò come scalpellino al secondo monumento della Trinità a Buda.

Budinus

1557 l.

Dupl

junius hó 20-án 1895-ik aug. 12-ik
városi főegyházánál (Budapest)

aug. hó 13-án 1896-ik Szept. hó 5-ik
rendőrkapitányi Pozsony

Szept. hó 8-án 1902-ik junius hó 28-ik
egyházi lelkészi Vác-n Jubilált

lius hó 2-án 1902-ik okt. hó 18-ik
házi Egyházban

bruár hó 16-án 1903 dec. hó 24-ik
városi főegyházánál Kassán
rendőrkapitányi tanácsos helyettesi
Lelkészi-n. Ostrolucsnán

1.

Ferretti Giovanni

Bernardo

notaio

Budrio

105, 1551 c.

dupl

zuldeni szíveskedjék.

int a betegsegélyezési és baleseti járulék a

ennyiben az 4 nap alatt be nem folyna,

i hatóságnak lesz kimutatva.

Losonc hó 21 napján.

Losonczi kerületi munkásbiztositó pénztár.

ület a munkaadók kerületi

ület Nyers 1915 okt. 18-

s Balesetbiztositó Pénztár alapszabályaiból: 34., 37., §. A esetére biztositásra a kerületi munkásbiztositó pénztárba egkésőbb a kivetés kézbesitését követő 4-ik napon mul- munkaadó tartozik beszolgáltatni, joga van azonban az béréből levonni. Mindazonáltal, ha ezeket az esedékes- onta, a levonni elmulasztott részletet később csak akkor az alkalmazott havonként kapja fizetését, illetve bérét, két nint a munkaadó által önként biztositott tagok után a be- a tagsági igazolványokért fizetendő dijak nem fizetés esetén közadókra nézve megállapitott késedelmi kamatokkal és a hátralékokat havonként kimutatni és a behajtásra ille- eni.

LOSONCZ

Ferretti, Giovanni Bernardo

XVIII s. Lavorò come scalpellino al secondo monumento della Trinità a Buda

Budinis. 155. l.

dupl

456

Ferretti, Bernardo

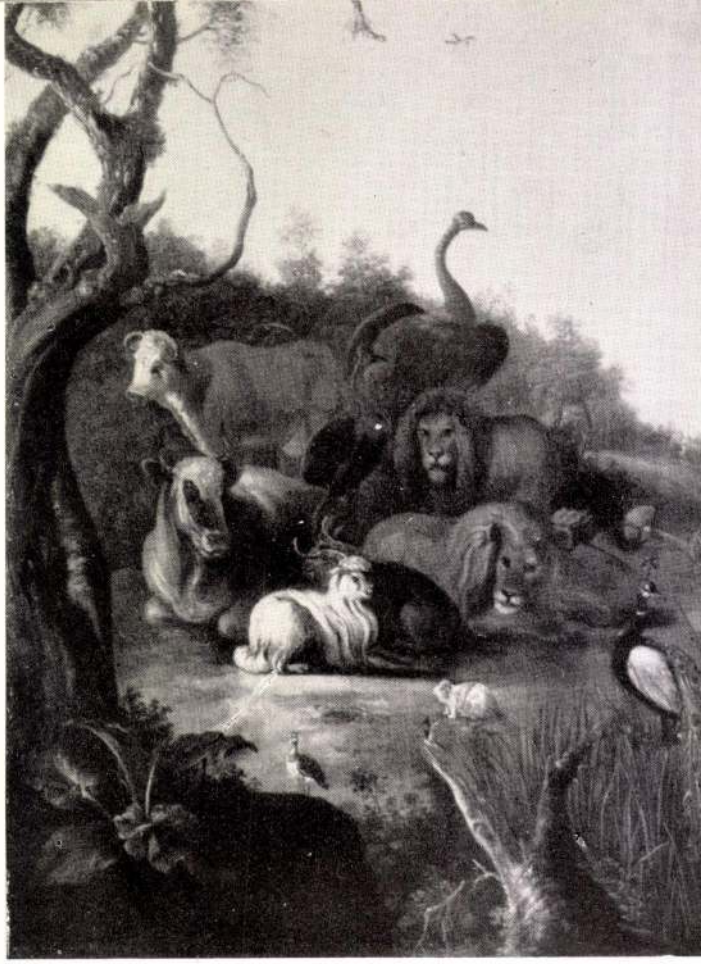
Lombardii Sobrii

× VIII. 2.

1768

Budinis 107. l.
158. l.

Dupl

455

Ferretti, Bernardo

XVIII sz.
lombardiai szobrász
a budai várbeli első
szentháromság szobor
mestere

Budinics
155. l.

Lapl

. hr 28ig

üemleki Birodalmának

nök urnak

ulos Szolgája

kovics Mihály

sogés

Feretti Bernát új.

Kőszegről Buda.

XVIII. n

l.

Schulzenthaven

12. l 48. l.

dupl

2073-909-7

Felolvasó-terem.

580. Szék.

1 darab hajlitott fa-szék kerek ülőkéjének betétjén csillag alakú lyukasztott diszszel, mely keresztbe van foglalva.

Méretei: 88 cm. magas, 40 cm. széles, 40 cm. mély.

Becsértéke.....3 K

Ferretti, Antonio

XVIII a

Lavorò come scal-
pellino a Budapest e
fu sepolto nella chie-
sa dell Assunta.

Budinio

155. l.

743
1903
cent. 30.

M Thomas Da
mussel et mu
Collom, mu
Hard Hus
Hollaegen de
Hopfelden, a
Hard mum
Claudiuscu
Fabrey m
Hoffe a Hro
Clodwalde
mundeln
Hoffdamas
demfelden
mordada
mordfeg

Ferretti Antonio

mobrain

Budinis

105, 155, l.

ett meg.

területe fazsindelylyel, a 10·00 m²

dig a raktáron levő kátrány

javíttatott ki.

ut a nyár folyamán végrehajtott

és II. Leszámolást 58, illetve

lettel együtt /. alatt, van

.

maradvány: 7266 kor. 41 fil.

szerint: 6153·36

" a

lások költsége: 209·10 } = 6362 Kor. 46 fil.

Maradvány: 903 kor. 95

fil. mint készi pénztár a helyreál-

imhöz van.

Magyar Kincstár Elnökségének

Teljes tisztelettel

ember 21-én Nagy Károly

Fenkom

1 Fóti templom

Ba. Bpesthalp

Bp Dunabal[illegible] -
kőnyéke

1923

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Fenkon Antal

MAGYAR MÜVÉSZET
1930. 547
Ybl

Fernkorn Anton

Dominik

l.

Hevesi L.

Österreich. Kunst

158. 1 arch.

159. l

2674/1934 szám. Jegyz

Dr Lux Kálmán - lá

Db.	Neme	Mérete	Leltári száma	Kötény	Megyzet
1	Fényképész	18×24	5370/114	Kötő	Templomban
1	"	"	115	Budapest	helyőrségi tiszti tábori templomra
1	"	"	116	"	templom részére
1	"	"	117	"	" " déli oldal.
1	"	"	118	"	Szentmargitszigeti Prem. tiszt. templ. részére
1	"	"	119	"	" tiszti keleti oldal.
1	"	"	120	"	" építési célra
1	"	"	121	"	" " "
1	"	"	122	"	" " "
1	"	"	123	"	Gr. Károlyi palota elősarokra
1	"	"	124	"	" "
1	"	"	125	"	" "
1	"	"		"	Vár. Domin

Fernhorn Autori
volvàn

d. Hevesi Oest
1896.

~~Roman empire~~ VIII. 126.

Fern Eom Anton

Lasd

Hevesi: Oster-
Rot in 19. Jahrh.
Leipzig 1903.
158 l.
159 l

Sz. Sz.

archel

Országos Magyar Régészeti
és
Müvészettörténeti Társulat
Budapest, VIII. Nemzeti Muzeum

Igen tisztelt T

Választmányunk legutóbbi ülés
nul 15.- ft, azaz t i z e n ö t forint
ban Társulatunk adminisztrációs kiadásai
költségek, stb.) is alig fedezi, az elmu
is olyan gyéren futottak be Tagtársaink

Megjelent az Archaeologiai Ér
tábla), melyet az Akadémia az önköltségi
forintért bocsát a Társulat tagjainak re
tos kötet 3 évfolyamot foglal magában, i
zett 35 frt helyett valamivel még olcsób
hogy ilyen összeg egyszerre való lefizet
ne, Választmányunk a részletfizetés kedv
törleszthetik a vételárat Tagtársaink s
tésekor jut a tulajdonukba. Akik már a t
azok a még hátralékos összeg befizetése

Az uj régi köteteket (az utób
árban) a Magyar Nemzeti Muzeumban (VIII.
hetik át Tagtársaink.

Tisztelettel kérjük Tagtársai
ben hátralékban vannak - a hátralékos ta
juttatni a mellékelt postatakarékpénztár

Társulatunk igen nehéz helyze
a Társulat munkáját tagdijfizetésünk por

Budapest, 1949. március hó 16.

F.k.: Dr. Oroszlán Zoltán
Soksz.: Vörösváry, Bp. IV. Muzeum-krt. 13.

Fernhorn A. D

Muvészeti Lexikon

229 l.

Spirális, rozsdaüstből készült, aranyozott

IV. 228.

Fernborn

urod

Van. Up. 1856. 4. P.

(Fötli templom)

Sz - Sz

Kimut

az 1918. évi június hó 30-án
szerint mutatkozó hiányr

pénztári napló bevételi össz
" " kiadási "
maradvány 1918. VI. 30.

ezzel szemben utólagos elszám
ra kiadott előlegek összege:
Hermes bankban készpénz
iroda átalány (előadónál)
pilisszt. kereszti ásatás (gyere
megk

Fernkorn

durch beeidigten wohlbekannten Kaufmann
hiesigen eig. Häuserbesitzer
allhier kaufmännischen dolgyek.
A sikerről keresked
a mivel nevel.

Vas, 24/9. 1860 45 l.

S1 - S2

pénztári napló szerint elszám
elöleget czimén levonandó

Meisner-f. hiánypó

*. felsorolás a hátlapo

Fernkorn, Anton
Notizen

Gentmünd

338 l.

Dupl

Egregyte.

Ekkint Őszerövenhét kom
bragot, a vajdakunyedi kuria-
részera Kultúrtér allatmunkát
tunnye jarva, mint
megkeresését, hogy nél-

gyedm 1916 mint 14.

Dr. Csarnok

1937. okt

4. nk:

Károly főhg. az
asperus hös
szobra lelepl-
ézésére vett
autóikéren,
ön

Fernkorn Antal

A fóti templom főhajó
fölötti hordórestaú lévő,
Héttárt kari halalmas
Mária Immaculata ónbúr
való szobra fenti műve.
1853 nov. 5-ig állítólag fe
mostani helyére.

Ybl Ervin. A fóti
templom. Magyar
Művészet 1930.
547 l.

Fernkorn, Anton

l.

Wurzbach

W. k. 1858. 188. l.

agtársunk !

én Társulatunk évi tagdiját változatla-
ban állapitotta meg Ez az összeg azon-
t (ülések, meghivók, nyomda- és posta-
lt év folyamán még e szerény összegek
részéről.
tesitő 1946-48. évi kötete (446 lap, 86
árnak csaknem a feléért, 100 (egyszáz)
ndelkezésére. Minthogy a testes és fon-
gy az egyes évfolyamokat az előre jel-
ban kapják Tagtársaink. Minthogy tudjuk,
ése Tagtársainknak esetleg nehezen men-
ezményét is megadja. 3 vagy 4 hó alatt
a kötet az utolsó részletösszeg lefize-
avaly vagy az idén beküldtek 35 forintot
után juthatnak a kötet birtokába.
biakat a választmány által megállapitott
Muzeum körut 14-16.fiasz.27.ajtó) ve-

nkat, hogy az évi tagdijat s - amennyi-
gdijat is, sziveskedjenek mihamarább el-
i befizetési lapon Társulatunk pénztárába.
tben van, mindnyájunknak kötelességünk
tos teljesitésével is támogatni.

Tagtársi üdvözlettel
az Elnökség.

«Én mégis azt mondom tinéktek
Vakon szülött a ti erénytek»
ez olvasandó:
«Én mégis azt mondom tinéktek
Vakon szülött e ti erénytek».

Mérsékelt árú közvetlen jegyek kiadása Lugos és Német-Bogsán között. A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint f. év október hó 15-től kezdve Lugostól Német-Bogsánra és viszont mérsékelt árú közvetlen menetjegyek fognak kiadatni.

Fernkorn szoborműve.

I. FERENCZ KIRÁLY.

OS MAGYAR TÖRTÉNETI KÉPGYŰJT

napján, október 21-én művészi márvány-szárkofágba helyezik, a melyet most állítanak föl a templom északi kápolnájában. Az egész kápolnát átalakítják és művészi diszítéssel látják el. A gyászünnep végleges rendjét most állítja egybe a miniszterelnökség, mig az ünnep egyházi részét és a szertartás módozatait a herczegprimás állapítja meg.

A szerzői jog szakértői. A közoktatásügyi miniszter a szerzői jogról szóló törvény értelmében Budapesten alakított állandó szakértő-bizottság elnökévé *Szily* Kálmán miniszteri tanácsost, a Tudományos Akadémia főtitkárát, alelnökévé pedig *Végh* János kir. kuriai birót nevezte ki, a bizottság hat éves megbizatásának lejártáig terjedő időre.

A párisi kiállítás magyar kormánybiztosa, *Lukács* Béla volt kereskedelmi miniszter, *Fittler* Kamill műszaki igazgató kiséretében két heti tartózkodásra e hó 12-ikén Párisba utazott. Ugyanakkor Párisban fognak tartózkodni a kiállításban résztvevő többi idegen államok képviselői is, s ez alkalomból a még függőben levő kérdések végleges eldöntése várható.

Gróf Zichy Jenő Pekingben. Pekingből, a hol most felfordult világ van, az a hir jött, hogy e hó 8-ikán gróf Zichy Jenőt a khinai miniszterek kü-

Fernkorn Antal

Vas. Ujs. 1878. 753. l.

A bécsi művészvilág egyik jelese: Fernkorn Antal szobrász meghalt e héten 65 éves korában. Tizenkét év óta már élőhalott volt, csöndes téboly-ban szenvedvén. Fernkorn műve a bécsi külső Burgplatzon álló két lovagszobor is: Károly herczeg és szavoyai Eugén hg. Ez utóbbi nem igen sikerült, s állitják, hogy ez hatott kedélyére. Hazánkban is van tőle két mű: a fóthi templomban egy 9 láb magas madonna, s a budapesti lovarda épületének ormóján egy érczből öntött ló. —

Fenkorn Antal
Motrin

l.

Thury Károly dr. és
Hel Ervin: A fóti
templom. Bp. 1931.
11. l.

Munkácsy: Siralomház
Ecce homo
Eltévedt gyerek
Regéli hussár
Kukoricza-pattogatás
Utazó ördög

Uz nyomozat. VI 1879, 65 l.

Fernorm Antal

bécsi rézmetsző

bronzöntő.

1860-ban születtett

Baja-Vaskutcában.

Kazinczy Ferenc arcz

szobrát (Miskolcz-

en), a Nemzeti Szín-

ház homlokzatán

álló szobrokat.

Gy.

Thirring Budapest.

Részl. a

művészlexikonból. 53. l

1. 1919.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Fernkorn, Anton

Lisa

Thieme - Becker

XI. R. 428, 429. P.

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
BUDAPEST, 80.
VIII., NEMZETI MUZEUM.

Dr. Szentiványi Gyula urnak,

Bp.

M.O.B.

Fernkorn Antal Domonkos

német szobrász és bronzöntő

L.

Szendrey – Szentiványi

496 l.

smerelen festő

századból.

ek.

kezén sebesült meg, a rommá
arodó úton halad előre, mi
és gyermekei közűl az anyja
ezét szeme fölé tartja, a fiú
magát. Közelökben egy öreg
k és egy kutya vonít. A hát-
inek.

cm. — Lelt. sz. 642. — Értéke
eith-féle ereklyemúzeumból. —
datokat l. a 62. lapon az 593
prilis 23-án (107–95). — Átvételi
udomásul vette az 1896 április
).

Fernkorn

bécsi szobrász

l.

Szana T.: Izsó Miklós
élete és munkái.
Bp. 1897. 69. l.

97 Kézdi-Kovács László: Leszáll az est.

Fejérkövi Antal

Dominik

A/1948

l. Schoen

451 l.

Fővárosunk 1200 - 1873 közt.
Dedr, Cbuda és Pest alakulása
az egyesítés előtt. Dp Fővárosunk közt. Mus. kiáll.

1948

Utiszámla

)43

;ágos Bizottsága

	száma:	55786/1943. III.	194
íny	kelte:	X. 14.	1943
	beérkezése:	XI. 16.	1943

ek száma:

elintézett szám:

áma:

záma:

Fenkom

föti hobrai

Uroá

→ Goeb-

Rohrlumfalvy:

I. 164. l

NYOMTATVÁNY.

Nagymélt ósságú
Méltóságos
Nagyságos

kerth. és Gadály
ered. képekben

I. k.

Darmstadt

1860

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Fernkorn, Anton

Dominik

1, Revai Lex

VII. K. 432 l.

MEGHIVÓ

Az Országos Magyar Régészeti és Müvészettörténeti Társulat

folyó évi március hó 26-án szombaton d.u. 5 órakor a Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészeti Karának VIII. sz. tantermében (VIII.Muzeumákrt.6-8.II.em.) tartandó

FELOLVASÓ ÜLÉSÉRE

Sorrend:

1. Dr.Horváth Tibor: Kina ujabb kőkori festett kerámiájának kérdéséhez.
2. Dr.Biró Béla: A Reformkor erdélyi festői.

Ez előadásra t. Cimedet meghivja és vendégeket szivesen lát

Budapest, 1949.március hó 16-án

az Elnökség.

Előzőleg fél 5 órakor a Müvészettörténeti Intézetben rövid választmányi megbeszélés. Tárgy: Az Akadémia átirata az Archaeologiai Értesitő költségeinek hozzájárulása tárgyában.

F.k.: Dr.Oroszlán Zoltán, Soksz.: Vörösváry, Bp.IV.Muzeum-krt.15.

FERNKORN ANTON DOMINIK, Ritter von,
wieni szbr., 1813 márc 17 — 1878 nov. 15.
Paripa, VIII., Nemzeti Lovarda, Esterházy-u. 32.
Megjegyzés: Fernkornnak öntődéje is volt és ott készültek Petőfi, Eötvös és Széchenyi szobrai.

Medvey 110. l.

1979

Μέσες αγαπώ, τόμοι VI. 279, 280

Fernkorn, Anton

Dominik

Zobrazi

l.

Lykakožovo

82.1-

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium számvevőség

Budapest 5. Postafiók 118.

4/230-291-1922 szám.

Műemlékek Országos Bizottsága.

Budapest,

IX. Ferenc körút

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Fernkorn

---

l.

Lykanemzromantika
49, 67. l.

Fenkorn Veesi nobrai

Neureti Lovarda brour-
lova 1858-bõi fentitol.
Csorda-Paeres

Liber Popeet nobrai-ez
68-l.

Carl Jallai

1934

ÁNT E

festőmu

EMÉNYE

rcius 24-t

Belépőd

: Schmidek Tibor dr.

Fernkorn

l.

Gerő Művészetről

321, 322, 325. l.

1943.

Fernkorn Anton

L.
Genthon I.: M. orsz.
műemlékei 338. l.

1951

Fernkorn A. D

l.

É. G. I. 314 l

Egy kis kőszobrot ábrázoló márvány
szobra a Szépm.
Nürnbergi
Lárd a szobor-
országkatalógusa

Fernkorn, Anton

~~Feiks, Alfred~~ 700. ℓ.
~~Feiler, Jenö~~ 700. ℓ.
~~Feledi, Ferenc~~ Tunde 702.
~~Feldi, Péter~~ 706. ℓ.
~~Fényes, Adolf~~ 708. ℓ.
~~Fera Bosco, Pietro~~ 708. ℓ
~~Ferarey, Béni~~
~~Ferarey, Antonio~~ 710. ℓ
~~Ferarey, Károly~~
~~Ferarey, Valér~~
~~Ferulesse, Anton~~ 718. ℓ

Bénezit, E.: Dictionnaire des peintres, sculpteurs, dessinateurs et graveurs.
Paris, 1950. III. K.

Könyvtár, helyszám	XI.
.....	XII.
.....	XIII.
.....	XIV.
Ill.:.....	
Szerk.:	
:/.....	XV.
.. mell.	XVI.
.....	
ap /Egyéb:/	XVII.
..... /Helye:/.....	XVIII.
, szám ..... lap	
	+
	-

Neuerwerbung

Fernkorn, Anton

Dominik,

W

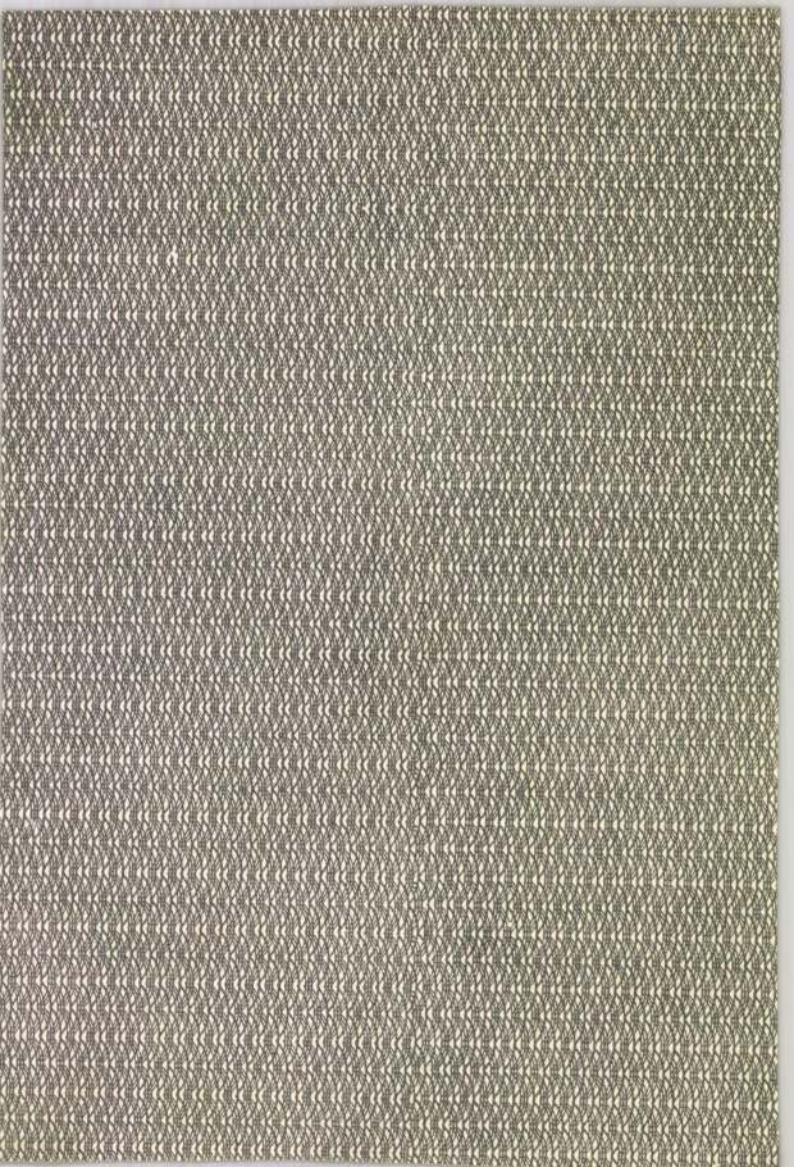
l. Beetz. 55, l.

Österreichische

Porträtausstellung

1815-1914. Künstler-

haus, Wien 1927

M.D.K.

Fernkorn Anton
szobrász

Zágrábban van jelenleg lovasszobra

Budapest und Umgebung. Ungarn. Budapest. 61 l.

M. D. K.

FERNKORN Antal szobrász

Fát templom, főhajó folóta a homlokzat északi oldalán Mária Immaculata ónból való alakja.

~~Bécs~~ Pietà-szobor ~~bronzból~~ az Ybl által állított terrarett Nemzeti Lovardában.

Ybl Ervin: Ybl életrajz 24., 27., 125.,

A.R.V. Fernkorn MDK

lásd

Anton Ritter von Fernkorn

Héjjné Détári Angéla: Az öntöttvas gyüjtemény uj szerzeményeiről.
Ip.müv.Muz. Évk. ~~1960~~ III.-IV. 1960. 49-~~5~~-68.
58.o.

Műpártolás. Patak Jenő.

gr.Zichy Jenő megszerezte Vörösmarty szobrának Fernkorn műhelyében készült mintáját és a Tud.Akadémiának ajándékozta.

Fővárosi Lpok 1865.I.II.18.155.old.

Anton Ritter von Fernkorn MDK

osztrák szobrász

"FRANZ JOSEF I." mellszobor
A.R.V. Fernkorn jelzés.

1860-as években a bécsi császári és királyi öntödében ~~ööööö~~ öntötték.

Héjjné Détári Angéla: Az öntöttvas gyüjtemény uj szerzeményeiről.
Ip.Műv. Muz. Évk. III-IV. 1960. 49-68.l.

58.l.

Antonius dominicus Feuerborn

I2. O. 15. 2.

Bévi okból mitsoda egyben egy nem magyar munkájat akkor kezdte: bgi Parlagi. Eötvös. Heilig. marosvásárhely. Bélm - nobas.) Lg. III. 82.

MDK

Fernkorn Anton Dominik, szobrász

A nemzeti lovarda timpanonszerü oromfalán elhelyezett bronz ló. 1858.

Bajó Gyula: Budapest ujabbkori épületszobrászata. Bp. 1942. Pázm. P. Tud. Egy. dolgozatai. Cl. 1.

MDK

Fernkorn

Vörösmarty-szobormintáját ifj.Vay M.művét Fernkorn műhelyéből szemgszerezte és az Akadémiának ajándékozta Zichy Jenő

Főv. Lapok 1865 I. II. 18. 155 l.

Feretti, Bernardo

Olasz szobrász, a XVII. sz. végén Budán
lakott, 1695-ben tagja lett a budai
kőműves és kőfaragó céhnek.
Szentháromság szobor, II. ker. Úrlak,
Zsigmond tér, 1706-ban állíttatták fel.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 29 l.

Feretti Bernardo

Jelenlegi helyén a pozdor 1712-ben. Márvány. Főalak 1,86 m. mellékalakok 1,82 m. talapzata 5.40 m. Az emlékmű 1706-ban készült el és a várbeli Szentháromság téren állították fel.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 29l.

Feretti, Bernardo

Az eredetileg festett kőpolitot később javították, 1856-ban átépítették. Az új talapzat Pervét Mór Hugó készítette.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 29 l.

MDK

Bernardo, Feretti kőfaragómester

1692.szept.3. szerződést köt a fogad.oszlop kőfaragási munkáira. 7oo frt munkabért kap

Schoen A: A Zsigmond téri Szentháromság szobor. Tanulmányok Budapest multjából. IV.k. Bp.1936.

L. l.

MDK

Feretti Péter kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.szám.298.l.

Ferretti Carlo
scultore

d. Prudinio 97, 155 i.l.

Ferretti Carlo

Fabriano

Budinich

104.155.1

ár pénz utalás portó 20+2 ut. 22.-

= 6.06

b pieces

15-október 18-án

Nagyvad Mihály

Ferretti Bernardo

faragta 1699-ben az első budai emlékművet, melyet 1706-ban állítottak fel a Szentháromság téren.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

3031

Ferretti Domenico

scultore

L. Studiosis D.V.L.

Feng, festő

MDK

Bécsi festő. Orient divatos magyar festő
hajképeit is elsősorban nőalakú festményei.
376 old.

Mojzer Miklós: "Amagyar barokk művészet" kiállitása
a Fabricius házban. 373.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XVII. 1963.

Ferge Sándorné, építész

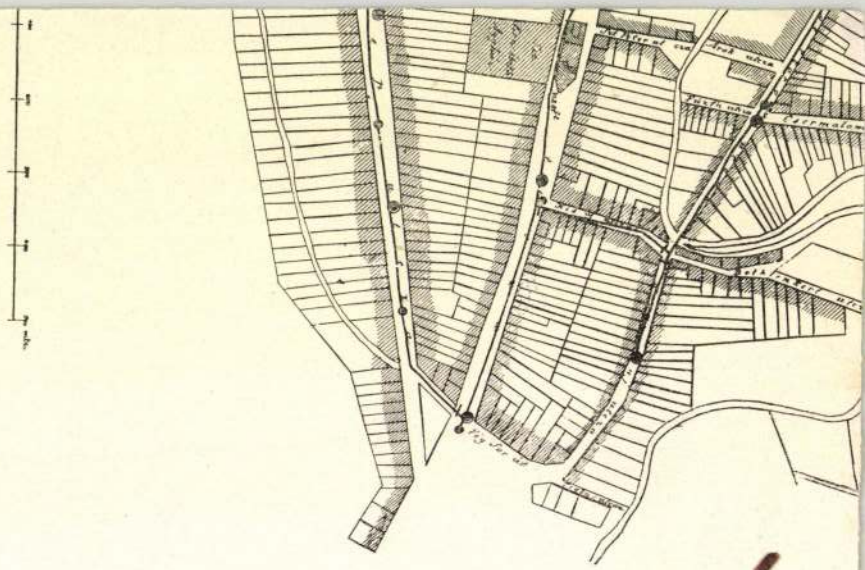
Iskolaépítési kutatás.

Az első komplex iskolaépítési kutatás Magyarországon, E'VM kutatás, 1968–1970. A kutatást vezette: Jenay Lajos. A kutatócsoport új tagjai: dr. Benedek József, Ferge Sándorné – és még többen.

Magyar Építőművészet, 1986. 2. 24–26.

Ferger Ferenc
festő

lásd
=
Háromházi Ferger F.
alatt is.

MDK

Ferger Ferenc festő

e.a: Johan H.és Ferger F. kiáll. Ujság, 1939, dec. 19.

háromházi Fergel Ferenc

MDK

Faluvégen, olf.temp.

Műcsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Fergel Ferenc, haromhazi

Faluvégen.Olf.Tempera.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 16.1.

FERGENCZ Károly templomfestő

Barabás, ref.t.

VÁRADY József: Tiszántúl református templomai. I-II. köt. Debrecen [Sajószentpéter] : Borsodi Református Egyházmegye, 1991 553., ill.

Ferger Ferenc

— **Ferger Ferenc festő kiállitása.** *(IV., Harisköz 6. sz.)* Háromházi Ferger Ferenc földmüvessorból kiemelkedett fiatal festő. Ujabban az ilyen származásu müvészeket „östehetség"-eknek szokták nevezni. Az östehetségek ősi művészete a szépmüvészet: a pásztori faragás, a kapufavésés, a tulipánosláda-festés. Inkább művészi érzésből lett ipari gyakorlat, mint művészet. Ferger ennél jóval különbre törekszik. A Képzőmüvészeti Főiskolán ismerkedik a müvészet feladataival s a módokkal és eszközökkel, amelyekkel feladatait meg lehet közeliteni. A tanulásnak persze még az elején van. Sok egyéb megtanulnivaló vár még reá. Hogy müvészszeme van, amellyel sajátos müvészeti tulajdonságokat tud meglátni, kivált a szinek világában, azt tájképei bizonyitják. Egyelőre azok között vannak legsikerültebb munkái. De egyéb képei is azt tanusitják, hogy jó uton jár. *(e. a.)*

Ujság 1937 IV. 27

MDK

háromházi Fergel Ferenc

Faluvégen, of.

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944.jun. Mücs.

Tersánszky Jenő Jenő

A Nemzeti Színház tavaszi
társulatán szerepelt.

Esti Ujság 1942. VI. 11.

Ikrek Ikrec

A Nemzeti Kaszinó tavaszi

tárlatán szerepelt.

Uj Magyarság 1942. VI. 11.

„Take Jonescu veszi a kalapját."

Holnap bukik meg az oláh kormány. — Sakkjátszma Bratianuval. — Feloszlatják a parlamentet. — Bomlik a néppárt. — Miniszterelnökök duelluma. — Averescu szellőzteti Jonescu árulását. — Mosakodás a kormányzás tudományával. — Ferdinánd aláirja a cenzura eltörlését.

(A Keletmagyarország tudósitójától.)

(Bukarest, jan. 14.) Az oláh belpolitikai válság, amely krónikussá váltának veszedelmeivel lenyügöz minden pozitiv kibontakozást, nemcsak hogy megoldást nem nyert Take Jonescu kormányelnöki kinevezésével, hanem valójában még csak most közeledik igazán tetőpontja felé. Félelmetes gyorsasággal közeledik a holnap, vagyis január 17-ike, amikor az oláh parlamentet megnyitják. Take Jonescunak ma még nincs többsége és hacsak valami deus ex machina megoldás nem lesz, erre nincs is kilátása. Bukást jelent ez, ami után azonban, hogy ki és mi jön, még szintén a bizonytalanság sürü fátyola takarja. Jorga-e, Marghiloman-e, vagy Bratianu, aki ellen az összes többi pártok már megcsinálták egységes frontjukat.

A kormányválság körüli politikai kavarodásba csak az oláh karácsony hozott némi szünetet. Az oláh király ezen ünnepekre Sinajába utazott és csak a gör. kel. ujév után tért vissza. A politikai harcok ezalatt az idő alatt szüneteltek és csak most vették fel ismét a politikai pártok az érintkezést az uralkodóval, hogy a kormányválság kérdése megoldást nyerjen.

Averescunak nincs feltámadása.

A megoldás egyetlen komoly lehetőségeként vagy egy ujabb Take Jonescu, vagy a Bratianuféle kombináció áll az előtérben. Erre mutat a „Gazetta Ardealului" 'cimü ujság legutóbbi számában megjelent nyilatkozat, amely az oláh király környezetéből való egyik politikustól származik, aki a következőket mondotta: „Téved Averescu és téved mindenki, aki azt hiszi, hogy akár Averescu, akár pártja ujból hatalomra juthassanak.

A játszma most Take Jonescu és Bratianu között folyik.

A politika homlokterében ezentul csak olyanok fognak állani, akik a kormányzáshoz értenek és meg van hozzá a szükséges tapasztalatuk.

Hol vetik fel a bizalmi kérdést?

Ha január 17-én a parlament nem szavaz bizalmat a jelenlegi kormánynak, Take Jonescu egyszerüen veszi a kalapját és 18-án jön Bratianu, Take Jonescu különben, ujabb hir szerint, nem a kamarában, hanem a szenátusban fogja felvetni a bizalmi kérdést, mert itt több kilátása van majoritás nélkül is a bizalomra.

Viszont az ellenzék bizalmatlansági inditványt nyujt be.

A bizalmatlansági inditvánnyal szemben a parasztpárt teljesen semleges álláspontot foglal el s tartózkodni fog a szavazástól.

Ferdinánd nem hivja Bratianut a hatalomra.

Ez az elhatározás azonban csak ma, a parlament megnyitása előtti utolsó napon fog végleg eldőlni. De tartja magát az a hir is, hogy Take Jonescu a parlament megnyitása előtt a végső pillanatban önként eltávozik. Az Adeverul egy jól értesült bukaresti politikus nyilatkozatát közli, aki szerint

Take Jonescu január 16-án le fog mondani.

Az utód egy semleges, semlegesitett, koncentrációs és parlamenti kormány lenne, melynek tulajdonképen ugyanaz a feladata, mint egy liberális kormánynak:

feloszlatni az oláh parlamentet.

Csakhogy egy Bratianu-féle liberális kormány alatt a választások teljes felfordulást és a végletekig menő harcot jelentenének, ami az oláh állam mai pénzügyi krizisében egyenesen katasztrófára vezet. Ezért az oláh király nem hivja Bratianut addig hatalomra, mig az állam pénzügyi helyzete meg nem javul.

Aki már beszélhet.

Averescu ugylátszik, mind kevésbbé jön már számitásba a jövő politikai alakulatok sorában. Pártja elégedetlen és bomladozik.

Az „Indreptarea" jelenti, hogy a néppárt elhatározta, hogy Take Jonescu kormányát semmiesetre sem támogatja. Közli a lap ezenkivül Averescu tábornok nyilatkozatát. A volt oláh miniszterelnök kijelenti, hogy nem igazak azok a hireszstelések, mintha ő a koronát támadta volna. Ő a liberálisokat támadta és Take Jonescu intrikáival ugy akarja feltüntetni a dolgot, mintha támadásai a dinasztia ellen irányultak volna. Majd árulással vádolja Take Jonescut és kormányrajutása előzményeiről lerántja a leplet.

A kis ántánt apja.

Take Jonescu az Epocában válaszol Averescu tábornoknak az Indreptareaban közölt cikkére, amely szellőzteti a köztük lefolyt tárgyalásokat. Jonescu rámutat a néppárttal való összeköttetésének történetére és kijelenti, hogy tényleg nem is olyan rég még támogatta Averescu kormányalakitását, amelybe Averescu népszerüséget hozott, ő pedig a kormányzás tudományát.

— A külügyi tárcát annakidején — mondja Take Jonescu, — azon meggyőződésben fogadtam el, hogy a győztes keleti kis államok Magyarország elleni szövetségének megalkotásával biztositom Románia védelmét. Ezt a programmot — a kisantantot — meg is valósitottam. 1921 őszén, a parlament megnyilásának közeledtével, nyilvánvalóvá lett, hogy az Averescu-kormány nem viheti tovább s ekkor azt mondottam Averescunak, hogy a jelenlegi parlament élete megmenthető egy más kormány alakitásával.

Különös árulással vádolni egy politikai csoportot, amely nem akart együttműködni egy oly kormánnyal, amely már tovább nem élhetett.

Cenzura nélkül.

Camarasescu belügyminiszter ma reggel hosszabb tárgyalást folytatott Petala tábornokkal, a kolozsvári VI. oláh hadtest parancsnokával, az erdélyi kivételes állapotok és — főleg a cenzura — megszüntetése tárgyában. Az oláh belügyminiszter a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy az elhatároló vonalmenti katonai zónák kivételével a cenzurát az oláh állam egész területén megszüntetik. A vonatkozó dekrétumot Ferdinánd király már alá is irta.

Ferenc Ferdinánd és — Erdély.

Lamasch leleplezései a volt trónörökös oláhbarátságáról.

(A Keletmagyarország tudósitójától.)

Lamasch osztrák diplomatának, Ferenc Ferdinánd legbizalmasabb emberének, most adták ki emlékiratait. A nagytudásu jogász, a diplomáciai világ egyik tekintélye, Ferenc Ferdinándnak a beolvasztás esetén miniszterelnöke, érdekes irásában sok intimitásról rántja le a leplet.

Azért sok mindenről hallgat is, mintha attól tartana, hogy a bécsi kapucinusok kriptájának kettős záru ajtain áttörnének szavai s megzavarnák az osztrák és magyar trónok egykori városmányosának siri nyugalmát. Lamasch sok olyan dolgot hallgat el, ami elsősorban bennünket, magyarokat érdekel. Ám könyve megszólaltat egy magyar embert is, aki közelről láthatott mindent, ami a trónörökös körül történt.

Ferenc Ferdinándról immár a történetirás tárgyilagosságával lehet megállapitani, hogy nem szerette a magyarokat. Ha trónra lép, megszünteti az önálló Magyarországot (természetes, ha ehhez akarata és ereje elég lett volna) s központi szervezettel igazgatja a monarchiát. Miniszterelnökének Lamascht, birodalmi kancellárjának Czernint szemelte ki.

Ferenc Ferdinánd irántunk való érzését talán ebben a mondatban fejezte ki legőszintébben:

— Már a nyelvük miatt is gyülölöm őket.

És volt egy ténye, mely tajtékzó szavakba foglalt gyülöletét ugy szólván szemléltetővé tette: oláh barátsága.

Ferenc Ferdinánd oláhbarátsága több volt annál a szimpátiánál, mely diplomáciai okosságon és taktikán épül fel. Ennek az érzelmi alapon felépült barátságnak állandósitásáért Erdély feláldozására is hajlandó volt.

Ferenc Ferdinánddal a bécsi udvar minden alkalommal éreztette, hogy morganatikus házasságot kötött. Hohenberg Zsófiát az udvari eti[kett] sohasem vette körül azzal a tisztelettel, me[ly] trónörökösök feleségeinek ki szokott járni. A l[u]had, élén Montenuovó főudvarmesterrel, arr[a] rekedett, hogy Ferenc Ferdinándnak és ne[ki] minél többször szerezzen keserü pillanato[t].

Ezzel szemben az oláh királyi pár e[gy]lommal, mikor Ferenc Ferdinándnak küldetése volt Bukarestbe, a [fő]herc[eg] is meghivta.

Ferenc Ferdinánd a meghivásra elérzékenyült. Az a fogadtatás pedig, amelyben feleségét Bukarestben részesitették, a szó szoros értelmében levette lábáról. Az oláh udvar ugyanis királyi személyeket megillető üdvözlésben részesitette a volt Chotek grófnőt, sőt Carmen Sylva személyesen várta őt a vasutnál, hogy a kocsijában jobbjára ültesse.

Nagy dolog volt ez akkor!

Kárpótlás az egykori trónörökösnek a sok-sok csipkedésért, amit a spanyol etikett mindenekfölött valósága miatt Bécsben el kellett türnie.

Ferdinánd lelke mélyén ekkor esküdött föl az oláh barátságra, még pedig Erdély odaigérésével.

Az oláhok étvágyának ettől fogva nagy gerjesztője volt Ferdinánd oláhbarátsága. Ezt a barátságot a szerajevói gólyok kioltották ugyan, de az oláh étvágy Trianonnal mégis kielégült.

Bizonyos azonban, hogy amint a néhai főherceg érzelmeinek megerősitésében a hiuság s az emberi gyöngeség játszotta itt a főszerepet, épugy az oláhok Erdély fölötti uralmának sincsenek történelmi és etikai támasztékai. Ép olyan fantasztikus álom az is, mint a Kapucinusok kriptájába tett halottnak a Gesammtmonarchiáról szőtt délibábos terve.

Erdélyi képzőművészek ujévi tárlata.

(Kolozsvár, jan. 14.) Erdély képzőművészei az ujesztendőt felhasználták arra, hogy legujabb műveiket bemutassák. Nagy érdeklődés mellett két kiállitásnak tartották ünnepélyes megnyitóját Kolozsvárt. Az egyik a Ferenc József iparmuzeum másodemeleti termeben nyilt meg. itt Papp Domokos, Deák Nándor, Demján Tassi és Kodrián Kornél festők képeit találjuk. Ács Ferenc festőművész, Fergeteg és Stein szobrászok pedig a Mátyás-téri plebánia-iskolában állitottak ki.

Mind a két kiállitás Erdély művészeinek állandó nagyvonalu fejlődéséről tesz tanuságot és mind a két tárlat abszolut művészi szinvonalat reprezentál.

Magyarok Amerikában.

Tiszta kép az amerikai magyarok életéről.

A Keletmagyarország newyorki munkatársától.

(Newyork, január 1.) Amerika . . . Erre fordul most minden magyar arca. A kifosztott Magyarország kivándoroll gyermekeitől várja a megmentést. Azoktól, akiket bus kolduskent eresztett utra gazdag Magyarország. S most, hogy az amerikai magyar véres verejtékének gyümölcsét szivesen megossza édesanyjával, bár az mostohán bánt is el vele, a hazai közvélemény egyszerre megváltozott az itteni magyarokról. Általában kezdik belátni, hogy a kivándorlók tömege nem megszökött gosztevőkből, váltóhamisitókból és kalandorokból áll. Mégis naivabb, ferdébb kép az itteni magyarok életéről még magyar lapokban meg nem jelent, mint mostanában. Többnyire hat, nyolc heti kéjutazásról, vagy propagandautról hazatért fogadatlan prókátorok festik e képeket. Talán nem is rosszakaratból . . . Talán csak azt irják, amilyennek szivük szerint látni szeretnének bennünket. Az igazság azonban nem ez. A sok ferde hir ellensulyozásául megpróbálok egy tiszta képet adni az Amerikai Magyarok életéről, a *Keletmagyarország* olvasói számára. Még európai szemmel látva, de több hónapi alapos tanulmányozás után.

* * *

Aki azt hiszi, hogy itt szerencsével boldogulni lehet, az téved. Soha még keservesebben sehol meg nem dolgoztak a megélhetésért s a munka eredményeiért, mint itten. A munkát — de különösen az ipari munkát — megbecsülik, bármily természetü is legyen az. S egy pár évi megfeszitett szorgalommal el lehet érni a szükségnélküliséget, sőt jó módot is.

Amerikában körülbelül egy és fél millió ember él. New-Yorktól Californiáig, Michigántól Floridáig mindenütt élnek magyarok kisebb-nagyobb csoportokban. Amerikának úgy ipari, mint gazdasági, mokon épülnek fel s inkább szolgálják a széthuzást, mint az összetartást. Ahol ötven ember van, ott bizonyosan alakul két szélsőséges egylet. Ez a két egylet aztán addig üti egymást, amig mindkettő tönkremegy. Aztán következik pár évi szünet s jön egy uj lelkes ember, aki ujra kezdi az „egyletesdit". Összejöveteleik, társas köreik, klubjaik közül aránylag kevés áll szinvonalon. A fiatalok el is szoknak lassacskán modernebb és szivósabb amerikai körökbe és ifjusági egyletekbe, ahol csakhamar asszimilálódnak is.

Az intelligens, tanult középosztály általában ismeri a mai magyar irodalmat és kulturát, a magyar művészetre, különösen a zenére büszke, kint élő magyar tehetségeinkkel szivesen dicsekszik az idegenek előtt, de igen kevés kapocs van, ami összetartja. Szétszórva élnek s inkább kultiválják az angol, mint a magyar barátságot.

A magyarok széthullása különösen azóta szembetünő, mióta az amerikai egyházakkal egyesült magyar református egyházak egy része elszakadt az amerikai egyházaktól. E szakadással nemcsak az egyházak váltak szét és hasonlottak meg egymással, de ez a magyar társadalmi élet szakadását és ellenségeskedését is magával hozta. A legutóbbi időben azonban mind valószinübbé válik, hogy az elszakadt egyházak ujra csatlakoznak s mivel az itteni társadalmi életben az egyházak igen nagy szerepet játszanak, reméljük, hogy a magyar társadalmi élet is megértőbb és összetartóbb lesz.

Az amerikai magyar sajtót három nagyobb és számos kisebb lap képviseli. A három szóvivő a „Szabadság", az „Amerikai Magyar Népszava" (melynek semmi köze sincs a hazai Népszavához) és az „Előre". Ezek a lapok üzleti alapon állanak, önálló irójuk nagyon kevés van. Hireik, ujságcikkeik leginkább tarlózások hazai és itteni nagy lapokból. Vasárnapi mellékleteik sok tehetséges magyar iró munkáját közlik, de persze ez is csak ollózás hazai lapokból és ujságokból — potyára. A magyar, angolul beszélő intelligencia már régen átpártolt az angol lapokhoz, de a magyarság zöme, a magyarul beszélő bevándorló tömegesen olvassa — bár jól tudja, mit érnek e lapok —, de más egyelőre nincs. E három nagy lapon kivül számos kisebb-nagyobb ujságja van, melyek többnyire helyi jellegüek s egy-egy egyesület szolgálatában állanak. A magyar érdekeket sokkal inkább szolgálja az a pár lelkes ember, aki angol ujságokban angolul küzd, védekezik és támad a magyar célokért . . . de persze ezekről odahaza kevesebbet tudnak. Inkognitó végzik az épités munkáját.

A bevándorló magyar első évei csalódások és keserü tapasztalatok láncolata. A bevándorlók réme — lelketlen spekulátorok és bankhiénák, melyeket az amerikai kormány alig győz szemmel tartani és ellenőrizni — kis pénzét kicsalják, befonják mindenféle nem létező részvénytársaságokba stb. Van olyan, aki hónapokig, évekig nem jut jó munkához. Mégis van egy igen nagy értéke Amerikának, melyet a bevándorló, különösen ha hazavetődik ujra, nem képes eléggé értékelni. Megtanul dolgozni és megtanulja a munka értékét. Ez az ország a munka hazája, — itt mindenkit munkabirása szerint értékelnek — és ez teszi az országot naggyá. Itt egy családban nemcsak a családfő keres, de a 10 éves gyermektől a 70 éves aggastyánig mindenki dolgozik. Jellemző, hogy az amerikai sohasem állást, foglalkozást keres, de munkát, munkaalkalmat, ahogy itt nevezik: „*zsápot*" keres. Nem csügged, ha talán a munkát képességei fölülmulják. Az amerikai nagyon jól tudja, hogy a társadalomra nézve minden munka egyenlő értékü. Ezt tanulják meg itt a mi magyarjaink. Vannak idekint egyetemet végzett emberek, akik iroda surolással, vendéglői mosogatással kezdték karrierjüket. Az amerikai azonban figyeli munkását, képességeit elismeri és siet kihasználni. Ha meg is kell küzdeni az érvényesülésért, de mégsem tolják könyökkel félre a tehetséges embert. Ez az oka annak, hogy itt jobban boldogulnak az emberek. S a munkaszeretet és dolgozni tudás az, amit a kivándorlott magyar, mint legértékesebb tapasztalatot vihet vissza az óhazába.

Az utóbbi időben igen sokan szándékoztak hazamenni, de e szándék inkább olyan meg-
velő álláspontféle s most mind többen és
ben mondanak le e szándékról. Mióta a gyári
ka pang, kis tőkéjükkel mind többen és
en telepednek meg véglegesen kisebb-nagyobb
kon, amit aránylag igen olcsón kapnak —
érve az ősfoglalkozáshoz, a földműveléshez.
lvadt magyarokból az amerikai társada-
rtékesebb munkása válik. Amint egy
lgyi megfigyelte, magyar verklist,
kéregetőt még nem látott Newyork utcáin ténferegni, valamint a betörők s más gonosztevők névsorában csak *elvétve* szerepel magyar név. Ellenben a nagy nyugati szénbányák legkeresettebb munkása a magyar és a tót. Nagy gyárakben, ahol nehéz és felelősségteljes vagy finom munkát végeznek, ott magyar és német a munkások legnagyobb része stb. Az amerikai életbe beolvadt magyar tudósok és művészek a legértékesebb alapvető munkát végzik a tudományos s művészi — különösen a nagyon is kezdetleges zenei életben.

Magyar művészeinkre és tudósainkra az angol körök is büszkék. Mark Lajos, Tahy János, Pogány Willy nemcsak elismert festőművészek, de hangadók és egy-egy irányt képviselnek. Kilényi Gyula s a fiatal, lelkes ref. lelkész, Kovács Ferenc, a miniatür mély relief plakett első művelői Amerikában. A magyar népdalok atyja, az agg Serly Lajos nemcsak a magyarok dédelgetett Serly papája, de az angol zenei körök kedvence is. Az Edison-telepek első mérnökei magyar emberek. New-York leghiresebb és legkeresettebb orvosa az ősz Gerster tanár stb. És még számtalan példát tudnánk felhozni, amire a magyarok büszkék lehetnek.

Az amerikai illetékes hatóságok meg vannak győződve a magyarok értékeiről, bár ellenségeik, de különösen cseh részről igen nagy az agitáció ellenünk. Egy hires bevándorlási biztos igy nyilatkozott a magyarokról: „Minden egyes magyar bevándorló felér száz más nemzetiségü bevándorlóval."

A nagy világháborunak amerikai részről volt annyi haszna, hogy megismerték az európai nemzetek értékeit is s azóta a bevándorlók is több megbecsülésben és védelemben részesülnek. Egyik legnagyobb ilyen bevándorlók érdekeit szolgáló nagy szervezet az Inter Racial Concul (Fajközi Szövetség) különös gonddal foglalkozik a magyar kérdésekkel, határozatai és ellenőrző közegei sok magyar munkást mentettek meg közvetve kis zugbankok csalásaitól és profiterek kizsákmányolásától.

Most, hogy ujra lehet érintkezni az óhazával, mind nagyobb és nagyobb az érdeklődés az óhaza élete iránt. S reméljük, hogy ami otthon szenved és vivódik: a magyar kultura, magyar betü és magyar lelkiismeret, nálunk hajlékot talál s mi megőrizzük mocsoktalanul egy tiszta és szabad Magyarország — s a jövő számára.

P. R.

Erdélyi oláh fejek.

A bucsumi hiéna. — Gritta Ovidius aradi oláh rendőrprefekt.

Kicsiny, zömök ember. Ereiben anyai ágon magyar vér is csörgedez. Talán ezért van benne némi urhatnámság is. Különben oláh a hite, a vére, a praktikája.

Ott született Bucsumban, az aranyszivü erdélyi hegyek között, melyekről olyan ékesen s olyan megtévesztően ir Jókai Mór „Erdély aranykorá"-ban. Azokban a havasokban látott napvilágot, ahonnan Janku és Axentje mócai ereszkedtek le Zalathnán és Ompolygyepün vérfürdőt rendezni, ahol a rablás mindennapos, az erőszak közönséges s az emberélet olcsó.

A svájci hőssé lett havasai között. Szava zord, kedélye zárkozott, de jelleme nagy, mint a hegyek, melyek reggelenkint köszöntik. Az oláh a nagy hegyek világában nem lett hős, csak vérszomjas, juhok orzója, embervér ontója, babonák rabja. Ha leszáll időnként a völgyek aljába: csak kukorica-liszlért teszi, ami málénak, puliszkának kell, ennivalót visz fel a havasokra, kulturából szemernyit is alig. Századokon át közelünkben élt, de ma is áll, amit Bajtay püspök irt volt róluk: „more pecudum vivunt" „barommódra élnek". Elvadult nép az, csak szurony tartja féken, meg az ördögtől való valamelyes félelem.

Ebből a népből való *Gritta Ovidius*. A nagyapja szabadságharcunk idején magyar családot irtott Abrudbányán. Az unoka hiven őrzi a családi tradiciókat. Iskolát nem sokat járt. Mint kereskedősegéd jutott egy kisebb vidéki pénzintézethez, majd az Albinához. Szegény volt és jelentéktelen. Nyers hangja, hiányos müveltsége, darabos modora miatt még abban a szinig oláh pénzintézetben is nehezen jutott előre. A világháboru az iróasztal mellől szólitotta a gyulafehérvári 50. gyalogezredhez. Azzal ment a galiciai harctérre, de elég gyorsan hazatért onnan. Őrmester volt, számtiszti tanfolyamot végzett s a háboru végén egy-rozettás kis számvivő hadnagy volt a gyulafehérvári tartalékkórházban. Nem osztott, nem szorzott, ha kártyaasztalhoz ült, a 10 koronát kölcsön kérte barátjaitól.

Egyszerre azonban megváltozott. Felvetette a fejét, mámorosan, diadalmasan jártatta szemeit, büszkén lépkedett. Akkor volt, mikor a tisztek sapkarózsáját letépték, mikor a frontmögötti ország

Fergeteg

Kobra

Koll. kiáll. 1922 jan.

Kolozsvár

Fergeteg állítólag egészen kezdő ember, de meglepően erős tehetség. Két diszmodellel szerepel. Egy női tanulmányfeje csupa élet, „Sziklatörő férfi"-ja pedig kis mértékben is nagyvonalu alkotás.

Irod

Kelet magyarság

1922. jan. 16. (Erdélyi képzőművészek ujévi tárlata.)

Ferghete Tarján, Nobrász

Pásztortűz, 1921. II. k.

766. l.

Firtos Károly: Karácsony hiállása

Fergő Pál

a Zrínyi Miklós Katonai Akadémián, a Tellefongyár munkás-művészeinek kiállításán alkotásai szerepeltek.

Néphadsereg, 1972. ápr. 1.

Ö Ferencsán Gusztáv

bútorkereső

1911—13

Éinisk 1930, 83. l.

12 ავგ. ქ. ბათუმი

ძვირფასო ნინო.

ამ ბარათით "Partitas"
ვიწყებ მოგზაურობას.
2 დღეში ბათუმში
ვიქნები. 2 ივლ.
ნანახამდე.

შენი

ეკატერინე

Fenik Martinus ötvös M.D.K.

Nappzebenben dolgozott. Óratokja a kiállitáson.

Bóka L – Somogyi Á.: Művészi fémmunkák. Bp. 1956 12.

Ferk Anna

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Pécs

1971. JÚN. 3.

— A Pécsi Képzőművészeti Stúdió kiállítása. A Pécsi Doktor Sándor Művelődési Ház Képzőművészeti Stúdiójának június 6-án, szombaton déli 12 órakor nyílik kiállítása a Miskolci Galériában. Ferk Anna, Ficzek Ferenc, Halász Károly, Hoós Elvira, Kováts Éva, Kismányoki Károly, Lantos Ferenc, Pincehelyi Sándor, Szelényi Lajos és Szijjártó Kálmán képei szerepelnek a kiállításon, amelyet dr. Kabdebó Lóránd irodalomtörténész, szerkesztő nyit meg.

magasabb tartalékot — 10,2 millió forintot — tettek félre. Az alapok elosztásánál még egy jelentős változás volt az előző évhez viszonyítva: az ország legnehezebben gépesíthető bányavidékén erőteljes műszaki fejlesztést terveznek, a bánya-

Tenk Anna

Emlékül

Hárs Éva: Jubileumi képző-
művészet
Dunántúli Napló, Pécs 1970. ápr. 26.
7. l.

Fenyő Anna

Képzőművész

Gimnáziumi tanára Petőfi, a Fiatal Képzőművészek Stúdiójáé

Dunaújváros
1979 dec. 16

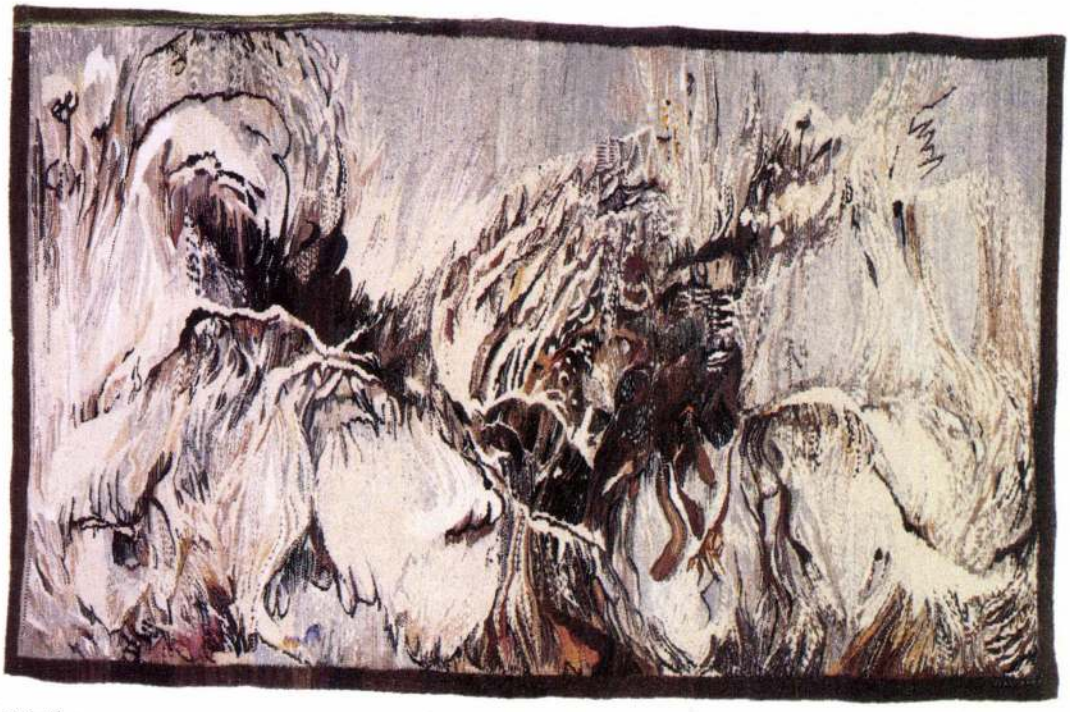
Vissza Tel
a NC

Kék gobelin – terv
Gobelin bleu – plan
Blue gobelin – plan
Blauer gobelin – plan

Tél
Hiver
Winter
Winter

Hóvihar
Tempete de neige
Snow-storm
Schneesturm

Madárkert
Le jardin des oiseaux
Garden of birds
Vogelgarten

Kagylós táj
Paysage ă coquillages
Scenery with shells
Gegend mit Muscheln

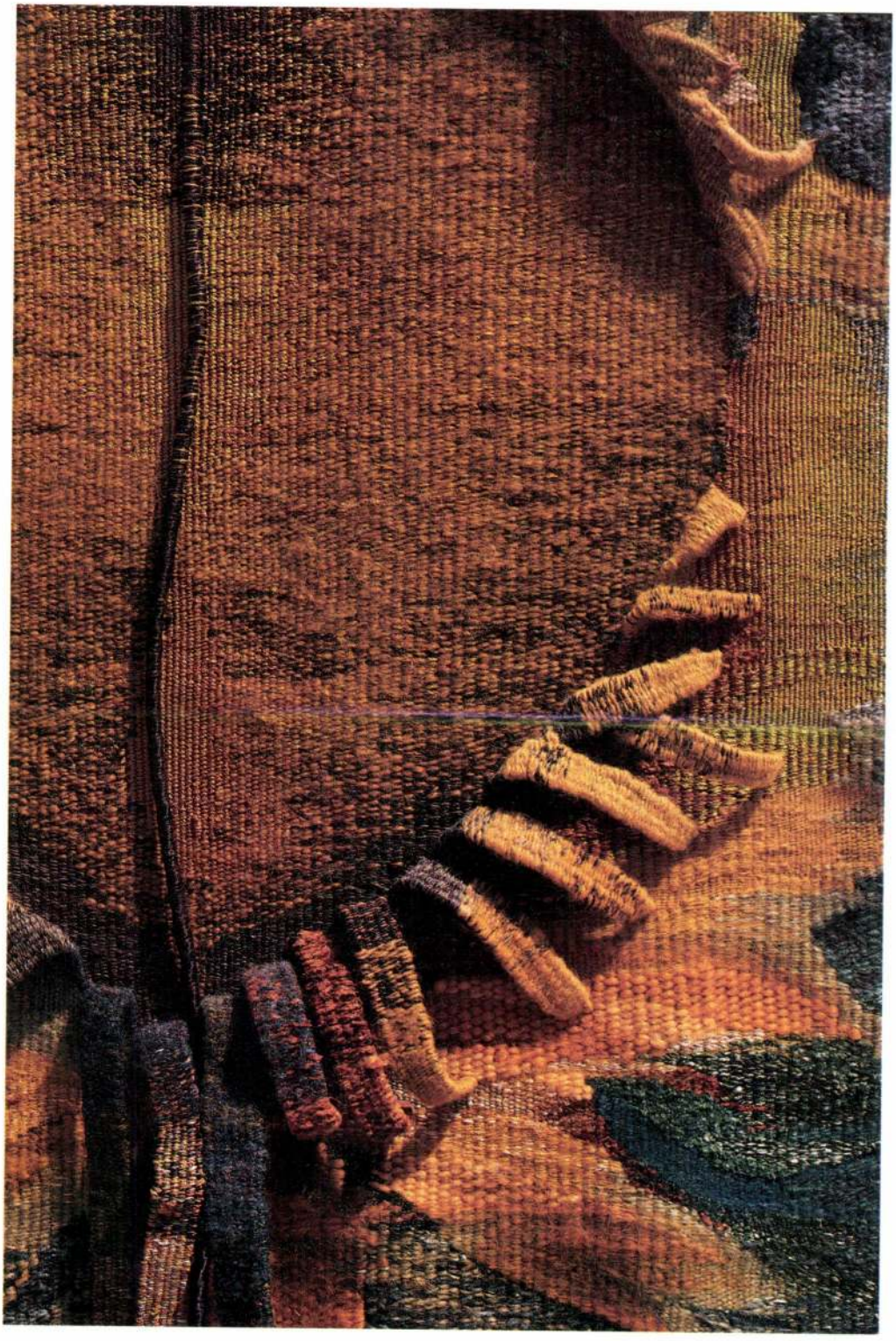
Bartók: A kékszakállú herceg vára
Bartók: Le chateau de Barbe-Bleue
Bartók: Bluebeard's Castle
Bartók: Burg des Königs mit blauem Bart

Évszakok
Saisons
Seasons
Jahreszeiten

Napraforgó
Tournesol
Sunflower
Sonnenblume

Napraforgó (részlet)
Tournesol (détail)
Sunflower (detail)
Sonnenblume (detail)

Tengerszem
Lac de montagne
Mountain lake
Meerauge

Anna T. Ferk

Je suis née a Pécs, en 1950,
membre du Fond Artistique depuis 1979.

Expositions importantes
– en Hongrie: Pécs, Mohács, Balassagyarmat, Kaposvár, Szeged, Hódmezővásárhely, Siklós.
– en RFA: Villingen
– en Autriche: Stubenberg

J'ai participé à plusieurs expositions avec mes travaux au Sud-ouest de la Hongrie et au département de Baranya.
Mes créations honorées de prix sont en propriété d'Etat.
La majorité de mes gobelins se trouvent dans le chateau d'Alsómocsolád.
Mes gobelins tissés représentent la nature vivante et morte qui nous entoure, dans le monde des formes et de l'harmonie des couleurs qui me sont propres.

T. Ferk Anna

Anna T. Ferk

Born in Pécs, 1950.
Member of the Art Foundation since 1979.

Main exhibitions
– in Hungary: Pécs, Mohács, Balassagyarmat, Kaposvár, Szeged, Hódmezővásárhely, Siklós.
– in the FRG: Villingen
– in Austria: Stubenberg

I took part to several exhibitions in the South-West of Hungary and in Baranya County.
My prize-winning creations belong to the State.
An important part of my gobelins are in the castle of Alsómocsolád.
The woven gobelins represent the living and dead nature around us, in my world of forms and colour-harmony.

T. Ferk Anna

Anna T. Ferk

Ich bin im Jahre 1950 in Pécs geboren.
Seit 1979 bin ich Mitglied des Ungarischen Künstlerfonds.

Meine wichtigsten Ausstellungen:
– in Ungarn: Pécs, Mohács, Balassagyarmat, Kaposvár, Szeged, Hódmezővásárhely, Siklós.
– im Ausland: in der BRD: Villingen
in Österreich Stubenberg

Mit meinen Werken habe ich an mehreren Kunstausstellungen in Süd-transdanubien und im Komitat Baranya teilgenommen.
Meine preisgekrönten Werke wurden zum staatlichen Besitz.
Die meisten meiner Gobelins sind im Alsómocsoláder Schloss der MŐBIUSZ Fleischfabrik Pécs zu finden.
Meine gewebten Gobeline verewigen die Motive der uns umringenden lebendigen und verstorbenen Natur in einer von mir gesehenen Formenwelt und Farbenharmonie.

T. Ferk Anna

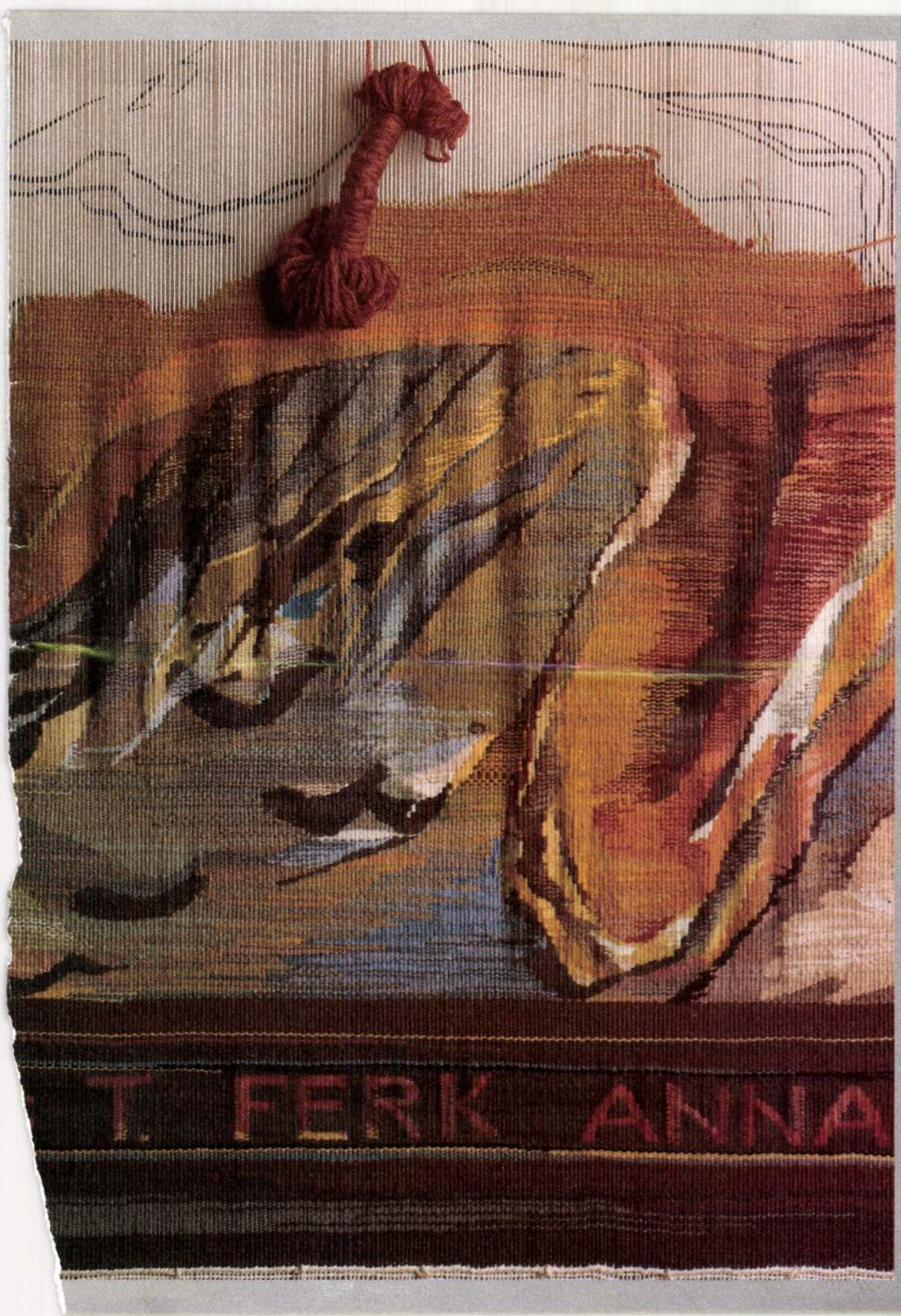

Anna T. Ferk H–7635 Pécs, Mogyorós köz 1. Tel.: 72/34-317

Készült a MŐBIUSZ támogatásával / Réalisé avec l'assistance de MŐBIUSZ
Acheived with the help of MŐBIUSZ / Dieser Katalog wurde mit dem Beistand der Fabrik MŐBIUSZ

Fotó: Körtvélyesi László, Panyik István
Design: Csizmadia Grafika Stúdió

Állami Nyomda

T. FERK ANNA

T. Ferk Anna

1950-ben születtem Pécsett.
Tagja vagyok a Művészeti Alapnak 1979 óta.

Jelentősebb kiállításaim:
Magyarországon: Pécs, Mohács, Balassagyarmat, Kaposvár, Szeged, Hódmezővásárhely, Siklós.
Külföldön: NSZK-ban: Villingen
Ausztriában: Stubenberg

Munkáimmal részt vettem több dél-dunántúli és Baranya megyei tárlaton.
Díjazott alkotásaim állami tulajdonba kerültek.
Gobelinjeim jelentős része a MŐBIUSZ Húsipari Vállalat Pécs alsómocsoládi kastélyában találhatók.
Szövött gobelinjeim a körülöttünk lévő élő és holt természet motívumait örökítik meg egy általam látott formavilágban és színharmóniában.

T. Ferk Anna

Kastély, Alsómocsolád
Chateau, Alsómocsolád
Castle, Alsómocsolád
Schloss, Alsómocsolád

A PÉCSI GALÉRIA
tisztelettel meghívja

T. FERK ANNA
textiltervező iparművész
és az 50 éves
TRISCHLER FERENC
szobrászművész

kiállításának megnyitására
a Széchenyi téri kiállítóterembe

1995. április 6-án, csütörtökön, délután 5 órára

Megnyitja:
BRANDTSTÄTTER GYÖRGY
főtanácsos

A kiállítás megtekinthető április 30-ig,
naponta 12–18, szombaton 10–18 óráig, kedd szünnap.

PÉCSI GALÉRIA • H-7601 Pécs • Pf. 162. • T/F.: +36 (72) 315-623

Sinkovits Péter
Új Művészet Szerkesztősége

Budapest
Báthori u. 10.
1054

Fejk Anna

Pénzjuttalmat kapott a Bazsarózsa mezőgazdasági szövetkezet pályázatán

N. N.: A felszabadulási pályázat eredménye

Dunántúli Napló 1970 IV. 4

Fesl Anna

Könyvei szerepelnek a

„Pécsi Képzőművészeti Stúdió" kiállításán

a Miskolci Galériában

Napjaink 1970 július

6-ától.

Terk Anna
iparművész

Két falikárpittal is több szőnyeggel szerepel a tárlaton

Bükkösdi László: Pécsi iparművészeti studio.
Művészet, 1970.november - 43.lap

Ferk Anna

Könyvekkel

Szerepel az alábbi tárlatokon

Borbély Lajos: A Pécsi Képzőművészek
Stúdió Csoport a Miskolci galériában

Nagybánya 1970 jul.

Ferj Anna

Kiállít Pécsett

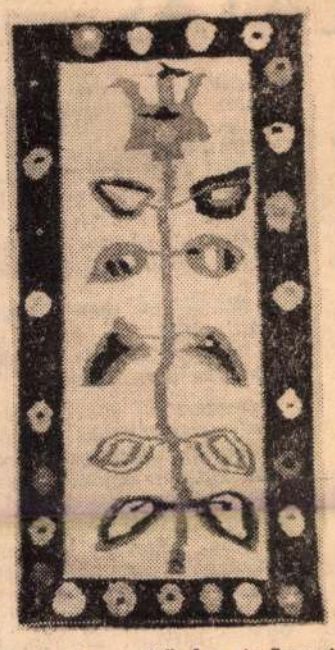
Jelentkezés, Pécs 1970. febr.

1021

Ferk Anna

Dunántúli napló

Az Iparművészeti Stúdió kiállítása

Ferk Anna: Növény (szőnyeg)

AZ „IPARMŰVÉSZETI STÚDIÓ" olyan alkotócsoportot jelöl, amelynek egyetlen kiállító kivételével, semmi köze sincs az iparművészethez.

A kivétel *Ferk Anna*, akinek ízléses szőnyegei és szőnyegtervei még magukon viselik a fiatal kiállító mesterének — Fürtös Ilonának — stílusjegyeit, de szemléletében már a csoport tagjainak munkáihoz kötődnek. E munkák pedig minden ízükben képzőművészeti alkotások.

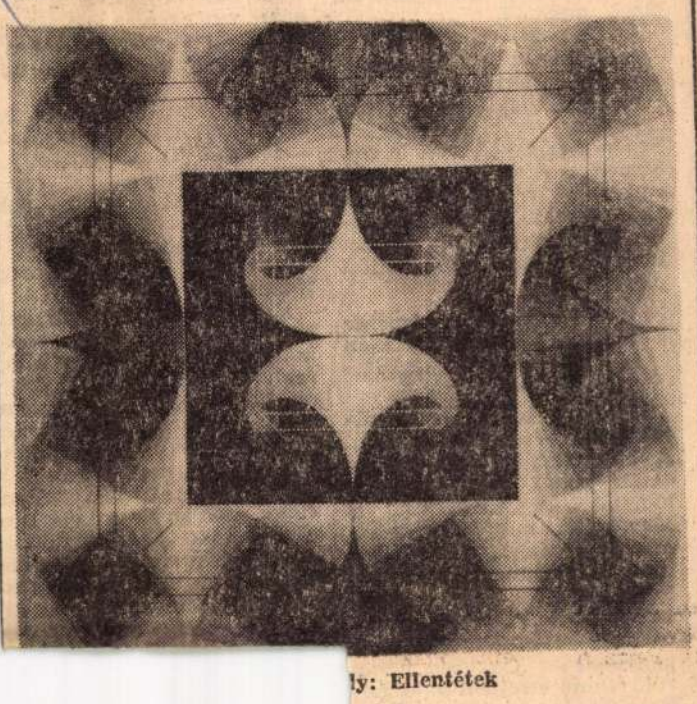
A Technika Házának nagytermében megrendezett tárlatot *Lantos Ferenc* lépcsőházban kiállított zománcképei vezetik be. Jelképes helyez. A kiállítás minden résztvevője valamikor Lantos tanítvány volt. Most Lantos kiállító társként, művészekként fogadja el őket.

A sokszínű kiállítás alkotóművészeit közös erkölcsi tartás fűzi össze. Munkásságukat kísérletsorozatnak tartják, melyben a térábrázolás s az emberi jelteremtés törvényszerűségeit vizsgálják, saját egyéniségük kifejezése érdekében.

Kismányoky Károly a románkor stílusjegyeiből indult ki. A XII. század-beli pécsi kőfaragó műhely munkáinak tanulmányozása után alakította ki sajátos arányrendszerét, s grafikáinak térhatású vonallabirintusát, amellyel mindenkor egy konkrét érzelmi periódus kifejezésére képes. Tűzzománcai pedig dekorativitásukban is drámai feszültségeket érzékeltetnek. Munkái — Ficzek Ferenc és Halász Károly művei mellett — a kiállítás kiemelkedő darabjai.

Ficzek Ferenc egzakt formákkal, irreális tereket teremt. Köröket, rácsokat metsző szalagjai egyszerre két síkban vannak jelen, ahogy korunkban az egyidejű történések önmagunk kettőzését, egyszerre kéthelyütt előfordulását igényelnék.

Halász Károly finom érzékenységgel alakított képei színelméleti tanulmányoknak is beillenének. Az azonos színek fehér, illetve szürke állományának fokozatos szaporításával, s közben egy négyzet forgatásával gyermekkorunk „búcsúfiát", a színes kaleidoszkópot varázsolja kinagyítva elénk festményei sorozatával, meghittséget, s gyermeki tisztaságot árasztva.

ly: Ellentétek

AZ ÉPÍTÉSZ lírai kirándulását regisztrálják *Bachman Zoltán* festményei. A mindennapi munka ellenpólusaként készültek, az egyéniség kiteljesítése, az önkifejezés teljesebbé tétele érdekében. Alig érzékelhető tónuskülönbségekkel festett mélybarna monokróm felületekbe élénk színek foltjai világítanak, mint a visszafojtott érzékiség kitörései.

Pincehelyi Sándor amorf és geometrikus felületek által meghatározott terek feszültségét mutatja be, élénk dekorativitású, egészséges harsányságot árasztó olajképein. Kiállított plakátjai a műfaj legjobbjai közül valók.

Szijártó Kálmán a megrajzolt felület kettőzésével optikai törvényeket vesz igénybe egy „mozgó", „dialektikus" kiterjedés érzékeltetésére. Kísérletei a néző aktivizálásának korlátlan lehetőségeit rejtik. *Kováts Éva* képeit a növények formavilága határozza meg. *Hoós Elvira* metszetein gépkonstrukciók ihlette formák alkotnak sajátos világot.

Szelényi Lajos az emberi figura amorf értelmezésével s a foltok geometrikus erővonalakkal való meghatározásával intellektuális közlendők kifejezésére törekszik illusztrációin szép sikerrel.

Major Kamil zománctáblái és zománctervei az ötletek sokaságában duskálnak. A műfaj és a technika lehetőségeinek feltérképezésére törekszik.

VÁROSUNK legfiatalabb festőnemzedéke, meglepően színvonalas, hasonló értékeket tartalmazó kiállításon mutatkozott be.

B. L.

DUNÁNTÚLI NAP
Pécs

Periklész Korovesszisz

Csöngettek. Nem vártunk senkit. Hajnali 3 óra volt. Feleségem és én két színész barátunkat láttuk vendégül, akik előadás után jöttek át. Borozunk.

— Katonai rendőrség.

— Kérem a személyazonossági igazolványokat.

— Melyikük Korovesszisz?

— Én.

Szpanóz felügyelő volt öt emberével. Alacsony termetű ember, rettenthetetlennek akar látszani, arcára erőszakos keményeget ölt. Embereinek kezében csőre töltött pisztoly.

A Korovesszisz-házaspár vendégeit igazoltatás után kidobják, majd házkutatást tartanak.

Majdnem egy óráig rámoltak a kis, kétszobás lakásban. A bútorokat felforgatták, az összes ruhát egy halomba hányták. A szemétládát is kiürítették, még a vécé-papírt is átnézték. Szinte vallásos buzgalommal kutattak. Porrá törték a jeget a hűtőszekrényben. Föltépték a párnákat, szétszakították a könyveket. Odahaza nem volt semmi elrejteni való. Lefoglalták levelezésemet, befejezetlen egyfelvonásos darabom kéziratát, az írógépemet. Rátették kezüket trákiai népdalgyűjteményemre, tánc- és művészlemezeimre.

A klasszikus marxista könyveimen kívül elvitték Platon és Aristoteles-kiadásaimat is. Azt mondták rá, illegális irodalom. Mikor megpróbáltam felvilágosítani Szpanóz felügyelőt, rámmordult:

— Ne etessen ezzel engem.

Úgy látszik mégis csak sikerült valami kételyt keltenem. A könyvszekrény előtt egy darabig töprengett, aztán úgy döntött, hogy lefoglalnak minden vastag könyvet, mert minden vastag könyv „vörös". Egy ételrecept-gyűjtemény is közéjük került, de kihagyták a Hivatalos Távbeszélő névsort. Aztán:

— Kövessen.

— Van letartó… rancsa?

— Fogja be a száját. *Korovesszisz a „katonai kórházba" viszik.*

A negyedik emeleti folyosóról lépcsősor vezet a tetőre. Az összekötő ajtón felirat: Belépni szigorúan tilos! A tetőn kis fedett háziko Senynyes raktár. Lassan vonultunk. Nem érezem semmi különöset. Bevezettek a raktár ajtaján, aztán felgyújtották a villanyt. Benn emberek dolgoztak. Kötelet kerestek, de sehol sem találták. Tipikus görög dolog. Valaki odaszólt nekem, hogy ne álljak ott, mint egy hülye, hanem keressem én is. Szpanóz felügyelő nem engedte. Maradjak csak a helyemen, nincs szükségük rám. Meglett a kötél.

Korovesszisz egy padhoz kötözik, majd Szpanóz felügyelő hozzálát a vallatáshoz.

Kérdezgetni kezdett, hogy nem túl kemény-e a pad, nem vájnak-e a kötelek a húsomba. Nem válaszoltam.

— A pisz áciamandulát szereti?

— Ha azt hiszi, hogy így kiszed belőlem valamit, akkor téved. Tiltakozom. A bírósághoz fordulok.

— Kósztasz, adjál neki pisztáciát.

— Fát vagy vasat?

— Először fát, majd meglátjuk.

Ez a falanga, tortúra, amikor az embernek a talpát bottal verik. Eleinte csak fáj, éget. Aztán úgy érzi, hogy csúszik, zuhan egy hosszú síkos lejtőn, és mindig beleütközik egy kemény gránitsziklába. Ha nem láttam volna, hogy ütnek, nem tudtam volna, merről jön a fájdalom. A csapások a gránitsziklak-

Halász Kató

…het örökké csak abba-

— Beszél…

Megint a felmosórongy. Levegő — nincs levegő. A fejem remegni kezdett.

— Hagyjátok abba, mondani akar valamit. Szép meló volt.

— Főnök, ne menj közel hozzá, leköp.

Szpanóz odaintett Kósztasznak és újra kezdték.

Korovesszisz ronccsá verve maganzárkába viszik. Kábultan tölti az éjszakát. Másnap kezdődik elölről minden.

Megint a Raktár. Amikor meglátták, nevetni kezdtek. Mit akarnak? Szpanóz ugyan azt kérdi, mindig ugyan azt. De minek.

Valaki fütyült: „Athén, a menny lánya, gyönyörű Athén". Forró víz. Vagy hideg, nem tudom.

…jűek szorítják ki a

Derűs bányásznapi rendezvények

Komlón, Pécsbányán és Meszesen

SZABADTÉRI JÁTÉK A LENIN TÉREN — TÖRTÉNELMI MÚLT ÉS JELEN, ÉLŐKÉPEKBEN — NÉMET BÁNYÁSZOK FOGADÁSA — TÁRSADALMI MUNKÁSOK KITÜNTETÉSE — TŰZIJÁTÉK A VÁROS FELETT — DIVATBEMUTATÓ — LOVASKLUBOK BEMUTATÓJA — EJTŐERNYŐSÖK, REPÜLŐMODELLEZŐK ÉS MŰREPÜLŐK LÁTVÁNYOS GYAKORLATA

Komlón szombaton este a fáklyás, bányászlámpás felvonulás és a koszorúzási ünnepség után négy-ötezer ember gyűlt össze a Lenin téren. *Varga János* munkáját felhasználva *Örsi Ferenc: A tűzre épült város legendája* címmel írt szabadtéri játékot. Az időjárás a rendezőknek kedvezett, a kellemes őszi este élvezetes szórakozást nyújtott a nagyszámú érdeklődőnek. A főtér üzletsorának, lapostetejű födémszerkezetének és két mozgatható járműnek a felhasználásával nagyméretű színpadot hoztak létre, melyet az egyik kilencemeletes épületre kifeszített hatalmas vetítővászon egészített ki. *Sik Ferenc* rendező, aki már több alkalommal bebizonyította, hogy értő mestere a szabadtéri játékok rendezésének, szerencsésen élt a hatalmas tér, a fényhatások és a nagyszámú statisztéria lehetőségeivel. A kb. egy órás városjáték történelmi élőképekben, összekötő szövegekkel, jelenetekkel idézte fel a város múltját, az ott élt emberek munkáját, a szomorú és vidám esztendőket. A Pécsi Nemzeti Színház művészei, a komlói öntevékeny színjátszó- és népitánccsoportok, a fiatalokból szervezett statiszták, igyekeztek a lehető legjobban megoldani a szerzők és a rendező elképzeléseit. Talán csak a mozgalmasságot, a szabadtéri játékból elmaradhatatlan nagyobb tömegjeleneteket hiányolhatjuk, a népművelői és tömegszórakoztatási szándék, a siker vitathatatlan.

A város vezetői a szórakozás több lehetőségeit biztosították. Meghívták a bányásznapra a városba a német Luna-parkot, melynek kivilágított hullámvasútja, óriáskereke a késő esti órákig vonzotta az embereket. A Lenin térrel szemközti hegyoldalból egy órán keresztül röpültek fel az égbe a szebbnél-szebb tűzijáték-rakéták. Az egész várost bevilágították a fényes színek, görögtüzek. Igazán szép, vidám, szórakoztató est volt Komlón, mely rendezvényeivel első ízben iratkozott fel a Baranyai Vasárnapok sorába.

Ezt megelőzően már pénteken délelőtt megkezdődtek a bányásznapi ünnepségek, amikor Gallusz József elvtárs, a Komló városi Tanács elnöke fogadta a Komló város építésében, szépítésében és a város életében kiemelkedő munkásságot kifejtő embereket, akik több mint félszázan a város arany, ezüst és bronz plakettjét kapták. A fogadáson résztvett a bányásznap alkalmával hazánkban tartózkodó zwickaui bányászküldöttség. A vendégek tiszteletére színes, szórakoztató műsort adtak a Pécsi Nemzeti Színház művészei.

Este, az ősbemutató utáni zártkörű fogadáson, amelyet a Városi Tanács dísztermében rendeztek, megjelentek a megye párt és állami vezetői. Nagy elismeréssel nyilatkoztak a bányásznap kulturális és tudományos rendezvényeiről, amelyek méltón reprezentálták hazánk bányászatának jelentőségét.

A vasárnapi szórakoztató műsorokban kiemelkedő színvonalú volt az Öltözködés története című divatbemutató, amely óriási közönségsikert aratott. A délutáni előadásra csak kisebb közelharc árán lehetett bejutni. Nem kisebb siker volt a pécsi és harkányi lovasklubok bemutatója, valamint a komlói ejtőernyősök, pécsi repülőmodellezők és műrepülők látványos gyakorlata.

*

A meszesi József Attila Művelődési Ház ifjúsági klubja a bányásznap tiszteletére rendezte meg évadnyitó klubestjét. Az est keretében fellépett *Vári Éva*, a Pécsi Nemzeti Színház művésznője, valamint a Flamingó zenekar. Két meszesi fiatal: *Ferk Anna* és *Fridl István* kiállítását *Kismányoki Károly* nyitotta meg, aki méltatta Ferk Anna szőnyegeinek és Fridl István gyökérből készült szobrainak lakberendezési értékeit. Egy ismeretterjesztő kisfilm után „Gusztáv" színes filmjét láthatták a meghívottak, majd a csertetői tűzijáték megtekintésére vonultak ki kollektívan. Az estet vidám bállal fejezték be.

*

A „Pécsbányai ünnep" kedves színfoltja volt, hogy a szombat délelőtti pécsbányai ünnepségen megjelentek a mecseki szénbányászat öregjei: *Pataki Mihály*, a Mecseki Szénbányák volt igazgatója, *Sudár Ferenc* Kossuth-díjas vájár és *Kirsching János*, Pécsbánya egykori üzemvezetője.

A bányásznapi ünnepségek tartalmilag, hangulatilag igen jól sikerültek, mintegy kifejezésre juttatták a bányászok optimizmusát, a reményteljes jövőt.

üldöttség, hogy részt vegyen Ho Si Minhek, a Vietnami Dolgozók Pártja KB elnökének, a VDK elnökének temetésén. A delegációt Fehér Lajos, az MSZMP PB tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese vezeti.

A magyar párt és kormányküldöttség helyi idő szerint vasárnap este koszorút helyezett el Ho Si Minhnek a Nemzetgyűlés épületében felállított ravatalán. A delegáció elhaladt a díszőrség mellett, majd a néphadsereg két tisztje lassú dobpergés közepette a koszorút Ho Si Minh ravatalára helyezte. A

Minhnek, az MSZMP-től, a Magyar Nárkö
társaság Elnö

Ho Si Minh
koporsóba he
namiak tizen
földi delegác
dássá vált
szonruhájába
ravatalra a
lyezik, a H
általános tis
gaként.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs
SEP 9
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-148, 340-126
HÍRADÓ

Mexikóban a tizenöt brazíliai fogoly

Az elrabolt nagykövet visszatérhetett rezidenciájába

Vasárnap este földet ért Mexikó fővárosának repülőterén az a repülőgép, amelynek fedélzetén az Egyesült Államok brazíliai nagykövete váltságdíjként szabadon bocsátott 15 brazíliai politikai fogoly érkezett szabad földre.

A Mexikóba érkezett brazíliai ellenállók között volt Gregorio Bezerra veterán kommunista, aki 71 éve ellenére, frissen és derülátón nyilatkozott.

Négy órával később Elbrick nagykövetet fogvatartói egy gépkocsiból kitették Rio de Janeiro egyik külvárosának utcáján és magára hagyták.

Magyar vezet
Bulgária nemzeti ün

TODOR ZSIVKOV elvtársnak, a ...ista Párt Központi Bizottsága első titkárának, a Bolgár Népköztársaság Minisztertanácsa elnökének,

GEORGI TRAJKOV elvtársnak, a Bolgár Népköztársaság Nemzetgyűlése Elnöksége elnökének,

SZÓFIA

Kedves Elvtársak!

Bulgária nagy nemzeti ünnepe, felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa, a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány, egész népünk és a magunk nevében szívélyes, elvtársi üdvözletünket küldjük önöknek és a szocializmus építésén munkálkodó bolgár népnek.

Népünk szüntelen érdeklődéssel és nagy rokonszenvvel kíséri figyelemmel a bolgár nép békés alkotómunkáját. Őszintén örülünk annak, hogy a testvéri Bulgária dolgozói, a Bolgár Kommunista Párt vezetésével, hazájukat a néphatalom 25 éve alatt elmaradott mezőgazdasági országból fejlett ipari agrár országgá változtatták, s kimagasló eredményeket értek el a tudomány, a kultúra területén is. Eredményeik tovább növelik a Bolgár Népköztársaság nemzetközi tekintélyét, erősítik a szocialista országok egységét, lelkesítik és bátorítják a békéért és a haladásért küzdő erőket.

Megelégedéssel állapítjuk meg, hogy pártjainknak, kormá- szocialista internacionalizmus ködése évről évre gyümölcsö- megbonthatatlan barátságun- communista és munkásmozga- lványuló egységünk, a Varsói dasági Segítség Tanácsa kere- s továbbfejlesztésére tett kö- ülésében aláírt új magyar— lési és kölcsönös segítségnyúj- etségünk erősítését, kapcsola- s fő feladatunk- tekintjük. kereket kívánunk önöknek és ocialista Bulgária további fel- kommunista és munkásmoz- egységének erősítéséért, a béke ünkben

János,
B első titkára

Fock Jenő,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke

...özlet ...ezetőknek

... Koreai Munkapárt Központi ...reai Népi Demokratikus Köz- ...kének,

... Koreai Népi Demokratikus ... Gyűlés Elnöksége elnökének,

PHENJAN

...ikus Köztársaság megalakulá- ...ól a Magyar Szocialista Mun- ... Magyar Népköztársaság El- ...unkás-Paraszt Kormány és az ...eretettel köszöntjük a Koreai ...át, a Legfelsőbb Népi Gyűlés ...mokratikus Köztársaság Kor- ...épet.

...kus Köztársaság népe, a Ko- önfeláldozó munkával felszá- ...ult súlyos örökségét, virágzó teremtett és hősi harcokban és függetlenségét az amerikai ...adásai ellen. A Koreai Népi ...litikai, gazdasági és kulturális megszállás alatt sínylődő dél- ...n méltó hozzájárulást jelente- ...erejének növeléséhez, a világ ...ntiimperialista harcához is.

...ártjaink kormányaink és né- ...i barátság és sokoldalú együtt- ...ob fejlődik és hozzájárul ország- ...sének meggyorsításához, a szo- ...és összefogásának erősítéséhez. ...s tevékeny támogatásáról biz- ..., további sikereket és jó egész- ...z egész koreai népnek az ame- ...ól történő kivonásáért, kettét- ...t, szocialista jövőjéért folyta- ...elmükben.

János,
B első titkára

Fock Jenő,
a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány elnöke

Ferk Anna
1021

1973. február 16.

KIÁLLÍTÁS

Ferk Anna kiállításán

Egy volt tanítvány kiállításán furcsa, érdekes gondolatok, hangulatok keveredtek a hivatalos jókívánságok, őszinte kézfogások légkörébe. Emlékképek elevenednek fel. A pályakezdő pedagógus izgalmas pillanatai összemosódnak a kamaszlányok bájos, várakozó kibontakozásával. Azokéval akik az életre készültek, hivatást választva.

A kéziszövést mindenki gyorsan megszereti. Érezni a fonal lehetőségét; játékos könnyedséggel csomózni, áthúzni, hurkolni – jó dolog. Az ujjak rendező, érzékelhető szerepének nagy varázsa van. A közvetlen kapcsolat az anyaggal, a formák alakulását figyelni, az alkotás örömét jelenti.

Ferk Anna is korán megszerette a szövést, s nehezen tudna mást csinálni. A Művészeti Szakközépiskola után a Bólyi ÁFÉSZ szőnyegkészítő műhelyében folytatja az elsajátított szakmát. Az iskolában megtanulta a szövés alapvető ismereteit. Ezzel élt és él Ferk Anna, amikor az iskola elvégzése után közvetlenül a szakmában vállalt munkát. Kiállított anyaga számszerint kevés. A kiállítási terem sem nyújt nagyobb lehetőséget, és a napi munka is más jellegű. A kiállítás így is inkább ízelítő a szövés technikáiból és lehetőségeiből. Az iskolában készült munkák mellé kevés önálló darabra futotta. Az újonnan elindítottak is inkább formai variációi a szerzett ismereteknek, a szakmát tanító mesterek hatásának. Még túl szoros ez a kötődés, még most is biztosabb kapaszkodó, mint bármi más forrás. A tervek között azonban már egy-egy túlmutat az indulóson. Ezeken organikusabban, spontánabban alakul egy-egy motívum, mint a többi, eltanult formai elemek variációiban.

Tudtunk Ferk Annáról szűkebb körben, mint tanítványról. Most már többet és többen tudnak róla. Tudjuk azt, hogy szakmájában dolgozik, és azt, hogy milyen utat választott.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

együttműködési megállapodást kötött a Pécsi Tervező Vállalat és a Pécs-Baranyai Beruházási Vállalat: ezzel egy kézbe került a pécsi új városközpont építésének szervezése.

A megállapodás értelmében február 15-től a PTV átadja az eddig általa végzett beruházások lebonyolítását az UNIBER-nek. A jövőben az UNIBER végzi az új városközpontban épülő KÖJÁL székház, bírósági székház, a Megyei Tanács és vendéglő, a közös irodaház, a közmű területelőkészítés, valamint a Péter utcai KISZ-lakótelep beruházásainak munkáit.

Több tényező is indokolta a két vállalat szorosabb együttműködését. Így egyebek között a PTV beruházási munkái a városközpont építésében olyan természetűek, melyek a jelenlegi helyzetben nem nélkülözhetik az UNIBER szakértői közreműködését. Célszerű az UNIBER részéről a városközpont építése úgynevezett I/A ütemének lebonyolítását átvenni azért is, hisz sok vonatkozásban az itt folyó beruházások között összefüggések vannak — és végsősoron ezek a munkák egy teljes egységet alkotnak. E megállapodás egyben biztosítéka a beruházások gazdaságosabb és színvonalasabb lebonyolításának is.

Központi méregraktár épül Szentegáton

Közel 25 millió forintos beruházási költséggel központi méregraktár építését kezdik meg ez évben Szentegáton. A növényvédelmi társulásban 12 termelőszövetkezet és a Szentegáti Állami Gazdaság vesz részt. A mintegy 90 ezer hektárra kiterjedő mezőgazdasági területen elsősorban [illegible]

Fehr Anna

Művei szerepelnek a felszabadulásunk 30.évfordulójára meghirdetett pályázat anyagában a Balatoni Kisgrafikai Biennálé kiállításának keretében a keszthelyi Balatoni Múzeumban - 1975.

-katalógus a könyvtárban-

Ferk Anna, iparművész,
könyvtervező

Kiállítása a pécsi kisgalériában
nyílt meg.

—: Kulturális hírek 7.

Népszabadság, B. 1973. febr. 6.

Fekete Anna, iparművész

Könyvjelzők és könyvtervezés
kiállítása volt a Pécsi Kisgalé-
riában.

T. Ferk Ilona

Jegyzetek az U. Dunántúli
Tájszótár

Mihelyi 1985 IX

T. Ferk Anna

Baranyai tárlat nyilt 1985. április 2-án a felszabadulás tiszteletére a Pécsi galériában. Ebből az alkalomból

Pécs város diját kapta.

Jelenkor, 28.évf. 5.sz. 1985. Krónika rovat

Ferke Ilona, Jató

Kiállítást nyílik majd a József-városi Műv. Házban.

—:□ Ferke Ilona ... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. okt. 14.

Ferk Ilona, festőművész

A pótlásk. Hilaby György képzőművész Stúdiója 1949 óta működik a Tóstói Műv. Központban. A stúdió évrésen 3 alkalommal nyerte el a Kiváló Együttes címet legutóbb 1978-ban. — A stúdió foglalkozásai két csoportba folynak a jelmott körben és az ifjúsági rajz körben. Ez utóbbinak Ferk Ilona a vezetője.

Nagy B. Istvánné festőművész: Megtalálták kifejezésük módját.
Tóstói Dolgozó, 1979. ápr. 4. old.

MDK.

Ferk Ilona

Riport

Postás Dolgozó 1967 febr.1.

MDK.

Ferk Ilona

Riportanyag

Postás Dolgozó 1965 dec.12.

Ferk Ilona, festőművész – tanár

A Pólyás Művelődési Központ dísztermében, máj. 3.-ától megnyílt a Tilaky Gyöngy Képzőművészi Stúdió évenként megismétlődő kiállítása. – A bemutatkozó anyagok minősítése után került a paravánokra. – [anyag] Először két művészt tanár: Ferk Ilona és Tóvar András válogatta a zsűri elé pozitívnak ítélt műveket, majd az így kialakult keretből jelölte ki a szakértő bizottság a 30. képet.

Ligeti Miklós: Kedvelt elő lett a grafika?

Pólyás Dolgozó, 1982. május.

Fest Ilona

VI. országos tájfestészeti biennálé Hatvanban

Heves Vármúzeum 1985/11

Ferk Ilona grafikus

KÖZÖS TÁRLATON mutatkozik be Oroszlány művészetkedvelő lakosságának Ferk Ilona grafikusművész és Topor András festőművész. Mindkét alkotó Fónyi Géza tanítványa volt a Képzőművészeti Főiskolán.

Népszabadság, 1986. V. 9

Ferkai András, építész

Pál Mádosné: Békés megyei beruházásban művelődési otthonok felújítása a megyében.

2. Nagyközségi művelődési ház felújítási terve, Elek, 1983. (repr.)

Építész: Ferkai András és Mádossy Borbála.

Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 21-old.

FILM

Remakemű

Ámokfutam

Érthető az amerikai filmgyártás dilemmája, a kolumbiai gengszterek már unalmasak, az oroszokat jobb most békén hagyni, különben is lehet, rég az övék Hollywood, az ázsiai negatív főhős már csak a vietnami veteránokat viszi be a moziba, ha ugyan beviszi őket, azzal meg mégsem állhatnak elő, hogy a magyar–szlovák maffia el akarja pusztítani a világot. Keresni kellett tehát egy hihető gonoszt, amit szerencsésen meg is talált Preston A. Whitmore író és Kevin Hooks rendező a kubai keresztapa képében. A kubai maffia szörnyen gonosz, csak ül a pénzén, és nem hajlandó áldozni jótékony célokra. Ezt szúrja ki Dodge (Stephen Baldwin), miközben Cyberdög fedőnéven szörfözik a hálón, és rögtön le is nyúl 25 000 000 dollárt, ami sok, de ami még rosszabb, számos adat birtokába jut. Ez a szerencsétlen hülye 20 milliót átutal különböző jótékonysági alapoknak, ám mielőtt a többit felmarkolná, jól becsukják.

Utat kell neki építeni, de egy szerencsés véletlennek álcázott, egyébként négy halottal járó akció következtében kiszabadul összebilincselve Piperrel (Laurence Fishburne), aki afroamerikai, de nem ezért utálják egymást, hanem csak, meg nem is utálják igazán, de hogy a francba lehetne elkezdeni a filmet, ha nem tennének úgy.

A rendező sírva köszönheti istennek, hogy Matthew F. Leonetti volt az operatőre, mert így legalább addig nézhető az alkotás, amíg a szereplők meg nem szólalnak. Gyönyörű kameramozgásokkal operál, szépek a képek, feszültek, mozgalmasak, eredetiek, aztán elkezdenek a filmben beszélni.

A műfaj akcióvígjáték, gondolom, a kertibútor- vagy a szezonvégi sínadrágakció mintájára, tele tréfás beszólásokkal, helyzetekkel, miközben ez a két, szöges ellentétben álló egyéniség megbarátkozik egymással, pedig a bilincset már az elején leveszi róluk egy mexikói exrendőrfeleség, aki feleségnek ex, de a szíve arany.

A kubai maffia azonban nem rest megvesztegetni egy nyomozót, sőt Dodge szerelmét, aki – mily fantáziadús ötlet – tisztességes topless-táncosnő, úgy lövik fejbe, hogy a fal adja neki a másikat, ám itt sem állnak meg, lemészárolják a legjobb barátját is, de nem is ússzák meg szárazon.

Nem szeretném lelőni a poént, de annyit azért elmondok, Piperről kiderül, hogy rendőr, a tisztességes nyomozó élve marad, Dodge pedig szerelme és barátja halálának másnapján vígan bohóckodik újdonsült haverjával a vége főcím alatt.

Para-Kovács Imre

Bemutatja: UIP-Dunafilm

✪✪

KÖNYV

Mérnök úr sétál

Ferkai András: Üzletportálok

Bizony, hogy így van ez: koszfészek ez a város, ahogy az összes többi is az, csak ez még inkább. Kapualjaiban lompos bóvlik cserélnek orgazdát, szimfóniáját rekedt sutyorgásra és besült dugattyúkra hangszerelték, ezt hallgatják a felette átreppenő angyalok, nem csoda hát, ha undorodva vitorláznak tovább, meg se hallgatják a zajból kiszűrődő álmok hangját, azt pedig végképp túlzás volna elvárni tőlük, hogy figyelmüket a részletek fénypászmáira pazarolják.

Pedig ők, a részletek az érdekesek, ha másért nem, hát azért, mert, akárcsak az ördög maga, bennük lakozunk magunk is – vagy azért, mert itt már csak részletek vannak. Például a portálok, az építészet és a reklámgrafika határterületei, ahol a merész konstrukcióról álmodó tervező kitombolhatta magát. Vagy kitombolhatta volna. De hagyta a fenébe ő is, miért pont ő ne hagyta volna.

Szomorú kis könyv Ferkai Andrásé, aki a szakszavak iránti érzékenysége, illetve leírásának szabatos módja alapján mérnök lehet. Mérnöki a szomorúsága is, nem is szomorúság, inkább csak rosszkedv, ami tökéletesen indokolt választott tárgya és választott tárgyának állapota láttán, másfelől viszont Budapestről aligha érdemes ezen a hangon írni kezdeni. Itt még a kukáknak is titkaik és kusza történelmük van, a cégtáblák hősei Krúdy-könyvekből léptek át az örökkévalóságba, a boltok mélyén Mándy hősei trafikálnak, a portálok is megérnének egy valamivel könyvszerűbb könyvet, mint ez a leírás, amiből ugyan épp tárgyszerűsége révén tudunk meg úgyszólván minden megtudhatót. Épp csak a minden kapualjból és minden kirakatból előóvakodó és minden portál körül ott sertepertélő titkok maradnak említetlenül, amikről ebben a városban még érdemes volna beszélni.

- kk -

A mi Budapestünk *sorozat, a Városháza kiadása, 54 oldal, 250 Ft*

✪✪

LAP

A szabadság mint diskurzus

Beszélő, márciusi

A sok egykaptafás napilap- és rohanó hetilapkultúrában egyszerűen nincsen idő végiggondolni véleményt, csiszolni világnézetet, ha van, mert ha akad idő, azt elviszi a könyv. A folyóirat mint időrabló műfaj köztes dolog, mert napi dolgokról szól ugyan, de mélyebben, mégse regény, töprengésre késztet, az ember feláll a foteljéből és egész szerkesztőségekkel folytat le elvi vitákat. Folyóiratból akkora a bőség nálunk, hogy csak győzzük.

A helyzet az, hogy míg a legtöbbet unom, az egyikkel szemben el vagyok fogulva. Egy éve minden hónapban megveszem a fekete borítójú, szépen előállított, kitalált és szerkesztett új folyamú Beszélőt, mert része és újrateremtője egy szabadságpárti diskurzusnak, egy, a sok SZDSZ-es szerző ellenére és miatt nem pártértelemben vett liberális párbeszédnek, egy olyan meg nem hirdetett vitának, amely egy szabad társadalom mibenlétéről meg hogyanjáról szól abszolúte nem tudálékosan. Kis János, TGM, Eörsi, Petri, Kende Péter alapművei mellett időnként bejönnek olyan meghökkentő olvasmányok, mint amikor a februári számban Babarczy Eszter interjúzott fiatal nemzeti republikánusokkal, poszt-Fidesz-retorikájú pragmatiko-libero-yuppie-kkal, akik szerint nem kell annyit cicózni az emberi jogokkal, és akikből hamarosan komoly generációs probléma lehet.

A márciusi Beszélő idéz Solt Ottilia eddig meg nem jelent megszólalásaiból, Csaba László elmondja, miért váltak politikai ügyekké a gazdasági kérdések, Eörsi István hosszan és le nem tehetően emlékszik vissza az 1961-es évre, Kuti Éva beszámol a civil szektor politikai helyzetéről, Mihancsik Zsófia pedig Kegyes András fotóriporterrel beszélt arról, hiénák-e a fotósok háború esetén. Huzamosabb ideje hiányzik viszont Sipulusz kultúrkritikája, mi történt?

- seres -

✪✪✪✪

KÖNYV

Na, isten, isten

Kocsis Irma: Rövidlépés

Hogy ki volt az az illető, aki a Kocsis Irma bornevet kitalálta, és hogy mi lett a sorsa neki, ma már egyszerre rejtély és mindegy, valakinek egyszer az eszébe jutott, és azóta a pokolban issza az izsáki, helvéciai, ászári és hasonló borokat meg a többieket, amelyek öklendezésre késztetnék a legvaracskosabb képű ördögfattyakat is.

Továbbá szellemes álnevek kiötlésére a szerzőt, a borítóbelső tanúsága szerint Lábass Endrét, aki lassan már évtizede vállalja fel, veszi a nyakába, vételezi szemre Budapestet, a befelé fordulót, a hátsóudvarokból, pincekocsmákból, bejzlikből, pucer- és krejzlerájokból összetoldott-foldott várost, gyűjti egybe, fogalmazza meg; és olykor minden bizonnyal találja is ki foghíjas motyogásban elővezetett feledhetetlen történeteit és feledhető komfortfokozatú csőlakóit.

Útja ezúttal a vendéglátóiparnak nevezett csacska labirintuson vezeti át az olvasót, aki kétféle lehet, vagy maga is szakértője a megénekelteknek, és ebben az esetben a ráismerés; vagy avatatlan, legfeljebb alkalmi ismerőse a búfelejtés közösségi élményének, és ebben az esetben a rémület rezegteti meg a kezében a karcsú kötetet, mely akárha volna pillanatfelvétel a város borostás arcáról egy másnapos hétköznap délelőttön, kis-, nagy- és még nagyobb fröccsökről, fortyogó féldecikről, plexi mögött porladó pogácsákról, csupaszív és csupaháj tündérekről az önpult mögött; arról, hogy egy szép nap megszűnünk magunk is, akár a sarki talponálló, isten felhörpint bennünket a fröccsöspohár egyéb üledékeivel egyetemben, megtörli utánunk mennyei ajkát, és tántorogva kilép a közönyös aszfaltra, elindul ezer veszély és néhány tennivaló felé, például várost alapítani valahol, szükségképpen jobbat, mint amilyen ez a miénk volt, ilyen, ahol csupa közhelyből, amit ez a könyv összehord, mégiscsak valami irodalom képes kicsendülni, mint kicsendül ebből a könyvből, ilyen úgyse lesz még egy többé ebben a büdös örökkévalóságban.

Rút Ernő

A mi Budapestünk *sorozat, a Városháza kiadása, 48 oldal, 150 Ft*

✪✪✪

Keresztury Tibor

Keleti kilátások

Itt a farsang, áll a bál

Itt a farsang, az kell ezeknek, konfetti, móka, dáridó. Álruhát ölt a vállalat – már csak így mondja, hiába kft, a kis összetartó kollektíva –, akarna más lenni, egy napra csak, az összes nyomorult. Eldugja a képit maszk mögé, szeretne valami hősnek látszani, vagy olyan viccesnek legalább, de nincs sikere, felismerik. Te vagy az, ne görcsölj, Józsikám, térjél magadhoz mielőbb. Az a cuki királylány meg Icuka a számvitelről, nem vitás: elárulja az ősz haja a korona, meg a szőrös lába a lyukas harisnya alatt. Hallom, egy leleményes cégvezető meg valahol hajléktalannak öltözött, szétszedett dobozon kompenzált a terem ajtajában, míg fel nem rúgták az ittasabb kollégák. Így megy ez, véreim, nincs remény. Lebukik minden önkéntes bohóc, lehet hámozni a cuccot sürgősen lefele, s felvenni a napi ritmust, vége van.

Mintha ezt nem fogná fel az idén éppen Debrecen: úgy tűnik erősen, hogy a báli szezon keleten végtelen. Nem tudják a vidámságot abbahagyni semmiképp. Muzsikaszó, dínomdánom, örömünnep mindenütt – de hogy mire, nem tudom. A kocsmákba egy normálisabb részegesnek jó ideje belépni nem lehet: téesz-farsang, viccvacsora, nótaest meg Zámbó Jimmy *Megmondom, hogy hol a boldogság* vagy mi az isten című műsora. Még a közúti forgalmat is átszínezte a karneváli hangulat. A minap például egy *Eredeti bécsi fánk* feliratú, roppant módon elszaporodott furgon gázolt majdhogynem halálra, s egy sofőrnek álcázott hibátlan mintadarab, egy bécsi fánk maga, oly boldog lett tőle, hogy majdnem elrepült. Kiszállt, fütyörészett, látta, hogy még élek, semmi baj, mondom, másodszor biztos sikerül. Este meg a győztesek suhannak a Bikába a bálba, brókerek, menedzserek, ügyvezetők. Fel vannak öltözve, ki vannak a nők is kenve rendesen, mégis mindük tájjellegű. A helyi tévé mindeközben szünet nélkül topshow-kat meg esztrádot mutat – az a benyomásom, igaza lett Joe-nak, csak más felállásban, teljesen.

Az igazságot a jó fiú úgy tizenöt éve mondta meg. Sokat mellé amúgy sem beszélt, de ez a két mondata túltett mindenen. Talán a legnagyobb arc volt akkor a bölcsészkaron, hogy úgy mondjam, erősen kirított. Pakompart és westerncsizma, földig érő bőrkabát, benne James Dean-fotók, fű, kazetták, koton, dollár, konyhakés; nem jött az órákra soha készületlen. Tíz körül érkezett, *rock and roll*, ordított egy akkorát, hogy majd' szörnyethalt az egész egyetem, *rouuuul, rouuul, roul, ro, ro* visszhangzott egy percen át a központi épület, megállt az oktatás: itt van, megjött, megérkezett. Erről a köszönésről a rektor sem tudta leszoktatni, *ragaszkodom hozzá*, közölte vele, *megszoktam már*, nem nyitott vitát. A bunkóság ahogy átcsap minőségbe, átmenetileg legalább. Valami csendesebb házibulin, ahová véletlenül keveredtem, hozott vele először össze a sors, három felé jártunk, már túl a rendőrségen, csupasz nők, kieső szék a bezárt ablakon, dübörgő hangfalak, a szokásos ügymenet: tánc, ájulás, taccs, ilyenek. Már haza sem ment a szomszédok hada, vérvörös fejjel, üvöltve támadott vagy tíz pizsamás, de monológ volt, amit mondtak, nem lett dialóg, pár órája nem állt velük szóba senki sem. Csak mikor egy hajat tépő, sikítva tomboló zaklatott nőlakó meglökte poharát, akkor vállalta Joe, hogy letárgyalja az ügyet. Intésére csend lett, síri csend, feszült várakozás; közel hajolt az eltorzult archoz, s tisztán és tagoltan, hogy a többi is megértse, ekképp nyugtatta meg: *Ez most már mindig így lesz. Ez most már így marad.*

Egyre többször jut eszembe, hogy ez a leosztás, kint a farsang, a végtelen, bent meg ez a *kuss legyen már*-hangulat, ez a csendre vágyó, bárdolatlan indulat, ez most már mindig így lesz, így marad. A végén még *szomszéd* leszek, ha odakint sokáig áll a bál.

Seres László

Dekóder

A faluban, ahol élek (Újlipótváros), a múlt héten nem tudtam Demokratát venni, mivel „technikai okokból" nem jelent meg, úgyhogy kénytelen voltam a Napi Antiliberálisban (nemrég még Magyar Hírlapként ismertük) tájékozódni a nemzetet érintő sorskérdésekről. A hetedik oldalon mostanában megszaporodtak ezek a *baloldal meets népiség*-publicisztikák, amelyeket KDNP-, MIÉP-, Munkáspárt- és MSZP Baloldali Platform-kompatibilis közgazdák, közírók és közalkalmazottak írnak, csupa jó szándékkal és experimentális nyelvtani bravúrokkal. Nagyon helyes. Már unom, hogy mi, Tel-Avivból irányított SZDSZ-es ügynökök dominálunk egysíkúan a sajtóban. Elég volt! Tavaszi média-nagytakarítást akarok! Hinaus mit mir!

Az utóbbi időben felkapott kommuno-nemzeti-stíl.gyak. vonalat nyomatja a méltán népszerű Kopátsy Sándor is, akinek tudatalattijáról elég annyit tudni, hogy Soros Györgyről a minap azt írta az MH-ban: „rablóból lesz a legjobb pandúr". Szóval Sándor most jól megírta: „Miért állok a gazdák pártján?" Engem meggyőzött. Irány Kiskörös!

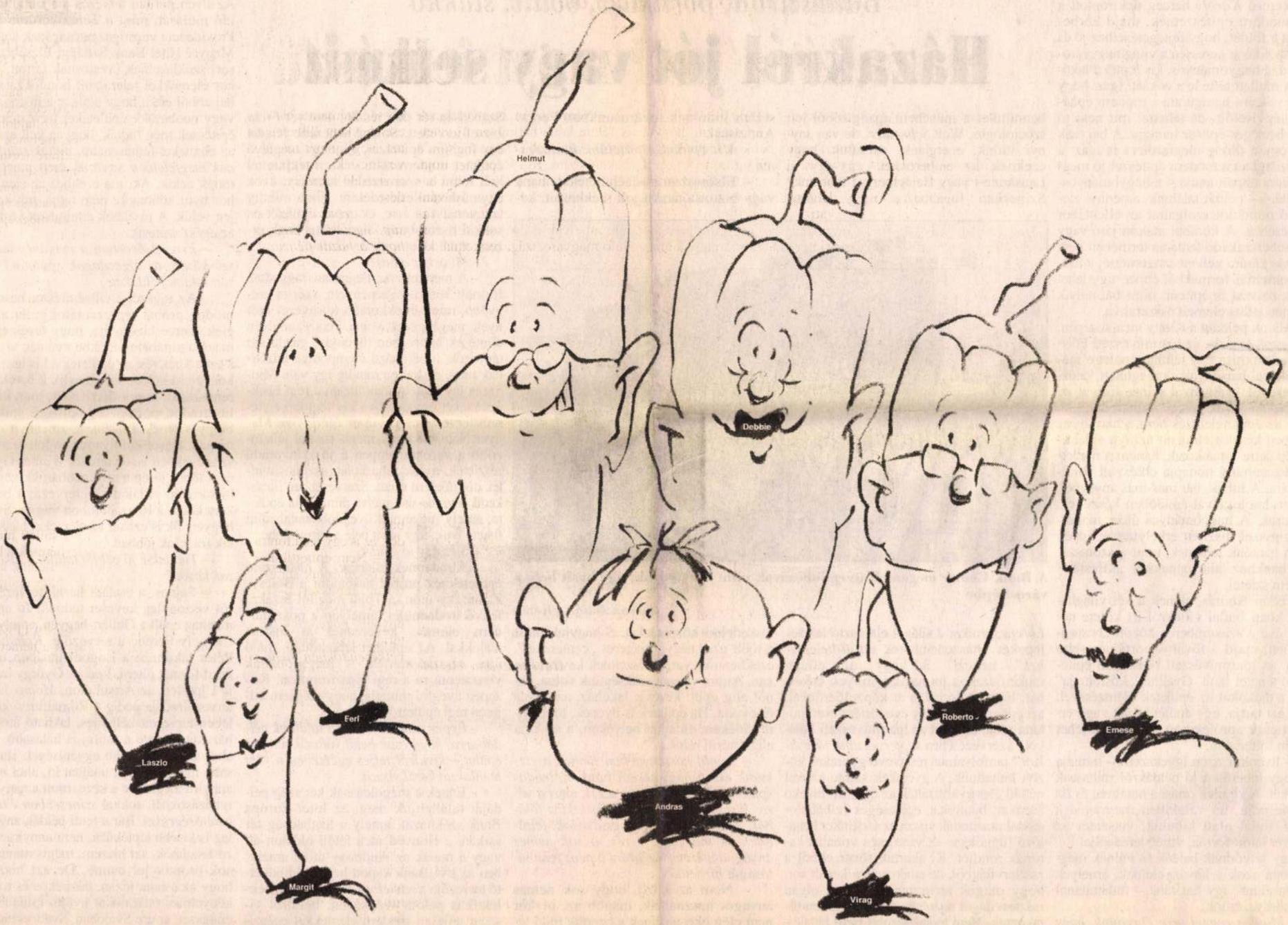
Az egyik ok az, hogy „nálunk a bevallott bérből élők aránytalanul nagy elvonást szenvednek. De nem a falusi lakossággal, hanem az ügyes gazdagokkal szemben." Úgy is van. Az én szociálisan érzékeny lelkemnek mélységesen meggyőző az az érvelés, hogy nem a falusiakat kéne végre arányos tb-fizetésre kötelezni, hanem az ügyes gazdagokat még jobban megvágni úgy államilag, mint antikapitalistailag. És akkor hadd csatlakozzak ahhoz a Metész-követeléshez (MH, március 11.), amely „az egészségügyi hozzájárulás eltörlését" követeli az őstermelők számára. Én gondolatokat őstermelek, maszek fogorvosom van, úgyhogy hagynám is a tb-járulék fizetését, ha megengedik.

Sándor legfőbb argumentuma azonban olyannyira könnyen belátható és intelligens, hogy kiállok én is az útszélre egy zetorral: *régen jobb volt*. A probléma oka tehát a 89/90-es tévedés. „A rendszerváltás óta a falusi lakosság életszínvonala, mindenekelőtt létbiztonsága katasztrofálisan romlott." Na hát ez az! „A rendszerváltás előtt mindenkinek volt munkája, a falvakban nem volt munkanélküliség." Ez azért is meggyőző, mert Németországban egy egész generáció védte a fasi... a nemzetiszocialista rendszert azzal, hogy jó, voltak hibák, talán a lágerek fele túlzás volt, de mennyi szép autópálya épült! Hogy megszűnt a munkanélküliség! Mennyi tornaterem épült! Ja bocs, ezt már nem ők mondták.

Az abszolút kedvenc hiper-mega-érvem azonban ez: „A rendszerváltás előtt a falvakban évente mintegy 40 ezer lakás épült, ma legfeljebb ennek tizede. A falusi nép, jórészt munkaidő után, olyan lakáskultúrát teremtett a falvakban, amely ma egyik nagy nemzeti kincsünk. Ez (...) egyúttal a kollektívákat romboló szocializmus egyetlen jelentős kollektívaszervező területe volt."

Úgy van, Sándor! Most az mindegy, hogy a mai tüntető termelők nem a nemzeti lakáskultúra megmaradásáért állnak ki, hanem bürokratikus kormányzati hülyeségek eltörléséért és privilégiumaik megtartásáért. Nem, a lényeg az, Sándor, hogy munkaidő után maradjon idő lakásépítésre, kultúrateremtésre, kollektívaszervezésre, úgy is mint nemzeti kincs, és ezért is támogatom, hogy még jóval nőjön az állami agrártámogatás, és jöjjön, oh, jöjjön végre a „falupolitikai fordulat", még mielőtt eléri a magyar falut a „gyors és egészségtelen urbanizáció", a drog, az AIDS, a McDo, az EU, a kábeltévé, a prostitúció és minden, ami nem falu és nem magyar és nem kollektív és haza és család, hanem a falutól és a néplélektől idegen, Sándor, idegen, oh, jöjjön el a Te országod.

Ferbai Andrai

WE WOULD

Ballusztrád, portikusz, boltív, stukkó

Házakról jót vagy semmit

Jó tíz évvel ezelőtt, amikor a szerepét kereső *Károly* herceg nekirontott a modern építészetnek, majd körbeutazta a földet, hogy fejtegetéseihez jó és rossz példákat keressen a világ nagyvárosaiban, a hagyományos, kis léptékű lakóházak mellett tette le a voksát. Igaz, hogy ezzel magára haragította a modern építészet képviselőit, de tehette: mit neki jó pár tehetséges építész haragja. A baj csak az, hogy a dolog megfordítva is igaz: a nagyvilágban a modern építészet jó megoldásaira éppen annyi – a hagyományostól eltérő – példát találunk, amennyi elegendő muníciót szolgáltat az ellentábor érveléséhez. A korábbi utakon járó vagy az attól elszakadó fantázia termékeit nem egymás kárára kellene összemérni, a tiszta geometriai formákból éppen úgy lehet jót is, rosszat is építeni, mint bármelyik történeti stílus elemeit összerakva.

Állunk például a Király utca közepén, és *Ferkai* András, az Iparművészeti Főiskola adjunktusa egy feltűnő épületre mutat. Elemei harsányak, önmagukért valók, mértékével, arányaival szinte *kiugrik az utcaképből*. Csak percek múltán derül ki, hogy az épületelemzés nem a harmincas években készült elrajzolt arányú eklektikus épületre vonatkozik, hanem a mellette álló, néhány hónapja elkészült bankpalotára. A hibák, bár más-más anyagból, más technológiával és időben készültek, azonosak. A hagyományos úton, malterral, gipsszel díszített erkélytartók éppen olyan bántóak lehetnek, mint a szomszédos bankház alapszínekkel „kifestett" épületrészletei.

Ferkai András, akinek a két világháború közti budai villákról írt kötete néhány éve a szakemberek között „bestseller" lett, majd a főváros portáljait vette sorra, az Iparművészeti Főiskolán építészettörténetet tanít. Gyakran „kóstoltatja" meg a diákokat az épületek elemzésével, mert azt tartja, egy épület hibáit vagy értékeit csak aprólékosan körbejárva lehet igazán fölfedezni.

– Ilyenkor azon igyekszem – mondja –, hogy lehetőleg jó példákról mutassak képeket. A képnek óriási a hatalma, és Isten ne adja, ha valakiben megragad a rossz, tudat alatt kibukik, visszatér az egyszer látott forma, s még lemásolja!

Így szívódnak belénk és válnak megszokottá azok a látványelemek, amelyek között élünk, így hat ránk – tudattalanul is – környezetünk.

„Minden reggel arra ébredünk, hogy az emberiség egy Lausanne vagy Heidelberg nagyságú város lakosainak számával növekedett meg" – figyelmeztet bennünket a müncheni újságíróból lett szociológus, Wolf *Schneider*, de van annyi időnk, energiánk, pénzünk, hogy ezeknek az embereknek egy-egy új Lausanne-t vagy Heidelberget építsünk? Szigorúan fogalmazza meg Konrad *Lorenz*, amikor a világot elárasztó lakótelepeket „haszonemberek *istállótelepeinek*" nevezi? S hogy az effajta ránkerőszakolt formavilág milyen erősen hat, hogyan formálja át képzelőerőnket, azt éppen egy néhány éve történt eset mutatta meg, amelyet az Iparművészeti Főiskola szervezésében a *„tervezzünk tárgyakat!"* tanfolyamon résztvevő gyerekek között láthattunk. A gyerekek szinte kivétel nélkül élesen kritizálták az őket körülvevő házakat, bútorokat, egészséges felháborodással utasították vissza az életünket behálózó függőleges és vízszintes vonalak katonás rendjét. Ki akartak törni ebből a rasztervilágból, de amikor arra került sor, hogy maguk tervezzenek, éppen olyan rasztervilágot rajzoltak, mint ami ellen tiltakoztak. Nem tudtak – mert nem láttak – jobbat.

Korántsem a szépelgés ösztönöz bennünket, amikor egy rövid építészeti sétára indulunk fővárosunkban Ferkai Andrással.

– Mit építünk, építtetünk Budapesten?

– Elsősorban irodaépületeket, bank vagy biztosítótársaságok székházait, kereskedelmi központokat. S hagyjuk most a több ezer négyzetméteres „centereket", ezekhez magyar építészeknek kevés köze van. Amire viszont szükségünk volna, abból alig épül: kevés a lakóház, az iskola és óvoda. Ha épülnek is ilyenek, többnyire vidéken, eldugott helyeken, a szakma alig értesül róluk.

A Bank Center megemelt üvegdobozával, mint fekete lyuk, úgy hasít bele a városképbe

Havran Zoltán felvétele

– Annál harsányabban tűnnek a szemünk elé a nagyméretű bankok, irodaépületek, és nem pusztán azért, mert a város hangsúlyos pontjain nőnek ki a földből, építészetileg is hangsúlyosak, feltűnőek. A márvány, a réz, a sok nemes anyag, a méretek egyaránt a pénz fennhatóságát hirdetik.

– Nem az a baj, hogy sok nemes anyagot használnak, inkább az, olykor nem elég okosan élnek a bennük rejlő lehetőségekkel. Nemes anyagból is születhet visszafogott terv. Vegyük például az Arany János utcai Bank Centert, a Szabadság tér déli részén, amelyet *Finta* József tervezett. Sokkal nehezebb feladat egy foghíjra építkezni, mint egy meglévő épületet modernizálni, hiszen tekintettel kell lenni a szomszédos házakra, azok egymáshoz illeszkedésére. Finta mindig tekintettel van erre, és ezt az épületét én sokkal tisztábbnak, átgondoltabbnak érzem, mint a Kempinszky Hotelt.

– Mi akkor a baj?

– A méretek. Az elegánsan, higgadtan formált tömb véleményem szerint *nagyobb*, mint amekkorát a környezet igényelt, megengedett volna. Persze, az ilyen döntések hátterében többnyire gazdasági tényezők, a beruházó szempontjai húzódnak meg, de hát ez mindig így van. Mindig is így volt. Annak idején a régi banképületeket ugyancsak a kor legjobb építészei tervezték. Az *Alpár Ignác-féle* Magyar Nemzeti Bank mégis sokkal jellemzőbb a városra: éppen a jó színvonalú részletek, a sok faburkolat, asztalosmunka, díszítőelem miatt. Szervesebben illeszkedik a város szövetébe, mint Finta épülete, amely megemelt üvegdobozával mint fekete lyuk, úgy hasít bele a városképbe.

– S ez egy jó épület.

– Mindennek ellenére. A historizáló épületekhez próbál hasonulni a Bajcsy-Zsilinszky úton, a Toldi mozitól északra fekvő irodaépület, amelyen a posztmodern elemek keverednek a historizálókkal. Az épületet lebontották, majd újra visszaépítették, s megpróbálták visszatenni rá a régi gipszformákat. Közepén üvegfal mutatja, hogy mégsem teljesen régi épületről van szó.

– Éppen a bankok között találunk példát arra, hogy csak belül változik meg az épület – kívülről teljes egészében a régi homlokzat kerül vissza.

– Ennek e megoldásnak két szép példáját találhatjuk meg: az Inter-Európa Bank székházát, amely a Szabadság tér sarkán, a Honvéd utca felőli oldalon áll vagy a másik az Andrássy úton, amelyben az INGBank kapott helyet. Mindkettő tervezője *tiszteletben tartotta* a régi eklektikus palota szépségeit, belülről viszont teljesen modern elemekkel egészítette ki ezeket. Ez utóbbi tömböt érdemes megkerülni: ott, ahol nem volt mit menteni, a mellékutcában álló jelentéktelen régi helyére tiszta, modern homlokzat került. Az ilyen puritán tervezés jobban állja az idő múlását, mint a Teréz körúton álló Providencia vezérigazgatóságának vagy a Magyar Hitel Bank Szilágyi Erzsébet fasori székházának divatosnak tartott, színes elemekkel telerajzolt homlokzata. A baj abból ered, hogy amikor a historizáló vagy neobarokk épületeket tervezték, az építészek még tudták, hogyan kell ezeket az elemeket felhasználni, *tudtak stílusoknak megfelelően tervezni*, mert megtanították nekik. Aki ma ezekhez az elemekhez nyúl, többnyire nem tudja, mit kezdjen velük. A részletek értelmüket vesztik, az egész szétesik.

– Erre elsősorban a magánépítkezések között, az újgazdagok „palotái" között találni példákat.

– Az újgazdag villaépítészet hasonló módon próbál reprezentálni, mint a régiek, sietve bizonyítja, hogy őseik származása történelmi időkbe nyúlnak vissza, s ezt a törekvést az épületekkel is igazolni kell. Nem véletlenül igénylik a barokk, a reneszánsz korok díszítéseit, annyi ballusztrádot, portikuszt, boltívet, stukkót biggyesztenek a házukra, amennyit csak tudnak. Hasonló folyamat zajlott le a húszas években is, de amikor *Walder* Gyula és a többi jó építész a neobarokk vagy a historizáló villákat megtervezte a budai kertekben, a Rózsadombon vagy a Svábhegyen, ők is ezeket az elemeket használták föl, csak jobban.

– Tudunk-e jó példát találni a lakóházak között?

– Sajnos, a családi házak tervezéseiről viszonylag keveset tudunk. Jó apartmanház épült a Gellért-hegyen, amelynek *Cságoly* Ferenc a tervezője. *Reimholcz* Péter lakóháza a Logodi utcában most kezd formát ölteni, *Vadász* György irodája Újpesten, az Árpád úton, *Mónus* János tervezőirodája pedig a Római fürdő közelében tervezett kellemes, lakható átriumházakat. Persze a műfaj is hálásabb. Ott, ahol az építész több egyéniséget, játékosabb megoldásokat találhat ki, ahol nincs annyira megkötve a keze, mint a nagy beruházásoknál, sokkal *színesebben élhet a lehetőségekkel*. Bár a fenti példák anyagilag is kisebb léptékűek, nem annyira vonzó feladatok, azt hiszem, mégis mindenki sok örömöt lel benne. De azt hiszem, hogy az a fajta józan, takarékos és mégis kényelmes otthonokat nyújtó családiházépítészet, amire Svájcban, Svédországban vagy a mediterrán népeknél olyan sok példát találunk, nálunk még várat magára.

Fekete Judit

telen egykedvűséggel vegyes ókonzervativizmusból állt ellen az ésszerű megoldásokat keresőknek. *A műveltség hiányzott a középosztályból.* Most egy művelt polgármesternek nem az egyházi hatalommal szemben kellett terveznie és alkotnia, nem kellett védekeznie a földesúri túlzott igények ellen, de meg kellett küzdenie azzal az ellenféllel, aki nem mérte fel az adott helyzetet. Míg *Krakker* polgármester idejében művelt ellenfél, *Hörl* doktor hadakozott, 1937-től Inczédynek műveletlen ellenfelekkel kellett apróbb ügyekben is megvívnia.

A polgárságra jellemző vonások most az alsóvárosi módosabb iparosokban és a kisváci parasztokban jelentkeztek. De ez a polgári magatartás csak *a hagyományápolásra, az egyéniség, a munka és a föld megvédésére szorítkozott.* Nem volt kiút ebből a körből. Nem volt kapcsolat a politikai közélettel, a társadalmi bajokat felmutató mozgalommal, nem jutott el hozzájuk a szociális kérdés elodázásának, az ez ellen folytatott küzdelemnek a híre. Amit a politikai vetélkedésekből tanulságul levontak: n*em szabad a korpa közé keveredni.* De ez a polgárság kiesett a városvezetésből. A kisváci parasztpolgárság mindig valamiféle *exlex álláspontban* élt egészen a XX. századig, ez a létforma beléivódott az utódokba is. Gyermekeik lehettek volna a híd a művelt középosztályi lét és az iparos- vagy paraszttársadalom között, ám ők, amint elszakadtak a szülői háztól, elszakadtak apáik mesterségétől, a földtől, és belesimultak a középosztályi szürkeségbe. A katolikus főiskolások az Emericana diákszövetség vonzáskörébe kerülve a dzsentri- és hivatalnokgyerekek szokásait vették át. A reformátusok között sem akadt olyan egyéniség, aki a megújult református élethez szorosan kapcsolódó népi mozgalom kezdeményezéseihez társult. Valójában Vácnak is elvegondolkodni, csak ennl.

A váci gyárakban dolgozó, eredetileg is munkásréteg a városi közéletben nem vett részt. A középosztály vezette városháza és más hivatalok eleve idegen testként kezelték, szociális helyzetüket nem ismerték, a lakásállapotokat egyszerűen nem vették észre. A katolikus egyház pasztorációs tevékenysége csak úgy találkozott a munkásság problémájával, hogy a deákvári részen terjedő szektamozgalom hívei között kezdett el munkálkodni, de a szociális helyzettel nem foglalkozott. A szektát mint egyházellenes ellenfelet óhajtotta felszámolni, de nem értette meg, hogy a szekták magyarországi létezése szoros kapcsolatban állt a szociális kérdések megoldatlanságával. Ugyanígy értetlenül állt a szociáldemokraták térhódítása előtt, mert bennük – a tények kellő ismerete nélkül – 1919 kommunistáinak utódait látta. A város vezetősége nem akart újabb terhet magára venni a szociális helyzet rendezésével. Úgy vélte, hogy jó üzletet csinált, amikor telekadással, adókedvezménnyel segítette a gazdasági élet fejlődését, a többi, tehát a munkásság sorsa a gyár vezetőinek a kezében van. Ha elolvassuk Tragor Ignác váci történelemkönyveit, a munkásságáról nem esik szó, pedig már a magyar társadalom legjobbjai megismerték a falukutatók szociográfiai tanulmányait, a városi munkásság *Kassák, Illyés* festette életrajzát, a szociáldemokraták parlamenti felszólalásainak tárgyát, de a saját szemével is tapasztalhatta a váci ember a hiányosságokat. De ez a nemzedék még 1919 szellemének feléledését gyanította a szociális kérdések megbolygatásában. Érdemes a megfigyelésre, hogy nem vette észre az időnként visszatérő sztrájkokat előidéző okokat. Ahhoz, hogy megértse, át kellett volna kelnie az egyébként keskeny Rubiconon, amelyet csak a középosztály vélt szélesnek és áthatolhatatlannak.

kezdtek szép, pedagógus mivoltukról is ta- mind-mind olyan ételkölteményt, amelyek

Üzletportálok Budapesten

A szemmagasság világa

Nem valószínű, hogy a józsefvárosi Rákóczi úton sétálva sokáig gyönyörködhetünk majd a *Hauer* Rezsőről elnevezett cukrászda egyre kopottabb portáljában, amely még mostani gondozatlanságában is a hét végi krémesek, az erős feketék, a lágy ízű teák és a női csevelyek hangulatát idézi fel. Még a bezárt Hauer kirakatát nézve is összefut a nyál az ember szájában, s arra gondol, milyen lehetett, amikor egykoron pincér állt meg az asztal mellett, mélyen meghajolt, majd felvette a rendelést: „Igen, a kisasszonynak egy dobos tortát, az úrnak egy kávét. Azonnal hozom". Úgy hírlik, a nagy múltú cukrászda ugyanúgy elveszti majd külső arculatát, nevét, hangulatát, mint, mondjuk, az Emke. Az új gazda megnyitja majd sokadik Dunkin' Donuts éttermét, amely mellett a polgárok megállás nélkül mennek tovább. A régi Hauerről pedig megmarad egy fekete-fehér fénykép az *Üzletportálok* című könyvecskében, meg néhány emlékeztető sor, amelyből az utókor megtudhatja: *Hikisch* Rezső építész amikor e portált tervezte, nem tett mást, mint hogy keretbe foglalta a bérház íves záródású földszinti nyílásait, és faragott faborítással futatta be a falakat. Nem sok ilyen faborítású üzeletet látni manapság Budapesten. Meglehet, hamarosan eggyel kevesebb lesz belőlük.

A Városháza kiadványaként megjelenő *A mi Budapestünk* sorozat legújabb kötete izgalmas témát dolgoz fel, a múlt század végétől napjainkig tekinti át a fővárosi kirakatok, üzletportálok történetét, vagyis a szemmagasság világát. A portálokról készült fotók egy-egy kor lenyomatát őrzik. Némelyikük már rég letűnt vagy éppen divatját múlta, másokat pedig a 1944–45-ös ostrom pusztított el örökre. Megint másokat az államosítás degradált ormótlan, harsány színű „bejáratokká".

A kötet bemutatja *Kosztelitz* Kálmán egykori kicsi, de annál elegánsabb Váci utcai illatszerkereskedését s néhány portál apró részletét. Felfigyeltek-e önök például a Király utca 75. szám alatt található üzlet öntöttvas ponyvatámasztó konzoljára? Tudják-e, hogy az egykoron egyhangú városképet az eklektikus faportálok tették igazán izgalmassá, s hogy a mai értelemben vett portál egy hatósági rendelet nyomán született, amely megengedte, hogy a kirakatok homloksíkja harminc centiméterrel az épület homlokzata elé léphessen?

A kirakatok úgy öltöztetik az üzeletet, mint a mély dekoltázsú ruhák a nőket. Igyekeznek mindenből ízelítőt adni, csakhogy betérjen a kíváncsi vevő. A portálon meglátszik, hogy hányszor cserélt gazdát az üzlet, lenyomatként hordozza az ország mindenkori gazdasági helyzetét és természetesen a divatot.

A kötet lapozgatása közben egy tűnékeny műfaj szerelmeseivé válhatnak.

Fazekas-Ruck Levente

Egy régi kép

Üzletsor a Belvárosban, a századfordulón

Az oldalt szerkeszti: Javorniczky István

Ez lehet, hogy így van, de nem mindegy, milyen szinten állapodik meg az MDF.

goznak ki a választásokra?

– Nem várható el egy ellenzékben

Ez azt is jelenti, hogy gyors és megalapozott ítéletek születnek a bíróságokon. Azt akarjuk, ne húzódjanak eszten-

– Torgyán Józsefről már nem is merem kérdezni, mert mindig ugyanaz a

medvék is lehullanak az ország hátáról.

Őszy-Tóth Gábriel

A társadalmiból eltartási szerződés lett...

Sasvári Szilárd az egyházak hátrányáról, a családok elsorvasztásáról és az építendő jövőről

A Fidesz–Magyar Polgári Párt parlamenti képviselője, *Sasvári* Szilárd élesen bírálja a kormányt, amiért az felrúgta a megállapodást a Vatikánnal, s felhasználva saját országgyűlési túlsúlyát, váratlanul megszavaztatta a koalícióval az adótörvény azon módosítását, amely lehetővé teszi a jövedelemadó egy százalékának átutalását több ezer kiválasztott társadalmi szervezet, egyesület és egyház számára, támogatásként.

– Lassan aktualitássá válik a tavalyi személyi jövedelemadó-bevallás benyújtása, amellyel együtt arról is döntenie kell minden adózónak, hogy egy nemrégiben elfogadott törvény alapján kinek a számára szeretné átutaltatni támogatásként adója egy százalékát. Bár ez a jogszabály igen sok társadalmi szervezetet, egyesületet és intézményt érint, bevonva őket a kedvezményezettek széles körébe, a Fidesz mégsem támogatta a törvény megszületését. Miért?

– Az egyik ok, hogy miközben a jövedelemadó egy százalékáról való rendelkezést lehetővé teszi ez az új törvény, aközben a kormány az egyesületeknek szóló központi állami támogatást szép csendben *felére olvasztotta*. Azaz 250 milliót egyszerűen „lenyeltek", megtéve ezzel az első lépést a civil szervezetek, mozgalmak ellehetetlenítése felé. A másik probléma ugyanakkor, hogy elmulasztották a történelmi egyházakkal való egyeztetést. A katolikus egyház helyzetéről a kormány és az Apostoli Szentszék ugyan tárgyalt. Ám e folyamat közepette visszaélve koalíciós erőfölényével, mégis elfogadtatta az említett törvényt a parlamenttel. Magyarán arról van szó: *a kabinet durván felrúgta a Vatikánnal kötött előzetes megállapodást, mert korábban ígéretet tett arra, mindaddig, amíg áttekintik az egyházak finanszírozásának jövőjét, nem történik lényegi változás ezen a területen.* Egyébként az egyházi finanszírozás kapcsán többen is az olasz modellre hivatkoztak, csakhogy arról tudni kell: míg Magyarországon a magasabb jövedelműek rendelkezési lehetősége megnő, hiszen több pénzről döntenek, mint az alacsonyabb jövedelműek, addig Olaszországban *az erre a célra fordítható teljes összeg fölött döntenek az adófizetők, s a kedvezményezettek köre mindössze a történelmi egyházakból és egyetlen humanitárius alapból áll. Így valóban demokratikus választásra van lehetőség, hiszen mindenki ugyanakkora összegről dönt.*

– Idehaza az a kifogás is elhangzott már: a mi adórendszerünkben semmiféle biztosíték nincs arra nézve, hogy az egyszázaléknyi adórész oda is ér, ahová címezték a feladók, hiszen anonim a felajánlás, ezért nincs visszajelzés az átutalás teljesítéséről sem.

– Ez valóban nagy hiányossága a törvénynek. Ám a magam részéről azt a fajta politikai álláspontot kifogásolom, amelyet a kormánykoalíció választott ebben a kérdésben. Ők ugyanis megszüntetni akarják azt a lehetőséget, hogy az egyházi finanszírozás elemévé váljon az egyszázalékos rendszer, ugyanakkor azt a célt tűzték ki, azonos szintre kerüljenek a történelmi egyházak a többi, hétköznapi egyesülettel. Az egyházak fenntartását a törvény végrehajtásával szemben különösen az váltotta ki, hogy a szocialista párt a szavazás előtt úgy érvelt: *ez a rendszer végre meg fogja mutatni majd, ténylegesen mekkora az egyházak támogatottsága az országban.* Csakhogy ez hamis várakozás, mert ez az adórendszer ennek megmutatására képtelen, hiszen nagyon sok idős, vagy kis jövedelmű hívő ember egyáltalán nem adózik, a vidéken, mezőgazdaságból élőknek is alig keletkezik adózható jövedelme. Summa summarum: ez az egész ötlet értelmetlen. Az „egy százalékos törvény" mögött főleg az SZDSZ részéről a *nyílt társadalom megvalósításának szándéka* lelhető fel. Ez nem más, mint egy hatalmas nyilvános-, vagy átjáróház, ahol mindenki azt tesz, amit akar, tekintet nélkül másokra. A Fidesz ezzel szemben a *nyitott társadalom létrejöttét* támogatná, amely olyan, mint egy családi ház, ahol a vendéget mindig szívesen látják, de mindennek megvannak a pontos keretei, játékszabályai. Ám nem ez az egyetlen kifogásunk az említett törvénnyel és általában a kormányzati szándékkal kapcsolatban, amely mindinkább korlátozza a társadalmi igazságosságot és a szolidaritást, mint alapvető kereszténydemokrata értékrendek érvényesülését Magyarországon. A *Horn–Kuncze kormány folyamatosan lépi meg azokat a lépéseket, amelyek a családi támogatási rendszerek teljes lebontásához vezetnek.* Ma ugyanis jellemző helyzet nálunk, hogy *a gyereket vállaló családok adóterhe hétszer nagyobb, mint az egyedülállóké!*

– Ezen hogy lehetne változtatni?

– Úgy, hogy *a család létszámához igazodó* adózási szisztémát, vagyis a családi adózást választhassák az erre jogosultak. A Fidesz azonban hiába kezdeményezi, sürgeti – a Nagycsaládosok Egyesülete tapasztalatai alapján – minduntalan a változtatást, *süket fülekre talál a koalíciós pártok részéről* a parlamentben.

– Min változtatna a családi adózásra való áttérés, csökkentené például a központi költségvetési bevételt?

– Érintené a bevételt, de azt hiszem, *a mai helyzetben nem a költségvetés helyzetére kell elsődlegesen figyelemmel lenni*, amikor Magyarországon évről évre közel 40 ezer emberrel vagyunk kevesebben. Tragédia, hogy évente eltűnik a környezetünkből egy Keszthely, egy Szekszárd méretű város lakossága, mert ennyivel kevesebb gyerek születik. *Ezt nem figyelembe venni a nemzet jövője iránti érzéketlenség.* Tudnunk kell mindanyiunk jövője miatt is: ha csökken a társadalomban az aktív keresők száma, s csupán az eltartottak rétege gyarapszik, akkor szó sem lehet gazdasági növekedésről. Azt gondolom, *aki gyermekeket vállal, azt igenis támogatni kell, s nem azt kell tenni, mint amit ez a kormány tesz.* Az MSZP– SZDSZ ugyanis megszünteti az alanyi jogon járó családi pótlékot, elértékteleníti a gyest és a gyedet, az anyasági támogatást pedig letudja egyszeri szerény összeggel. Nem, erről szó sincs, ennek éppen a fordítottjátra van szükség, mielőbb annak elkerülésére, hogy a családok csődbe menjenek.

– Csakhogy a gyermekvállalás csupán az első lépés a „csőd" felé, de valahol lakni is kellene a családnak, manapság pedig nagyon nehéz olcsó otthonhoz jutni.

– Amit feszeget, nagyon fontos abból a szempontból is, hogy *a családok éppenséggel aztért vállalnak egyre később gyereket, mert előbb lakáshoz szeretnének jutni, vásárolni, építkezni akarnak.* Magyarán: *mind későbbre tolódik az az időszak, amikor „újratermelődik" a népesség.* És itt érhető tetten a kormány újabb álszent érvelése, mert azt mondják: minek is épülne több lakás, minek költsünk az egészségügyre, ha úgysem születik több gyerek. Ha más nem, ez *abszolút rövidlátó politika. A megtermelt javakhoz akarják igazítani az ország lakosságszámát,* s ezzel végérvényesen működésképtelenné teszik a társadalmat, megbontják a társadalmi egyensúlyt. A Horn–Kuncze kormány társadalmi szerződés helyett *eltartási szerződést* akar. Lehet, hogy arra várnak, kihaljunk? A mi javaslatunk a jövőre koncentrál: *mielőbb el kell indítani a beruházási kedvet a lakáspiacon, az áfa-visszaigénylés visszaállításával és az építőanyag-árak adótartalmának csökkentésével.* Ugyanakkor olcsóbbá kellene tenni azoknak az importépítőanyagoknak a vámját is, amelyeket idehaza nem gyártanak.

– Mi a biztosíték arra, hogy az emberek egyáltalán élnének a lakásépítés lehetőségével, hiszen még így is milliókba kerülne a legkisebb családiház létrehozása is?

– Szerintem akkor élnének ezzel a lehetőséggel az emberek, ha legalább annyi jövedelemmel rendelkeznének, ami elég a család fenntartására és maradna valamennyi, amiből egy szerényebb hiteltörlesztés vállalható. Ehhez persze *állami támogatás szükséges a bankokon keresztül közvetlenül az emberekhez annak érdekében,* ne lehetetlenítse el a hiteltörlesztés a családi költségvetéseket. Ha ez megvan, gondolkodhatunk a továbbiakon, s persze mindenekelőtt szükség volna végre nonprofit építőipari szervezetekre is, amely nem kizárólag a haszonban érdekelt.

– Ha az áfa-visszaigénylés, a vámcsökkentés megvalósulna, újabb jelentős bevételtől esne el a költségvetés.

– Legfeljebb csekély mértékben, de *megnőne az építőanyagforgalom, többen építkeznének, többen jutnának munkához, szakmunkához, megrendeléshez.* És végső soron az emberek hangulata is javulna, s a mindennapi gondok megoldása helyett végre a jövőre koncentrálhatnának. Természetesen az így felépített otthonok nem lakótelepeket alkotnának, hanem emberléptékű társasházak, sorházak, csakládi házak épülnének.

– Nem félnek attól, hogy az áfa-visszatérítés újabb pénzmosási lehetőséget jelenthet, miként történt ez korábban is?

– A pénzmosást nagyobb ellenőrzéssel meg lehet gátolni. Annak idején, az áfa-visszaigénylés lehetőségének megszüntetése előtt egyébként még jórészt *számlára* vásárolták az emberek az építőanyagot, később azonban éppen *a visszaigénylés híján vált általánossá a számla nélküli vásárlás, a feketekereskedelem,* s ez mindennél beszédesebben jelzi, mire lenne szüksége ma az építkezés előtt álló, otthont teremteni akaró magyar családoknak.

Varjú Frigyes

Ferbai András

Nekünk

Önöknek

HÍREK

Bank költözik az iskola helyére?

(MTI) A VI. kerületi önkormányzat MDF-, FKGP–MIÉP- és Fidesz-frakciója tiltakozik az Andrássy úti iskola megszüntetése miatt. A kerület vezetése hétfőn jelentette be a Felső erdősor, valamint a Szív utcai iskola összevonását, ami az Andrássy út 68. szám alatti iskola megszűnését is eredményezi. Lászay János (Fidesz) képviselő szerint az előkészítetlen, szakmailag hibás, felelőtlen határozattal a kerület legjobb állapotú iskoláját szüntetik meg. Az ellenzék azt vélelmezi, hogy a döntéssel a CIB Bankot kívánják az épülethez juttatni, amely tavaly már áron alul megszerezte a Lukács cukrászda épületét. Borsány György polgármester elmondta: egyelőre nincs szó az Andrássy úti iskola felszámolásáról. A gyermeklétszám további csökkenésével, a jelenlegi osztályok kifutásával 2002 után válhat időszerűvé ez a kérdés. Most az ősztől esedékes iskolai összevonások várható hatásait vizsgálják. Borsány cáfolta, hogy a CIB Banknak adnák el az épületet.

Folytatódik a parlagfű elleni harc

(MH) Száztízmillió forintot fordít idén a parlagfű elleni harcra a fővárosi önkormányzat. A keret döntő hányadát kaszálásokra fordítják, de propagandaanyagok készítésére, felvilágosítókampányokra és lakossági gyűjtőakciók megszervezésére is jut pénz. A megfigyelőrendszert továbbra is a Fővárosi Növény-egészségügyi és Talajvédelmi Állomás üzemelteti. A kaszálási menetrendet az ő előjelzésük alapján állítják össze. A parlagfű elsősorban a megműveletlen, tisztázatlan tulajdonú mezőgazdasági területeken burjánzott el, de újabban az erdőkben is felütötte a fejét. Bár a gyomtalanítás az ingatlantulajdonosok és a földhasználók kötelessége, erről sokan hajlamosak megfeledkezni. A feledékeny tulajdonosok, földhasználók elleni hatósági fellépést lényegesen meggyorsítaná, ha a parlagfüvet felvették volna a veszélyes, károsító gyomnövények listájára. Erre az agrártárca nem hajlandó, mivel az EU-jogharmonizáció során ez a lista hamarosan megszűnik.

Önmérsékletet tanúsító képviselők

(MH) Tizenöt százalékkal emelte a polgármesteri illetményt és a képviselők tiszteletdíját a II. kerületi önkormányzat. Bár a jogszabály 30 százalékos emelést is lehetővé tesz, Póta Gyula polgármester javaslatára a képviselők úgy döntöttek, hogy a nehéz gazdasági helyzetben lévő önkormányzat gondjait nem tetézik a maximális mértékű fizetésemeléssel.

A pesterzsébetiek félnek

(MH) Pesterzsébet polgármestere a fővárosi rendőrök helyzetének javítása érdekében felszólítja az önkormányzatokat, hogy felterjesztési jogukkal élve törvénymódosítást kezdeményezzenek. A javaslat szerint

A város földszintje

A város „földszintje" közérzetünkre erősebben hat, mint az épületek

Ráérős hétvégeken érdemes keresztülutazni a városon mondjuk a 7-es busszal. Leülni az ablak mellé, és hagyni, hogy a busz andalító ritmusa és a szemünk előtt rohanó utcák különös nyugodt melankóliája a lelkünkbe költözzön. Van időnk másképp nézni őrült, kavargó városunkat, ahonnan örökké csak menekülnénk és ahová mégis mindig visszakívánkozunk.

A gyönyörű klasszicista paloták, a Duna felett ívelő hidak, a füstösszürke árnyú épületek, a rejtélyes kapualjak meséit kísérli meg már évek óta egybegyűjteni A Mi Budapestünk című sorozat.

A „város földszintje" közérzetünkre sokkal erősebben hat, mint maguk az épületek, hiszen bennszülött lakos ritkán emeli tekintetét a kirakatok fölé – írja bevezetőjében Ferkai András építészmérnök, az Iparművészeti Főiskola tanára. A mai kirakatokat, cégéreket nézegetve közérzetünk kissé talán émelygős. A színes műanyag táblák, mindennapos betűformáikkal, a kirakatok raktárjellegével, a gyakran hazug leértékelések áthúzgált árcímkéivel minden stílust nélkülöznek. Manapság az esztétikai szempontok helyét elsősorban az anyagiak vették át.

A multik – a bankoktól az illatszerláncokig – igyekeznek mindenhol azonos formában megjelenni. Így lassacskán feledhetőek lesznek a kávébarna oszlopos épületekbe vájt milkalila nonstopok, a pincékbe bújó vérvörös lokálok szögletes neonlányai.

Addig azonban érdemes olvasgatni, hogyan csinálták a régiek. Megcsodálhatjuk a Váci utcai Philanthia virágbolt szecessziós portálját, melyet 1906-os építése óta konzervál a dunai friss levegő, vagy megtudhatjuk, hogy honnan is ered a Teréz körúti ERMA neve. A könyv a XIX. század közepétől napjainkig kalauzol az építészet, a belsőépítészet, a korabeli profiltervezés és a kirakatrendezés világába.

Th. B.

Kényszerbérleti törvénymódosítás

Nem halasztható tovább a kényszerbérletek felszámolásával kapcsolatos jogszabályok módosítása, hiszen – a múlt év végi határidő lejártával – csupán az érintettek egy részének helyzetét sikerült megoldaniuk az önkormányzatoknak. Az ombudsmani jelentése szerint a jelenlegi állapotok fenntartása a kényszerbérlők és a bérbeadók alkotmányos jogait egyaránt sértik, és ezek az élethelyzetek már nem egy esetben vezettek emberi tragédiához.

Az alkotmányos visszásságok megszüntetésére törvénymódosítási ajánlásokat fogalmazott meg Gönczöl Katalin, az állampolgári jogok országgyűlési biztosa – ismertette a Belügyminisztérium és a parlament illetékeseinek megküldött jelentést Kovács Zsolt, a biztos hivatalának munkatársa. A beérkezett nagyszámú panaszos beadvány alapján készült a jelentés, amelyből kiderül: a lakástörvény hiába tűzte ki 1996. december 31-ét a kényszerbérletek felszámolására, mert annak feltételeit a jogszabály nem biztosította, és a kötelezettség elmulasztását sem büntette. Közismert: az önkormányzatok zöme nem tudott megbirkózni a feladattal, és emiatt sok településen bizonytalanságba kerültek az ilyen bérlők és a bérbeadók egyaránt. A valós tulajdonosi érdekek és a lakásbérlők alkotmányos jogai szembekerültek, és a panaszlevelek tanúsága szerint egyre gyakrabban fordult elő, hogy a kényszerbérbeadók az önkormányzati bérleti díjak többszörösére emelték a lakbéreket, és olyan is megtörténhetett, hogy egy roszszabb állapotú házat a benne lakók feje fölül bontott el tulajdonosa.

A kényszerbérbeadók tulajdonosi jogait, valamint a bérlők alkotmányban rögzített szociális jogait mielőbb biztosítani kell, az ombudsman ezért az Országgyűlés alkotmány- és igazságügyi bizottságának három törvény módosítására is javaslatot tesz. Álláspontja szerint diszkriminatív az árak megállapításáról szóló 1990. évi 87. törvény, amely felhatalmazza az önkormányzatokat arra, hogy rendeletben szabályozhassák a magántulajdonú bérlakások bérleti díját. Ez ugyanis csak az 1989 január elseje előtt létrejött bérleti jogviszonyt veszi figyelembe, és az egyes önkormányzatok a bérleti díjak felső határát belátásuk szerint korlátozhatják, ha akarják. Bár ez ideig ez a szabály akadályozta meg a kényszerbérbeadók többségét abban, hogy a lakbéreket a „csillagos égig" emeljék, az ombudsman az előírások hatálytalanítását kezdeményezi. Az országgyűlési biztos ajánlása szerint módosításra szorul az 1993-ban született szociális törvény is. Javaslata, az hogy az önkormányzatok

HANGVERSENYEK

BAKÁTS TÉRI TEMPLOM 24-én és 25-én 19 órakor Mozart: Esz-dúr szimfónia – Requiem. Közreműködik a Budapesti Kórus (karigazgató: Antal Mátyás), a Ferencvárosi Strauss Zenekar. Vezényel: Csen Csiu-sen (Tajvan).

BAKÁTS TÉR – SZABADTÉRI SZÍNPAD 23-án és 24-én 21 órakor Müller P.–Tolcsvay L.–Müller P. Sz.: Mária evangéliuma – rockopera két felvonásban.

TÁRLATOLGATÓ

ART-X GALÉRIA (II., Pasaréti út 65.) Ezüst György Alföld témájú képeinek válogatása.

AQUINCUMI MÚZEUM ÉS ROMKERT (III., Szentendrei út 139.) Istenek, katonák, polgárok Aquincumban.

BARTÓK BÉLA-EMLÉKHÁZ (II., Csalán út 29.) Bartók Béla emlékszobái. Bartók Béla életútja. A Magyar Posta bélyegei Bartók Béláról. Bartók a képzőművészetben.

BÁLINT ZSIDÓ KÖZÖSSÉGI HÁZ (VI., Révay u. 16.) Gábor Marianne kiállítása.

BUDAPEST GALÉRIA (V., Szabadsajtó u. 5.) Tibeti napló – Paulius Normantas fotóművész kiállítása.

BUDAPEST GALÉRIA KIÁLLÍTÓHÁZA (III., Lajos u. 158.) Pátzay Pál állandó kiállítása.

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM – VÁRMÚZEUM (I., Szent György tér 2.) Gótikus szobrok a budai királyi palotából. Buda középkori királyi várpalotája. Régészeti ásatások Budapesten. Budapest a középkorban. Gyarmathy Tihamér kiállítása. Utak Európába – Aquileia – római kori borostyánkövek kiállítása.

CSEPEL GALÉRIA ÉS HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNY (XXI., Szent Imre tér 3.) Kling József szobrászművész kiállítása.

EL KALÁSZI GALÉRIA (III., Dereglye u. 1.) Ábrahám Raffael festőművész kiállítása.

OTP BANK GALÉRIA
Budapest V., Nádor u. 15.
Nyitva: naponta 10–18 óráig.
Június 1.–június 21.
Fotóművészeti kiállítás
6756 JP

ERDŐS RENÉE-HÁZ (XVII., Báthory u. 31.) Tarjáni Simkovits Jenő festő és grafikus 100. születésnapjára rendezett kiállítás.

ERNST MÚZEUM (VI., Nagymező u. 8.) Derkovits-ösztöndíjasok beszámolókiállítása.

FIATAL MŰVÉSZEK KLUBJA (VI., Andrássy út 112.) Gráf Ildikó Esőerdők című fotókiállítása. Pál Csaba kiállítása. György Zsolt kiállítása.

FORGÁCS MŰVÉSZETI ANTIKVÁRIUM (V., Stollár Béla u. 12/C) Bánhegyi László Vesta című kiállítása.

FŐVÁROSI GÁZMŰVEK RT. MŰVELŐDÉSI KÖZPONTJA (III., Sújtás u. 3.) Winkler Csaba fotóművész Csíksomlyói búcsú 1995 című kiállítása.

FRANCIA INTÉZET (I., Fő u. 17.) Jean-Pierre Messiale francia festő Allegóriák című kiállítása. Móser Zoltán kiállítása.

GAÁL IMRE GALÉRIA (XX., Kossuth L. u. 39.) Az érzelmek üzenete című kiállítás.

HADTÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Tóth Árpád sétány 40.) A kézifegyverek története. Tizenhárom nap... 1956. október 23.–november 4. Magyar Aero Múzeum, Oshawa, Ontario, Kanada. A Magyar Királyi Honvédség, 1922–1945. Katonák, várak, fegyverek (vármakett, XV. század). A hadak története Magyarországon, 896–1686. Díszudvar: a XII–XIII. századi városfal maradványai. Híretek együtt él velünk – emlékkiállítás a Magyar Királyi Honvédség 125., a Hadilevéltár és a Hadimúzeum alapításának 75. évfordulójára. ...És Magyarország hadszíntér (1944–1945). Buda vára a miénk – emlékkiállítás Budavár 1849. május 21-i visszavételére. A hazáért mindhalálig – a Magyar Királyi Honvéd Ludovika története (1808–1944). Hagyományos indonéz fegyverek – R. M. Soelaeman Pringgodigdo nagykövet gyűjteménye. Amerikai katonák az európai hadszíntéren, 1944–1945 – Mesterházy Sándor magángyűjteménye. Vegyi harc, vegyi védelem. Szabadságharc és forradalom képekben – a Magyar Honvédség napja alkalmából gyermekpályázatok alkotásaiból rendezett kiállítás. Kiállítás a magyar űrhajózás 15. évfordulója alkalmából.

HARIS GALÉRIA (XII., Városmajor u. 48/B) Változatok a rendre című kiállítás.

JÓZSEF ATTILA-EMLÉKSZOBA (IX., Gát u. 3.) József Attila-emlékkiállítás.

JÓZSEFVÁROSI KIÁLLÍTÓTEREM (VIII., József krt. 70.) C. Kürthy Zsuzsanna Városi lelketek 1991–1994 című fotókiállítása.

KAROLINA GALÉRIA (XI., Karplina út 17.) Turó Zoltán festőművész kiállítása.

Móser Zoltán fotóművész Párbeszéd a fáról című kiállítása a Francia Intézetben (I., Fő u. 17.) látható

KISCELLI MÚZEUM, FŐVÁROSI KÉPTÁR (III., Kiscelli u. 108.) Emlékek Pest-Budáról, XVIII–XIX. század. Válogatás a Fővárosi Képtár XX. századi gyűjteményéből. Az Arany Oroszlán patika. Fővárosi nyomdák a XVIII–XIX. században. Forgács Péter Inventárium című kiállítása.

KISPESTI VIGADÓ (XIX., Fő u. 22.) Szabó Árpád festőművész kiállítása.

KNOLL GALÉRIA (VI., Liszt F. tér 10.) Ingeborg Strobl (Ausztria) kiállítása.

KONDOR ÉTTEREM (V., Arany János u. 17.) Zvolszky Zita képzőművész kiállítása.

KORINTHOSZI TEREM (Műjégpálya, XIV., Olof Palme sétány 5.) Kagyló-, csiga- és korallkiállítás.

KOSZTOLÁNYI KULTURÁLIS KÖZPONT (IX., Török P. u. 3.) Koszta Zsófia iparművész Magyar tarot kiállítása.

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11.) Eredeti járművek. A közúti közlekedés története. A városi közlekedés fejlődése. Vasúttörténeti kiállítás. Repüléstörténeti és űrhajózási kiállítás (Petőfi Csarnok). 100 éves a magyar állami hajózás. Vásárhelyi Pál és a reformkori mérnökgeneráció. 25 éves a budapesti metró.

KRESZ GÉZA MENTŐMÚZEUM (V., Markó u. 22.) A magyar mentésügy 100 éve. A világ legnagyobb mentőszervezetei 1244-től napjainkig. Titanic-emléksarok.

LENGYEL INTÉZET (VI., Nagymező u. 15.) Ötvenhét hónap – a lengyel társadalom a második világháború alatt.

LUTTÁR GALÉRIA (XIII., Hegedüs Gyula u. 24.) Vasarely-grafikák.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA (I., Dísz tér 17.) Középkori és reneszánsz kőtár. Gótikus faszobrok és táblaképek. Késő gótikus szárnyas oltárok. Késő reneszánsz és barokk művészet. XIX. századi festészet, szobrászat. XX. századi festészet, szobrászat és éremművészet. Munkácsy Mihály és Paál László művészete. Mai argentin művészek. Aranyérmek, ezüstkoszorúk. Műpártolás és művészkultusz a 19. században.

MARTON GALÉRIA (I., Tigris u. 55.) Marton László szobrászművész kiállítása. A tárlat előzetes telefonbejelentésre látogatható (telefon: 175-0985).

MHB IMMO ART GALÉRIA (V., Deák F. u. 15.) Kocsis Imre grafikusművész kiállítása.

MTA ZENETÖRTÉNETI MÚZEUM (I., Táncsics M. u. 7.) A zeneélet és a hangszerkultúra emlékei Magyarországon. Jelírások modern zenére – Várnagy Ildikó kiállítása.

NÉPRAJZI MÚZEUM (V., Kossuth tér 12.) A magyar nép hagyományos kultúrája. A Mongol Altaj kazahjai – Kunkovács László fotókiállítása. Keserű gyökér – a munkácsi magyar zsidók hagyományos kultúrája.

NO. 5 GALÉRIA (V., Apáczai Csere János u. 5.) Állandó kiállítás a galéria művészeinek munkáiból. Szőnyi György Drops című kiállítása.

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR (Budavári Palota, E épület) De profundis – Halász Gábor-emlékkiállítás. Ivan Soll és Marta Gomez Texts and Contexts című művészkönyv-kiállítása. Nikolaus Lenau Nyughatatlan lélek vagyok... című kiállítása.

ŐRMEZEI KÖZÖSSÉGI HÁZ (XI., Cirmos u. 8.) Rózsa Zsuzsa textilképei.

PATÁKY GALÉRIA (X., Szent László tér 7–14.) A századforduló iskolája – iskolatörténeti kiállítás.

PESTERZSÉBETI MÚZEUM (XX., Baross u. 53.) Pesterzsébet és Soroksár történeti emlékei.

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM (V., Károlyi u. 16.) Petőfi és kora. A Hetedik (József Attila). Irodalmi évfordulók 1995: Nagy László-emlékkiállítás. Móser Zoltán irodalmi fotói.

REICH KÁROLY-EMLÉKSZOBA (XII., Tusnádi u. 31.) Az emlékszoba telefonbejelentésre látogatható (156-1726).

RÉT GALÉRIA (XI., Törökugrató u. 9.) Almási Gertrúd festőművész Lángokban áll a kikötő című kiállítása.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM (XIV., Dózsa György út 41.) Egyiptomi kiállítás. Régi képtár. Barokk szoborgyűjtemény. XIX. századi gyűjtemény. XX. századi gyűjtemény. Román opalka. Bernard Schultze Nagy formátum című kiállítása.

TAM TAM GALÉRIA (XIII., Csanády u. 19.) Napnővér–Holdfivér – Szeivolt Kata és Tóth Árpád kiállítása.

ÚJPEST GALÉRIA (IV., Árpád út 66.) E. Szabó Margit alkotóművész képeiből, rajzaiból, textiljeiből rendezett kiállítás.

XI. KERÜLETI HELYTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS (Petzval J. u. 42.) A kerület régészeti, építészeti és repüléstörténeti emlékei.

VÁRFOK 14 GALÉRIA – VÁRFOK BOROZÓ (I., Várfok u. 10.) Rácmolnár Sándor Pets – kedvencek című kiállítása

VÁR GALÉRIA (I., Táncsics M. u. 17.) XX. századi magyar és külföldi, valamint kortárs festmények, grafikák, szobrok.

VÉGÁLLOMÁS GALÉRIA (II., Hűvösvölgy, 56-os villamos végállomása) Forster Jakab festőművész kiállítása.

VIGADÓ GALÉRIA (V., Vigadó tér 2.) Tóth Sándor textilművész kiállítása. A IX. esztergomi fotóbiennálé Fotogramok című kiállítása.

VIRÁNYOSI KÖZÖSSÉGI HÁZ (XII., Szarvas G. u. 8/C) A Virányosi rajztanoda fiatal művészeinek grafikai kiállítása.

VÍZIVÁROSI GALÉRIA (II., Kapás u. 55.) Ludmil Suskov (Bécs) tárlata.

ZVOLSZKY GALÉRIA (V., Szervita tér 2., III. e. 1.) Kortárs képzőművészeti lakásgaléria. Látogatható előzetes telefonbejelentkezéssel [118-3880, (06-20) 347-160].

ZSIDÓ MÚZEUM (VII., Dohány u. 2.) A zsidó vallás kegytárgyai. A második világháború magyar zsidótörténete. Áldozatok és gyilkosok – Gedő Ilka gettórajzai és Román György portréi a háborús bűnösök népbírósági tárgyalásáról.

PÓDIUM

BÁLINT ZSIDÓ KÖZÖSSÉGI HÁZ (VI., Révay u. 16.) 20-án 19 órakor Elsa Valle (Kuba) és a Latin Combo Band koncertje.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖNYVESHÁZA KÁVÉHÁZA (VI., Király u. 50.) 22-én 19 órakor Király Cabaret.

BULI VAN

ALMÁSSY TÉRI SZABADIDŐKÖZPONT (VII., Almássy tér 6.) 21-én Nosztalgia táncest, 22-én afrikai táncház.

BUDAVÁRI LABIRINTUS (I., Úri u. 9.) 22-én Laokoon Csoport, 23-án Urizen-klub.

E-KLUB (X., Népliget) 23-án kisterem: Undyng, nagyterem: Földrengés, Szfinx, Moby Dick.

FIATAL MŰVÉSZEK KLUBJA (VI., Andrássy út 112.) 20-án új TÁP Színház, 22-én Ének-beszéd – Dévényi Ádám dalai.

KÖZGÁZ D. C. (IX., Fővám tér 8.) 23-án ifj. Szakcsi Lakatos Béla és együttese. Mozifilmek: Tommy Boy, Gyilkosság szexhívásra.

MADE INN MUSIC CLUB (VI., Andrássy út 112.) 21-én Ladánybene 27, Acid jazz party, 22-én City meeting.

MARCZIBÁNYI TÉRI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT (II., Marczibányi tér 5/A) 21-én Guzsalyas-táncház.

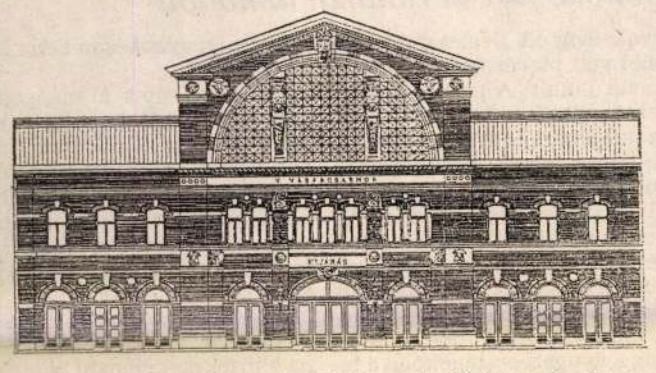
MÁJUSKERT ROKKKOCSMA (XXI., Táncsics M. u. 126.) 23-án Prosectura.

RINCON LATINO – LATIN KOCSMA (VIII., Kiss József u. 12.) Mindennap latin-amerikai ízek, koktélok, zene. Szerdán, pénteken és szombaton 21 órától tánczene.

SZFMH (XI., Fehérvári út 47.) 21-én a Falkafolk együttes balkán tánchéza.

TILOS AZ Á (VIII., Mikszáth tér 2.) 20-án a Zene Ünnepének előestéje, 21-én Quimby, 22-én Sonia és a Sápadtarcúak, Janis Joplin pestiesen.

A BELVÁROS SZÍVÉBEN ÜZLETEK BÉRBE ADÓK!

A századfordulón épült, korabeli tervek alapján újjászületı V. kerületi Hold uteai vásárcsarnokban üzlethelyiségek bérbe adók.

A pinceszinten 1373 m² alapterületen kialakított raktárak és diszkontárusításra alkalmas raktárhelyiségek, a földszinten és a galérián összesen 854 m² alapterületen kialakított kötetlen profilú üzletek és elárusítóhelyek fejlesztési hozzájárulás befizetésével vehetők bérbe.

A fejlesztési hozzájárulás megfizetéséhez kedvezményes, legfeljebb 3 éves futamidejű bankhitel vehető igénybe.

Az üzletek 1995. június 28-án 15 órakor, a Bp. V., Hercegprímás utca 14–16. sz. alatt, a VI. emeleti tárgyalóban tartandó nyilvános árverésen kerülnek értékesítésre. Az árverésre 1995. június 23–26–27-én, 40 000 Ft bánatpénz letétbe helyezésével, valamint az árverési tájékoztató 2000 Ft + áfa ellenében történő megvásárlásával lehet jelentkezni a Bp. IX., Lónyay utca 44. III. em. 35. sz. alatti értékesítési irodán.

További felvilágosítást Szikszai Zoltán ad a 218-1439-es telefonszámon, illetve a fenti címen.

100742 KJ

A bajor HYPO-BANK 100%-os leányvállalatánál
HYPO-PLUS
magas hozamú és biztonságos befektetés
32,50%-ig
negyedévenként változó alapkamat és garantált, emelkedő prémium alapján.
Jelenlegi átlagos kamatozás változatlan alapkamatnál évi 28,50%.
Szívesen várjuk hívását:
Budapest.....1/269-0400
Győr.....96/312-111
HYPOBANK
HYPO-BANK HUNGARIA RT.
1995. június 20.

angol
Intenzív nyelvtanfolyamok
heti 5x4 óra • július 3 • július 24
Nyelvi tábor
Csehország • június 24 - július 7
Eger • július 8 - július 21
ih
International House
Budapest II. Bimbó út 7. Tel: 212 4010, 212 4219
MINŐSÉGI NYELVOKTATÁS VILÁGSZERTE

BAUMAG
KAMATOZÓ BEFEKTETÉS
A BAUMAG Általános Befektetési Szövetkezet ajánlata tagjainak

ÉVES KAMAT			
Lekötési idő	490 000 Ft-ig	500 000–990 000 Ft-ig	1 000 000 Ft felett
3 hónap	28%	29%	30%
6 hónap	30%	31%	32%
9 hónap	33%	34%	35%
1 év	36%	37%	38%
1,5 év	37%	38%	39%
2 év	38%	39%	40%

Éven túli lekötés esetén kamatos kamat

LÉPJEN BE ÖN IS, MEGÉRI!
Belépés és információ:
1075 BUDAPEST, KIRÁLY UTCA 5. TEL.: 322-6048. NYITVA: H-P 9-17.
2040 Budaörs, Kamaraerdei út 11. Tel.: 181-3335. Ny.: h-p 8-17, szo 8-13.
2011 Budakalász, József A. utca 73. Tel.: 188-4306. Ny.: 8-17, szo 8-12.
1151 Budapest, Régi Fóti út 2/a. Tel.: 169-3097. Ny.: 8-17 szo 8-12.
1035 Bp., Szentendrei út 4. Tel.: 188-6715. Ny.: h 12-18, k-sz-cs 9-18, p 9-16, szo 9-12.
2030 Érd, Erika u. 4. (a MOL benzinkút mellett) Tel.: 06 (23) 369-050. Ny.: h-p 8-17, szo 8-12.
Bővebb információ a Teletext oldalain.

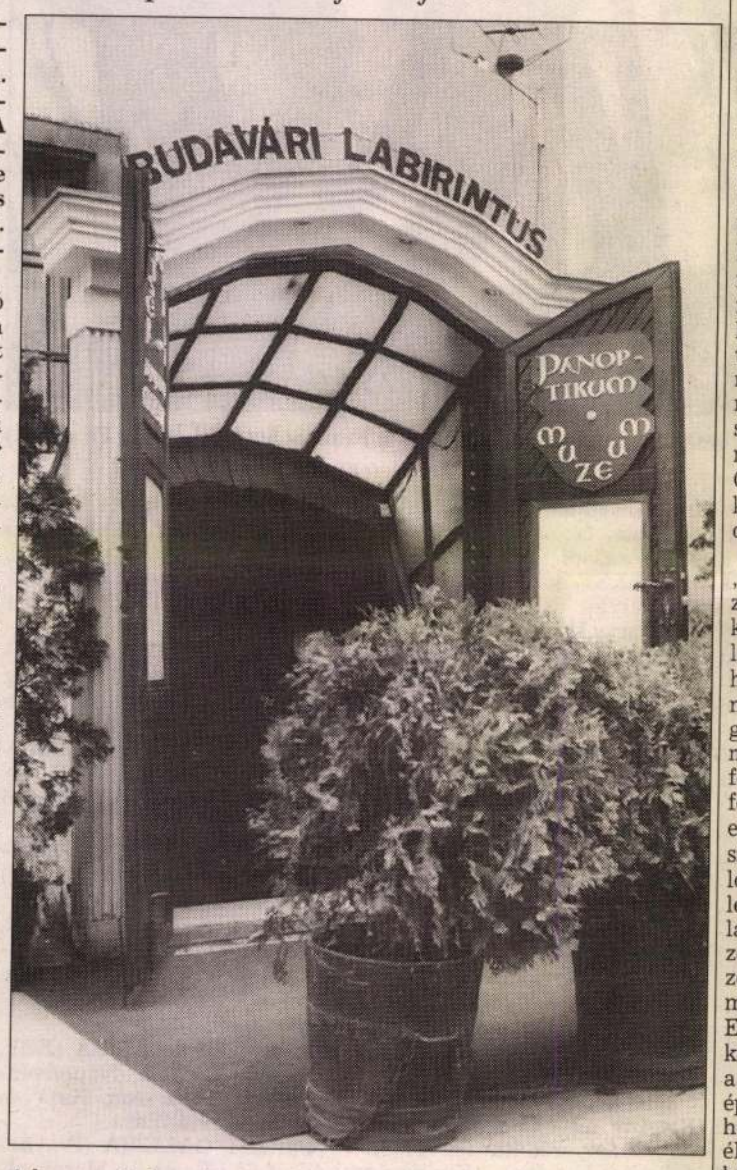
Feketedik a hercegnő arca

A Budavári Panoptikum múltja és jelene

Az ötlet jó volt, és nem hiányzott az induló vállalkozás legfőbb motorja, a lelkesedés sem. Az üzlet beindult, már csak tovább kellett volna építgetni. A Budavári Panoptikum megálmodói azonban légüres térbe kerültek. A sikeres vállalkozás ugyanis senkinek sem tetszett. Ezzel előállott a fordított Patyomkin-falu esete.

A budai Vár alatt húzódó barlangrendszerről már a kora középkori okiratok is említést tesznek, ám az első ismert térkép 1908-ból származik. A közel tizenegy kilométer hosszú labirintus üregeiben először pincéket alakítottak ki, majd a második világháború alatt tábori kórházat nyitottak bennük. '45-ben azután a Polgári Védelem felügyelete alá került, igaz, egy részét némi megerősítés után megnyitották a látogatók előtt, majd 1976-ban ismét lezárták.

A nyolcvanas évek elején újabb felfedezők érkeztek *Rosztóczy Katalin* és *Köllő Miklós* személyében, akik néhány zseblámpa társaságában – néhol négykézlábra ereszkedve – tárták fel újra a járatokat. Nem kevés munka árán, egyetemista- és katonasegédlettel, közel 3,5 kilométernyi szakaszt tettek megnyithatóvá. De ez már több volt egy szokványos barlangtúránál. A labirintus egy részében ugyanis a magyar történelem alakjait bemutató panoptikum nyílt, másutt kétszintes borozó, illetve a kortárs művészet alkotásait bemutató galéria. Az utcán hosszú sorok kígyóztak, bár tizenhat idegenvezető dolgozott odalent. De ők még ennél is többet szerettek volna. Olyan szórakoztatócentrumot, ahol a vendég reggeltől napestig talál magának programot. Pincepostát, színházi rekvizitek boltját, karácsonyi ajándékvásárt, színházi előadásokat, lemezbemutatókat. A siker azonban bosszantotta a hivatalok és az üzleti élet vezetőit. Az idegenforgalmi cégek elfordultak tőlük, a kerületi tanács pedig elzárkózott mindennemű segítségnyújtástól. A bevétel csökkent, a karbantartási kiadások emelkedtek. Egy idő után Rosztóczyék úgy döntöttek, nem harcolnak tovább. A panoptikum kezelését a Budavári Labirintus Kft. vette át.

A borzongás kapuja VELLEDITS ÉVA FELVÉTELE

Az Úri utcai lejárat igen ízléses, az alkalmazottak kedvesek, és a józan látogató nem is vár Madam Tussaud-figurákat. Elvégre ez nem London. A belépő sem kerül ezer forintba, csak fejenként 250-be. Ám ami bent várja, mégis meglepi. Az első két figura, mint ahogy az idegenvezetőtől halljuk, csupán „térkitöltő", mosolyogva lépünk hát tovább. Megértéssel szemléljük a sámánt is meg a honfoglaló magyarokat. Az ötvenes évek nőideáljait idéző Sarolta láttán viszont meghökkenünk kissé, még ha a Géza mellé támasztott XV. századi pajzson át is siklik a tekintetünk – elvégre nem mindenki történész. Azután a szakadozott ruhájú, feketedő arcú Margit következik, s örülhetünk, hogy Zsigmondot és Róbert Károlyt jótékony homály veszi körül. Az már senkit sem lep meg, hogy Mátyás még véletlenül sem hasonlít a történelemkönyvek királyára. S miközben nézzük, megtudhatjuk, hogy első felesége egy cseh hölgyike volt, a második meg az ékszerszerető Beatrice. A látnivalók sorát néhány előző kiállításból itt maradt névtelen figura és egy plasztikcsontváz zárja. Borzongva kapaszkodunk fel a lépcsőn, és a Halászbástya belépőjegyárusai mellé érve úgy tűnik, már sohasem melegszünk fel.

Sz. A. A.

Buda építészete a két háború között

A hazai építészet ismerői körében nagyjából egyetértés van abban, hogy századunk magyar építészete kétszer is a világ élvonalához tartozott. A századforduló dinamikusan fejlődő városai – közülük is leginkább Budapest – késői historizmusa, szecessziós, art deco jellegű házai Lajta Béla, Lechner Ödön, Kós Károly és kitűnő társaik munkásságával, a jelentős nagy európai tendenciákkal egy időben formálódtak. Néhány évtizeddel később, a húszas évek közepétől-végétől kezdődően pedig ismét teret hódított nálunk egy, a maga korában radikálisan újnak számító építészeti gondolkodásmód. A Le Corbusier, Walter Gropius és Alvar Aalto tevékenysége nyomán kikristályosodó funkcionalista irányzat.

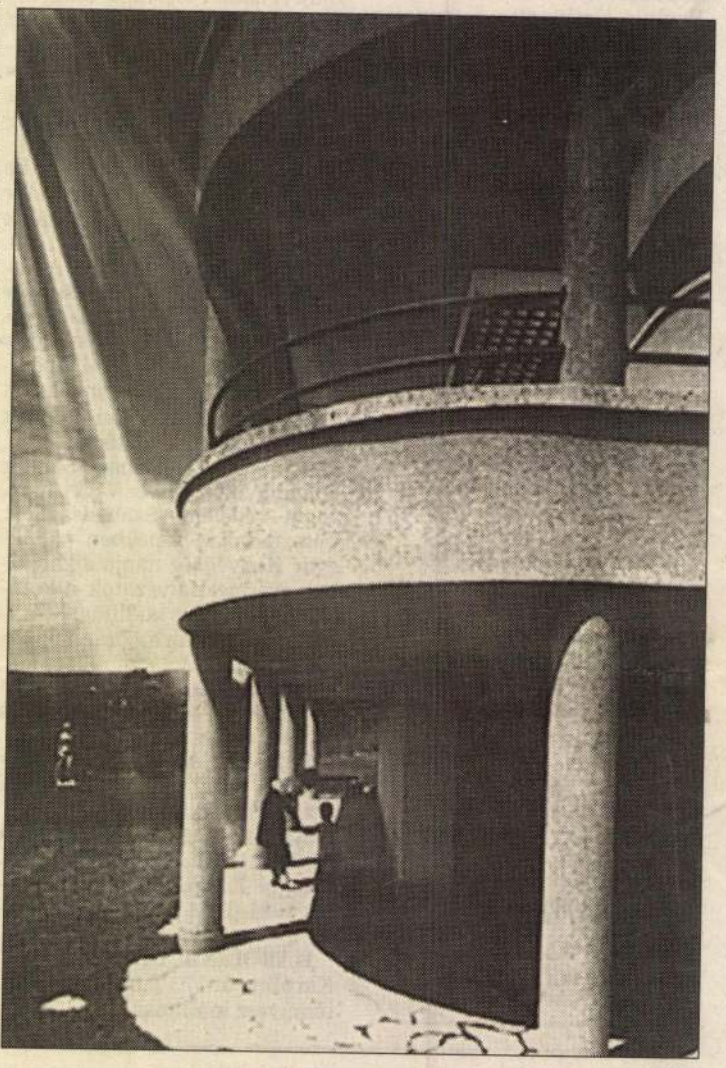
A budapesti szóhasználatban „Bauhaus építészet"-nek nevezett szemléletben fogant házakat összefogott tömegformák, lapos tető, tiszta, logikus és a használati szempontokat érvényesítő alaprajz jellemezte. A gondolati és térszervezési, tömegalakítási tisztaságot a házak fehér színe, kubusos megjelenése fejezte ki. A funkcionalizmus egészségügyi és társadalmi szempontjai, elvei összekapcsolódtak a tervezők többségét jellemző baloldaliasággal. A két világháború között uralkodó konzervatív kurzus meglehetős közönnyel viseltetett a friss szellemiségű építészettel szemben. Ezért a hazai funkcionalisták elképzelései nem érvényesülhettek a tömeges lakás- és középületépítésben. Paradox módon, a hátrányos helyzetű tömegek életkörülményeinek javítására kitalált megoldások a jómódú és progresszív polgárság reprezentációjához járultak hozzá.

Ezt a korszakot, illetve ezt a tendenciát állította válogatása középpontjába az Írók Könyvesboltjában kedden bemutatott kötet; a Ferkai András tízesztendei kutatása és anyaggyűjtése nyomán elkészült, Buda építészete a két világháború között című munka, az MTA Művészettörténeti Kutatóintézetének kiadásában. A közel háromszáz oldalas corpus 522 budai ház tervezőjének, megrendelőjének és kivitelezőjének(!) adatait közli, valamint részletekbe menően írja le az egyes épületek szerkezetét, alaprajzi rendszerét, a felhasznált egykori technológiák fajtáit, valamint a későbbi átalakításokat. Ferkai munkája hiánypótló, egyszersmind példamutató vállalkozás. Alapossága, filológiai rendszerezettsége, a hazai szakmai és köznyelvben uralkodó sokféle elnevezés ellenében rendre törekvő következetessége a későbbi kutatók számára alapvetővé válik majd. Bár a hazai építészettörténetírás időről időre előrukkol egy-egy nagyobb időegységet, stílust vagy tendenciát átfogó munkával, ehhez hasonló alaposságú, adatok sokaságát felsorakoztató könyv csak ritkán születik. Leginkább talán az 1990-ben Gerle János, Makovecz Imre és Kovács Attila: A századforduló magyar építészete (Szépirodalmi–Bonex) című munkája vethető össze ezzel a mostanival, amely a hazai építészet másik kiemelkedő korszakát dolgozta fel. A két könyv, közös pontjain, ki is egészíti egymást, megkönnyítve ezzel a szakmai kutatók, kíváncsi lokálpatrióták, művelt laikusok tájékozódását Budapest XX. századi építészetében.

Ferkai András könyvének, jelentőségén és jó használhatóságán túl külön erénye, hogy szép. Mégpedig nem öncélúan az. A tipográfiai áttekinthetőség nem csupán a témát megillető azonosuló gesztus, de az ezernél is több – zömmel archív – fénykép és alaprajz szemléletes bemutatását szolgáló szükséglet is. A Buda városfejlődésével, majd jellemző épületfajtáival foglalkozó tanulmányok után kerületenként (az utcák szerint ábécésorrendbe rendezve) feldolgozott épületek leírásán keresztül a két háború közötti főváros társadalmi életéről is keresztmetszetet kapunk.

Kézbe fogva Ferkai András munkáját, a hazai művészettörténet-tudomány és könyvkiadás nagykorúságát ünnepelhetjük. Noha az ehhez hasonló alapvető feldolgozások sokaságára lenne szükség ahhoz, hogy ne csupán a korszak specialistái, de áttételesen a közgondolkodás számára is letisztultan, félreértésektől mentesen táruljanak föl a múlt értékei, ez a könyv fehér holló. Aligha remélhetni, hogy a közeljövőben nagy sietséggel tűnnek majd el Budapest építészettörténetének továbbra is érintetlen témakörei; Pest egykorú építészete, netán egész Budapesté a városrészek egyesülése (1873) után, avagy a második világháborút követően. Feladat tehát bőséggel található, Ferkai András könyve pedig szolgáljon kiindulási pontként hozzájuk.

Bojár Iván András

Denevér meg túró

– Apu, gyere gyorsan, baj van!

Ugye, maguk is ismerik ezt a mondatot? Vékony, gyermeki cérnahangon kell mondani, egészen halkan, ijedten, ugyanazon a frekvencián, intonáció nélkül. Köröndy, mondjuk, két tucatszor hallotta életében, ilyenkor minden mást elfelejt azonnal, valamennyi vészjelző vijjogni kezd a fejében, s nekilendül, mint egy terminátor. Most éppen alszik, szokatlanul mélyen – éjjel két óra van, s alig másfél órája keveredett ágyba – de a mondat még csak a közepén tart, ő már teljesen éber, felpattan, egyetlen pillanat alatt átzúdul a szobáján, repülés közben kapja fel a papucsait s máris ott áll a lánya mellett.

– Valaki van az ablak mögött – mondja halkan Anna, s úgy bújik az apjához, mintha ma is ötesztendős lenne. (Nagyon nem annyi.) Köröndy már maga is hallja a furcsa neszt, meg is nyugszik azonnal, itt komoly baj nincs, ez valami állat lesz, növény, legrosszabb esetben híres ember. Villanyt gyújt, elhúzza a függönyt, s meg is látja rögtön a két ablaktábla közé szorulva a denevért. A lábai beakadtak a porfogóba, vízszintesen fekszik, vergődik, vinnyog és vigyorog.

– Csak egy batman – szól hátra Köröndy a lányának. – Kesztyűs kézzel bánok el vele.

– Juj, ezt nem is nézem! – sikkant a legkisebb Köröndy-lány, hóna alá kapja a macskáját és elporzik az előszoba irányába. Köröndy meg kesztyűt húz, óvatosan szétnyitja az ablaktáblákat és szépen kihámozza a bestiát. Aztán a tenyerébe fogja az állatot, átsétál a saját szobájába, kinyújtja kezét a nyitott ablakon s mintha egy madárfióka volna, kiröpteti a bőregeret.

– Ne haragudj, hogy felébresztettelek – dugja be a fejét Anna az ajtón –, de úgy megijedtem. Köröndy kifordított tenyérrel jelzi, hogy minden rendben, küld egy atyai csókot a lánya homlokára, s néhány perc múlva hallja Anna egyenletes lélegzését a másik szobából. Ő persze nem tud elaludni, most kezd csak kiolvadni belőle a feszültség, áll a harmadik emeleti ablaknál és nézi a sötét Sampion utcát.

A vergődő denevér látványa sokáig nem hagyja nyugodni, túlságosan erős a jelképisége, nem csoda, hogy Köröndynek hamarosan a délutáni közérti jelenet jut az eszébe. Kínos egy jelenet volt, annyi szent. Az történt, hogy Köröndy, jó szokása szerint, elbambult kicsit a sorban, s ahogy araszoltak a pénztár felé, egy férfi egyszer csak megelőzte: jobban mondva besunnyogott elé. Köröndy persze jól látta, mi folyik ott, de nem volt kedve szólni, olyan pitiáner dolog ez, különben sincs hova sietnie. Csakhogy amint a férfi elsompolygott mellette – igaz, szűk volt a hely, jobbra a tészták gondolája, balra a tejespult – a vaskosara végével levert egyet a túróhalom tetejéről. Az meg a levegőben szépen kicsomagolódott, aztán zutty, ráesett a Köröndy térdére. Szép, világoskék nadrágban volt a Köröndy eredetileg, lehet képzelni az eredményt. Lenyelte volna ezt is, ez már csak ilyen nyár, csak úgy hullanak a túrók mindenfelől, egye meg a fene. Hanem akkor a férfi, rövid vívódás után, visszafordult és azt mondta: sajnálom. Na, ezt nem kellett volna.

Köröndy egyszer csak azt vette észre, hogy valaki, egy Mr. Hyde, az ő bőrébe bújva szisszegi:

– Maga csak ne sajnáljon engem, jóember! Nincs szükségem a sajnálatára! Se a magáéra, se a máséra! Nem adtam rá okot, világos?

Megállt, persze, a kés a levegőben, minden szem feléjük fordult, a raktárból tisztán hallatszott a boltvezető hangja, „hozzon gyorsan egy vödröt, Rózsika néni, már megint drámáznak a szárazárunál", de Köröndy már nem tudta abbahagyni, egyre fojtottabban beszélt.

– Majd fogok szólni, ha sajnálni kell engem, barátom, ha majd én nyomulok mások elé a sorba, s ha majd én döntögetem másokra a túrót, értve vagyok? És most vigye a koszos túróját a térdemről!

A férfi látta már, hogy elmebeteggel van dolga, próbálta hát menteni a menthetőt.

– Nem úgy értettem, nem magát sajnálom, hanem az esetet. Bocs. Ezt mondhatom, hogy bocs?

Végre fölszáll a köd, Köröndy, engesztelőleg, a férfi vállára teszi a kezét. – Én kérek bocsánatot, öreg.

A Sampion utcai éjszakában hirtelen újabb villany gyullad, s a szemközti ház egyik ablakában középkorú, pizsamás alak jelenik meg.

– Maga miért nem alszik?

– A denevér miatt.

– Strauss?

– Sima.

A szomszéd gondolkodik egy kicsit. – Nálam meg a versüllyedés – mondja. Aztán csak állnak ott és nézik egymás pizsamáján a csíkokat.

Jolsvai András

Aki megmérgezi a vásárlókat

A Ciánkáli főnöke furcsa ruhákat álmodott

Szabó József saját bevallása szerint megmérgezi a vásárlóit. A gyanútlan nézelődők betévednek ugyanis a Szentkirályi utcába, és a bátrabbak – vesztükre – lemerészkednek az egyik dohos pincébe, ott aztán végük. A Ciánkáliban „olyan jó cuccok vannak, hogy nem lehet ellenállni a vásárlásnak", írja öninterjújában Szabó József. A tulaj régi fazonú cipőket, német bolhapiacokon összeszedett ruhákat, ávóskabátokból átalakított bőrdzsekiket, szarvasbőr kabátokat, táskákat árul. Szerinte övé a világ legjobb régi bőrdzsekikészlete. A kiselejtezett, félretett darabokból újat csináltat, ahogy az olaszok és hollandok csinálják már tizenöt éve.

Az eredeti anyagból készült új dzsekiket nem tartja hamisítványnak, hiszen csak a fazont változtatja meg. Szerinte a „formatervezés a művészettel együtt újat, forradalmit alig tud már hozni, inkább csak a régit ismételgeti". A Ciánkáliban lévő cipők, kabátok kézzel készültek, ettől olyan értékesek. Külföldön akkora a különbség a kézzel készült cipő és a gyári termék között, mint egy festmény és egy reprodukció ára között.

Budapesten inkább az aktuális divatnak hódolnak az emberek: amikor bakancs a divat, mindenki megveszi a legdrágábbat, amikor sportcipő kell, azt hord az egész ország. Szabó nyolc évig élt Németországban, ahol volt pincér és képzőművészetet tanult. A politikai nézetektől kezdve az öltözködési szokásokig mindent megismert, és állítja, hogy a berlini polgárok kevesebbet foglalkoznak a divattal, kevesebb pénzt költenek az aktuális kellékek beszerzésére, mint a pestiek. Érthetetlennek és – az ország gazdasági helyzetét figyelembe véve – ellentmondásosnak tartja, hogy míg a nyugati országokban a tehetősebbek is inkább szolidabb, egyszerűbb ruhákat vásárolnak, addig nálunk épp ellenkezőleg: az emberek utolsó fillérjeiket is hajlandók feláldozni egy-egy felkapott ruhadarabért.

A Ciánkáli elsősorban a fiatalok bevásárlóhelye, de sokan jönnek be egy kis beszélgetésre is. Szabó főleg a politikáról szeret beszélni. Minden probléma megoldására kész terve van. Filozófiája szerint – francia példára – adót fizettetne mindazokkal, akiknek például a Várban lévő lakásuk ablaka a Dísz térre néz. A klasszikus formákat újra közkedveltté tenné, újraindítaná például a Trabantok és a Wartburgok gyártását, hogy megmutassa, a mai modern, szép, de giccses autóknál mennyivel szebbek az egyszerűbb, hagyományos típusok. Budapestet pillanatok alatt a világ cipőfővárosává tenné, s ehhez – mint mondja – csupán néhány igényes kézművesre lenne szüksége.

Budapest egyik fő hiányosságának azt tartja, hogy nincs egy rendes bolhapiaca. A Duna-parton lehetne kialakítani Európa legszebb bolhapiacát. Berlinben például a város központjában van a legnagyobb zsibvásár, és az emberek büszkék arra, ott vásárolnak a legtöbben.

Szabó úr a ruhatárakat is megreformálná. Szívesen csinálna öltözékeket például papírból, fából, de akár óvszerből is. Élvezi, ha provokálhat, ám ezt nevelő szándékú kritikának szánja. Cikkeiben, amelyek a Ciánkáliban a bejárattól kezdve körben a falon olvashatók, többek között a magyar vendéglátóipar megreformálására, a helyes imázs kialakítására tesz ironikus javaslatokat.

Sokoldalúságát bizonyítandó, megmutatja három színdarabtervét is, amelyek közül az egyiket lehet hogy nemsokára bemutatják. Reformpróbálkozásai közül az egyik a Ciánkáli, amely egyelőre nem hozott ugyan anyagi sikert, de számára nem is ez a fontos, hanem a művészet, az alkotás szabadsága. Szerényen a világ legnagyobb művészének tartja magát, még akkor is, ha művészetét gyakran őrültségnek bélyegzik. Ám, mint mondja, ezt nem bánja, hiszen az őrültek szabadok.

L. K.

FERKAY ANDRÁS építész

Tisztelt Bardóczy István !

Elnézését és türelmét kérjük az a/3 épitészlap késése miatt. A kezdeti nehézségek tovább tartottak, mint ahogy az év elején számitottuk, s időközben az ország helyzete is nehezebbé vált.

Ezért eredeti elképzeléseinket több ponton megváltoztatni kényszerültünk: ritkábban fogunk megjelenni, és az idegen nyelvü forditásokat röviditjük.

Sok buzditást és segitséget is kapunk, ezért lelkesedésünk nem hagyott alább. Az Ön előfizetése is sokat segit abban, hogy a gondok ellenére folytassuk munkánkat.

Első számunk nyomdában van és hamarosan postázni tudjuk Önnek. A további három szám a jövő év első felében fog megjelenni.

Megköszönve bizalmát, és megértését kérve üdvözli

Ferkai András Turányi

Ferkai András és Turányi Gábor

Budapest,1990.október 31.

Fertai András, építész 1. Folytatás.

Üzletportál rekonstrukciója, Budapest, VI. Lenin krt. 46b. Építész: Fertai András

1. a reklámfelirat rekonstrukciós terve. [rajz]

2. Eredeti állapot, északi rész →

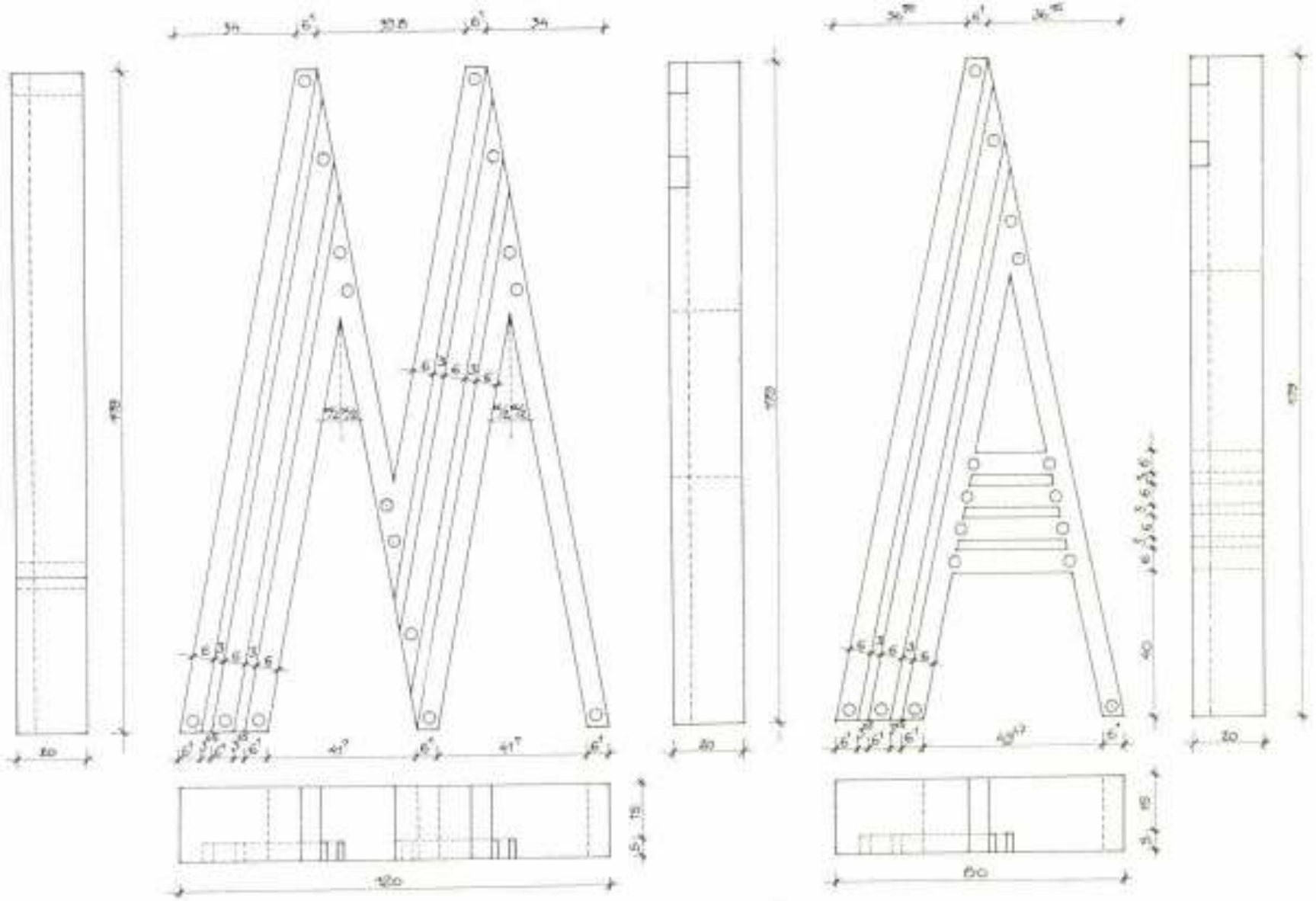
Magyar Építőművészet, 1987. 6., 33-old.

Fekete András építész
Áruházportál rekonstrukciója, Bp. VI. Lenin körút, építész: Fekete András
1. Eredeti portál este

2.) Fekete terv.

Magyar Építőművészet, 1937. 6. sz. 34. old.

Forbáti Andor, később
Villamosipari rekonstrukciója Budapest, V. Szent István krt. 12. Építész: Forbáti Andor.
2. Eredeti állapot.

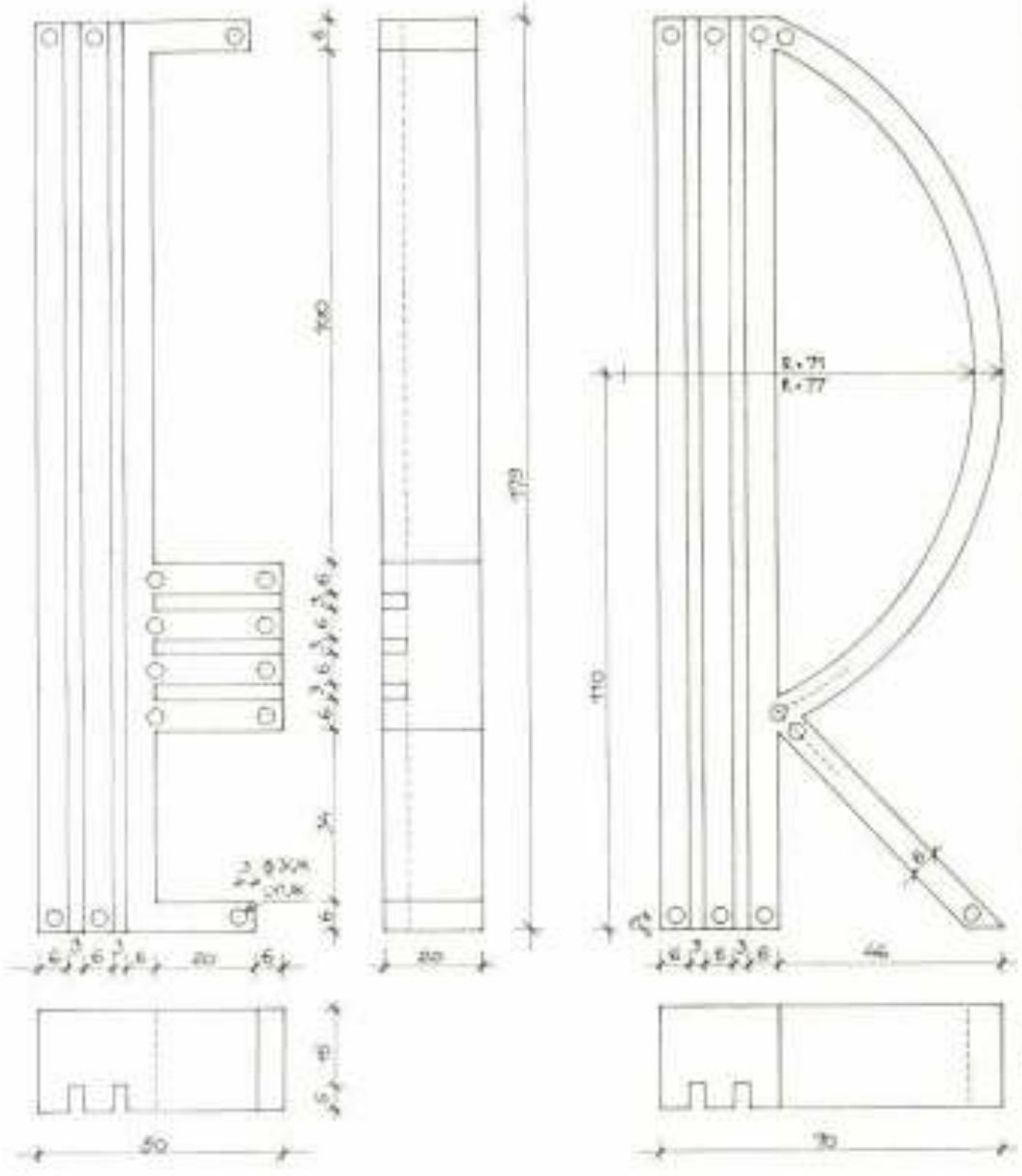
3.) Folytatás.

Magyar Építőművészet, 1939, 6. 34–42. o.

1. *A reklámfelirat rekonstrukciós terve*
2. *Eredeti üzletbelső. Archív kép*
3. *Eredeti főbejárat. Tervezte Rákos Pál, 1935*

1. *Reconstruction of the former sign-board*
2. *Original interior of the shop, archiv photo*
3. *Original main entrance. Designed by Pál Rákos, 1935*

1

FERKAI András

Pest építészete a XIX. század második felében

Szerk. Ferkai András. Bp. Mundus

Építészettörténeti Füzetek, 2001 526 p.

utya.

ajgását, mely e leveléből felénk dobog." – fejezi
gyarázólag: "A barátság és önzetlen jóság,
ga ez."[81] Árnyaltabban látja Mednyánszky
ult, hogy Katona ellenséget látott
, művészi érvényesülését hátráltatja, sőt még
ky viszont a hisztérikusan békétlenkedő és
számíthatatlan beteget, akinek a bolondságait el
ő volt az erősebb, eredetibb. Katona bizonyára
Ezért rugdalódzott és toporzékolt a mester
ljesen sohasem tudta kivonni magát. Abban a
ló viszonyát fedi, Mednyánszky nyugodt

---

5. 79., 80.
Wolfner, 1922. 91.

Farkas András, építész 4.) Folytatás (vége)

Üzletportál rekonstrukciója, Bpest, VI. Lenin krt. 62. Építész: Farkas András.

4. Felújítás előtti állapot. 1945. [repr.]

5. a főlépcsőház a felújított reklámfeliratokkal: „ERMA" [repr.]

6. a felújított portál részlete. [repr.]

Magyar Építőművészet, 1947, 6, 35–44.

Fetkai Béla

építész

Szül: Budapest 1876

Oklevelet nyert: 1900

Névjegyzőművészet tanár 6. l.

Ferkai Béla, újítás

MDk

90 éves korában meghalt.

—: Halálozás

11

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. jún. 21.

Terkai András építész

a MÉ 83/1-6 róla megjelent

cikkei

Terkai A.: Telepünk kéziratból 54 old.

-: Terkai emlékezete

Magyar

Építőművészet, 1983 83/1

Ferkai András, építész

L. Kozma Lajos

– A harminces évek építészetének kronológiai táblázata C-8

Magyar Építőművészet Bp. 1983 83/2

Terkai András, építész

L: Dévényi Tamás

– Beszélgetés a harminces évek magyar építőművészetéről. Bp. 1983. 2–3 83/2

Forbáti András, építész 1. foglalkozás

Kísérleti terület.

1. a Kaposvári malom silója (1970-es évek) (rekr.)
2. Vác, a Duna-parti gőztáry építtetői fogadója, vámlóiroda és építtetői pavilon 1889. (említve).
3. Utcaképi részletek, régi áruház pavilonok (pld. Nyugati, Vámház, Szödligeti, Nagykörösön, Pest, Thököly út - Népstadion út sarkán). (említve).
4. Újpest, Árpád út, mint jellegzetes kisvárosi főutca (bontás alatt).
5. Városközpontok, különösen az 1920-as és 30-as években készültek. A legkisebb igénytől legmélyebb alkotásokat az építészet és iparművészet határterületén. (2 db. rekr.)
6. A lipcsei Városmúzeum Mendelsohn és Bonatz épületei. Korokat egyesítő nyugtalan épületek. (Bp. Fáy. Vácz út 102., Tündér u. és Hatvani kapu építési telepek. (említve).

Magyar Építőművészet, 1986.5., 13-old.

FERKAI ANDRÁS

PEST

ÉPÍTÉSZETE A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT

THE ARCHITECTURE OF PEST BETWEEN THE WORLD WARS

BRANCZIK MÁRTA
HAJDÚ VIRÁG
MOLNOS ATTILA
OLÁH ÉVA

FERKAI András

MEGHÍVÓ

A Modern Építészetért Közhasznú Társaság
meghívja Önt és barátait

a Ferkai András szerkesztésében megjelent
(szerzők: Branczik Márta, Ferkai András, Hajdú Virág,
Molnos Attila, Oláh Éva)

Pest Építészete
a két világháború között

című könyv bemutatójára,
mely 2001. április 5-én, csütörtökön 17 órakor lesz
a Tölgyfa Galériában
(Budapest, II., Henger utca 2.)

A könyvet bemutatja:
Dávid Ferenc művészettörténész
és Janáky István építész.

A könyv a helyszínen kedvezményes áron kapható.

A kutatást és a könyv megjelenését támogatták:

Nemzeti Kulturális Alapprogram • Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma • Országos Műemlékvédelmi Hivatal • MTA Művészettörténeti Kutatóintézet • Budapest Főpolgármesteri Hivatal Településképi Értékvédelmi Ügyosztálya • Budapest Bank „Budapestért" Alapítványa • Siemens Investor Kft. • König és Wagner Építészek Kft. • MNDP Építőművész Kft. • Zoboki, Demeter és Társaik Építésziroda Kft. • Építész Stúdió Kft. • Óbuda-Újlak Beruházásszervező és Fővállalkozó Rt. • Profil Pénzügyi Befektetések Kft. • Műjodicza és Társa Bt. • TAAT Építész Műterem

TÖLGYFA galéria

FERKAI András

PALETTA

A FÉNNYEL ÍROTT TÖRTÉNELEM című kiállítását május 20-ig hosszabbította meg a Magyar Nemzeti Múzeum (VIII. kerület, Múzeum körút 14–16.). A Magyar Sajtófotó 2000 című tárlat május 6-ig látogatható.

A MAGYAR ÍRÓK HETE keretében mától mindennap kortárs írókkal találkozhat a közönség a Libri Könyvpalotában. A Kráter Kiadó vezetője, Turcsány Péter mutatja be Szili Ferenc Vidd el a levelem szép Magyarországra című kötetét és a Wass Albert-életműkiadás legújabb darabját két órakor. Fél ötkor Jókai Anna nyitja meg a rendezvénysorozatot, majd dedikálja Ne féljetek című művét.

PERLAKI TAMÁS FILMESZTÉTA Minden idők legjobb rendezői és filmjei című sorozatának mai, délután hat órakor kezdődő előadásán Alejandro Jodorowsky: A szent hegy című munkáját vetíti és elemzi a Bálint Zsidó Közösségi Házban (VI. kerület, Révay utca 16.).

SZÍNHÁZMŰSOR

Budapesti Kamaraszínház a Tivoliban: Az ügynök halála (7). **Budapesti Kamaraszínház Ericsson Stúdió:** Emberbarát (7). **Budapesti Kamaraszínház Shure Stúdió:** Időzavar (fél 8). **Budapest Bábszínház Játszó-tér:** A zsiráfnyakú cica (10). **Fővárosi Nagycirkusz:** Állati show (3, 7). **József Attila Színház:** 3:1 a szerelem javára (7 – Ráday Imre-bérl. 3. ea.). **Katona József Színház:** Koldusopera (7). **Kamra:** Kalldewey, Farce (7). **Kolibri Színház:** Bors néni (10). **Komédium Színház:** Befogad és kitaszít a világ (7 – Francois Villon versei). **Lézerszínház:** Mike Oldfield 3D (fél 8). **Madách Színház:** Ne most drágám! (7). **Madách Stúdió:** Ki hozta ezt az időt? (fél 8 – Dunai Tamás estje). **Madách Kamara Színház:** Üvegfigurák (7). **Magyar Színház:** A nők iskolája (7). **Magyar Színház Házi Színpad:** Drága Gizám! (fél 8). **Várszínház:** Szentivánéji álom (7). **Magyar Állami Operaház:** A kékszakállú herceg vára. A csodálatos mandarin (7). **Erkel Színház:** Aida (6). **Merlin Színház:** Rómeó és Júlia (7). **Merlin Színház Kamaraterem:** Sóska, sültkrumpli (fél 8). **MU Színház:** Inspiráció még egyszer (8). **Radnóti Színház:** Ami a Márai naplói-ból kimaradt (7). **Thália Színház:** Volpone (7 – a Thália Színház és a Radnóti Színház közös prod.). **Thália Színház Új Stúdió:** Szentek fecsegése (fél 8). **Új Színház:** Chioggiai csetepaté (7). **Vígszínház:** A padlás (7). **Pesti Színház:** Cselédek (7 – Kozák-bérl. 4. ea.).

Pesti építészet, hatszáz tételben

A könyv rányitja a városlakók szemét az őket körülvevő, olykor unásig ismert házakra

Ha Pest két világháború közötti építészetére kerül a szó, sokan alighanem kapásból sorolják az épületeket. A mindmáig befejezetlen Madách sugárút torzóját – a Károly körutat uraló, hatalmas vörös háztömböt –, a Dob utcai hajdani postaminisztériumot, a Lónyay utcai református gimnáziumot vagy akár az egész Újlipótvárost. Azt azonban kezdetben még a *Pest építészete a két világháború között* című könyvet összeállító szakemberek sem sejtették, hogy kutatómunkájuk eredményeként végül a sorozat első, Budával foglalkozó köteténél háromszor vastagabb, úgy kétkilós művet adhatnak ki.

A Modern Építészetért Építészettörténeti és Műemlékvédelmi Kht. által megjelentetett könyvbe végül hatszáz épület, illetve épületegyüttes került be, köztük számos gyár, ipari és közlekedési létesítmény, valamint üzletportál és berendezés. A gyűjtőmunka határait a háború előtti Pest területe jelölte ki, forrásul a tervtár, a levéltárak, a Magyar Építészeti Múzeum és több más közgyűjtemény mellett a terepbejárás szolgált. A könyv szerzői, a munkát szerkesztőként is jegyző *Ferkai András,* valamint *Branczik Márta, Hajdú Virág, Molnos Attila* és *Oláh Éva* az egyszerűség kedvéért végigjárták ugyanis a számba jöhető nyolc kerületet, és így szedték lajstromba a keresett házakat. A munka eredményeként olyan elképesztő mennyiségű anyag jött össze, hogy végül válogatni kényszerültek. Döntésük értelmében a legjelentősebb építészek összes háza, komolyabb átépítése bekerült a könyvbe, a másod-harmad vonalbeli alkotók esetében pedig arra törekedtek, hogy az olvasó képet alkothasson magának a kvalitásaikról.

A Margit-szigeti klubházak a második világháborúnak estek áldozatul; a Divatcsarnok épületét 1956-ban lőtték szét.

Az így megszületett könyv igazi hiánypótló alkotás. Elsősorban azért, mert egy olyan pillanatban, amikor a műemlékvédelemmel hivatásszerűen foglalkozók még éppen csak elkezdték megóvandó értékként kezelni a XX. század építészetét, rányitja a városlakók szemét az őket körülvevő, olykor unásig ismert házakra. A mű egyszerű kalauzként is forgatható: ha felütjük, kis szerencsével akár a saját otthonunkat is megtaláljuk benne, mégpedig abban a formájában, ahogyan azt az építész annak idején megálmodta. A leírások a terveket idézik – utalva a későbbi átalakításokra –, a fényképeken pedig ott vannak maguk az épületek: új, hibátlan vakolattal, eredeti portállal, épületdíszekkel. Unikális információ egy lelakott, de mostanság megújulóban lévő városban.

A Pest építészete a két világháború között persze jóval többet kínál, mint a kerületenkénti rendbe, azon belül az utcák abc-rendjébe és házszám szerinti sorrendbe szedett topográfiát. (Amelyben egyébként keresni is lehet, mégpedig építtetők, építészek, statikusok, kivitelezők, iparosok és társművészek szerint.) Ferkai András bevezető tanulmányai felvázolják az összegyűjtött adathalmazból kirajzolódó képet: a városszövet átalakulását, a módosuló építési szabályzatoknak a városi környezetre gyakorolt hatását, a megvalósult és megvalósulatlan terveket, illetve azt, hogy az építészettörténet eddigi állításait mennyiben igazolják vagy változtatják meg e kutatómunka eredményei.

A laikus, de Pest históriája iránt érdeklődő olvasó számos izgalmas részletre bukkanhat ezekben a tanulmányokban. Megtudhatja például, hogy Kőbányán az úgynevezett Városszéli telep kertes ikerházai Sipőtz Jenő polgármester elszántságának köszönhetően épültek föl az oda szánt szükséglakások helyett. Elolvashatja, hogyan született meg a Szent István park terve, és meglepve láthatja, hogy a modern építészet szabadtéri kiállításaként ismert városrészt eredetileg neoklasszicista stílben tervezték felépíteni. Okulhat a régiek technikájából: abból ugyanis, hogy 1934-től házadómentességgel vették rá a tulajdonosokat, hogy a korábbinál egészségesebb, világosabb, keretes beépítéssel terveztessék meg az új bérházakat. Megismerheti a Madách sugárút terveit, az alsó rakparti gyorsforgalmi úttal kapcsolatos elképzeléseket (lám, a villamos vonalát mindmáig nem sülylyesztették a föld alá, így aztán a pesti ember most is el van vágva a Dunától); sőt láthatja, milyen lett volna a Magyar Történelem – tízemeletes – Tornya, amelyet Lechner Jenő tervezett a Gellért-heggyel átellenbe.

A Lónyay utcai bérház építésére adómentességgel vették rá a tulajdonosokat

FORRÁS: TÉR ÉS FORMA 1941–49

A könyv az elpusztult emlékek lajstromával zárul. Tanulságos lista: a Margit-szigeti klubházak például a második világháborús ostromnak estek áldozatul; a Magyar Divatcsarnok épületét 1956-ban lőtték szét; az Elektromos Művek irodaháza pedig, amelyet Molnár Farkas tervezett 1936-ban, egészen 1992-ig állt a Hegedüs Gyula utcában. Sokáig gödör volt ott, amelynek a szélén antik mintákat idéző kapu állt, ám nemrégiben elkezdődött a kapu megtartásával a Cézár-házaknak nevezett lakópark építése.

N. Kósa Judit

ÚJ OTTHONA LEGYEN AMERIKAI! A ferencvárosi tömbrehabilitációs program keretében Bp. IX., Ferenc tér 5.sz. alatt folyó építkezésen 60 lakásos társasházban 1- 1,5 -2 -2,5 -3,5 szobás lakások, a teremgarázsban parkolók és üzletek eladók!

BEKÖLTÖZÉS: 2002. MÁRCIUS!

Állami kamattámogatású lakáshitel, szoc.pol., és áfa-visszaigénylési lehetőség.

Beruházó:
MEZŐHOLDING KFT.
Értékesítés:
AMERIKAI HÁZ KFT.
1094 Bp., Berzenczey u. 10-12.
Tel.: 455-80-30, fax: 455-80-31
e-mail: amhouse2@elender.hu
honlap:www.americanhouse.hu

Tervpályázati felhívás

A Ferencvárosi Önkormányzat (1092 Budapest, Bakáts tér 14.) nyilvános tervezési ötletpályázatot ír ki a Budapest IX. kerület, Bakáts tér rendezése tárgyában.

A tervezési ötletpályázat célja, hogy a beérkezett pályaművek alapján a kiíró kiválassza a megvalósításra legalkalmasabb tervjavaslatot, illetve ennek alapján biztosítsa a tervezői megbízás megfelelő szakmai feltételeit. A nyilvánosan meghirdetett ötletpályázat lebonyolítása titkos. A szervezetek (személyek) saját szellemi munkájukkal vehetnek részt, ha a kiírás feltételeit magukra nézve kötelezőnek elismerik és velük szemben kizáró ok nem áll fenn.

A tervpályázati kiírás beszerzésének helye, költsége:
A tervpályázati kiírást és mellékleteit a részvételi felhívásra jelentkezők 2001. május 7-től 2001. május 31-ig 9–13 óra között vehetik át a Főépítészi Irodában (Ferencvárosi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala, 1092 Budapest, Bakáts tér 14. II. emelet 44.). A pályázati kiírás beszerzésének költsége: 5000 Ft/pályázat.

A tervpályázat benyújtásának módja, határideje:
A pályaműveket a 16/1998. (VI. 13.) KTM rendelet 12. § (5) bekezdése szerint a tervpályázati kiíráshoz csatolt címezéslap felhasználásával, kizárólag postai úton lehet benyújtani.
Postára adásának határideje: 2001. szeptember 15.
A pályázók azzal, hogy pályázatukat benyújtják, vállalják, hogy a bírálóbizottság döntésének alávetik magukat.

Ferencvárosi Önkormányzat

Első Pesti
Alapítva: 1839
Malom- és Sütőipari Rt.

1097 Budapest, Vaskapu u. 41.
Kp. tel.: 215-5280, Kp. fax: 215-0070
Kp. e-mail: ephrt@mail.datanet.hu

„Nemes Pest megyének határában, alkalmasint Pesten vagy Budán, részvényes Társasággal

A közbiztonság javítását várják el a lakók

A gyermekjóléti szolgálat fejlesztése és a kerületőrség felállítása. Ezek az intézkedések szerepelnek többek között a Ferencváros nemrégiben elfogadott közbiztonsági koncepciójában, amely azt is megállapítja, hogy a városrészben nem romlott a közbiztonság.

MUNKATÁRSUNKTÓL

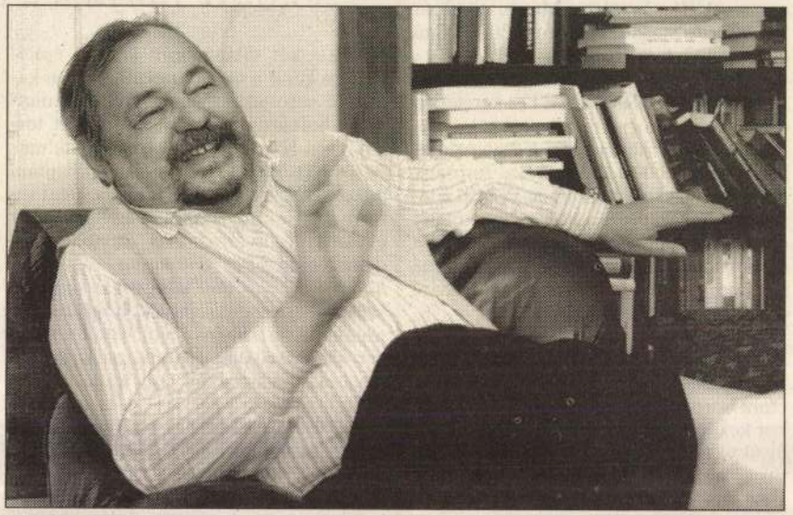
A statisztikák szerint összességében nem romlott az utóbbi időszakban a közbiztonság, a józsefvárosi térfigyelő rendszer kiépítése óta azonban a Középső-Ferencvárosban megjelent a prostitúció, és megugrott a vagyon elleni bűncselekmények, a lopások, a rablások és a gépkocsifeltörések száma. Hasonló folyamat játszódott le a belső-ferencvárosi részeken is, oda az V. kerület térfigyelt részeiből szivárogtak át bűnözők. A felmérések is egyértelműen azt igazolták, hogy a polgárok a közbiztonság javítását tartják az önkormányzat legfontosabb feladatának. Mindezek miatt szükséges volt az elképzeléseket egységes szerkezetbe foglalni, és meghatározni a főbb teendőket. Ezért fogadtuk el a közbiztonsági koncepciót – mondta lapunknak Ferencváros alpolgármestere, *Bánsághy Tamás.*

Az önkormányzat hozzálátott a körzeti megbízotti irodák korszerűsítéséhez. Nyár elejétől pedig tizenhét térfigyelő kamerát is bevetnek. A szemek az Üllői út–Mihálkovics utca–Tűzoltó utca–Lenhossék utca–Vendel utca–Thaly Kálmán utca között pásztázzák majd a közterületet. A hálózat első ütemének kiépítésére ötvenmillió forintot költenek.

A kutatások egyébként kimutatták, hogy a bűncselekmények visszaszorításában a legnagyobb hatása eddig a középső-ferencvárosi tömbrehabilitációnak volt. Szükség van ezért ennek folytatására és kiterjesztésére a legrosszabb közbiztonságú területekre, a dzsumbujra, a Mester utca térségének nem felújított körzeteire. Mindezek mellett kiemelt feladat az oktatás, a gyermekvédelem fejlesztése, a civil bűnmegelőző szervezetek létrehozása, valamint az önkényes lakásfoglalók elleni hatásos fellépés. A koncepció a célok elérése érdekében javasol-

Újra a művészeké a környék

Lázár Ervin meséiben Ferencváros is helyet kap

A Ráday utcai arab kereskedő nagy tisztelője vagyok FOTÓ: SZABÓ BERNADETT

Egyáltalán nem mesébe illő annak története, hogy Lázár Ervin miként került Ferencvárosba. V. kerületi lakását akarta elcserélni, furcsa mód azonban kizárólag a Lónyay, akkori nevén Szamuely utcából érkeztek megfelelő ajánlatok. Más lehetőség híján költözni kellett a IX. kerületbe. Az elmúlt húsz évben persze megbarátkozott lakhelyével, még azt sem veszi rossz néven, hogy néha becsapják a Vásárcsarnokban.

– Ferencváros hatalmas fejlődésen ment keresztül az utóbbi években. Feltétlenül érdekes például a középső városrészben sétálni, ahol a százéves, lerobbant épületek mellett sorra nőnek ki a földből az új lakóházak és a parkok. Ez a kettősség a kerület lakóira is áll, vagyis az idősek mellett leginkább a fiatalok találnak otthonra itt. Rendszeresen járok a Dunaparton is: mindenkivel közlöm, hogy nagy lendülettel épül a Nemzeti Színház. Jó lenne, ha a közraktárakkal és a Csepelsziget északi csücskével is kezdenének valamit. Ezek a telkek ugyanis a város legjobb fekvésű területei közé tartoznak.

– Nem tart attól, hogy a nagy átalakulásban eltűnnek a városrész jellegzetes kis boltjai, kocsmái?

– Gyere haza, Mikkamakka, Veres Pálné 16.-ba! Ez olvasható azon a pipán, amellyel korábbi, belvárosi lakótársai ajándékozták meg. Milyen a viszonya jelenlegi szomszédjaival?

– Most is sok ismerősöm van, persze akad, akit már az is zavar, hogyha köszön neki az ember. Vidéki vagyok, ezért ezt kezdetben nehezen viseltem el. Ma már nem törődöm vele.

– Régebben sok író lakott a környéken. Hosszú kihagyás után úgy tűnik, hogy újra divat lett a művészet a szomszédos Ráday utcában.

– Arany János a Három pipa, mai nevén, az Erkel utcában élt, a város utolsó házainak egyikében. Panaszkodott is, hogy mindig nagy a sár. Az én házammal szemben lakott Mikszáth Kálmán, s állítólag a lakásomban élt Benedek Marcell. A Nyugat szerkesztősége is itt volt egy időben. Néhány éve sorra nyílnak a galériák és a kávéházak a Ráday utcában. Örülök, hogy a környék újra felfedezte a művészetet.

– Önt elsősorban meséiről ismerik. A városi lüktetés mennyire kedvez a meseírásnak?

– Több ferencvárosi helyszín is megjelenik műveimben, gyakran az utcaneveket is feltüntetem. A meseírásnak azonban valójában semmi köze a lakóhelyhez

Ferkai Jenő, festő; szül. 1877 aug. 27-én Budapesten. 1896-ban a mintarajziskolában Balló Ede vezetése alatt kezdte tanulmányait, majd Münchenbe ment s Hollósy Simon tanítványa lett. 1899—1900-ban Párisban a Julien akadémiában J. Paul Laurens és E. Carriére növendéke volt, 1901-ben pedig Max Thedy mellett Weimarban tanult. 1902-ben visszatért Nagybányára (hol 1898-ban már egy ideig Hollósynál képezte magát) s Ferenczy Károly irányítása szerint dolgozott. A kecskeméti művésztelep törzstagja. Jelentékenyebb művei: Szegény emberek (1903), Freund Vilmos építész tulajdona; — Pálinkázó csavargók (1904), Káldor Marczell igazgató tulajdona; — Önarczkép (1904), Valkó Fülöp dr. ügyvéd tulajdona; — Imádkozó öreg asszony (1905), Árkay István tulajdona; — K. K. kisasszony arczképe (1906), Káldor M. igazgató tulajdona, Budapest; — Hegytetőn; Oláhláposbánya, (1908), Valkó Fülöp dr. tulajdona, Budapest.

Iván Ede: Dolgozó kolóniák. *Pesti Napló.* 1912 júl. 7. — *Kiáll. tárgymutatók.* — *Művészet.* 1912. 384, 399. l. és a művész közlése nyomán.

Ferkai András

Ferkai András

A két világháború közötti magyar építészet kutatása

Magyar Nemzet, 1986. július 5. 14.

EMLÉKEZTETŐ

Ötven éve írták: „Az is elvi kérdése a kritikának absztrakt művészetet értékelve miként méltathatok vészt is, aki a szociális realizmus szellemében árbá ezzel a ténnyel is kótyagos voltomat kívánja bizon éppen annak a jelét látom benne, hogy nem irányo ramok szerint gondolkodom, hanem a konkrét mű még pedig lehetőleg a maga sajátos formavilágának katának szemszögéből. Az arány, a mérték, az eg formai és mesterségbeli tudás egyetemes követeln mészetesen minden stílusra nézve mérvadók, de n szonylatban... Hogy a művész és kivált a fiatal műv határozott arcélű egyéni formáját megteremthesse fogultnak és egyoldalúnak kell lennie. Ez valósággi ga, munkájához tartozó lelki életszükséglete. A k adata ezzel szemben bizonyos tekintetben a színész amennyiben neki is a legkülönbözőbb jellemű for magát beleélnie."

(Kállai Ernő: A kritikus nagy bűnéről és a kritika feladatá Csillag, 1942. márc. 1.)

Forbát András, építész 2.) folytatás.

„Körkörösdi".

*. Az Elektromos Művek épületei, az 1920-as évektől kezdve épültek a klasszicizáló, s. majdnem expresszionista stílusú transzformátorállomások, villanytelepek, erőművek és centrálék. (emlitve)

*. Budakeszi, MÁV javító és Tömítő üzem (1912-16) és laktelepe (1922-28). (2. db. képpel)

Magyar Építőművészet, 1986. 5. 13-14-old.

Ferkai Jenő"

festő"

L.

Szudrey-Szentiványi

406.l.

642-645. Ismeretlen festő.
A XIX. sz. a végéről.

642. Hazatérő honvédek.

Körülöl egy, a ki balkezén se

(A rommá égett falutól jobbra k
és fiatal nejét átkarolva, [illegible]
anyja kötényét fogja, [illegible] a fiu dacz
honvéd szürke lova iszik, [illegible] a kut
honvédnek közeledn[illegible]nek.
barsai

és egy

Vászon, méretei 60.6: 74
Az 1848/9-iki szabadságha
Átvétetett az 1896: IV. 8

642

904: V. 5.

Ferkai János festő, ?.

1877. aug. 27. Bpesten. 1896 a mintarajziskolában Ballá Edénél. 1897. Münchenben Hollósy Simonnál tanult. 1898 nyarán Nagybányán dolgozott. [illegible] vele Hollósy iskolának a [illegible] háborúban rokkant. [illegible] Pairisban a Julian akadémiában J. P. Laurens és E. Carrière, 1901 Weimarban Max Thedy növendéke volt. 1902-ben nagybányai szabadiskolában, 1906-10. nyaráról az iskolán Réti Ferenczy Károly irányítása mellett folytatta tanulmányait. Ferenczynek szűkebb baráti körében tartozott. 1911.

Ferkai János festő, ?. 1877. aug. 27. Bpesten. 1896 a mintarajziskolában Ballá Edénél. 1897. Münchenben Hollósy Simonnál tanult. 1898 nyarán Nagybányán dolgozott. [illegible] vele Hollósy iskolának a [illegible] háborúban rokkant. [illegible] Pairisban a Julian akadémiában J. P. Laurens és E. Carrière, 1901 Weimarban Max Thedy növendéke volt. 1902-ben nagybányai szabadiskolában, 1906-10. nyaráról az iskolán Réti Ferenczy Károly irányítása mellett folytatta tanulmányait. Ferenczynek szűkebb baráti körében tartozott. 1911.

volnoki
~~vegyes~~ tanulmányok, 1912–
13. a. Keszthelyen tőltötte
kegyelmit mint építészeti
és rajzi
alapos tanulmányokat, s az
utóbbi iskolának tanára-
ja volt. Kiáll. tárlatokon
nem szerepelt képei közül
említésre méltók Pálm-
kápia csavargók (1904),
Önarckép (1904), K. K.
kisasszony arcképe (1906).
Hegyretön, Olálapos-
bánya (1908). Szegény
emberek c. Of. a Főbé-
vári Képtárba került.
Művei kiállításokon

*

Farkas Jenő

*

Nagybánya Hollósy-iskola kiáll. (Neur. Fraloni) 1899. téli tárl.: Tanulmányfej, of.

Tanulmányfej I-II. orient.

Ferkai Jenő

született 1898. a Kolozsvári főiskolában végzett hallgatója

Börtök – Reti

utolsó a szabadiskolában dolgozott 1902. tól 1906-1910. az iskolán kívül. Szutnai a nolnoki vizsgálatnál	~~76 l~~	1898.
	~~78 l~~	1902.
	~~83 l~~	1906
	~~84 l~~	1907
	~~85 l~~	1908
	~~86 l~~	1909
	~~87 l~~	1910

Barátai vezetésével a Szabadiskolában dolgozott

Ferkai Jenő

Jenő

Ugrik Zs.

276 l.

ÁGOS BIZOTTSÁGÁTÓL
. RÁKOS-U. 10.

m. kir. Pénzügyigazgatóságnak

B u d a p e s t .

Ferkai Jenő

életének a
vele töl az
vele-is

A. Lyka-ferkai 1896-1914

1953 | 54 l.
106
108

Ferkai Jenő

1

Lyka-fasc. 1896 – 1914

106. l.
108. l.
(Kétnyelvű)

életr.

Ferrari Jenő

Rózsaffy D

Emlékezés Ferenczyre és Kazinczyra

A Múlt-Barát 1922.

40. l

Ferenczy tanítványa és barátja viszonyban volt vele, együtt tanítottak, levelezgtek is

Maria

1004. Allegri Antonio da Cor-
reggio.

MDK

Ferkay Jenö, festöm.

a szolnoki telepen dolgozott, az ujabb magyar művészgárdához tartozik.

dr.Lázár Béla: A törzstagok ésatelep többi müvésze. Szemok a művészetben.c. Emlékkönyv/ifj. Gonda Véla szer keszt./ a/ 25 éves jub.alkalmából. 1927. szept. 48.l.

FERKAI JENŐ"

Furcsás Lajos: Borsodmegye Tábori naplója: kortörténet (1904-1914). Miskolc, 1996, Naplója könyvek 5.

Mezőnyárád falvai

17, 19 (fotó), 42.

Ferkai Jenő festőművész

1912-ben felépültek a művésztelepi épületek, ebben az évben beköltöztek a művészek, Ferkai "Jenő" is.

Sümegi György: Az 1910-es Kiskeméti Művésztelep ellentmondásai.
Forrás, 1980. febr.

Ferkay Jenő

Müveiben a hangulat beszédesebb a formánál. Ennek folytán a rajz elhalványul. Munkái meglepően sok fejlődésről tanuskodnak,- Gerő Ödön: "Az ellenszalon" c. kritikája szerint, melyben a Müvészház kiállitásáról számol be. A tárlatot demonstrációnak nevezi, mert nemcsak azok vesznek részt a kiállitáson, akik tiltakoztak az igazságtalan visszautasitás ellen a Mücsarnok zsürijénél, hanem azok is, akik még jelentkezni sem voltak hajlandók ott, mert szolidaritást vállaltak a tiltakozókkal.

A HÉT, Bp. 1910. dec. 4. XXI. évf. /790-791. lap. 49, sz,/

Fekete Jenő

Nagybányai kiáll. kat.

1912

76

Történelmi Könyvtár VI. 298.

Fekete Jenő

Nagybányai kiáll. kat. 1912.

78

h. n.

Troesmis (VI. 203

Fekete Jenő

Nagybányai kiáll. kat. 1912

83

Római vaskemez Kazettából

IX. 117.

Fekete Jenő

Nagybányai kiáll kat.

1912.

84

Római aranygyűrű IX. 117.

Sarajevo

Nagybánya k. k.
1912.
85

Török nyelven irt okiratok és levelek
a sümegi múzeumban VI. 147.

Febai Jenő

Nagybánya i. k. 1912.

86

Tiszapalkonyai r. kath. olvasókör

VI. 227

Fekay Jenő

Nagybánya k. k. 1912

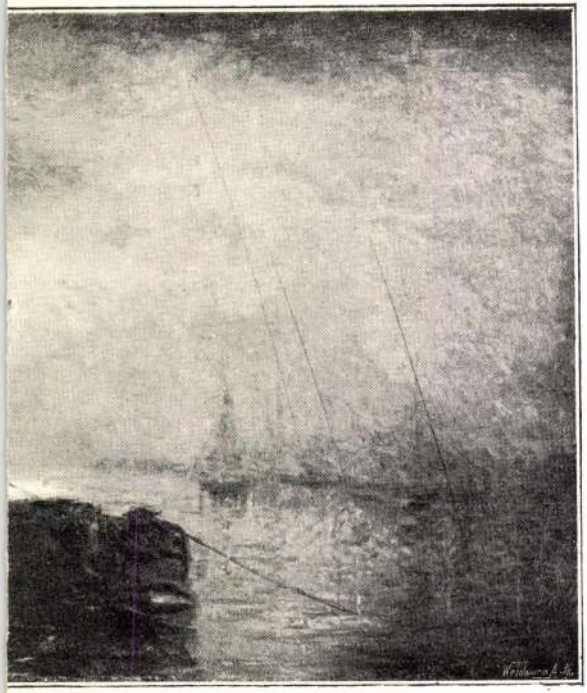
87

Önkori agyagtárgy IX. 103.

Ferkai Jenő

l.

Ec-Gy. I. 314 f

TENS. Éjtszaka.

Ecsetron 4

Fasz. k. 14 levele

M. Nemzetőrök Rekéz Lak

1952. 1953

193, 194, 195. l

Ferkay Jenő

Csendélet, olaj
K. V. tulajd.

Ropogótapéta 27. l.

1913.

Feszty Jenő

1910. téli kiáll. Műcsarnok.

Esteféle, 300 K.

Kavalló leány, 400.-

Rev.

Mr. [illegible] 1902, 1860 [illegible] [illegible]

Ferkai János

Föv. lépő.

Szegény emberek, of

NEVNAP

Kösz

Farkas Jenő

Okiri

1902-3 Iskl

Szegény emberek I. o.

M. D. K.

FERKAI Jenő festő

1907-ben Nagybányán dolgozott

Réti Bn. 1954. 328. l.

FERKAI Jenő

M.D.K.

festő

1910-ben Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybánya. Bp. 1954. 329.l.

Ferkai

Hollósy Simon iskolája. /Emlékezések és levelek/:
A Mübarát 1922.II.évf.169-179 l.

É — 1 — M. D. K.

FERKAI Jenő festő

1877

1898-ban Hollósyval jött ment Nagy-
szőllyára

Előzőleg Baló is rolájót látogatta.

Tanult: Münchenben, Párisban, Wei-
marban

A nagybányai Szabadiskola első

/.

E' 2 M. D. K.

FERKAI Jenő festő

évében Terencz tanítványa.

1910. Nagyrenétre költözött. Művészi

igénnyel készített

Szegényemberek (1903)

Pálinkáló asszonyok (1904.)

Reti István: Magyarországi művészlélek.

Bp. 1954. 241-242. l.

MDK

Ferkai Jenő

Lehajló nő, of.

Börtsök - Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

loo l.

M. N. M.

FERKAI Jenő festő

Réti István: A nagybányai művésztelep
Bp. 1954. 59, 70, 82. l.

M. D. K.

FERKAI Jenő festő

1909-ben Nagybányán dolgozik

Réti bp. 1954. 328. l.

M. D. K.

FERKAI Jenő festő

1906-ban Nagybányán dolgozott

Rébi Bn. 1954. 327-l-

MDK

Ferkai Jenő

Szegényemberek

o.,v. 122x87.5 cm. MNG Ltsz.: F.K. 10.394

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők.
Budapest 1962.Kat. 28.1.

Ferkai Jenő MDK

Szegény emberek, olf.

Mücsarnok 1902/3 téli kiáll.

MDK

Ferkay

Baeanski E.L: Főiskolánk a párisi 8. nemz.közi ...
kongresszuson. Képzőmüv.Főisk.Évk. 1936/37.
1.

Ferkay Jenő

Erdei patak, olaj

Alkotás Művészház XVI. kiállításon. 1943.

aug. 1 l.

Ferkai Jenő
Szegény emberek, olaj

Mücsarnok 1902/3. téli kiáll. 27 l.

M.D.K.

Ferkai Jenő-
festő

Ferenczy Ferkaihoz intézett levelében a Hollósy-kör-
dést érintő álláspontját tisztázza.

Ferenczy Károly tizennégy levele Gerthon Istvántól;
M.M.M. Évkönyve 1952, 193 l.

Ferkai Jenő festő

M.D.K.

- Ferenczy levéllel keresi fel Ferkait -

Ferenczy Károly tiszteletére Guthorn István:
M.M.M. Évkönyve 1952, 198 l.

Ferkai Jenő
festő

M.D.K.

Ferencsy levelet ír Ferkainak

Ferencsy Károly tizennégy levele Zeidthon Istvánhoz.
M.M.M. Évkönyve 1952, 1954.

Ferkai Jenő
festő

M.D.K.

Ferenczy Károly kedvelt tanítványa.

Ferenczy Károly tárgyú levele: Genthon Istvánnak
M.M.M. Évkönyve 1952, 193 l.

MDK

Ferkai Jenő

Szegényemberek, o.

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

M.D.K.

Ferkai Jenő

Müveit igen szigoruan birálja Lázár Béla: "Mütárlatok" c. beszámolójában. Alakjait elrajzoltaknak látja.

Magyar Salon, Bp. 1902. dec. hó, XXXVIII. kötet 257-266. lap

MDK

Ferkay Jenő „festő"

Erdei patak. of.

Alk. Szüv. hár. - XVI. Kiáll. - 1943 aug. - Nagy.

Mesterek. Jegyz.

MDK

Terkei Jenő, festő

Budai napsütés, of.

Szent György Cék Sz. Am. és Gyűjt. Egyes 15. aukc. Kat. 322. L

MDK

Ferkai Jenő

Imádkozó öreg asszony, olaj

Szent György Cóh IX. aak. 1911. nov.

1 22 l.

MDK

Ferkay Jenő

Réti I.: Nagybánya. A Műbarát 1922. II. 11-12. sz.

222.1.

M. D. K.

FERKAI Jenő festő

1902-ben Nagybányán a Hollósi-iskola növendéke volt.

Pécsi Bsr. 1954. 325. l.

M. D. R.

FERKAI Jenő festő

1898-ban Nagyszombatban történő-

Rodolfi

Rédei, Bp. 1954. 324. l.

M.D.K.

FERKAI Jenő festő

1908-ban Nagybányán dolgozott

Réti Bp. 1954. 328.l.

Ferkai Jenő MDK

Szegény öreg asszony, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Ferkai Jenő

Szegény emberek. Olajf.

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. 27.1.

MDK

Ferkai Jenö, festöm.

298. Szegény öreg asszony. Olf.

KMT. 1907/8. téli kiáll. Kat. 43.1.

MK

Ferkai Jenő

Kapáló leány, of.

Börtösök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

108.l.

MDK

Ferkai Jenö,

1902-ben az iskolában dolgozott.
1906-ban iskolán kívül dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 78.1.

MDK

Ferkai Jenö,

189 -ben az iskolához tartozott.

A Hollóey -iskola idejo. /1890-1901./ 76.1.

MDK

Ferkai Jenö, festö

Imádkozó öreg asszony. Olf.
Erdörészlet. "

Szent György Céh VIII. müvészeti aukciója.
1911 okt. Kat. 17.1.

Ferkai Jenö,

1907-ben az iskolán kívül dolgozott.
1908-ban " " " "
1909-ben " " " "
1910-ben " " " "

A szabadiskola ideje./1902-1912./ 84.l. 85,86,87,

MDK

Ferkai Jenő

Szegény emberek, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.
106 l.

MDK

Ferkai Jenő

Öregasszony, of.

Börtsök-Réti, Nagybányai kiáll. kat. 1912.

117 l.

MDK

Ferkay Jenő

Réti István: Nagybánya. A Műbarát, 1922. 222. l.

Fekete Jenő

46. 137. 175. 327. Sz.

Nagybányai k. k.
1912

123

Lehajló nő (1908) (of
Szegény emberek (1902) II
Kapáló lány (1909)
Gregussowy

Tátralomnicz h. n. VI. 159

Ferkay Jenő

Alkotás Mhár
Magyar mesterek
Vilati 1943. aug.
Erdei pitak, of.

Rukeiök

Kt Kúria Cék. 1911. okt VIII.

Gyámkirós ügy anyag of
Erdő részlet

1913 dec.
Erdei kapcsolat, of

Ferkay Jenő

XXV. aukció
A Gyűjtő 1915. 210. l.

57. FERKAY JENO: Férfialak, szénrajz 100
58. —: Női alak, szénrajz 100

XXVII. aukció
u. o. 1916. 44. l.
u. az

Abony, Kegelrich-hát

28

Farkas Ferenc

Farkas

Rod
2

Krička . I. 324. l.

Rácnas alsókrumpli, Trikon kepénzel

II. 96-27

1903 VI. 24.

~~Szombathely~~

A vasvármegyei kultur egyesület elnökségének. Az 1903. évi könyvtári segély felhasználásának terve általánosságban tudomásul vétetik. (309/903)

Ferkay Jenő

szob.

Gonda Béla úr.

A szobrok műveiztelep

Budapesti Hőlap

1913. máj. 22

U.a.: Szobrok a
műcsarnokban
~~Pf~~ U.o. (32)
48. l

Csak az ure, hova a telepen
dolgoznak (é.n.)

FERKAI JENŐ

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

489
Kronológia : 1902,

FERKAI TIBOR

XII. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécsi Galéria, Pécs, 1991. A kiállitást rend. és a kat.szerk. Sárkány József. Pécs : JPM, 1991

FERKAI Tibor

P.SZÜCS Julianna: Neveletlenek : Studió kiállítás az Ernst Muzeumban. = Népszabadság, XLIX. évf. 5.sz. 1991 január 7. 8.p. ill.

ki csodálatos mesevilágot hi-
yel a szerinte fragmentumokra
ljességét szeretné visszava-
68, Kolostorkert, 1968, Kis
ndő egyszerüség, a metaforák-
inte a hályogoperáló kovács
latkozás mind Gross, mind Ber-
lis önkifejezés, a társadalom
egyetlen lehetséges módja.
Tamásnak: ha az előbbiek al-
szk felé, ez nem fő jellemző jük.
os alkotásait ez élteti, a gro-
k lényegét az értelem és a jel-
ja. Galambos vásári- és cég-

FERKAI TIBOR 1123 Budapest, Csörsz u. 9. IV. 4.

1958-ban születtem Budapesten. Rajz-földrajz szakos tanári diplomám van. 1987 óta tagja vagyok a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának, 1989 óta a Magyar Köztársaság Művészeti Alapjának.
Akvarelleket, vegyes tesznikájú képeket festek, kisplasztikákat és installációkat állítok össze természetes anyagok és talált tárgyak felhasználásával.
„Enyém itt a csend, a mindent megértető. Enyém itt az állapot, a felejtéseken túli világ erőterének vonzásával. Enyém itt minden madár, melyet pillantásom foglyul ejt, és enyém a végtelen pillanat, melyekből táplálkozom."

I was born in 1958 in Budapest. I graduated as an art-geography teacher. I'm a member of the Studio of Young Artists since 1987, and a member of the National Foundation of Fine Arts since 1989.
I deal with water paintings, paint pictures with a mixed technique, prepare small sculptures and installations by using natural materials and found objects.
„Mine is the silence, that makes everything understandable. Mine is the condition, with the force of attraction of the world above forgetting. Mine are all the birds, which are trapped by my glimpse and mine is the endless moment, from where I'm fed."

A madarak útra kelnek, 1988–90

Önálló kiállítások/Individual Exhibitions:

1984. Nagy Balogh János Kiállítóterem, Kispest (Bakos Tamással)
1988. Művelődési Központ, Budapest
1989. Fiatal Művészek Klubja, Budapest

Csoportos kiállítások/Group Exhibitions:

1989. S. Kierkegaard emlékmappa pályázat
III. Nagykőrösi Grafikai Tárlat, Nagykőrös
XI. Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs
„Új Művészeti Hadifegyverek", Szentháromság-tér, Budapest
I. Országos Szoborkiállítás, Jászberény
1990. „Művészet ma", Budavári Palota, A-épület, Budapest
„Ecce Homo", Vajda Lajos Stúdió, Szentendre

FERKAI TIBOR

Farkas Károly

hősi halált halt az első
világháborúban.

Hadviselt művészek
Kiáll. Műcsarnok
1919
Bevezetőben

LEVELEZŐLAP.

Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula urnak,

H e l y b e n.

VI. Szondy utca 98.

FERKAI TIBOR

Studio 91.

M. Hübey 1992 febr. 1. IV.

.e a lányához

)lurimam dicit. Si vales, filia carissi-
;is sum, quod te iam diu non vidi, ~~xxx~~
ılam tuam accepi. Adhuc beatior fuis-
ıiems et tempestates non permittunt, ut
diligenter omnia, quae mater optima
ıarrabıs, quae didiceris. Multa oscula
:atri mitto. Vale.

FERKAI Tibor

5. - 22.p. - Studió 83

Új Művészet 1992

y Pált
ztatta,
odalom
tól bú-
stól is.
olomo-
zágon,
oltárt,
drága
pekről,
is.[1]
náznak
észítte-
olyan
yiségé-
tekhez,
úgy ér-
i tevé-

vik leg-
ámára,
művé-
zalmat,
ntette,
ségével

égét és
nára is
rékeny-
várások
akorlat

Özv. Farkasné Kelley

Jolán

rajztanár

Pécel

l. Rajzoktatás

1943. IV. évf. 1. sz.

8. l.

Laird Kelley

alatt is

36488/1928.szám.

III.

Folyó hó 1

sére értesitem a t. Bizottsá

re augusztus 6-tól - szeptem

részére junius hó 25-től - s

részére augusztus hó 1-től -

Dezsőné Polakovits Margit ir

julius 30-ig; Saláth Ferenc

junius hó 23-ig és julius 4-

engedélyezem.- Budapest, 19

téből: Dr. Rónay Zoltán s.k.

Ferkainé Kellesy

Iolán

rajztanár

Péccről Pestszentlőrincre

helyeztetik

Rajzoktatási

1943. IV. évf. 72. l.

9. sz.

zék

l alkalmazásban álló arcu tisztviselők-
ínek az 1921. évi 1.000/ P. M. számú
ényes ruhaszövetre van igényük.

	5	6	7.	8.
uar	Igénye van egy ruhá		A kiadott ruhautal- vány sorszáma	A ruhautal- vány átvételének elismerése
ye	férfi ruha- szövetre	női ruha- szövetre		
apest	1	—		
	1	—		
	1	—		
	1	—		

MDK

Ferkainé Kellesy Jolán

polg.isk. rajztanár

Rajzoktatás, 1943. 72 l.

Ferkál Károly önéletírása

Rövid halálát halt.

Hadviselt művészek kiállításának társszervezője.

Párizsban 1919.

Firenze S. Maria Novella

IV. 237.

Virágzó tavaszt, sugárzó nyarat

játszott tegnap velem az ordas februári délutánon egy finomfedelű könyvecske, *Pávó* Elemér Magyar Kertészeti Szótára. A szótárral szerzője az idegenszavas kertészeti szaknyelvet, a nagyképű idegen szavakat próbálja kikergetni a növénytudósok, kertészek, gazdászok, erdészek, virágárusok világából. Nem resteltem, kétszer is átforgattam a szótárt. Kiknek is a bűne, hogy a virágok, fák, ősrégi, évszázados jó magyar nevek annyira feledésbe merültek és a kertészek nyelvén még az akácnak is Robinia pseudoacacia a neve. Tény, hogy még az orvosok — kiknek nyelve pedig valóban nemzetközi — sem használnak annyi idegen szót, mint kertészeink. A magyarító szótár erényeit dicsérve *Kisfaludy* Sándor igéire hivatkozik *Pintér* Jenő a könyv előszavában:

»Amely nemzetnek nyelve nincs, annak nincs hazája, csak szállása; nincs hazafisága, mert nincs hazája. És csak a szerencsés időknek tudhatni be, hogy az ilyen nemnemzetet, hanem csoportot, a másik nemzet el nem nyeli. Nem a föld, nem a folyók tartják össze a nemzetet, hanem a nyelv.«

Hajtogattam, forgattam a szótárt és mesevilágban jártam. Mesésnevű virágok, fák mesebirodalmában, amelyben mintha tündérek volnának a névadogató keresztszülők. Csupa ismeretlen szépség, ki tudja, találkozom-e valaha is velük. Hogyan is festhet a *kálmos* és milyen lehet a mosolygása a *fodorkának*, hol terem a *felhőfű* és kinek nyílik a *szerelemvirág*? Ki kincse az *örökarany* és melyik tündérnek toalettszere a *pirosító*? Angelica, mondja a kertésznyelv, persze, hogy *angyalka* legyen a magyar neve, az arnicának *angyalfű*, az archangelicának *angyalgyökér*. *Gyöngykosárka, ködvirág, kontyvirág, tündérfürt, bodorka, gyémántlevél, fátyolvirág, angyalbolt, őszapófej, boldogasszonyfüve, aranyszegény, aranyszem, aranybibe, aranyfátyol, aranyeső, aranyharmat!* Nevük hallatára mosolyog a szívdobogás is! Aclitoria *asszonykának* a *hercegvirág a gavallérja*, a *könnyfűnek a klárika a szomszédja*, a *dudakürtnek a szájvirág*, a *keltikének a legényes kiállású palka*, a *tündércipőnek az örömke*, a *szivárványfűnek a mámorka*, a *csillagvirágnak a mézesfa*, a *kutyafájának a pletyka*.

Kívülről jégcsapok rémítgetnek és a névsorból *napmagocska, napara, naprózsa, napsugárka, lángvirág* mosolyognak rám, testvérükkel, a *tüzesővel*. A csípős, ködös estébe a lovagcsillag világít bele a csikcsillaggal, a *juharcsengővel*, a *tulipánfával*, a *holdviolával*, az *égőszerelemmel*. Mily messzi a kikeletje a *hajnalpírnak*, a *gyönguikének*, a *tejelőkének*, a *görög violának*. *Érzőke* bizonyosan kényes kis teremtés, de mily hangoskedvű lehet a *bohócvirág*. És vajjon milyen is lehet az *otthonka*, a *kancsóka*, a *vénusznapucs*, az *ezüsthúr* és a *körtike*?

Biztosan gyönyörű a *paradicsommadár* és a *sellővirág*, a *festőrezeda* és a *csodafa*, a *babarózsa* és a *rózsika*, a *tükörvirág* és a *csengőke*. De jó leírni a Stratotes helyett a *kalokányt*, a Syringa helyett az *orgonát*, a Tamarix helyett a *tamariskát*, a Thuia helyett az *életfát*.

A *susogófa* mellett a *zsellérke* szerénykedik a szótárban. A verbénának *galambóc* a magyar neve, a fejedelmi »Victoria regia«-nak a *tündérrózsa*.

A magyar-latin szótár ábécéjében az *asszonykának* az *aszat* és az *átokhinár* a szomszédja. *Boldogasszonyfüvének a borágó* (borrago), *a csengetyűkének a csengőke, a csillának a csillagfű, Dákoskának a dália, égőszerelemnek az éjjeli álca, gyémántlevélnek a gyertyavirág, gyöngykosárkának a gyöngyvesszőkoszorú, hófénynek a holdmag, jegenyeezüstnyárnak a jegenyepir*.

Látod, Majanthemum, mennyivel egyszerűbb és szebb a magyar *Marika* neved és te Eucharis se szégyeljed a magyar *örömke* titulusodat.

Selyemfenyők, selyempálmák, de gazdag is a selyemcsaládotok, még *selyemkóró* rokonotok is van. Hozzátok hasonló népes család *a tündércsalád: tündércipő, tündérfátyol, tündérfürt, tündérkonty, tündérnyom, tündérrózsa*.

Most látom csak, hogy bizony van *uborkafa* is, de babonából mégsem ültetném kertembe a *végzetcserjét*.

És hogy végigsimogatom a kertész-szótárt, tekintetem az elém tett ujságcikkre esik:

Négy nappal ezelőtt megszólalt a kertekben, a parkokban a tavasz első hírnöke, a cinege:

— Nyitni kék! Nyitni kék!

LESZ MÉG EGYÁLTALÁN TAVASZ?
(Ferko István linoleum-metszete)

VITÉZ PADUSCHITZKY ALFRÉD
ezredes, dandárparancsnok február 18-án Miskolcon váratlanul meghalt. A Felvidék felszabadulása idején az 1. honvéd gyalogezred élén ő vonult be Ipolyságra. Ez a kép az ipolysági bevonulás napján készült a felszabadult város főterén

Anya és gyermeke tragédiája

Székesfehérvár, február 21

Megdöbbentő családi dráma játszódott le a fejérmegyei *Csór* községben. Az áldozat egy *fiatal anya* volt, aki *halálraégett gyermekével* önkívületi állapotban *ment a halálba*.

A faluban lakott *Nyikos* Györgyné 21 éves fiatalasszony, aki férje távollétében rövid időre eltávozott hazulról. *Őrizetlenül hagyta otthon alig 9 hónapos kisgyermekét*. Az asszony jól megrakta *a kályhát és elébe húzta a gyerekkocsit*, hogy a kicsi meg ne fázzék. Körülbelül félóra mulva tért vissza és megdöbbenve látta, hogy a szobából *sűrű füst gomolyog ki*. Ijedten rohant be, ekkor azonban már csak *a megszenesedett gyerekkocsit találta* a kályha közelében. A kocsiban fekvő kisgyerek valósággal *szénné égett*. A hirtelen begyujtott *kályhából valószínűleg kicsaptak a lángok*, ezektől fogott tüzet a gyerekkocsi.

A fiatalasszony kétségbeesésében kezébe kapta *gyermeke élettelen testét* és kirohant vele az utcára. A falubeliek látták Nyikosné különös viselkedését, többen utána szaladtak, azonban nem tudták utolérni. A szerencsétlen fiatalasszony a község közelében *lévő melegforrású tóhoz szaladt és karján halott kisgyermekével belevetette magát*. A falubeliek hozzákezdtek a mentéshez, de csak *órák mulva* tudták megtalálni *Nyikosné holttestét*. Még akkor is *szorongatta kisfiának hulláját*.

Az Egyesült-Államok 950.000 hordó benzint szállítottak négy hónap alatt a Szovjetnek

Washington, február 21
(Havas-ügynökség)

Cordell *Hull* külügyminiszter Hook Michigan állambeli demokrata képviselőnek írásban válaszolt *a Szovjetunióba irányuló amerikai kőolajszállítások ügyében feltett kérdésére*. Hull a következőket írja:

Két hordó benzinen kívül, amely kísérleti célokat szolgált, 1939 folyamán és 1940 januárjában nem szállítottunk a Szovjetuniónak *repülésre alkalmas benzint*. Megjegyzi azonkívül, hogy

a közönséges benzin kivitele a Szovjetunióba 1939-ben 883.530 hordót tett.

Ezt a mennyiséget mind Szibériába küldték szeptember, október és november folyamán. A mult év decemberében nem szállítottak benzint a Szovjetunióba, de

1940 januárjában 75.000 hordót vittek Kelet-Szibériába.

Hozzáfűzte még Hull, hogy az 1939-ben a Szovjetunióba kiszállított kenőolaj mennyisége nem játszik szerepet. Ennek az értéke összesen 94 dollár volt. Rámutatott arra, hogy

nincs olyan törvény, amely megtiltaná a kőolajszállítást a Szovjetunióba

vagy bármely más államba, de emlékeztetett az állam 1939 december 20-án tett felhívására, amely kéri az amerikai kőolajszállítókat, *ne szállítsanak olyan államoknak, amelyek légierői a polgári lakosságot bombázzák*, azonkívül ne szolgáljanak ezeknek a repülésre szolgáló benzin előállításához szükséges műszaki útbaigazításokkal sem.

Február 21.

1915. *Markella István és Székely József, volt nagyszebeni 23/I. népfelkelő hadtápzászlóaljbeli tizedesek, Kelet-Galiciában azzal tüntették ki magukat, hogy a zászlóalj Krehovcenél megszállt védelmi vonala mögött volt és az orosz tűzérség gránátja által felgyujtott parasztházból, életük legkomolyabb kockáztatásával és szinte már az utolsó percben, kimentették a házba szorult gyermekeket. Utána pedig nyomban visszatértek a lövészárokba, hol vitézül és derekasan tovább harcoltak. Becsülettel végbevitt, példásan derekas magatartásukat a kis-ezüst vitézségi éremmel jutalmazták.*

SPORT

A MASz elnöke Hóman Bálint kultuszminiszternél

Kedden délután fogadta *Hóman* Bálint kultuszminiszter, a magyar sport nagy barátja, vitéz *Tárcay Felicides* Román miniszteri osztályfőnök, dr. *Prém* Lóránt, az OTT ügyvezetője és dr. *Misángyi* Ottó, az OTT főtitkára társaságában dr. *Vangel* Gyulát, *a Magyar Atlétikai Szövetség* elnökét, aki az atlétikának, mint minden szabadtéri sport alapjának, »*népi sporttá*« tételére vonatkozó elgondolásait adta elő. Dr. *Vangel* Gyula arra kérte a minisztert, hogy az iskolai testnevelés fokozottabb kiépítését tegye lehetővé.

Hóman Bálint nagy figyelemmel hallgatta *Vangel* Gyula előterjesztését és felszólította a MASz elnökét, hogy rövid időn belül pontosan kidolgozott tervezetet készítsen a kérdés megoldásáról.

Leinonen síbajnok és Björkesten teniszbajnok hősi halált halt a karéliai fronton

Helsinki, február 21

A karéliai fronton ismét elesett két világszerte ismert sportember. Az egyik Leinonen, a világhírű síbajnok, a másik pedig Björkesten, a finn teniszjátékos. Mind a ketten országos bajnokok voltak és mint gyalogosok estek el hazájukért.

Megerősített csapatok indulnak az ökölvívó csapatbajnokság revánsmérkőzésén

Az ökölvívó csapatbajnoki revánsmérkőzésekre — *mint megírtuk* — vasárnap délelőtt kerül sor a *Városi Színházban*. A BTK az FTC ellen, a WMTK a Beszkár ellen küzd. A mérkőzést szövetségi bírók pontozzák. A BTK erős tréninget folytat, hogy legyőzze az FTC-t, amely megnyerte a csapatbajnokságot. *Mindkét részről megerősített csapat indul.*

Kammermayer Oszkár a Magyar Főiskolai Sportközpont evezős szakosztályának vezetője

Dr. *Mileczker* Rezső egyetemi tanár, a magyar egyetemi és főiskolai sport miniszteri biztosa dr. *Kammermayer* Oszkár tanügyi tanácsost, a *Magyar Evezős Szövetség* háznagyát kérte fel a *Magyar Főiskolai Sportközpont* evezős szakosztályának vezetésére és irányítására mindaddig, amíg a *Magyar Egyetemi és Főiskolai Sportegyletek Országos Központja*, a MEFSOK megalakul.

Március 2-án nyílik meg a sportdíj-kiállítás

Március 2-án, szombaton délben 12 órakor lesz az *Országos Magyar Iparművészeti Múzeumban* a sportdíj-kiállítás megnyitója, amelyen a vallás- és közoktatásügyi miniszter által hirdetett szobrászati sportdíj-pályázat munkáit is bemutatják.

A GAMMA labdarúgó csapata 5:3 (3:3) arányban győzött tegnap a Gamma-pályán a Szürketaxi együttese ellen.

—•—

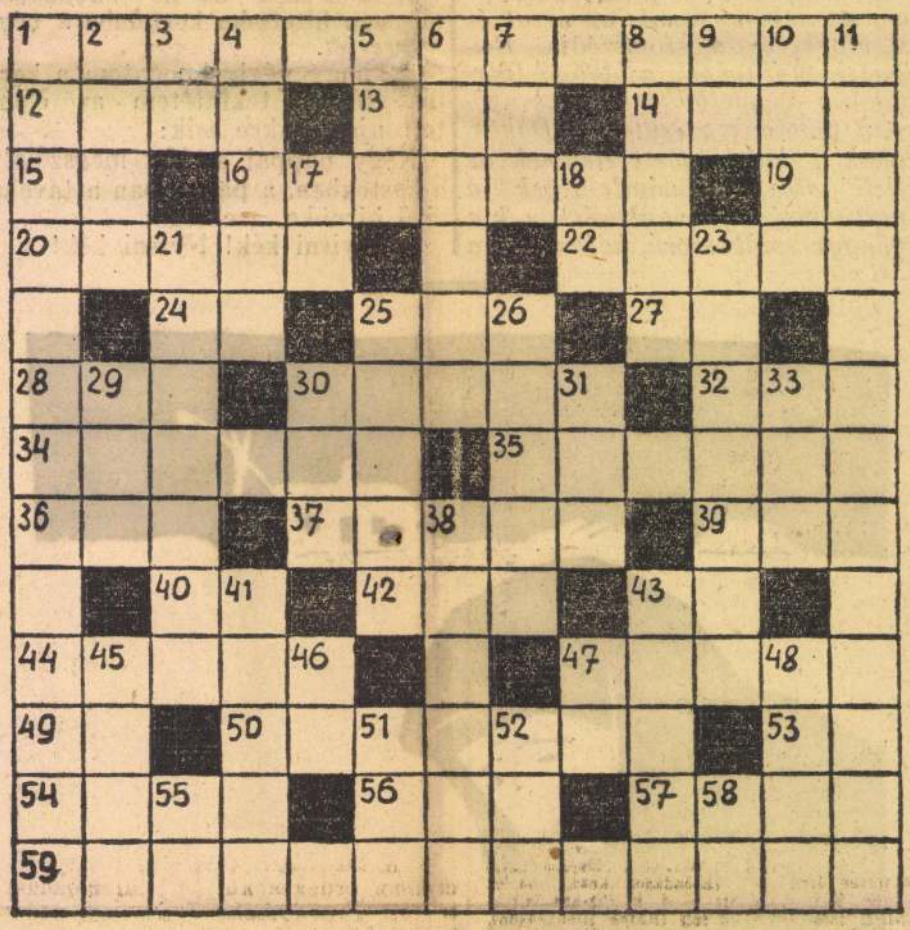
A HUNGÁRIA ma Csepelen játszik tréningmérkőzést délután 3 órai kezdettel.

—•—

A VASÁRNAPI FUTBALLBAJNOKI FORDULÓN a Kispest—Hungária mecscset Vass, a Ferencváros—Szeged mérkőzést Rubint, a Törekvés—Haladás mecscset Siklós, az Elektromos—Gamma mérkőzést Kiss, a Bocskai—Ujpest mecscset Palásthy és a Szolnok—Kassa mérkőzést Kékessy vezeti.

KERESD A Szint

A Keresztrejtvény sorszámát lásd a 2. oldalon

Vízszintes szavak: 1. Ünnepnap. 12. Kutyafajta. 13. Nagy egyesület betűjele. 14. Díszítek, latinul. 15. Rag. 16. Erre írunk. 19. Zenei rövidítés. 20. Elhúnyt nagy magyar építész. 22. Sütemény. 24. Korjelző, a megszokott rövidítésében. 26. Halkan mond valamit. 27. Az ismeretlen adakozó betűjele. 28. Keletindiai portugál birtok. 30. Mosásba küld. 32. Víziállat. 34. Ételízesítő. 35. Ellene tanuskodik. 36. Magyar folyó. 37. Határozatlan számnév 39. Helyhatározó szó. 40. ».. ipso«. 42. Madár. 43. Ürmérték, rövidítve. 44. Puszta Törökszentmiklós mellett. 47. Buzdítószó. 49. Időtartam. 50. A Tisza mellékfolyója. 53. Német személyes névmás. 54. Hajdumegyei nagyközség. 56. Boltokban kapható. 57. Peres ügyekben szerepel. 59. A papírpénz fedezetéül szolgál.

Függőleges szavak: 1. Állat. 2. Nagyközség Somogy vármegyében. 3. Igekötő. 4. Férfi név. 5. Kisközség Vas vármegyében. 6. Barát, közismert latin szóval. 7. Ital. 8. Rózsák, németül. 9. »Néró« másalhangzói. 10. Előtt, latinul. 11. Nagy rejtvényversenyünkön ezek is kisorsolásra kerülnek. 17. Kisközség a Tisza mellett. 18. Rövidítés zeneművek előtt. 21. Spanyol pénz. 23. Női ruhadarab. 25. Soronkövetkező. 26. Régi pénzegység. 29. Olaj, idegen szóval. 30. Mosónő csinálja. 31. Talán, rövidítve. 33. A növénytanban Carlo Allioni növénytudós nevének szokásos rövidítése. 38. Lakások tartozéka. 41. Mutatószó. 43. Nagyközség Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében. 45. Régi népfaj. 46. Azonos magánhangzók. 47. Élőindiai harcias törzs. 48. Női név. 51. Néz, 52. Afrikai szabadságszerető nép. 55. Rag. 58. Rangjelző.

Ezerötszáz jutalom a Pest nagy rejtvényversenyén

További nyeremények:

658—663. Zobel harisnyaszaküzlet (VI., Teréz-körút 34. és IV., Petőfi Sándor-utca 2.) Hatszor 1—1 pár női selyemharisnya.

664—665. Hungária virágkereskedés (IV., Múzeum-körút 11.) Kétszer 1—1 gyönyörű díszcserép-növény.

666—670. Kosztolitz Kálmán (IV., Dorottya-utca 12.) Ötször 1—1 üveg francia kompozíciójú Kosztolitz-parfőmkülönlegesség.

671—682. Fáblán József úri- és női divat (I., Krisztina-körút 8—10.) Hatszor 1—1 pár női harisnya és hatszor 1—1 pár férfiharisnya.

683—684. Szigethy István iparművész. Két gyönyörű művészi kerámia.

685. Klein Ödön (IV., Kossuth Lajos-utca 2.). Egy darab elsőrendű magyar perzsaszőnyeg: a békásszentandrási szőnyeggyár — Magy. kir. állami bérlemény — készítménye.

686—731. Csillárok és világítás rt. (VII., Erzsébet-körút 41.) Negyvenhatszor egy-egy márványtalpú bronzszobor.

732—831. Százszor egy-egy 18×24-nagyságú fénykép egy-egy nyertesünkről az egyik ismert fővárosi műteremből.

832. Aladdin kereskedelmi rt. (VII., Nyár-utca 7. Eladási telep: VII., Rákóczi-út 32.) Egy »Hőtanka« zománcozott kivitelű családi petróleum hűtőszekrény.

833—932. Százszor két-kétszemélyes páholyjegy egyik előkelő mozgófényképszínház egyik előadására.

933. Zemplényi divatkötő-üzeme és üzlete (VIII., Aggteleki-utca 3. és VI., Teréz-körút 5.). Egy **1940-es, tervrajzom védett fürdőruha-modell.**

934—953. Steiner József és Fia kekszgyára (IX., Gróf Haller-utca 2.). Húszszor 1—1 díszdoboz gyümölcsízzel töltött Steiner-kekszet.

954—963. Czajlik Lajos italnagykereskedése (VI., Vilmos császár-út 48.) Tízszer egy-egy üveg 6 éves barackpálinka.

964—966. Petrucz Kornél úri és női fodrászterme (VIII., Kisfaludy-köz 2., a Corvin filmszínház mellett. Telefon: 340—204.). Háromszor egy-egy tartóshullám és egy-egy manikür.

967—971. Károlyi divatáruház (VII., Rákóczi-út 54.). Ötször egy-egy remek női selyem hálóing.

972—977. Park szálloda (VIII., Baross-tér 10.). Három-három napig ingyen szobát bocsát rendelkezésre, összesen hat nyertesünknek budapesti tartózkodásuk idejére.

978—982. Hunnia csokoládé-, kakaó- és bonbongyár (Ujpest, Horthy Miklós-út 49—51.). Ötször egy-egy doboz finom csokoládé-desszert

983—984. Moskovitz Elemér drogériája (V., Vilmos császár út 10.) Kétszer egy-egy pompás fésüskazetta.

985—988. Pollák Sarolta kozmetikai intézete (VI., Andrássy-út 32.). Négyszer egy-egy doboz piperecikk.

989. Weiss Mariska kézimunkeüzlete (V., Szent István-körút 23.). Egy gyönyörű díszpárna.

990—999. Tizszer egy-egy 18×24 nagyságú fénykép egy-egy nyertesünkről egyik előkelő fővárosi műteremből.

1000. Gussner Dávid Fiai (VI., Teréz-körút 13.). Egy szinta tóan festett gyapjúfonálból készült, kéziszövésű torontáli szőnyeg, a cég békásszentandrási magyarperzsa és torontáli szőnyegszövőtelepének készítményeiből.

LOSPORT

Katinka 80 méter előnyt ad ellenfeleinek a Nemzetközi Versenyben

A mai *Nemzetközi* versenyben ritkán érdekes sporteseménynek lehetünk tanui: *a Plantázs-istálló kiváló Katinkája a 2000 méteres távon 80 méterig ad előnyt ellenfeleinek.*

A pálya egyik legjobb lovának a feladata valóban nem könnyű. A papirszámítás alapján *Katinka* leadhatja a 80 méteres előnyt vetélytársainak. Ezzel szemben figyelembe kell venni, hogy tekintélyes számú mezőny — szerencsés esetben akár tizenhat induló — vesz részt a futamban. Vagyis, *a 80 méteres térhátrány ez esetben nemcsak annyit jelent, hogy 80 méter előnyt kell behozni, hanem azt is, hogy jó egy tucatnyi lovat meg kell kerülni,* ami nyugodtan mondható legalább újabb 20 méteres hátránynak. A hatvanméteres előnnyel indulók közül *Orao* és *Doba legjobb teljesítménye 1:26.5 körül mozog. Amennyiben ezt az időt megközelítik, Katinkának a 25-ös kilométerátlag sem elegendő a győzelemhez...* Egyszóval ritka szép versenyre van kilátás.

Jogos érdeklődésre tarthat számot a *Galyatető-díj.* A 960 pengővel díjazott futamban egy-két *(Wilt Mária* és *Móric S.) Tavaszi Nagy Hendikepben is indulónak jelzett résztvevővel találkozunk.* Ugyan hogy fognak ezek ma futni? A *Pusztaberényi*-méneshez *Wilt Máriájának* nem is kell legjobbját futnia, hogy itt nyerhessen. Ezzel szemben, *ha ma nyer, a Tavaszi Hendikepben automatikusan húsz méterrel hátrábbról indul.* A mai díj pedig csak 960 pengő, ott viszont 2100 pengőt nyerhet. Aktuális kérdés: »*Jobb ma egy veréb, mint holnap egy tűzok?*«

Tipjeink az egyes versenyekre:

I. Ohio—Icza. II. Kettesfogatú verseny: Nem jelölünk. III. Perun—Ursus—Dajka. IV. Katinka—Doba—Orao. V. Wilt Mária—Sirocco—Móric S. VI. Hiperol (Legyünk figyelemmel az esetleges hajtócserére) —Napsugár—Kati. VII. Pamuki Hárpia—Tarantella—G. H. Robinson. VIII. Bokréta—Démon—Maya. IX. Csapodár—Táncos—Tibor.

*

I t. közönség: „kérünk egy kis csendet...“

A versenyek zavartalansága érdekében a következő kérést tolmácsoljuk az i. t. közönség vérmesebb tagjaihoz: »*Szíveskedjék az indítás alatt a közbekiáltásoktól és hajtókhoz intézett különböző jótanácsok kiabálásától tartózkodni...*«

Az utóbbi időkben általános szokássá vált, hogy a startelőtti utolsó pillanatokban, amikor a lovak már a 20 méteres gumiketrecekbe zárva fordulnak, a közönség »szakértői« nyakra-főre dirigálják az egyes hajtókat: »*fordulj már, — ne fordulj még, — hova sietsz?*« — és így tovább, csak úgy visszhangzik a nézőtér.

Mire jó ez? Egyedül arra, hogy egyrészt az ideges lovakat egészen megbolondítsák, másrészt, lehetőleg hasonló sorsra juttassák az egyes hajtókat. Például, azt hiszszük, szegény kis *Benkő* mester semmiesetre sem veszi szívesen, ha nagy buzgalmában még különféle »jókívánságokkal« is ellátják. Van szegénynek ilyenkor gondja úgy is elég.

De félre a tréfával: *célszerűtlen, szükségtelen, sőt egyenesen káros ilyenkor a kiabálás.* Elvégre: »*mindenkit érhet baleset. Ki, vagy mi biztosítja a buzgó közbekiabálót arról, hogy hangjának érces zengésétől nem éppen az ő lova fog a legjobban megijedni.* Hányszor láttuk már, hogy a startok alatt felhangzó hangorkán következtében *pontosan a favorit ló ugrott galoppba és maradt a startnál.* Kinek van az ilyen hangkoncertekből haszna? *A hajtóknak nem, a lovasoknak úgyszintén nem, — ha pedig a startokat megzavarják (ami igen valószínű), a közönségnek az ilyesmi egyenesen kárára válik.* Tehát ismételten: »*csendet kérünk...*«

Február 21., 24. és 25-én délután 3 órakor

ügetőversenyek

a legnagyobb izgalommal, hogy megkapja-e azt a *kis fehérsörű kutyát*, amelyet olyan nagyon megkívánt az egyik nápolyi játéküzletben.

Barcs Imre

Erzsébet trónörökösnő szerelmei: ruha, földrajz, sport és cserkészet

ERZSÉBET ANGOL TRÓNÖRÖKÖSNŐ ÉS MARGARET-ROSE HERCEGNŐ (jobbról)

London, december hó
(Az Est londoni szerkesztőségétől)

Az angol királyi család életében a karácsony igen nagy esemény. E pár nap alatt *VI. György* és *Erzsébet* királyné egy vidéki földesúr patriarkális karácsonyának keretei között valóban önmaguknak és gyermekeiknek élnek.

A királyi család összes Angliában tartózkodó tagjai *a sandringham magánbirtokon jönnek össze*, a kastély ebédlőtermében *hatalmas karácsonyfa áll*, alatta rengeteg ajándék, melyből a birtok alkalmazottai, bérlői és munkásai is kapnak. *Az ajándékokat maga a király és a királyné osztja ki.*

Elsősorban a *gyermekek ünnepe* a karácsony a királyi család körében. A kis trónörökösön, *Erzsébet* hercegnőn és hugocskáján, *Margaret Rose*-on kívül az idén már a kenti herceg harmadféléves kisfia, *Edward* herceg is tudatosan várja a nagy napot, míg huga, az egyéves *Alexandra* hercegkisasszony, még bizonyára nemigen fogja felfogni az ünnep szépségeit. De ő is itt lesz a többi rokongyerekkel együtt.

A királyi gyermekek számára tulajdonkép már megkezdődött a karácsony: a két kislány a királyi apa születésnapján, *december 12-én, már a karácsony jegyében rendezte meg első nagy gyermekzsúrját*, amelyen *kilencven* vendég telepedett le a gyönyörűen terített uzsonnaasztalhoz. Pompás hermelinkabátkákban és csodálatos fehér selyemruhákban vonultak fel, de *csakhamar épúgy viselkedtek, mint más gyermekek:* tátott szájjal bámulták a Skóciából hozott gyermekszínész előadását és alaposan kivették részüket a társasjátékokból, melyeket *Mary* királyné, a nagymama és mindenekelőtt maga a király rendezett.

Két nappal később *Erzsébet királyné a két kis hercegnővel nagy karácsonyi játékboltnézésre ment.* A vásárlás persze a kis princesszek tudta nélkül folyt le. *A trónörökösnő főképp ruhák, földrajz és sport iránt* érdeklődik, a többi királykisasszony elsősorban *babákról és játékokról* álmodozik, mint többi kortársai. *Elisabeth* és *Margaret-Rose* pár héttel ezelőtt *cserkész* lett, így nem fog hiányozni a karácsonyfa alól egy pompásan felszerelt *cserkészsátor*, sem az a sok egyéb holmi, ami a *cserkészélet* romantikus örömeihez tartozik.

Ráskay László

IMA AZ UCCÁN

Irta: Szabó Lőrinc

Ugy örülök neked, te Nap!
Nem is tudom, mért ne imádjalak.

Megyek az uccán.
Sugaraid körülzizegnek,
minden idegem fürdik benned,
minden atomom lubickol benned,
mint rengeteg levelével a fa,
mint milliárd fűszálával a rét,
mint a levegő gyémántabroncsa a Föld körül,
mint a csuszómászó ezer kis féreg,
mint iszapjában a krokodil,
mint a majmok az őserdő fáin,
mint nőben a férfi,
mint férfi csókjában a nő.

Megyek az uccán és hálálkodom.
Kinevetnének,
ha hallanák testem gondolatait.
Mint üveget,
villogod át húsom feketeségét,
érzem, hogy pirosodnak
vérem csermelyei,
érzem szent gyönyörödet,
feltámadás,
ahogy a magban
a föld s az anya a jövőt.

Láttalak Afrikában:
a kő Memnon himnuszra zendül
sugaraidtól, isteni Nap,
és én,
fázó hús,
ne imádjalak?

Az OTI és MABI tisztviselőinek külön szövetkezetet alapitottak

— Az Est tudósítójától —

A budapesti kereskedők és iparosok állandóan panaszkodnak a közterhek miatt, amelyek elviselhetetlenek számukra. Súlyos befizetéssel vannak a közterhek a megélhetésükre, de különösen nehéz terhet jelent számukra az *OTI*- és a *MABI*-járulékok fizetése. Amikor könyörtelenül behajtják rajtuk az *OTI*- és *MABI*-járulékokat, ugyanakkor az *OTI* és a *MABI* elnatározta, hogy az alkalmazottak részére *TAOS* név alatt bevásárlási szövetkezetet létesít, amelybe belépteti tagoknak tisztviselőalkalmazottait. A szövetkezet szerződést kötött a budapesti cégek egy részével, hogy felelősséget vállal a tagokért, akik az általa kiállított utalványokkal jelentkeznek. A *TAOS* egyébként 66 oldalas füzetet is adott ki azoknak a kereskedőknek a névsorával, akikkel megállapodott.

Ezzel az új alapítással — értesülésünk szerint — a legközelebbi napokban foglalkozni kíván az *OTI* elnöksége is. Amikor megalakult a szövetkezet, nem kérték ki az OTI elnökségének hozzájárulását és az elnökség csak utólag értesült a szövetkezet megalakulásáról. Foglalkozik majd ezzel a kérdéssel Budapest kereskedőtársadalma is, amely panasszal fordul a kereskedelmi miniszterhez és a penzügyminiszterhez. A kereskedők sérelmesnek tartják a szövetkezet megalakítását, mert azt mondják, hogy

kiváltságos cégekkel kötött a szövetkezet szerződést,

holott minden kereskedő hajlandó az *OTI*- és a *MABI*-alkalmazottak szövetkezetének áruhitelt nyujtani. Sérelmeiket azzal indokolják, hogy *Budapest kereskedelme 1937-ben 6 300 000 pengő betegjárulékot, 7.400 000 P baleseti járulékot fizet be a MABI-hoz. 1938-ra pedig betegségi járulék címén 6,800.000 pengőt, öregségi járulék címén 8.5 millió pengőt akarnak Budapest kereskedőitől behajtani.*

A kiváltságos cégekhez 30 napig érvényes és bemutatóra szóló vásárló utalványt ad ki a szövetkezet, úgyhogy a cégeknél eszközölt bevásárlás összegét havi részletekben vonja le úgy az *OTI*, mint a *MABI* és ő vállal értük felelősséget és maga az intézet küldi be a cégeknek a részleteket.

54 ilyen céggel létesitett az új szövetkezet megállapodást

és nemcsak budapesti kereskedőkkel állapodott meg, hanem olyan vidéki városokban is létesít a szövetkezet fiókot, ahol az *OTI*-nak kirendeltsége van. A kiadott füzet tartalma szerint *vannak olyan árucikkek, amelyeket csak egy cégnél rendelhet meg a tisztviselő.* Az új szövetkezet üzletköre kiterjed azonkívül

életbiztosítás kötésére is.

Életbiztosítást az *OTI* és *MABI* tisztviselői csak két társaságnál köthetnek és pedig a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél és az Ankernél.

Sérelmesnek tartják azt is, hogy a szövetkezet élére az *OTI*-nak egyik igazgatóját *Bartha* Miklóst tették, aki aktív szolgálatot teljesít az *OTI*-nál.

A legsúlyosabb sérelem, hogy az OTI és a MABI ezt a szövetkezetet még külön évi 10—10.000 pengővel szubvencionálja.

Az új szövetkezet egyébként nemcsak minden üzletágra kiterjedő bevásárlással foglalkozik, hanem

jegyirodát

is létesített.

Sérelmesnek tartják továbbá azt, hogy ez az új szövetkezet az *OTI* székházában *ingyen kapott helyiséget.* Az *OTI* elnöksége értesülésünk szerint a megalakult szövetkezettel szemben *jogorvosattal* fog élni.

LESZ ELÉG VILLANY BUDAPESTEN

De olcsó is legyen!

— Az Est tudósítójától —

Pár hónappal ezelőtt nagy feltünést keltett az üzempolitikai bizottságnak az a megállapitása, hogy 1942-ben nem lesz már elegendő villanyáram Budapesten. A fővárosnak már most gondoskodnia kell arról, hogy *új centrálét építsen.* Az új centrálé létesítéséről folynak is a tárgyalások, egyelőre azonban

a révészuccai telepet modernizálják,

tizenhat-tizennyolc hónapra van szükség, amig a révészuccai telep új berendezése elkészül.

A vérszegénység és a sápadtság kezelésében reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes »Ferenc József« keserűvíz szabályozza a belek anyagcseréjét, a gyomor emésztést előmozditja és az étvágyat erősen fokozza. Kérdezze meg orvosát.

Az új berendezés *tiz százalékkal mérsékli a költségeket.* A régi gépekkel egy kilowattóra áram előállitására két kilogram szenet használtak fel, a kelenföldi telepen már csak 80 deka szükséges és ezt most *még újabb 8 dekával csökkentik.*

A másik nagy újitás az, hogy

a bánhidai centrálé és a kelenföldi központ a jövőben együtt működik,

erre a célra Aquincumnál megépitik az új alállomást, amelynek útján *15.000 kilowatt áramot tudnak átvenni a bánhidai nagyfeszültségü vezetékből.* Kelenföldet, Bánhidát és a révészucai telepet különféle vezetékekkel úgy összekötik, hogy Budapest villanyellátása most már mindenképpen biztositva van.

Ujév után

újra megkezdődnek a tárgyalások Bánhida és a főváros között,

mert az áramátvételi szerződés most lejár, esetleg felvetődik az a lehetőség is, hogy a *főváros saját kezelésébe veszi a centrálét*, vagy pedig olyan megállapodást köt a bánhidai erőművek vezetőségével, amely az eddiginél olcsóbb áramot biztosit a fővárosnak.

ŐSZI ESŐ UTÁN EGY ALFÖLDI ÚTON

(Ferke István rajza)

3000 magyar orvos, három szomorú karácsonya

— Az Est tudósítójától —

Az OTI és MABI szerződéses orvosok

három szomorú karácsonyáról

tartott feltünő előadást a budapesti OTI orvosok tanácsának tegnapelőtti ülésén dr. *Sarudy* Ottó Lajos elnök.

— 1927 karácsonyán — mondotta többek közt — *az OTI és a MABI minden szerződéses orvosa elvesztette állását*, vált kenyértelenné. Több mint *háromezer magyar orvosnak* volt tíz évvel ezelőtt könnyáztatott karácsonya és kétségbeesett szilvesztere. Az OTI és MABI cégtábláit 1928 hajnalán átmázolták, a túlméretezett intézmények *új alkalmazottakkal, felduzzasztott igényjogosultakkal* indultak a jövő felé.

— 1932 karácsonya is fájdalmas dátum az életünkben. Ekkor hagyta utólag jóvá a 33-as bizottság az OTI-nak azt az intézkedését, hogy az állami tisztviselők fizetéscsökkentésével egyidőben — minden törvényes alap nélkül — *visszatartotta fizetésünk 12 százalékát*. Karácsonykor, a szeretet ünnepén látott napvilágot az OTI-orvosok nyomorát jelentő rendelet.

— Újévkor már csökkentett fizetést kaptunk. Hihetetlen elkeseredés lett úrrá az orvosi karon. Aztán a hullámok elültek. Bizakodtunk... de hiába. Tudjuk, hogy az új belügyminiszter eddigi idejét főképpen belpolitikai kérdések, választójogi törvényalkotás és hasonló ügyek kötötték le. De hogy eddig *még egyetlen orvosi érdekképviseletet sem tüntetett ki azzal, hogy személyes kihallgatáson fogadta volna: nem tudjuk megérteni.*

— Felerjesztéseink, kéréseink kötetszámra hevernek a hivatalokban.

Belátást, jóindulatot,

az eddigi alamizsna helyett illő honoráriumot kérünk a gyógyító orvosoknak.

— Most, amikor az OTI és a MABI az első tíz év fordulójához érkezett, — folytatta előadását a főorvos — az orvosok, akiknek vállain nyugszik az egész betegbiztosítás, hazánk jövőjének formálása, elismerés helyett most karácsonykor *újabb »ajándékot«* kap.

Mi ez az újabb ajándék? Erről a főorvos határozati javaslata beszél. Eszerint a 33-as bizottság december 17-i ülésének napirendjére felvettek egy rendelettervezetet, amely

a biztosító intézeti orvosok jogainak további megszorítását

tartalmazta. Ezt a rendeletet közbelépésre *sikerült levétetni a 33-as napirendjéről*. Egyhangúan kimondotta az OTI orvosi tanács: haladéktalanul érintkezésbe lép az illetékes tényezőkkel, hogy a tervezett rendeletből *az orvosokat sértő intézkedéseket kihagyják*. Az orvosok értesülése szerint ugyanis a rendeletben az úgynevezett *álláshalmozásokra* vonatkozó intézkedések további kiterjesztéséről, az elbocsátás következtében az orvosoka megillető jogok korlátozásáról van szó.

Végül táviratban fordultak *Széll* belügyminiszterhez, amelyben kérik, hogy a miniszter az orvosi érdekeltségeket ezekben a rájuknézve sorsdöntő kérdésekben *hallgassa meg*.

Vihar a koromsötét tárgyalóteremben

Baja december 24
(Az Est tudósítójától)

Baja város most tartotta rendes téli közgyülését. A polgármesteri jelentés vitájában többek között felszólalt dr. *Pump* Károly, akinek beszéde alatt kialudt a villany, úgyhogy *a tanácskozást pislogó gyertyák fénye mellett folytatták*. A csaknem teljesen sötét teremben dr. *Pump* Károly azt állította, hogy *Pestuka* Ferenc, a bajai ipartestület elnöke *csak most rendezi állampolgárságát*, eddig nem volt állampolgár, ezek szerint tehát nem lehet sem törvényhatósági bizottsági tag, sem ipartestületi elnök. Erre az állításra *óriási vihar tört ki a közgyülésen*, az iparostagok öklükkel verték az asztalt, a nagy sötétségben azonban nem lehetett megállapitani, hogy kik voltak a kiabálók. *Dunai* Frigyes ipartestületi alelnök erélyesen visszautasította dr. *Pump* felszólalását, kijelentve, hogy Pestuka Ferenc Baján született, ott adófizető. Dr. *Bernhart* Sándor polgármester is visszautasította az ipartestületi elnök elleni támadásokat.

Luminállal megmérgezte magát egy tönkrement kereskedő és a felesége

— Az Est tudósítójától —

Megrendítő tragédia játszódott le ma éjjel az *Akácfa* ucca 49. számú házban:

hónapos szobájában megmérgezte magát Sós István tönkrement kereskedő és felesége.

A kereskedőnek a *Vilmos császár* út 3. szám alatt volt jómenetelű bőrdiszmüáru üzlete. Végigkuzdötte a háborút, *hadirokkant lett, megbénult és tolókocsin járt*, melyet az inasa tolt. Nehézkesen, de vidaman mozgott az üzletében, reggeltől estig válogatta az árut, *de később*

az üzlet hanyatlani kezdett,

pár hónappal ezelőtt le kellett húzni a rolót Vilmos császár úti üzleten és a házaspár a szerény polgári lakásból kis hónaposszobába költözött, *Neumann* László étkezdetulajdonos akácfauccai lakásába.

Sós Istvánék újrakezdték a harcot az életért, *de semmi sem sikerült*. A kereskedőnek az utóbbi időkben már tolókocsira sem telt, nem bírta fizetni az inast s így

egy kis hajtányt szerzett be,

melyet maga hajtott a kezével.

A házaspár végül elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Tegnap este megkérte a lakásadót, hogy reggel hat órakor keltse fel őket. *Még éjféltájban is égett a lámpájuk*. Utólag kiderült, hogy ekkor irták búcsúleveleiket.

Ma reggel *Neumann* László bekopogott hozzájuk:

— *Sós úr, felkelni, itt a karácsony!* — kiáltotta be tréfásan, majd mikor erőteljes kopogásra sem kapott választ, benyomta az ajtót.

Az ágyon halottsápadtan, elfehérült ajakkal, eszméletlenül feküdt a házaspár.

Az éjjeliszekrényen üres *luminál*-fiolák.

A mentőorvos megállapította, hogy *nagy adag luminállal mérgezték meg magukat*. A *Rókusba* vitték őket, *állapotuk életveszélyes*.

Négy

búcsúlevelük

egyike így szól:

— Péntek délelőtt *jelentkezni fog valaki a házigazdánál a hajtányomért*. Miután már semmink sem volt, az utolsó napon ezt is eladtam, hogy adósság nélkül távozzam e szomorú világból.

Amit érte kapok, — kérem a rendőrséget — adják át a házigazdámnak lakbér fejében.

A hajtányra többé nincs szükség.

Az orvosok mindent elkövetnek, hogy a házaspárt megmentsék az életnek.

Kína kitart

Hankau december 24

Csiangkajsek Vucsangban, mostani főhadiszállásán fogadta a Német Távirati Iroda képviselőjét és a beszélgetés során a többi között kijelentette, hogy a kínai nép eltökélt szándéka, hogy a japán támadással szemben kitart és ellenáll.

Kína az utóbbi időben súlyos veszteségeket szenvedett ugyan az arcvonalon, azonban abban a helyzetben van, hogy teljes hadiértékü új hadosztályokat állithat fel. A háború elhúzódásával Kína ellenállása érezhetően meg fog szilárdulni.

Elítéltek egy „hilózó" nőt

— Az Est tudósítójától —

A kispesti üzletekben, trafikokban régóta garázdálkodnak veszedelmes *hilózók*. Az egyik trafikba nemrégiben beállított egy feltünően elegáns hölgy, egy doboz gyufát kért, egypengőssel fizetett, a trafikosné visszaadott, másik vevőjéhez fordult, a hölgy azonban felszólította, hogy fizessen *még harminc fillért*, mert annyival kevesebbet adott vissza. A trafikosné kifizette a 30 fillért, de a hölgy távozása után felhivta rá a trafik előtt szolgálatot teljesítő rendőr figyelmét.

A rendőr követte a hödgyet, aki azután egy cukorkaüzletbe ment be, 10 fillérért cukrot vásárolt. Ott is megismétlődött a jelenet. A rendőr ekkor igazolásra szólította fel és bekísérte a kapitányságra. Itt beismerte az asszony, hogy *becsapta a kereskedőket*, trafikosokat. Egy-egy visszakapott ötvenfillérest hirtelen 20 fillérre cserélt ki és követelte a különbözetet. Kovács József kispesti járásbiró tegnap délelőtt *jogerősen 20 pengő pénzbüntetésre itélte*, a pénzbüntetés nemfizetés esetén 10 napi elzárásra változtatható át.

Árvíz és vihar Bulgáriában

Szófia, december 24
(Az Est külön tudósítójától)

A Duna négy nap óta erősen árad. *Viddinben* és *Rahovoban* a mélyebben fekvő házakat már *elöntötte a víz*. A Fekete-tenger bolgár kikötőiben a *vihar miatt megszünt minden hajóforgalom*. (T.)

Veszedelmes kalandba keveredett az egyiptomi parlament elnöke

London, december 24

A Reuter-Iroda kairói jelentése szerint a diákság egy csoportja heves tüntetéseket rendezett *Ahmed Vaher* pasa képviselőházi elnök ellen. A diákok a vafd-párt gyüléséről távozó *képviselőházi elnököt üldözőbe vették* és *Ahmed Vaher* csak nagynehezen *menekült meg a súlyos bántalmazástól*.

MOST JELENT MEG
Átirókönyvelés
Irta: Thurzó Egy Árpád. Ara 6.— P.
Kapható Az Est könyvkereskedésében, Erzsébet körút 20

BAEDEKEREK, AUTÓTÉRKÉPEK
a legnagyobb választékban kaphatók
Az Est könyvkereskedésében, VII., Erzsébet körút 18-20

Nagy meglepetés a MÁV üzleti eredménye

Csaknem 22 millióval többet keresett, mint tavaly

— *Az Est tudósítójától* —

A magyar gazdasági élet az időnként közreadott jelentésekből értesült arról, hogy a vasutnak javult az üzletmenete, nagyobbodott a forgalma. *Az Est*-nek módjában áll a *MÁV idei teljes üzletredményét ismertetni.* Megállapítható belőle, hogy *az Államvasutak bevétele az 1935/36-os üzletévben 219.1 millió pengő volt,* vagyis *21.8 millió pengővel több, mint a megelőző gazdasági évben.*

Ezt a pompás eredményt akkor lehet igazán értékelni, ha számbavesszük, hogy a külföldi vasutak túlnyomó részének kedvezőtlen a helyzete, *több vasút erősen deficites,* a svájci szövetségi vasutakat pedig éppen most szanálják. Ha a trianoni szörnyű nyugdíjteher nem nehezednék a magyar vasutakra, a MÁV még nagyobb lendülettel tudna dolgozni. A kiváló eredmény túlnyomórészben a mintaszerű vezetés érdeme.

Az üzleti bevételek

így oszlanak meg:

Személyszállításból 66,460.556 pengőt keresett a vasút. Az előző gazdasági évben 62,580.389 pengőt.

Poggyászszállításból 767.306 P jövedelme volt. Tavaly 791.839 pengő.

Árúszállításból 136,114.503 pengőt vett be a vasút, az előző évi 122,033.014 pengővel szemben.

Különféle bevételek címén 15,762.510 pengő folyt be a vasúthoz, tavaly 11,844.778 pengő.

A javulás 11.08 százalék.

Húszmillió tonna áru

A MÁV nagy sikerének egyik titka az a *hajlékonyság,* amellyel a gazdasági élet kívánalmaihoz alkalmazkodik. Ezt a rendszert még *Senn* Ottó vezette be, amikor a kereskedelmi osztály élén állott és a MÁV kitűnő tarifapolitikáját lefektette. Reformjai tartósan éreztetik hatásukat.

Az elszállított áruk tonnasúlya az 1935—1936. évben kerekszámban

20.1 mlllllió tonna

volt, 10.88 százalékkal több, mint az előző gazdasági évben.

A vasút kivitell forgalma az 1935—1936. évben 1,254.778 tonna volt, szemben az előző év 1,104.201 tonna exportforgalmával. A behozatali forgalom a vasúton az 1935—1936. évben 2,197.532 tonnát tett ki, szemben az előző gazdasági év 1,655.984 tonnát kitevő behozatali forgalmával. Itt az emelkedés 32.70 százalékot tesz ki.

65 millió utas

Figyelemreméltó a személyforgalom emelkedése. Az 1935—36. évben a MÁV 65,165.925 fizető utast szállított, míg az előző évben a fizető utasok száma 60,392.988 volt. A személyforgalom tehát 7.9 százalékkal emelkedett.

A népszerű

filléres gyorsvonatok

utasainak száma 1935—36. évben 186.736 volt, az előző évben 186.586, míg 1933—34-ben 214.413. E vonatok után a brutto bevétel 1935—36-ban 747.418 pengő volt. Budapestről vidékre 97, vidékről Budapestre 37 filléres vonat közlekedett, vidéki állomásról vidéki állomásra pedig 46 filléres vonat indult.

28.000 aktív vasutas

Az Államvasutak személyzeti létszáma ebben az évben az igazgatósági és üzletvezetőségi központokban 2801 fő volt, 155 emberrel kevesebb, mint az előző év végén.

A külső szolgálatnál alkalmazott személyzet létszáma az 1935—36. évben *25.615 volt,* 41 emberrel kevesebb, mint a megelőző esztendőben.

263 millió pengő kiadás

A MÁV üzleti kiadásainak teljes összege 1935—36-ban *263.225.89 pengő* volt, ami az előző év üzleti kiadásaival szemben 0.81 százalékos emelkedést mutat. A *személyi járandóságok* összege *72.6 millió pengő,* a *dologi kiadások* tétele *2.5 millió pengő,* az *üzemi fentartási és felújítási kiadások 77.1 millió pengőt* tettek ki, a *beruházási kölcsönök* törlesztése és kamata *30.1 millió pengőre* rúgott, míg *a nyugdíjak és nyugbérek összege*

80.6 millió pengőt

tett ki.

A *személyi járandóságok tétele* 1.7 millió pengővel, azaz 2.35 százalékkal csökkent a személyzeti létszám folytonos apasztása következtében, a dologi kiadások összege 2.43 százalékos, az üzemi kiadások rovatai 1.55 százalékos megtakarítást mutatnak az előző évvel szemben.

Érdekes kimutatás számol be arról, hogy *az egyes vontatási nemek* milyen arányban jelentkeztek a MÁV üzemében. *Gőzvontatás* az összes vontatási teljesítmény 77.75 százalékát tette ki (1933—34-ben 86.49 százalék), *villamosvontatás* 6.69 százaléknyi volt (1933—34-ben 1.85 százalék). *Motoros kocsiüzem* 12.56 százalék volt (1933—34: 11.29 százalék). *Sínautobuszüzem* 0.56 százalék volt (0.37 százalék). *Árpád-tipusu* sínautobuszüzem 0.76 százalék.

Vasbeton és vasalj

A kedvezőtlen pénzügyi helyzetre való tekintettel a MÁV mind az építkezéseket, mind a pályafentartási munkálatokat szükebb keretek között végezte. Az 1935—36. évben a vasút összesen *127.3 kilométer felépítményt cserélt ki,* továbbá *473.000 darab talpfát.* A vasút lefektetett ebben az évben

65.605 darab vasbetonaljat és 33.821 darab vasaljat,

amelyekkel a talpfát akarják pótolni.

A MÁV teljesítményei az 1935—36. évben már azért is rendkívüliek, mert pénzügyi helyzeténél fogva, különösen a ránehezedő *óriási nyugdíjteher* miatt a vasút modernizálásában, megújításában és a régóta szükségesnek mutatkozó beruházásokban nem tud lépést tartani a gazdag országok vasútjaival. A legnagyobb takarékosságra szorítja a közismert súlyos helyzet és hogy eredménye mégis ennyire kiemelkedő, azt külön és örömmel kell hangsúlyozni.

Hajdu Sándor

ÚJRA KIRÁLY!

Windsor herceget hű kis Ámorai királyukká koronázzák...!

(Ferke István rajza)

14.000 ember várja a mártírhalált a vörösök poklában

London, december 18

A vörösök által megszállva tartott spanyol területekről visszatérő angol képviselők bizottságának jelentése *borzalmas képet fest azokról a viszonyokról, amelyek a csőcselék kezén levő városokban és falvakban uralkodnak.* A bizottságban a legkülönbözőbb pártállású képviselők foglaltak helyet. Jelentésük többek között így hangzik:

»A különböző szervezetek által fentartott és ellenőrzött úgynevezett magánbörtönöket nem számítva,

a hivatalosan börtönöknek elismert épületekben 14.000 embert tartanak bezárva,

anélkül, hogy eddig eljárást indítottak volna ügyükben, vagy akárcsak közölték volna a vádakat *az ártatlanul bebörtönzött emberekkel.* Kor és nem egyáltalán nem játszik szerepet, ha arról van szó, hogy valakit bebörtönözzenek. Igen sokszor megtörténik, hogy

a foglyokat a börtönből való távozás után egyszerűen agyonlövik.

Nap-nap után tapasztalható, hogy fegyveres emberek csoportja lépi át a börtönök kapuját. Röviddel később Madrid valamelyik uccáján holttesteket látni, amelyek mellére *»árulók«* vagy *»fasiszta«* felírású cédulát tűznek.

Megbízható személyek közlése szerint augusztustól novemberig

sokszáz ember lelte ilymódon halálát.

A foglyok élelmezése, mint erről a bizottság a fogházak látogatása alkalmából meggyőződött,

poshadt vízbe öntött kevés rizsből áll.

A foglyok már előre rettegnek attól a naptól, amelyen *Franco* hadai bevonulnak Madridba, mert attól tartanak, hogy még a bevonulás előtt áldozatul esnek az emberiességéből kivetkőzött csőcseléknek.«

A bizottság jelentésével kapcsolatban a *Daily Telegraph* sajnálkozásának ad kifejezést, hogy az angol képviselők küldöttsége csak a vörösök által megszállt területeket kereste fel és így nem tudott saját tapasztalata alapján meggyőződni arról, hogy *a nemzetiek uralma alatt álló spanyol területen teljes rend és tökéletes élet- és vagyonbiztonság uralkodik.*

Ágyútűzzel felgyujtottak egy szovjethajót

London, december 18
(Az Est és a United Press tudósítójától)

Ideérkezett magánjelentések szerint a spanyol nemzeti felkelők hadihajói Oran magasságában feltartóztatták és

ágyútűzzel lángbaborították a 4500 tonnás szovjetorosz Komsomol szállítógőzöst,

amely hadianyagot és vasércet szállított a gibraltári szoroson át a spanyol népkormány hadvezetősége számára. A nacionalista hadihajók időt engedtek a Komsomolnak hogy körülbelül 25—30 főnyi személyzetét mentőcsónakokra vihesse át.

A támadó hadihajók azután sorsának engedték át a szovjetorosz gőzöst, amelyet később egy arra haladó belga tankhajóról égni láttak.

A támadás előtt a Komsomol rádión hírt adott Gibraltárnak, hogy spanyol nacionalista hadihajók közelednek feléje és megállásra szólították fel. A személyzet sorsáról nincs hír. A Komsomol december elején hagyta el a feketetengeri Poti kikötőt, december 8-án kelt át a Dardanellákon és 15-én volt esedékes Gibraltárban, de oda csütörtök estig nem érkezett meg.

Elfogták a pestszenterzsébeti állomás tolvajbandáját

— Az Est tudósítójától —

A *MÁV* igazgatósága mintegy két hónappal ezelőtt panaszt emelt a rendőrségen, hogy a Pestszenterzsébet határában lévő kirakodóállomáson az *élelmiszereket tartalmazó vagónokat ismeretlen tettesek állandóan fosztogatják.* A rendőrség vasúti detektívcsoportja megindította a nyomozást, amely hosszas munka után eredményre vezetett. Megállapították, hogy szervezett betörőbanda követi el a sorozatos lopásokat és el is fogták a banda tagjait *Acél* József, *Rabnyánszky* Sándor, *Horváth* Lajos, *Müller* Ferenc és két fiatalkorú napszámos személyében. Valamennyien beismerték, hogy *ők követték el a sorozatos lopásokat* és a lopott árukat *Bouzek* Norbertné pestszenterzsébeti lakosnak adták el. A rendőrség a tolvajokat őrizetbe vette, *Bouzekné* ellen pedig megindították az eljárást.

MA este 8 órakor mélységes hódolattal adózva a nagy

szellemóriás Jókai Mór

emlékének, fényes

théâtre paré

keretében útjára indul az

ARANYEMBER

a

Kamara mozgóban

½10-kor a **DÉCSI** és **ATRIUM** is díszelőadást tart.

Ideggyógyásznál járt az éjjel Windsor hercege

London, december 18

A Daily Express bécsi levelezője jelenti, hogy a windsori herceg *csütörtökön este 10 óra tájban báró Rothschild Jenő gépkocsiján Bécsbe hajtatott* és ott egy híres *ideggyógyászt* látogatott meg. Éjfélután egy órakor tért vissza az *enzesfeldi* kastélyba.

Simpson asszony miatt támadják a cannesi polgármestert

Cannes, december 18
(Az Est és a United Press tudósítójától)

Mrs. *Simpson* cannesi tartózkodása miatt *a polgármestert elárasztják tiltakozó levelekkel.* Nemcsak a városi képviselőtestületi tagok egy része, hanem a lakosság köréből is sokan azt tartják, hogy *Mrs. Simpson jelenléte árt Cannes jóhírnevének,* mint világfürdőhelynek és a városi tanácsosok azt mondják, hogy ez ellen tenni kell valamit. Rossznéven veszik a polgármestertől, hogy két nappal azután, mikor párizsi útjáról visszatért, *nagy rózsabokrétát küldött Mrs. Simpsonnak.*

Pierre *Nouveau* polgármester egy helyi lapban *ma válaszol ezekre a vádakra.* Azt írja, hogy véleménye szerint Mrs. Simpson jelenléte nem hogy ártana, de *inkább használ Cannesnak, mert hihetetlen mértékben fellendítette a fürdőhely idegenforgalmát* és éppen ezért nem látja be, hogy hibát követett volna el, mikor pompás rózsabokrétát küldött Mrs. Simpsonnak. Csak azt sajnálja, hogy a kiváló vendég személyét nem kímélik meg ilyen vádaskodásoktól.

A pestszentlőrinci polgármester megválasztása jogerős

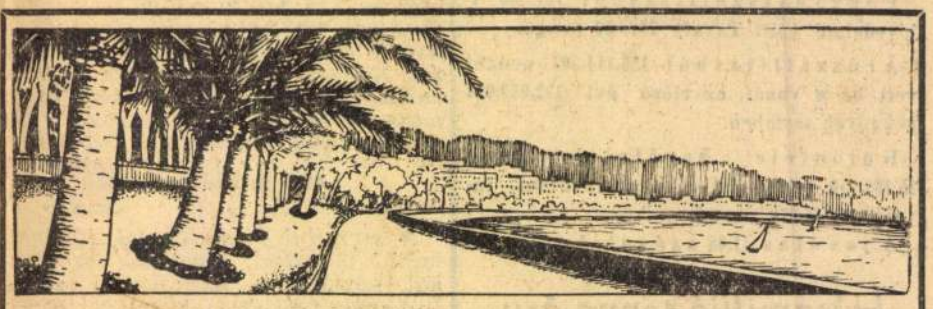
— Az Est tudósítójától —

Ezév elején Pestszentlőrinc városa közfelkiáltással polgármesterré választotta dr. *Balogh* Géza kormány-, főtanácsost, volt községi főjegyzőt. A választás ellen dr. *Rummer* Ödön ügyvédjelölt és dr. *Máder* József képviselőtestületi tag *fellebbezést* adtak be. Ezt a fellebbezést a vármegye kisgyűlése, most pedig a közigazgatási bíróság is *elutasította* és így dr. *Balogh* Géza megválasztása jogerős lett.

Kettős baleset

— Az Est tudósítójától —

Furcsa baleset történt az éjszaka *Pesterzsébeten* a *Zuglói* úton. Itt haladt *Páll* Gyula 51 éves hentes, *kezében egy hatalmas henteskést tartott.* Mögötte kerékpározott *Hauser* József tisztviselő. Csengetéssel figyelmeztette a nagy ködben előtte haladó *Páll* Gyulát, hogy térjen ki. Páll Gyula ki akart térni, de *megcsúszott, elesett, a kerékpáros nekiment,* felborult és Hauser József a hentes mellé zuhant. Esés közben a hentes késével megsebezte a kezét, úgyhogy *felvágta balkezén az ereket. Hauser pedig ráesett a késre és a balcomján súlyosan megsebesült.*

SAN REMO
OSPEDALETTI BORDIGHERA
OLASZ RIVIERA

Távol a köd és a hidegtől: Az észak vágyodása. Minden sport és minden szórakozás. **GOLF** (18 lyukkal). **KASZINÓ:** Rulett, trente et quarante, bakkara. Sodronykötélpálya a Monte Bignonere (1300 m). 100 szálloda és penzió, 300 magánvilla.

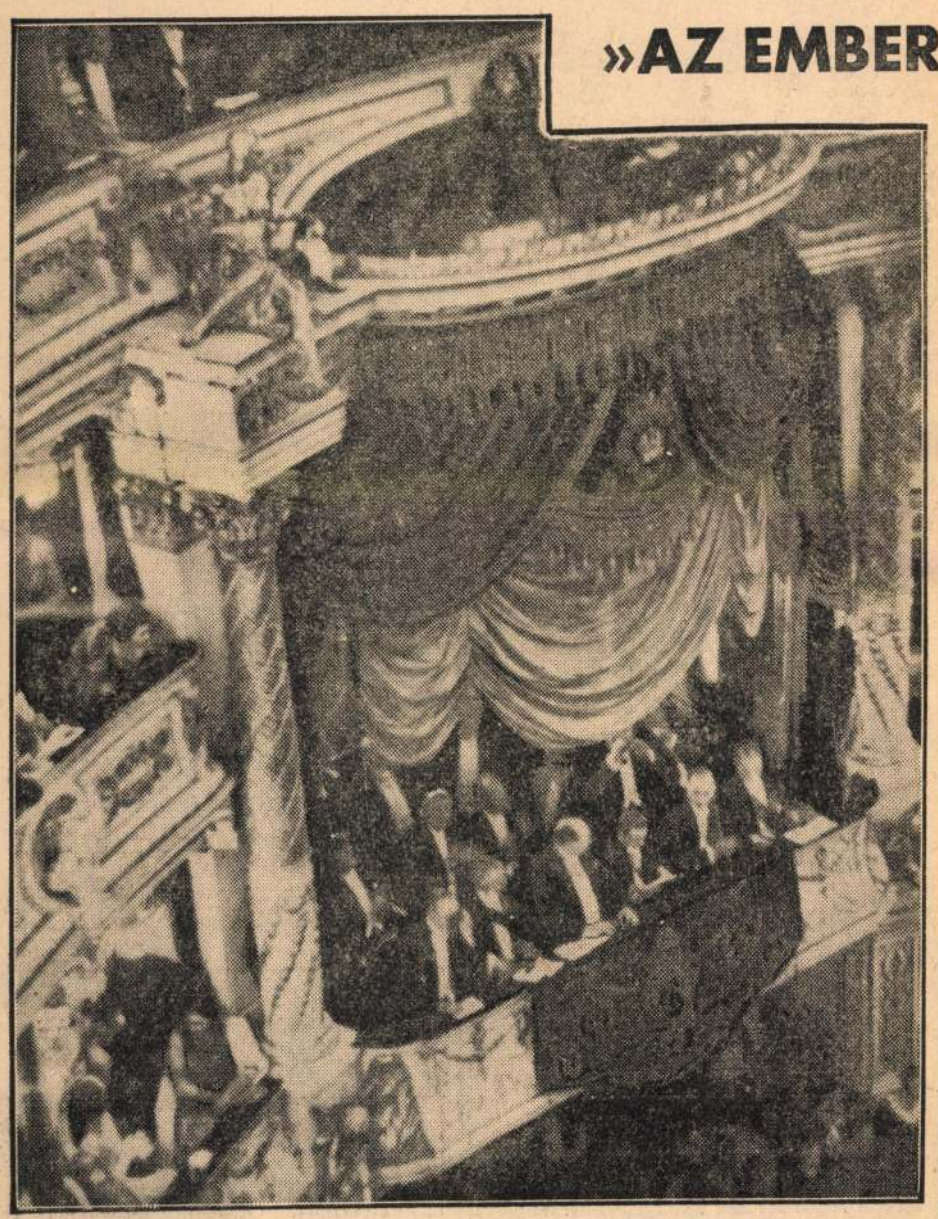
Felvilágosítások, tarifák, téliprogramm az összes utazási irodák és a Kurverwaltung, San Remo által.

San Remo – Hotel Royal	A legelőkelőbb ház a strandsétányon. Teniszpályák saját trénerrel, Penzió 61.— lirától feljebb.
San Remo – Savoy Hotel	Dominálló fekvés a játékkaszinók közelében. Nagy park. Legmodernebb luxus. Egész évben üzemben. Új vezetés.
San Remo – Grand Hotel	(volt DES ANGLAIS.) Első kategória. Legszebb fekvés. Park. Golf. Garázs. Mérsékelt árak. Tul. L. Ravizza (ezelőtt Ritz, London és Grand Hotel, Róma).
San Remo – Grand Hotel Londra	Elsőrangú szálloda 230 ággyal. Remek déli fekvés. Elsőrangú kiszolgálás.
San Remo – Hotel Pension Mafalda	Napsütés. Palmák. Nyugalom. Kert. Minden komfort. Penzió 27—35 lira.
San Remo – Hotel Paradiso	Csendes családi szálloda a strandsétányon. Minden komfort. Kert. Mérsékelt árak.
San Remo – Pensione Bellaria	Német penzió. Legjobb fekvés. Elsőrangú konyha. Minden komfort. Mérsékelt árak.
San Remo – Villa Verde	Előkelő gondozott ház a strandsétány közelében. Nagy park. Garázs. Fekvőverandák. Elsőrangú bécsi konyha. Német személyzet. Csendes, normentes fekv. Árak 28.— lirától.

Szálloda-bónok, benzin-utalványok, 50—70% vasúti kedvezmények

Felvilágosítás: **ENIT, Budapest, IV., Váci ucca 4,** az Olasz Államvasutak irodája és az összes utazási irodák útján

»AZ EMBER TRAGÉDIÁJA« BÉCSI ÜNNEPE

A DÍSZPÁHOLY A BURGSZÍNHÁZBAN. Középen ül *Dollfuss* kancellár, körülötte a magyar és az osztrák miniszterek

HÓMAN BALINT kultuszminiszter Dollfuss mellett látcsővel figyeli az előadást

DOLLFUSS KANCELLÁR és gróf *Bethlen* Istvánné az előadás után rendezett fogadáson

Gróf Esterházy Mórie, báró *Bakách-Bessenyey* **György**né **és** *Hóman* **Bálint a Burgszínházban**

CERUTTINÉ PAULAY ERZSI, gróf *Bethlen* **Istvánné,** *Bárczy* **István,** *Imrédy* **Béla és ifj.** *Oláh* **Gusztáv a fogadáson. Hátul** *Márkus* **Miksa áll**

DOLLFUSSNÉ, a kancellár **felesége, az előadáson**

RÖBBELING, a Burgszínház igazgatója *Hómannal* és Maria *Eis*-szel, Éva alakítójával az előadás után. Mögöttük áll Ádám **és Lucifer megszemélyesítője: Paul** *Hartmann* **és Otto** *Tressler*

»Táblás ház!« A Burgszínház pénztáránál *tábla* **jelenti, hogy** *minden jegy elkelt*

HÍREK

Előfizetési árak:

1 hóra . . . . . 3 P
3 hóra . . . . . 7 P

— **Négy rekord-hazugság.** Hazug emberek mindenütt akadnak, de csak kevesen tudják, hogy az amerikai *Burlingtonban* (Wisconsin) van egy *hazudó klub*. E nevezetes egyesület minden évben kiadja a *hazugság nagydiját* annak, aki a legjobban hazudott. A díj egy nyujtható, húzható, csavarható *gumi érem*, annak jelképéül, hogy a hazug ember így nyujtja, húzza és csavarja az igazságot. Az idei gumiérmet egy B. *Ceresa* nevű langelothi fiatalember nyerte meg. Elmesélte, hogy családjának van egy nagyon régi álló órája. Ez az óra már olyan régen ketyeg a lakásban, hogy *örökké ide-oda lengő ingájának árnyéka mély lyukat ütött a falba.* A második díjat egy autós nyerte aki elmondta, hogy nagy viharban haladt, amikor egyik penumatikjából kijött a levegő. Minthogy pumpáját otthon felejtette, úgy segített magán, hogy *a pneumatik nyilását egyszerűen a szél irányába fordította.* A nagy szél felfújta a pneumatikot. A harmadik díjnyertes hazugság: »Van egy olyan nagy lőtávolságú puskám, — mondta a pályázó — amely mérhetetlen távolságban lévő állatokat tud elejteni. Ha ezzel a puskával lelőttem egy vadat, *az állat teste oszlásnak indul, mire odaérek.* Éppen azért kénytelen vagyok *sóval preparálni a golyókat*, mert a só azután konzerválja az elejtett állatok tetemét.« Végül a *negyedik díjnyertes* elmondta, hogy gazdagodott meg az apja. 1863-ban befagyott a *sanfranciscói öböl* (már maga ez is hazugság, mert a sanfranciscói öbölben *tropikus meleg van.*) Az öböl éppen akkor telo volt békákkal és a fagyás olyan gyorsan történt, hogy a békák felemelt hátsó lába kiállt a jégrétegből, mert arra sem volt idejük, hogy behúzzák. Az elbeszélő apja ekkor egy *kaszálógéppel lekaszálta a jégből kiálló békacombokat* és hetvenöt hajón Franciaországba szállíttatta őket, ahol a kirántott békacombot nagyon szeretik. A békákért pontosan 137.465.720 dollárt és 17 centet kapott.

— **»Sepertem eleget, seperjen már más is.«** *Kunszentmiklósról* jelentik: *Csákvári* Lajos kunszentmiklósi útkaparó *felakasztotta magát és meghalt.* Zsebében egy cédulát találtak, amelyre ez volt írva: »*Sepertem eleget, seperjen már más is.*«

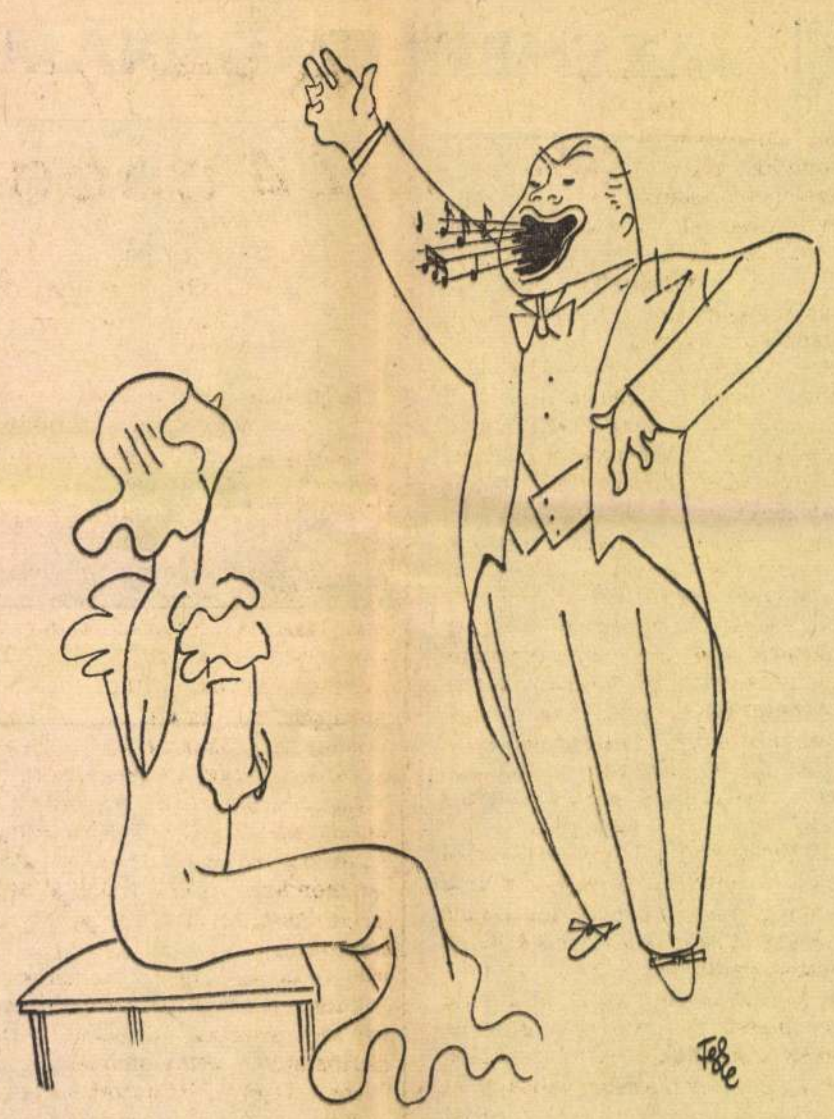
— **Felmentették Tasnády-Szücs Andrást és Guthard Tódort.** A járásbíróság szerdán tárgyalta — mint jelentette *Az Est* — azt a rágalmazási pert, amelyben *Trettina* Jenő jelentette fel *Guthard* Tódort és *Tasnády-Szücs* András. A bíróság *mindkettőjüket felmentette* az ellenük emelt vád alól. Az indokolás szerint Guthard és Tasnády-Szücs köteles volt az *IBUSz-ügy vizsgálatán a hozzájuk intézett kérdésekre legjobb tudomásuk szerint vallani.* Az ítélet nem jogerős.

Válasz egy támadásra

A Fűszerkereskedők Országos Egyesülete tegnap tartott választmányi ülésén foglalkozott azzal a támadással, amelyet a Zeidl Vencel rt. Tóth Gábor úr, egyesületünk társelnöke ellen intézett. A választmány egyhangúlag utasította vissza a nyilatkozatban foglalt és Tóth Gábor társelnök úr személye ellen nyilvánított támadást és Tóth Gábor társelnök urat, aki társadalmi állásánál és tiszteletreméltó és közszeretetben álló egyéniségénél fogva is távol áll mindenféle terrorisztikus intézkedéstől, a legnagyobb bizalmáról biztosította.

Tóth Gábor egyesületi társelnökünk egyébként becsületsértés és sajtó útján elkövetett rágalmazás miatt Zeidl Vencel rt. ellen a bűnvádi feljelentést haladéktalanul meg fogja tenni.

Fűszerkereskedők Országos Egyesülete

TÁNCRAHÍVÁS AZ OPERABÁLON

(Ferke István rajza Az Est karikatúraversenyére)

— **A kalocsai érsek a névmagyarosításért.** *Kalocsáról* jelentik: Gróf *Zichy* Gyula kalocsai érsek körlevélben elrendelte, hogy az egyházi anyakönyvi kivonatokat névmagyarosítási célokra díjmentesen kell a lelkészi hivataloknak kiadniok és a névmagyarosításokat minden külön engedélykérés nélkül kell bejegyezniök. Ezzel az intézkedésével a kalocsai érsek a névmagyarosítási mozgalmat akarja előidézni.

— **Két hajdusági iparos ajándéka a kormányzónak.** *Debrecenből* jelentik: *Farkasiczky* János hajdúböszörményi cipész egy pár *remekbe készült »irredenta« cipőt* küldött a kormányzónak. A felső bőr egyes darabjai Magyarország körvonalait mutatják és az irredenta mozgalmat szimbolizálják. *Erdei* János kabai molnársegéd egy *saját készítésű faragott szivartartót* ajánlott fel és küldött a kormányzónak. A kormányzó kabinetirodája most értesítette a főispáni hivatalt, hogy a kormányzó köszönetét fejezze ki a két derék hajdumegyei magyarnak ajándékáért. A két ajándékot az eddig felajánlott emléktárgyakból létesített gyüjteményekben helyezték el.

— **Einstein a Fehér Ház vendége.** *Washingtonból* jelentik: *Einstein* tanár és felesége ezidőszerint *Roosevelt elnök vendége* a Fehér Házban.

— **Gyászrovat.** Özv. *Murányi* Józsefné e hónap 24-én hosszú szenvedés után elhúnyt. Temetése 26-án ½2 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Özv. *Feldmeier* Ignácné Reiner Mária 80 éves korában Kecskeméten elhúnyt. Temetése 26-án délután 2 órakor lesz.

x **Székrekedés** különböző bajok okozója, Könnyebbülést, valamint rendszeres székletet biztosít a *Darmol* hashajtócsokoládé. Utánzatokat utasítson vissza.

Hitet tettek!

Hitet tettek a főváros pártjai a fővárosi autonómia mellett. De ebben a hittételben benne volt az egész magyar alkotmány, az alkotmányunk történelmisége, a jog és a törvény benszülött és ezer éven át átélt szabadelvűsége mellett való hitvallás. Szabad országot csak szabad nép tarthat meg. Szabad országban a városok, a közületek, a testületek, az emberek, a szó, a gondolat is csak szabad lehet. Csak szabad... Mert nincs részleges szabadság, a szabadság csak egyetemleges lehet és ha Budapest önkormányzata elbukik, menthetetlenül elbukna az ezeréves megyék önkormányzata is. Központi gép válnék az igazgatásból, billentyűs, gombnyomásos gépház a közéletből. Budapest nem Budapestért, Budapest az egész országért harcol, az alkotmány valamennyi bástyájáért a lecsonkított Magyarországon. Ha autonómiát követelünk az elszakított magyarságnak, tiszteljük Maradék Magyarország magyarjainak is autonómiáit. A magyar városokban, a magyar vármegyékben. Szabadság kifelé, szabadság befelé. Nagykorú városokat és nagykorú embereket egy nagykorú országban!

— **Eltűnt egy idegbeteg úriasszony.** *Muskovics* Mihály mérnök bejelentette a főkapitányságon, hogy idegbeteg felesége *Horthy Miklós* út 35. számú házban lévő lakásáról tegnap eltűnt.

PESTI SZINHÁZ Bemutató: január 27-én szombaton

Érdekes Izgalmas Bátor Újszerű Emőd—Török új darabja **A TÁNYÉRMOSÓ**

— **A főispánné festi a debreceni megyeháza fogadótermét.** *Debrecenből* jelentik: Báró *Vay* László főispán felesége, *Bissingen* Margit grófnő, egy hét óta szorgalmasan dolgozik az ideiglenesen műteremnek berendezett vármegyeházi főispáni fogadóteremben. *Hatalmas festményen dolgozik.*

— Tudja, mondta a grófnő a nála járt ujságírónak — olyan ridegek ezek a fehér falak, hogy elhatároztam, *barátságosabb szint* varázsolok rájuk. Ötletszerű gondolatom volt, hogy *megfestem a csodaszarvas legendáját.* Egy héttel ezelőtt fogtam hozzá. A vázlat után már ki is alakult a kép: *Hunor és Magyar vágtató paripán száguldva nyilazza a fehér szarvast.* Paszszióból készítem a nagyméretű képet, hogy a fogadószoba magyar vonatkozású díszt kapjon.

AZ EST 455—55

Ne sajnálja a fáradságot Minden új hírt azonnal közöljön telefonon velünk:

455—55 AZ EST

— **Mindenki előtt nyitva áll a bonring.** A kereskedőnek ma tízszerte ötletesebbnek és ügyesebbnek kell lennie, mint háború előtt, nemcsak azért, mert nagy a konkurencia, hanem mert a sok versenytárs viszonylag sokkal kevesebb pénzű vevőközönségből kell hogy megéljen, mint háború előtt. Olcsónak is kell lenni a kereskedőnek, jó minőségű árut is kell adnia, mert a mostani vevőközönség kevés pénzért jó árut szeret venni. Ezeket a követelményeket akarják megvalósítani *a bonringbe tömörült kereskedők*, amikor a náluk vásárolt áruk összegének *10 százalékát a vevőnek bon formájában megtérítik.* A bonring csoport azonban nem akar zárt kört alkotni és szívesen lát minden kereskedőt, aki csatlakozni akar hozzá.

— **Betörések.** *Bura* Sándor cigányprímás és bandája már hetek óta Monte Carlóban muzsikál. A *Kőfaragó* ucca 5. számú házban lévő lakása azóta lakatlan. Mellette üres lakás van. Ezen keresztül az éjszaka falbontó betörő hatolt be *Bura* lakásába és *10.000 pengő értékü ékszert és ruhaneműt* vitt el. — *Torony* Gyuláné hentesárugyáros *Galagonya* ucca 2. számú házban lévő raktárában is betörők jártak és *élelmiszereket* vittek el.

AZ ATHENAEUM DETEKTIV REGÉNYEI

Van Dine

ÁRA 96 FILLÉR

A GREENE GYILKOSSÁG

ISTEN HOZOTT U

AZ ELÉ

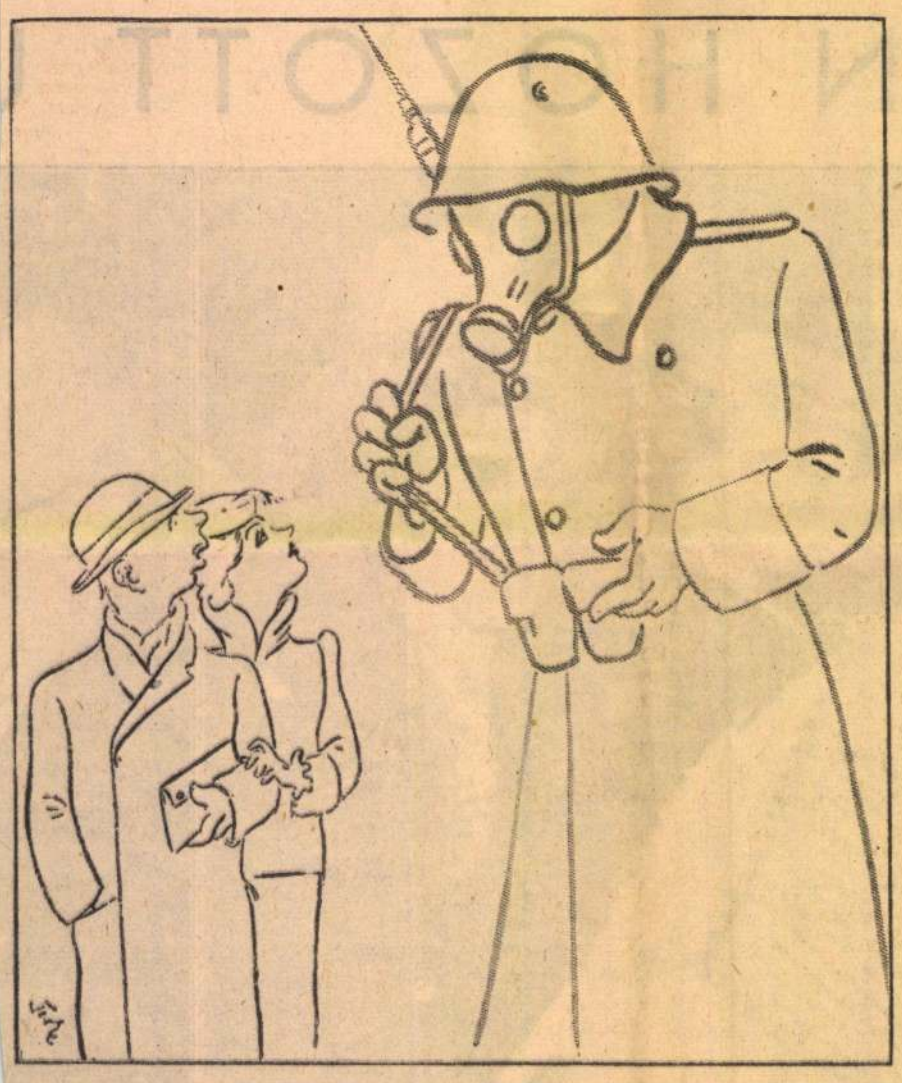
HARMONIKASZÓ ÉS JÓHANGULAT
EGY BUDAI KISKOCSMÁBAN

AZ ÚJÉV
ELSŐ CSÓKJA

AZ ÉST

— Szent Isten, Feri, ez lesz a mi kisérőnk 1937-ben?

(Ferke István rajza)

— **Felfüggesztették állásától a mohácsi aljegyzőt.** *Mohácsról* jelenti tudósítónk: *Fischer* Béla alispán felfüggesztette állásától *Gyarmathy* Imre városi aljegyzőt és fegyelmi eljárást indított ellene. Az ügy most a városi közgyülésen is szóbakerült. *Margittay* Lajos polgármester bejelentette, hogy az alispán azért rendelte el a fegyelmit Gyarmathy ellen, mert az eddigi adatok szerint úgy jelentette be édesanyját, mint aki az ő eltartásában él, családi pótlékot vett fel utána, holott édesanyja nem az ő eltartásában él, csupán támogatásában részesül.

— **Házasság.** Dr. *Dömsödy* Imre, Debrecen város közigazgatási tanácsnoka Budapesten, az év utolsó napján házasságot kötött Miss Ethel M. *Coulthard*-dal, Mr. és Mrs. Coulthard carlislei (Cumberland) földbirtokos leányával. (Minden külön értesítés helyett.)

Csillag Juci és *Stern* László, a Stern Testvérek Szállítmányozási Vállalat beltagja, jegyesek.

— **Egy budapesti gimnazista titokzatos öngyilkossága Debrecenben.** *Debrecenből* jelentik: *Winter* Florencius budapesti gimnazista a karácsonyi szünidőt Debrecenben lakó özvegy anyjánál töltötte. Atyja postatanácsos volt, három év előtt húnyt el. A tizenhétéves fiú tegnap anyja Fazekas Mihály uccai lakásán revolverrel *szívenlőtte magát.* Eszméletlenül vitték a klinikára, ahol néhány óra mulva, anélkül, hogy magához tért volna, meghalt. Búcsúlevél nem maradt utána.

— **Orvosi hír.** Dr. *Völgyesi* Ferenc külföldi útjáról megérkezett, hypnosis-therapiai rendelését folytatja. VI., Vilmos császár út 23.

x **Schmoll Pasta újjávarázsolja a kopott bőrt!**

x **Erzsébet jégpálya, XIV., Thököly út 115. *nyitva.*** Január 3-án, vasárnap jégünnepély. Tanuló bérlet 7.—, felnőtt 9.— P. Hétköznapi belépő 60 fillér.

x **Gyomorsavas szellemi munkásoknál,** eldugult neuraszténiás egyéneknél és aranyeres betegeskedő embereknél reggelenként felkeléskor egy-egy kis pohár természetes »*Ferenc József*« keserűvíz igen jótékony hatást szokott kifejteni. Orvosok ajánlják.

— **A budapesti finn főkonzul.** *Saxlehner* Ödön halála folytán a finn főkonzulátus teendőit az új főkonzul kinevezéséig *a budapesti finn követség fogja végezni.*

— **A 70 éves »Vasvármegye«.** A Szombathelyen megjelenő »*Vasvármegye*« című napilap 70 éves. *Beődy-Balogh* Gyula, Vas megye egykori levéltárosa és *Bertalanffy* József, az évszázados *Bertalanffy* nyomdacég akkori tulajdonosa indította el a lapot. Akkor még hetenkint egyszer jelent meg az ujság, azután kétszer, majd háromszor, végül az 1900-as évek elején napilap lett. 1905-ben *Lékay-Lingauer* Albin vette meg, aki azután mai színvonalára, mai példányszámára emelte és ma is irányítja a lapot.

— **Elveszett egy ember.** Tegnap hajnalban a solymári budapestvidéki téglagyár telepéről teherkocsi indult Békéscsabára a Bohn-féle téglagyárba, hogy onnan a pestvidéki téglagyár solymári telepére új gépet szállítsanak. A gépkocsit Vincze István sofőr vezette, rajta kívül Huszár László és Friedmann Boldizsár utaztak az autón. Délután távirat érkezett Ceglédről a gyárba, amelyben *Vincze* István sofőr jelentette, hogy útitársa, *Huszár* László eddig ismeretlen módon eltűnt a kocsiról. Cegléden jelentette az esetet a hatóságoknak, a csendőrörsök megvizsgálták az utat, hogy nem történt-e útközben valami szerencsétlenség Huszárral, de semmiféle nyomra nem akadtak. A nyomozást folytatják a különös eltűnés ügyében.

— **Gyászrovat.** *Szidon* Mór kereskedő életének 75-ik évében rövid szenvedés után Ujpesten elhúnyt. Temetése újév napján volt az újpesti izr. temetőben.

Özv. *Keller* Gyuláné szül. Jelffy Ida 76 éves korában Budapesten elhúnyt. Temetése e hó 3-án délután ½4 órakor lesz a kerepesi temető halottasházából. Az elhúnytban *Keller* Lajos, az Országos Stefánia Szövetség országos ügyvezető igazgatója édesanyját gyászolja.

— **Öngyilkos lett, mert rossz újévet jósoltak.** *Bátaszékről* jelentik: *Mozsi* Mihály 42 éves alsónyéki gazda Szilveszter éjszakáján otthagyta mulatótársait, hazament és otthon felakasztotta magát. Mire rátaláltak, halott volt. Öngyilkossága előtt többször kijelentette, hogy *fél az újévtől, mert valaki azt jósolta neki, hogy ebben az évben nagy szerencsétlenség éri.*

Rekordforgalom Szilveszter óta a mentőknél

— Az Est tudósitójától —

Még soha egy napon nem volt annyi munkájuk a mentőknek, mint 1937 első napjan. *Szilveszter éjjel 12 órától ma reggel 8 óráig 248 esetben vonultak ki a mentők.* Szerencsére a 248 eset között *csak kevés volt a súlyos.*

— **25 éves a modern magyar gyorsírás.** A Magyar Gyorsirók Országos Szövetségének vezetői január elsején küldöttségileg keresték fel a szövetség elnökét, *Huszár* Károly volt miniszterelnököt. *Nosz* Gyula szövetségi alelnök beszélt. Ezután *Radnai* Bélát, a szövetség ügyvezető alelnökét keresték fel, akit *Téglás* Géza alelnök üdvözölt. Rámutatott arra, hogy 1912-ben, tehát éppen 25 évvel ezelőtt jelent meg Radnai Béla »Egyszerű gyorsírás«-i tankönyve, ebből fejlődött ki Radnai Béla zseniális gyorsírási rendszere, amelyet *Träger* Ernő gyorsírási kormánybiztos javaslatára *Klebelsberg* kultuszminiszter tíz évvel ezelőtt mint egységes gyorsírást bevezetett a középiskolákba.

— **Jókivánság közben összeesett és meghalt.** Ma reggel Budafokon a Turóczy ucca sarkán *Kun* György 60 éves kőművesmester egy ismerősének köszönt, boldog újévet akart kívánni. Mikor kezet nyujtott ismerősének, hirtelen megrázkódott, megtántorodott és összeesett. A kihivott mentők már csak a beállott halált állapithatták meg. A rendőrség a törvényszéki orvostani intézetbe szállittatta a holttestet.

— **A fiú leszúrta apját.** Tegnap délután Pestújhelyen a Molnár Viktor ucca 70. számú házban Vitéz Gyula 59 éves ügynök összeveszett, majd összeverekedett Gyula nevű fiával. A veszekedés hevében a fiú kést rántott elő és három késszúrással leterítette apját. Életveszélyes állapotban vitték a Rókus-kórházba. A fiú ellen a rendőrség megindította az eljárást.

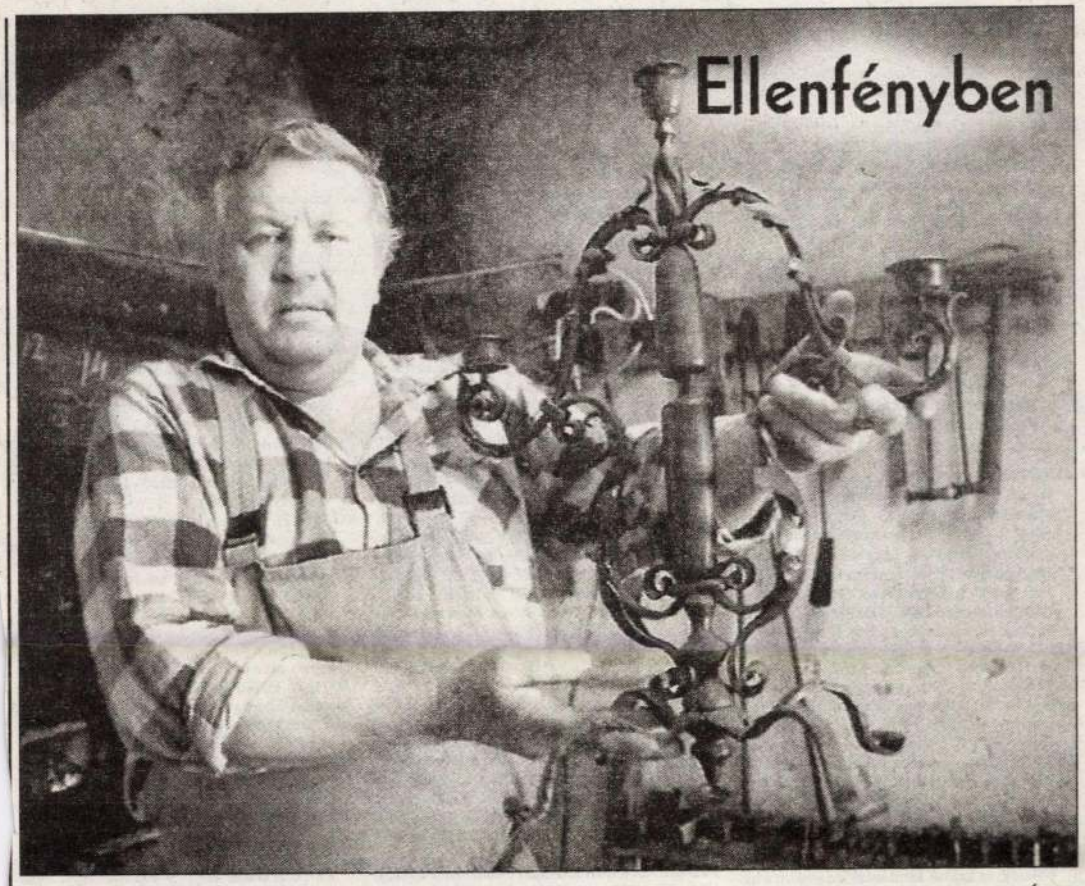
x **Megjelent** az idei Tungsram rádió- és fénynaptár. A csinos kiállitású, sok képpel tarkított kis könyv részletes naptári részen kívül mindenki számára hasznos tudnivalókat tartalmaz nemcsak a rádiózás minden kérdésével kapcsolatban, hanem olyan világítástechnikai kérdésekkel is foglalkozik, amelyek lakásunk helyes világítására adnak értékes útbaigazításokat.

Bainville:

NAPOLEON

AZ ATHENAEUM ÉLETREGÉNY SOROZATÁBAN KÖTVE 5·40 P.

Ferkó István dinkovács

FOTÓ: MTI

Külföldi vásárlók is érdeklődnek a nógrádszakálli Ferkó István díszműkovács népi iparművész kovácsolt műremekei iránt. A mester húsz éve folytatja e szép szakmát, melyben az anyag megmunkálásának különböző szakaszai kellő testi erő és szépérzék ötvözését követelik meg. A kovácsoltvas lámpatestben gyönyörködve eltűnődhetünk azon, hogy a szocializmus nagy civilizatórikus vállalkozása, a villamosítás lezárulásával és kiteljesedésével – amelynek jelképes és valóságos fénypontja az örömtánccal körültáncolt, két szál dróton lógó csupasz villanykörte volt – vajon a világosság csillárok fényözönében pompázó korához jutottunk-e közelebb mi is, vagy Ferkó mester exportra áll át, mert minálunk nem kevés lakásban a megbokrosodott tarifákkal maholnap beköszönt a bibliai sötétség

A Főtáv Rt. közleménye

A távhőszolgáltatás lakossági díjait a települési önkormányzatok állapítják meg. A hírekben szereplő ötszázalékos áremelés csak az erőművek által termelt és a távhőszolgáltató számára értékesített hő árára vonatkozik – tájékoztatta az MTI-t közleményben a Főtáv Rt. Az október 1-jével emelkedő energiaár mértéke és a díjemelés hatályba lépésének időpontja az önkormányzati testületek dönté-

● Orbán Viktor, a Fidesz-Magyar Polgári Párt elnöke lesz a vendége ma este 19 órakor a Fidesz kerületi irodájában tartandó politikai fórumnak (Bp. XIII., Balzac u. 5.). A fórumot „Itt és most!" címmel hirdették meg.

● A TF-esték sorozatban holnap 18 órakor „A magyarság helyzete az Európai Unióhoz történő csatlakozás küszöbén" címmel Duray Miklós tart előadást a TF aulájában (Bp. Alkotás u. 44.) Köz-

RAGYOGJ! (Shine) Színes, feliratos ausztrál film* CORVIN FILMPALOTA, HORIZONT, PUSKIN

ROMY ÉS MICHELE (Romy and Michele's High School Reunion) Színes, feliratos amerikai film* DUNA, OLIMPIA

HULLÁMSÍR (Last Cut) Színes, feliratos olasz–venezuelai film*** BROADWAY

JACKIE CHAN: ELSŐ CSAPÁS (First Strike) Színes, feliratos amerikai film* APOLLÓ, BARTÓK, BÁSTYA, CINEPLEX ODEON MULTIMOZI, CORVIN FILMPALOTA, KOSSUTH, METRO

5. TITANIC NEMZETKÖZI FILMJELENLÉT FESZTIVÁL X. 2–12. BROADWAY, ÖRÖKMOZGÓ, TOLDI

BUDAPESTFILM FILMINFORMÁCIÓS SZOLGÁLAT
Telefonszáma: 303-1500
Naponta reggel 10 órától este 8 óráig!
Felvilágosítás filmekről, moziműsorról!

FŐVÁROSI M

október

ALKOTÁS: Helyár: délelőtt + délután 250 Ft, éjjel 280 Ft. Nyugdíjas-mozibérletre 50% kedvezmény! Féktelenül 2. – Teljes gőzzel (mb. am.)* 2, éjjel 10. Lege stereo. Con Air – A fegyencjárat (am.)** 4. Lege stereo. Utánunk a tűzözön (am.)** 6. Lege stereo. Nekem 8. (mb. am.)* 8. Lege stereo. Susi és Tekergő (mb. am. rajzfilm) 4–5-ig de. f11. Lege stereo. Jurassic Park (mb. am.) 4–5-ig 12. Lege stereo.

ALKOTMÁNY: Nyugdíjas-mozibérletre 50% kedvezmény! Jurassic Park (mb. am.) f4, h6. Féktelenül 2 – Teljes gőzzel (mb. am.)* 8.

APOLLÓ: Nyugdíjas-mozibérletre 50% kedvezmény! JACKIE CHAN – ELSŐ CSAPÁS (am.)* 11, 1, 3, 5, 7, 9.

ÁTRIUM: Nyugdíjas-mozibérletre 50% kedvezmény! Az elveszett világ: Jurassic park (mb. am.) f11, 1, f4, 6, f9. 3–4-ig éjjel 11 is (2. h. prol.). Dolby stereo.

BARTÓK: Helyár: délelőtt 300 Ft, délután + éjjel 350 Ft. Nyugdíjasmozibérlet-kedvezmény a délelőtti és az első délutáni előadásokon a helyár 50%-a. JACKIE CHAN – ELSŐ CSAPÁS (am.)* 10, 12, 2, 4, 6, 8. 3–4. éjjel 10 is.

BÁSTYA: Helyár: délelőtt 300 Ft, délután + éjjel 350 Ft! Nyugdíjasmozibérlet-kedvezmény a délelőtti és az első délutáni előadásokon a helyár 50%-a. Klimatizált nézőtér! JACKIE CHAN – ELSŐ CSAPÁS (am.)* 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10. Lege stereo.

BROADWAY: Helyár: 350 Ft. HULLÁMSÍR (olasz–venezuelai)*** 4, 6, 8. Lege stereo. 5. TITANIC NEMZETKÖZI FILMJELENLÉT FESZTIVÁL: Tetsuo I. – Vasember (japán, T. Shinja) 3-án éjjel 10. A srácok visszatérnek (japán, K. Takeshi) 4-én 12. Amikor királyok voltunk – Muhammad Ali (am., L. Gast) 4-én 2. Tetsou II. – Testkalapács (japán, T. Shinja) 4-én éjjel 10. Alul semmi (ang.–am., P. Cattaneo) 5-én 12. Fedőneve: Donnie Brasco (am., M. Newell) 5-én 2. A filmek eredeti nyelven, magyar hangalámondással kerülnek vetítésre!

CINEPLEX ODEON MULTIMOZI (Pólus Center): Helyár: 490 Ft. Gyerek- és nyugdíjasjegy: 300 Ft. Keddi egységes helyár: 300 Ft. Hétköznap 16 óra előtt minden jegy 300 Ft. Minden pénteken és szombaton éjféli előadások. (SDDS-digital, Dolby digital, DTS-digital, klimatizált). Az elveszett világ: Jurassic Park (mb. am.) n11, h11, h1, n2, n4, 4, 6, f7, h9, n10. 3–4-ig éjjel f12, h12 is. JACKIE CHAN – ELSŐ CSAPÁS (am.)* n12, f2, f4, f6, h8, 10. 3–4-ig éjjel 12 is. Bűvölet (am.)** 2–3-ig és 6–8-ig 11, h2, n5, h7, 9. 4–5-ig h7, 9. 3–4-ig éjjel n12 is. Ebadta delfin (mb. am.) 4–5-ig 11, h2, 4.

CORVIN BUDAPEST FILMPALOTA: Helyár: 300–460–490 Ft. Teleeffonszám: 313-9897. Mindennap az első előadásokra nyugdíjasmozibérlettel 50%-os kedvezmény! Szerdán egész nap Corvin-kedvezmény – minden jegy 300 Ft. Csoportos ifjúsági kedvezmény (előre egyeztetve) a Csinibaba előadásaira. Nonstop automata jegyrendelés 24 órán keresztül 1 vagy több napra előre: 303-1500. Jegyrendelés 9–21 óráig: 303-1525, 313-9897. Corvin-parkolóház a Futó utcában: Corvin-mozijeggyel 3 óra csak 100 Ft. Klimatizált, hűtött nézőterek! Az elveszett világ: Jurassic park (mb. am.) 10, h11, 11, f1, n2, f2, 3, h4, 4, f6, f7, 8, 9, éjjel 10, f11, f12. 3–4-ig éjjel f1 is. Dolby digital. JACKIE CHAN – ELSŐ CSAPÁS (am.)* 10, h12, f2, f4, f6, f8, f10, éjjel f12. Dolby digital. RAGYOGJ! (ausztrál)* 2-án 5, 7. 3–8-ig 4, 6, 8. Dolby stereo. Men in black – Sötét zsaruk (mb. am.)* 2-án 11, 1, 3, h8, éjjel 11. 3–8-ig 10, 12, 2, h8, éjjel 11. Dolby digital. Féktelenül 2. – Teljes gőzzel (mb. am.)* f2, n7, h10. Dolby digital. Nekem 8 (mb. am.)* f12, h6. Dolby stereo. Bűvölet (am.)** h9. Dolby stereo. Csinibaba (magyar) h4. Dolby stereo. Mikrokozmosz (fr.) de. n11. Dolby stereo.

DUNA: Telefon: 320-4947. Nyugdíjas-mozibérletre 50% kedvezmény! ROMY ÉS MICHELE (am.)* 2-4-ig és 6–8-ig 11, 1, 3, 5, 7, 9. 5-én 1, 3, 5, 7, 9. 3–4-ig éjjel 11 is. Dolby stereo. Majomparádé (mb. am.) 5-én de. 11. Dolby stereo. Egységes helyár: 150 Ft.

FLÓRIÁN: Helyár: 250–320 Ft. Minden hétfőn és kedden 50%-os kedvezmény! Men in black – sötét zsaruk (mb. am.)* f5, 8. Lege stereo. Féktelenül 2. – Teljes gőzzel (mb. am.)* 6. Lege stereo. Az elveszett világ: Jurassic Park (mb. am.) 3–5-ig este f10. Lege stereo. 101 kiskutya (mb. am.) 4–5-ig de. 11. Lege stereo. Susi és Tekergő (mb. am. rajzfilm) 4–5-ig 1. Lege stereo. Ebadta delfin (mb. am.) 4–5-ig f3. Lege stereo.

HOLLYWOOD MULTIPLEX (Duna Plaza): Helyár: 16 óra előtt: 360, 16 órától 520 Ft. Jegyrendelés a következő telefonszámokon: 465-1165, 465-1166, 465-1167, 465-1168. Éjféli mozi minden pénteken és szombaton 24 órától! Jegyek már most vásárolhatók az ÁL/ARC (Face/Off) című film X. 9–15. közötti előadásaira. Klimatizált, hűtött nézőterek, a mozilátogatás alatt a parkolás ingyenes. Az elveszett világ: Jurassic park (mb. am.) f10, 12, f3, 5, h8, éjjel f11. 3–4-ig éjjel 1 is. DTS-digital. Eredeti nyelven, magyar felirattal: f11, 1, h4, f7, n10. 3–4-ig éjjel h12 is. DTS-digital. Men in black – Sötét zsaruk (mb. am.)* 11, n2, f4, h6, 8, éjjel n11. 3–4-ig éjjel n1 is. DTS-digital. Eredeti nyelven magyar feliratal: 6, f9. Dolby stereo. ÁL/ARC (Face/Off) (am.)** Premier előtt 3–4-ig éjjel h1. DTS-digital. Féktelenül 2. – Teljes gőzzel (mb. am.)* 2-án 10, f1, 3, f6. 3–8-ig 10, f1, 3, f6, n9, éjjel h11. Dolby digital. Nekem 8 (mb. am.)* h11, f2, 4, n7, h9, éjjel 11. Dolby stereo. Susi és Tekergő (mb. am. rajzfilm) de. reo. Utánunk a tűzözön (am.)** h5, h8, 10. Dolby stereo. Anaconda (am.)** f12, 2, 4, éjjel h11. Dolby stereo. Kolja (cseh) h12, n3, 7, f10. Dolby stereo.

HORIZONT: Helyár: délelőtt 300 Ft, délután + éjjel 350 Ft. Nyugdíjas-mozibérletre 50% kedvezmény! Men in black – Sötét zsaruk (mb. am.)* 10, 12, 2. Lege stereo. RAGYOGJ! (ausztrál)* 4, 6, 8, 10. Lege stereo.

HUNYADI: A matiné-előadások kivételével nyugdíjas-mozibérletre 50% kedvezmény! Az elveszett világ: Jurassic park (mb. am.) h4, n7, h9. 3–5-ig éjjel 11 is. Susi és Tekergő (mb. am. rajzfilm) 4–5-ig de. 10. Batman és Robin (am.) 4-én h12. Hanta boy (mb. am.)* 5-én 12. Con Air – A fegyencjárat (am.)** 4–5-ig h2. Matinék helyára: 100 Ft.

KOSSUTH: Helyár: hétfőtől szerdáig: 300 Ft, csütörtöktől vasárnapig 16 óráig: 300 Ft, 16 óra után 460 Ft. Az elveszett világ: Jurassic park (am., eredeti nyelven, magyar felirattal) 10, f1, 3, f6, 8, éjjel f11 (2. h. prol.). DTS-digital. JACKIE CHAN – AZ ELSŐ CSAPÁS (am.)* 10, h12, f2, n4, 5, este 9, h11. Dolby digital. Bűvölet (am.)** h7, 9, éjjel 11 (3. h. prol.). Dolby stereo. Men in black – Sötét zsaruk (mb. am.)* f11, f1, f3, 5, 7, 9, éjjel 11 (5. h. prol.). Dolby stereo. Ebadta delfin (mb. am.) 10, h12, f2 (4. h. prol.). Dolby stereo. Az angol beteg (am.)* f4, n7 (23. h. prol.). Dolby stereo.

KÓBÁNYA: Helyár: 300–350 Ft. Az elveszett világ: Jurassic park (mb. am.) h3, n6, h8. 3–4-ig éjjel 10 is. Dolby stereo.

LUX: Helyár: 80–300 Ft. Men in black – Sötét zsaruk (mb. am.)* f5, 8. Nekem 8 (mb. am.)* 2–6-ig és 8-án 6. Alkonyattól pirkadatig (am.)* 7-én 6. A szikla (am.)* 3–4-ig éjjel 10. 101 kiskutya (mb. am.) 4–5-ig de. 11. Hanta boy (mb. am.)* 4–5-ig 2.

METRO: Nyugdíjas-mozibérletre 50% kedvezmény! JACKIE CHAN – AZ ELSŐ CSAPÁS (am.)* 2–3-ig és 5–8-ig 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10. 4-én 10, 12, 4, 6, 8, 10, éjjel 12. 3-án éjjel 12 is. Lege stereo. Retúr (magyar) 4-én 2: zártkörű előadás. *Kamaraterem:* 101 kiskutya (mb. am.) 4–5-ig de. 11, 1. Egységes helyár: 200 Ft. Francia csók (am.) 3–5-ig és 7–8-ig 3. Mikrokozmosz (fr.) 5, 7. Las Vegas, végállomás (am.)*** este 9.

OLIMPIA: Helyár: 300–350 Ft. Klimatizált, hűtött nézőtér! ROMY ÉS MICHELE (am.)* 4, 6, 8. 3–4-ig éjjel 10 is. Dolby stereo.

PUSKIN: Nyugdíjas-mozibérletre 50% kedvezmény! RAGYOGJ! (ausztrál)* 11, 1, 3, 5, 7, 9. 3–4-ig éjjel 11 is. Lege stereo. *Kamaraterem:* Retúr (magyar) f12, f3, f6. Sleepers – Pokoli lecke (am.)** f9.

SOTE: Féktelen Minnesota (am.)* 4-én éjjel f12. Anaconda (am.)** 4-én éjjel f2.

SPORT: Helyár: 300 Ft. Az elveszett világ: Jurassic park (mb. am.) 4, f7, 9 (2. h. prol.). Dolby stereo.

UGOCSA: Helyár: 80–300 Ft. Men in black – Sötét zsaruk (mb. am.)* 4, 6, 8. 4–5-ig du. 1 is. Dolby stereo. A bestia (am.)** 3–4-ig éjjel 10. Dolby stereo. 101 kiskutya (mb. am.) 4–5-ig de. 11. Dolby stereo. Hanta boy (mb. am.)* 4–5-ig f3. Dolby stereo.

URÁNIA: Helyár: 400 Ft. Klimatizált, hűtött né-

Ferkovics József

Kossuth Klub

1997 ápr. 26.

Lásd: Farkas Attila

4.)
megcsinálni? Nem történeti
nagyszabású rekonstrukciójár
nak, olyan formán, hogy oeuvr
historiai feladatok, amiknek
a múltba, hanem épités a jöv
esemény volna egy nagyszabás
Individualismus" c. imû könyv
járna, hogy vállvetve kellen
ne. Ha kedve volna rá, paris
megbeszélhetnők a tervet. Ny.
a <——————— 5.) Lavotta ne

mdk.

Ferkó Józsefné

édesanyja kiszitelle valószinüleg a fejrevaló slingölt kendőt Komárvároson 1850 körül

H. Kerecsényi Edit: Az asszonyok fejviseletének alakulása Kiskomáromban.
Néprajzi Muzeum Evkönyve 1957. 126–127. l.

BARABÁS

Ferkovics József

8800 Nagykanizsa
Hunyadi út 27.

1961-ben született Letenyén. Az általános iskola elvégzése után Komlón az Ipari Szakmunkásképzőt végezte el. Pécsett tanult rajzolni Horváth Dénes grafikustól. Az elmúlt évben több kiállításon szerepeltek munkái itthon és külföldön.

1961 in Letenye geboren. Nach Beendigung der Grundschule beendete er die Berufsausbildung in Komló. Vom Grafiker Dénes Horváth lernt er in Pécs das Zeichnen. Im letzten Jahr waren seine Arbeiten auf mehreren Ausstellungen im In- und Ausland zu sehen.

He was born in Letenye, 1961. After finishing elementary school he went to Komló to study on in the Vocational School of Industry. He learnt to draw in Pécs instructed by Dénes Horváth graphic-artist. Last year he was a participant at some exhibitions in/outside the country.

F e r l a n d Keresztély szobrász
/Kassa 1775./

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
238.
"Kassán polgárjogot nyert müvészek"

M. D. K.

FERLAND, Christianus szobrász

1775-ben lett kassai polgár

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1958.
I. 144., 192. l.

Ferland Keresztély

szobrász

L.

Szendrey-Szentiványi

496. l.

— A emléki, a melyet jobb keriben tart,

48. Ereklyemuz.

I, de a kinek

* hol

mellett kövön ülve busul a ~~m~~ (narancsos piros
~~a jobbjában~~ nejének arczképét ~~tartja~~
vetette és szolgálati jelvényt visel, si-
háttérben három lovas őrszem ~~porul~~ hik, mig
yos közlegény van.

és jobbra fordultan ábrázol

.2 cm.
czi emlékek muzeumából (107/95.No.177).
iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

L Teléje alól jobbra * Puszta Her-
Kály 11. Juli 1849".

(75)

406

Ferland Kerestely

Nobais

1775

l.

Arch. Ert

1904. 275. l.

Kemény Lajos ciklus

sok ellenére is sikerült a községi
sleget teljes mértékben biztosita-
rékossági rendszabályoknak a követ-
az egyes kiadásoknál elért megta-
ul rozását.

endelet az üzem - és üzletvitelben
a fel az üzemeket. Teljes mérték-
get, amely a mostani sulyos idők-
dik, kiadásainkban a lehetőséghez
eszközéhez folyamodtunk. Az elő-
vatokban sőt rovatokban mutatkozó
dszabályok következménye.

Ferland, Kecntély

zobrazit

Kassa. 1775

lásd

Metveészet

1913. 238. l.

Kamaj Lapok

cikke

Rómaiak epizód fából 44-176.

Ferland Keresztély. szobrász (sculptor ex Curlandia oriundus), a XVIII. század második felében Kassán élt, hol 1775-ben nyert polgárjogot.

Kemény Lajos: A renaissance és roccoco Kassán. *Arch. Ért.* 1899. 115. l. — *U. az:* Műtörténeti adatok Kassa multjából. *Arch. Ért.* 1904. 275. l. — *U. az:* Kassán polgárjogot nyert művészek. *Művészet.* 1913. 238. l.

Ferland Károly

kéjfaragó

1775. Kassa

polgárjog.

l.

Arch. Ért.

1916. 235. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36

Ferlandt Keresztély

Népfaragó

I. Kassa

† 1778 (?)

Arch. Ért.

1916. 232. l.

235. l

Kerneny Lajos: Mű-

ej művelődéstört.

adatok Kassa vá-

ros életéből a to-

koki korban.

PADIGLIONI STRANIERI

N. B. - La successione dei Padiglioni qui segue l'ordine alfabetico dei nomi delle rispettive Nazioni.

Fernando Farulli
grafikus

MDK.

A Szinyei terembe 28 olasz grafikus kiállítást rendez.

ff.: Mai olasz grafika
Magyar Nemzet, 1959. márc. 9.

4f.

Őrálló táblalleső, Hrg Val.
les, Regen. Mica te alk. -
Mód"e. Kép.

Mat. Gyula, 1894. 110.-119.o.

p.: Kéjkiáltásul... etc.

Ötödik tél, Balleis, Fiala Vil-
ma, Illésdaru, Hegyvi-
dék Adat meg dátum 4" Hely

Kat. Gyula, 1894. 110.-119. o.

p.: Képkiállítás ... etc.

Fernengel György
özv.

Sandrey - Szentiványi

496. l.

)en.

lető, hol tábori tűz mellett
)brafordultan ábrázolt vértes
ával fejét támasztotta meg,
a melyet jobb kezében tart,
yegét vállravetette és szol-
:inek sisakja és kardja a föl-
rom lovas őrszem portyázik,
t ló mellett, egy dragonyos
ól jobbra: »*Puszta Harkály*

cm. — Lelt. sz. 643. — Értéke
eith-féle ereklyemúzeumból. —
datokat l. a 62. lapon az 593
prilis 23-án (107–95). — Átvételi
tudomásul vette az 1896 április
).

Fernengel Győző

ök.

l.

Kőmagyóki.

1922. ny.

Fernengel György
ötvös Nagyszeben
Kőmagyarország. 251. l.

1422

Georgius Fernengel, M 1652, e. —1675.
Mellboglár, ékkövekkel. — Heftel m. Steinen.
Mus. Nat. Hung.

15 Anasztázia		**Görög** Kreszcenc **Izraelita** Nizan 23
CSÜTÖRTÖK **16** Labrei B. Józs.		**Protestáns** Lambert **Görög** Agape **Izraelita** Nizan 24
PÉNTEK **17** Anicét		**Protestáns** Anicét **Görög** Simeon pk. **Izraelita** Nizan 25
SZOMBAT **18** Apollonius	1936 Április 30 nap	**Protestáns** Ilma **Görög** János szerz. **Izraelita** S. Semini

16-ik hét Nap kelte 5 óra 18 pk. — Nyugta 18 óra 53 pk.

Fernengel György, ötvös. 1638—42-ig Brassóban Böss Péternél ~~(l. o.)~~ tanulta az ötvösséget. Mint mester 1657 körül Nagyszebenben élt.

Albrich, Karl: Die Bewohner Hermannstadts im Jahre 1657. *Archiv* des Vereines für sieb. Landeskunde. 1883. XVII. 284. l. — *Gyárfás Tihamér:* A brassai ötv. tört. Brassó, 1912. 50. l.

Fernengel, l. még *Filtsch.*

Egy ékkövekkel diszitett ezüst mellboglára a M. Nemz. Muzeum Tört. Tárában van.

Fernengel Jancs

épitett

1657

Vajszeba

lásd

Filtsch Jancs

alatt is.

Albrich Herm

268. l

Fernengel, l. még Filtsch

D L.

Szendrey - Szentiványi

496. l.

gyermekei körül az anya könyét fogo

48. Ereklyemuz.

lesült meg)

anyarodó úton halad előre, mi alatt
leány jobb kezét szeme fölé tartja,
osan megfeszíti magát. Körülötte öreg
ya megugatja. A háttérből
vonit

cm.
rczi emlékek muzeumából. (107/95No. 95).
-iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

(75)

404

Fernezelyi Sándor

Vadász György és Preisich Katalin terve /épitészmunkatárs Elekfy Mária, épitész konzulens dr. Preisich Gábor, statikus tervező Fernezelyi Sándor/ az alábbi pályázaton 60.000 forintos dijban részesült. /ismertetés, képpel/

Molnár Péter: A MTESZ Székház tervpályázata 1970.
Magyar Épitőművészet, 1971. 1.sz. 2-7. l.

Fernezelyi Sándor

Jankovich Oszkár: Szakály-Rogöly komplex sertéstelep. Építész-itányitó te vezó Jankovich Oszkár, munkatársak Dercsényi Pál és Ürögi József építészek, Fernezelyi Sándor szerkezettervező mérnök. /képes ismertetés/

Magy.ép.ip. 1971.lo.sz. 572-580.l.

FERNEZELY GERGELY

Bojár Iván András: Irodaház a Tölgyfa utcában

Népszabadság 2000 III 1

3lo.

Tolnai Károly - Fülep Lajosnak

Mélyen tisztelt Tanár ur!

üdülésem utolsó hetén, fel
kérem, hogy ne vegye zokon azt,
őszinte hála és tisztelet ilyen
Az ilyen levelek megirásának azé
bennük nem mondhat semmi ujat a
azonban jogosultságuk, mert a ta
képes belenyugodni abba, hogy a
szem, hogy ez a tulajdonképeni
vettem kezembe.

Itt a nap legnagyobb részé

Közép-európai tárlat öt ország hét pályaudvarán

A jószomszédság művészete

A május 1-jei EU-bővítés előzményeként a bécsi Südbahnhofon és a pozsonyi, illetve a brnói állomáson kedden, a grazi és a szombathelyi pályaudvaron szerdán, a villachi, valamint a ljubljanai állomáson pedig ma párhuzamos kiállítás nyílik. EU & You szlogennel, A jószomszédság művészete címmel öt ország hét városában tizennégy kortárs művész mutatja be legújabb munkáit.

Wagner István / Bécs

Wolfgang Schüssel osztrák kancellár a bécsi megnyitón elmondta, az ötlet „természetesen" egy bécsi kávéházban született. A kiállítás mögött politikai vízió is rejlik: „Az egyesült Európa képzete, egy olyan földrészé, ahol minden állam megőrzi saját identitását és kultúráját, s ezáltal gazdagítja az egész kontinens kultúráját és identitását is" – mondta Schlüssel. Peter Weibel kurátor Odesszában született, Bécsben és Párizsban tanult, amerikai, német és osztrák városokban tanított és dolgozott mostanáig, így szinte predesztinált a nemzetközi projekt koordinálására, amelynek szervezője a KulturKontakt Austria. Ő tizennégy osztrák, magyar, cseh, szlovák és szlovén művészt kért fel az aktuális témakör friss feldolgozására.

Az ünnepélyes bécsi megnyitáson a magyar kulturális kormányzatot Schneider Márta helyettes államtitkár képviselte. A kiválasztott művészek közül elsőként Gáyor Tibort említhetjük, aki 1956-tól él Bécsben, itteni munkája pedig az egyesülés dátumát viseli címeként. Különféle hosszúságú lécekből komponált, monumentális faplasztika, amely kék és sárga kolorittal, illetve a szétfeszített köteg kettős kúpjával képez kontrasztot, az EU jövőjét szimbolizálva.

Maurer Dóra korábbi projektjét fejlesztette tovább egy galambról, álló és pihenő helyzetben. A komputeres animációhoz természetfilmet használt alapanyagként, a különféle színű és méretű madarak helyenként átfedik egymást az emeleti korlátra feszített vásznon.

A „nagy öregek" mellett az ifjú nemzedéket képviselő Szegedy-Maszák Zoltán és Fernezelyi Márton See-trough elnevezésű interaktív számítógépes installációja egy-egy nagy vászon, érintős képernyő és videokamera révén élő láncot teremtett más pályaudvarok várótermeivel és közönségével, amelyek egymásba folyva kaotikus videoalagutat hoztak létre a nézők aktív közreműködésével.

Udvarias gesztus volt a vendéglátók részéről, hogy Ausztria egyik képviselője is „hazánk lánya", az 1976 óta Bécsben élő és alkotó Éva Eszter Bodnár, aki A4-es méretű áttetsző, öntapadós fóliákra másolta rajzait, és ebből rakott ki egész falat betöltő „mozaikot" a Südbahnhof várótermének földszintjén.

A prágai Ivan Kafka cseh nemzeti színű nejlonzacskókat fújt fel „trikolórnak", az ostravai Jirí Suruvka önmagát örökítette meg EU-jelképpel videoinstallációján.

A szlovák Erik Binder a közreműködő országok nyelvein ragasztott fel röplapokat mindenfelé versekkel, címszavakkal, szólásmondásokkal; míg Lucia Nimcová a szóban forgó pályaudvarokon örökítette meg az egyes országok várakozó polgárait fotográfiáin.

A horvát Marina Grzinic és a szlovén Aina Smid alkotópárosa az egykori Kelet-Európa művészetének társadalmi-kulturális hátterét dokumentálja videoinstallációján, míg a ljubljanai Irwin alkotó kollektíva megpróbálja összefogni az egész térséget, az East Art Map keretében.

ÉLET ÉS IRODALOM
IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP
Kedvezményes előfizetési díj
1 évre 11 300 Ft
Megrendelhető
a szerkesztőségben
(1089 Bp., Rezső tér 15.)
Telefon: 210-5149, 210-5159
Fax: 303-9241
E-mail: es@es.hu
A PÉ
Írások
Most
inte
Demszky G
Megjelenik minden pénteken! Rendelje

Magyar Hírlap 37. évf. 100. sz. 2004. ápr. 29. 12. l.

	507 493	7,69%
	275 000	4,17%
	5 800 000	87,88%
tvények		
	211 430	3,20%
	588 570	8,92%
	800 000	12,12%
	6 600 000	***100,00%***

inek változásai

ség miatt 2003. február 28-i hatállyal lemon-
gi tagságáról.
ollai Imre úr a 2003. május 23-i évi rendes
gatósági tagságáról. A közgyűlés külső tag-
:skó Zoltán urat választotta meg a Társaság
urat felügyelőbizottsági taggá választotta.
ott közgyűlése 2004. június 7-től ötéves idő-
ként megválasztotta a Társaság Igazgatósá-
z a közgyűlés 2004. április 7-től öt éves idő-
aivá választotta dr. Borsányi Gábor urat, dr.
itz Sepulverda urat, valamint Kéri Attila urat.
re a Társaság könyvvizsgálójának az Ernst &
óváhagyta Hergovits Mariann személyében a

körében

alkalmazottainak a létszáma 2003. december
er 31-én 189. Konszolidált szinten az alkalma-
n 236, míg 2002. december 31-én 189 fő volt.

ltozások

ját érintő változás nem történt. A Bank az év
t nyitott Pécsett.

gbank Rt. 2003. évi konszolidált, auditált

Adatok E Ft-ban

	2002.12.31.	*2003.12.31.*	*Változás (%)*
	17 201	25 021	145,46%
	2 096 405	3 447 149	164,43%
ések	45 129 661	195 590 602	433,40%
ek	64 615 022	105 202 193	162,81%

apírok,
kat is
amú

12. Szokásos (üzleti) tevékenység eredménye	490 605	4 952 600	1009,49%
13. Rendkívüli eredmény	-2 070	-6 075	293,48%
14. Adózás előtti eredmény	488 535	4 946 525	1012,52%
15. Adófizetési kötelezettség	97 248	920 230	946,27%
16. Adózott eredmény	391 287	4 026 295	1028,99%
17. Általános tartalék	42 539	403 570	948,71
18. Jóváhagyott osztalék		660 000	
19. Mérleg szerinti eredmény	**348 748**	**2 962 725**	**849,53%**

IV. Az FHB Földhitel- és Jelzálogbank Rt. 2003. évi gazdálkodásai adatainak rövid elemzése

Az FHB Földhitel- és Jelzálogbank Részvénytársaság 2003. évi éves jelentése a magyar Számviteli Törvény előírásai szerint összeállított auditált, konszolidált mérleget és eredménykimutatást tartalmazza a Tpt. által előírt tartalommal. A konszolidálásban kizárólag a Bank 100%-os tulajdonában álló FHB Szolgáltató Rt. szerepel, amely annak akviráló ügynökeként tevékenykedik.

Jövedelmezőség

Az FHB dinamikus növekedése 2003-ban is tovább folytatódott, aminek következtében alapítása óta a **legsikeresebb évet zárta.** Az FHB a hazai jelzáloglevél és lakáshitel piac egyik meghatározó szereplőjévé vált 2003-ban. A 2002-es első nyereséges üzleti év után 2003-ban a **konszolidált adózott eredmény** 4 026 millió forint, amely az előző évinek 10,3-szorosa.

Az eredményben meghatározó súlyú **kamatkülönbözet** egy év alatt 135%-kal, 9 694 millió Ft-ra nőtt. A kamatbevételek 97%-a a refinanszírozást is tartalmazó hitelezésből származik. A fizetendő kamatokat csaknem teljes egészében a jelzáloglevelek után fizetendő kamatráfordítás tette ki. A tavalyi évben a **díjbevételek** összege 2 171 millió forintra rúgott, a bázisévhez képest 60%-os növekménnyel. A díjbevételek nagyobbik hányadát az értékbecslési díjak tették ki. A **díjkiadások** összege egy év alatt 393 millió Ft-ról 1 472 millió Ft-ra emelkedett, amelynek csaknem felét a hitelforrásként szolgáló jelzáloglevelek forgalomba hozatalával kapcsolatok díjak adták.

A **pénzügyi műveletek nettó eredménye** 2003 végén 675 millió Ft-ot tett ki, ennek döntő részét a Társaság részvényeinek novemberi tőzsdei bevezetésén elért 563 millió Ft-os árfolyamnyereség jelentette.
A takarékos és megfontolt költséggazdálkodásnak köszönhetően a **működési költségek** mindössze 30%-kal haladták meg az előző évit, a költséghatékonyság jelentősen javult.

Portfolió minősége, értékvesztés és céltartalék képzés

A Bank portfoliója az elmúlt időszakban a gyors növekedés mellett is megőrizte igen jó minőségét. A jelzáloghitelek fedezeteinek sajátosságaiból adódóan az ügyfelek fizetőkészsége meghaladja a bankszektor átlagát: a Bankban a **problémamentes követelések aránya** az összállományon belül 2002 végén 97,7%-ot, 2003 végén **99,1%**-ot tett ki. A problémás minősítésű hitelek után képzendő értékvesztés és céltartalék összege egy év alatt mindössze nettó 26 millió Ft-tal növekedett.

MDK

Fernstein, J.de

metszete az eszterházi szinház alaprajzáról, homlokzatáról, hosszmetszetéről, a szinpad, illetve a hercegi páholy irányában néző egy-egy keresztmetszetéről.

Horányi Mátyás: Eszterházi vigasságok. Bp. 1959.

48.1.

Fernstein, J. de

Repr:

rajzai és metszetei az eszterházi operaházról. /del et sc/.

Az operaház homlokzata.
59.l. 17. kép.
Az operaház keresztmetszete a diszpáholyal.
61.l. 18. kép.
Az operaház keresztmetszete a szinpaddal.
63.l. 19. kép.
Az operaház alaprajza. 65.l. 20. kép.

Horányi Mátyás: Eszterházi vigasságok. Bp. 1959.

Fernstein , J. de.

MDK

Repr:

Az eszterházi operaház hosszmetszete.
/del. et sc./

67.1. 21. kép.

Horányi Mátyás: Eszterházi vigasságok. Bp. 1959.

Fernstein Y.

rajzoló és rézmetsző

L.

Szendrey - Szentiványi

496. l.

d Szepes.

48. Ereklyemuz.

n, ki magához vett
ó huszár kisfiát tartja ~~kezeiben~~ és védi
-visszanéz és balkezével előre mutat. Körelőtte
~~eszt jének tövében koszorúval. Előtte~~ a melynél
tt kézzel. Kissé jobbra, ~~a sirva fekadt~~ zokogó
i ~~valamin egy~~ eltörött ágyú kerekén fek-
~~ülve~~ a sirón túl romokat, a háttérben
zése balról a sirhanton: „Kugler“
Ez utóbbinak
cm.
zi emlékek muzeumából (107/95. No. 94).
ki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

kásterben láthatók, mig az
ki.

75)

402

Fernstein J.
verin. 1784.

Laid

Csatkai, Dr. André:
Joseph Haydn.
5. l. 83. szám
Könyvárunban

Simor prímás vásárolta, 1875.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 45. szám. — Az érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1875., 77—78. l. — Esztergom, II. évf. 1875., 4. szám. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 37. és 109. l. — Földváry István: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. — Esztergom, 1878-as évf., 370. l. — —ó: Az esztergomi Hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Rényi 22. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 767. l. — Körösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 238. l. — Maszlaghy II., 187. szám. — Esztergom vármegye . . . Bp. é. n. 176. l. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 4. l. —Lepold— Homor 97. l. — Gerevich PA, 249. l. — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Keresztelő Szent János

Csúcsos felső záródással, fa, olaj, 89 × 42 cm.
Jelezve jobbra lent: Ittenbach, 1878.
Simor prímás rendelte a művésznél.

—ó: Az esztergomi Hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Rényi 22. l. — Körösy: Esztergom. Esztergom,

Fernstein J. v.

rein

l.

Mel Est Kept

XXXI. d

Fernstein J., rajzoló és
rézmetsző. Luxemburgból
származott, Beesben tanult,
Wagner magyar tanítót
vett feleségül. 1784 körül
Pozsonyban dolgozott.

Fernstein, J. de

del. et sc.

Jelreisel:

Fürstl. Opernhaus
zu Esterház. Rezim.
Folio. N°7.
Klaprag, hosszmetszet,
homlokzat, a szinhas
keresztmetszete, a
harcsi fö'papoly
keresztmetszete.
Eg lapon.

Vred
ü Beschreibung des
Hochfürstlichen Schlos-
ses Esterházy im
Königreiche Ungern.
Presburg, 1784.

Forstein ?

Eszterház. T. 5523.

A nyugatról felvett látképen a kastély kapuja felé vezető úton öt csoportban férfiak és nők járkálnak. Felirata:

PROSPECT NACH DEM DORF SIPLAK GEGEN WESTEN.

fölül jobbra: N. 6.

Rm., mér. a vk. 17: 30.5 cm.
Beschreibung des hochfürtslichen Schlosses Eszterhász, Pressburg 1784.

140-95

Fernstein 2

Eszterház. T. 5524.

A kinai ~~[illegible]~~ épületet és a hozzá való kertnek térrajzát feltüntető lapnak, melyhez No. 1. Salettel kezdettel, és 9. Stiegen Sub littra P. befejezéssel magyarázó szöveg van adva, felirata alól:

BAGATELLE
Situirt auf dem CHINESER Platz und Gartten.

fölül jobbra: N. 8.

Rm., mér. a vk. 32.4: 19.3 cm.
Beschreibung des hochfürstlichen Schlosses Eszterhász, Pressburg 1784.

140-95

(Fenstein?)

Eszterház. T. 5522.

A herczegi kastély dél felől felvett látképén a virágágyak között szobrok képeznek diszt és az utakon férfiak és hölgyek képeznek csoportot. Felirata:

PROSPECT NACH DEM GARTAN UND WALD GEGEN SÜDEN.

fölül jobbra: N. 5.

Rm., mér. a vk. 17.1: 30.4 cm.
Beschreibung des hochfürtslichen Schlosses Eszterhász, Pressburg 1784.

140-95

Fernstein?

Eszterháza. T.5519 .

A herczegi kastély homlokzatát ábrázoló képen az uton négy csoportban urak, hölgyek és gyermekek vannak. Felirata alól:

PROSPECT NACH DEM DORF SCHITTER GEGEN OSTEN.

fölül jobbra: N.4.

Rm., mér. a vk. 16.7: 31.2 cm.
Beschreibung des hochfürstlichen Schlosses Esterhász, Pressburg 1784.

140-95

Fernstein J.

Eszterháza. T. 5520.

A herczegi operaház e tervezetén a PROFIL NACH DER LÄNGE, a GRUNDRISS ZU EBENER ERDE, a FACADE VOM EINGANG, a PROFIL GEGEN DAS THEATER és a PROFIL GEGEN DIE FÜRSTL: HAUPT-LOGE. Felirata fölül:

FÜRSTL: OPERNHAUS ZU ESTERHAZ.

jelzése alól jobbra: J. de Fernstein del. et Sc.

Rm., mér. a vk. 34.6: 54 cm.
Beschreibung des hochfürtslichen Schlosses Esterhász, Pressburg 1784.

140-95

FERRARIS Artur festő

SÁRMÁNY Ilona: Hevesi Lajos tárcái a magyar festészetről az 1888-1896 közötti időszakban. = Ars Hungarica, XVIII.évf. 2. sz. 1990 238.p.

FERSCHL, Mathias, pozsonyi keresztény

M. F., Rahmenmacher, 6 évet lánya meghalt. (1819, 6691)

Preßburger Zeitung
(Senthas)

MDK

Ferstel sanktpölteni rajztanár

1857-ben nagy anyagi sikerrel szerepel Sopronban Ferstel sanktpölteni rajztanár.

Csatkai Endre dr.: Steinacker Karoly soproni biedermeyerkori festó.

Az "Uj Sopronmegye" különlenyomata. 5.l.

Épitészet, világi

Akadémia palotája, Ferstel

Divatcsarnok, 1861.febr.26.9.72.

Főváros és vidék

Ferstel Henrik

A soproni várkerületi boltok kirakataiban mutatta be festményeit a közönségnek.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 11.1.

Ferstel Henrik

Sanktpölteni rajztanár 1857-58 Sopronban fest. Első alkalommal 80 portré. 6 Ft egy. Egyetlen kis vízfestménye volt ismert Lenk János Keresztély ülőportréjal858. Lenk Mária hagyatékából került Sopronba ujabban.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története 1962. Sopron 11.1

M.D.K.

Ferstel H enrik épitész

Bécs

Tervet készitett a Tud. Akadémia palotájához

Práter Jánosné: Százéves az Akadémia palotája

Magyar Nemzet 1965. dec. 48.l.

Ferstel J. bécsi épitész M.D.K.

Résztvett az Akadémia épületére kiirt tervpályázaton

Dr. Gergely Pál: Százéves az Akadémia palotája

Magyar Nemzet 1965. január 4. 4.l.

báró Fenstel Henrik

M.D.K.

Az Akadémia palotájának terespályázatára
ericsives irlésü pályatervet készítt[illegible].

Dr. Lechner Jenő: Budapest Műemlékei

Dr. Lechner Jenő: Budapest műemlékei József nádor korától
a Fővárosegyesítésig. 1961.

Bp. 1924.

Ferstel Henrik, festö MDK

az ötvenes évek vándor-piktora, az egykoru ujság szerint 1857-ben 80 képet festett s ez a siker hozta másodszor is vissza. Sopronba.

Dr. Csatkai Endre: A soproni piktura történetének vázlata. Ma gyar Müvészet. 1928. 7.sz. 562-4.l.

Ferstl MDK

épitész

/Az akademiai palota terveiről/
Vasárnapi Ujság 1861.119 o.

MDK

Ferstel építész

A magyar akadémia palota tervei. Vas.Ujs. 1862.
60.l.

MDK

Ferstel

Divald K.: A M.Tud.Akad. palotája és gyüjteményei. Bp. 1917.

MDK

Ferstel épitész

"A magyar akadémia palota tervei" c. album Ferstel épitész tervét is hozza.

Vas.Ujs.1862. 36.l.

MDK

Ferstel (építész)

tervet készíttett a tudományos akadémia épületére.

Dr. Kremmer Dezső: A felsőalsórországi városi múzeumok és a székesfővárosi múzeum.

Városi Szemle, Bp. 1913. VI. évf. 129. l.

M.D.K.

F Ferrabosco, építész

Az egri vár "Bergely-bástyájával szomszédos fal " jól felismerhető alaprajzán a kis toronnyal együtt. Wien, Kriegsarchiv, ill. National Bibliothek. 1568-ból. 30. kép. 108.o. 29.jegyz.

Détshy Mihály-Kozák Károly: Az egri vár feltárása 1957-1966. IV. 87.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. Eger. 1967.-Heves Megyei Múzeumok Közleményei. V. 1967

MDK

Ferabosco

terve az egész várost egy erődbe foglalta.
1555-ben még nem döntöttek a tervről, a következő évben jóváhagyás nélkül kezdték el annak megvalósítá-
át.sát.

Kozák Károly: Adatok a győri püspökvár történetéhez.

ARRABONA 3. Győr 1961. 33-55.l.

36.l.

M.D.K.

Pietro Ferraboscо, olasz hadmérnök

épített a törökök elleni védelmi idején Pozsony, Győr és Kanizsa várait.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp. 1968. 890. old.

Ferrabosco, Pietro építőmester.

Az egri vár ránk maradt alaprajzai közül a Pietro F.-általi 1568-ban készítettek a legkorábbiakról. Ez az akkori kétségtelen állapotot tünteti fel s azt is megmutatja, h. Miranduola terveiből (1560-61) mi valósult meg. Ennek a rajznak s az egykori leltárnak segítségével megállapíthatók a vár egyes részeinek elnevezései (17. rajz.)
(Patay Vidor átrajzolása.)

Gelovain Kálmán, Az egri vár (Eger) Bp. 1958. (Műemlékkönyv)

28
29.

M.D.K.

Ferrabosco, építész

Az egri vár "Gergely bástyája" a kis toronnyal.
"Részlet a vár Ferrabosco-féle 1568. évi felmérési rajzából. "ien, Kriegsarchiv, ill. National Bibliothek.
3o. ábra. 109. o. fekete repr.

Détshy Mihály-Kozák Károly: Az egri vár feltárása 1957-1966. IV. 87. o.

Az Egri Múz-Évkönyve. Eger. 1967.- Heves Megyei Múzeumok Közleményei. V. 1967

MOK

Terabosco Péter építőművész

Hübel Benedekkel együtt dolgozik 1558 és 1562 között dunántúli várak erődítési munkálatain.

Fallet Jenő: Tata városának építészetéről. - Tata, 1938. 22.l.

Pietro Ferabosco MDK

olasz építész
az elpusztult Zamirzsai vár alkotója, amely vázát régi alaprajzából (1572) ismerjük.
Részvett a pozsonyi régi főhatósági vár renaissance szárnyi pótlásának alakításában (1552-63)

Balogh Jolán: A magyar renaissance építészet 31.0. 36.0.

MD K

Ferabosco, Pietro
építész

részt vett

a pozsonyi várnak renaissance palotává való átalakitási munkálataiban /1552-1563/

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 294.o.

MD K

Ferrabosco, Pietro

olasz várépitő

tervei szerint a XVI. sz. 50-es éveinek derekán kezdték meg a győri várépitkezéseket.

Jenei Ferenc: Régi győri házak
Bp. 1959. 6.o.

MDK

Ferabosco építész

1581-ben a pozsányi várban épitett. 1853-ban megbizást kapott, hogy a szükséges mesteremberekkel menjen el az omladozó trencséni várba, amely ekkor már tiz év óta fedetlenül állott.

Herzog József: Adatok a hazai épitészet XVI. sz.-i történetéhez.

Magyar Művészet, 1927. 2.sz. 114.lap

MDK

Ferabosco épitész

Ferabosco Szalusztiusszal Kanizsán időzött, hogy a vár körül elterülő mocsarat lecsapolja. A következő évben a pozsonyi kamara házában Karlingh János kamarai tanácsosnak lakása atalakitását végezte.
1580. szept. Szentgyörgy és Bazin várának megvizsgálásában vett részt.

Herzog József: Adatok a hazai épitészet XVI. sz.-i történetéhez.

Magyar Művészet, 1927. 2.sz. 114.lap

MDK

Ferabosco építész

1563-ban Pozsonyban a hajóhidnál 60 frt költséggel két kaput emelt s a Szt. Ferencrendiek monostora tetőzetét és lépcsőjét is helyreállitotta.

Herzog József: Adatok a hazai építészet XVI.sz.-i történetéhez.

Magyar Művészet, 1927. 2.sz. 114.lap

MDK

Ferabosco (Feraboschko, Verabosco) Péter
kir. épitész

A királytól 1561 márciusában megbizast nyert, hogy a pozsonyi varban néhany épületet emeljen.

Herzog József: Adatok a hazai épitészet XVI. sz.-i történetéhez.

Magyar Művészet, 1927. 2.sz. 113.lap

M. D. K.

FERRABOSCO Péter építész

Győr. Káptalandomb. Bástyaőrház, 1537-66

Magyar építészet. Bp. 1954. 48. l.

Ferrabosco, Pietro

MDK

építész

a győri vár megerősitésének tervei.
/a terv végső formája Benigno Francescotól./

37.o.

Czigány Jenő: Führer durch Győr./Raab/. Sopron 1958.

Ferabosco, Pietro

MDK

Alaprajza az egri várról 1568-ból.

28.o.

Repr. 29.o. 17. kép.

Galván Károly: Az egri vár. Bp. 1958.

T.-D. K.

FERRABOSCO, Pietro építész, festő, rajzoló

Szül. 1512 táján Lariano (Como-) - bor
Salm bécsi és tábornok udvari festője
Pozsonyban lakóépületek építésére kap
megbízást
Győr, Komárom erődítési terve
1568. Eger és Kanizsa védőfalain
dolgozik — Arckép: Antonio Abondiától
Lásd: Magyarországi várépítészet Bp. 1955.
335.

PIETRO FERRABOSCO, építészeti felügyelő
éééé

A győri vár megerősítésének terveit nem tudták egyértelműen megfogalmazni 1554-61 között az oda kiküldött szakértők, mint Schallanzer Hermes, Puckner Vitus, Polladt Jeromos, Giovanni Mario de Speziacasa, Paolo da Mirandola és Pietro Ferrabosco sem. 88.old. 17.jegyz

LÉVÁRDY FERENC: A középkori győri székesegyház pusztulása és első barokk átépítése 83.old

ARRABONA, 12. Xantus János Múzeum, Győr. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1970

PIETRO FERRABOSCO, építészeti felügyelő

Győrben a nagy várépitkezések kapcsán a kastélybástya /Bastione Castello/ fülesbástyás épitményét Ferrabosco 1561-64-es tervei szerint épitették ki. 89.old 29.jegyz

LÉVÁRDY FERENC: A középkori győri székesegyház pusztulása és első barokk átépitése 83.old

ARRABONA, 12. Xantus János Múzeum, Győr. A Győri Múzeum évkönyve. Győr.1970

Pietro Ferrabosco

Levette a győri várerődítést. A császári Építési Hivatal (1550 körül alakult) keretében működött. Az építést Francesco Benigno és Bernardo Gabelli vezette, minden az Építési Hivatal keretein belül.

Voit Pál: Martin Wittwer, a győri karmelita templom építésze. /Adatok a dunai barokk építőiskola magyarországi kapcsolataihoz./ Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép. 187-225 l., német resumé

187.l.

K. D. K.

FERRABOSCO, Peter említés

Kanizsa várának felülvizsgálója

Gerő: Magyarországi várépítészet Bp. 1958.

372.

K. D. V.

FERABOSCO, Pietro építész

Győr várának tervezője 1562.

a munkálatot 1564-65-ben

maga vezette

(Baldigara egri vár tervei

hasonlít a győrihez)

lásd: Magyarországi várépítészet

Bp. 1955. 387. l.

391. l.

Terabosco, Pietro

olasz várépítész a XV. sz.-ban

Győr és Pápa városok tervezője a XV. században

Gerő László - Sedlmayr-Zámos: Pápa. 1959 128 l.

M. D. K.

FERRABOSCO, Pietro működő

A felső-olasz hatású, négyszólamos hatású olaszrajzú, arkádos udvari kastély Lajos eredeti Ralph Jolán az általa épített kaméniai belső vár-ban lakja

Lásd: Magyarországi vérvételeket
Da 1855. 425. l.

P. P. C.

M.D.K.

FERRABOSCO, Pietro várépítő

1552-1563 közötti Pozsony várának átalakítása palotává Giovanni Spazio-val és sok más olasz mesterrel

Lásd: Magyarországi várépítészet 1526-1686. 425. l.

Ferabosco, Pietro MDK

építész

a kanizsai vár /XA /1572/

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 289.o.

F er

MDK

Petrus Ferabosco, épitész

Bécs, 1561.márc.29.VIII.24.
Linz, 1561.dec.12.VIII.132.
Prága, 1562.ápr.1.IX.76.
Innsbruck, 1563.márc.13.X.14.
Bécs, 1563.aug.5.X.84.
Pozsony, 1563.okt.lo.X.113.
Bécs. 1566.máj.lo
Bécs, 1566.jun.26.XIII.loo.

Müvészettörténeti regeszták a királyi határozatokból és rendeletekből.
Müv.Ért.1956,V.évf.1.sz.51, 52, 53 l.

Pietro Ferabosco építései 16.sz. M.D.K.

A győri erődítmény tervezője

Czigány Jenő: A győri vár és a vármuzeum.
Győr 1957 3

MDK

Ferabosco, Pietro épitész

Az itt dolgozó olaszokkal nagy része volt a dunántuli várövezet kiépitésében.

A magyarországi művészet története I. 313.1.
Bpest, 1961. II. kiadás.

Fernbosco Márton könyvei

Győri Füzetek 1941. 184.

A győri ipar történetéből

Ferrabosco Péter, épitész

Győri Szemle, III., 1932. 2o2.

Stengl Marianne: Győr müemlékei.

Pietro Ferabosco olasz várépítő

Győri Szemle 1936. 172, 179-180.

Cikk a győri várról

Ferrabosco Pietro

gótikus polotájnok 1568 évi olaptaj-
za: fekete-fehér reprodukció. /: Egek :/

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza:
Magyar művészet I-II. (1959-60)
Budapest, 1964.

36 b

M.D.K.

Ferrabosco, olasz várépitő

egy részletrajzát közli a cserő az egri várszékesegyház alaprajzáról Ferrabosco 1568 évi felmérésérő̈l.

Détshy Mihály: Az egri várszékesegyház épitéstörténetének okleveles adatai /7. szöv.á./
Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1964. XIII.évf.
1. sz. 7. old.

MDK

Ferabosco ,Pietro,épitész

Győr várának Bécsi-kapuját tervezte az 1560-as években.

A magyarországi művészet története I. 313.1.
Bpest,1961. II.kiadás.

M.D.K.

Ferrabosco de Larymo Pietro, épitész, festő"

[Peter Farabeszco, Fero Buschko, Pettar mester]

1552-ben megbízást kap a császártól a pozsonyi vár átépítési munkáira, melyek Iniesquado Bardino kőművesmesterrel közösen hajt végre. 1555-ben I. Ferdinánd megbízza őket a királynak, hogy a művészek 30 havonként járó fizetésének hátralékát fizesse ki. 1559-ben fizetés emelést kér folyosók munkáiért a pozsonyi várban, mely mindig folyó építési ?.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp.é.n. 40.old.

M.D.K.

Ferrabosco Pietro, építész, festő

... tevékenységéért, melyet négy évvel ezelőtt kezdett meg; 1563-ban lépcsőt épít a várban; A magyar kamara megbízást kap, hogy a hajóhídhoz építendő két kapu költségeit fizesse ki a művésznek; 1568-ban újrőltségeit valahol ki méri, mert előző évben Bécsből Kanizsára, Pozsonyba, Gölkába és Prágába küldték.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp.é.n. 40. old.

MDK

Ferabosco

A pozsonyi vár épitészeinek egyike.

Mencl, Václav - Menclová, Dobroslava: Bratislava. Stavebni obraz mesta a hradu. Praha 1936.képekkel

Ferrobosco, Peter festő NDk

Alegpé ismeretlen nevű festő. Ingigardo építőmesterrel együtt ő volt a Nassauer Haus helyreállításának vezetője a 16. sz. végén. A belső helyreállítás mellett a külső ornamentikája is foglalt.

51-52. l.

Franz A. R.: Pressburg, die ehemalige Hauptstadt...
Berlin-Stuttgart, 1935. 83. l. 12. t.

Fe

MDK

Terrabosco, Pietro, épitész

Müve az elpusztult kanizsai vár, melyet régi alaprajzából ismerünk./1572./

A magyarországi müvészet története I. 314.1.
Bpest, 1961. II. kiadás.

N.D.K.

FERRABOSCO, Pietro építész

A Dunántúlon működő, olasz c
hadiépítészetben is jártas mester

Radocs Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 148. l

MDK

Ferabosco, Pietro, épitész

A poszonyi királyi vár épitésze a 16.-sz-ban.

A magyarországi müvészet története I. 332.l.
Bpest, 1961. II. kiadás.

Mdk

Ferabosco Pietro, építész

A pozsonyi gótikus vár renaissance átépitésében részt vett.

A magyarországi müvészet története I. 322.l.
Bpest, 1961. II. kiadás.

FERABOSCO PIETRO

olasz várépitész a XVII. sz-ban

Győr várának megtervezője 1562-ben, megépitője 1564-65-ben

Gerő László- Sedlmayr János: Pápa, 19689. 37. l

a.o.k

FERRABOSCO Péter

Győr városnak 1562-es tervei

1564-65-ar épülő vezető je

vegyes tánc:

verető ar egri vadhoz

5.e.

F

M.D.K.

Pietro Ferrabosco, várépitő

1562-ben tervezi és 1564-65 között vezeti a győri vár ujjáépitési munkálatait, minek során nála dolgozott Paolo Mirandola és Christoforo della Stella egri vezető várépitő is. Az "uj-olasz rendszerü" győri vár szolgáltatja a megujuló egri vár közvetlen példáját és elődjét.

Gerő László: Eger, Bp.1957. /Magyar Müemlékek/ 18.old.

MDK

Ferabosco /Feraboschko, Verabosco/ Péter
kir. épitész

1561. márc. megbizást kap a pozsonyi várban
épitendő épületekre

Adatok a hazai épitészet XVI. sz.i történetéhez.
Magyar Müvészet, 1927. 113. l.

M.D.K.

Pietro Ferrabosco, várépítő

Mint a bécsi udvar olasz hadimérnöke, a XVI. sz. végén irányítja és tervezi Trencsén vára első kapujának átépítését, a kapu mellett két befelé nyitott bástya felállításával és általában az olasz terverésre való kazamata-rendszert.

75

Fügedi Erik: D.Menclová könyvei hat szlovákiai várról. Művészettörténeti Értesitő, 1961. X.évf. 1.sz. 75.old.

MDK

Pietro Tarabosco, mester

XVI.sz. azon olasz mesterek egyike, ki a győri váreröditéseknél közreműködött.

Horváth Henrik: Budai kőfaragók és kőfaragóélek.
Bp.1935. 106.l.

MDK;

FERRABOSCO PIETRO

Építési tervező Egerben a XVI.sz.ban.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.2o.

Képzőművészeti Alap kiadása.

FERRABOSCO, PIETRO

STRUHAR, ANDREJ: PRINCÍPI GEOMETRICKEJ HARMÓNIE A ICH POUŽITIE V RENESANČNEJ ARCHITEKTÚRE NA SLOVENSKU

ARS 4. 1970, 1-2. 52, 188-190

FERRABOSCO, PIETRO

Kresák, Fedor: O povahe a autorstve manieristických interiérov Bratislavského hradu

Ars 1990 "Uloha pamiatky", 45-57

A szakszervezeti bizottságok bi
történő közvetett választása -
nak előzetes egyetértése mellet
/megyei, körzet-központi/ alaps
Minden más alapszervezetben, ah
ködik, biztositani kell, hogy a
a kétszakaszos választási mód a
titkosan választhassa meg az al
és a vezető testület tagjait.

f/ Alapszervezeti bizal
Tagjai a megválasztott főbizalr
szervezeti bizottság tagjai. Az
testületben a főbizalmiak, biza
számának kétszerese legyen. Azo
szervezeteknél, ahol a főbizalr
nem éri el, ott a főbizalmi hel
tesek is legyenek tagjai az ala

Ferrabosco Pietro

---

olaszprajzo. az egri várról 1568-ból. Repro-

duktió.

Voit Pál dr.: Steiermeyer műemlékei II

Magyarország műemléki topográfiája. VIII.

Budapest 1972.

1211

Pietro Ferrabosco

1550 körül a győri várerődítési tervezője.

Dobrszky Dezső, Entz Géza dr. : Magyar
műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

1871

Pietro Feppabosco

rajza 1568-ból az egri vőfpról. Reprodukció.

Voit Pál szb.: Művészmegye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája. VIII.

Budapest 1972.

801

Fejérvárosco

Készített alapfalazat az egri vár székesegyházá-
ról 1568-ban.

Voit Pál szl.: Heves megye műemlékei II. köt.
Nagyvárad műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

135

Pietro Fesprabosco

1568-ban felvette a vár alaprajzát, Eger.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarország műemlékei topográfiája, VIII. köt.
Budapest, 1972.

681

Ferrabosco, Pietro

Kamrsa ötnyári variánat tenorsát
veri fuvoladuóra Magyarorsz.

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

105. old.

Ferracuti

olasz festő

l.

Képirományhoz

I. 119. l.

áros polgármestere

Bizottsága Tek. Elnökségének

Budapest

VIII Hőgyes Endre u. 13

Ferramolino, Antonio;

D olasz katonai építész

L.

Skeudny - Szentiványi

496. l.

en festő.

adból.

encz és Frangepán Kristóf.

NI látható, a kinek hosszú
kete (Alatta kivégeztetéléljük, midőn őt a térdre
lja és a midőn fejét a
őszbeborult NADASTI van,
s köntöst és vállravetett
lálának azt a mozzanatát
ött szemmel ül a széken
ásra, míg balról a bírák
rzetesek állnak). Jobbról
t elhelyezést, kinek köngoskék (Alatta az a jele
a végrehajtóközeg a csaényének segédkezése mele). A képek között a fel-
71 Sz : György h. 30«.
. — Lelt. sz. 614. — Értéke
vlet letéte. — Elfogadtatott
irat alapján.
latok. 1894 : IV. 144. *Ismer*
Péter, Nádasdy Ferencz és
39. *Ismeretlen festő a XVII.*
rencz és Nádasdy Ferencz.

Ferramolino, Antonio, olasz katonai építész. Bergamoban született. A XVI. században a török elleni háború idején a genuai hadsereggel Barbarossa vezetése alatt jött Novigradba, ahonnan őt Doria genuai vezér Raguzába küldte, hogy az ottani várat megerősítse. F. négy hónapot töltött Raguzában és ezalatt az idő alatt a várat védőfalakkal látta el, a Menčetić erődöt jókarba hozta a város falain kívül és a Bergat domb alatt a kikötő védelméhez védbástyákat épített. E munkájáért 200 arany értékben különböző ezüst tárgyakat és egy lovat kapott ajándékba. Raguzából Siciliába ment, hol V. Károly szolgálatában élt.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 82. l.

F

M.O.K.

Tommaso Ferrara márványfaragó

1758-ban a Fuorcontrasti kastély munkálatainál szerepel.

Lásd: Jegyzetek rovat 28. pontját. Egri Érseki Gazd. Ltár.

/Magyar Művészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és a mü.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 271. old.

So.

A Ferrari

Festő

Életkép. T. 2708.

A jobbra haladó lovas csendőr egy hátrakötött kezü parasztot kisér be. Öltözete kucsma, suba és magas szárú csizma. Felszerelése pedig kard, tokos és puska. Jelzése alól balra: A. Ferrari.

Aqyarell, mér. 28.9: 19 cm.

140-91-16.

FERRARA, Tommaso olasz márványfaragó. Felsőtárkányban a Fuorcontrasti kastély épitkezésénél 1758-ban szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Ferrara. Tommaso, olasz műrajzoló tervező

1758-ban Felsőtárkányban a Fuoco contrasti kastély építésénél közreműködött.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 325 old.

M.D.K.

Ferrara, Tommaso

nevét említik Hagen
József kapcsolatban

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 335 old.

Tomaso Ferrara

Lőrinkányi márványfaragó dolgozik a falso"-
lőrinkányi „Fuorcontrasti" kerti kőz építésénél.

Voit Pál pl6.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII.
Budapest 1972.

7391

M.D.K.

Ferari Antal, kőfaragómester

(olasz származású) készítette a Lauger Fülöp kamarai építész tervei szerint, az 1800-as évek elején épült új kassai városház háromszögletes orompala két oldalán sorakozó köszobrokat, melyekért 1400 rajnai forintot kapott.

Divald Kornél: A felsőmagyarországi renaissance építészet.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1899. 33. köt. 396. old.

milgrom

Ferrari Antonio ~~Antal~~

Kőfaragó

1768. Kassa

l.

Arch. Ed. 1916

225. l.

XLVIII.

Ferrari Antal

kőfaragó
elsõ
megette akkorai
állandó munkáit
együttesen Kőfa-
ragó munkáit
1787-89-ben

Czobkasai Kúthoz

147. P.

Ehrlich

Lilien Könyv-Lapterjesztő c.

Könyv-Kiadó R. T.

Budapest

V. Rötheremese ut 12. III. 2.

Ferrari Antal

Kassa 1780

a városház Habrá-
vati dísze
festéről

Irod

Mlyskovszky Viktor:
Kassa város kőép-
kori és renaissance
stílű műemlékei.
Kp. é. n. 30. l.

Ferrari Antal

Kőfaragó

1770. Kassa

polgárjog

l. Arch. Sz.

1916. 235. l.

F.

Európa lapterjesztő
részvénytársaság

Budapest
V. Visegrádi u. 36

Antonio.

Ferrari (Ferary) ~~Antal~~, olasz származású kőfaragó. 1770-ben nyert polgárjogot Kassán. 1780 táján ő készítette a kassai városház erkélyét s valószinűleg tőle valók a kassai városház oromfalának szobrai s a homlokzat reliefjei.

Divald Kornél: A felsőmagyarországi renaissance építészet. *Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye.* 1899. 396. l. — *Gerecze Péter dr.:* A műemlékek helyrajzi jegyzéke és irodalma. Budapest, 1906. 84. h. — *Kemény Lajos:* A renaissance és roccoco Kassán. *Arch. Ért.* 1899. 115. l. — *U. az:* Ferary Antonio. *Művészet.* 1912. ~~33~~. l.

(3257

Ferrari (Ferary) Antal

Kassa származású kifaragó

L.

Szendrey – Szentiványi

496. l.

ŋjtott jobb kezében országalma van s
jogart tartja. Patkójának fürtjei vállai-
s fejsza fekete s arcza lebeszerválk. Vér-
aranyozott papjas rendet viseli s sárga bro-
rr. Balra az oltalom a sápári korona
zében csatornázat oltop van.

éretei 212 : 114 Gm.
. sz.

(39/96.)
Királyiasa engedtessék az Ivanic
ipa (416/96.)

Ferary Antal

Kőfaragó

Kassa 1800 körül

L.

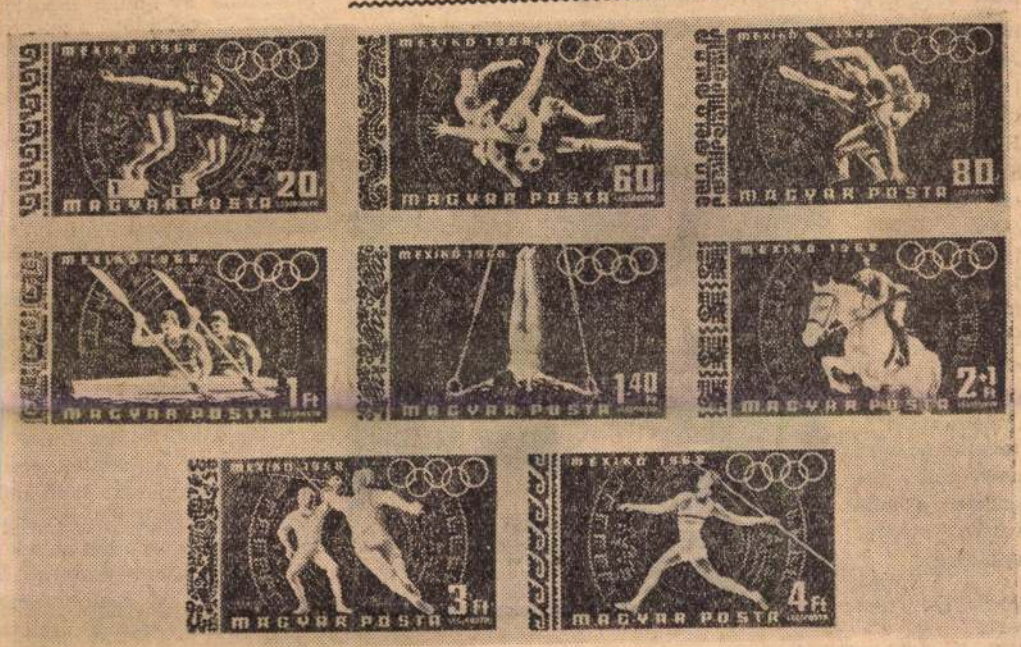
Arch. Ért. 1899. 115. l

Budapest székesfőváros házinyomdája 1935 — 9677

1021

Új bélyegek

Bélyeggyűjtőknek

A mexikói XIX. Nyári Olimpiai Játékok emlékére bélyegsorozatot és blokkot bocsát forgalomba a posta. A 20, 60, 80 filléres, 1, 1,40, 2+1, 3 és 4 forintos címletekből álló bélyegsorozatot és a 10 forintos névértékű bélyegblokkot augusztus hónapban kezdték árusítani.

Tízmillió dollár bélyegekért

Újszerű ötlettel lepte meg a gyűjtőket Lichtenstein. Olyan bélyegsort ad ki, amely a világ legnagyobb filatelistáinak állít emléket. »A filatélia úttörője« elnevezésű sorozat első három értéke közül a 20 rappenesen *Wowland Hill*, a bélyeg intézményének megteremtője, a 30 rappenesen *Philippe de Ferrari*, míg az 1 frankoson *Maurice Burrus* arcképe szerepel. A sort tovább folytatják és újabb személyiségek arcképének megörökítésével egészítik ki.

A múlt században elsőnek Philippe de Ferrari gróf írta be nevét a bélyegtörténelembe. Apja dúsgazdag génuai bankár volt. De az ifjú Ferrarit nem érdekelte a bankszakma; tízéves kora óta egy szenvedély fűtötte: a bélyeg. Mesés vagyont örökölt, amelyet bélyegekbe fektetett. Bankháza filatéliai irodává alakult át, amely azzal foglalkozott, hogy a világ minden tájáról érkező gyűjtőket, kereskedőket fogadja és a — félbolondnak tartott — gróf utasítására vásároljon. A filatéliai világ neki köszönhető, hogy értékes bélyegek sorát felismerte és megmentette. De kiderült, hogy nem is volt félbolond, mert sokszor potom összegekért nagy ritkaságokat szerzett, amit az is bizonyít, hogy amikor 1917-ben 59 éves korában elhunyt, gyűjteményét abban az időben fantasztikus összegre: hatmillió márkára becsülték. Bélyegeit a berlini múzeumra hagyta. Az első világháború után a francia kormány jóvátétel fejében lefoglalta és elárverezte.

A Ferrari-gyűjtemény legféltettebb kincse a világ legritkább bélyege: az 1856-ban kiadott Brit Guayana-i piros 1 centes volt, amelyből csak ez az egy darab maradt fenn.

Egy másik amerikai milliomos: M. Green még Ferrarit is felülmúlta. Automobiljában, amelyet valóságos bélyegüzletté alakított át, járta a világot, és csak gyűjtőket, kereskedőket fogadott. Egyik a másik után szállt be kocsijába és feljegyezték: egyetlen délelőtt nyolcvanezer dollárt fizetett ki anélkül, hogy kilépett volna autójából. Nem lehetett becsapni, mert szerzeményei átvizsgálására másfél méter átmérőjű nagyítót készíttetett.

Valamennyi gyűjtőt felülmúlta a svájci »dohánykirály«: Maurice Burrus, aki ötszáz bőrkötéses albumban őrizte legendás hírű ritkaságokat tartalmazó gyűjteményét. Korlátozás nélkül hódolhatott szenvedélyének, hiszen a világ egyik leggazdagabb embere volt: gyárak, bányák, telkek tulajdonosa. Amit egy élet lázas szenvedélyével bélyegben összehordott, azt halála után szintén dobra verték. Gyűjteményét, amelyben olyan kivételes ritkaságok voltak, mint a svájci klasszikusok, több országban árverezték. Az aukciósorozat néhány éve fejeződött be, s több mint tízmillió dollár ütötte örökösé: unokája markát.

Ma a világ legnagyobb gyűjteményével az angol királyi család rendelkezik. Alapítója a királynő nagyapja: *V. György* volt, aki ifjú kora óta hódolt a filatéliának, és trónra lépése után is folytatta gyűjteménye gyarapítását. Természetesen a birodalom minden szervezete támogatta, hogy a királyi gyűjtemény minél nagyobb ritkaságokkal gazdagodjék.

Az egyik legnagyobb bélyeggyűjteményt a londoni British Múzeumban őrzik. Annyi világritkaság található benne, hogy ha eladásra kínálnák, katasztrofális árzuhanást idézne elő a világpiacon. A múzeumban látható a világ legrégibb »filatéliai« gyűjteménye, amely 186 postabélyegzőből áll. Az ötezer éves-re becsült postai emlékeket Amenhotep Zoser egyiptomi fáraó múmiája mellett találták meg.

Kerámiaművészet

Eredeti ötlettel lepi meg a posta a gyűjtőket: az októberi bélyegnapra olyan sort ad ki, amely a XVII—XIX. századbeli hazai kerámiaművészet legszebb darabjait mutatja be. A nyolc bélyegből álló sorból négy 1 Ft + 50 fillér névértékű, négy pedig 2 Ft + 50 filléres. A kisebb névértékű bélyegek képmérete 32,45 mm és önálló bélyegként jelennek meg, míg a nagyobb névértékűek képmérete kisebb: 30,40 mm és négyes kisívben helyezkednek el. Az 1 Ft + 50 filléres bélyegek ábrái: 1870-ből származó bajai

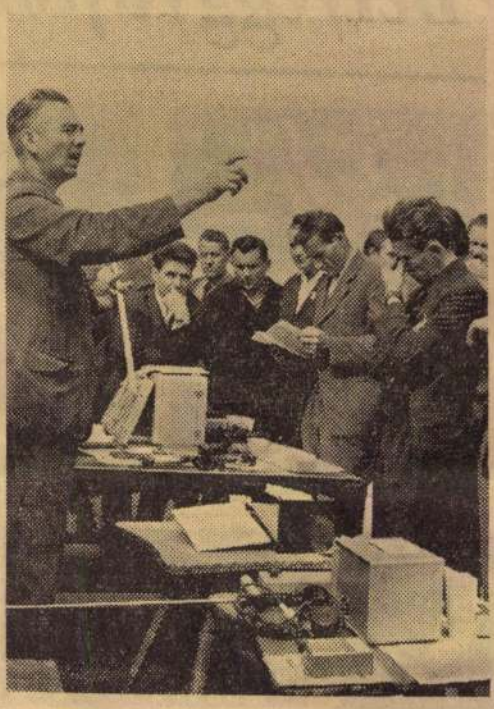

tál, 1618-ból való nyugat-magyarországi korsó, 1848. évi mezőcsáti kulacs és 1847-beli tiszafüredi csobolyó. A 2 Ft + 50 filléres bélyegek ábrái: 1672-ben készült észak-magyarországi korsó, 1843. évi mezőcsáti tányér, 1860-ból való mórágyi tál és 1793-ból származó debreceni köcsög. A bélyegeket Zombory Éva tervezte. Csak dicséret illeti a postát, hogy a magyar népművészet remekeit a bélyegek révén az egész világgal megismerteti.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u.
Telefon: 188-296, 188-30

Módszertani továbbképzés

Ismét benépesült a Balatonújhelyi Állami Gazdaság ifjúsági tábora. A fiatalok helyét azonban most a Magyar Honvédelmi Szövetség üzemi és területi alapszervezeteinek, klubjainak titkárai foglalták el. Háromnapos elméleti és gyakorlati módszertani továbbképzést szervezett részükre a szövetség megyei vezetősége.

Rádiósklub-foglalkozás.

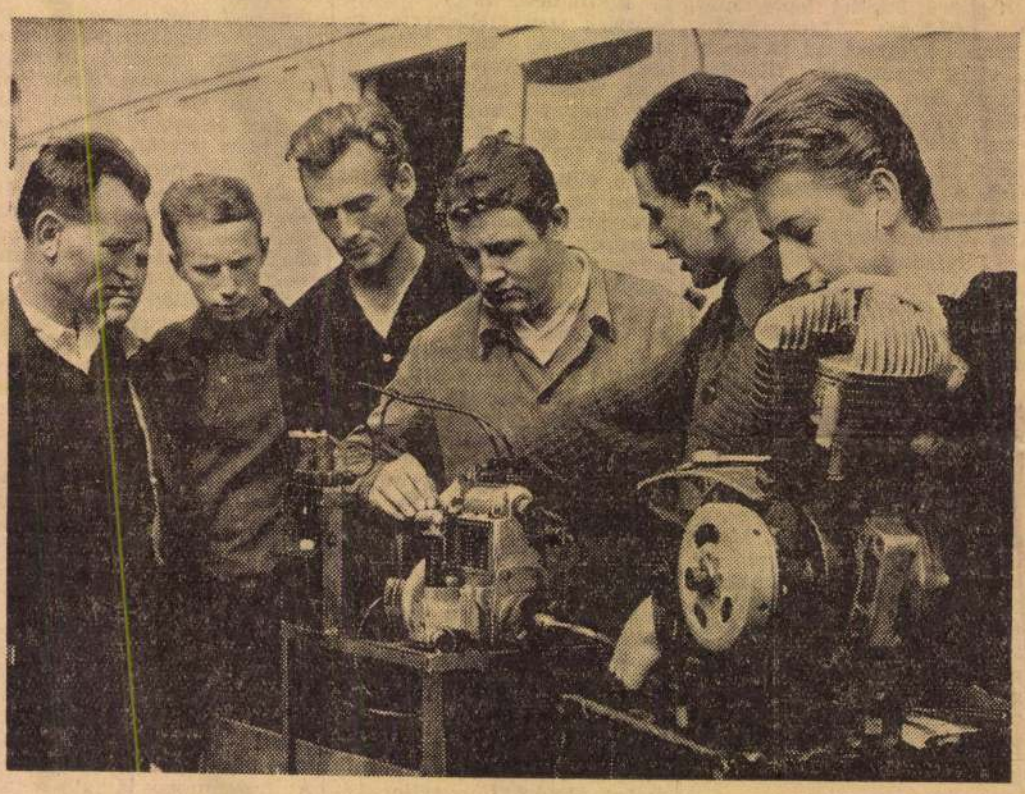
A továbbképzésen részt vevő százötven titkárra az ősszel megkezdődő oktatási évben nagy feladatok várnak: az eddiginél is szervezettebben végezni a fiatalok honvédelmi nevelését, felkészíteni a sorköteleseket a katonaéletre, ugyanakkor segíteni az általános és közép-, valamint ipari iskolák tanulóinak honvédelmi nevelését is.

Ezért olyan előadásokat is tartottak számukra, amelyek a honvédelmi, illetve a katonapolitikai nevelés céljait, feladatait, az eddigi tapasztalatokat ismertette. Ezenkívül gyakorlatban bemutatták számukra a különböző modellek készítésének módjait, hogy még a legkisebb falvakban és pusztákon is szervezhessenek klubokat, szakköröket.

Nagy feladat hárul a MHSZ-re a fiatalok gépjárművezetői oktatásában, kiképzésében. Ezért a továbbképzésen nemcsak a motorok szerkezetével, a klubok létrehozásának lehetőségeivel ismerkedtek meg, hanem tájékoztatást kaptak arról is, hogy az eddigi kiképzésben milyen hibákat lehetett tapasztalni s a vizsgákon miként hátráltatták ezek a fiatalok eredményes szereplését. Rádiómű szaki előadások, gyakorlati foglalkozások is szerepeltek a továbbképzésen, ezeken a volcsó telefonok, rádiók összeszereléséhez kaptak útmutatást.

A továbbképzés valamennyi titkár szerint igen nagy segítséget jelentett, sok hasznos tanácsot, ötletet adott a hamarosan megkezdődő munkákhoz.

Sz. L.

Motorműszaki óra.

KÜZD
A HAL

Az ember kórházi kezelésének utolsó napjait élte át. Így írom: élte át, hiszen számára ezek a napok betegségének fájdalmasan múló óráihoz hasonlítottak. Egészséges ember soha nem vár ennyire egy napot, amely a gyógyuló betegnek ismét a létet, az életet jelenti.

Az ember nem állt folyton az ablaknál, nem zaklatta fölösleges kérdésekkel ápolóit. Nyugodtan feküdt ágyában, mozdulatlanul, tekintetét a mennyezetre szegezte. Az elkövetkező hetek forogtak fejében, hosszú időre minden percét beosztotta már. Egy hétig el sem mozdul majd családjától, türelmes, aggodalomban megtört felesége és két nagy fia köréből. Vasárnap kiutazik falura a szüleihez, utána még végiglátogatja rokonait. S természetesen dolgozik. Ahogy lehet, azonnal.

Ha azt mondanám: örült és boldog volt, amikor kilépett a kórház kapuján, túlontúl keveset fejeznék ki mindabból, ami ő volt, a gyógyult, az alkotni vágyó ember. Azt sem mondhatom, hogy szerette volna magához ölelni a fél világot — sokkal komolyabb dolgok foglalkoztatták, mintsem engedte volna magában felszínre törni mámoros érzéseit.

Minden úgy ment, ahogy eltervezte. Család, munkahely. Vasárnap pedig összekészült, hogy meglátogassa szüleit.

A jól ismert úton lépdelt a vasútállomásról hazafelé a faluba. Utoljára évekkel ezelőtt járt erre, nagyon betegen. Mennyire másként néztek ki akkor az útmenti fák, az egyenletesre munkált földek! Pedig minden ugyanez volt. De most a fákat, a földet, az egész légkört sokkal derűsebbnek, majdhogynem bizalmasnak érezte.

Jókedvűen lóbálta táskáját, ajándékot vitt benne az öregeknek, anyjának kendőt, apjának inget. De ez nem is lényeges, az igazi ajándék úgyis a látogatás lesz. Nem írta meg előre, ne fáradjanak szülei a készülődéssel. Tudja ő, mi van ilyenkor: sütnek, főznek, mindent háromszor is gálába raknak — s nagyon elfáradnak. Egyszerű vasárnapi ebédhez akart ülni, tyúklevest merni a fazékból, pörköltet a lábosból. Úgy, ahogy annyi éven keresztül ennél a háznál.

Játékosan bele-belerúgott az út apró kavicsaiba, élvezte a tüdőt üde léggel töltő levegőt.

Hirtelen szóváltásra lett figyelmes. Tőle alig száz méterre egymást lökdöső, dühösen vitatkozó férfiakat látott. Hárman voltak, harminc-negyven közöttiek, jól öltözöttek. Mintha az egyik részeg lenne, ő félre is vonult a másik kettőtől.

Ferrari, Gandenzio (1480-1546) köre:

„Krisztus megkeresztelése"

O. ja. 84 x 56,5 cm. Restaurált. Védett.

Kiállítási ár: 80000 Ft.

Repr.: Az Ernst Múz. aukciói XV, 1971. VI. tábla.

BÁV 44.Képa ukció Budapest,1977.december

PRO HELVETIA
Arts Council of Switzerland

nka
Nemzeti Kulturális Alapprogram

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

FŐVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT
KULTURÁLIS BIZOTTSÁGA

HUNGARIAN UNIVERSITY OF FINE ARTS
MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI EGYETEM

TERMA

HTSART

The Hungarian University of Fine Arts
cordially invites you and your friends to the opening of the exhibition of

PIERRE ANDRÉ FERRAND (CH)

RECENT PAINTINGS

Opening: Friday, 25th November 2005, 6 PM.

Opening speech by Zoltán Sebők

Venue:
Hungarian University of Fine Arts, Barcsay-hall
1062 Budapest, Andrássy u. 69-71.

On view: 26 November - 17 December 2005.
Monday - Friday: 10 AM - 6 PM, Saturday: 10 AM - 1 PM

Organised by Tamás St.Auby

IC XC – 2004-05.; oil, linen, wood; 29x29, 35x32, 39x35 cm; Studio, Cracow, 2005

A Magyar Képzőművészeti Egyetem tisztelettel meghívja Önt és barátait

PIERRE ANDRÉ FERRAND (CH)

ÚJ FESTMÉNYEK

című kiállításának megnyitójára
2005. november 25-én, pénteken 18.00 órára.

A kiállítást megnyitja: Sebők Zoltán

Helyszín:
Magyar Képzőművészeti Egyetem, Barcsay-terem
1062 Budapest, Andrássy út 69-71.

Megtekinthető: 2005. november 26 - december 17.
Hétfő - péntek: 10.00 - 18.00, szombat: 10.00 - 13.00

Szervezte: St.Auby Tamás

IC XC – 2004-05.; olaj, vászon, fa; 29x29, 35x32, 39x35 cm; Műterem, Krakkó, 2005

FERRARI, Giulio epitèn

1578

Koppàny - Studia Agriensia 17 160

File Definition - INVENTARIA/10

#	name	type / Calculation
1	Nr	key
4		
2	Ev	text
12		
3	C	text
13		
4	P	text
37		
5	PE	text
9		
6	PSZ	text
1		
7	PEH	text
16		
8	PC	text
15		
9	PN	text
1		

Ferrari, Giovanni.

Páduai. Prato della Valle.

Báthory István szobra Jantótól 1789. évi. A szobrot fenti II. fényképről készítette.

Balla Ignác: ~~Báthory~~ ~~István~~ Báthory István szobra Kolozsvár. Vas. Ujs. 1909. [Képpel] 42. sz.

Fehrbellin, 18. Juni 1675.

Feldherr: Fürst Leopold
von Dessau.

Preußen: Kurfürst Friedrich Wilhelm.

Schweden: Generalfeldmarschall Otto Wilhelm Graf Königsmarck.

Ort der Handlung: Fehrbellin.

Zeit der Handlung: Vormittag.

12 Uhr.

Prato della Valle.

Statua di Stefano Báthory principe di Transilvania e re di Polonia. — Tra le statue di uomini illustri del recinto interno, scolpita in pietra calcarea, con la seguente iscrizione:

STEPHANO.BATTOREO
OLIM . GYMNASII . PATAVINI . ALVMNO
POSTEA . POLONIAE . REGI . CLARISSIMO
STANISLAVS . POLONIAE . REX
PROLIXO . ET . IN . EIVS . MEMORIAM
ET . IN . CIVIT . MERITISSIMAM . ANIMO
P . C .
ANNO . MDCCLXXXIX .

Opera eseguita nel 1789 da Giovanni Ferrari, a cura del Re Stanislao II re di Polonia.

G. Neumayr, Illustrazione del Prato della Valle (Padova 1807), p. 84; Guida di Padova, p. 301; Ignazio Balla, « Stephano Battoreo », in « Vasárnapi Ujság » v. LVI (Burapest 1909), n. 42; Veress, v. I, p. 42; Gerola, ne « La Bibliofilia », v XXXVI, p. 452.

nel becco un ferro di cavallo d'oro. Il bassorilievo che il Franceschetti ritiene identico a quello già posseduto da Antonio Pioppo, è ormai scomparso.

Giambattista Verci, Storia degli Ecelini (Bassano 1779), p. 90 con la riproduzione dello stemma fatto disegnare « colla maggior possibile diligenza da Domenico Cerato » ed inciso in rame per opera dello stesso Verci. — Francesco Franceschetti, Sul creduto stemma gentilizio degli Ezzelini, in « Giornale Araldico-Genealogico-diplomatico » v. XXIV (Napoli 1896), pp. 1-8 (con riproduzione); Nicolò de Claracini Dornpacher, Lo stemma dei Da Orano o Da Romano (Padova 1906), p. 32 (con ripr.); Luigi Rizzoli jun. in « Nuovo Archivio Veneto », N. S., tom. XIII P. I. (Venezia 1907), pp. 201-7.

Bassorilievo rappresentante lo stemma di Luigi il Grande, re d'Ungheria (II). — Nel muro di ponente dell'ex Castello, all'altezza del pianerottolo di una scala scoperta ad esso addossata, si vede anc'oggi una cornice pentagona con resti ornati, che si rassomiglia assai allo stemma riprodotto dal Verci. Entro a questa cornice era scolpito uno stemma con elmo coronato, su cui si erge per cimiero lo struzzo alato, che s'è anche guastato dallo scalpello del 1797, si intravede e ci ricorda lo stemma di Luigi d'Ungheria.

De Claricini Dornpacher, o. c., p. 32 (con ripr.); Dercsényi, in « Corvina »,

Fetrori Giulio

Mint mester 1578-tól Budakalászon működött.

H. Takács Marianna: Magyarországi udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970.

112 l

F

M.D.K.

Giulio Ferrari, várépítő

neve szerepel a bécsi postalapban álló olasz hadi mérnökök között, akik felderítőleg vizsgálhatták 1548-ban a zólyomi várkastély és a környező bányavárosok erődítési viszonyait.

77

Függedi Erik: D. Menclová könyvei hat szlovákiai várról. Művészettörténeti Értesitő, 1961. X.évf. 1.sz. 77.old.

FERRARI, Giulio, 1578-tól a felsőmagyarországi bányavidék főfelügyelője volt ahol felügyelt a Bakabányai erődítésekre./Pataki/.

Maggiorotti, 434.

Maggiorotti, L. G.: Architetti e architetture militari. Vol. II. L'opera del genio italiano all'estero. Ser. IV. Roma. 1934. 434. l.

Ferrari, Giulio

barabanyai épitész

(Julio Ferrari-nak
íva)

1586 – 1615 ig épitette
Besztercebánya városfalai és kőbástyái.
Az épités kerdeteor
Ernő főherczeg rendeletére
fenti és illajthonyi tárkő
zölyomi várkapitány vol-
gaiban a besztercebányaiak-
nak fuvarozással és utrum-
dalással.

Jurkovich Emil: Besz-
tercebánya és vidékének
kalauza. Besztercebánya
[1902] 21. l.

Trvální paragrafy

T Erm. főkp. rendelet szerint

Ferrari Gyula, építőmester-
~~a XVII. században~~ F
Radicofani. 1586–1615. T

F. és Majthényi László
zólyomi várkapitány
megmutatása arról
épülnek ~~1586–1615~~. Bez-
zeccháza falai és bá-
styái.

F 1578-tól a felső magyar-
országi bányavidék kato-
~~építészet~~ építészetének jelentősebb alkotásait
~~vezette~~ a bakabányai ér-
demeket.

43

Meïkoïkh kwatha Szá-
ozin i Dewodain ci Kotpo-
main

Ferrari, Gyula

építőmester

XVI. n.

Besztercebánya

l. Hadtört. Kör.

1926. 427

és kv. ll.

~~Budapest X. 215.~~

Ferrari Gyula

1578

Patakivarep

125. l.

Pataki V.: A XVI. századi várépítés Magyarországon. A Bécsi M. Tört. Intézet Évkönyve. Bp. 1931.

Ferrari , Julius, épitész

1589. máj. 9. A bakabányai épitkezések.
328. o. 602.619. adat.

Kapossy János: Művészettörténeti regeszták a királyi határozatokból és rendeletekből. III.
(Közreadta Bánrévi György.)
Művt. Ért. 1956. V. évf. 4. sz. 318-330.o.

Ferrari Julius

1826.

l.

Egerjcony 1929

47. l.

Buda és Pest
valamint környé.
Kézi térkép.

Ferrari Péter, dalmát festő. 1683—85-ig Kosma István spalatoi püspök szolgálatában állott. 1683 október 13-án a spalatoi dómtemplom részére festett néhány képért 8 aranyat, 1684 január 16-án négy kép elkészítéséért 62 lirát vett fel a püspöktől. 1685 január 13-án a püspöki udvarban végzett szolgálataiért 6 aranyat, azon hat képért pedig, melyek a spalatoi templom kórusában van-

Ferrari Péter

nak elhelyezve, egyenként 30, összesen tehát 180 aranyat kapott.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 82. l.

Ferrari Péter

dalmát festő

L.

Szendrey-Szentiványi

106. l.

635. *A szolnoki csata.*

Abban a pillanatban sze
állást foglaló osztrák tüzérekr
is, az ifjú honvédeknek har
szegezve ront, mire amazo
jelzik a megadást. Soraik k
lobogót. Az előtérben balról
és okoz pusztítást Damjanich
elesnek; kissé hátrább, a
közlegény nyujtja az első segé
ger parancsnoksága alatt álló
védek elesettjei hevernek a

Vászon, méretei 95 : 158 cm
100 K. — Vétetett a gr. Krei
A megszerzésére vonatkozó ada

lelt. sznál. — Átvétetett 1895 ápri
jegyzék 5. — Az átvételt tudo
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Ferrari, Tito

szobrász

Palermo. S. Domenico,
chiostro

Tűrkövy Lajos síremlék 1910.

Lásd. Vas. Ujs.
1914.

Ezicblent:

Gerstner Istvánt:

Magyar. művészek
és emlékek Olaszor.
szágban. Kéziratl
1942-43.

MDK

Ferraris Artur

Jókai emlékkiállitás. A M.Nemz.Mus. kiáll. III.

Bp. 1925. 12 l.

M.D.K.

Ferraris Artur, festő

Jókairól készült képét Jókay Jolán örök letétként a Petőfi-Háznak adta. 132.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Az iróportrék gyüjtésének múltjáról.123.o.

A Petőfi Irod.Múz.Évkönyve.1963.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1963

Ferraris Arthur

"Kairó"-ja pompás kép, mely különben édes testvére Eisenhut "Kakasviadal"-ának"-irja Masque: "Az ezredik év Szalonja" c. kritikájában, mely a kiállitásra beküldött alkotásokat ismerteti.

A HÉT, Bp. 1896. juni. 7.
VII. évf. 23. sz. 384-385. lap.

Ferraris Arthur

Tábornoki egyenruhában ábrázolja a királyt, "Az ezredik év Szalonja" kiállitásán, melyről Masque: "Lira" cimmel számol be. A festményt Benczur Gyula királyképével hasonlitja össze, ezt elevenebbnek, beszédesebbnek nyilvánitja.
A müvész feleségének arcképe "Fekete arckép" cimmel szerepel. "Tarokk-partie", "Zöld arckép" és Jókai képmása, egyaránt szép és igaz, -mint a kritika megállapitja.

A HÉT, Bp. 1896. május 24.
VII. évf. 21. sz. 345-347. lap.

Ferraris Arthur

Márkus Emilia portréját festette meg, mely a Nemzeti Szalon téli kiállitásán szerepel. A Krónika c. rovatban Bojtorján: „Mütárlat" c. kritikájában keményen birálja az arcképet: a müvész "nemzeti szinü arcképén, a ruhája füzöld, szép válla fehér, mint a lisztpor, s az orrocskája vörös." Ezzel ellentétben igen magasra értékeli Podmaniczky Frigyesről készült arcképét, amely kiváló tehetségről tanuskodik.

A HÉT, Bp. 1894. dec. 2.
V. évf. 48. sz. 758-760. lap.

Ferraris Arthur

Két képéről ir a kritika. Az egyik "Női arckép a másik ugyancsak portré, de nem mondja meg, hogy kit ábrázol. Ez utóbbiról megállapitja, hogy feltünést keltő tehetségü müvész képe fáradtságról tanuskodik.
Masque: "A tárlat" c. beszámolója a kiállitott müvekről.

A HÉT, Bp. 1895. dec. 15.
VI. évf. 5o. sz. 798-8oo. lap.

Ferraris Arthur

"Női arckép a Mücsarnokból" cimmel lap bemutatja müvét a cimlapon.
Repr.

A 394. oldalon Ferraris arcképe és mellette rövid beszámoló: Fenti „kép feleségéé, aki magyar leány, a festő bécsi, aki franciává vedlett"- közli az "Innen-onnan" c. rovat.

A HÉT, Bp. 1893. dec. 17.
IV. évf. 51. sz. cimlap és 394. lap. II. kötet.

Ferraris Arthur

Jókai Mór egész alakos képét bemutatja a lap cimlapján.
Repr.

A HÉT, Bp. 1893. dec. 23.
IV. évf. 52. sz. cimlap. II. kötet.

Ferraris

A jelenlegi tárlaton szereplő képeiről irja Viharos: "A tavaszi kiállitásról" cimmel, a Művészet c. rovatban: "valóságos hanyatlás"-t jelentenek müvei. Arcképeit "sima, kitünő fotográfiák"-nak tartja, amelyeknek semmi közük az arcképfestő művészethez.

A HÉT, Bp. 1894. ápr. 22.
V. évf. 16. sz. 252-253. lap.

FERRARIS Artur

DÉRY Attila: "A tarok-parthie". = Pavilon, 4. (1990) 46 - 47.p. ill.

Ferraris Artur, festő

megemlítve.

Tamás István: A délibábok országa

Népszabadság - Bp. 1977 márc. 12. 6. o.

Ferraris Arthur

Vas. Ujs
1898. 873, 874

50. SZÁM. 1898. 45. ÉVFOLYAM.

Paur Jeria

MAGYAR MŰVÉSZEK KIÁLLITÁSA A MŰCSARNOKBAN.

II.

Múlt heti számunkban megkezdtük a műcsarnok téli tárlatán kiállító magyar képzőművészek arczképeinek és műveinek bemutatását s azt mai számunkban folytatjuk.

*

A téli kiállításon, mint említettük, csak igen kevés arczkép látható. E kevés között egyike a legérdekesebbeknek már tárgyánál fogva is II. Vilmos német császárnak FERRARIS ARTHUR által festett arczképe. Az életnagyságú térdkép a németek jeles uralkodóját magyar lovas-tábornoki díszben ábrázolja. A művészt az a kitüntetés érte, hogy e képhez a császár több izben, ült, annak sikerülte felett pedig kifejezte elismerését, megelégedését. Ferraris e munkája többi jeles arczképei mellett ismét haladást mutat föl.

Ferraris Arthur Galkovitzban 1864-ben született. Művészi tanúlmányait Párisban fejlesztette Gerome és Lefevre mesterek mellett. Első művei között feltűnt Lesseps arczképe. Itthon kiállított első képét, a «Tudós majmot» algiri tanúlmányai után festette, melyet az 1893-iki téli kiállításon állított ki.

FERRARIS ARTHUR.

Ferrario Artur

Műll. nagy érdem

Az Eredetileg Gr. Lónyai Közlemények

Közlezrkiáll

1896 1266- Ft

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

MDK

Ferraris Arthur [festő]

„Hires olajfestménye: Tisza kálmán tarokkpartija" szerepel a Magyarország története képeskönyve 1849–1945. c. kötetben.

–: Tisza tarokkpartija 2

EŚTI HIRLAP, Bp. 1969. jún. 3.

Ferraris István, festő

MDK

A tanulókról Fókait ábrázolja kis képein. (Magyar Vízi Arcképei c. kiállítás.)

Békés István: Hentőrsembe már magyar ifjúval

Népszabadság BP. 1960. ápr. 17. 9. l

MDk

Ferreris Artúr, [Jerő]

Jókai és társalkotótársai c. képes versenyek a Petőfi Múzeum kiállításán.

-g-: Magyar írók arcképei 290

Bp. 1960. június X/7

KÖNYVBARÁTI

Ferraris Arthur MDK

Tarok_partie, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Ferraris Artur

A tarokk-parti
c. képe (Tisza Kál-
mán tarokkpartije)
regy.
Vas. Ujs. 1904. 32 l.

Gyulafehérvár ~~római~~ 13

~~ros 44~~ - római város 14

- I. székesegyház, alapítása 11 (34)
-- tornyok 11
-- kripta és domborművei 89, 158, 168-169, 182, 229, CXCV. 1.
- II. székesegyház 72; 74, 132, 133
119. jegyz.
-- alapr. 73
-- külsőképe IX, XI,
-- északi oldalhajó belső X
-- déli oldalhajó belső XL. 1.
-- torony 43
-- főapszis párkánya 165, 184 XI, CC. 3
-- főapszis domborművei (184) (Athanasiussal) CC 1. 2 (Háromszbi-

Ferraris Artur

szül. 1867

145. Öreg arab,
Cairo 1891.
olaj. 60×50

600.—

Almásy-Tellki X. 1942

Csernovics Erzsébet
Csuk Jenő
Csucs Ferenc
Dabis Rózsi
Domanovszky Endre
Dudovits Jenő
Emőd Aurél
F. Antal Elemér
Farkas András
Félegyházy László
Geissler Emil
Goebel Jenő
Grandtner Jenő
Györe György
Hámor Ilona
Hollos Mattioni Eszter
Ispánki József
Iván Szilárd
Jánosa Lajos
Jeges Ernő
Pekáry István
Petrovszky Iván
Pohárnok Zoltán
Pollatschek Lilly
Rauscher György
Réty Zsuzsa
Révész Péter Pál
Sándor István
Simkovics Jenő
Schaár Erzsébet
Schrotta J. Frigyes
Szemere Lenke
Szomor László
Szöllössy Endre
Vadász Endre
Vörös Géza
Weil Erzsébet
Tóth B. László
Törzs Éva
Záray Lucy

846. Ferraris Arthur.

Sz. Galkovitzon 1867 (?) december 13-án.

Jókai Mór.

Térdig látható, kissé jobbrafordult, de szembe néz és az íróasztalhoz tamaszkodva áll. Kezeit karbatéve tartja. Parókája, szemöldöke, bajusza és körszakálla ősz, szeme kék. Ingének gallérja lehajtott, aranygombos kézelője látszik, kabátja és nadrágja fekete. Bal kezének negyedik ujján és az ötödiken, három gyűrűt visel. Ezek egyikén fehér, másikán piros a kő. Az íróasztalon iratok hevernek. Jelzése jobbról félmagasságban: »*Ferraris 1895*«.

Vászon, méretei 140 : 84 cm. — Lelt. sz. 846. — Vétetett a művésztől az 1897 október 19-iki 61813 sz. leirat szerint 2500 K-án (368–897). — Kifizettetett 1897 november 15-én. — Elszámoltatott 1897 deczember 24-én. — Az elszámolást jóváhagyta az 1898 január 20-iki 543 sz. határozat (43–898).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok. 1907 : IV. 93. *Ferraris A.*: Jókai Mór.

Ferraris Artur

Mitarbeiter Wien
Theresianumgasse 5.

1926. angol - mag. kiad. 206 - 213.

V

Spanyol fesző: Férfi képe 485 (
1218 (52). — Mária bemutatása
(65), 3962 (560). — Oltárkép 147
4124 (83). — Spanyol kir. herceg k
485 (65), 1213 (54). — Kerti püspök
(65), 1133 (40).

Ferrari Artúr

Muvészeti Lexikon
229 l.

S. Maria Novella, firenzei IV. 237

Ferari Artur

Arb. Csan.

1939 I an. I. 14

l.

I

2/1-

D

1937

OKTÓBER

Vasárnap
31
Kr. kir.

Franck kávépótlékkal ízesített
Kneipp – malátakávé *nem luxus*

Hétfő
1
Mindensz.

NOVEMBER

Kedd
2
Halottak n.

Szerda
3
Hubert

FEJFÁJÁS ELLEN
BERETVÁS PASZTILLA

Csütörtök
4
B. Károly

Péntek
5
Imre hg.

Szombat
6
Lénárd

Anyatejhiány pótlására kitünően bevált a
ZAMAKO
Kérjen kóstolómintát. Krompecher. Bp., Nádor u. 15

F. 100. 13.

Ferraris Artur, festő, n. 1856 Galkowitzban (Ausztria) vallatyja Szabó-Ferraris m. volt, atyja azonban Ausztriában telepedett le s osztrák állampolgárlott. Iskoláit Bécsben végezte. 1867-től Párizsban Gérôme és Lefebre voltak mesterei. ~~A francia fővárosban~~ s 1874 fe Lesseps Ferdinánd és nejének portréival ~~tűnt~~ tűnt fel. A Lesseps-család révén jutott Egyiptomba és Szudánba, hol keleti tárgyú élethűnek festett képeket 1893. Budapesten telepedett le s itt évben megkötött alkalmi szerződést a Király vette meg. 1894. megszerezte a m. állampolgárságot s ugyanezen évben a Mes-

Talentuma erőteljes vonalú realista portréi; festői és épp történeti képeiben is.

rik. Kiállításon kis aranyérmet s az antwerpeni kiállításon elnöri [illegible] aranyérmet nyert. — 1895. Becsbe költözött s ott már több viszonylatban is nevezték arcképfestőnek volt. 1899 Washingtonban, majd 1900/ New Yorkban festett portrékat, melyekből ugyanott kiállítást is rendezett.

Tokaji élet arcképe a M. Tört. Képcsarnokban

Szécheny Ivan gróf arcképe (1897) a Vígszínház számára. Miller János honvédtábori püspök c. érsek arcképe a honvédtábori papnevelő intézetben

Állandó kiállítás — 1899. tart nyitva a Műcsarnokban. Ugyanez évben a Műcsarnok [illegible] Tavaszi kiállításán [illegible] Kiállított 1904-ben, 1907. a Műcsarnok, 1908 a Műcsarnok [illegible] 1905 aranyérmet kapott.

* Az 1890-es években [több] Kelet-
velt arcképsorozat volt az
európai államférfiakról, hiányzott
[közöttük] Vilmos német
császár, [valamint] Ferenc Jó-
zsef, [Ferdinand román
király, Ferdinand Bolgár
cár, ~~Roosevelt~~ arcké-
pét. ~~(angol, olasz, Wilson)~~
1926-ban
[és] arcképével [bővült]
~~a sorozat~~ 1940-42.
~~a sorozat~~ [a] budapesti [Akadémián] elhelyezett Bu-
dapestről ahol az alka-
lomnál [~~is~~] [több] arc-
képet festett és gyűj-
teményéhez [hozzávásá-
rolt] [számos] nagy
képet festett

MDK

Ferraris Arthur

A Képzőművészeti Társulat téli tárlata. Vasárnapi Ujság 1895. 48. sz. 798-799.l.

MDK

Ferraris Artur

Vilmos német császár arcképe. c.festm.
Repr.

KMT 1898/99.téli kiáll.

MDK

Ferraris Artur

Vilmos német csaszár arcképe.Repr.

Műcsarnok, 1898/99.téli kiall.

Ferraris Artur MDK

Pistà, olf.

Műcsarnok 1905/6, téli kiáll.

MDK

Ferraris Arthur

Báró Podmaniczky Frigyes. Ferraris Arthur festménye. Repr.

Vas.Ujs. 1894. 47.sz. 784.lap

Portraits ARTHUR

Baró Podmanitzky Frigyes. Portraits ARTHUR Festménye. Repr.

Vas.Ujs. 1894. 47.sz. 784.1sp

MDK

Ferraris Arthur

Mich-Mich, a tudós majom

A téli kiáll. a Mücsarnokban. Magyar Szalon 1893. jan.

Ferraris Arthur (1856-?)

Tisza Kálmán halálos kórképe (1894, olajfestmény 74x103 cm, repró)
Petőfi Irodalmi Múzeum

Kiss László: Magyarország történetének képes könyve 1849-1945 (Bp. 1969)

67 old.

Ferraris Arthur MDK

Önarckép

Mücsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Ferrari Artur

festő

M.D.K.

Történelmi tarokk-parti"

" című képen jelen van Jókai

Mór is

M.i.: Jókai Emlékek Kiállítása

Élet és Irodalom, 1963. jan 5 – 11 lap

Ferraris Arthur MDK

Margit

Mücsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi Tárlat

FERRARIS ARTUR

Portrait Mr.B. Olajf.
Portrait Mrs.Th. Olajf.

KépzőmTárs. 1908/9. téli kiáll.kat. 35.oldal

Ferraris Artur

MDK

Jókai Mór arckép, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Ferraris Artur

MNK

Női arckép, repr.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Ferraris Artur MDK

Fekete arckép, repr.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Ferraris Artur MDK

Báró Podmaniczky Frigyes arcképe, olf.

Mücsarnok 1894/95. téli kiáll.

Ferraris Artur MDK

Vilmos császár arcképe, olf.

Arckép, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Ferraris Artur MDK

Fekete arckép, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Ferraris Arthur MDK

Csak a nevét emliti "kitünő portraitfestők" közt.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőmüvészet története. Bp. 1906.

78.l.

Ferraris Artur MDK

Király Ő Felségének arcképe, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Ferraris Artur MDK

Vilmos német császár arcképe, repr.

Mücsarnok 1898/99. téli kiáll.

Ferraris Árdur

Szerepel a Műcsarnok tavaszi kiállításán.

Az Est, 1926. V. 16.

MDK

Ferraris Arthur

Megkötött alku, of.

Királyi vásárlások a Műcs. tárlatain. SzmKT 50 - 133.l.

Ferraris Arthur

Kiállítás a Műcsarnok Lavaki tárlatán.

P. N. 1926. V. 16. (Pesti Napló)

szám..... Pénztári szám.....

ıtalvány.

.....*nak, címe:*.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

ıltal .....

.....*ért*

[redacted]

[redacted]

[redacted] *fizetendő.*

.....*bélyeg* .....*nyugta* .....*bevonandó.*

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

Ferraris Artur MDK

Gr. Széchenyi Zsigmond

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Ferraris Arthur

Nóra

Műcsarnok 1941-42 téli kiállítás

MDK

Ferraris Artur

Portrait de Madame Saville. Of.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll. kat. 63.l.

Ferraris Artur MDK

A müvész felesége, olf.

Arckép I-II, olf.

Széchenyi Nathalia arcképe, olf.

A müvész felsége fiatal korában, olf.

Mücsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

Ferraris Artur MDK

Ferraris Artur

MDK

Wildbranthné a Burgtheater müvésznője, olf.

Széchenyi Bertalan arcképe, olf.

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

Ferraris Artur MDK

Tanulmányfő

Műcsarnok 1902.

A bpi. Orvosszövetség Műkiállitása

Ferraris Artur MDK

Mária, román trónörökösné arcképe, olf.

Mücsarnok 1905/6. téli kiáll.

Ferraris Artur

MDK

Portrait Mrs. Th. olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

Ferraris Artur MDK

Portrait Mr. B. olf.

Műcsarnok1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Ferraris Árthur

Vilmos császár arcképe, of.

Arckép, of.

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. 22.l.

Ferraris Artur MDK

Portrait de Madame Saville, olf.

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Ferraris Arthúr

Művével résztvett a kiallitáson.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiall.
Kiállitó művészek névsora. 25.lap

Ferraris-Arthur

MDK

Önarckép

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

Ferraris Artur MDK

Margit

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Ferraris Artur MDK

Kairo, olf.

Micsarnok 1896. ezredéves kiáll.

FERRARIS Artur

Jósa Kálmán és Jókai ék farokkasztda
háttérben lukszált (fatuccin.

Rutty Pétér: Az újjászületés

Magyar Nemzet 1962. január 14. 7.l.

MDK

Ferraris Arthur

Női arckép

A: M.művészet a párisi kiáll.-on. Műcsarnok, 1900. jun. 17. 315.l.

MDK

Ferraris Artur, festő

„Ne ítélj, Mátyás" p. festm.

Lyka Károly: Régi képeimek
II. I. 1943 jún. - 19. 422 l.

Ferraris Artur

„A történelmi tarokkpartie"

„festménye - emlékre

Galai Imre: Balatonfüred

Bp. Képzőm. Alap 1964

32. old

Ferraris Arthur

Bécsben Liebig bárónő arcképét festette meg a müvész, -mint a Képzőmüvészet c. rovat közli "Magyar festők" cimmel.

Otthon, Bp. 1895. november hó. 2. sz.
179. lap

MDK

Ferraris Arthur

Széchenyi Bertalan gr. arcképe, of.

Önarckép, of.

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj.

16-17 l.

M.D.K.

Ferraris Arthur

Arcképei..."nem vászonra vetett alakok, de mindig élő hus és vérből alkotott lények...nagy müvész, erő és biztonság ömlik el képein"-irja a kritika a Mücsarnok Tavaszi Kiállitásán szereplő alkotásairól.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. ápr. 29.
16. évf. 18. sz. 287. lap

M.D.K.

Ferraris Arthur

"A hazai portrait-festők között kétségtelenül a legmagasabb polcon áll"-irja Murányi Iván: Téli Tárlat c. kritikájában és kiemeli a művésznek "br. Podmaniczky képmása" c. alkotását.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895.
17. évf. a 848. lap után következő mellékletben.

MDK

Ferraris Arthur

Arckép, of.

Széchenyi Nathalia gr.nő arcképe, of.

A müvész felesége fiatalkorában, of.

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj.

16-17 l.

MDK

Ferraris Arthur

Wildbranth-ném a Burgtheater müvésznője, of.

A müvész felesége, of.

Arckép, of.

Angol-magyar kiáll. Mücs. 1926. máj.

16-17 l.

MDK

Ferraris Arthur

elhunyt

Klasszics: Párisi kiáll.kitüntetései. Műcs.1900.
326-7 l.

M.D.K.

FERRARY (FERARY) Antal kőfaragó

1770-ben Kassa polgára.

1779. Kassa, városházánál dolgozott

1780. kes., erkélyen dolgozott

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 144., 192. l.

II. 132. l.

Ferraris Artur festőművész
Lyka Károly: Régi képcimek
Uj Idők, 1943, jun. 19, 722 l.

Ne izélj, Matykó.

Pécs, 1933. márc. 20.

Müemlékek Országos Bizottsága

Nagytekintetü Elnökségének

Budapest.

76/1933. sz. megkeresésre válaszolva tiszte-

l közlöm, hogy a Területvédő Ligának az elszakitott

MDK

Ferrarius Artur (festő)

Szeged város megbízásából festette Széchenyi István gróf nagyméretű, egész alakos arcképét. A kép később a szegedi múzeum tulajdonába került.

Szelesi Zoltán: Szeged képzőművészete a múlt század végén.

Tiszatáj, Szeged, 1958. június. 3. l.

Ferraris Artur

„Márkus Emília" olaj, 1895, 65×47cm

Magyar zsánerportrék 2. Cennet Miklós: Festmények, rajzok, domborművek a XIX. század. Budapest, 1966. Katalógus, 35 l.

Fessaris Artur

1894-ben festette meg Markus Emília-
nak egyik legsikerültebb portréját.-

Magyar pinészportrék 2. Cennet Mi-
hály: Festmények, rajzok, dombormű-
vek a XIX. századból. Budapest, 1966.
Katalógus, 16 l.

Ferraris Artur, Pest- MNK

Az eredeti akvarellről a vörösmarty meyker-i: „Széchenyi István gróf" egészalakos képét - 1931 előtt.

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX.századi képzőművészetéhez. 180.o.

„ Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged. 1950. Szegedi Nyomda Váll. 1950

Ferraris Artur

„Széchenyi István gróf"

Szeged képzőművészete a múlt sz. végén
Szelesi Zoltán

Siklaky
1958. jún.

MDK

Ferraris Artur, Bécs

Magyar kiállitó müvészek névsora. Mücsarnok. 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Ferraris Artur

Márkus Emilia képmása, of.

Ernst Muz. aukc. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939.jan.
21 l.

MDK

Ferraris Artur festő

Mücsarnok, 1900. 4.sz. 84.l.

Ferraris Artur

Gy.E. 1958.V.

HÁZASSÁG

MDK

Ferraris Arthur

Nóra.

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mücs. 2o. 1.

Ferraris Artur

Vas. Ujs. 1894. 27 l.

Kacziany Ödön =

A MŰVÉSZEK JÓKAINAK.

Soká töprengett *Ferraris* Arthur, hogy mit fessen a Jókai albumába. Egy ülés alkalmával el is mondta ebbeli aggodalmát Jókainak. Nagy regényirónk az ő szeretetreméltó őszinteségével így szólt hozzá: «Kedves uram, barátom, ezt a kis vázlatot a tarok-kompániámról; ez lesz nekem a legkedvesebb.»

És csakugyan Ferraris vázlata hiven ábrázolja a klub-élet egyik kedélyes, s a férfi-társaságok legszokottabb szórakozását, a tarokozást. Jókai meg a skiz és pagát birodalmában is kiváló bajtársai kitünően találva s mondhatni, bizonyos méltósággal vannak jellemezve. Első pillanatra látható: ime az ország egyik első tarok-társasága.*

* Ferraris most készülő festményének vázlatát adta át a Jókai-albumba. A kép középpontján a szabadelvű párt klubjában a tarokozók között Jókai jól talált alakja látható, s a játékban részt vevők: balra Tisza Kálmán, jobbra Nedeczky, Jókaival szemben pedig Sváb Károly. Mint nézők Jókai és Tisza Kálmán közt Beöthy Algernon, b. Podmaniczky Frigyes és Pulszky Károly vannak ábrázolva, balról Jókai mellett Csernátony, s Nedeczky háta mögött Gajári Ödön. A készülő festményen mindez alakokat természetesen még sokkal jobban és találóbban kidolgozza a művész, mint a hogy e vázlaton láthatók.

Ferraris Artur

Vas. Ujs. 1897. (337. l
(A Műcsarnokból.) 340 lépte

Anyavaj c. Egye
repr.

n.o. 340. l.

Dömsöd, postabélyeg kelte.

AM, URNŐ!

egyesvallásu községünkben a katolikus
megőrzése céljából iskola és templom
a nehéz gazdasági viszonyok miatt
agyunk, amiért is katolikus testvé-
élyebb adományért folyamodni bátorko-

ogy a mai helyzet mindenkire sulyos,
kad legalább 5o fillérük az Isten
szükségben szenvedő szegény testvé-

njük a legcsekélyebb adományt is és
át jótevőinkre.

Mély tisztelettel

H R E N K Ó F E R E N C s.k.
plébános.

Ferraris Arthur

I. Ferenc József arcképe

l. Vayer Lajos fk.

Magyar uralkodók. Bp. 1942.

20. l.
38. tábla

szet.

PILLÉR, szabadon álló négy- vagy sokszögű alaprajzú, oszlopot helyettesítő, függélyes támasztó tag, fejezettel és lábazattal, esetleg azok nélkül is. Ha nem áll szabadon, hanem összefügg a fallal, falpillér *(pilaster)* a neve. A görög építészetben a falpillér fejezete és lábazata rendszerint különbözik az oszlopétól, amellyel kapcsolatban van, a római építészetben és a renaissanceban viszont többnyire azonos kiképzésűek.

PILON *Germain*, francia szobrász (1530—90), Jean Gujon mellett a XVI. sz.-beli francia szobrászat legnagyobb alakja, * 1535 körül, † 1590. Tanítványa volt Pierre Bontempsnak, akinek az I. Ferenc király szívét magába záró márványburá (St.-Denis, apátsági templom) elkészítésében segédkezett s utóbb maga készítette el Medici Katalin megbízásából a II. Henrik szívét magában foglaló remek urnát, amelyet díszes talapzat fölött három finom, karcsú Grácia hord; a klasszicista színezetű, rendkívüli vonalszépségű francia elegancia kiváló és nagybefolyású alkotása (Louvre). Philibert de l'Orme alatt P. I. Ferenc síremlékén is dolgozik. Főműve 1565—70. II. Henrik és Medici Katalin nagyszabású síremléke (saint-denisi templom), amelynek architektúráját Pierre Lescotnak tulajdonítják. A klasszikus felépítésű emlék a királyi pár rendkívül lágyan mintázott és majdnem egészen meztelen nyugvó márványalakjaival, amelyek fölül ünnepélyesen térdelő fejedelmi díszű alakokban ismétlődnek, az emlék négy sarkát díszítő erények bronzalakjaival e műfaj legnagysze-

MDK

Ferraris festő 1894-ben festette le Márkus Emiliát.

Beszélgetés Márkus Emíliával... Pesti Hirlap, 1944. ápr. 9. 10 1.

MDK

Kézdi-Kovács: A Nemz.Szal.-ban. Uj IrÓk, 1895. I.
17.sz. 323 l.

Ferrari S.

festményei: Kőrtyappdi Jókai Mór-
ról. Reprodukciói.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia,
Budapest, 1970.

1118

FERRARIS ARTUR,festő

A mult század végén a szegedi városi tanács a gazdasági élet fellendülésével neves mestereket foglalkoztatott.Az ezredévi ünnepségekre készülő város Ferraristól Széchenyi István gróf egészalakos festményét rendelte meg.és még több festményt más művészektől is. 218.old Ezek most a Móra Ferenc Múzeumban vannak

SZELESI ZOLTÁN: Munkácsy Honfoglalása Szegeden 205.old

A MÓRA FERENC MÚZEUM Évkönyve,1964-65. 1. Szeged, 1966

Ferraris Artur

Perállótűképes

128, 499. P.

Ferraris Artur

crod

Ouard-Joseph:

Ed Dict Douaire II. 26 l.

biographique des artistes contemporains.

II. le Paris 1931

A budapesti központi vásárcsarnok 1

Ferraris Artur

Jókai Mór. A historiai tarokk-parti. Nemzet 1895. 355. sz.

Jókai arcképe pentitől a millenniumi kiállításon

a, balra nézve. Jobb kezében dolgos
kardját fogja. Fején kalpag van
, bajusz- é szakált hord. Kabátja álló
szabású. Felirata

Tiken pinxt."
Bosq Sc."
„ Pl. 51."

ésszel a vonalkeretnek 4.2 : 7 Cm.

a 8179

126/94 N° 454.

Ferraris Artur

Arad

L: A)

Kövargyulladás

201. l.

Letolyt fürj s a
kül. emlékalko-
tásról

1897

Strassmann Testvérek K.-T., Budapest.

Ferraris Artur

Báró Podmaniczky
Frigyes arcképe
rézk.

Ifj. Siklóssy F. K. T. tört.

Horan cpiet Bp. 108.- l.
1870-1930

1931

M. KIR. DOHÁNYÁRUS.
OSZTÁLYSORSJEGY FŐÁRUSÍTÓ
HAJDÚBOSZORMÉNY

Ferraris Artur

urod

z

Thieme-Becker

XI. 462.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Ferraris, Artur
Ferko

Fővárosi Lapok 1875. márc. 29., 991. old.
(Művészeti.)

Kalmár

Ferraris, Arthur
Ferló

Közalkalmi Lapok 1895. febr. 26., 643. old.
(Miniszteri)

Kalmár

Petrarca, Artur
Petri

Főrendiházi Napló 1895. febr. 16., XX. köt.
(Művészetek. Petri műtermében.)

Kalmár

Ferraris Arthur
feröl

Fővárosi Lapok 1896. febr. 9., 4. old.
(nyomsáp. a király Ferrarisnál.)

Kalmár

Ferraris Arthur (a Bécsben lakó... kanonok fia)
Jerkő

Főváros Lapok 1896. febr. 8., 6. old.
(Ujdonságok. Nyitrameyer millenniumi képe.)

Kalmár

Ferrario Artur

l.

Művészi Ipar

1894. 99. l

Sz - Sz

BUDAPEST, 1924. ápr. 6.

ány Gyula urnak,

Budapest.

tjük, hogy m e g t e r h e l t ü k

t"

s 3.-i értékkel

egyidejü e l i s m e r é s e

Ferraris Arturo

l.

Varsói első L. m. kir. Állami Főgimn.

M. N. Múz. kézir. VII/IV. 30.

1932

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szálltam szembe
mely a mai veszedelmes külpolitikai hel
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a képv
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes a
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább küz
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gazda

Én tehát felveszem a harcot, ama
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből é

kibontom a legitimizmu

„Istenért, Kir

Ferraris Arthur

Lrea
2
Myskéme

A m. kép. Tört 78. 1.

Tud. Zsebkut.
196-198
1906

Ferraris Arthur

Vas. Ujs. 1893, 846l.
(A Képzőművészek
Társulat téli kiállí-
tásából.)

Ferraris Arthur, a mult évi tárlaton egy szépen festett, érdekes női arczképpel és keleti életképpel méltán föltünt magyar festő az idén is arczképpel és életképekkel szerepel. Az arczkép egy szép női portrait (a művész nejének arczképe), előkelő művészettel festve, s a tárlat legnagyobb feltünést keltett műtárgyai közé tartozik.

Ferraris Artúr

életrajz

rövid

Csókásy 80. l.

Kanizsa.

A középtért a bástyákkal
nek épületei felett a mecsetek
padló vezet a háttér felé. Fel

CANISC

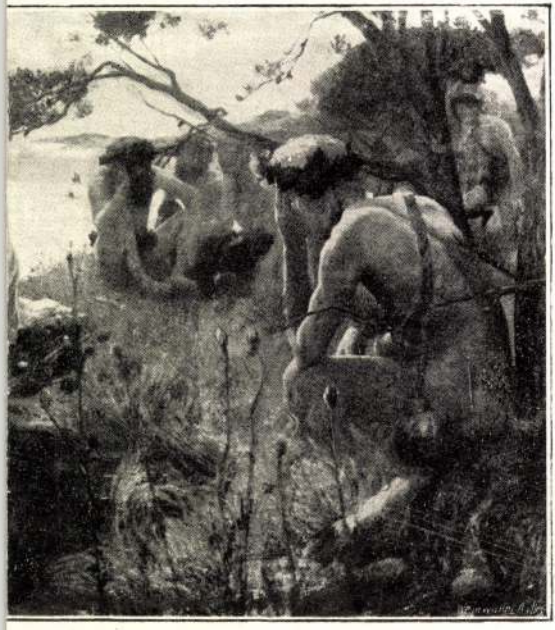
a jobb sarokban: 72 és alatta
magyarázó szövegének kezdete:
gegen Serinwar.

Rm., mér. a vk.

Ferrari Artur

l.

R. g. I. 3,5-l

Pásztoróra.

Festészet.

„Asszonyok é. kép.

(Ferenczi Aladár – tól).

Ft. V. 685/1899.

1899 nov. 24.

Ferraris Artúr Justo,
(New-York).

V.T. 685/1899.

1899. nov. 24.

Festészet.

„Feleségem arcképe" c.

kép.

(Ferenczi Artúr-tól.)

V. T. 685/1899.

1899. nov. 24.

Festészek.

„Marquis des (?) Renoir sena" c. kép.

(Ferenczi Artúr-tól).

Ny. V. 685/1899.

1899. nov. 24.

Festészet,

„II. Vilmos császár" c. kép.

(Ferenczi Artúr-tól).

T. 685/1899.

1899. nov. 24.

Ferraris Arthur

"Angela" c. festményét a lap belső cimlapján mutatja be.
Repr.

Otthon, Bp. 1898. 12. sz. füzet.
cimlap

Ferráris Arthur

"Brilliáns ecsetkezeléssel, s ihletett kompoziciójával elsőrangu müvész benyomását kelti", -irja Romhányi Sándor: "Mükiállitások" c. kritikájában, a Szalonban rendezett tárlatról.

Képes Családi Lapok, Bp. 1893. dec. 17.
XV. évf. 51. sz. 811-813. lap

M.D.A.

FERRARIS

Az 1899 - i oroszországi osztrák - magyar kiállitáson szerepel.

Magy. or. iparmüv. tk.

Weinerné: Orosz kapcs. 152.l.

Ferraris Antal

"A tényleg magyarrá lett" művész -"No ne izélj Matykó" c.- magyaros tárgyu humoros képét komoly elismerésben részesiti Szalay Emil: "A téli tárlat" c. kritikájában. Dicséri káprázatos szineit, s mint irja "gyönyörü arcképével a portréfestők babérját ő viszi el az idén."

Otthon, Bp. 1893. december hó
I. évf. 3. sz. 259-264. lap

Ferraris Arthur,

Brocky Károly, Horovitz Lipót müvészeket említi meg Tövis: "Igéretek" c. cikkében, a müvészeket érdeklő óhajnak hangot adva: hogy "haza kellene már egyszer hozatni müveiket, legalább mutatóba". A továbbiakban kifejti, hogy milyen kiállitásokat, kikkel kellene és miért megrendezni. Ezzel kapcsolatban megadja rá a választ, amikor vádolja a Nemzeti Szalon és a Mücsarnok politikáját, valamint a MIÉNK csoportját: az előbbieknél, "polgári müvészekből összeverődött szövetség tartja markában a hatalmat, a MIÉNK pedig a modern müvészet exkluziv arisztokratáinak kaszinójává lett." A HÉT, Bp. 1908. aug. 23. XIX. évf. 34. sz. 551. lap.

MDK

Ferraris Artur, festöm.
szül.1867. Galkowitz.

182. Tanulmányfö.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat.2o.1.

M.D.K.

Ferraris Arthur

"Éva" c. festményét mümellékletként hozza a lap és "Mümellékletünk" cimmel ir a magyar származásu festőmüvészről, aki csaknem minden tárlaton szerepel.

Magyar Salon, Bp. 1898. junius hó
a 64o. lap után következik oldalszám nélkül.

M.D.K.

Ferraris Arthur

"Angela" c. festményét bemutatja a lap.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 1898. szept. hó
a szeptemberi füzet első lapján. 29. kötet.

MDK

Ferraris Arthur, sz. 1867

Arab törzsfőnök, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. lo l.

MDK

Ferraris Artur, sz. 1867.

Öreg arab, of.

Almásy-Tel. Int. 8. aukc. 1942. febr.

9 l.

MDK

Ferraris Arthur

Magyar művészek Oroszországban.
Műcsarnok, 1899. 26.sz. 405 l.

Ferraris Artur

festő

Mikes János gróf
szombathelyi püspök c. érsek
arcképe festőtől a szom-
bathelyi papnevelőintézet
tulajdonában. (Az érsek
meghalt 1944. márc. 28.
Rájcc szentgyörgyön, ahol
nyugalomba vonulása után
élt.)

Festi a képet 1942-
ben Budapesten festette.

Lattin 1947. okt. 3.

Festi 1942-ben festette
Mária román királynő
arcképét.

Gépíró Gyula dr.-hőrlése
m.-akkor.

Érkezett 1905 máj. 23.

453 1905-tk. (Bpest, 1905 máj. 22.)

Fejérpataky László jelentése a pápai ev. ref. főisk. könyvtáráról. (A pápai ev. ref. főisk. előljáróságának. VII. 24.)

Ferraris Artur

(itt Szabó-Ferraris A.)

lásd ott.

Szlovákiai magyar
írók anthologiája.
Bp. 1942 147, 148,
149. l.

Ferraris Artur

Tarokk parti c. lapa
repr.

Halasi Gábor: Magyar
társadalog. Bp. 1945.
Officina Kepes –
Konyvek-

es c. konyvtom.
Kertzan Sandor:
Budapest 1945. I es
138. l.

az igazolt [illegible]

gazolás alá kerülő tiszttel t

ja, hogy "simán fog menni a d

ták, de azért bejár "dolgozni

1946. január 3-i s

aki Szálasi alatt cimzetes os

lamtitkár lett: valószinűleg

zött ő kötötte meg a szerződé

lyén van. Megtudjuk, hogy nem

a minisztérium sváb klikkjéne

lálnak menedéket, akik nemrég

dult, hogy akit az igazoló bi

"munkába" állitott -mint mond

Ferraris Artur

foto

Ujuwzl

276-l.

1942.
84
1858

Ferraris Antal

Széchenyi István gróf arcképe festette (1897) a Szegedi városi múzeumban

Kultúrképek Szeged újkorából

487. l.

U.o. 1901

(Nevada), Grand Canyon National Park—Yuma—Phoenix (Arizona), El Paso—San Antonio—Houston (Texas), New Orleans (Lousiana), Jackson—Vicksburg (Mississippi), Memphis—Chattanooga—Knoxville (Tennesee), Cincinnati—Dayton (Ohio), Pittsburgh (Pennsylvania), Washington D. C., Baltimore (Maryland), Philadelphia (New Jersey), New York. Meglátogatta e városok vízügyi hivatalait és vízierőtelepeit s tanulmányozta a Colorado, Columbia, Mississippi és Ohio, valamint számos kisebb folyó szabályozását és árvédelmét. Németországi körút után szeptember végén érkezett haza.

Dr. Lissák Kálmán (1908, Budapest, róm. kat.), egyetemi magántanár, debreceni élettani és általános kórtani intézeti adjunktus, a Rockefeller-alapítvány orvostudományi ösztöndíjával a Harvard-egyetem élettani intézetében dolgozott dr. W. B. Cannon professzor mellett. Bekapcsolódva az intézet munkájába, az autonóm idegrendszer fiziológiájával kapcsolatos kérdésekkel foglalkozott, különös tekintettel a kémiai mediációkra. Kutatásainak eredményeit az alábbi közleményekben tette közzé: „The effect of calcium on the output of sympathin in the frog's heart" (Am. Journ. Physiol. 123 : 256, 1938.), „Observations on the mode of action of piperidinomethylbenzodioxane, 933F" (u. o., 123 : 404, 1938.), „Chemical mediators in the aqueous humor" (u. o., 124 : 271, 1938.), „The influence of piperidinomethylbenzo-

Ferraris Artur

und

Hayek, Max: „Wie ich den Präsidenten Roosevelt malte." Professor A. F. erzählt.
Neues Wiener Journal
1937 4/X. 8.
arc Repel.

KRASZNAHORKA

Vár

Henszlmann Imre: Hon- műemlékeink hivatalos osztályozása. AÉ, 1—1886, 115 l.

Ferraris Artur

Z. L.:

KÉPEK A MŰCSARNOK TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Szinte előre megjósolhatjuk, hogy Podmaniczky Frigyes báró arczképe egyike lesz a kiállítás legérdekesebb képeinek. Az a folytonos jövés-menés, halk és zajosabb méltatás, vagy esetleg birálgatás, mely ilyenkor egy-egy ily kép előtt lefolyik, mintegy kiegészítője a kiállítás tárgyainak. Bizonyos, hogy hálás föladat jutott *Ferraris* Arthurnak, mikor ilyen, megjelenésében is tökéletes gentlemant kellett megörökítenie. Az alak otthonos és keresetlen állása, a fölfogás egyszerüsége s a szinek igazsága nagyban emelik a kép művészi értékét. Hozzátehetnők még azt is a művész nagy szorgalmának dicséretéül, hogy nemcsak a fej, az alak hanem minden öltözékdarab is hü mása az eredetinek Podmaniczky báró arczképén. Van valami kedves szeretetreméltóság az alak megjele-

Vas. Ujs. 1894

789

nésében, mely első pillanatra megkap s a mig csak szemléljük a képet, folyton érezzük a mű vonzó hatását.

P4

Esztergom, vrélos

15

Ferraris Arthur

A Műcsarnok 1893 évi tartalmán a királyi megrendelésre megvásárolta Megkötött alku, c. olajf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Sem KT 50- 135. l.

Ferraris

Vilmos császárról készitett rajzot a müvész.
A kép„Barth Lajos világhirü autogramm gyüjteményében szerepel" Mindkét müvét bemutatja a lap.
Repr.-ók.

A HÉT, Bp. 1914. nov. 29.
XXV. évf. 48. sz. 699. lap.

MDK

Ferraris Artur

Mich Mich, festm.

F. urnő arcképe,"

Kadocsa Elek levele. Élet, 1892. dec. 15.

824 l.

Ferrari Artur

I. Ferenc József:

Lovassági tábornoki egyenruhában.

Egész alakban, állva és kissé jobbra fordulva van ábrázolva. Jobb kezének hüvelykujját, melyben kesztyűit fogja, zsebébe akasztva, s baljával a hímzett kézitáskáját, melyben kesztyűit fogja, asztalra támaszkodik, hol forgó szék áll. Köti le figyelmünket. Feje előtt koponyadísz, haja, bajusza és szakálla őszülő; álla kiberetvált. Mellén hadi érem s kétszeres érem díszíti; dolmánya prémes, pantallója oldalt csíkozott, oldalán kard lóg,[1] csizmája sarkantyús. A háttérben balról függöny lóg. Felirata a kép alatt:

I. Ferenc József
Magyarország királya

a jobb jánál: „Ferraris 1896."
alól balra: „FERRARIS PINX."
jobbra: „V. ANGERER"
s legalól balra: „Dépose".

[1] Oldalán kard lóg.

Photogravure, mérete a vonalkeretnek 52·6 : 32·3 cm.

3509 (írás előtt)
3510 (felírással) } chin. rep.

Tókai Kór:

Térdig, állva, [illegible] íróasztalkor támaszkodva és kissé jobbra fordulva van ábrázolva. Kerek karba [illegible] v. baljának negyedik ujján két, az ötödiken pedig egy gyűrűt visel. Parókája, szemöldöke, hosszú bajuszás szakálla ősz. Ingének lehajtott galléja v kézelői látszanak; nyakkendője, kabátja és pantallója fekete. Balról az íróasztalon írások hevernek. Jelrése a festő műrén kézírásával alóe jobbra:

Mes meilleurs, sentiments, bien respectueux et bien devoues a monsieur de Szallay

Ferraris.

6. T. 94.

Fényképnyomat, mérete a [illegible] lapéinek 49.2 : 28.9 cm.

Ø512 (ir. előtt ch. pap.).

Ferraris Arthur
Nav. Ujs. 1876. 577. 5781.
Képek

Ferraris Arthur: *Női arczkép.*

VI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

megszegte és Hunyadi Lászlót lefejezteté.

Gyárfás képén az alakok csaknem életnagyságuak. Középen, az oltár előtt térdel a fiatal király, jobbját esküre emelve. Az oltárral szemközt térdel Hunyadi János özvegye mély gyászban, balján nagyobb fia, László, jobbján a még gyermek Mátyás, hátok mögött Gara nádor és leánya. Az oltárnál egyházi díszben a pap. Komor és ünnepélyes a hangulat.

kutatásai a ter
egy évet a náp
s több munkát
éremmel tünte
gedett meg; so
utazásokkal. Eg
land belföldi j
igyekezett bebi
hókorcsolyával

Ferraris Arthur
Vas. Ujs. 1893. 857/1.
lap

Ferraris Arthur: *Női arczkép.*

tapasztalásairól több dolgozatban

s, a hirneves angol természettudós,
l a természettudományi társulat
llalatában magyarul is megjelent
en kivül sok dolgozatát fordították
ó 4-ikén, 73 éves korában. Szegény
e volt. Fiatal korában egy mér-
kapott foglalkozást s itt párat-
l annyira kiképezte magát, hogy
korában már a greenwoodi kolle-
nevezték ki. A következő évben
zágba ment s ott Bunsen és M

VILÁGOS.

Világos indúl s a második lépésre

1809. számu feladvány. Gold

e7: e5. h4: g4: d5: d3

Vas. Ujs.
1898. 867 l

Ferraris Arthur: *II. Vilmos német császár arczképe.*

mellett, lenn a fedélzetköz ütegeinél: a hova | Egy hurrah szabadul

Egy spanyol gránát az előfedélzet ütegét verte szét. Mint később kitudódott, három ember halt meg s öt megsebesült. A halottak közt feküdt a szegény kis kadét, a húsz éves *Wilmot.*

Öt perczczel rá az ebédlő oldalfalát zúzta szét egy kartács . . . Harry *Nealt*, a szerecsen Ganymedest, épen mellben találta egy vasszilánk. Csörömpölve hullott szerteszét a pohárszék. Nyekkenve repült széjjel a pianino, melynek húrjai őrült zeneként pattogtak le.

Odakünn pedig zúgott tovább a szörnyű hangverseny . . . Fejünk felett a fedélzet parkettején tompán hangzott a szaladók lépte, majd lassú, nehéz csoszogások zaja hallatszott, — a mint épen hurczolták a sebesülteket le a kórházba, hol a doktor kötözget, metsz, vagy vigasztal . . . a fényképező-készüléket elfeledte régen.

Künn a halál záporában dolgoztak a mentők. Egy némelyiknek a fejét véres kötelék borította szintén. Bukdácsolva, félreugorva, majd hirtelen kézzel felkapva egy elesőt karjaik közé: szeretettel, önfeláldozással dolgoztak; arczukat szintén ellepte az a fekete izzadság, ruhájukat a vér . . .

S a parancsnoki hidról egyre szólt a kommandó, futottak a «messenger»-ek; s a hajó czirkált, jobbra-balra dűlt, féloldalt állt, majd meg orrával előre.

A «*Marblehead*» lobogójelzője pedig szüntelen szórta a parancsait:

«*Texas*» balra fordulj . . . «*Jowa*» jobbra . . . *Indiana, Scindia, St.-Paul* csatasorban tömörülj!

A sürü füst, mely a viz színén ült, megszakadt: mint egy gomolyag zavaródott össze néhány perczig a hat hajókolosszus . . . aztán kibontakozott a rend, s precziz, mintha csak egy gyakorlatról lenne szó, állott a sor: elől a «*Texas*» s száz-száz yardnyira rézsútos vonalban a többi.

Ferraris Artur

Magyar művészek külföldön. *Ferraris* Artur festőművész jelenleg Berlinben időz, hol az a kitüntetés érte, hogy *Vilmos* császár megrendelte nála arczképét, valószinüleg magyar huszárezrede számára, mely ez évben jubileumi ünnepet tart Nagy-Váradon. A császár már többször ült a művésznek. –

Vas. Ujs. 1898.

232 e

Gr. 5/11

kavitei tengeri ütközet (képpel) 335
enet az Egyesült-Államok kongresszusá-ból (képekkel) 336
spanyol országgyülés megnyitása (képpel) 337
Unió-ünnep Kolozsvártt (képpel) 398
ray-szobrának leleplezése (képekkel) 305
arvas Gábor szobrának leleplezése Adán (képpel) 454
ményi Ede halála és temetése 486
Bourgogne elsülyedése (képpel) 498—529
Magyar athletikai klub viadala (képekkel) 502
rékpár-versenyek (képekkel) 502
közlekedési tanfolyam tanárainak kirándulása (képpel) 516
Vilmos-huszárok jubileuma (képekkel) 517
marck halála (képekkel) 576
rténelmi kiállítás Ipolyságon (képekkel) 582
0-ik gyalogezred jubileumához (képekkel)
. E. 598
ronázó ünnep Hollandiában (képekkel) 605
lélmagyarországi hadgyakorlatok (képekel) 626
irályné halála (képekkel) 653
irályné temetése (képekkel). Dr. *Kovács* énes 667, 685
sébet királyné-alap 671
enfi gyilkosság 677
spanyol gályafajzók a hadikészületekről (képekkel) 324
Hajókon használt jelvények (képekkel) 394
Egy milliomos különczsége 412
A kyffhäusi német rege eredete 427
A hadi árbocz (képpel) 430
A buccomantia 515
Harmatcsepp a levélen 515
Milliomos csavargó 583
A nemzetközi lefegyverkezés 628
A vasuti kocsik jövő berendezése 630
A mostani és a hajdani börtönök 730
A párisi koldusbörze 767
Gyorsan szerzett vagyonok 770
Az örök béke ára 834
Kutyák hadiszolgálatban 834
A háziállatok száma 835
Az alvás művészete 836
Hagenbeck állatkereskedése 851
Tizenkét óra alatt a világ körül 871

10. Állandó rovatok.

Női munka és divat. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Egyház és iskola. — Mi ujság? — Szerkesztői mondanivalók. — Sakkjáték. — Képtalány.

G" REGÉNYTÁRA.

ikolajevics Nikolaj. Orosz eredetiből rdította *Ambrozovics* Dezső (9 képpel) 99—166
locsa Ákos. Regény. Irta *Vértesi* Arnold 2 képpel) 145—185
iquez. Kaliforniai elbeszélés. Irta *Bret* A Simonson porczelánja. Amerikai elbeszélés. Angolból fordította *S. A.* (képekkel) 182
A nyomorék kezű. Monakói történet. *Martin* monakói rendőrfelügyelő naplójából.

Ferrari Artur

1894. bécsi nemzetk. kiáll. kitüntetés

Vas Ujs. 1894. 272. l. (Magyar művészek kitüntetése.)

Sz-Sz

Vö. alló + Kölcsönös, „Kölcsönös
Ajtó, „Vö i zárj ablakvető" c.
képe.

Kat. Kecskemét, 1874. 110.- 119. o.

p.: Képek i. alá i. írásunk ... stb.

Ferraris Arthur
Vas. Üp. 1894. 820. l.

Ferraris Arthur: P. Márkus Emilia arczképe.

72 Herman Ádám Kapcsolat.

4345

72.

(3)

pok hasábjain,
élhettük. S azóta
ozata jelöli mű-

nes család sarja.
en tanult s isko-
dában mint mű-
tanitványa lett.
nenbe ment, hol
zorgalmasan ta-
b időre Olasz-

Ismeretlen korból
Némán és hazátlan,
Bámulat tárgyául
Maradtunk nehányan.

Körültünk szerteszét
Törpe bokrok nőttek,
Itt élnek, de minket
Nem ismernek ők meg...
Alattunk nagy vadak
Vertek tanyát másszor,
Most nyájat őriz egy

orvos a beteg gyermek tüdejét vizsgálja; e jelenet kissé rideg, keveset mondó, de ügyesen van megfestve. *László* Fülöp jelenete a müncheni udvari sörházban, eleven alakokkal

E teremben van *Benliure* José bizarr képe, «Szent Ferencz halála napján a rendjebeli szellemeket a purgatoriumból a paradicsomba vezeti». A gondolat nem festői, annál festőib-

A „Magyar Szalon" eredeti felvétele. Festette Peske Géza.

Nehéz munka.

telt kép, melyben kitünő részletek vannak, de a pinczérnő az előtérben konvenczionális. *Telepy* néhány jó tájképpel van képviselve. *Kolozsváry* «Látogatás az unokánál» parasztgenret fest, a tehetség örvendetes jeleivel.

bek a színhatások, melyet a festő fantáziája az igazság rovására el tudott érni.

A IV. teremben a portrait-művészet két kiváló alkotása ragadja meg a nézőt. *Zala* György többi mellszobra közül kiválik Gaj-

247. l.

A „Magyar Szalon“ eredeti felvétele. Festette Ferraris Arthur.

MICH-MICH, A TUDÓS MAJOM.

1893. jan. 247. l.

kép

FERRARIS ARTHUR. MICH-MICH, A TUDÓS MAJOM.

Műcsarnok 1892/93 téli k

Ferraris Artur

FERRARIS ARTHUR. Női arczkép.

Műcsarnok 1895/96. téli k.

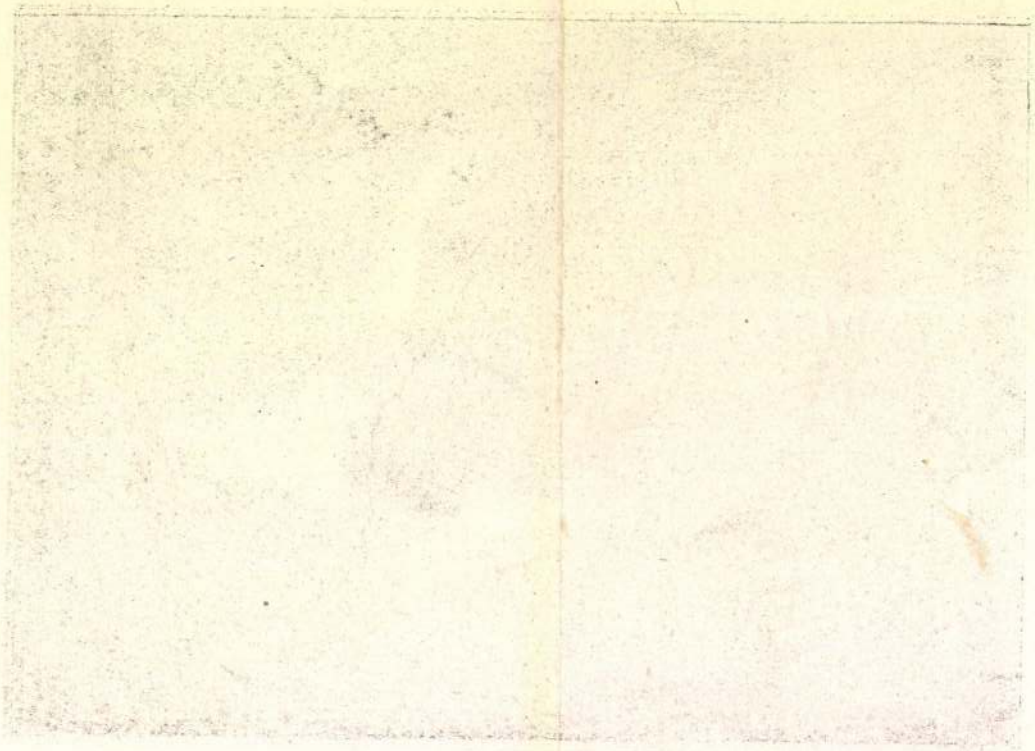
Ferraris Hotur

FERRARIS ARTÚR. Női arczkép.

Műcsarnok 1894/95 téli k.

Ferraris Artur

macskahús-árustól, holott nem ismered őt, mit csinálnál? Ha odamennél hozzá és megkérnéd: ugy-e, hogy azt mondaná, hogy eredj a pokolba; mert olyan ember ám ő kelme. De nekem ő a legjobb barátom te utánad s térdig is elkoptatná a lábát, ha nekem szivességet tehet, — akármilyen szivességet. No hát, kérdem tőled, melyik az okosabb dolog: ha te odamégy hozzá és megkéred magad, hogy mondja el a gesztenyés asszonynak a te görögdinnye-kúrádat, vagy ha megkérsz, hogy én kérjem meg őt?

— Természetesen, ha téged kérlek meg. Sohase gondoltam erre! Ez nagyszerű dolog!

— Ez a bölcsesség, barátom. Az okoskodás ez: mindenkinek a világon, kicsinek és nagynak, van egy különös jó barátja, a kinek örül, ha szivességet tehet. Így hát, akárkitől indúlsz is el, eljuthatsz akárkinek a füléig, akármilyen alacsonyan állsz te, akármilyen magasan a másik. Nagyon egyszerű dolog: csak meg kell találni az első barátodat, azon múlik minden; ezzel a dolog a te részedről el van intézve. Ő már majd csak megtalálja a maga jóbarátját, ez megint a harmadikat, és így tovább, egyik barát a másik után, egyik szem a másik után, úgy mint a lánczban. Ezen a lánczon fölmehetsz és lemehetsz olyan magasra, vagy olyan alacsonyra, a hogy akarsz.

— Gyönyörű dolog ez, Tommy.

— Olyan egyszerű és könnyű ez, mint az ábéczé. De hallottad már valaha, hogy valaki megpróbálta volna? Nem; mindenki bolond. Bemegy egy idegenhez bemutatás nélkül, vagy levelet ir neki; persze hogy rá se hederítenek. Úgy kell neki. Nohát, a császár engem nem ismer, de ez nem baj, azért a görögdinnyét mégis csak megeszi holnap. Meg fogod látni. Hó! hahó! megállj! Ott a macskahús-árús. Adj'Isten Jimmy, futok utána.

Utolérte az öreget és ezt mondta neki:

— Nem tennél nekem egy szivességet?

— Tennék-e? Már hogyne tennék? Persze hogy tennék. Csak mondd meg, hogy mit?

— Eredj, mondd meg a gesztenyés asszonynak, hogy tegye félre mindenét és siessen ezt a hírt megmondani legjobb barátjának s kérje meg ezt, hogy adja tovább.

Megmondta neki a görögdinnye-kúra dolgát.

— No, most szaladj!

Egy pillanat múlva a kéményseprő-inas szava már útban volt a császár felé.

III.

Másnap este, éjfél tájban a doktorok suttogva ültek körben a császári betegszobában. Nagy zavarban voltak, mert a császár nagyon rosz állapotban volt. Nem tudták eltitkolni önmaguk előtt, hogy valahányszor kiürítettek egy új kotyvadékos üveget, a császár csak annál rosszabbúl lett. Nagyon el voltak szomorodva, mert erre az eredményre — számítottak. A szegény császár lesoványodva, mozdulatlanúl feküdt, szemeit lehúnyva s a legkedvesebb apródja hessegette róla a legyeket és halkan zokogott. Egyszerre a fiú suhogást hallott a selyem ajtófüggönyön. Odafordúlt és meglátta a főpohárnokmestert, a ki bekukucskált a szobába s izgatottan integetett neki, hogy jöjjön oda. Halkan és könnyedén, lábújjhegyen odasuhant a fiú kedves és tisztelt barátjához, a főpohárnokhoz, a ki így szólt:

— Csak te tudod őt rábeszélni, édes fiam, oh tedd meg! Fogd ezt, hadd egyék belőle. Ettől meggyógyúl.

— A fejemet teszem rá. Enni fog belőle.

Nehány nagy szelet leves, friss görögdinnye volt.

Másnap reggel elterjedt a híre mindenütt, hogy a császár egészséges, mint a makk s hogy a doktorokat felakasztatta. Az öröm újjongása futott az országon végig s lázasan készülődtek mindenütt a kivilágításra.

Reggeli után ő felsége elgondolkozva üldögélt. Hálája kimondhatatlan volt s azon tünődött, hogy micsoda jutalom volna elég gazdag arra, hogy kimutassa háláját jóltevőjének. Végre elhatározta magát és behivta az apródot. Megkérdezte, ő találta-e ki a kúrát. A fiú azt mondta, hogy nem, — ő a főpohárnoktól hallotta.

A császár elküldte a fiút s elkezdett megint gondolkozni. A főpohárnok gróf volt, — megteszi herczegnek s neki ajándékoz egy gazdag birtokot, a mely az ellenzék egy tagjáé. Odahivatta őt maga elé s megkérdezte, ő-e a gyógy-

A doktorok suttogva ültek a császári betegszobában.

Meglátta a főpohárnok mestert a ki bekukucskált a szobába.

szer feltalálója. A főpohárnok azonban becsületes ember volt és azt mondta, hogy ő a főudvarmestertől tanúlta. Elküldték őt is és a császár tovább gondolkozott. A főudvarmester báró; gróffá fogja tenni s nagy jövedelmet ad neki. A főudvarmester azonban a főajtónállómesterre hivatkozott; erről megint gondolkozni kellett. Ő Felsége megint kisebb jutalmat gondolt ki. A főajtónálló-mester azonban ismét másra hivatkozott s így a császárnak ismét le kellett ülnie s további, megfelelően kisebb jutalmat kigondolnia.

Végre is, beleúnva a kutatásba s hogy siettesse a dolgot, elküldött a belső titkos fő-fő detektivért s megbizta, hogy nyomozza ki a kúra eredetét, hogy méltóan megjutalmazhassa jóltevőjét.

Este kilencz órára a belső titkos fő-fő detektiv meghozta az eredményt. A nyomozás során eljutott egy suhanczhoz, a kit Jimmy-nek hivnak s mesterségére nézve kéményseprő. A császár mély megindulással szólt:

— Derék fiú; megmentette életemet. Nem fogja megbánni.

Oda adatta neki egy pár ócska czipőjét, hozzá még nem is a legócskábbat. Jimmy nem viselhette, mert nagyon bő volt neki, de a vén zulunak nagyon jól esett. Így hát minden rendben volt, úgy, a hogy lennie kellett.

Az első mese befejezése.

— Nohát, érted ezt? — kérdeztem a barátomtól.

— Kénytelen vagyok megvallani, hogy értem. Úgy is fog történni, a hogy te mondád. Holnap elintézem az ügyet. Nagyon jól ismerem a főigazgató legjobb barátját. Ez majd ad egy pár sor ajánlást, a miben benne lesz, hogy az ügyem csakugyan nagy fontosságú a kormányzatra. Az ajánlással odamegyek előzetes jelentkezés nélkül s beküldöm a névjegyemmel együtt. Aligha kell fél perczénél tovább várnom.

Úgy is lett az utolsó betűig s a kormány elfogadta használatra az új csizmát.

EGYVELEG.

* **Nevezetes husvéti tojások.** A husvéti tojásokkal Londonban mai napság valósággal fényt űznek. Az angol főváros czukrászainak kirakataiból 20 fillértől kezdve nehány ezer font sterling értékű husvéti tojások is láthatók. Elsőrangú művészek festményeivel diszített tojásokért 20—24 ezer koronát is fizetnek. Vannak aztán elefántcsontból faragott, finom czukorkákkal és drága ékszerdarabokkal töltött tojások. Ezelőtt két évvel egy gazdag chicagói kereskedő gyermekeinek egy elefántcsontból faragott tojást ajándékozott. A remek faragványokkal diszített tojás átmérője három láb volt. A belsejében levő másik tojásban pedig egy zenélőgép volt elhelyezve, mely több zenedarabot játszott. A remekmű 90 ezer koronába került. *II. Sándor* czár egyik főrangú barátnőjétől egy szinaranyból készült egy láb magas tojást kapott, melybe a keresztre feszítés jelenetei voltak bevésve. A tojás sárgáját egy gyémántokkal szegélyezett keresztalakú rubint képezte. A tojás Párisban készült. Értéke nem volt megállapítható, mivel a keresztalakú óriási nagyságú rubinthoz hasonló drágakő nincs több a világon. A tojást most az «Eremitage» nevű szent-pétervári múzeumban őrzik. *XIII. Leó* pápa husvétkor szintén sok tojást szokott kapni. Nehány éve egy drágakövekkel kirakott ludtojás nagyságú arany tojást kapott, melyen a «*Pax*» (béke) szó húsz rubinból volt kirakva. Legjobban örült azonban a pápa egy fatojásnak, melyből, midőn kinyitotta, két eleven fehér galamb repült ki. A tojást egy szegény földmíves vitte a Vatikánba.

* **Anglia és Irland némely részein** a babonásság még most is nagy, a mit bizonyít többek közt, hogy 1875 szeptember 17-én Angliában Long-Compton nevű faluban egy öreg asszonyt «boszorkányság» miatt agyonvertek. Hasonló okból 1895 márcz. 15-én Irland Baltyvedan falujában egy 27 éves nőt tulajdon férje égetett meg, mint boszorkányt, a miért aztán húsz évi kényszermunkára itélték.

* **London utczáin** a különféle járművek okozta balesetek miatt évenként átlag 150 ember veszti életét, nyolczezren pedig kisebb-nagyobb sérülést szenvednek. Tekintettel a gyakori balesetekre, Angliában a villamos vasúti kocsik nem sokkal gyorsabban közlekednek, mint a lóvonatú vasutak.

* **Egy new-yorki nagy napilap** szerkesztősége Krisztina spanyol királynénak levelet irt, melyben arra kéri, hogy fiával, Alfonzo királylyal egy a barczelonai zavarokat ecsetelő hasábot irasson. Tiszteletdíj fejében levelében egy 44,000 koronás chekket mellékelt. Ajánlatát természetesen visszautasították.

* **Magyarország legnagyobb könyvtárai.** A központi statisztikai hivatal legújabb, 1900-ról szóló «Évkönyve» külön fejezetben szól közkönyvtárainkról. Legrégibb könyvtára az országnak a fővárosi 17 közkönyvtár közt az *egyetemi könyvtár*, mely 1636-ból ered. Utána következnek kor szerint: a nemzeti muzeum könyvtára (1802), a természettudományi társulaté (1841), az akadémiáé (1844) és a Szent-István társulaté (1848). A vidéken összesen 26 közkönyvtár között a legrégibb a *pannonhalmi benczéseké* 1001-ben alapíttatott, s így már több mint 900 éves. A nagyobb könyvtárak sorrendje kor szerint ezután igy következik: *sárospataki* ref. főiskola (1531), *debreczeni* ref. főiskola (1592), *nagyenyedi* Bethlen-főiskola (1664), *nagy-váradi* kir. jogakadémia (1788), *egri* érsek-megyei könyvtár (1788), *gyulafejérvári* Batthyány-könyvtár (1798), *nagyszebeni* Bruckenthal-muzeum (1817), *alsó-kubini* Csaplovics-könyvtár (1839). A többi könyvtárak mind uj keletüek. *Legnagyobb* a könyvtárak közt a *Nemzeti-Múzeumé*, a mely a köteles példányok beszolgáltatásáról szóló törvénynek köszönheti folytonos gyarapodását; 1900 elején 675,000 kötet birtokában volt, mely szám az 1900-ik év alatt 52,231-gyel gyarapodott; 100,000 kötetnél gazdagabb könyvtár ezen kívül csak öt van az országban és pedig a *budapesti egyetemi könyvtár* (271,060), az *akadémiai* (180,242), az *esztergomi* főegyházmegyéé (105,932), a *pannonhalmi* benczéseké (133,355) és a *nagyszebeni* muzeumé (100,820 kötettel).

* **Japánban** minden egyes vasuti vonathoz egy olvasóteremnek berendezett és mindenféle hirlapokkal ellátott kocsi van csatolva, melyet az utasok ingyen használhatnak.

* **III. Edvárd király** megkoronáztatásának ünneplésére Londonban mindenki a király kedvencz virágját a gyöngyvirágot óhajtván viselni, London virágkereskedéseiben eddigelé 19 millió csokrot rendeltek meg.

* **Olaszországban átlagos** számítás szerint minden két órában egy gyilkossági eset fordúl elő.

TISZA KÁLMÁN A SZABADELVŰ PÁRTKÖRBEN.

A TAROK-PARTHIE. — Ferraris Arthur festménye.

PAGÁT ULTIMÓ

Írta BÁLINT LAJOS

A szomszéd asztalnál a klub kártyaszobájában, vagy a kávéházban harsány kiáltás :

— Polgármester! Polgármester!

Aztán jóízű kacagás, amelyben legalább hárman vesznek részt, meg egy negyedik, aki félig szégyenkezve, félig bosszankodva magyarázkodik. Mert ha valakit így a fehér vagy zöld asztalnál vidám hahotával «*polgármester*»-nek címeznek, az nem éppen megtiszteltetés. Sőt ellenkezőleg. Három játékos, egynéhány kibic kacag az ügyetlen vagy pecches partneren, akinek a négyes tarokkban elfogták a huszonegyesét, a skiz tarka és mulatságos figurája mellett a tarokkkártyacsomag legnagyobb értékét. Ilyen kártyát elfogatni nagy szégyen, s a pénzvesztességen kívül kijár érte egy kis csúfolódás is. Persze nehéz volna kikutatni, hogy miért éppen «polgármester»-nek címezik azt, aki ilyen ügyetlenséget követ el. Így csúfolják nálunk, a «Bürgermeister»-nek címezik németül, s már messze századok előtt «podesta»-nak szólítgatták olaszul, mint ahogy kitetszik abból a XVI. századbeli híres és hosszú olasz költeményből, a «Capitoli del giuoco dei Tarocchi»-ból, amely a maga idején nem kevesebb, mint hét kiadást ért meg s amely a tarokkjáték különböző formáit és szabályait verseli meg.

Manapság egy kicsit furcsa ez a kiáltás, furcsa és idegen az a másfajta kártyacsomag ott a szomszéd asztalnál. De egyre gyakrabban találkozunk vele. S ha egyre-másra látjuk, mintha mindig valamely gyerekkori emlékünk támadna fel újra. Mert így is van. A tarokkártya és a négyes játék szintén azok közé a dolgok közé tartozik, amelyek né-

A történelmi tarokkparti (Ferraris Artur festménye)

Régen —

Tükör 1935. márc. 10.

felkészülten és alázatosan várta a csapást, hanem . . .

Hideg állt a lábába, az ujjai görcsösen kapaszkodtak a padlóba, emberek tűntek fel előtte, szóltak hozzá, valaki meg is fogta a karját, de minderről nem akart tudomást venni, menekülni szeretett volna, menekülni a valóság fojtogató szörnyűsége elől. Egy fát látott az ablakon túl, szeszélyes lombozatával az ég gyöngyházszürke táblájára feszítve, ki tudja, mióta nézte, de csak most vett róla tudomást, és menten belékapaszkodott a képbe, azt mondta: Hetedhétország . . . és mintha némi megkönnyebbülést érzett volna. De a hideg egyre följebb vándorolt a lába ujjaiból, a keze remegni kezdett, pedig szobormereven akart állani, mert azt tette föl magában, hogy csak így juthat el Hetedhétországba. Ám közte és az ablak között az ágyak fehérsége tolakodóan emelkedett — felhők! — erősítgette magában, de jól tudta, hogy ágyak — és ellibegett az ápolónő alakja is, de ő csak a fát akarta már látni, csak a fát, mert ha elfordítja a fejét, ha egy pillanatra elgyengül, akkor . . .

A hideg már a mellébe kúszott, sőt úgy tetszett neki, hogy a lélegzete is kihűlt, és most a szeme is megfagyott, az agya is, de még mindig állt. — Szőlődomb . . . Lugas . . . Hetedhétország . . . — párolgott föl az öntudatából, és akkor hirtelen úgy látta, mintha kint, a gyöngyházszürke ég alatt, a fa alsó ágain, mint valami bölcső, himbálózna a ruháskosár, és Sanyi integetett feléje.

Megmérhetetlen idő telt el, mintha évek óta állott volna már egyhelyt, és mindegyre csak azt a képet látta: a ruháskosarat, és Sanyi kezecskéjét, aztán sűrűn ugráló fekete pontok lyuggatták át a képet, ő maga is himbálózni kezdett, és egy jótékony kéz mindent eltakart előle.

De ekkor már nagyot kiáltott az ápolónő:

— Árvai úr! . . . Fogják meg! . . . Istenem, csak épp hogy elfordultam . . .

De zuhanó testét már csak a padlóról emelhette föl.

Bérkocsis

Írta DEBRECZENI JÓZSEF

Az én boldog gyerekkoromba
Még közmondásos volt, hogy goromba.

Volt jókedve, pipája, makra,
Víg nótaszóval ült a bakra.

Pénze, reménye — tartsák mesének —
Fölösen járt a zab a Kesének.

Kabát magának, asszonynak kendő,
Akadt fuvarja elegendő.

Pénzecskét gyüjtött kereket,
Felnevelte a gyereket.

Hja, más világ volt az merőben,
Nem bővelkedtünk géperőben.

Nem futott annyi autómárka,
Jó volt a konflis, a régi bárka.

Kocogni rajt' lumpolós éjen,
Ölébe dőlni s aludni mélyen.

Nem ismertük Citroënt, Fordot,
Randevúra még konflis hordott.

Nem szelte Zeppelin az étert,
Nem faltuk úgy a kilométert.

Többre vihettük, többet értünk,
Lassabban jártunk, szebben éltünk.

A közelgő karácsony alkalmából a következő czikkeket ajánlja a

PALAIS ROYAL

ORLAY SÁNDOR czég Budapest, 8. Koronaherczeg-utcza 8. (Harisch-bazár.)

!!Tessék jól figyelni!! ☛ csak is a kávéházzal szemben. ☚

A legelső, legjobb és legszebb

Gyémánt-utánzatok és párizsi legyezőket.

14 kar. valódi arany, ezüst és hamis foglalásban 2 frttól 35 frtig.
14 kar. valódi arany, ezüst ékszerek valódi kövekkel 1.50—50 frtig.
Kitünő svájczi zsebórák! valódi arany és ezüstből 9.50—85 frtig.
Nikel remontoir-zsebórák 3.50 — finomabb 5 frt.
Gaz, selyem, csipke, strucz és marabulegyezők 1 frttól 1000 frtig.
Ezüst botok, finom bőrdiszműáruk, ezüst-, dombor és zománczozott czimerekkel stb. 10 frttól — 35 frtig.
Szinházi látcsövek 2 frttól — 50 frtig.

☛ *Képes árjegyzék bérmentve küldetik.* ☚

Karlsbadi czipőraktár. A legkitünőbb Karlsbadi czipők egyetlen budapesti raktára, KAJÁRI DEZSŐnél Dorottya-utcza 9. sz. a régi helyiség átellenében. Korcsolya, báli és szalonczipők urak, nők és gyermekek részére.

COGNAC

Marie Brizard és Roger.

ALAPITTATOTT 1755.

Franczia-ország legelőkelőbb gyára. Vezérügynökség MAGYARORSZÁG részére

STEINER GUSZTÁV,

Budapest, VI., Gyár-utcza 15. szám.

SZABADALMAT uj találmányokra kieszközöl és értékesit **Bergl Sándor** szabadalmi és mérnöki irodája

Budapest, VII., Erzsébet-körut 38.

Szerkeszti a „MAGYAR SZABADALMI KÖZLÖNYT" Miniszterileg elismerve.

Hol keressük a legjobb arcport?

Kérjük a

Müller J. L.- féle

Blaha-Serail-Pouder-t.

Blaha Lujza (Splényi báróné) művésznőnk kedvelt arczporát; mely ugy nappal, mint éjjel használva minden arczpor között a legjobb; **kiváló szakemberek által megvizsgálva, vegyileg tisztának és teljesen ártalmatlannak találtatott.** Mint pipereszer nélkülözhetlen, az arczbőrnek a legszebb fehér szint, üdeséget, szépséget és pirt kölcsönzi.

Egy doboz 60 kr., nagyobb 1 frt.

Crême Pompadour,

ez azon szer, melylyel a hires Pompadour asszony csodás szépségét megőrizhette anélkül, hogy az egészségére ártalmas lett volna. A »Crême Pompadour« az arcz és kéz bedörzsölésére használtatik reggel és este, azután »serail-pouderrel« lesz behintve.

☛ Egy tégely 1 frt 60 kr. ☚ Kapható a gyárosnál:

Müller J. L.

illatszer- és pipereszappan gyári raktára

Budapest, IV., Koronaherczeg-utcza 2. sz. alatt.

Nagy raktár rendkivül jó minőségü

fog-, haj-, ruhakefékben és fésükben.

☛ *Utánzásoktól óvatik.* ☚

Saját hazai gyártmány.

Rövidített levél vagy sürgöny czim: GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST.

GYÁRTELEP BUDAPEST, Külső Váczi-ut 7. szám.

ELSŐ MAGYAR

Gazdasági Gépgyár Részvénytársulat

BUDAPESTEN.

Gyártelep: Külső Váczi-ut 7. szám.

Gőzcséplő-készletek, valamint a gazdaságban szükségelt **összes gazdasági gépekben,** saját hazai gyártmány!! Részletes ajánlatokkal, árjegyzékkel és minden felvilágositásokkal szivesen szolgál a fenti gyár

igazgatósága.

Gőzcséplő-készletek első rangu minőségben.

A HÉT

Szerkeszti és kiadja
Kiss József

IV. Évfolyam.

51. szám.

1893

Városi bundákat
és angol ruhákat
Deutsch F. Károly
hírneves szabócség (Sissella-tér 2. szám, I. em.)
helyiségváltoztatás miatt raktárról
mérsékelt árak mellett szállít.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., Erzsébet-körut 6. sz.

A MŰCSARNOKBÓL.

(FERRARIS ARTHUR NÓI ARCZKÉPE.)

A Hét 1893. 51. sz. Címlap

Az ismeretlen író*:

ZSAZSA

Ma azt mondja egy színház transzparense ünnepi lobogással dadogó lángnyelvében, hogy »Fedák századszor«, ilyen tömören, mintha illetlen lenne bővebben magyarázni az ügyet, amelynek jelentőségét nyomban megérti a figyelmes világ, méltányolja a hírt és őszinte elragadtatással ünnepelni kezd finoman és előkelően, ahogy illik ilyenkor. Az emberek felpillantanak a fénylő híradásra, melegen elmosolyodnak, mint aki jó hírt kapott és azt mondják maguk elé csendesen:

— A Zsazsa.

És ebben az egyetlen szóban, amely úgy simul a nyelvre, mint a gyerekkori málnabefőtt íze, ebben elmondanak mindent és a szó mögött felrémlik egy asszony, aki egymaga a békevilág, egy délután Marosvásárhelyt, a színkör előtt, egy cigánynyos májusi hajnal a Stefánián, egy mámoros éjfél a Király Színház kiskapuja előtt, egy egész kor, amelyből valami vulkáni dráma folytán nem maradt semmi más, csak a Zsazsa. A Fedák, aki megállt az ármányban, magasra emelte elragadó fejét, amíg mellette örökre elsüllyedt egy világ, felmerült a hamu és a hullámok alól változatlanul, mint egy borostyánszobor, akinek borostyánszívében és szemében egy kor emlékei lapulnak lepréselve, virágok és hangjegyek, egy villanásnyi árnykép, ahogy Szirmay viselte a cilindert és egy gőgös, szerelmes szó, amellyel Sybill kidobta a nagyherceget, minden benne van a névben, csak figyelni kell, amíg lobognak körülötte az ünnepi lángok, s megpillantjuk Zsazsát, amint éppen kihúzza a derekát, s leszól a színpadról kissé mindenkinek, aki él és vár valamit e házában.

— Ne féjjetek má, még eén is itt vagyok...

Zsazsa itt van, pillanatnyilag éppen századszor és idenyujtja a századik pohár tokaji aszút a nyírségi asszonyok osztogató mozdulatával, mint aki ismeri e hosszú és fanyar mámor titkát, amiben élünk, s tudja, hogy vége lesz egyszer ennek a keserű korhelységnek is. Az ember csak ül elandalodva és megbabonázva a színpaddal szemben, ahol Fedák suhog levendulás selymekben, századszor is olyan harmatos könnyedén, mintha éppen most kezdte volna el és az egyik pillanatban az asszonygőg üvegtornya, a másik pillanatban édesanya, akinek lágy a hangja, mint a friss búza pergése tenyérből-tenyérbe. Századszor villan fel a darabban, mint valami titkos, mágneses központ, valahol a sarki fény és az Egyenlítő között és ahogy beléhull egy szó, mint valami prizmába, színszórás támad és káprázat, azt mondja Fedák: »az én koromban« — és a szó parányi súllyal lebben el, mint egy vízcsepp, ami napsugárba ütközött, tükrözni kezdi az egész mámoros eget egyetlen pillanatra, de annyi is elég, hogy meglássuk benne a »kort« és a korban Zsazsát, amint Molnár Ferenccel lóvasútra szállnak a Szigeten. Ezt mondja a Fedák két szó mellé némán, mintha varázsfillért akasztott volna a szavak nyakába, hogy megóvja a rontástól őket. Igy engedi útra a szavakat a papnő áhítatával, az anya

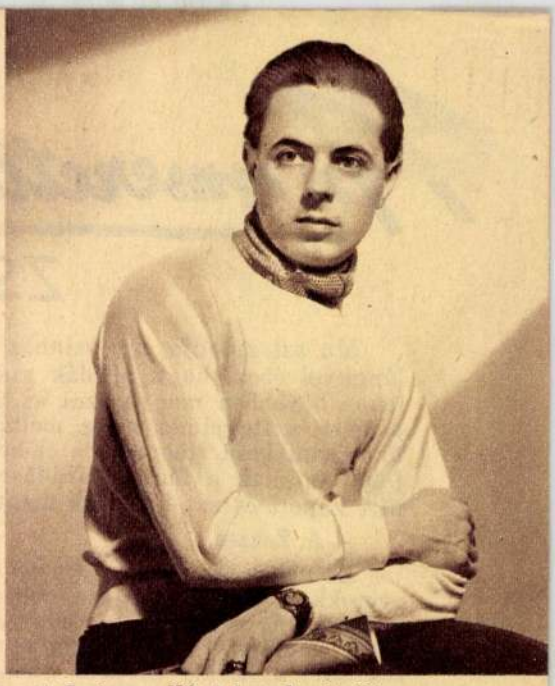
---

* Második cikkét adjuk az »ismeretlen írónak«, akinek inkognitóját — mint azt mult héten is közöltük — mindaddig megőrizzük, amíg annak fellebbentését olvasóink zöme parancsolólag nem követeli. Az első cikk — és ezt szívesen jelentjük — feltünést keltett és ennek bizonyságául már egész sereg levél érkezett szerkesztőségünkbe. Sokan már most azt kívánják, hogy nevezzük meg a cikk íróját. Sokan találgatják, hogy ki lehet a névtelen író. Sem igen-t, sem nem-et nem mondunk, a legszigorúbban megőrizzük a titkot mindaddig, amíg nem érkezik el az idő, amikor az írásain keresztül már megszeretett írót bemutathatjuk az olvasóközönségnek.

rettyóújfalun, részint azért, mert filmkötelezettségei vannak, részint mert több nyári vendégjátékra van meghívása.

Budapest egyik legérdekesebb vendége Ferraris Artúr, 84 éves híres festőművész, aki bejárta az egész világot és lefestette a háború előtti és utáni Európa uralkodóit. Budapesti látogatásának célja az, hogy megörökítse a legendás hírű magyar huszárság lovasrohamát. A nagy kép első vázlatát József királyi hercegnek mutatta meg.

E pillanatban lép be a szobámba Vaszary Gábor barátom és a következő-

Harangozó Gyula, a »Nilusi legenda« kiváló rendezője, az Operaház balettkarával nyári külföldi turnéra megy

(Fekete foto)

sonmása. Állítsátok elő nekem ezt a hölgyet, minthogy a »Szőkékkel mindig baj van« című új darabomban pontosan az ő arcára van szükségem.

Vaszary Gábornak, a kiváló írónak üzenetét ezennel átadom Kulcsár Erzsébetnek és felkérem, hogy mielőbb tegyen látogatást a Színházi Magazin szerkesztőségében.

Helyszűke miatt máris a viccre térek, amit így sütött el Erdélyi Miska. Valaki megkérdezte tőle:

— Készen van a nyári darabod?

— Részben.

— Mi az, hogy részben?

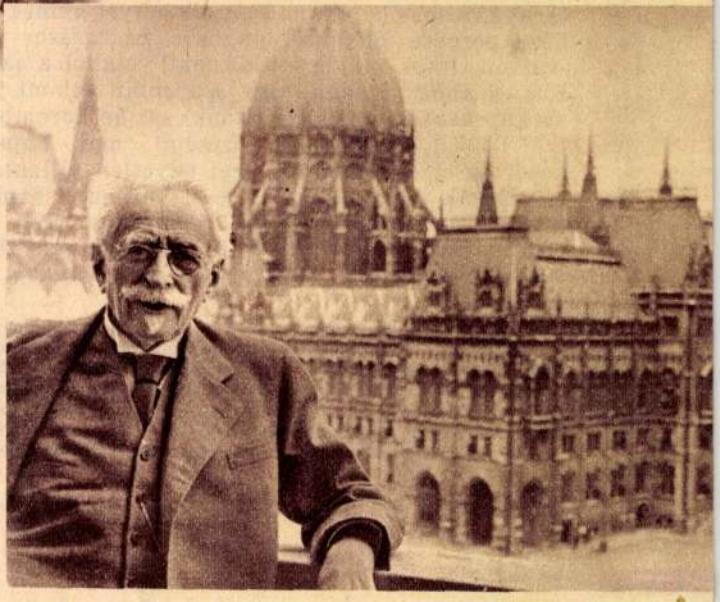
— A darab meg van, csak a nyár kellene még hozzá...

Mikey Lili és Dömsödi András, az Országos Színészegyesület vizsgaelőadásán

(Bojár foto)

zőket mondja:

A Színházi Magazin 22-es számában megjelent Kulcsár Erzsébet fotografiája, mint Simor Erzsi ha-

Budapest érdekes vendége: Ferraris Artúr, a 84 éves híres festőművész

(Bojár foto)

minden gáncsolni való volt és ő kicsufolta az embereknek legszentebb meggyőződését is.

Már az első őszi vetésre Erik kért és kapott is gazdájától egy kis szántóföldet, melyet egyéb dolga mellett megmunkált. Téli időben, mikor a ház körül nem volt sok tennivalója, helyettest fogadott és heteken át távol volt; senkise tudta, hol tölti ezt az időt.

Egy téli napon Norolának egy másik szolgája az erdőben volt, hogy fenyőket vágjon ki, miközben véletlenül egy magasabb dombra hágott föl és észrevette, a mint távol vékony, egyenes füstoszlop emelkedett a derült téli égbolt felé. A mint hazafelé ment, találkozott Erikkel, a ki futva jött hótalpain az erdőből, telt bő tarisznyával a hátán. A szolga elmondta Eriknek, mit látott és így szólt:

— «Tán bizony egypár fenyő gyökerét fejik ott!» — a mivel a titkos pálinkafőzőkre czélzott.

— «Meglehet, — felelt Erik, — nem lenne kedved a rendőrrel együtt megvizsgálni?» tette hozzá gunyosan.

— «Bizony már gondoltam erre,» — felelt amaz nyugodtan.

A következő reggel csakugyan útnak indult a kerület rendőre a cseléddel együtt arra, a merre a füst keletkezett. Fölmentek a dombra, a honnan a szolga először észre vette a füstöt és valóban: onnan még most is az a keskeny, kékes füstoszlop szállt egyenesen az égnek, a hol aztán majd kétfelé oszlott, majd meg mindenféle csudálatos alakot formált. A dombon találkoztak Erikkel is, a kinek egy nagy nyúl volt a hóna alatt.

Együtt ballagtak azután a hóval borított erdei ösvényen a pálinkaégető felé. Az út nehéz volt, de a zsákmány vágya és a hivatalos kötelesség buzdította őket. Végre rendes, járt útra értek, melyen mind közelebb jutottak czéljukhoz. Végtére oda értek. S mit találtak ott?...

Volt ott egy kicsiny, fenyőfa-kunyhó és a kunyhó közepén tűzrakás, melyen három kő fölött egy kis üst pöfögve forrott és bugyborékolt. Mikor az üstbe néztek, ott egy csomó mindenféle hámozott burgonya forgott a forrásban levő vízben. Élő lény azonban sehol sem mutatkozott. Egy kis szürke harkály kopogott a száraz jegenyefenyő kérgén. De a mint észrevette, hogy más is van a kunyhóban, ez is ott hagyta a fadarabot és gyorsan elrepült.

Erik belépett a kunyhóba és mosolygott, látva: mint állanak együgyűen a rendőr és a szolga a tűz mellett, nézte a burgonyák forrongását.

— «Nem kellene ezt az üstöt bírói zár alá venni, vagy szabad burgonyát főzni ily titkos helyen?» — kérdé gúnyolódva Erik.

A rendőr nem először volt ily helyzetben. Semmitsem válaszolt erre a furfangos kérdésre, hanem kiment és elkezdte vizsgálni a cserjéket és fákat tövüktől fogva; botjával a nagyobb hófuvásokba is bele-beleszúrt, de semmitse talált. Mégis világos volt, hogy a kunyhót nem építették és a tüzet nem rakták csak azért, hogy burgonyát főzzenek. De mit segít ez a dolgon! A rendőrnek nem jutott eszébe, hogy fölmászni próbált volna arra a korhadt, sűrű fenyőre, mely a kunyhó mellett állott, pedig annak vastag ágai között, a lombok közé óvatosan eldugva, rejtőzött egy telt pálinkás tömlő. Így tehát eredmény nélkül kellett hazamenniök.

Mikor hazafelé menet a rendőr, Erik mögé került, ráütött botjával a nyúlra, melyet Erik a hóna alatt vitt. Az ütés olyat koppant; mintha egy fölfújt hólyagot ért volna. Erik készakarva ejté le a nyúlat a földre.

— «Már meg van fagyva, azért kopog úgy», — szólt a rendőr, Erikhez lépve.

— «Igen, ebben a hidegben bizony hamar megdermed», — jegyezte meg Erik és pipáját kezdé tömögetni. Mikor a többiek egy kissé előbbre siettek, Erik óvatosan fölemelte a nyúlat hátulsó lábainál fogva. A nyúl szájából tiszta pálinka ömlött ki vastag sugárban a hóra. Csöndes káromkodás hangzott Erik ajkain. Aztán a pálinka ömlését megszüntette, letörölte hóval a nyúl orrát és egy pár fenyőgalyat szúrt a szájába, hogy a pálinka szaga ne érezzék. Azután a többiekkel ez ment.

Ezen eset után egy este lélekszakadva jött Norolába egy obsitos katona, Likszi és beszélni kivánt Erikkel. Kimentek a szabadba.

— «Nagy baj van,» — szólott Likszi azonnal, a mint az udvarra értek.

— «No, mi az?»

— «A rendőr elvitte a tömlőt.»

És valóban úgy volt. Mondtuk már előbb, hogy a rendőr nem először volt ilyen járatban. Tudta, mit kell tenni. Egy pár nap mulva egészen váratlanúl kiment ugyanarra a helyre és megtalálta a tömlőt gerjedésben levő pálinkával. A gazdáját azonban most sem találta meg, mert Likszi, a kivel a rendőr az erdőben találkozott és a kit felszólított, hogy segítsen neki — rögtön megvitte a hirt Eriknek.

— «Átkozott história! — dörmögött Erik. — De nekem minden áron pénzt kell teremtenem!»

Soká tanakodott a két ember, — Erik és Likszi, — hogy mitevők legyenek és ugyancsak vakarták a fejüket. Végre oda lyukadt ki a dolog, hogy Likszi éjnek idején pálinkát fog hozni a városból és Erik azt titkon kiméri. Nem sokára aztán kimagyarázhatatlan módon kezdett csak úgy áramlani a pálinka a szomszéd falvakba és világosan észre lehetett venni, hogy valahol titkos pálinka méresnek kell lenni. De a buzgó rendőr sehogyse tudta kideríteni. Ily módon Erik erszénye mindjobban gyarapodott.

(Folytatása következik.)

ESŐÉRT.

Isten, ki szent kezeddel kötve tartod
A csurgatag felhőnek barna szárnyát,
Ne fordítsd el könyörgésemtől arczod:
Áztasd meg a szomjú mezők határát.
Parancsolj a kiszáradt déli szélnek.
Fürdjön meg a tenger zúgó vizében,
S hozzon vigaszt a jajveszéklő népnek, —
Uram, ne hagyj elveszni minket éhen!

Megérdemeljük büntető hatalmad
Mi bűnösök, mi büszkék, elbizottak,
Kik akkor hintünk csak fejünkre hamvat,
Ha súlya megcsap méltó haragodnak.
De nézz az apró, bűntelen gyerekre,
Ki meg nem értvén a mi könyeinket,
Játszik, szalad, pillangót űz epedve...
S e gyermekért áldd meg vetéseinket.

Emlékezzél meg a szántóvetőnek,
Mikor munkába kezd, első szavárul,
S midőn beszórta a kiszántott földet:
A hozzád küldött buzgó hál'adásrul;
Aztán mi volt: — Uram, ne vedd azt számba,
Bocsásd meg a hitünkért rosszaságunk, —
A boszúdnak ne légyen folytatása,
Ha bűnbánó ajkkal feléd kiáltunk.

Itt van megint a jámbor kicsi fecske,
Százszor leszáll a füstös szarufára, —
Sir tétlenül, nem lel közelbe', messze,
Miből hajlékát megteremtse: sárra.
Eltűnt a tó, a réti ér kiégett,
— A mélyvizű folyó meg hol van innet! —
A kis fecskéért, a ki sose vétett:
Locsold meg Uram meddő földeinket!

A liliom virága vétkezett-e,
S a megkötött gyümölcsöt elrúgó fák!
A templomunk lecsüggedt, árva berke
S a kék hegyek mind és a sárga rónák?
Hasadt sziken az elcsigázott nyájak
Kétségbeesve, zűllve tévelyegnek,
Kinjába' hallgat a szomjas vadállat, —
Uram, vess végett ennyi gyötrelmnek!

Ki holdak óta kötve, fogva tartod
A csurgatag felhőknek barna szárnyát,
Ne fordítsd el könyörgésünktől arczod:
Öntözd meg árva földeink határát;
Parancsold a kiszáradt déli szélnek:
Fürdjön meg a zúgó tenger vizében
S hozzon vigaszt e jajveszéklő népnek, —
Isten, ne hagyj elveszni minket éhen!

MÓRA ISTVÁN.

UJSÁGIRÁS TENESSÉBEN.

A bumkumi «Express»-ből.

Irta **Twain Mark**, forditotta *Egri Dezső*.

A «Hógörgeteg» szerkesztője Memphisben a következőkép dorongolt le egy levelezőt, a ki őt radikálisnak mondta:

> «Midőn az a csúszszó-mászó féreg az első szót leirta, midőn a firkájának közepén járt s midőn az *i*-ket pontokkal, a *t*-ket keresztvonásokkal ellátta és mondatait esztergályozta, tudta, hogy olyan dolgokat főzött össze, a melyek alávalóságokkal vannak telve és hazugságoktól átrothadva.»
>
> *Exchange.*

Orvosom állítá, hogy a déli égalj egészségemre üdvös lenne; azért lementem Tenessébe és elfoglaltam a segédszerkesztői állást a «Reggeli dics és Johnson-County harczkiáltásá»-nál. Midőn hivatalomat elfoglaltam, a főszerkesztőt egy háromlábu széken elterpeszkedve találtam, lábait egy tölgyfaasztalon nyugtatva. Még egy tölgyszék volt a szobában, meg egy másik lábatörött szék, mindkettő félig eltemetve ujságok, kéziratok czéljaira előkészített papirszeletek, szerkesztőségi nyelven úgynevezett kutyanyelvek és beérkezett különféle kéziratok halmazaitól. Volt még egy faporzótartó is, tele szórva szivardarabokkal, bagóval, továbbá egy kályha, melynek ajtaja már csak a fölső sarkán fityegett.

A főszerkesztőn egy hosszu szárnyu fekete posztókabát és fehér vászonnadrág volt. Csizmái kicsinyek és fényesre mázolvák. Fodros inget viselt, nagy pecsétnyomó gyürüt, ó-divatú «Vatermördert» és tarka nyakkendőt lelógó végekkel. Ez öltözet kora körülbelül az 1848-ik esztendő.

Szivarozott s eszméket igyekezett keresni, miért is fürtjeit meglehetős rendetlenségbe hozta, kezeivel haját többször felborzolván. Rettentő szemeket vetett maga köré, miből azt következtetém, hogy igen fogas vezérczikket tákol össze. Azt mondta, hogy a cserelapokat vegyem elő, fölözzem le és irjak valamit «a tenessei sajtó szellemé»-ről, összeszedvén a czikkbe mindazt, a mi az illető lapokban érdekes.

Én a következőt irám:

«A sajtó szelleme Tenessében.»

«A félhetes földrengés» szerkesztői szembetünőleg tévedésben vannak a Ballyhackba vezető vasútat illetőleg. A társaságnak egyáltalában eszében sincs, hogy Buzzardvillet baloldalt elmellőzze. Ellenkezőleg e helyet a vonal legfontosabb pontjának tartja s ezért nem kivánhatja elkerülni. A «Földrengés» irói mai tévedésüket természetesen örömmel helyre fogják igazítani.

«A szabadság mennykövének és harczkiáltásá»-nak derék szerkesztője, John W. Blassom, Higginsvilleből tegnap városunkba érkezett. Van Buren-Houseba szállott.

«Úgy veszszük észre, hogy a mud-springsi «Reggeli Ordítások»-nál dolgozó hirlapirótársunk téved, midőn fölteszi, hogy Van Werter úr megválasztása nem igaz. De mielőtt ezen figyelmeztetés hozzá eljut, tévedését bizonyára magától belátandja. Nyilvánvaló, hogy nem kimeritő választási tudósítás által vezettettek félre.

«Örömmel halljuk, hogy Blathersville városa egy new-yorki úrral szerződést akar kötni, hogy a blathersvillei járhatatlan útczákat Nicholson-féle kövezéssel lássa el. Nehéz lesz egy ilyen kívánságot kielégíteni, mert Memphis városa ugyanilyen megrendelést tett néhány new-yorki vállalkozónál s mikor azok a munkát befejezték, a megrendelő város a fizetést megtagadta. De a «Naponkénti Hurrah» nagy buzgalommal lép ez eszméért sorompóba és erősen bizik a majdani eredményben.

«Sajnálattal halljuk, hogy Bascon ezredes, a «Visszafojtott szabadságkiáltás» szerkesztője, néhány nappal ezelőtt az utczán szerencsétlenül elesett és lábát kitörte. Ő utóbbi időben nagy gyengeségben szenvedett; mi a túlhalmozottságnak és a családjában előfordult betegségeknek tulajdonítandó és azt hiszik az a szokása okozta az elájulását, hogy sokat szeret sétálgatni.»

*

másodszor tüzelt és megsebesített egy ártatlant. A ki pedig én valék. Csak egy újjamat lőtte el.

Azután a főszerkesztő folytatta a törlést és közbeszúrást. Épen, mikor elkészült, érkezett meg a kályhacsövön keresztül egy kézibomba. A robbanás ezer darabba zúzta a kályhát. De több kárt nem okozott, mint hogy egy tévelygő darabja kiverte egy pár fogamat.

— «Ez a kályha teljesen tönkrement», — szólt a főszerkesztő.

Megjegyeztem, hogy magam is azon véleményben vagyok.

— «No, nem baj; — ebben az időben úgy sincs rá szükség. Ismerem, a ki tette. Majd megkapom. — Igy, ime az a módszer, a mely szerint ilyen dolgokat meg kell irni.»

Elvettem a kéziratot. Úgy keresztül-kasúl volt szántva törlésekkel és beszúrásokkal, hogy az anyja sem ismert volna rá, ha lett volna neki.

Szólott pedig, a mint következik:

veljen, nemesítsen, a közerkölcsiséget és társaséletet emelje, az egész emberiséget jobbá, szentebbé és boldogabbá tegye minden tekintetben, és mégis eme fekete szívű gaz konokul lealázza fenséges hivatását hazugságok, rágalmazások, szítkozódások és aljas mocskolódások terjesztése által.

«Blathersvillenek Nicholson-féle kövezetre van szüksége; — egy börtönre és szegényházra még sürgősebb szüksége van. Micsoda gondolat kövezettel látni el egy ilyen nyomorúságos falut, a melynek összes látnivalója két pálinkafőzőből, egy kovácsműhelyből és azon mustárpapirból áll, a melynek «A naponkénti Hurrah» a neve. — Miért nem kölcsönöznek kövezetet Memphistől? ott ez a czikk igen olcsó. Az a csúszó féreg, névszerint Buckner, ki a «Hurraht» szerkeszti, mint valami szamár az ő sajátos butaságával, mindenféle ostobaságot ordít világgá és azt képzeli, hogy okosat beszél.»

*

Báró Podmaniczky Frigyes. — *Ferraris* Arthur festménye.

Szilágyi Dezső igazságügyminiszter. — *László* Fülöp festménye.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Odanyújtottam kéziratomat a főszerkesztőnek elfogadás, változtatás, vagy megsemmisítés végett. Egy pillantást vetett reá. Arcza elsötétült. Szemei a sorokon átrepültek, vonásai fenyegetőkké váltak. Könnyen látható volt, hogy valami nincs rendben. Majd fölugrott s így kiáltott:

— «Villám és mennydörgés! Azt hiszi maga, hogy eszembe juthatna erről a baromról ily hangon szólani? Azt hiszi, hogy az én előfizetőimnek az ilyen üres zagyvalék ízlenék? Adja csak ide a tollat!»

Soha se láttam tollat olyan mérgesen karmolni és törülni, vagy oly kiméletlenül egy másiknak szavain, jelzőin keresztülszántani. Épen mikor munkájának a közepén tartott, belőtt rá valaki az ablakon és füleinek részarányosságát megrontotta.

— «Ah! — mondá — ez az a bitang Smith, az «Erkölcsös Vulkán» munkatársa ... már tegnap vártam rá.»

És erre kiragadott övéből egy matróz-revolvert és lőtt. Smith czombon találva elesett. E lövés következtében Smith eltévesztette a czélt, mikor

«A sajtó szelleme Tenessében.»

«A félhetes földrengés» megrögzött hazugjai, úgy látszik, arra törekednek, hogy újra elhitessenek egy nemes és lovagias néppel egy aljas és durva hazugságot, a mely a XIX. század egyik legdicsőbb eszméjét, a Ballyhackba vezető vasútat illeti. Azon eszme, hogy Buzzardvillet balra elkerüljék, az ő útálatos agyvelejüknek szüleménye, — vagy jobban mondva ama söprűaljnak, a melyet ők agyvelőnek gondolnak. Jobban tennék, ha ezt a hazugságot elnyelik, ha meg akarják kímélni utálatos féreghullájukat a megkorbácsoltatástól, a melyet már oly nagyon megérdemelnének!

«Az a szamár, a ki Blassom névre hallgat, «A szabadság menyköve és harczkiáltása» munkatársa, Higginsvilleből újra itt ténfereg.

«Úgy veszszük észre, hogy az a hülye birkafő, a mud-springsi «Reggeli ordítás» munkatársa, az ő szokásos hazug hajlamával azt a hirt kürtöli világgá, hogy Van Werter nincs megválasztva. — Az égtől származó küldetése az újságnak abban áll, hogy az igazság magvát elhintse, a tévedést kiigazítsa, ne-

— « Igy! Ez az újságirói reczept megborsozva a legjobban. A ti édeskés modorotok nekem émelygést okoz.»

Ebben a pillanatban egy tégla röpült be az ablakon, egy ablaktáblát nagy robajjal bezúzott és jókorát ütött a hátamon.

Eltávoztam a lővonalból; kezdtem érezni, hogy útban vagyok.

A főnök azt mondá:

— «Ez bizonyosan az ezredes. Már két napja várom. Most mindjárt itt lesz».

Igazat beszélt. Egy pillanattal később megjelent a küszöbön az ezredes, kezében egy dragonyos revolvert tartva.

Így szólt:

— «Uram! Azzal a gyávával van szerencsém beszélni, a ki ezt a penészes lapocskát szerkeszti?»

— «Abban a szerencsében részesül. Üljön le, uram. De vigyázzon a székre, mert csak három lába van. Úgy hiszem, ama henczegő gazemberrel, Blatherskite Tecumzeh ezredessel van szerencsém szólni?»

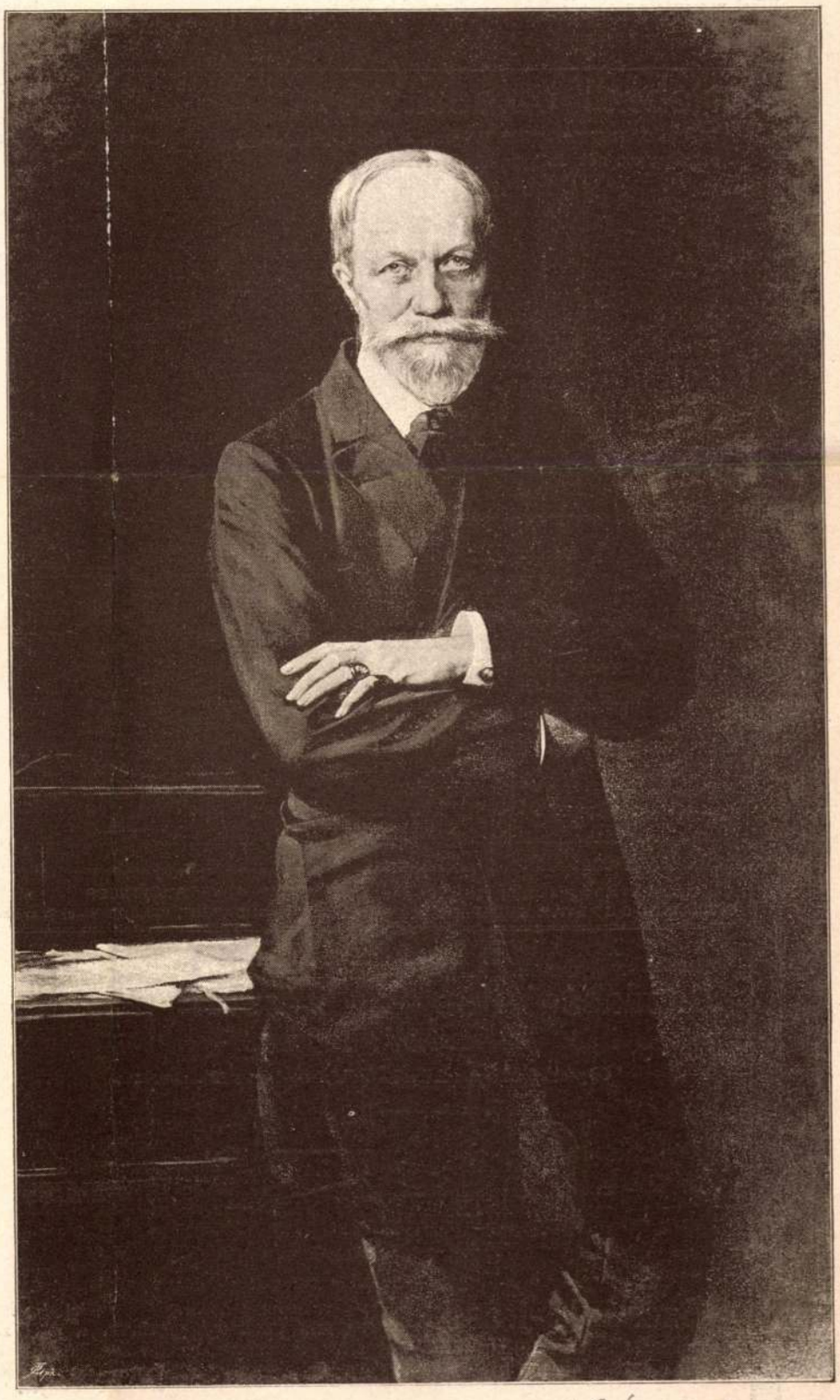
1893

A HÉT

KARÁCSONYI SZÁMA

SZERKESZTI: KISS JÓZSEF

JÓKAI

Ferraris festménye után.

címlap

A Hét 1893. 52. sz.

A közelgő karácsony alkalmából a következő cikkeket ajánlja:

PALAIS ROYAL

ORLAY SÁNDOR czég Budapest, 8. Koronaherczeg-utcza 8. (Harisch-bazár.)

!!Tessék jól figyelni!! ☛ csak is a kávéházzal szemben. ☚

A legelső, legjobb és legszebb

Gyémánt-utánzatok és párizsi legyezőket.

14 kar. valódi arany, ezüst és hamis foglalásban 2 frttól 35 frtig.
14 kar. valódi arany, ezüst ékszerek valódi kövekkel 1.50—50 frtig.
Kitünő svájczi zsebórák! valódi arany és ezüstből 9.50—85 frtig.
Nikel remontoir-zsebórák 3.50 — finomabb 5 frt.

Gaz, selyem, csipke, strucz és marabulegyezők 1 frttól 1000 frtig.
Ezüst botok, finom bőrdiszműáruk, ezüst-, dombor és zománczozott czimerekkel stb. 10 frttól — 35 frrig.
Szinházi látcsövek 2 frttól — 50 frtig.

☛ *Képes árjegyzék bérmentve küldetik.* ☚

Karlsbadi czipőraktár.

A legkitünőbb Karlsbadi czipők egyetlen budapesti raktára, KAJÁRI DEZSŐnél Dorottya-utcza 9. sz. a régi helyiség átellenében. Korcsolya, báli és szalonczipők urak, nők és gyermekek részére.

COGNAC

Marie Brizard és Roger.

ALAPITTATOTT 1755.

Franczlaország legelőkelőbb gyára. Vezérügynökség MAGYARORSZÁG részére

STEINER GUSZTÁV,

Budapest, VI., Gyár-utcza 15. szám.

SZABADALMAT

uj találmányokra kieszközöl és értékesit

Bergl Sándor

szabadalmi és mérnöki irodája

Budapest, VII., Erzsébet-körut 38.

Szerkeszti a „MAGYAR SZABADALMI KÖZLÖNYT"
Miniszterileg elismerve.

Minden hölgy

chic-es, ránczmélküli derekat óhajt. ☚

Csakis Prym szabadalmazott reformkapcsaival lehet ezt elérni.

Legfontosabb találmány a divat terén!

Derék **eddigi kapcsokkal** csak 4 heti viselés után. | Derék Prym reform **kapcsaival** 6 hónapnál hosszabb viselés után.

Ráncz és hézag mindenütt | Se ráncz, se hézag olyan, mint uj korában.

Prym szabadalmazott reform-kapcsai

nem görbülnek, nem engednek és nem nyilnak fel önmaguktól; mérés nélkül egymás átellenében vannak, minek folytán egyenetlen felvarrásuk vagy a derék rézsut állása lehetetlen.

Házi, mosó és munka ruhákhoz határozottan nélkülözhetlenek. Mosás, vasalás nem árt nekik. **A derék kétannyi időig tart,** és jól áll a munka és nagyobb mozgás alatt is. **Tartósságát illetőleg olcsóbb mint bármely más kapcsolás,** mert ha a derék elszakad, ujból alkalmazhatók másra.

Vegyen tehát minden takarékos gazdasszony 20 krajczár árát és varrja fel egy régi derékra. **Csodálkozni fog, milyen pompásan áll a derék megint.** Felvarrás könnyü, a kapcsokhoz adott utasitás nyomán.

Kapható minden jobb szabókellék és rövidárúüzletben.

Rövidített levél vagy sürgöny czim: GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST.

GYÁRTELEP BUDAPEST, Külső Váczi-ut 7. szám.

Saját hazai gyártmány.

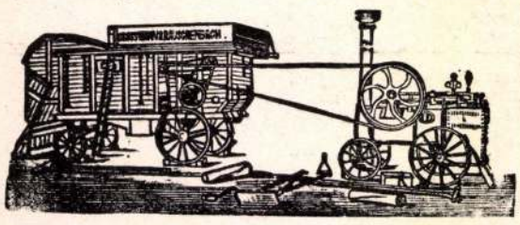
Gőzcséplő-készletek első rangu minőségben.

ELSŐ MAGYAR

Gazdasági Gépgyár Részvénytársulat

BUDAPESTEN.

Gyártelep: Külső Váczi-ut 7. szám.

Gőzcséplő-készletek, valamint a gazdaságban szükségelt **összes gazdasági gépekben,** saját hazai gyártmány!! Részletes ajánlatokkal, árjegyzékkel és minden felvilágositásokkal szivesen szolgál a fenti gyár

igazgatósága.

szegény leányka, akit szüle és gyakran hatóság parancsolata viszen statisztálni az ünnepi ruhakiosztás csufcseremóniájába. Hogy a hatás annál nagyobb legyen: a nyomorult kis gyermekeket legnagyobb rongyaikba burkolják, mintha valami bécsi *lumpenball*-ba kellene menniök. Mert a jótékony M. és Mme Prudhomme csak igy tudja kellőképpen méltatni nemeslelküségét. A gyapju nadrágok, szoknyák, ujjasok, főkötők áldozatának értéke csak igy tünik ki igazán, a czafatok mellett. Sőt nemcsak hogy kitünik, de 500 perczenttel emelkedik is.

S ez még a czeremóniának szebb része. De a többi! A betanult beszéd, amelyből azok a szegény apróságok csak annyit értenek: »Nektek rossz dolgotok és rossz ruhátok van, de ezeknek az uraknak és asszonyságoknak jó dolga és jó ruhája van!« Minden gyermek kommunista. Benne lappang a gondolat, hogy az enyém-tied elosztása rossz. Ez a beszéd rettenetes popularizálással tanitja meg őt arra, hogy sejtelmének alakot adjon és érezze a ránehezedő kegyetlen törvényt: hogy neki azért nincs, mert másnak van. És agya velejében megkristályosodik a keserü tudat, hogy neki most nem adnak, csak *visszaadnak* valamit abból, amit születése előtt elvettek tőle.

Jó ember, ha valamikor oda tévedtél ilyen czeremónia nézőjének, mondd meg igaz hited szerint: láttál-e igazán örvendeni gyermeket az igy, az ilyen megalázás árán kapott ruhának? Ha anyja, a lépcsősuroló asszony, huszkrajczáros sipkát, kendőcskét hoz neki a Hunyadytérről vásárfia gyanánt: a szegény kis flu, szegény kis leány arcza kipirul a boldogságtól és ajkán megjelenik az a kimondhatatlan nagy édesség, a gyermek mosolygása. És itt, ahol forintos kalapot, főkötőt adnak? Itt nem jár az öröm, csak a keserüség. És »a felruházott kicsinyek ujjongása«, amely mindig benne van a riportokban, épp oly betanult, hideg, nehéz, előre megrendelt programmpont, mint a két háladal, a hálaversezet és a hálakézcsók.

És önöknek, hölgyeim és uraim, akik e dolgokat rendezik, örömet szerez e programm ledarálása? Éreznek maguk körül, magukban valami melegséget? Istenemre mondom, nincs e czeremóniákon egyéb meleg, mint a kiosztott ruha. Sőt talán még az sem elég meleg. Mert a kis szegény, mikor másnap magára ölti, hogy iskolába menjen, didereg a vastag gyapju alatt: hátha meglátják ez ujjason a csufolódó, gazdag gyermekek, hogy minden szála alamizsna, minden öltése megalázás, minden gombja szégyen.

Ják.

Bordal.

Én istenem, de nagyon jó vagy te,
Hogy minékünk ilyen jó bort adsz te!
Rádköszöntök a venyigelével:
Élj sokáig pompás egészséggel!

Én istenem egy kérésem volna,
Hogyha hozzád a szavam hatolna:
Változtass át borrá minden tengert
S bele halnak rakd a magyar embert!

Gárdonyi Géza.

INNEN-ONNAN.

△ **A mücsarnokból.** A mücsarnok jelentései szerint a téli tárlatot még soha annyi ember nem látogatta, mint az idén. Lehet ennek több oka is, de elég egy is. A kritikusok veszekednek a tárlat niveauja miatt: magas, magasabb, vagy legalantasabb niveaun áll-e? Ezek a kritikusok! Nem tudom, hogy ha képeket állitanak ki, minek néznek ők niveaut? Ebből is láthatják, ha egyébből nem, hogy laikus vagyok, vagy amint egy kritikus kijelentette, tudatlan vagyok. Ezt a kritikust meglestem a minap, ahogy végigjárt a termeken, az általa legjobbjobban magasztalt képekre csak egy-egy hanyag-ismerős tekintet vetve, mig végre a tizedik terembe ért. Ott odaczövekelte magát a *Ferraris* női arczképe elé, ahol már vagy husz tudatlan ember állt és nézte ugyanolyan tágranyilt szemekkel, mint a többi, akiknek ecsetkezelésről és világitási problemákról fogalmuk sincsen. Nézte, ugy mint én és gondolta magában ugyanazt, amit én: teringettét, milyen asszony! Ez az arcz, azzal az üde fakósággal, ezekkel a mélyen fekvő szemekkel

FERRARIS.

azzal a lobogó, tüzes, álmatag tekintettel — ördög vigyen, ha ez asszony nem szerelmes abba, akinek modélt ült ehhez a képhez. És én ragaszkodom ehhez a nézethez daczára annak, hogy ez a modél felesége annak a festőnek. S milyen festő ez! Az embernek nem kell tudományt szerezni előbb, hogy megértse ennek a piktornak a teremtő nagyságát. Ördög vigyen, ha ez az ember nem szerelmes a feleségébe! Hallom, hogy ő bécsi ember, aki francziává vedlett. A felesége magyar leány, aki szintén francziává vált. És milyen franczia! Az egész franczia litteratura meg van festve a szemében. S midőn tegnap este az Andrássy-uton láttam őt férje karján sétálni, abban a röpke pillanatban, mely alatt eleven szemeibe néztem, valósággal leczkét kaptam a franczia litteratura pszichologiájából. S ugy láttam, hogy a mücsarnokot azért látogatják oly sokan, mert a franczia litteratura pszichologiája igen érdekes tanulmány.

* * *

☆ **Szegény Dokics!** Az apja mézeskalácsos volt Belgrádnak valamely külvárosában. Egyszerü, de okos ember. A fiának nagy testében megsejtette a nagy észt s beadta a magasabb iskolába. A fiu jól tanult, a tanárai sokat vártak tőle. Aztán kiment külföldre, folytatta ott, amit otthon megkezdett. Mikor hazajött,

A Hét 1893, II. félév. 394. l
A mücs.-ből, arck.-el

— Lehet, hogy épp azért teszi, mert bolondság. A szerelem gyakran nem egyéb az asszonyoknál, mint makacsság. Önmagukat lelkesitik fel azért a férfiért, aki nekik ellenáll főleg ha olyan viszonyok közt vannak, mint a bárónő, akinek szépsége, fiatalsága és gazdagsága még eddig nem ismert ellenállást. Rendszerint annyian veszik őket körül szorgoskodó figyelmességgel, hogy nagyon könnyen észreveszik azt, aki őket nem akarja észrevenni. E figyelmetlenséget sértésnek veszik, feltámad bennük a büszkeség s csak nagyon kevés kell ahhoz, hogy ez a büszkeség szerelemmé váljék. A bárónő találkát adott neked, amelyre nem jöttél el; azt mondtad neki, hogy nincs szived; bebizonyitottad, hogy érzéketlen vagy mindenki és minden iránt: — de ő nem nyugszik bele ebbe a kudarczba, s amint láthatod, megujitja a támadást. A te hideg véreddel, s ami ennél is több, azzal a biztos tudattal, hogy szerelemre nem gyuladsz, isten a tudója annak, mennyi reményed lehet arra, hogy magadba bolonditsd ezt az asszonyt. S ha ő megszeretne, nagyon boldogtalan lennék, talán bele is halnék; eljöttem hát hozzád s kérve-kérlek, ne élj vissza a helyzeteddel.

(Folytatjuk.)

SAISON.

A róka bőrei.

Jót tenni önzés. Valamint hogy — egy kis metafizikára vetemedvén, mondom: — önzés az embernek minden testi és lelki moczczanása. Ezt vagy azt azért teszem, mert nekem az esik legjobban és mást tennem nem esik oly jol Hogy — ezt irvan — a bal kezemmel egy kicsit fölhajtva tartom a papiros alját, csakis az okból történik, mivel *igy* nekem a legkényelmesebb. Szivaromat azért tettem *igy* és nem másképp a hamus tálcza szélére, mert egy milliméterrel messzebb vagy közelebb már nem kedvezett volna izmaim tunyaságának. Kezem, karom azt választotta ki, ami neki a legjobb; valamint a falevelen csúszó esőcsöpp is arra szalad, ahol legkevesebb akadály áll utjában. Ez fizikai törvény, ez szükség, nem lehet másképpen és ez intéz mindent az univerzumban, a gondolattól a testek nehézkedéseig. Mivel pedig ez igy van, mert igy kell lennie, odalyukadunk ki, hogy nem egészen szamár Leibniz-Candide, aki azt mondja: »*Tout est pour le mieux dans le meilleur des mondes possibles.*«

Ebben a lehető legjobb világban a koldusnak azért adok krajczárt, mert nekem jól esik és ha nem adnék, valami kielégitetlen kivánság maradna bennem. Ez a kivánság oly erősen követeli a maga kielégitését, hogy sietős utamban harmincz lépésről is visszasietek a templomajtóhoz és fagyos szélben kigombolom a téli kabátomat, előkeresni azt a krajczárt; mert a koldust véletlenül megsajnáltam és rosszul, nagyon rosszul esnék nekem, ha nem vetném kalapjába azt a rézpénzecskét.

X. Y. száz forintot küld erre vagy arra a jótékony czélra valamelyik laphoz. Jól esett neki küldeni és jól esik neki másnap olvasni a lapban ezt a testetlen két betüt, melynek értelmét csak ő tudja e világon. Fölöttébb jámbor gyönyörüség biz ez; szinte határos az önzetlenséggel. De X. Y. mégis csak azért tett igy, mert máskép tennie nem lett volna őneki ilyen édes.

Hétfői Péter és Keddi Pál vagy épp a Szerdai & Csütörtöki czég, nevének teljes és sokszoros kinyomtatásával gyakorolja a jótékonyságot, mert neki ez a legkellemesebb. Tetténk önző volta nyilvánvaló s hogy kategóriákhoz folyamodjam: önzésének inditója a hiuság vagy épp a czég érdeke. Mindegy. Mégis azt mondjuk: Isten áldja meg őket, mert jót cselekedtek. Mellékes czéljuk jog, melyet tagadni nem szabad.

De ebben a lehető legjobb világban is csöndes undorodás támad bennünk, ha valaki ezeket a mellékes czélokat akképen kergeti, hogy a jótékonyság rókájáról nem két, de legalább is nyolcz bőrt húzzon.

N. N. ur vagy hölgy egy, tiz, vagy száz forintot ád valamelyik egyesületben a szegény gyermekek felruházására.

Első bőr: jól esett neki adni. Második bőr: az egyesület tisztelettel méltatja jótékonyságát. Harmadik bőr: az ujságokba belekerül. Negyedik bőr: jelen van a ruhakiosztó ünnepen s az alkalmi szónok érzékeny dicséreteit kellemetes pirulással hallgatja. Ötödik bőr: a szegény gyermekeket azon rongyosan becsődítik a terembe és a nagylelkü férfiu vagy asszonyság legelteti szemét a nyomoruságon, a melyet ő megenyhiteni méltóztatik. Hatodik bőr: a szegény gyermekek tiz percz mulva már az uj, jó meleg ruhákban jelennek meg és az irgalmas szív gyönyörködhetik nagylelkü művében, Hetedik bőr: a rongyaikból kiöltöztetett gyermekek részéről *a)* háladal, *b)* hálaszónoklat, *c)* hálakézcsók, *d) vég-háladal.* Nyolczadik bőr: mindennek bő- és névsoros leirása a lapokban.

Nyolcz bőr, hölgyeim és uraim! Szegény róka! És ti, még százszor szegényebb gyermekek!

Azt hiszem, kedves felebarátaim, hogy alig van közöttünk, aki ne gyakorolta volna már az irgalmasság ama cselekedetét, amelyet a káté igy kategorizál: »a meziteleneket ruházni«. Hogy a mai fiziológia mesterszavát használjam: a meleg jóleső érzetét »váltja ki« bennem az, mikor télviz idején a tulle-anglais bugyogóju diáknak keshedt, de jó vastag posztó-nadrágot juttatok. Ez már maga erős önzés és egyszersmind benne vagyon a jutalom is. Ennélfogva azt hiszem, még ezen a lehető legjobb világon sem lenne egészen jól, ha én (tovább fokozandó a jutalmat) azt kivánnám, hogy nemes tettemről a sajtó megemlékezzék, a diák pedig hálaversezetet mondjon föl nekem, egyszersmind értekezvén a tulle-anglais és a posztó vastagsági viszonyai között lévő különbségekről. Sőt megeshetnék, hogy az én diákom azt mondaná nékem:

— Nagyságos ur, én ugyan csak tandijmentes gimnazista vagyok és abból élek, hogy hetenkint háromszor napot eszem; de hálaversezetet még sem vagyok hajlandó önnek reczitálni. Ha nem éri be ezzel: »Köszönöm, az Isten áldja meg«, inkább csak méltóztassék visszavenni becses posztóját és nekem majd jó lesz tovább is az én tulle-anglaism.

Sajnos, igy csak egy kevély, független tandijmentes gimnazista beszélhet, de nem a külvárosi szegény fiucska,

Maurice Jókai, by Ferraris — Ferraris: Mór Jókai — Ferraris: Jókai Mór

From among the present statesmen of Hungary the person of the Prime Minister, Count Stephen Bethlen is most known to the world in general. He succeeded to assure his government for a period of many years and who contrived in placing Hungary into the European system represented by the League of Nations.

l'Ungheria erano appoggiati dall' alleato di Luigi XIV. di Francia, dal principe Francesco *Rákóczi II.*, uno delle figure più nobili e più altruiste di tutta la storia universale.

Le ambizioni inestinguibili dell'indipendenza magiara nel corso del secolo XIX. trovarono il loro rappresentante in Luigi *Kossuth* che percorse

szórt tanyákon és az oláhval, tóttal erősen kevert hegyek között alig fejlődhettek és mégis ezen a földön születtek meg — és most a külföld már kiérett elismerése szempontjából tesszük meg ezt a sorozást — Petőfi Sándor, Jókai Mór, Madách Imre és Ady Endre.

Pedig a magyar szellemi értékek külföldi útját nemcsak a magyar nyelv

Találkozhatol

95. e kép

John Kupeczky (1667—1740): Self-portrait. — Giovanni Kupeczky (1667—1740): Autoritratto. — Kupeczky János (1667—1740): Önarckép.

Adam Mányoki (1678—1757): Self-portrait. — Adamo Mányoki: (1678—1757): Autoritratto. — Mányoki Adám (1678—1757): Önarckép.

HUNGARIAN AUTHORS IN THE WORLD'S LITERATURE.

That small island of altaic language which for a thousand years has maintained its eastern beauties, traditions and vocabulary in the middle of the great Indo-Germanic ocean, — which has stood in the way of Eastern conquerors, like the Turks, pressing westwards, as well as of westerners, like the Germans pushing eastwards, has produced one or two men of letters who stand in the first rank of the highest class of the world's literary geniuses. In this land were born great literary geniuses, and now, for the benefit of the world we can set forth a short list of their names: Alexander Petőfi, Maurice Jókai, Imre Madách and Andrew Ady.

There are, of course, many difficulties, confronting anyone who wishes to make the word understand what a Hungarian author is and stands for. The Hungarian language is sometimes almost untranslatable; there is the peculiar eastern mystery of the Hungarian spirit, Hungarian life, its joys and sorrows, and struggles: something quite special in itself; and there is also the small size of Hungary. Who knew una carriera di importanza veramente storica. Luigi *Kossuth* ancor oggi è una figura viva della storia dei nostri giorni e perciò è inutile che ci dilunghiamo a presentarilo. La base della grandezza di Luigi *Kossuth* sta nel fatto che moltiplicando con i milioni dei contadini la forza politica dell' antica nazione gettò le basi dello stato democratico e lo difese contro la coalizione delle nazionalità straniere unitesi sotto la bandiera della controrivoluzione imperiale e quindi contro i poteri imperiali dell' Austria.

Fattore essenziale dei successi militari era stato allora Arturo *Görgey*, il generalissimo della lotta per l'indipendenza ungherese.

Nel corso del secolo tra gli uomini di stato ungheresi svolse un' attività che ebbe riflessi in tutto il mondo il Conte Giulio *Andrássy* sen., il primo Ministro degli Affari Esteri della Monarchia austro-ungherese, uno dei creatori del compromesso del 1867, il fondatore della Triplice Alleanza, il quale rinnovando le tradizioni degli Arpadiani e degli Hunyadi diede nuove linfe all' organismo decadente dell' impero degli Absburgo.

La guerra mondiale trovò l'Ungheria in questa formazione; l'uomo szinte fordíthatatlansága, a magyar lélek különös, keleti titka, a magyar élet, öröm és bánat, a magyar harc és a magyar boldogság egyedülvalósága tette nehezen járhatóvá, de a nemzet területi kicsisége is. Ki tudott magyarul, ki fordított magyarból, kit érdekelt a magyar irodalom sorsa a nyugati nagy nemzetek neves írói közül? Hogy az erdélyi ballada, a kuruckköltészet, Zrinyi fájdalma, Balassa Bálint vagy Csokonai Vitéz Mihály költészetének ezer rejtett szépsége, a magyar népdal drámaisága és keleties színpompája még ma is idegen London, Róma, Páris könyvesboltjaiban, ezen nincs csodálnivaló. Más volt az életünk, más a költészetünk is. De fordítóink se voltak és amíg minden vezető magyar szellem a klasszikus nyelvismereten felül angolul, franciául, németül és olaszul is igen jól tudott, e nagy nemzetek fiai közül ki beszélt magyarul?

És mégis! Ez a kis föld az irodalomban is világnagyságokat termett. Petőfi Sándor lírája, Jókai Mór regényei, Madách Imre drámája, Ady Endre költészete a legnagyobb szellemi termékek magas polcán áll. De igen nagy külföldi olvasótábora van Mikszáth Kálmán írásainak, Herczeg Ferenc színdarabjainak, Móricz Zsigmond paraszt-

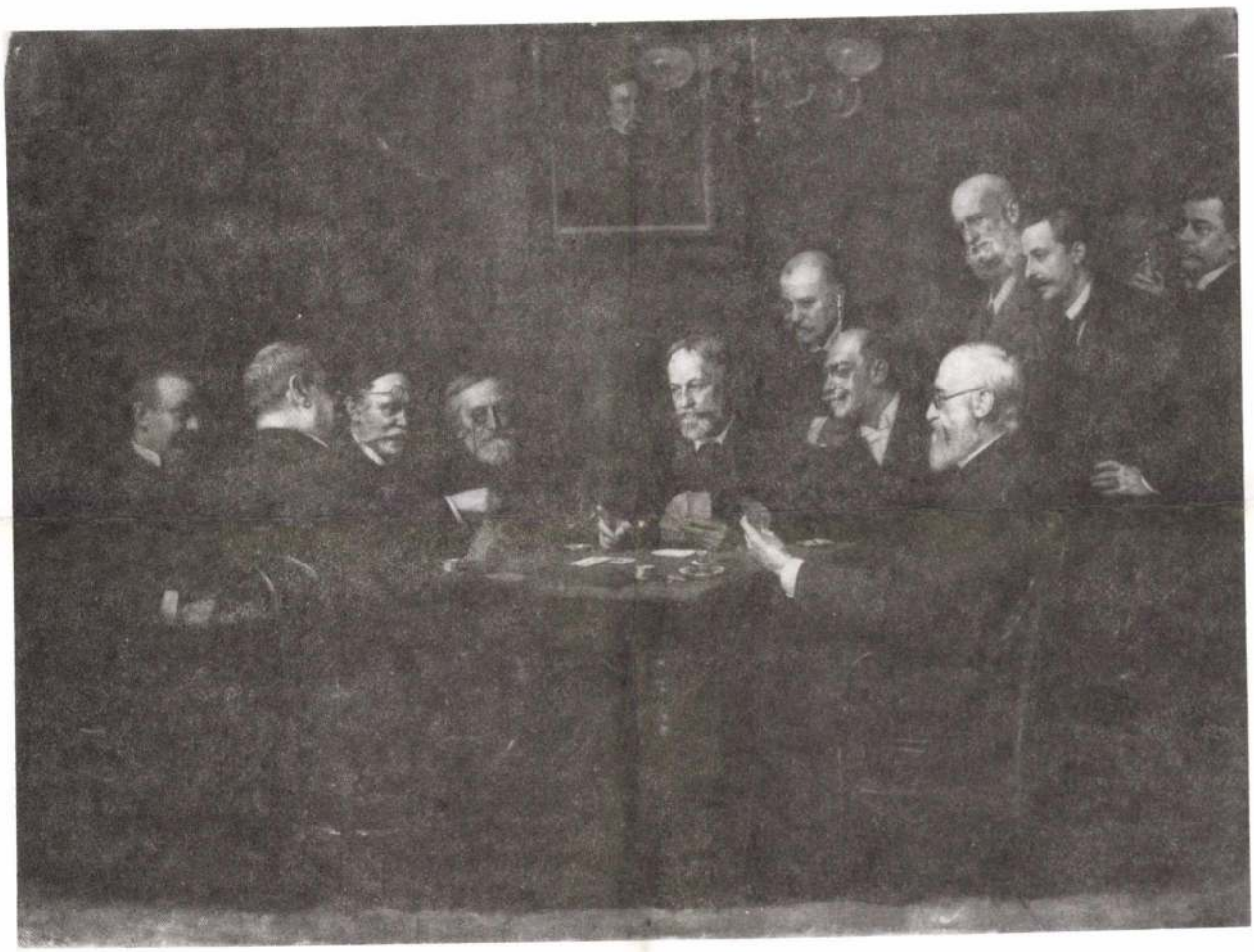
De nem volt ez már ,,maradás'', csak egy szomorú készülődés. A legközelebbi választásan nem lépett fel többé képviselőnek. Nem volt már mandátuma sem. Az év elején az ,,Adria'' elnökségétől is megvált. Mindentől megvált, csak a szegfűtől nem. Az még ezután is ott volt a gombiyukában.

És végre eljött az a nap, hogy már az sincs. A tisztelet reméltó aggastyánt, ennek az országnak egyik legnemesebb gavallérját viszik az aszódi kriptába, ahelyett, hogy nyílt helyen ásnának sírt itt Pesten (ahol legjobban lehet őszerinte nyaralni is, telelni is), és minden nyáron teleültetnék piros és fehér szegfűvel barátai és tisztelői.

Megjelent: Vasárnapi Újság 54 (1907) 853—854

DÉRY ATTILA

„A TAROK-PARTHIE"

Ferraris Artur ,,A tarok-parthie'' (1894) című festménye az 1875—1890 között miniszterelnökként működött, majd politikai befolyását haláláig megőrző *Tisza Kálmán* országszerte ismeretes, parlamenti ciklusok idején naponta ismétlődő tarokk-partiját ábrázolja. A képen látható személyek balról jobbra: *Gajári Ödön, Sváb Károly, Nedeczky István, Csernátony (Cseh) Lajos, Jókai Mór, herceg Odescalchi Artur, Beőthy Algernon, Tisza Kálmán, báró Podnamiczky Frigyes, Pulszky Károly, Mikszáth Kálmán.* Hátul a falon *Deák Ferenc* arcképe ,,hallgatja'' éket.

Az intelligens, óvatos, puritán Tisza évtizedeken át három, politikai ambíció nélküli partnere mellett ,,pihente ki'' magát: Jókai a fúzió (1875) óta nem folyt bele a politikába, a másik kettő korábban sem politizált — ahogyan a kibicek közül a magyarosságot majmoló. bukovinai csángókat hazatelepítő, passzionátus történész Odeschalchi, a méltóságteljes Podnamiczky, a kortársak előtt a bohóc szerepébe félrecsúszott, tehetséges Beőthy ,,Aldzsi'', valamint a reneszánsz álomvilágban élő és nem sokkal később (1899-ben) politikai okokból halálba kergetett művészettörténész, Pulszky sem. Mikszáth ellenben közel állott a Tisza-családhoz és volt befolyása a párt ügyeire, Csernátony pedig nevezetes ellenzéki karrier után — 1848-ban *Kossuth* titkára volt, a kiegyezés után a *Hon*, majd az *Ellenőr* maró tollú szerkesztőjeként vált közismertté — Tisza Kálmán bizalmasaként vonult a háttérbe. A képen sze-

meg imitt-amott. Bizonyára nem több ő az Olimpusz berkeiben, mint egy művelt idegen, kit véletlenségből idehajtottak a végzetes politikai szelek. Vis major az, hogy idesodortatott. De azért e regények többé-kevésbé mégis érdekesek, mert kifejezői annak a kornak és hangulatnak, amikor a magyar a sorok közt kereste az olvasni valót. A legnagyobb elterjedést az ,,Alföldi vadászok tanyája'' érte, melyet olyan elemző és kiegészítő módon olvasott a közönség, mint a Koránt szokták magyarázni a török papok — a saját tetszésök szerint.

De nem csoda. A nép, mint minden elnyomott nép, várt valamit. Tudta is ő, mit! Várt és várt, mert jólesett várnia jobb fordulatot. Várta a szétszórt vezetőktől, nagyjaitól, elnémult államférfiaitól. Ezek pedig nem találkozhattak, csak ártatlan ürügyek alatt. Lakodalmakon, vadászatokon, az alföldi pusztaságokon, ahol spicli nincs. Az alföldi vdászok tanyája azért volt bűvös erejű cím, s tartalma azért volt olyan bánya, amiből mindenki áshatott ki valamit. Az isteni homályban, mely a gondolatok alatt van, s melyekben szabadon lehet turkálni.

S bár Podmaniczky nem célzatosan írt így, nem szenzációt akart ő, nem gondolt ő arra, hogy a sorok között utat hagyjon a sejtésnek (bár a kétségbeesésnek éles a szeme), könyve mégis olyan olvasmány lett, mely megérdemelte a szomjazók érdeklődését, mert Podmaniczky tényleg folyton érintkezett az elégedetlen vezérekkel, részt vett összejöveteleiken, tanácskozásaikon, hallotta terveiket, reményeiket, s elméje fölszítta azt (annál inkább, mert nem volt nagyobbfajta elme), amit éreztek, mondtak, s akaratlanul is ezeket tükrözte vissza a tolla — nem is említve a hangulatot, mely érdekes lehet, ha egy művész csinálja a művészi zseni erejével, de ebben az időben százszorta érdekesebb volt egy laikusnak a kedélyhangulata, ki azokkal beszélt, akiktől országszerte várják mindazt, ami a szíveknek drága.

Podmaniczky írói pályája, mely 1861-ben meghozta neki az akadémiai tagságot is, csak a magyar közélet megnyíltáig tart. Azontúl, mint balközépi képviselő teljes erejével a politikába merült. Szerkesztette 1868-ban a Hazánk-at, s a legtekintélyesebb ellenzéki szónokak közé emelkedett. Ezentúl csőstül szakadnak rá a különböző állások és kitüntetések. Lesz belőle az északkeleti vasút személyi főnöke, szabadságolt állományú honvédkapitány, majd őrnagy, a közmunkatanács alelnöke, belső titkos tanácsos. 1875-től tíz álló évig színházi intendáns. Még ebbe se halt bele. Itt történt, hogy egy hivatalnoka nagy összeget sikkasztott hosszú évek alatt. Az öregúr szó nélkül kifizette, s mikor kérdezték, nem vette-e észre annyi idő óta a hamis könyvvezetést, haragos méltósággal kiáltott fel:

— Dehogynem, sőt tudtam, és azért undorodtam a könyveibe belenézni.

A Nemzeti Színház alatta emelkedett igazi műintézetté a derék Paulay segédkezésével. Általában minden kötelességét a naivitásig híven teljesítette. És semmi tehertől nem riadt vissza, amit vállára raktak. Márpedig sokat raktak még azután is. Ahol pusztán tiszta kéz kellett — ,,bízzuk Podmaniczkyra'', ahol megfeszített erővel kellett dolgozni: ,,talán elvállalná Podmaniczky''. Elnöke az ,,Adriá''-nak (ez volt a kenyérkereseti állása), viselte a szabadelvű párt elnökségét. Megszakítás nélkül tagja volt a képviselőháznak, s 1875 óta egész Bánffyig ő vezette a választásokat. De ő mindezeket nem ambicionálta, csak kötelességből tűrte, utoljára már annyi munkát raktak rá, hogy nem is tudta számon tartani tisztségeit. Így egy ízben fontos szavazás alkalmával megjelent a városház termében is, nem gondolva arra, hogy ő már hosszú évek sora óta nem tagja a városi képviselőtestületnek. A közgyűlés elnöke, áthatva attól a tisztelettől, mely az ősz főurat megillette, nem világosítá fel erről, hagyta őt szavazni is, s csak az eredmény kimondásánál jelezte tapintatosan:

— Egy szavazatot leszámítva ebből, maradt ennyi...

Minden dolgaiban pedáns volt és hajszálig pontos, mint a gép. A reggelinél, ebédnél, a hivatalban nap-nap után ugyanazon órában és percben jelent meg. Bátran utána igazíthatta óráját az utcák népe. De legédesebb otthona a Lloyd-épületbeli szabadelvű kör volt. Kevés perccel hat óra előtt ott lehetett látni a szikár, magas termetű, fehér hajú, középütt kiborotvált szakállú aggastyánt a Dorottya utcán tipegni a klub felé, piros szegfűvel a kabátja gomblyukában. Nyájasan köszönt a járókelőknek, kik tisztelettel teljesen üdvözölték, és érdeklődéssel fordult meg, ha egy szép gyermeket látott, hogy utána nézzen a mosolygós kék szemeivel. A jó emberek, akik soha nem házasodnak, mind szeretik a gyermekeket, ha megöregszenek.

Fenn a klubban aztán olyan volt, mint egy bibliai pátriárka a maga családjában, előkelő gondolkozásával, aminő csak egy grand seigneuré lehet, pirulós szerénységével, rideg kötelességtudásával, színtiszta szabadelvűségével kétségkívül nemesítőleg hatott, habár, sajnos, nem bírt azzal a varázsló erővel, hogy pártját magához hasonlóvá tegye. Nagy szónok nem volt, de értelmes fej; előrelátó politikus se volt, de nem is játszotta magát annak; nem volt semmi egyéb, csak egy jóságos ember, akinek a szíve meglágyult mindenkinek a baján, aki undorodott a stréberektől és a telhetetlenektől (s mégis ilyenek közt is kellett élnie). Mindig derüs volt és friss, még most öreg korában is; olyan friss, mint egy napfényes őszi reggel, tiszta, disztingvált és gyöngéd, emberséges mindenkihez. Hamar felfortyant, de ez csak olyan harag volt, mint a családfőé a rakoncátlan gyerekei iránt. A Manin-hegy egykori oligarcháinak sarját sohase láttuk benne, csak nyomott arca, keskeny kezei és hosszú nyakának finom vonalai engedték sejteni az arisztokratát — ha néha rossz pillanatokban, ha méltatlanság érte, ki is akart volna az belőle rohanni, ő vissza tudta azt parancsolni, csak a kurtára nyírott hófehér bajuszú felső ajkának ideges rángása jelezte a közellétét, s hogy ennek az oligarcha Podnamiczkynak is tudott parancsolni, abból látszott, hogy mégis nagy úr.

Végtelenül tisztelt alak volt, hozzá hasonló alig maradt. Mindenki szerette. Még az ellenzék is kímélte, még a sajtó is. És az istenek is szerették, mert hosszú, derült életkort szabtak neki — még szinte hosszabbat, mint kellett volna. Az utolsó két-három év már kegyetlenség volt tőlük.

Hagyhatták volna a sorrendet, ahogy az öregúr akarta. Hiszen már készült, magától is itt hagyott volna mindent. Hivatalaitól sorban megvált. Nyolcvanegy éves korában a legkedvesebb állását, a közmunkatanács alelnökségét is letette. Aztán sorba rakosgatta le a többit, mint a terhes podgyászt. Nem várta be, míg a halál leveszi válláról az egész köteget.

Bár csak levette volna, míg az *egész* köteg megvolt! Hogy ne keseríthette volna meg alkonyát a sors azzal, hogy összetörte a pártot, a hosszú életre neveltet, melynek életfolyamatjáról, diadalairól, dicsőségéről még a sírban is álmodhatott volna, s melyhez, ha van rá lehetség, túl a léten, feljárhatott volna esténkint, hogy szellemlépteivel betipegje árnyéka a megszokott helyeket, a kártyaszobáktól kezdve a miniszteri szobáig, meglebbentse a függönyöket és elsuhanjon a fejek felett.

Másképp volt rendelve, másképp történt. A párt meghalt, az elnök maradt.

replők közül, Tisza mellett az egyetlen aktív politikus Gajári. A 19. század utolsó éveiben éles, alapos politikai elemzéseivel és feltétlen Tisza-pártiságával tűnt fel; a 20. század elején, *Tisza (István)* ,,spadassinja'' (vívótőr) gúnynévvel illették ellenfelei.

A kép az egyházpolitikai vita (1890—95) idején készült, nem minden célzatosság nélkül: a Szabadelvű Párton belül a Tisza-csoport egységét és befolyását volt hivatva dokumentálni. Az első világháború után, a ,,boldog békeidők'' jelképeként a *Történelmi tarokk-parti* elnevezéssel ment át a köztudatba. Az 1949 utáni történelemtanítás a századfordulós ellenzéki propaganda terminológiáját magáévá téve, a ,,kapitalista parlamentarizmus'' korrupciójának illusztrálására használta fel. Megjegyzendő, hogy a kép a Szabadelvű pártkör, valamint a képen ábrázolt személyek számára, több példányban készült el. A Petőfi Irodalmi Múzeum tulajdonában a Jókai Mór hagyatékából örökölt — itt reprodukált — kép-példány van. A kép változatai — vázlatai? — nem egyformák: a korábbi változat(ok)ról Mikszáth alakja hiányzik; a kép kompozíciójáról is látható, hogy az később került oda.

1990. július

SÁRMÁNY ILONA

VILLA ÉS CSALÁDI HÁZ

A polgári lakáskultúra változásai a századfordulón (részletek)

A szerző nagyobbléptékű, eddig még napvilágot nem látott tanulmányából közlünk két fejezetet, amely a századelő építészetének egy szeletét vázolja. Felvillantja a tárgyalt tendencia nemzetközi (angol, német, osztrák) vonatkozásait, de teret szentel a belsőépítészet folyamatának is.

A ,,magyaros'' kis családi ház megszületése

A *Lyka Károly* által szerkesztett *Művészet* című folyóirat 1903-as ,,Kis családi ház'' tervére kiírt pályázatán *Wiegand Ede Fészkem* című terve nyerte el az első díjat. Az öt díjazott pályamű közül Wiegand terve tapad leginkább a tornácos alföldi magyar paraszthéz típusához. A pályázati kiírás híven tükrözi, hogy a művészet problémáival foglalkozók elképzeléseiben milyen nagy szerepet játszott a nemzeti stílus problémaköre. A feladat megfogalmazása így hangzott: ,,11—13.000 koronán felépíthető ház..., mely a legkényelmesebb beosztást nyújtja, amilyent egy közepes sorsú polgárember igényelhet. Azonfelül ne legyen puszta szerkezet, hanem a terv a maga egészében magyarosnak hasson. Rendkívül fontosnak és komoly feladatnak ismerjük a magyaros ízlás terjesztését, még pedig éppen a kis családi házon...''[1].

A Wiegand-terv a ház homlokzatát díszítő, bátortalan szecessziós jellegű motívumaival még alig sejteti a későbbi nagyszerű térérzékű, gazdag fantáziájú építészt. Csupán az egyszerű és aránylag sikerült alaprajzba berajzolt bútorok jelzik, hogy ez volt az egyik legelső kísérlet, melyben az építész az angol ,,Arts and Crafts'' építészeti mozgalom nyomában már a belső lakóterekre fordít több figyelmet, és a házzal együtt a teljes belső berendezését is megtervezi.[2]

Egy időre felhagy a háztervezéssel és a bútorhoz ,,tér vissza''. Szinte minden évben szerepel az *Iparművészeti Társulat* kiállításain új bútoregyüttesekkel, és az ún. ,,deszkastílus'' (a deszkából összeállított, az ácsolt középkori ládatípusú bútorokra és a hasoló népi bútorokra emlékeztető stílus) legjelentősebb magyar képviselője lesz. Bekapcsolódik 1904-ben a *Malonyai* által szervezett népművészeti gyűjtésbe, és művészi szövetségese, sőt barátja a gödöllői művészkolónia mestereinek.

1906-ban újra megkísérli a családiház-tervezést, immár a népművészeti gyűjtések tanulságát kamatoztatva, de ezzel párhuzamosan figyelmezve a kortárs külföldi kísérletekre is.

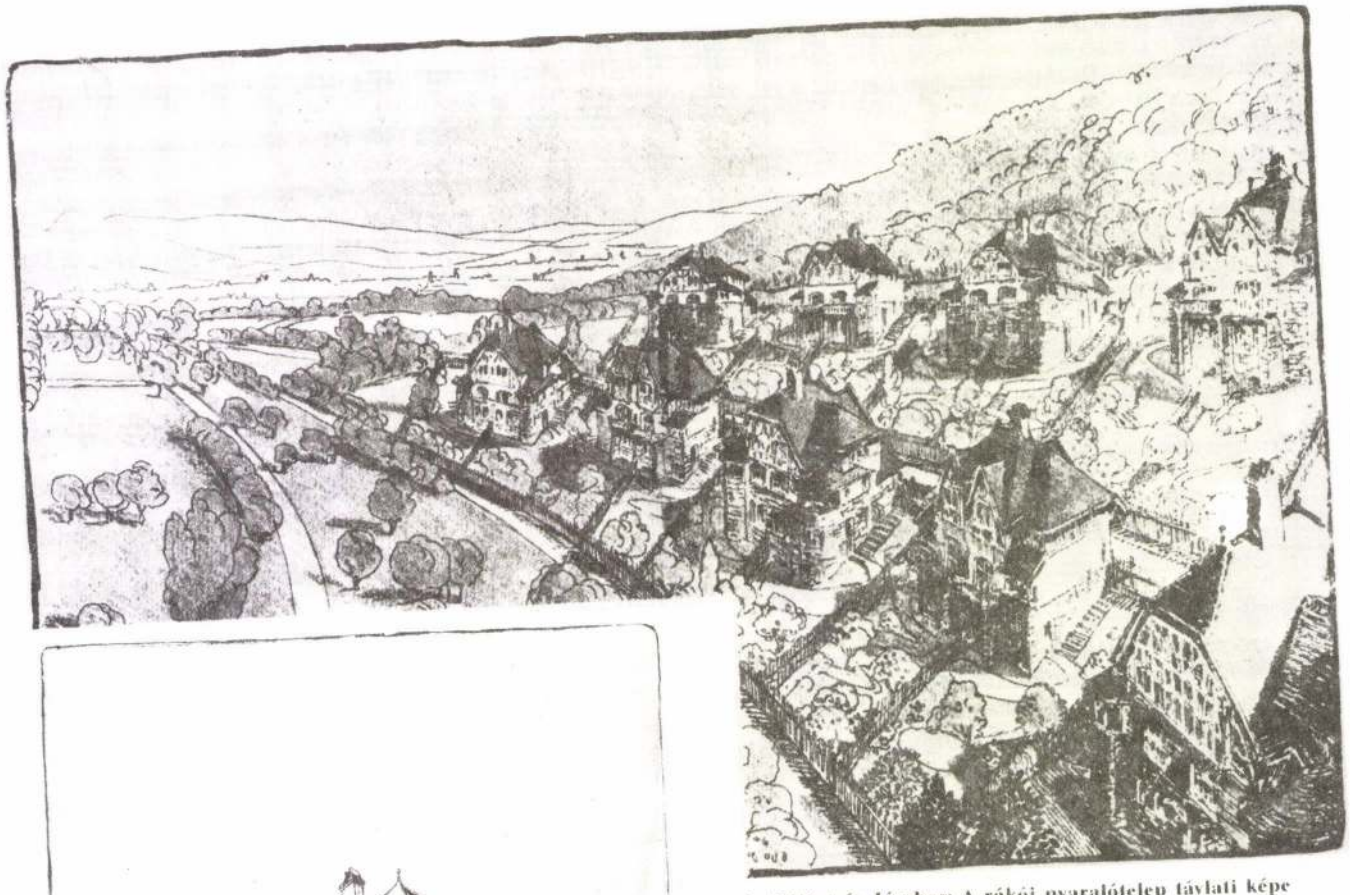
Mielőtt ezeket ismertetnénk, kövessük nyomon a művészi igényű és korszerű családiház-építés magyarországi meghonosodásának közbülső állomásait.

A művészeti sajtó oroszlánrészt vállalt az új otthontípus népszerűsítésében és elterjesztésében. A ,,kis családiház''-pályázat kiírásának évében (1903) a *Művészet*ben jelent meg *Lyka Károly* cikke a családi házakról, amelyben lelkesen népszerűsíti ezt a modern ember számára legkényelmesebb és kellemesebb életet biztosító lakásformát[3]. A cikkre az adott Lykának alkalmat, hogy *Bálint Zoltán* és *Jámbor Lajos* két villa típustervét mutathatta be, amelyet az építészek egy nyaralótelep számára, a Miskolc környéki Rákóra terveztek. A hegyoldal beépítésére szánt ikerházak alagsorral és tetőtérrel épültek és leginkább a kortárs német kis családi házak egyik általánosan elterjedt típusára emlékeztettek. Az alsó szint terméskőből épült, fölötte vakolt manzárd, s az alpesi jelleg visszacsengéseként ezt díszítették fagerendákkal. (*1—2. kép*).

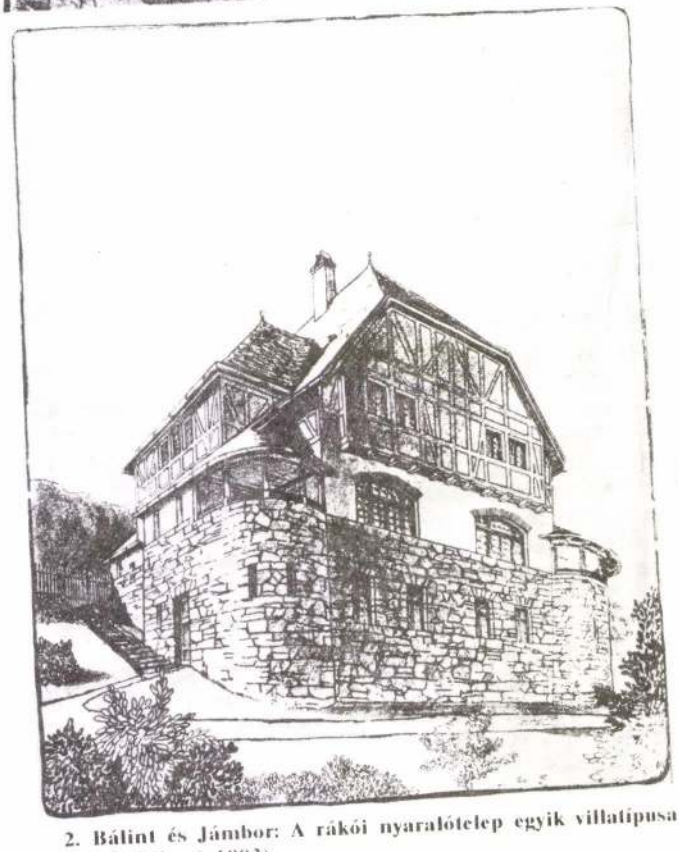
1903 táján tehát Magyarországon is a családiház-építés felé fordult az érdeklődés. A döntő impulzust a tervezés terén *Hermann Muthesius* alapvető munkája a *Das englische Haus* köteteinek 1904. évi megjelenése adta, amelynek Európa-szerte nagy kritikai visszhangja volt. Az egyik legalapvetőbb cikk ebben a témakörben *Wildner Ödön* cikke a *Huszadik Században*. Ez a szakszerű és alapos áttekintés volt az egyik elméleti útegyengetője a hamarosan kibontakozó új, *Bárczy István* polgármester nevével fémjelzett budapesti várospolitikának[4].

A *Művészet* 1905. évi évfolyamában *Csányi Károly* a német szerzőre támaszkodva igyekszik híveket szerezni az angol típusú családi ház számára[5]. Az első ilyen típusú otthonok 1906-ban, 1907-ben épülnek fel, az építtetők a művész-értelmiségi körből verbuválódtak. A két ma is ismert angolos családi ház a *Lajta Béla* által tervezett Malonyai-villa és *Ligeti Miklós* szobrászművész műterem háza a volt Stefánia (ma még Népstadion út), amelyet Bálint Zoltán és Jámbor Lajos tervezett. (*3—4. kép*)

A népművészeti ihletést a nyugat-európai építészeti hatásokkal ötvöző irányzat első figyelemre méltó műve, a

1. Bálint és Jámbor: A rákói nyaralótelep távlati képe (megj. Muvészet, 1903)

2. Bálint és Jámbor: A rákói nyaralótelep egyik villatípusa (megj. Művészet, 1903)

Malonyai-villa, Lajta Béla első egyéni stílusra törekvő épülete. A megbízó, a magyar néprajz első nagyszabású összefoglalását megszervező lelkes értelmiségi, Malonyai Dezső volt az egyik ösztönzője és támasza annak a mozgalomnak, amely saját rendszeres etnográfiai gyűjtései alapján az újonnan felfedezett magyar, elsősorban erdélyi népművészeti hagyomány forma- és motívumkincsére alapozva próbálta megteremteni a modern magyar nemzeti stílust. Elsősorban az iparművészetben, de a díszítőművészetekből a festészetbe átlépve, továbbá az építészet terén is folytak ilyen művészi kísérletek.

A népművészet igézetében

Mindazok a művészek, építészek, festők, bútortervezők, akik a modern magyar stílus megteremtésén munkálkodtak, lazább vagy szorosabb kapcsolatban álltak a Malonyai-körrel és részt vettek az 1902 táján meginduló gyűjtésben.

Az első kötet (1906) *Erdély* leggazdagabb népművészeti vidékeit mutatta be. A gyűjtőmunkában tevékenyen részt vettek azok a művészek, akik valamivel később a gödöllői művészkolóniát alkották; a magyar szecesszió egyetlen reform-közösségnek, csoportnak tekinthető művésztársulását. Vezetőik, *(Kőrösfői) Kriesch Aladár* és *Nagy Sándor* az angol preraffaelita festészet és a *Morris* által elindított iparművészeti mozgalom hívei, terjesztői, népszerűsítői voltak.

A gödöllői művészek annak a nemzetközi szecessziót átható reformmozgalomnak a magyar képviselői voltak, amely az ősi (egzotikus, Európán kívüli, vagy helyi, romantikusan felfogott ősi, népi) kultúrák mintáihoz viszonyulva nemcsak a művészetet, de az egész környezetkultúrát, a polgári életmódot akarta megújítani egy etikus-esztétikus természetközeli életideál jegyében.

A gödöllőiek szerencsés személyes kapcsolataik útján publicitást kaptak a *Magyar Iparművészet* hasábjain. Az a művészeti közéletben fontos szerepet játszó hivatalnok értelmiség, amely a 90-es évek óta szívén viselte a nemzeti és modern stíluskísérletek támogatását, *Koronghy Lippich Elekkel* az élen felkarolta Gödöllő törekvéseit, széles körű állami megbízásokat biztosított a számukra, továbbá lehetővé tette, hogy ne csak országosan, de az országhatá

JÓKAI TAROKOZÓ TÁRSASÁGA. Ferraris Arthur festménye.

Az emelvényen középen elhelyezett asztal volt fentartva az ünnepély-rendező bizottság elnökségének, s előtte egy karos szék, az ünnepelt számára. Innen jobbról-balról széksorok, melyeket a közélet előkelőségei foglaltak el, valamint a tábornokok. Az egyházi rend legkevésbbé volt képviselve. Épen vizkereszt napja volt, mikor a templomokban a püspökök közös pásztorlevelét hirdették ki. De itt volt nemcsak a főváros, hanem az egész ország, képviselve megyénként, városokként, főispánokkal, alispánokkal, polgármesterekkel; a közművelődési egyesületek, kaszinók, iskolák. Méltóság, hatalom, hírnév mind együtt volt. A terem sűrű széksorai gyorsan teltek meg; a küldöttségek alig birták megtalálni egymást. A hangverseny terem is nyitva volt, ott a fiatalság helyezkedett el.

Fényes és nagy közönség volt ez. Karzat, páholy, a zenekar helye ellepve szintén. A nagy csillárok gázfénye világított a tarka tömegre. A lapok, melyek fölsorolták a jelen volt nevezetességeket és a küldöttségek tagjait, hosszú hasábokon tehették ezt.

A küldöttségek elhelyezése nem kis feladat volt, s már az ünnepély elején kitűnt, hogy azok testületileg nem jelenhetnek meg az ünnepelt üdvözlésére, mert nincs hely kibontakozásukra a közönség tömött sorai közt és nincs hely fent az emelvényen sem. A küldöttségek elhozták magokkal az albumokat, pompás tokokban és kötésben a diszpolgári és üdvözlő okiratokat, s őrizték gondosan, mig átadhatják. Nehány album az emelvényen volt elhelyezve a kotta-tartókhoz hasonló állványokra. Budapest díszpolgári oklevelének szintén ott találtak helyet.

Tiz órakor már alig lehetett mozogni a teremben. A hölgyek sötét ruhában jelentek meg, nem egynek mellén lehetett látni rendjelt. Ezek nőegyletek érdemes hölgyei. A férfiak egy része magyar díszt, a többi fekete szalon ruhát öltött.

Az elnöki asztalfőn báró *Eötvös* Loránd, az akadémia és a jubileumot rendező bizottság elnöke ült. Mellette foglaltak helyet másodelnöktársai: *Szász* Károly ref. püspök, *Ráth* Károly főpolgármester, *Gerlóczy* Károly első alpolgármester s *Beöthy* Zsolt. Az elnöki emelvénytől balra ültek a katonai és jobbra a polgári méltóságok. Ott voltak a miniszterek, államtitkárok, tudósok, művészek, írók, az országgyülés

iróink szereztek. Te sokat irtál, többet mint iróink legtöbbje. Engedd meg megmondanom azt, hogy te vagy iróink legnépszerübbje, legolvasottabbja. Téged megértett mindenki, uri osztály és a nép egyaránt. Mindig úgy irtál, a mint a szó tolladba került! A toll költői varázsa, melylyel a múzsa téged megajándékozott, szintén hozzájárult ahhoz, hogy te mindig gyönyörködtetted olvasóidat. A te dicsőséged, hogy mindig jóra és szépre serkentettél, 200 nagy kötet fogja hirdetni örök időkre a te nevedet. Tisztelőid hosszu sora várja a pillanatot, hegy téged üdvözölhessen és ezért engedd meg, hogy röviden végezzek. Hired eljutott a trón zsámolyáig és ő felsége a király kéziratot intézett hozzád, melyben legmagasabb elismerését fejezi ki neked irói tevékenységedért. Most már csak kérem az egek urát, hogy irói tollad még sokáig ne lankadjon el. A te dicsőségednek és a mi örömünknek hire a legmagasabb helyre, a király trónjához is eljutott. Ő felsége apostoli királyunk ez alkalomból szintén megemlékezett hazánk legnagyobb költőjéről és legmagasabb elismerésének ez az irat a kifejezője.»

Ekkor egy nagy pecsétes levelet vett föl, melyet gr. *Tisza* Lajos, az ő felsége személye körüli miniszter küldött a rendező-bizottság elnökének. A közönség királyi kéziratot várva, felállt a levél meghallgatására. A levél azonban gr. Tisza Lajos sorait tartalmazta, melyben tudatta, hogy a király őt bizta meg elismerésének tolmácsolásával.

A hivatalos lap az napi számában ez az elismerés már benne volt s így szól:

«Személyem körüli magyar miniszteremet ezennel megbizom, hogy Jókai Mórnak irói pályája 50. évfordulója alkalmából, jó kivánataimat és az irodalom terén szerzett kiváló érdemeiért teljes elismerésemet fejezze ki.

Kelt Bécsben, 1894. évi január hó 2-án.

Ferencz József, s. k.

Gróf *Tisza Lajos*, s. k.

Jókai megköszönte a király kegyét, azét a királyét, a ki erőssé, boldoggá, szabaddá tette a népet. «Éljen a király!» kiáltással fejezte be beszédét.

Gr. *Csáky* Albin közoktatási miniszter állt fel ezután az emelvény első padsorában, s igy üdvözölte a költőt:

«Mint a hazai kulturérdekek ez idő szerint első őrének, nekem jutott a megtisztelő feladat, hogy

után emelt levelező, rendes, tiszteleti tagjai sorába s legutóbb Igazgató Tanácsába s a négyszeres választással fejezte ki tiszteletét a nemzet kitünő írója, költője, a nemzeti érzés egyik legkiválóbb ébresztője s kifejezője iránt: ma is részt követel magának — nem irói aranyünnepedből, mert az egészen tied, magadé, minden koszorúival, hanem ünnepeltetésed örömeből, mely Kárpátoktól Adriáig zeng s melyben az egész nemzet, örege és ifja, férfiai és hölgyei, a tróntól a kunyhóig, mind részt vesznek s téged lelkesedésük lángjával öveznek körül s koszorúkkal halmoznak el. S míg ünneped zaja túlzengi a bérczeket s az egész művelt világra szól, míg itthon a hon leányai a hímes réthez hasonló gazdag, tarka szőnyeget terítenek lábaid alá s fejedre rózsákból, gyöngyvirágból s nefelejtsből fonnak koszorút — engedd, hogy akadémiánk is nyujthasson egy babérkoszorút, melynek minden levelén egy-egy műved címe legyen fölírva — gazdag, tömött koszorú lesz! — s még egy sereg levele üresen hagyva, a következendők számára!

«És most engedd meg, hogy társaimmal, társaiddal együtt, a *Kisfaludy Társaság* nevében is üdvözöljelek, mely — úgy mint az akadémia — a nehéz idők jármából szabadulva, újra éledésekor 1860-ban első választásával sietett téged, szépirodalmunk egyik elsőrangú és legnépszerűbb munkását s már akkor is fényes nevedet magáévá tenni s dicsőségedben — mint magáéban — örvendhetni.

«Mind a kettő nevében, köszönet a fényért, melyet reájok s egész irodalmunkra, sőt nemzetünkre, itthon s a művelt külföld előtt is árasztasz! Élj soká, az akadémia s a Kisfaludy-Társaság, hazánk, nemzetünk, irodalmunk örömére, dicsőségére!»

Jókai erre a beszédre a következő választ adta:

«Mélyen tisztelt barátom! A magyar tudományos akadémiának általad tolmácsolt üdvözlete befejező stádiuma annak a kegyességnek, melyet velem a magyar tud. akadémia fokról-fokra emelve éreztetett. Büszke vagyok rá, hogy ennek a magyar szellemi felsőháznak tagja lehetek s igérem, hogy azt majd ezután megérdemelni is törekszem. Szintugy fölöttébb megörvendeztetett a Kisfaludy-társaság baráti üdvözlése. Ha végig tekintünk a hosszú falanxon, melynek soraiban magam már csaknem a hátvédben állok: előttem és mögöttem csupa fényes alakokat látok. Az elmultakat tiszteletem tartja emlékben, a kortársakkal szeretet egyesít s az uj nemzedéket büszke reménynyel kisérem. Viruljon, nőjön magasra a szép szellemek hazai iskolája: a Kisfaludy-társaság!» (Élénk, folyton megujuló éljenzés!)

Ferraris Arthur
Nő. arcz. 1894. 820. l.
kép

Ferraris Arthur: Női arczkép.

P21 Jeely Tamás — a 72

4/2

28. ábra

n ?

ıait

l

lépegetett, hogy az izzadtság kezdett csöpögni homlokáról.

Nem is vette észre, hogy ép azon az ösvényen van, melyen az előtt oly gyakran járt a pálinkafőzőhöz. Csakhamar egy kis kunyhó elé jutott, mely épen annak a fenyőfának a tövében állott, hol az előtt a pálinkafőző üst forrott. Meglepetéssel vette észre, hogy e kunyhó körül egy egész kis irtványt égettek, melynek egyik felé-

Ferraris Arthur: *Női arczkép.*

Ferraris Arthur
Varsó 1896. 29. I.

e f g h

os.

ik lépésre matot mond

tését és a sorsolás eredményét lapunk jövő he
számában közöljük.

Heti naptár, január hó.

	Nap	Kath. prot. naptár	Görög keleti naptár
12	**Vasárnap**	**E. 1. Ep.** Ernő	**31 A. 32.** Melá
13	Hétfő	Vidor	**1 Jan. 1896.**
14	Kedd	Boldog, Hil.	2 Szilveszter
15	Szerda	Mór ap.	3 Malakhiás

Ferraris Artur

Vas. Ujs. 1894. 822. l.
(A Műcsarnok téli kiállításából.)

Ferraris Arthur ez alkalommal két női arczképet (az egyiket életnagyságban) mutat be a tárlaton. Ferraris művészi érdemeit méltatni teljesen fölösleges dolog; egy oly művész, mint ő, ki tehetséges zenitjén olykor változó fölfogású, de mindig magas művészi színvonalon álló alkotásokat nyújt, már rég föléje emelkedett a szeszélyeskedő ítéleteknek, s a művelt és műértő közönség is kiváló művészként becsüli. Egész alakban kisebb méretű képen Márkus Emilia jeles színművésznőnk képét festette le. Hasonlatosság, tekhnikai bevégzettség, az előadás szabatos és előkelő mivolta tekintetében e mű ritkitja párját, s ha a színhatást, mint megoldandó problémát tekintjük, sikerültnek kell mondanunk. — A másik arczkép életnagyságban, egész alakban, finom érdekes arczú nőt ábrázol (Krauszné Wahrmann René úraszszonyt), fekete bársony ruhában, karosszékben ülve. Mondhatni, egyike a legnehezebb feladatoknak ily helyzetben s a fej e tartásával női arczképet festeni. S a művész e feladatot sikeresen oldotta meg. Rajz, tekhnika, színkezelés egyenlő színvonalon állanak s a kép összhatása az előkelőséget jellemzően tükrözteti vissza. A szemekbe csodálatos életet öntött a művész, mi a legteljesebb mértékben megérdemli a dicséretet.

P 71 abuda
Kesherona – u 60

(3)

70 – 71
59. ábra

1856.

Ferraris Artúr, festő; szül. 1867-ben Galkowitzban, az osztrák-német határon. Nagyatyja Szabó-Ferraris magyar ember volt, atyja azonban Ausztriában telepedett le s osztrák állampolgárrá lett. Iskoláit Bécsben végezte s szülőinek ellenzése nem tudta elriasztani a művészi pályáról, melyre 1887-ben Párisban lépett, hol Gèrome és Lefebvre voltak mesterei. A franczia fővárosban hamar feltünést keltett arczképeivel s Cassagnac nejének, továbbá Lesseps Ferdinánd és nejének képmásai általános elismerésben részesültek. A Lesseps-családdal való barátsága révén többször felkereste Egyptomot, kirándulásokat tett Szudánba s a keleti tárgyú genrét kezdte művelni. Első enemű képeit Párisban állította ki, hol azok különösen az amerikai műbarátok körében nagy keresletnek örvendettek. A budapesti Műcsarnok 1892. évi téli kiállításán nálunk is egy keleti genréjével lépett fel legelőbb. 1893-ban F. Budapesten telepedett le s mint arczképfestő igen keresett volt. Az 1893. évi téli tárlaton kiállított Megkötött alku cz. művét a király vette meg. Ez időtájban készült jelesebb művei közé tartozik Jókai Mór arczképe (1895), mely a Történelmi Képcsarnok tulajdona. (Heliogr. reprodukczióban kiadta a Könyves Kálmán R.-T.) 1894-ben a művész megszerezte a magyar állampolgárságot s ugyanez évben már mint magyar művész szerepelt hazai és külföldi kiállításokon. 1894-ben a külföldön két jelentősebb elismerés érte, amennyiben műveit a bécsi nemzetközi kiállításon kis arany-éremmel, az antwerpeni nemzetközi tárlaton pedig elsőrendű éremmel tüntették ki. 1895-ben F. elköltözött Budapestről s azóta Bécsben él. 1897-ben Szeged város részére megfestette Széchenyi István gróf arczképét (Városi Múzeum, Szeged). 1898-ban hosszasabban időzött Berlinben s ez alkalommal II. Vilmos német császárt magyar huszárezredének egyenruhájában festette. Ez az arczkép 1898 telén a Műcsarnokban is ki volt állítva. A következő évben Reverseaux marquisenak, a bécsi franczia nagykövet nejének megbízásából Amerikába utazott, hogy a marquise Washingtonban lakó anyját lefesse. E megbízás teljesítése után New-Yorkban számos megrendelést kapott, több milliomosnak a feleségét és leányát festette, egyebekközt Mrs. John A. Stewart-t, Miss Passavant-t, s a Hamburg-Amerikai Hajóstársaság volt vezérigazgatójának, Emil L. Boosnak özvegyét. A New-Yorkban festett arczképekből F. ugyanott kiállítást rendezett.

A Képzőművészeti Társulat kiállításain következő műveivel szerepelt:

Magna Ferraris Artúr

1892—93. téli kiáll.: Mich-Michel, a tudós majom, ~~olajf., 10.000 frt~~. — F. úrnő arczképe, olajf.

1893—94. téli kiáll.: »Ne izélj, Matykó!« ~~olajf., 2000 frt~~. — A megkötött alku, ~~olajf., 4800 frt~~. — Női arczkép, olajf.

1894. tavaszi kiáll.: Női arczkép, olajf. — Gyermekarczkép, olajf. — Női arczkép, olajf.

1894—95. téli kiáll.: Báró Podmaniczky Frigyes arczképe, ~~olajf.~~ — Márkus Emilia arczképe, ~~olajf.~~ — Női arczkép, olajf.

1895—96. téli kiáll.: Női arczkép, ~~olajf.~~ Női arczkép, olajf.

1896. ezredéves orsz. kiáll.: Zöld arczkép, ~~olajf., Szulyovszky N. tulajdona~~. — I. Ferencz József király arczképe, ~~olajf., Nyitra vármegye tulajdona~~. — Jókai Mór arczképe, ~~olajf.~~ — Kairó, ~~olajf.~~ — Fekete arczkép, ~~olajf.~~ — Tarokk-partie, olajf.

1897. tavaszi nemzetk. kiáll.: Anyaság, olajf., ~~3500 frt~~. — Gyermek arczkép, olajf.

1898—99. téli kiáll.: Vilmos császár arczképe, ~~olajf.~~ — Arczkép, olajf.

1905—6. téli kiáll.: Pista, ~~olajf.~~ — Mária román trónörökösné arczképe, olajf.

1908—9. téli kiáll.: Portrait Mr. B., olajf. — Portrait Mrs. Th., olajf. — Portrait de Madame Saville, olajf.

Alexander Bernát: Képek, benyomások. *Budapesti Hírlap.* 1893. 333. sz. — *D'Artagnan:* Ferraris műteremből. *Művészeti Lapok.* 1896. 6. sz. (képpel). — *Ezredéves orsz. kiállítás.* A képzőművészeti osztály képes tárgymutatója. Budapest, 1896. 61. l. — *Fekete József:* Magyar képírók. *Pesti Napló.* 1893. 294. sz. — *U. az:* Magyar festők műtermeiben. Budapest, é. n. (1894) 11—16. l. — *Keleti Gusztáv:* Festészet és szobrászat. (Matlekovits S.: Az 1896. évi ezredéves kiállítás eredménye. Budapest, 1898. IX. k.) 251. l. — *Losonczi Lipót dr.:* Művészeink. *Magyar Szemle.* 1893. 14. sz. — *Műcsarnok.* 1900. 51, 84, 99. l. — *Művészet.* (Szabó-féle.) 1901. 1. sz. — *Művészet.* (Lyka-féle.) 1911. 133. l. — *Művészi Ipar.* 1894. 99. l. — *Nemzeti Szalon Almanach.* Budapest, 1912. 166. l. — *Pallas Lexikon.* VII. 133. l. — *Paur Géza:* Magyar művészek kiállítása a Műcsarnokban. *Vas. Ujs.* 1898. 873. l. (arczképpel). — *Szana Tamás:* Száz év a magyar művészet történetéből. Budapest, 1901. 301. l. — *Sziklay János dr. és Borovszky Samu dr.:* Magyarország vármegyéi és városai. Nyitra vármegye. Budapest, é. n. 445. l. — *Tört. Képcsarnok* műtárgyainak leíró lajstroma. Budapest, 1907. 142. l. — *Vasárnapi Ujság.* 1894. ~~21.~~ ~~272.~~ 500. l. — ~~1898.~~ 232. l.

1926. kép-kl. Ang-m.
Will Grauthué, a Burgtheater
művésznője
A művész felesége
Arckép II-III
Szécsi Natália arck
A művész felesége fiával
Lesrá Gau
Szécsi Boldizsár arck
Guarckép I of

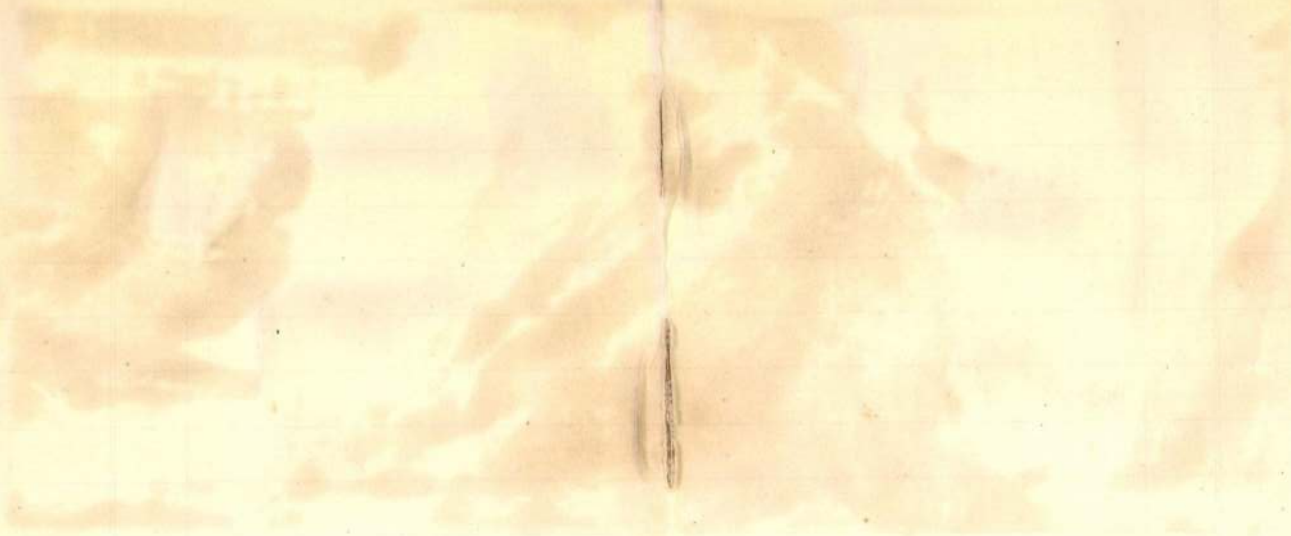
1941-42. Téli (MAPE)
Nóra II. I

1942 Tav
Mikes János c. érsek arck
Szécsi Ibolya arck

1943 Tav
Nóra II

1943 téli
Guarckép II

1944 Tav
Margit

A „seprüs boszorkányok“ 13-ik bevetése

Keleti arcvonal, augusztus hó. A seprüs boszorknáyok az erdőszélen tanyáznak...

Nem a legnyugodalmasabb a szállásuk. A szovjet Raták, Martinok különös előszeretettel veszik célba az erdőszegélyt, mert a seprüs boszorkányok nem titokzatos szellemalakok, hanem — bombázó repülőgépek.

Évekkel ezelőtt, még 1933-ban nevezték el a honvéd légierők egyik osztályát „seprüs boszorkányoknak“, abban az időben, amikor még különbséget tettek éjszakai és nappali bombázók között. A mostani bombázó osztály, annakidején éjjeli bombázókból állt, igy lettek „seprüs boszorkányok“.

Ahogy gépkocsinkkal a hatalmas fennsikon települt repülőtér szegélyén dübörgünk végig, az erdő szélén, a fák lombjai alatt egyszerre csak megpillantjuk a bombázó repülőgépeket. Gondosan rejtve lapulnak a Capronik. A hatalmas, egyszárnyu repülőgépek motorjaira a szerelők vászonburkokat huztak. A szárnyakra festett magyar felségjelvényeket és a kormányszerkezet piros-fehér-zöldjét is gondosan letakarták. Szeme legyen azoknak a szovjet pilótáknak, akik ezeket a gépeket a háromezer, sőt ötezer méteres magasságból, ahol ők különös előszeretettel hajóznak, észreveszik.

Inkább csak vaktában dobják le bombáikat.

Lehasalni! Jön a csomag...

Alig hogy kiszállunk gépkocsinkból és jelentkezünk az osztályparancsnoknál, M. őrnagynál, fent a magasban motor dübörög.

— Szovjet gép, — állapitják meg szakavatott füllel repülőink, — még pedig Rata...

Nincs sok időnk a gondolkodásra. Az ellenséges gép hirtelen cselekszik. Mi is.

— Shiii — Shiii — Shiii — Shiii...

— Lehasalni, fiuk — orditja el magát valaki, — jön a csomag.

Nagy magasságból ereszthette ki bombáját az ellenséges gép. Végtelenségnek tünő pillanatokig halljuk a kisérteties sistergést. Egyre közelebb. A zugásból hallom, a testemmel, a bőrömmel érzem, hogy nem ránk jön, hanem tőlünk balra ivel a pályája. Szivdobogva hasalok az osztályparancsnok pompásan megépitett faháza mellett emelt töltéshez. A bomba máris bevág.

— Bumm!...

Fejünk felett süvitenek el a szilánkok. Mintha földeső esne, ugy hullnak ránk a száraz, fekete rögök.

Pár pillanatig csend van. A gép, amely ránkhajitotta bombáját, már messze jár. Zúgva, zümmögve húzza motorja kelet felé.

Feltápászkodunk. Leverjük ruhánkról a port, aztán harsányan kacagni kezdünk. Az egyik repülő vérző orral közeleg felénk. Megcsuszott, nekiugrott egy fának. Megsértette az orrát. Szörnyen restelli magát.

Igy megy ez.

A veszéllyel együtt jár a humor, a halál árnyékában felszakad a nevetés is...

Bor nincs: jó a málnaszörp is

Az árnyas lombsátor alatt ingujjban üldögélünk. Jól esne egy hütött kadarka fröccs, de ritka kincs errefelé a borital.

— Nincs másom, fiuk — közli velünk bocsánatkérően az őrnagy ur — csak egy kis málnaszörpöm, meg artézi vizem a városi forrásból...

Délfelé jár az idő. A torkunk száraz. Csemege itt a málnaszörp is.

Jóleső érzéssel szürcsölgetjük az édes italt.

Fejünk felett saját gépeink huznak el zárt kötelékben. Bombázóink térnek vissza az arcvonalból, helyesebben az ellenség fölötti légi térből.

— Mi ujság odakinnt — mulhatatlanul idelyukadunk ki a kiváncsiságunkkal.

— Folyik a harc... Bombázzuk szaporán az ellenséget. Ismételten folyamátkelésekkel kisérleteznek. Ittott nagy erőket összpontositanak és kétségbeesésükben átjönnek a Donon. A szovjet hadvezetőség a Don középső folyásánál erőszakos folyamátkelésekkel igyekszik egyensulyba hozni a szénáját. Kemény ellenfelek. Honvédeink legnagyobb hősiességgel küzdenek. Mi pedig bajtársiasan együttműködünk földi csapatainkkal.

Nem vagyunk babonásak, de...

Az első kérdésre természetszerüleg tesszük fel a következőt:

— Melyik volt őrnagy urék legérdekesebb bevetése?

— Nehéz erre feleletet adni. Mindegyik érdekes, de ha visszagondolok az elmult napokra, talán éppen a *tizenharmadik* bevetésünk zajlott le érdekes körülmények között. Nem vagyunk babonásak, leszámitva azt a régi repülőszokást, hogy bevetés előtt nem szeretjük, ha lefényképeznek bennünket, de... Amikor a tizenharmadik bevetésünkre került a sor, összemosolyogtunk. „Seprüs boszorkányok“ vagyunk, vajjon a tizenhármas számmal hová lyukadunk ki?

— Tizenkettedik bevetésünk alkalmával a davidovkai pályaudvart bombáztuk. Pompás telitalálatokkal felgyujtottuk a pályaudvart. Lőszeresvonatok robbantak fel alattunk. Az ellenséges légvédelem igen heves volt. Jó munkát végezve repültünk hazafelé zárt, hatos kötelékben, amikor észrevettük, hogy hajóhidat épit a szovjet a Donon át. Bombáinkat már mind a davidovkai pályaudvarra zuditottuk, igy hát nem tudtuk megtámadni a hidépitőket. Teljes gázzal hazarepültünk Itthon villámgyorsan uj bombarakományt szereltünk gépeinkbe. Kiadtam a tizenharmadik bevetési parancsot: vissza a Donhoz! Szét kell bombázni a szovjet hajóhidat.

— Négy gép szállt föl. Esteledett már, negyedhét felé járt az idő.

Szerencsét hoz a tizenhármas szám

— A négy gép felzárkózott a levegöben. Rombusz alakban repültünk keletnek. Rádióirányitás nélkül szálltak a gépek, a mágneses iránytüre és a távkompaszra támaszkodtak. Háborus területen ritkán hajózunk rádióirányitással, nehogy eláruljuk a repülőterünket. Figyeljük az órát és a térképet, továbbá a sebességet. Összhangba hozzuk az adatokat azzal, amit a terepen látunk, igy aztán pontosan mindig odarepülünk, ahová akarunk. Rádióink azonban állandóan vételkészen állnak. Bármikor érintkezésbe tudunk lépni a repülőtérrel. Amikor felfedezzük a célt, rárepülünk. Mégpedig ugy, hogy a nap felől támadunk a célra. Zárt kötelékben alkotunk, hogy tűzrendszerünket ellenséges vadásztámadás esetén hatásosan tudjuk kifejteni.

— Ha nincs ellenséges vadászgép a légitérben, akkor körülbelül egy tizkilométeres gyürü szélén helyezkedünk el. Ilyenkor egyenként dobjuk le bombáinkat.

— A Capronijaink egészséges motordübörgéssel száguldottak. Kiváncsiak voltunk, szerencsét hoz-e a tizenhármas szám? Szerencsét hozott! A célt gyorsan meglelték. Alattuk kanyargott a Don, amelyen át világos csik vezetett: a hajóhid. Jobbra lépcsőben támadtak gépeink.

Zuhannak a bombázók: telitalálat!

M. őrnagy derüs arccal folytatja:

— Kioldottuk a bombákat. Ivelve zuhantak le a szeretetcsomagok. Feszülten figyeltük a hatást. A keleti hídfőt telibe találtuk! A rombolás hatása olyan hatalmas volt, hogy csak harmadnapra tudták ujra felépiteni a hidat...

— Fentről láttuk, hogy odalent a Donon tutajok nyüzsögnek. De azt is észrevettük, hogy a Don nyugati partszegélyén, tehát már a mi oldalunkon mintegy *harmincöt szovjet páncélos gyülekezik*. Nem volt sok időnk a töprengésre. A vezérgép előre megállapitott jel szerint billegetésbe kezdett. Ezzel jelezte a többi gépnek, hogy az eredeti parancsban változás állt be. A vezérgép rárepült a célra. Kioldotta bombáit. Utána sorban a többi. *A harmincöt páncélosból hetet telibetaláltunk.* Bombázásunkkal azonban felhivtuk saját földi csapataink figyelmét is a gyülekező páncélosokra. A vezérgépben *Schiller József* százados ült. Ő irányitotta a támadást.

— A gépek törzsén sorban bezárultak a bombaajtók. Ez kölcsönös jeladás fent a magasban, hogy a gépeknek elfogytak a bombáik. A támadás végetért. A gépek hazafelé vették utjukat. Gyülekeztek a légi térben. *A hazaindulás mindig a legveszedelmesebb.* Az ellenség lent igen gyakran csak bombáink becsapódásakor állapithatja meg, hogy nem szovjet gépek szálltak el felette. Ilyenkor szólalnak meg alattunk az ellenséges légvédelmi ágyuk is. Ritka erős a szovjet légvédelme. Alig térünk haza bevetésből sérülés nélkül. Osztályunknál eddig két sebesülés és öt haláleset történt

„Hiába, a magyarok mindig hősök!“

— Hogyan lőnek a szovjet légvédelmi tüzérek? — kérdezzük.

— Igen jól! Odalent előre beállitják a robbanást. Már tudjuk, hogy a körülöttünk kinyiló fekete pamacsok a szovjet nehéz légvédelmi ágyuiból erednek. Ezek még hétezer méternyi magasságban is veszedelmesek. Egyik gépünket hétezer méteren felüli magasságban találta el egy szilánk. A fehér pamacsok arról tanuskodnak, hogy odalent légvédelmi gépágyukkal lőnek ránk. Ezek hatása 2500—3000 méter magasságig terjed.

— És az ellenséges vadászok?

— Szemtelenek és merészek! Őket is rendszerint akkor riasztják, amikor már kioldottuk bombáinkat. Ha nincs saját vadászgép védelmünk, ilyenkor felzárkóznak a bombázók. Néha csak tiz méternyire repülnek egymás mellett a gépeink. Igy hatásosan tudjuk alkalmazni géppuskáinkat. Igy nagyobb a tüzerőnk.

— Mikor fent a magasban saját légiterünkbe érünk, kilőjük az aznapra megállapitott rakétajelet. Ezzel figyelmeztetjük saját légvédelmünket arra, hogy magyar gép száll el felette. Ahogy saját területünkre érünk, a magasságot is csökkentjük. Két-háromszáz méternyire lesüllyedünk. Zárt kötelékben elhuzunk bajtársaink fölött.

— Saját repülőterünk fölé érve aztán körözünk. Ezzel megnyugtatjuk bajtársainkat, akik aggódva várják érkezésünket, hogy mindnyájan hazatértünk-e?

— Nos, amikor négy gépünk visszatért a doni bombázásból, már erősen beesteledett. Saját fényszóróinkat használtuk a leszálláskor.

— Alig szálltak ki pilótáink a gépekből, kis faházikómban berrent a tábori távbeszélő. Egy német zuhanóbombázóparancsnoktól jött a kérés: „Azonnal repüljünk a Don fölé. Romboljuk szét a hidat és semmisitsük meg a Donon esetleg átszivárgott szovjet páncélosokat.“

— Elképzelheted, milyen örömmel jelentettük: a feladatot már végrehajtottuk. Még pedig sikeresen! Eleinte nem értették, de amikor megmagyaráztuk saját kezdeményezésünkre történt bevetésünket, a német zuhanóbombázóparancsnok csak annyit jegyzett meg a távbeszélőkészülékben:

— *„Hiába, a magyarok mindig hősök!“*...

Tombor Tibor tart. hadnagy
(Honvéd haditudósító század.)

Vitamin a berlini Állatkertben

A berlini Állakert igazgatójának sok gondot okozott mintegy háromezer „kosztosának“ élelmezése. Igaz ugyan, hogy az állatok zöme a madárházakban él, ahol egy zsák köles egy hónapra megoldja a takarmánykérdést és a kis halak medencéiben, ahol elég egy héten egyszer néhány marék szintetikus lisztet a vizbe dobni. De nem ilyen egyszerü a falánk nagy állatok etetése. A rozmár nem éri be kevesebbel, mint naponként negyedmázsa hallal, de ez csak éppen ahhoz elég, hogy tengesse az életét. Az etiópiai kondor keselyü buskomor lesz és elpusztul, ha nem kap legalább háromnegyed kiló friss, véres hust a délutáni etetéskor.

Rendes etetés mellett a berlini Állatkert takarmányszükséglete egy évre ötezer métermázsa cukorrépa, ötezer métermázsa széna, háromezer métermázsa zab, ezer métermázsa lóhus, ötszáz métermázsa tengeri hal, százhuszonöt métermázsa édesvizi hal, ezer métermázsa burgonya, kétszáz métermázsa kenyér, hetvenöt métermázsa gyümölcs és még nagy mennyiségü itt külön fel nem sorolt takarmányféle.

Ez nem csekély áldozat, ha például csak azt vesszük figyelembe, hogy a fent emlitett mennyiségü répacukor, egy cukorgyár rendelkezésére bocsátva, kétszázezer ember havi szükségletének fedezésére elegendő cukor gyártására szolgálhatna. De ma nem is lehet minden szükséges takarmányfélét beszerezni. Igy például nem áll rendelkezésre a datolya, banán és más tengerenuli gyümölcsfajták, amelyek a majmok, mókusok, zebrák, szarvasok, gazellák kedves csemegéi voltak. Sok gondot okoznak a fókák, a jegesmedvék és a pingvinek is, mert csak egészen friss halat szabad nekik adni és nem fogadnának el lazac-pótlót, amit pedig a háziasszonyok örömmel vásárolnak, mert jegy nélkül kapható.

Mindezeket a takarmánygondokat lényegesen enyhitette a berlini Állatkert igazgatójának az a gondolata, hogy vitaminnal táplálja az állatokat. Németországban jelenleg ötvenhárom olyan gyár van, amely cukorkát és más édességeket gyártott, de anyaghiány miatt ezt a termelését felfüggesztette és most vitamin-pasztillákat gyárt. Az egyik ilyen gyár a vitamint kizárólag a berlini Állatkert számára termeli. Másfél vitaminos üvegcsét tesz ki az elefánt, egy üvegcsét a teve és egy üvegcsét a zsiráf napi adagja. A vaddisznó, a gazella, a zebra és főkép a majmok, amelyek békeidőben a világ minden tájékáról szállitott friss gyümölcsöt kaptak, most szintén kénytelenek a vitamin-készitménnyel beérni. A husevők, amelyeknek husadagját természetesen lényegesen csökkenteni kellett, a vitaminpilulát egy kis husdarabba burkolva a hétnek azon a napján kapják, amikor egészségi okokból egyébként böjtölniök kell.

Mintegy esztendeje tart már ez a vitamin-takarmányozás és egészen sajátságos a hatása. A vadállatok idegeire megnyugtatóan hatott, ami abban is megnyilatkozott, hogy az angol repülőtámadásokkal szemben, melyek előbb vad pánikot idéztek elő az Állatkertben, a későbbi támadások idején közömbösen viselkedtek. És a csökkentett élelemadagok miatt nem pusztult el még egyetlen állat sem.

„Már szinte emberkerülő lettem a pattanások miatt“!

A pattanásokat és a bőr tisztátalanságait a karokon, a vállakon és a nyakon a nők zavarónak, elcsúfitónak és kényelmetlennek érzik, mert az a benyomásuk, hogy még a kedves legközelebbiek tekintetét is valósággal magukra irányitják. Ügy gondolják, hogy a környezet szemében a „hiányos tisztálkodás“, vagy még ennél is kellemetlenebb diagnozist kell meglátniok. Pedig van egy egyszerü, gyorsan és biztosan ható bőrfertőtlenitő szer, amely a pattanásokat és a bőr tisztátalanságait nyomban eltünteti.

PITRALON

Ilyen a nyár Ostiában

Békebeli hangulatban fürdenek a tengerben és sütkéreznek az izzó homokban a rómaiak

Róma, augusztus. (*A Pesti Hirlap munkatársától.*) Ha olyan rekkenő a meleg, mint mostanában, hogy este, naplemente körül is 32—33 Celsius körül szaladgál a hőmérő, mit tesz a római ember, akinek semmi dolga sincsen? A sanpaolói pályaudvaron — szemben a hires Gaio Cestio piramis-siremlékkel és a sötét ciprusaival meghatóan hangulatos protestáns temetővel — felül egy villamosvonatra, amely alig huszonöt perc alatt kiröpiti Ostiába.

Az olasz fasiszta kormány nemcsak közel hozta a Rómától 24 kilométerre lévő tengerparti Ostiát az olasz fővároshoz a modern és gyors, a fővárosban husz percenkint közlekedő villamosvonat-járattal, hanem az oda kijutást anyagilag a szélesebb néprétegek számára is lehetővé tette. A jegy oda-vissza 3 lirába, tehát mintegy 60 fillérbe kerül, ami egyáltalán nem mondható drágának.

A vonatunk „diretto“, ami azt jelenti, hogy nem áll meg a csinos, pálmafákkal diszitett kis állomásokon, hanem átrobog rajtuk egyenesen végcélja felé.

Még az „Örök Város“ közelében szemügyre vehetjük fülkénk ablakából az 1942-es háboru miatt elmaradt világkiállitás épitkezéseit. Egész város van itt emelkedőben, amely még igy, félig készen is megaragadja, lenyügözi az embert arányaival és szépségének körvonalaival. Messzire kimagaslik a „Casa della Civilta Italiana“, az olasz müveltség házának Novecento-stilusu fehér toronyszerü épülete, amelynek homlokzatán — mind a négy oldalról — lenyügözően sugározzák a kidomborodó és a reájuktüző napfényben szinte vakitó betük: „*Il popolo di poeti, di artisti, di eroi, di santi, di pensatori, di scienziati, di navigatori, di trasmigratori*“... Magyarul: „A költők, müvészek, hősök, szentek, gondolkodók, tudósok, hajósok és gyarmatositók népe“ ... Az épületnek emeletszerüen egymás fölött kiképzett mélyedéseibe jönnek majd az illető olasz nagyságoknak, az egész müvelt emberiség értékeinek márványszobrai.

Ostia várossá fejlődött az elmult két évtized alatt. Fejlődését a háboru sem akadályozta. Az állomás mellett a kupolás, fehér ostiai dóm. Innen indult el május utolsó vasárnapján a hagyományos körmenet a tenger megáldására. Résztvettek benne a festői népi viseletükben és szerszámaikkal a kezükben a közeli, castelfusanói halászok is. Már a vonatról láthatjuk a tengerészeti iskola hatalmas épületét. A városkában, amint utcáit járjuk, nem tudunk betelni az ujonnan emelt középületek és magánvillák szépségével.

A part mentén nyilegyenesen nyujtózik végig a gyönyörü „Lungomare Cristoforo Colombo“, amelyet pálmákkal és rózsaszinü, buján illatozó oleanderfákkal ültettek be pazarul. Ennek tulsó részén szemünkbe ötlenek a „Stabilimento“-k, a fürdőállomások zöld kabinsorai, azon túl a szines vászonsátrak és tarka ernyők végeláthatatlan sorai. Vidám, minden kellemetlen, zavaró lármától és idegesitő telefonhivásoktól mentes fürdőélet ez. Ilyenkor, „Ferragosto“ idején hétköznaponkint 30—40 ezer, vasárnap 50—60 ezer a fürdőzők száma, ami arányosan megoszlik az egyes „Stabilimento“-k között. A tehetősebb római közönség, ha ide érkezik, nem fárad messzire. Az állomásról jövet mindjárt kiköt az elegáns „Stabilimento di Roma“-nál, ahol a kabin ára egyket személyre 8 lira. Aki nagyon „elkülönitve“ akar fürödni, szereti a szebb tájat és a finomabb sárga homokot, az mindjárt az állomáson felül egy autobuszra, amely a „Pineta“-nál levő fürdőállomáshoz viszi. Az ember itt megmártja tagjait a hüs és sós habokban és utána jólesik elnyulni, sütkérezni az izzó homokon. A közelben fehér vitorlás bárkák ringatóznak és néha-néha a közönség feje fölé lendül szédítő magasságba egy-egy papirsárkány. A hangulat nyugalmas, zavartalan, mondhatnánk: békebeli. Még a tenger felől időnkint megjelenő repülőgépek motorja is szinte barátságosan duruzsol.

A „Lungomare Cristoforo Colombo“-tól rövid utca vág át egy dombosan emelkedő parkhoz. Ennek pineái alatt állottak hat évvel ezelőtt a magyar fiuknak, a Duce vendégeinek a sátrai. Mint a tisztikar szerény tagja és a tábor sajtószolgálatának vezetője, de hogy felejtettem el még ezt. Innen indultak a magyar fiuk fürödni a tengerbe s jókedvü, harsány énekük kedvesen élénkitette a pezsgőéletü fürdőváros zsivaját. Az ostiaiak és az itt nyaraló rómaiak még jól emlékeznek a magyar fiuk esténkint fellángoló tábortüzeire, vig dalaira.

Mihály László.

Bécsi lap a szentistváni eszméről

A „Neues Wiener Tagblatt“ közli a lap budapesti levelezőjének Szent István napjáról irt vezércikkét. Minden magyart — irja — eltölt a győzelembe vetett reménykedés. És mégsem lehet észre nem venni a Dunamedence fejlődéséért, a magyarság helyzetéért és a hagyományokhoz kötött magyar állam sorsáért való bizonyos aggódását. *Kállay* miniszterelnök is kijelentette, hogy Magyarország történelmének egyik legsorsdöntőbb pillanatát éli. A mai Magyarország szellemi arculatát azon a kérdésen való tépelődés határozza meg, vajjon milyen szerepet játszik majd Magyarország az uj Európában. Antal István nemzetvédelmi propagandaminiszter legutóbb rámutatott a kivándorolt magyarság visszatelepitésének szükségére. Ez a követelés a legtisztább népi és ezzel európai gondolkodásból fakadt, eredménye egy lelki fejlődésnek, amely az 1918. évi összeomlásból elindulva helyes viszonyt teremt a vér erői és a nemzet elvont fogalma között. A magyar miniszter követeléséből az a meggyőződés jut kifejezésre, hogy nem idegen népi elemek beolvasztása, hanem a saját népi erők megerősitése a cél. Gyakran történt kisérlet arra, hogy a szentistváni eszmét szembe állitsák a népi gondolattal. Ez azonban meglehetősen hiábavaló fáradozás volt, mert Szent István európai eszméje és a népi történelem-felfogás a valóságban egyáltalán nem keresztezik egymást.

Intézeti kelengyék

régi anyagokból előirásszerüen

Zörgő-nél

vászon- és kelengye-szaküzlet

Deák Ferenc-utca 19.

Minősége változatlan!

Gyermekek

Unokám és kis barátnője most nálam tartózkodnak néhány hétig. Az egyik öt éves, a másik fél évvel fiatalabb, egész nap fürdőnadrágban vagy még lengébb öltözetben játszanak a kertben és minden pillanatban valami fontos üggyel kapcsolatos kérdéssel rohannak hozzám. Szótáruk leggyakoribb és legszükségesebb szava természetesen a „Miért?" kérdő szócska. „Miért vágják le a füvet?" „Miért lesz széna belőle?" „Miért eszik a tehén szénát?" „Miért nem hust?" „Miért nem lehet?" Miért? Miért? Miért?..." végeszakadatlan sorban.

Felnőtt embernek ez a kérdésáradat gyakran fárasztó és kissé unalmas, de belátom, hogy ez a gyermeki értelem fejlődésének egyedüli módja. A gyermek agya fehér, üres lap, sok, nekünk gyakran értelmetlennek tetsző kérdés és a reá kapott felelet révén kell lassan tartalommal megtelnie. Amelyik gyermek nem kérdez, az nem érdeklődik. Érdeklődés nélkül pedig nincsen haladás, sem művelődés.

Emlékszem, egyik fiam egy gyerkori történetére: olvasni tanult éppen akkor, de bizony még kissé nehezen ment a dolog. Egyik nagynéném volt nálunk látogatóban, mellette ült a gyerek, miközben böngészte az olvasókönyvét:

— A ku...t...t...ttt... — kinlódott. Nagynéném megunta a dolgot:

— Kutya, — szólt oda és tovább varrt.

— Ugat és néha ha...r...r...rrr... — hangzott tovább az élvezetes felolvasás.

— Harap — vetett véget nagynéném a találgatásnak.

A gyerek elámulva nézett fel reá:

— Hát maga ezt honnan tudja? — kérdezte az őszinte csodálkozás hangján.

Én magam is emlékszem arra a korra, amikor boszorkányos tudománynak tartottam az olvasást. Hogyne, a felnőtt csak kezébe vesz egy könyvet, melyben még képek sincsenek, hogy nyomra vezethetnék és ezzel, mintha ez volna a világ legtermészetesebb dolga, elkezd folyékonyan mesélni belőle olyat, amit azelőtt nem tudott. El sem birtam hinni, amikor azt igérték nekem, hogy néhány esztendő mulva én is igy fogom csinálni, sőt bevallom, határozottan idegenkedtem ettől a különös gondolattól. Négyéves koromban bátyám, aki másfél évvel idősebb volt nálam és már olvasott, felajánlotta nekem, hogy megtanit a betükre. Felháborodottan utasitottam vissza a merényletet. A könyv arra való, hogy képeket nézzen benne az ember, esetleg apró darabokat szakitson ki belőle, ami hasznos és kellemes foglalkozás, de hosszabb ideig ülni vele egyhelyben és értelmetlen, apró fekete jelekről kitalálni, hogy mit jelentenek, nem, erre én nem voltam kapható.

— Ez nem jó játék, — határoztam el, ellentmondást nem tűrő hangon.

Különös valami a játék a gyermek életében. Magábafoglalja mindazt, ami később mint mulatság, sport, munka, szerelmi hév, hazafiság, gyüjtő- és épitő-szenvedély aprozódik fel benne. Mert egy fogósdi-játék hat esztendős korban ugyanannyi izgalmat, vetélkedést, diadalérzést vált ki a kis nebulókban, mint husz évvel később valamilyen futballmeccsben vagy lóversenyben való részvétel; a homokpalota pedig, körülötte békavirág-kert tervezése, ugyananyi igyekezetet, töprengést és a szépség-érzet kielégülését rejti magában, mint amilyent Bramante érezhetett, amikor Szent Péter templomának tervrajzai elkészültek. Arány dolga az egész. Játék nélkül az élet elveszíti sava-borsát, ugy a gyermeknél, mint nálunk, felnőtteknél, csak épp hogy mi nagyképübbek vagyunk és ritkábban nevezzük élvezeteinket valódi nevükön. Álarcok alá rejtjük őket, hivatásnak, kötelességnek, tudj'Isten micsodának kereszteljük el azt, ami a játék örök ösztöne bennünk.

Ne kicsinyeljük le a játékot. Egyik pillére ő az emberi haladásnak és nem is a legcsekélyebb. Ami valódi haladás történt az elmult évezredekben, az mind a játékos ösztön szabadjára-eresztésének köszönhető. A többi, az csak robot, hasznos és szükséges, nem nélkülözhető, de teremtő érték nélkül. Ez annak való, akiből kiégett valami érthetetlen módon a gyermek örök játékos kedve. Ez a „munka", a szürke, sivár, kietlen, amelyről a biblia beszél, amikor azt mondja, hogy az Ur büntetésül küldte a földre, büntetésül Ádámnak, engedetlenségéért. A teremtő munka nem büntetés, az az élvezetek legfőbbike, a gyermek játékának természetes folytatása, minden bennünk szunnyadó alkotó ösztön boldog kielégülése. Sajnos, keveseknek jut mostanában, a gépek világának korszakában, ebből az isteni adományból. Régen, a kézművesek idejében, minden asztalos, pallér, vasöntő szabadjára eresztheti teremtő kedvét és játékosan kifejthette, beleönthette művébe mindazt, ami benne élt, folytathatta a „játékot", melyet suttyó korában, néhány évvel azelőtt abbahagyott, kibővitve, megérlelve, tapasztalatokkal, az élet megismerésével és tudatos látásával megtermékenyitve, de ugyanavval az alapérzéssel, mint akkor: a „játék", tehát a teremtés édes gyönyörüségével.

Ha valamiképpen meg lehetne találni a módját, hogy mindenki, felnőtt korában is, azt a „játékot" játszsza, ami neki megfelel, hogy — például — az, aki a természetben leli örömét, ne az irodába legyen számüzve, mig annak kellijen kertészkednie, aki csak a könyvben találja meg boldogságát és igy tovább, mennyivel jobb, értékesebb eredményeket lehetne felmutatni és különösen, mennyivel több elégedett ember volna a világon. Kiválasztani a sok apró emberpalánta közül, melyik való dús földbe és melyik tenyészne jobban a kopár sziklák között, melyik indul folyondárnak és melyikből lenne sudár fenyő, ha... ha megengednék neki, milyen gyönyörü, teremtő munka lehetne ez.

Talán egyszer, ha majd az emberiségnek ideje lesz a boldogságára is gondolni, akkor igyekeznek majd megvalósitani ezt az ideált: megtartani és megőrizni a felnőttben a gyermek játékszenvedélyét, az ős alkotó és teremtő ösztönt, mely a munkából örömöt és élvezetet formál és ami megvalósitja Krisztus Urunk szavát: Legyetek olyanok, mint a kis gyermekek és tiétek lesz a Mennyeknek országa!

Bethlen Margit.

Fresneau lovag, a „kaucsuk apja"

A világháboru kitörése óta az ujságolvasó közönség teljesen tisztában van azzal, hogy mit jelent a benzin, az olaj, a gumi, a kaucsuk a mai hadviselésben. A mostani háboruban is nagy sulya van ugyan az egyéni bátorságnak, a vakmerő vállalkozásnak, a kiképzésnek, de a legfontosabb szerepek egyike mégis a különféle gépeknek jut. Ezeknek pedig igen jelentős szükséglete a gumi, a kaucsuk.

Érdekes, hogy milyen véletlen vezette *François Fresneau* lovagot a kaucsuk felfedezésére.

Fresneau lovag, Saintonge ura mindig arról ábrándozott, hogy ő valami nagyot, valami különleges cselekedetet fog végrehajtani és ezzel örökiti meg nevét. Gondolt arra, hogy valahol a tengerentulon egy uj országot alapit; tervezgette, hogy elutazik Braziliába és ott az őserdőkben fog kutatni vad törzsek, ismeretlen állatok után. Sokféle elgondolás közt végre ugy döntött, hogy Braziliába utazik. Mielőtt 1742-ben utnak indult, *Jussieu*, a francia király kertjeinek főintézője és gondozója kérte a lovagot, hogy ne feledkezzék meg a királyról, jusson eszébe: mennyire szereti a különleges fákat és virágokat és igy, ha Braziliában ilyeneket talál, azokból hozzon magával.

Fresneau megigérte. De akkor még nem gondolt arra, hogy olyan növényt fog Braziliában találni, amelynek hivatása nemcsak az lesz, hogy király kertjeit diszitse, hanem nemzetek sorsára és életére is nagy befolyást fog gyakorolni. Guayanában megfigyelte, hogy ha egy fát megsebesit, annak törzséből ragadós nedv szivárog ki, amely a szabad levegőn azután megkeményedik, de rugalmasságát nem veszti el. Már akkor megfordult fejében, hogy ezt a rugalmas nedvet többféle tárgy készitésére fel lehet esetleg használni.

Amikor azután Amerikából hazajött, Saintonge-ban, birtokán berendezett kis laboratóriumában fiával együtt sokat kisérletezett a gujanai fa tejszerü, ragadós nedvének felhasználásával. Hol lázas buzgalommal dolgozott ezen, hol pedig más kisérletei foglalták el. Amikor azonban sikerült neki vizhatlan cipőt előállitania, majd pedig rájött, hogy ha a fa nedvével bevon egy szövetet, azon a viz nem hatol át, akkor teljes erővel ezeknek a kisérleteknek szentelte magát. És a különféle kaucsukfák, a Hevea-félék meghonositása következtében kivirult egy uj iparág: a kaucsukból készült kisebb-nagyobb tárgyak, cikkek készitése.

Különös véletlen, hogy ugyanebben az időben, 1742—1746. években *Charles Maria de Lacondamine* francia tudós Amerikában, Peruban a francia földrajzi társaság megbizásából földmérésekkel foglalkozott és ekkor lett figyelmes az egyes fenyők törzséből kiszivárgó rugalmas, gyantaszerü folyadékra. Mire azonban visszatért Franciaországba, tapasztalta, hogy a kaucsukból készült tárgyak mennyire népszerüek lettek. De azért a gyanta is helyet talált az iparban és a francia erdőségek fenyőfáinak értéke nagyon felszökött.

Egy óra a nyolcvanhatéves Ferraris Arthurnál

Egy fővárosi penzió negyedik emeletén, szerény kis szobában, őszhaju öreg fiatalos lendülettel forgatja az ecsetet vásznain. Éppen egyik ifju arisztokratánk arcképén végzi a befejező ecsetvonásokat, amikor belépek hozzá. A műteremmé előlépett lakószobában magányos festőállvány, néhány ecset és festéktubus jelzi, hogy e polgári keretek között a festészet muzsája végzi mindennapos látogatását.

A szerény környezet éppenséggel nem meglepő a művészek társadalmában. A remekmű megszületésének nem feltétlen kelléke a pompázatos környezet és gazdagság. Rembrandt sötét tónusu festőstilusát szerény lakásviszonyaival magyarázza meg a művészettörténet. Az öreg festő kis műterme és munkássága nem is tarthatna igényt a közvélemény érdeklődésére, ha a nyolcvanhatéves mestert nem *Ferraris Arthumak* hivnák.

A magyar festőtársadalom és műértő közönségünk ezt a nevet azzal a tisztelettel emlegeti, amely csak jelentős művészeknek jut osztályrészül. Művészetét már ötven évvel ezelőtt szárnyra kapta a világhir. Egyik legismertebb megszemélyesitője volt annak a stilusnak, amelynek portréban a század végén *Sargent*, majd a mi *László Fülöpünk* volt jellegzetes képviselője.

Ferraris Arthur is királyok és szépasszonyok kedvelt festője lett. Modellje volt ugyszólván valamennyi európai uralkodó. Hétszer festette meg *Vilmos* német császárt, kétszer *Ferenc Józsefet*, *Ferdinánd* román királyt, *Erzsébet* román királynét, *Mária* román királynét, *Ferdinánd* bolgár cár, *Roosevellet*, *Rockefellert*, a világ pénzarisztokráciájának sok kimagasló tagját és természetesen a magyar politikai élet előkelő alakjait is. Hires képe a „Tarokk-parti", amely Tisza Kálmán miniszterelnököt ábrázolja szokott partnereivel: Jókaival, Nedeczkyvel, Podmaniczkyvel, Pulszkyval, Sváb Károlyval, Gajáryval és Mikszáthtal.

A nyolcvanhat évvel járó természetes nehézségek arra késztetik a mestert, hogy mind kevesebbet mutatkozzék a nyilvánosság előtt, azonban otthon a magányában lázas ütemes szerény munka folyik. Ez a töretlen erejü nagy művész a művészet szent lángjától szinte megfjodva alkotja tovább remekműveit.

Hetven évesnek nézem. Amikor ezt közlöm vele, hálásan nyugtázza.

— A művész akkor öregszik meg — mondja —, ha kihull az ecset a kezéből...

— Az emberek rosszmájuak — állapitja meg kicsit később —, ezért a lexikonoknak tiz évvel fiatalabbnak mondottam magam...

Félig kész és befejezett portrék tömege sorakozik a falak mentén: hazai közéletünknek számos kiválósága, akik a mai időkben is szivesen vállalják a modellülés fáradalmait, hogy Ferraris mesteri ecsetje által örökittessék meg arcmásaikat.

Kérésemre előkerülnek világhirü modelljeinek fényképreprodukciói. Mindegyikhez számos érdekes történet, epizód füződik. Egy részben eltünt korszak nagyságait jellemzik az impressziók, amelyeket Ferraris a modellülés intim hangulatában róluk szerzett.

„Vilmos császár felvette a földről ecsetjeimet"

Az egyik reprodukció Vilmos császárt ábrázolja teljes császári diszben, kezében sasmadaras sisakjával. Az életnagyságu portré hátterében az öreg Vilmos császár, Bismarck és Moltke látszanak. Amint Ferraris szavaiból megtudom, a „Kaiser" a háttér alakjainak láttán előbb megneheztelt a művészre s ismert hirteleségével ki is fakadt; „Hát ön nem hallott semmit a Bismarck és köztem lévő viszonyról?" szólt kissé bosszusan, de hamarosan megbékült.

— Egyébként igen szeretetreméltó és közvetlen ember volt Vilmos. Egyenesen felszólitott, hogy meséljek neki vicceket. „Nem tud valami jó történetet?" — szólt nem egyszer hozzám. Nem adott soha az etikettre, ha magunk között voltunk. Érzésem szerint a külsőséget csak császári rangjának tiszteletbentartása végett tartotta meg. Egyszer, amikor munka közben leesett egyik ecsetem, ő maga hajolt le érte, hogy a kezembe adja. Egyébként hétszer festettem meg különböző pózokban.

Ferenc József gyalog ment fel a négy emeletre

— Ferenc József viszont merőben ellentéte volt Vilmos császárnak. Vérébe mentek át a formaságok, udvari szokások, melyeket meggyőződésből rideg következetességgel tartott és tartatott meg az eléje járulókkal. Negyedik emeleten lévő bécsi műtermembe, a Theresianumgasse 5-be gyalog jött fel, mert liftet nem használt. Nyilván nem volt megoldható a három lépés távolság, amelynek a szárnysegéd és közte lennie kellett... Sem jövetelekor sem távozásakor nem nyujtott kezet. Én ugy fogtam fel, hogy éppen ugy hozzátartozik a császári méltósághoz, mint mondjuk a törvények szentesitésének joga állapitja meg a mester jóizü humorával. — Feleségem, aki annakidején viruló szép fiatal asszony volt, egyizben alaposan megfeledkezett a spanyol etikettről. Az eset igy történt:

— A modellülés napján feleségem mindig friss virágot tett a kis asztalra, amely mellé a király ült. Ferenc József észrevette a figyelmet. Amikor érdeklődésére közöltem, hogy a feleségem helyezi el a virágokat, annak az óhajának adott kifejezést, hogy látni szeretné. Azonnal csengettem az alsó emeleten lévő lakásomba s kis idő multával beviharzott a feleségem és a természetében rejlő közvetlenségével széles parolára nyujtotta kezét a császárnak. Ferenc József arca egy pillanatra megmerevedett, de nem azért volt „Európa legelső gavallérja", hogy ne viszonozza egy szép fiatal asszony köszönését. A szépség áttörte a spanyol etikett kemény falát és én megnyugodva folytattam a munkámat. Néhány évvel később egyik kiállitásom megnyitásán a Műcsarnokban a császár érdeklődött feleségem után és láthatólag örült, amikor őt a közönség nagy csodálkozására üdvözölhette.

„A királyi koronákra nem süt mostanában a nap..." — mondotta Ferdinánd bolgár cár

— Királyi modelljeim közül szeretettel gondolok Ferdinánd bolgár cárra, aki valósággal elbüvölt közvetlen szeretetreméltóságával, friss szellemével. Egyizben egy királynéról készülő portrém vázlatát mutattam be neki. A vázlat szerint egy párnán nyugszik a királyi korona, melyet az ablakon betüző napsugár aranyozna be fényével. Megkérdeztem, hogy szerencsésnek tartja-e ezt a kivitelezést?

— Finom mosoly jelent meg az arcár, majd igy szólt: „Nem tartom szerencsés elgondolásnak. A királyi koronákra mostanában nem süt a nap"...

Ferraris Arthur nemcsak mint festő, de mint elbeszélő is kitünő. Kiapadhatatianul tolul ajkára sikerekben gazdag életének sok-sok élménye, tanulsága. Erős vonása a humor, amely állandóan ott csillog szemüvege mögött, s ez a derü aranyfátyollal vonja be alkotásait is.

— Kit tart legérdekesebb modelljének? — kérdezem végezetül az ősz mestert.

Fürgén felugrik és három-négy vásznat rak elém. A vásznak gyönyörü ifju hölgyet ábrázolnak.

— Müvészi pályafutásomnak nemcsak legérdekesebb, de legmüvészibb feladata — mondja szinte diákos lelkesedéssel. — A Nóra! Wiedebach Nostitz bárónő! Negyedszer festem, de ugytalálom, hogy az ecsetem még most sem bir megbirkózni ezzel a szépséggel...

Tehát nem királyok, hercegek, pénzhatalmasságok jelentették Ferraris Arthurnak a „nagy élményt", hanem egy-egy harmónikusan szép női fej.

Ujabb tömeges gombamérgezés Rákoskereszturon

A Török-utca 38. sz. ház lakói vasárnap este észrevették, hogy a házban lakó Rotter-család kutyája görcsökben vonaglik. Vizet akartak neki adni, de az állat rövidesen kimult. Becsengettek Rotterékhez, de a csengetésre senki sem jelentkezett. Erre gyanut fogtak és felnyittatták a lakást. A négytagu család és két albérlője eszméletlenül feküdt a padlón és a fekhelyeken.

A kispesti mentők megállapitották, hogy ujabb tömeges gombamérgezés történt és *Rotter Sándor* 58 éves fényezőt, a feleségét, ifj. *Rotter Sándor* 35 éves gyári munkást, *Rotter Jenő* 19 éves tanulót és két albérlőjüket, *Kormos András* 29 éves gyári munkást és feleségét a Rókus-kórházba szállitották.

A kispesti rendőrség, hogy a jövőben elejét vegye hasonló tömegszerencsétlenségnek, megtiltotta a várost környező erdőkben való gombaszedést.

Dániát behálózó, sok éven át jól bevezetett eladási szervezetünk, amely áruházakkal, főleg kézműipari és iparművészeti üzletházakkal, butorkereskedőkkel áll összeköttetésben,

keres képviseleteket

olyan árukban, amelyek ezen üzletkörben keresnek elhelyezkedést, akár rögtön, akár később, amint ennek az idők kedveznek.
Elsőrendü raktáraink, irodai szervezetünk és személyzetünk, valamint elégséges tőke rendelkezésre áll.
Ajánlatokat kérjük német nyelven 2458 Harlang & Toksvig Reklamebureau, Vestre Boulevard 38. Kopenhagen V., Dánemark. 6347

Értesitik a lakókat a téliruhagyüjtés időpontjáról

Mint ismeretes, kedden, augusztus 25-én reggel 8 órakor indul meg hős honvédeink számára az egész országban a téliruha, téli felszerelési cikkek gyüjtése. A Levente Hirközpont jelentése szerint Budapesten valamennyi kerületben az illetékes leventeegyesületi elnök vezetésével megállapitották a gyüjtés utvonalait, kiosztották a 4000 leventének a hirverő cédulákat.

Leventéink már a hétfő délutáni órákban megindultak, hogy a kerületek egyes részeiben értesitsék a lakókat a holnapi gyüjtés közelebbi időpontjáról.

Vidéken is lelkesen folyik a gyüjtés

A Főméltóságu Asszony rádiószózatának, amelyben téliruha adományozására hivta fel a magyar társadalmat a keleti fronton küzdő honvédek számára, vidéken is lelkes visszhangja támadt. A legtöbb város utcáin nemzetiszinü falragaszokon hivták fel a közönséget az adakozásra. A felhivásnak a közönség széles rétegei nagy lelkesedéssel tesznek eleget és máris tömegesen adakoztak a nemes célra. Nagy lendülettel indult meg a gyüjtés a községekben is.

A kereskedelem és ipar részvétele a téliruhagyüjtési mozgalomban

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara a ruházati ipar és kereskedelem érdekképviseleteinek bevonásával dr. vitéz *Gyulay Tibor* miniszteri biztos elnöklete alatt értekezletet tartott, hogy megállapitsa a kereskedelem és ipar egységes részvételének módozatait a téliruha gyüjtési mozgalomban.

Vitéz Gyulay Tibor elnöki megnyitójában megindult szavakkal emlékezett meg a Kormányzóhelyettes Ur hősi haláláról. Bejelentette, hogy a Kamara a Kormányzó Urnak és családjának a kereskedelem és ipar részvételét fiódoló föliratban tolmácsolta. A téliruhagyüjtésről szólva, kijelentette, hogy a Kamara elgondolása az, hogy a kereskedelem és ipar raktáraiban levő és a halasztathatatlan polgári szükséglet kielégitésére nem föltétlenül szükséges ruházati cikkeket az iparosok és kereskedők önköltségi áron vagy mérsékelt haszonkulcs mellett ajánlják fel a Vöröskeresztnek megvételre. A Kamara ily módon akarja lehetővé tenni, hogy akik hazafias kötelességüknek a természetbeni adományokon felüli pénzadományok felajánlásával is eleget akarnak tenni, azok részére a Vöröskereszt utján lehetővé tétessék e cikkek olcsó áron való megvétele.

A jelenlevő érdekképviseleti vezetők felszólalásaikban egyhangu lelkesedéssel tették magukévá a Kamara elgondolásait.

Külpolitikai hirek

Franco tábornok spanyol államelnök résztvett La Corunában a szárazföldi és tengeri haderő, valamint a falange közös ünnepén, amelyet a la-corunai falange-székház beszenteléseskor rendeztek. Franco hangoztatta, hogy ez az ünnepség a legjobb bizonyiték arra nézve, hogy a spanyol hadsereg és a falange között ugyanaz a harci szellem uralkodik, amely megnyilatkozott a polgárháboru során.

Löhr német vezérezredes két napig a bolgár fővárosban tartózkodott. Borisz király kihallgatáson fogadta, azonkivül fogadta Filov miniszterelnök, Mihov hadügyminiszter és Beckerle szófiai német követ.

Dr. Boemer Károly tanár, a németbirodalmi propagandaminisztérium külföldi sajtóosztályának vezetője, aki mint főhadnagy résztvett a Charkov melletti harcokban, harctéri sebesülése következtében a krakói hadikórházban 42 éves korában meghalt Boemer kiváló munkása volt a német sajtónak és ismertté tette nevét a sajtótudomány terén is, amelynek elsőrangu szakembere volt. A népfelvilágositó és propagandaügyi minisztériumban négy éven át működött. Munkásságával a szellemi hadviselés történetében elévülhetetlen érdemeket szerzett.

Kairó és New York között megnyilt a közvetlen légi forgalom. A repülőgépek az utat három és fél nap alatt teszik meg.

A török kormány felhatalmazta a kereskedelmi minisztériumot a nehézmunkások napi kenyér-fejadagjának 600 grammról 750 grammra való felemelésére. Az állami szénbányákban dolgozó munkások napi fejadagját egy kilogrammra emelik. A kereskedelemügyi minisztérium csak nemrégen határozta el, hogy a gyermekek napi 150 grammos fejadagját 300 grammra emeli fel.

A palesztinai zsidó bizottság elhatározta, hogy minden zsidó kézben levő hajót és vitorlást a brit tengerészet szolgálatába állit. Eddig 23 zsidó tengerész halt meg, 50 sulyosan megsebesült és 20 eltünt.

Wendel Willkie Roosevelt elnök megbizásából Kinába is ellátogat, — jelenti a Bud. Tud. Washingtonból.

Sefki Berker szófiai török követ Menemencsoglu külügyminiszter helyébe külügyi államtitkárrá nevezték ki.

~~O~~ Ferraris Jius

laid Fodor József
ernye

Cs-sen 157 l.

Zavaros ügy
a Thieme-Becker-
ben is.

Ferraris, Luis.

Ervenväll. Eat.

1924. 15 7 l.

~~Böhm Károly – tele gyűjtemény~~

~~IV. 245.~~

Ferrari, Luigi

velencei érmész

Fodor József emlékérme - 1819

Laid

Numism. Közl

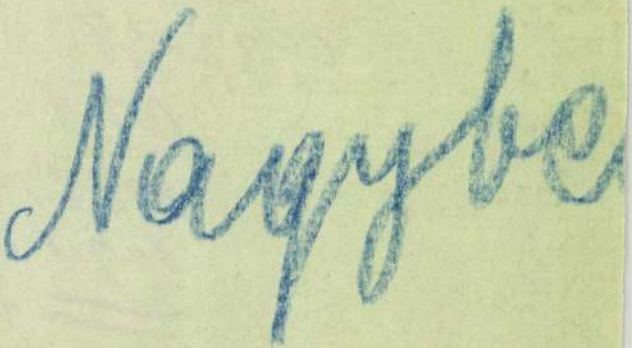
1937-38.

107. l.

108. l.

109. l.

Romai Kerámiaglalat V. 257.

Ferrari, Luigi

Fodor Józefina czme
1819.

Ransay 106. l.

Nemzm. Kögl
XXXVI - XXXVII. köj
107. l.

Ferrari, Luigi

olasz építészmérnök

Fodor József építkezéseinek
ellenőrzése 1819.

Rassay 13. l.

Ferrari, Luigi

Vercelli – i förvinnöl
a examinen = 7H
1848–1864 kort um-
ständ.

Ramay 115. l.

De Ferraris, Julius de

épitète

lisez

De Ferraris, Julius

F. k.: Dr. Máté Károly.

42.478. — Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest. (F.: Thierin

mok

Ferrarese

festményeire díjtól az Orszáp-Vidáp Ka-
rácsonyi számát (repr. külföldet)

1. Karácsonyi és újévi Könyvpiac
a Pesti Hirlap Karácsonyi melléklete 3. l
Pesti Napló " 1892. 33. sz dec 25

Ferrari Artur

Laid

Ez való ziinleg

Ferrari Artur

Ernst-Múzeumaukcioja II.

871.

MDK

Ferrel Angelica, sz. Bécs, 1825. máj. 22.

Szentiványi Gy. jegyzete.

megnyitva

Ferro, Giovanni Battista

festő XVI. n.

A pozsonyi várkastély díszítésén dolgozott

Budinis

155. l.

ely idő alatt engedetlen
stalan magaviselete ál=
elismerését kiérdemelte.
végett lett fent nevezett —
a.

ó 28.án

JÁKI APÁTSÁGI TEMPLOM ÉPITÉSVEZETŐSÉGE. mgb.

Gyalus László épitész helyett

Újváry Lajos

Kőfaragó munkavezető.

Ferro, Giovanni Battista

XVII. s. pittore. Lavorò
nel castello di Posonio.

vol

Budinio. 81. C.
155. l

169

Ferro G. B.

Jesto

Budinus

81, 155, l

43 "
52 "
65 "
16 "
61 "
60 "
64 "

93 m² 6·50 = 175 Frt. 70

festésre 6 Frt. —

Összesen: 181 Frt. 70 fill

Kérem szíves pártfogását

Teljes tisztelettel

Stadler Mihály s. k.

F

M.D.K.

Andrea Ferrucci

Bakócz Tamás esztergomi sirkápolnájának márványoltárát faragta. "..a magyarországi renaissance-épitészetnek egyetlen épségben fennmaradt emléke /1510-1520/ között épült./

Hekler Antal: Müvészettörténet. Leányliceumok VI. o. számára. II. rész. Középkor. Kir. Magy. Egy. Nyomda. Bp. 122. l.

MDK

Ferrucci Andrea

1519-ben faragta a Bakócz kápolna fehérmárvány oltárát 1519-ben.

18.o.

Radocsay Dénes: Magyarországi reneszánsz művészet. Bp. 1959.

M.D.K.

Andrea Ferucci olasz

A Barák Kápolna fehér márványból faragott oltára A. F. műve 1520-ból.

regr: 411

A művészeter kőrlekete. Szerk: Beöthy Zsolt
III. Bp. 1912 414, 415, 435

M.D.K.

Andrea Ferrucci, szobrász

1518-ban készült műve a lőfelső carrarai márványból készült relief az esztergomi Prímási palotában 1507-ben épült Bakócz-kápolna oltárán. Az esztergomi vörös kőből, tiszta renaissance stílusban épült kápolnánál feltehetőleg magyar mesterek is közreműködtek.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

122. old.
K. 123. "

M.D.K.

Ferucci, Andrea élet adatai

készítette 1507-ben az esztergomi székesegyház egyik legszebb művemlékét, a Bakócz-kápolnát, melyet az új bazilika építésekor 1600 darabra szedtek szét, pontos jegyzékbe foglaltak, majd a legnagyobb gonddal ismét felállítottak.

Halász Zoltán: Budapest - Pilis - Vértes - Gerecse

Bp. /1959/, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 17.köt./ 38. old.

Ferrucci

1519-ben készült műve, a Bakócz-kápolna carrarai fehér márványból faragott főoltára erősen és sorozatosan kiegészített állapotban maradt az utókorra.

Zolnay László – Lotz Károly: Esztergom. h.n., é.n. – 295 l., 162 t. (Panoráma...) 165. l.

M.D.K.

Ferrucci, Andrea. firenzei építész

művének kulcsfontosságú az esztergomi érseki palotában 1507-ben Bakócz Tamás bíboros megbízásából épített vörösmárvány faragásos kápolnát, mely egyike a legszebb és a legjobb állapotban maradt./.

Allgemeine Kunstgeschichte, Leipz. Veb, Seemann, I.Aufl. 1965. Bd.IV. Die Kunst der Renaissance, 936 old.

613. old.

M.D.K.

Ferrucci, Andrea

... magyar reneszánsz emlékek.

Allgemeine Kunstgeschichte, Leipz. Veb.Seemann, I.Aufl. 1965. Bd.IV. Die Kunst der Renaissance, 936 old.

468. ábra 613. old.

MDK

Ferucci, Andrea

firenzei szobrász

1517-ben Firenzében készítette a Bazár-kápolna fehér-márvány oltárát.

Domb.: Szob. Műv.

215

M.D.K.

Andrea Ferrucci, olasz szobrász

készítette az 1506-1507 között
épült esztergomi érseksegkép vörös
márvány Bakócz kápolnajában
felállított fehér márvány oltárt
Firenzében, 1519-ben.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc
Akadémiai Kiadó, Bp. 1968. 888. old.
+ cca 1 oldalas kép 889. "

MOV.

Ferucci, Andrea

A Barócz Kápolna Angyali üdvözlet-es oltárának mestere

Dérány : hagy. ren.
Radnainé : Kabygó művészet...

28

Ferrucci Andrea /1465-1526/

1519-ben készítette a Bakócz-kápolna főoltárát.

Zádor Anna: Az esztergomi főszékesegyház
Bp. Corvina 1970 21. old

Andrea Ferrucci

firenzei művén 1517-19-ben
egy díszkutat faragott II. Lajos rad.
A Bakócz kápolna számára.

Zsolnay László: Ünnep és hétköznap a középkori Budán Bp.1969.

111.0.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Andrea Ferucci nobrám M.O.K.

Az esztergomi Bakócz kápolna fehér márvány oltárát faragta 1520-ban.

K. Divald. Old Hungarian Art. London 1931
174

Ferrucci , Andrea
~~Andrea//Ferrucc~~/

A Bakócz-kápolna oltára. 1519.

55.o.

58.o

ZOLNAI LÁSZLO: AZ ESZTERGOMI VÁR. Bp. 1960.

Ferrucci Andrea

MDK

szobrász

~~1500-ban~~ 1519-ben faragta a Bakócz sírkápolnájaként épült kápolna fehéroltárát.

32.o.

ZOLNAY LÁSZLO: Az esztergomi vár. Bp. 1960.

7

Andrea Ferrucci szobrász M.D.K.

az esztergomi Bakócz kápolnát oltárát készítette 1516 ban.

Kampis, hagy. műv. Bp. 1960 431.

le.D.4

FERUCCI, Andrea Sobrais

Balcón, kápolna előtt (1519)

Dombi József: Művészettörténet Bp. 1960. 274.l.

FERUCCI Andrea építész

Esztergom, Bakócz-kápolna
másodmagával (1519) Perr.

Radas Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961.
141, 142. l.

7

Andreea Ferucci da Fiesole

M.D.K.

A XVI. század elején az esztergomi Bakács kápolnát építi.

Bajorai József: Szent László lovasszobra Nagyszalonta. 16 l.

Ferruci, Andrea M.D.K.

A Bakócz kápolna fehér márványból készült oltár

Firenzéből sz llitotta 1519-ben

Kampis Antal: A képzőművészetek története 631.l.

A Kulturs Világa p. 1963.

F

M.D.K.

Andrea Ferucci, szobrász
(1465-1526)

Az esztergomi Bakócz-kápolnát díszítő márványoltár készítője

Hettyey Aranka: Müvelődéstörténeti jegyzetek.
Bp. 1932. 19.old.

megírva

Ferrari Sándor

aranyműves, Magyarországban működött 1744-ben városbíró.

lásd
Fleischer Béla 41. l.

MDK

Ferucci, Andrea

Bakócz Tamás térdelő szobra a Bakócz kápolnában. /repr./

AHA.1956. Tom.III. Fasc.1-4. 2.l.- J. Balogh: La Capella Bakócz di Esztergom. 1-198.l.

Ferrucci Andrea

szobrász MDK

Repr. Bakócz Tamás térdeplő alakja a kápolna márvány oltárán. Dombormü 1519(A fej modern)
2. kép.

Balogh Jolán: Bakócz kápolna

Repr: A Bakócz kápolna oltára. 1519.
104. kép. v.ö. 26. o.
37.38.o.
90.o.

Az oltár jobboldali külső pilasztere. 105.kép
" " belső pilasztere. 106.kép
" oromzata(modern kiegészitès) 107.kép
" baloldali attikája (" ") 108.kép
" jobboladali " (" ") 109.kép.

Ferrucci, Andreas

szobrász MDK

A Bakócz kápolna oltártáblája.(Canevale terv-rajzán (45.kép) érdekes hogy ezt el akarta távolitani, csupán a régi mensát akarta megtartani.)

16.o.

Balogh Jolán: Bakócz kápolna

Ferrucci Andrea szobrász MDK

Bakócz Tamás pecsétje (3.kép) az ő müve lehet. (1513-1515)
1519ben készitette a Bakócz kápolna oltárát.
1517-ben II. Lajos számára faragot egy kutat.
38.o. v.ö. 90.o.
121- 126.o.

Balogh Jolán: Bakócz kápolna.

F"rrucci, Andrea

MDK

szobrász

Fabriczy, C. von: Die Bildhauerfamilie aus F"rrucci aus Fiesole. Jahrbuch der preussischen Kunstsammlungen. XXIX. 1908. Beiheft. S.10-12. (Ferrucci 1506-ban kaphata a megbízást a Bakócz kápolna oltárára. A mensa nem tartozott eredetileg az oltárhoz. S. 15)

Idézi Balogh Jolán: B"kócz kápolna 123. o.

Ferrucci , Andrea

szobrász MDK

Dankó J. De ortu progressuque Capellae Bakacsiánae commentariolum. Strigonii, 1875 (Az oltárt Ferruccinak tulajdonitja)

/III.ö.

Fabriczy, C. Due opere di Andrea Ferrucci esistenti in Ungheria. L'Arte. XII. 1909. p. 304-307.

Delogu, G. : Arte italiana in Ungheria. Emporium XIV. 1926. p 19 182-83.(Ferrucci oltáráról)

Idézi : Balogh Jolán: Bakócz kápolna 121.123.126.o.

K. D. K.

FERUCCI, Andrea fiesolei szobrász

Esztergom, Bakócz-kápolna főoltára
1519.

· (Mtp.)

Dercsényi Dezső – Lohnay László: Esztergom
Bp. 1956. 77.,

Fernucci Andrea
da Fiesole

Ferrucci, Andrea da

Fiesole, (Andrea di Piero di Bernardo) építész; sz. 1465. Fiesolében; mh. 1526 Florenzben.

Idősebb Mazzoroni építész keményfa- és kőfaragó műveit:

Bakócz Tamás 1506 bírta
meg arral, hogy az esztergomi székesegyház
Bakócz-kápolnája részére márvány
oltárt készíttessen. Az oltárt
Firenzében készítette Giovanni Angelo da Fiesole
Florencben készült és 1519.
Esztergomba került
1517 óta olvasható II. Lajos
ur. Király megrendelésére
egy figurális ábrázat
Kutton, amelyet a visegrádi
kir. palotában állítottak
fel.

Bakócz
és Szatmári
sírgetés után

Fenucci Andrea

Raloghi G. Vchány adat Firenze és Mo-
rang. kulturális kap-
csolatainak történe-
téhez a renaissance
korban.
ÁÉ 1923-26.
204, 206, l.

Turner-Museum II. 234

Ferrucci Andrea

(Pótlás Az I. kötet 497. lapján levő irodalmához)

Arch. Stor. 1923–26. 204. l.
206
Gaye: Carteggio inedito, d'artisti. II. 1840. p. 494.
Vasari ed. Milanesi IV. p. 479.

Lásd Ebes Művészlexikon
I. kiadás
270. l.

Lajkgszyergyje

Balogh J. A késő-gótika és a renaissance-kor művészete. II. Művelődéstört. II. 570, 576. l.

Ferucci Andrea

a Bakócz-kápolna (Esztergom) fehér márvány oltárait 1519-ben festi. Firenzében dolgozott Bakócz-nak Ulászló II. Lajosnak egy márványkutat készített 1517-ben.

A városmárványból ~~készített~~ épített kápolna építésze a közfaragói ismeretlenek. A kápolna építésze Giuliano da Sangallo firenzei mester köréből került ki.

Bal XV—XVI. műv. II. 570, 576 l.

Ferrucci Andrea

1465 – 1526

Szobrász

Barébtár

150-1-

Bakócz – Kápolna
márvány oltára

Fiesolából származik
Fireuze mellett.

Barát – Eötv. – Tanárok: A
művészet története. III. k. 1911
c. m. 150. l.

Ferucci Andrea

arbiter

laid ötv

2

Berencsy Albert:

Fabriczy Kornél
tint. tag/emlékezete
Bpp. 1914.
9-10 l.
40, 41. l.

Ferrucci Andrea Pietro

di Marco

1465 - 1526.

scultore fiorentino

Fece una fontana di marmo che mandò al re d'Ungheria Ludovico II., e l'altare della cappella Bakócz nella cattedrale di Strigonia.

66-68, 73, 1

Budinsz. 153: l. 81-87.

†.

500

Csanki Dezső. I. Mátyás udvara. Szarvas 1883. 364. l.

Fenucci, Andrea

Barlos kápolna

cíd

Csányi Károly

Az olasz művészet

hatása a magyar

művészetre.

MTKE kötet

1913. 307 l.

GIMNÁZIUM

SKEDELMI IS

ius 30-ig vesz fel

Ferucci Andrea:

vrsd

Danko, Josephus:
De ortu progressuque
Capellae Bakácsianae
commentariolum.
Strigonii 1875. 12. l.

74 mm

Kivatkozik Vályi, C. U.:
de bello Pannonico. Vindobona 1762. 9. l. Kiadta Kollár F.
Bél M. Appar. ad Hist. Hung.
Posonii 1735 14. l.

Forr. m. ltt.: Olah Miklós kéziratos munkáiból, amelyek közül ezek a művek ismeretlenek maradtak.

tem, hogy az egykori királyi vár terü-

Ferucci, Andrea di

Pietro di Marco

a Barátkapolna
pereit készítette s
faragványait Olasz
országból küldte
Esztergomba.

Danko József dr: Tör-
ténelmi műirodalmi és
ornamentalis vázlatok az
esztergomi főegyház
kincstárából. Bp.
1880, 17. l. 53. l.

Divald K.: Művészet-
tört. Korrajzok. II.
Bp. 1901. 151. l.
U. a.: Magyar művé-
szeti emlékei. Bp.
1927. 184. l. — U. a.
: A. művészettört.
Bp. 1929. 118. 119. l.
—

Ferucci Andrea

a Bakócz-kápolna
fehér márvány
oltára 1520

Divald 1927

118-P-
119-P-
képpel

anyag gyűjtése és elrendezése már befejezést nyert és ennek alapján összeállítandó kézikönyv a Közigazgatástudományi Intézet kiadványaiban fog megjelenni.

Dr. Rónay Gyula (1910, Budapest, róm. kat.), joggyakornok (prof. Kolosváry), a kártérítési jog köréből vett témákat dolgozott fel. Nevezetesen vizsgálat tárgyává tette a kárkötelmek jogi természetét, amely részben a kártérítés jogrendszerbeli elhelyezésének vázolása és a kárfogalom fejtegetése után az eszmei károk fokozatos előtérbenyomulása, kártérítés és érdeksérelem, kártérítés és gazdagodás kérdései kötötték le figyelmét. Ezután a kárkötelmek sajátosságaival és a kárkötelmi alapokkal foglalkozott, különös tekintettel a vétkes és vétlen felelősségre. Elkészült dolgozata második részével, amely a méltányos kármegosztás elvét vizsgálja, résztvett a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem által „A méltányos kármegosztás elve a kötelmi jogban" címen meghirdetett magánjogi pályázaton és ennek alapján az egyetem 1935 május 12-i díszközgyűlésén elnyerte a Rektor Magnificus 200 pengős adományát.

Dr. Rostás László (1909, Székesfehérvár, izr.), az egyetemi közgazdaságtani szeminárium tb. adjunktusa (prof. Navratil), félösszegű ösztöndíjjal konjunktúraelméleti és konjunktúrapolitikai tanulmányo-

FERRUCCI (ejtsd: *-ucsi*), *Andrea* (1465—1526), fiesolei eredetű szobrász és építész. Francesco di Simone tanítványa. A díszítésben jelentékenyebb, mint a mintázásban. A pistoiai székesegyház számára készült keresztelőkútjánál, melyet Andrea del Mazzával együtt faragott és a firenzei székesegyházban levő Szt. András szobránál sikerültebbek Marsilio Ficinónak ugyanott és Marcello Adrianinak a firenzei S. Francesco al Monteban levő eleven félalakjai. A fiesolei székesegyházban egy márványoltár — ezen Andrea Sansovina hatása látszik, — e városka másik két templomában egy-egy fafeszület és a volterrai dómban két kándelábert tartó angyal még F. alkotásai. F. ezenkívül Magyarország számára is dolgozott. II. Lajosnak egy márványkutat, Bakócz Tamás esztergomi érseknek Mária-oltárt faragott. Az utóbbi az esztergomi Bakócz-kápolna fennmaradt oltára. Fabriczy Kornél F.-nak tulajdonította a pécsi székesegyház Corpus Domini-kápolnájában levő márványszentségházat is. *Ybl*

R. G. I 315 l

T. 6168.

t, jobbra pedig a bástyákkal meg-
ata a lebegő mondatszalagon fölül:

7.1 : 15.5 cm.

Ferrucci, Andrea

Arad

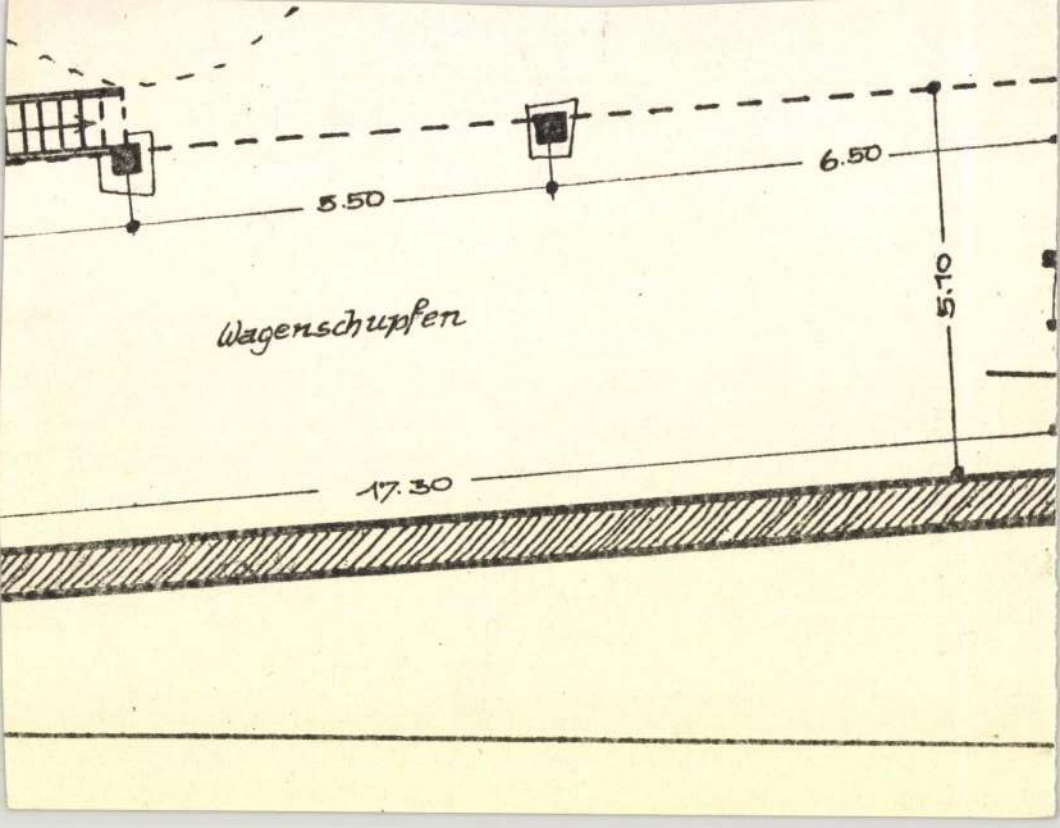
Meiszner

Edvi Ilkei

F. l.

Edvi Illésy: Az erdélyi történetirás. (1822-1869). Bp. 1929.

F. l.

5.50
6.50
5.10
Wagenschupfen
17.30

Ferucci Andrea,
da Fiesole

Lásd
2
Emlékkönyv Alexander
Bernát halvanadék
működéséről magyar
Bp. 1910
239. l.

Sárgaréztányér, arabs feliratú

VIII. 124.

Ferrucci Andrea

Lásd okv

Fabriczy Kornél
kisebb dolgozatai
Bp. 1915. 306 e.
kv. 4r.

Fabriczy C.: Due opere di Andrea Ferrucci existente in Ungheria. L'Arte XII.

Sándor József VIII. 234

Ferrucci

Andrea

l.

Fabricy Konst

Kiseb dolgo-
zatai. Bpest. 1915.
13, ff. 306 a kv.
11.

Ferucci, Andrea

uréd

Fógel József dr.

II. Lajos udvartartása
1516-1526. Bp.
1917. 82. l.-
83. l.

ÜGYVÉD, SZEGED.

Törvényszék!

ámji Gyula szegedi lakosok,
B.; sérint ovakolt és C.; sérint
a és kiboesájtója tartoztak
eptember hó 15én 170 korona
ni.—

ek mindeddig eleget nem
dnk által tisztelettel kér jnak

Ferrucci, Andrea

l. a. d. Ö. É.
Arch. É. 1918–19. 49.
49. l. 53. l. 54. l.

Forbát Alfréd
A pécsi székesegyház
Szathmári-oltárai.
AÉ. 1918-19. 49.
53. 54. l.

Ferrucci Andrea

a Bakócz-kápolna fehérmárvány oltára a Bold. Szűz és két női szent, valószínűleg Borbála és Katalin szobrai voltak elhelyezve. A kőzejsző fülke jobboldali pillérén a bíbornok saját szobrát faragtatta ki, mely rongált állapotban most kapuja fennmaradt. A domborművek, melyek az oltárt díszítik, szenvedésének története. Ezek fennmaradtak. A fentebbi 3 szobor való-színűleg a török pusztítás áldozata lett. A szövegből úgy látszik, hogy csak a három szent szobra és Bakócz alakja volt szentmű és 1519-ben készült el.

Kocz, Tamás előtt. Magy. Tört. Életrajzok [Kolozsvár] 1880. V. köt. 1880. 1880. 1880

A KIR. MAGYAR EGYETEM NYOMDÁJA

Ferruci da Fiesole

Zobrist

l. Genthon I.: Mozgás művészete 297. l

Fertner Andrea
Magyarország

ESZTERGOM

Székesegyház, Bakócz-kápolna

Gerevich Tibor: A régi magyar művészet európai helyzete. (Minerva, III—1924, 117 l.

Ferrucci Andrea

Andrea Ferrucci

l.

Gerevich L'arte

17-l.

XXI. tabla

Gerevich T.: L'arte
antica Ungherese
Roma. 1929.
17.l. XXI.t.

rr.

n felé(vezet) főoltáránál a misemondó
(szentségi tabernákulum)
inek két miniszrános szentélyből, a (legfelső
közül, a (főpap)nek szolgálatja ki az ujvacso-
ra,
(áldva)
sekrestyés (misekönyvből, egy kis fiú ül
elő (térdelő ajtatoskodik összetett kézzel, az oltár
egy áldozni akaró és
zaszinü ruhát viselő leányka várakozik
ámpással és gyertyákkal, kinek egyike a szü-
meg; nem két az első padban két női no
Krisztus szobránál és a szószék alatt, a
ól térdeznek csoportok. A (dologra a falhoz
azzal a nyíl)
veges ajtaja felett Madonna-kép lóg és
: nézi az ünnepélyt. Az őrök mécs üvege vörö.
o!

143
: 143 cm.

Ferrucci, Andrea

olasz szobrász

Minden az esztergomi Bazilika oltára fehér márvány oltára.

Gerevich Tibor – Genthon István: A magyar szobrászat képes könyve. Budapest, 1935

XXIV. l.

Nyárffy L. Az esz-
tergomi bazilika
tört. és leírása.
Esztergom, 1886.
31. l.

Ferrucci Andrea

Bakócz-kápolna

rod
a

Hekler M.M. Tört

117. l.

Hekler A.: A m.
művészet tört. Bp
1934. 117. l.

~~Gál Lajos~~ ~~V. III. 127.~~

~~Záradékolás~~

Ferrucci Andrea

Lod
1

Heklerung

89. l.

Hekler A.: Ungarische Kunstgeschichte. Berlin, 1937. 89. l.

2975

nézve. Rövid kajar, nyirott bajusz és pofa-
tvált. Ingének álló gallérja látható, eso-
: csipke regésű, atillája zsinóros s vállra veret
és prémből való. Felirata a kép alatt négy

'RHEGYI
ZÁR LÁSZLÓ,
Kormánysréki Tanácsos,
Cancellariussa."
831"
, Manfeld & Comp. in Wien."

alak nagysága 17.3 Cm.
Baratás M.

pa 2975. (kő. nyom.)

194/95. N° 2.

Ferucci Andrea

erőd
2
Heckervalogat54

366.l.

Hekler A. válogatott
kisebb dolgozatai.
Bp. 1942. 366. l.

~~Görögország VIII. 224~~

Fenucci, Andrea

vrd
2

Flevecy Matthias

11. l.

Flevecy A.: La
bibliothèque du
roi Matthias Corvin.
Paris, 1923. 11. l.

Vegyes

Schönherr

Gyula

Hunyadi Corvin János

[illegible]

Fericci Andrea

Horvath E.: Il rinascimento in Ungheria. Roma, 1939.
83 l.

1.) Cappella Bakócz nella cattedrale di Esztergom 1507.
Altare di Ferucci 1520.

Hor Renasc

Ferrucci, Andrea

Kenczler Hugó dr:

Andrea Ferrucci Baldachin-oltára Esztergomban. (Két képes táblával) Arch. Ért 1908. 289-305. l. (Képekkel.)

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szálltam s
mely a mai veszedelmes külpolitika
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a
pártjából.

Az ország sorsáért való mélys
kapcsolatom arra kötelez, hogy továb
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a

Én tehát felveszem a harcot
ki az országot a mai szörnyű helyzet

kibontom a legitimi

„Istenért,

Ferucci da Fiesole,
Andrea

cod

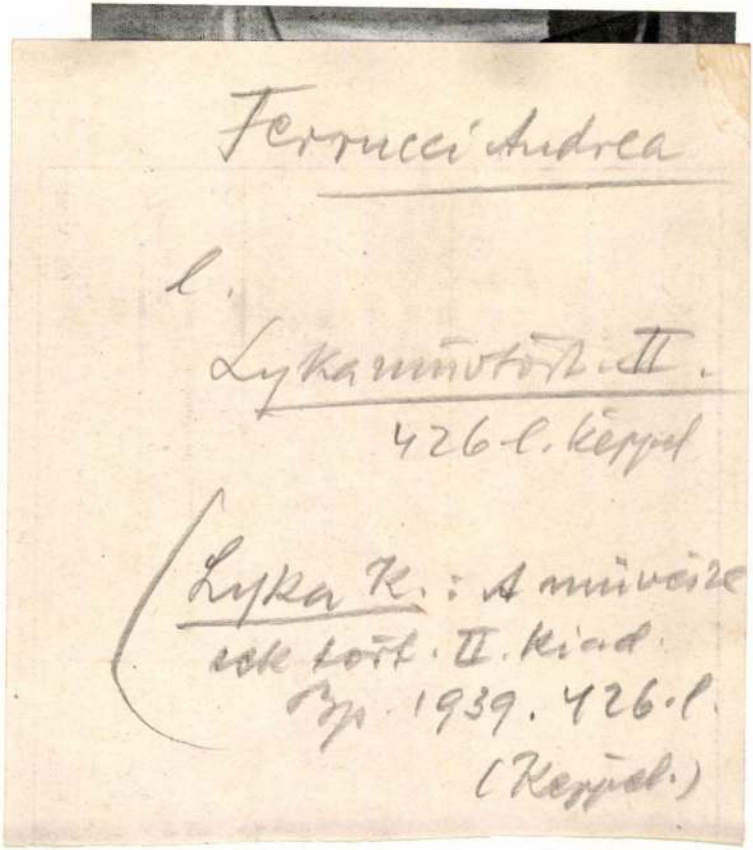
Lepold Antal

Szent István Király
ikonográfiája.
Szerk. Horváth Lajos. III.
Bp. 1938. 134. l

Lepold - Flamur

Esztergomi kalauz

Esztergom é. n. 58. l.

Ferrucci Andrea

l.

Lyka művészet II.

426 l. képpel

Lyka K.: A művészet
rok tört. II. kiad.
Bp. 1939. 426 l.
(Képpel.)

Pierre Besrodny: *Fra i pali rossi = Venezia.*

Ferrucci Andrea

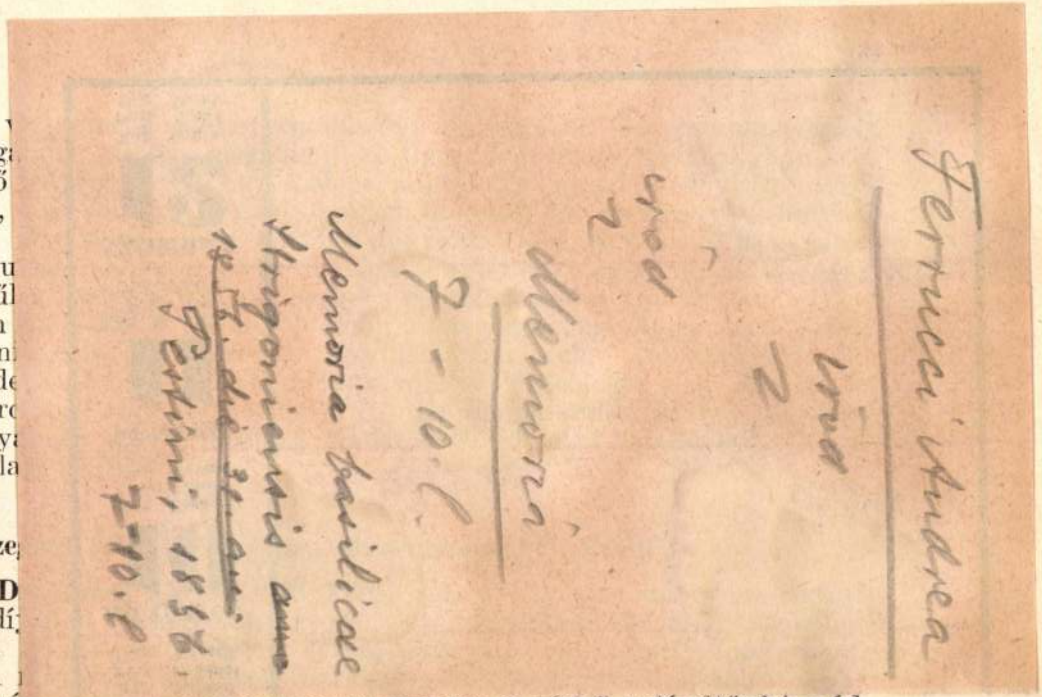
Meisermann Ignác

1) Bakácskápolnai emlékkönyv. Esztergom 1877. 96 l.

2) Danko J. De ortu, progressuque Capellae Bakácsianae, Commentariolum. Strigonii 1875.

1. ny. alatti könyvet ismerteti Maszlaghy Gy. Magyar Sion 1877 III. k 705. l

ban
vizsg
replő
kent,
pont
Kimu
színűl
tesen
„Men
Kinde
tuberc
hárty
Hetila

A sze

D
kai dí
földi
a) A
a véráramba lecskendezett congovörösnek a vérből való eltűnési módjából a májfunctio zavarára lehet következtetni s ez a próba hasznosan egészíti ki a többi májfunctiós vizsgálatokat. *b)* Dr. Dobszayval elkez-

okozhatja, de Volhard felfogása a vesegyulladás kórtanában nem tartható fenn, mert a megbetegedés lényegét a glomerulus kacsok lobos folyamataiban kell keresnünk. *b)* Vizsgálta a C-vitamin hatását az immunhaemolysisre, a vér complement tartalmára és a Wassermann-reakcióra. Megállapította, hogy a C-vitamin gátolja az immunhaemolysist és 32 lueses beteg közül három esetben negatívvá változtatta a Wassermann-reakciót; viszont a kísérleti pozitív Wassermann-reakciót kutyákban, amelyeket tripanosomával fertőzött és a pozitív Wassermann-kötést in vitro nem sikerült befolyásolnia, úgyszintén a vér complement tartalmát sem. Kísérletei azt látszanak bizonyítani, hogy a C-vitamin hatása az antigin-antitest reakciókra savhatáson alapul, amelyet ez az amboceptorra gyakorol. *c)* Kemény röntgensugarakkal vizsgálta, hogy miként befolyásolja ez a typhusbacillusok alaki és biológiai tulajdonságait: a besugárzás nyomán minusvarians fejlődött ki a csillóantigent illetőleg, tehát röntgensugarakkal bizonyos fokban meg lehet változtatni a typhusbacillusok antigenszerkezetét. Ezen kutatásainak eredményéről Erich Foforta társszerzőségében megjelent „Über die Wirkung harter Röntgenstrahlen auf Typhusbazillen" című közleménye. (Zentralblatt für Bakteriologie und Infektionskrankheiten, I. Abt. 1937. Bd. 139.)

A debreceni tudományegyetem orvostudományi karáról:

Ferrucci, Andrea di Simone

Lod

2

Pálreumagy

1806 120*-

Pálinkás L.: A renaissance művészete
Bp. 1942. 18. l.

1*320-

100*-

200*-

100*000*-

Téte		k
1	186418 korona befizetett alapítvány 4% kamatja (tavaly 182818 kor.)	7312

mányozását" javasolták. A *vízépítési szakosztály* pályakérdéseül ajánlja a következő tételt: „*Melyek ama legeredményesebb módszerek, melyek a vízerőtelepek technikai üzembiztosságára károsan ható körülmények* (pl. hordalék, fagy, jég, hirtelen nyitás, avagy fázás okozta rázkódások stb.) *ellensúlyozására legjobb sikerrel alkalmazhatók.*" A *geodéziai szakosztály* nem tett javaslatot. Az *út-, vasút- és hídépítési szakosztály* javaslatai: „*A repülés technikájában eddig elért eredmények*", vagy „*A völgyzárógátak közgazdasági jelentősége*". A *vegyészmérnöki szakosztály* javaslatai: „*A légköri nitrogén ipari értékesítése*", vagy „*A hazai tőzegtelepek ipari értékesítése*", végül a *gépészeti-bányászati stb. szakosztályok* javaslata: „*Lisztfeldolgozó iparunk fejlesztésének tanulmányozása*". Ezen összesen 8 indítvány közül írásbeli megokolást terjesztett be *Czakó* Adolf egyesületi tag a repülés technikájában eddig elért eredményeknek és *Varsányi* Emil egyesületi tag a lisztfeldolgozó ipar fejlesztésének tanulmányozására vonatkozó indítványukhoz. *Czakó* Adolf megokolt indítványa a következő:

„Indítványozom, hogy a Kossuth-pályadíj 1910. évi pályatételéül a *repülés technikájában* eddig elért eredmények tanulmányozása tűzessék ki azzal a célzattal, hogy e nemzetközi törekvések körébe mint közreműködő minél előbb Magyarország is bevonassék.

Indokok: A külföldön e téren észlelhető rohamos haladással szemben Magyarországon a repülés technikája terén eddigelé semmiféle komoly, sikert ígérő kísérlet nem volt. A haladásban való részvételünk előmozdítása céljából szükséges a kérdésnek gyakorlati tanulmányozása oly egyén által, aki a szükséges nyelvismeretekkel és elméleti alapismeretekkel rendelkezik, gépszerkesztői tájékozottsága, a jó megfigyelő képessége

Petrik A.: Bakócz
Tamás kápolnája.
Építő Ipar 1911.
557–559 l. (Kápolnarel.)

Ferrucci, Andrea

Esterházy

rod

Péter I. 194. l.

~~Péter András~~

Péter A.: A m. mű-
vészet tört. I. köt. 1930.
194. l.

Pulszky F.: Két
középkori olasznyi-
vén mozzagi vi-
nonyairól. A Kis-
faludy-Társaság
Évlapjai. 1874-75.
161. l.

Ferucci, Andrea

cső

Prähistorisch

II. 243. l.

Pulszky Ferenc

Morning archaeologiája. II. k.

Bp. 1897. 243. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Ferrucci Andrea

(lásd Ferucci alatt is)

Pulszky Károlynak
az Arch. Ért. 1881.
246-254. l.
megjelent cikke
alapján a Bakócz
oltár részletesen
leírandó

Pulszky – Fellner:

Bakócz Tamás síremléke Esztergomban. AÉ. 1881. 246-254. l. [képekkel

A *meghívás* útján betöltendő helyek tekintetében a következő változások történtek: az internátusvezetők és egyetemi (főiskolai) tanárok (4 + 15 hely) kategóriája helyébe a különféle tudományszakok 20 helye került, amelyek közül 16 egyetemi (főiskolai) tanárral töltendő be. Ezenkívül meghivandó 1 iparművész és a földmívelésügyi minisztérium tudományos intézményeinek vezetői sorából 2. Ilymódon összesen 4 meghívással betöltendő új hely létesült, *dr. Bakay Lajos* elnökké, *dr. Heller Farkas* alelnökké való kinevezésével, *dr. Dohnányi Ernő* és *dr. Pröhle Károly* más címen való kiküldésével pedig négy hely üresedett meg. Új meghívás alá került azonban valamennyi többi ilymódon betöltendő hely is, de az új meghivottak, *dr. Láng Nándor* nyugalmazott egyetemi ny. r. tanárt kivéve, ugyanazok lettek, akik az Ösztöndíjtanácsnak eddig is tagjai voltak.

Az ilymódon betöltendő helyekre a következő meghívások történtek:

Dr. Dohnányi Ernő helyére:	*Szabados Béla*
Dr. Pröhle Károly helyére:	*dr. Hajnal István*
Dr. Bakay Lajos helyére:	*dr. Princz Gyula*
Dr. Heller Farkas helyére:	*dr. Schmidt Henrik*
Dr. Láng Nándor helyére:	*dr. Moravcsik Gyula*
Új iparművészeti hely:	*Helbing Ferenc*
Földmívelésügyi minisztérium tudományos és kísérleti intézeteinek két helye:	I. *dr. Lóczy Lajos* II. *dr. Dicenty Dezső*

Egy tudományképviseleti hely egyelőre betöltetlen maradt.

Rados J. M. ol-
dat-ok. Bp. 1938
61. l.

Ferrucci Andrea

1.

Riedl Frigyes

A magy. tud. Akadémiai
Ért. 1896. 104. l.

Nagytekinte

Tisztelettelejesen jelentem, hogy
állitási munkálatai fedez
voltak, f. é. augusztus h
Még csak az észak
ezen át a közlekedés a sz
A székesegyház fe
Reitter Károly munkavezet
marad.

Egyidejüleg tiszt

Ferucci Andrea

készítette a Barócz
kápolna oltárát.
Magát a kápolnát
Peruzzi, Baldassare
tervezte
írja
Stimakovits László dr

Beveréés a művészet.
történetébe.
Bp. 1925. 118. l

IX. Hőgyes Endre utca.

Szépművészeti
könyvt. Dep.
1940. 478. l.

Thieme - Becker
XI:k. 489. 490. l.

Varsányi 1874. 636.
b. (a Kisfaludy-Társaság)

Ferucci, Andrea

– vod 2

Jelképtan

319.l.

Jel E.: A képzőművészet Mozgó-kon. Lukács György Magyarok a Pul-kunáért. Bp. 1929 319.l.

Selexit

Ferrucci da Fiesole,

Andrea

nobrain

Gentmiemel.

297 l.

Andrea Festucci

firenzei mester alkotta az esztergomi
Bakócz kápolna sírtabernákulumát.

Cseke László: Dunakanyar, Budapest,
1973. 139 l

Ferrucci Andrea,
da Fiesole
rod
Csobor-Balay II.k.

288

52. tábla
287. l.
292. l.

Ferrucci Andrea

1465–1526.

fiorenzei eredetű szobrász
és építész

lásd

Kat. Lex

II. k. 113. l.

Bp. 1931

Ferrucci da Fiesole,
Andrea

a Bakócz-kápolna
fehérmárvány oltár-
ának mestere

Szegházy Gyula
Dunántúli vár-
megyék. Bp. 1937.
96. l.

Fenti formában
vezendő be a uj-
vej neve a lexikon
uj kiadásaba.

r.miniszter f,évi márczius hó
.állampénztárhoz intézett rende-

ogy a müemlékek orsz. bizottságá-
zére az 1904 évi 1102 sz. rende-
. f.évi január hó végével állan-
.évi február hó 1-től kezdve utó-
szteletdijat a müemlékek orsz.
zésére rendelt mindenkori alkal-
ga másodelnöke által láttamozott

Andrea da Fiesole

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
669-1908
ab. VII/15

1699-Á 1908.szám.

A „Müemlékek országos

Elnökség

Hivatkozással alul

folyó évi augusztus hó 8-á

tem tekintetes Cimet,hogy a

elrendelt pótmunkák Kikèli

által a fenti számu átirat

tott augusztus hó 15 ik n

munkák vállalkozók által l

Ferucci da Fiesole.
Andrea

vród
e Palmaszarch.
II. 267. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

KÉPZŐ
MŰVÉSZETI SZEMLE.

I. évfolyam. 1879. április hó. 4. szám.

Olasz müvészek Mátyás király udvarában.

(Vége.)

Mint a nagy király könyvtárának kincsei általában, ugy e kézirat is kivándorolt hazánkból, s a hires velencei sz. Márk könyvtárába került.

Egy másik nemes mester: Chimenti Camicia, ki Flórencben született s Mátyás király szolgálatában igen sokat alkotott. Vasari irja róla, hogy palotákat, kerteket, szökőkutakat, templomokat, várakat s más fontos épületeket ornamentumokkal, dombor művekkel s táblákkal diszitett. A munka vezetése Baccio Cellinire volt bizva. Chimenti, miután nagy szorgalommal befejezte a rábizottakat, hazája iránti szeretetből visszament Flórencbe. Innen Baccionak, ki Magyarországban maradt, Berto Linajocolo által festett képeket küldött, hogy az azokat a királynak adja. E képek nagy elismerésben részesültek Magyarországban, s a király is fölötte dicsérte azokat.

Chimenti azonban nemsokáig maradhatott Flórencben; ismét visszatért Magyarországba, hol a király számára tovább munkálkodott s hol meg is halt.

Gherardot, a hires miniatur-festőt s Benedetto da Majanot, a mű-asztalost, szintén fölemliti szerzőnk s közli azt amit Vasari irt róluk.

Nagy szeretettel viseltetett Mátyás király Andrea verrochio iránt Vasari azt irja róla, hogy „két ércfejet készitett: egy Nagy Sándort s egy Dariust. Mindkettő haut-relief volt. Lorenzo de Medici sok hasonló műtárgygyal együtt mindkettőt Corvinus Mátyás királyhoz Magyarországba küldé, a mit más helyütt beszélünk majd el.“

A hires Filippo Lippiről az előttünk fekvő mű Vasari sorait közli. Midőn Filippot Mátyás király Magyarországba hivta, nem akart oda elmenni; mindazáltal két kitünő képet festett számára, melyeket megküldött neki. Ezek egyikén a király arcképe volt látható, melyet Zippi egy érem után mintázott.

A Mariollo Albertinelli és ennek sajátságos viseletéről szóló tudósitások az ismertebb adatok közé tartoznak; a kevésbbé méltányolt Andrea da Fiesole müködése Mátyás udvarában. E nevezetes szobrász a nagy királynak ritkábban emlitett kedvencei közé tartozik. Fiesole egy márvány szökőkutat faragott s a királynak küldé, ki nagy tisztelet jele gyanánt fogadta e remeket. Azonkivül egy siremléket is készitett szintén márványból, mely Strigonia városába küldetett. Egy szép Madonna s más alakok képezték a gazdag compositiot, mely a strigoniai (esztergomi) cardinal emlékét volt örökitendő.

Könyvünk hátralevő része Attavante-ről, a hires és soká titokteljes miniatur-festőről szól, kiről Vasari, Giovanni

da Fiesole életében és más helyütt is megemlékszik. Szerzőnk fölemliti, hogy Morelli kétségbe vonta, miszerint a Vasari által Cosimo Bartoli után közlött és leirt miniaturok a flórenci Attavante művei, s azokat egy más művésznek tulajdonitja. Ama kézirat, melyet Attavante miniaturokkal diszitett, egy „Martianus Cadella," mely a sz. János és sz. Pál könytárából a sz. Márkéba került. E műben a hét szabad művészet, az istenek gyülése, különféle friezek s egész elől e fölirat látható: Attavantes Florentinus pinxit. Egy másik codex, melyet neki tulajdonitanak, az úgynevezett „Silius Italicos kézirata," mely annak idejében a velencei S. Giovanni és Paulo könyvtárában közcsodálat tárgya volt. E művet, mely később sz. Márk könyvtárába jutott, időközben egy durva és bünös kéz legbecsesebb ékességeitől fosztá meg. E gyönyörü miniaturokat valamely tolvaj olló kimetszé s azóta elvesztek. Csak a cimlap s egy Mars alakja maradt meg.

Miután ama jegyzetek, melyek Attaventerről fenmaradtak, nem mentek minden alaptalanság- és ellenmondástól: Fiorillo azokat összeállitja és vizsgálat alá veszi.

Vasari a többi közt Bartolommeo della Gatta életrajzában emliti, hogy Gherard, (kinek nevével föntebb találkozunk) „Vante"-nak is hivatott. Ez pedig nem más, mint Allavante miután ama név ennek röviditése. Egy más helyütt Gherardot Miniatore életrajzában ismét Vante vagy Attavantenek nevezi. Szerencsére e művésznek egy olyan munkája maradt fönn, mely által nem csak nevének valódisága, hanem virágzásának kora is megállapitható. Az egykori burgundiai királyi könyvtárban Brüsselben egy Missale Romanum őriztetik, mely pergament nagy folio kötetet képez 215 levelet s 430 lapot tartalmaz s a legbecsebb miniaturokkal van diszitve. Cimlapján arany betükben következő szavak olvashatók: Incipit Ordo Misalis secundum consuetudinem Curiae Romanae. Szembe tünik rajta Magyarország cimere s az oltár alján e fölirat: Actavantes de Actavantibus de Florentia hoc opus illuminavit. A. D. M. CCCCLXXXV. Egy másik, a Megváltó keresztre feszitetését ábrázoló miniaturon e szavak olvashatók: Actum Florentiae. A. D. M. CCCCLXXXVII. A pompás képeken kivül, melyek e művet oly ritka becsüvé teszik, két medaillon is disziti azt. Az egyikben Mátyás király, a másikban Beatrix arcképe látható. Körirata itt a következő: Mathias Corvinus Rex Hungariae és: Beatrix de Aragon Regina.

Fiorelli azt hiszi, hogy e kézirat Magyarországból II. Lajos özvegye ausztriai Mária által került Brüsselbe, ki fivére V. Károly nevében a németalföldi tartományokban uralkodott. [1])

Fiorillo ezután még egész sorát nevezi meg ama codexeknek, melyek mind Mátyás cimerét viselik s nagy hasonlatosságuk folytán egy és ugyanazon miniatur-festő remekeinek látszanak. Az Este-család a leggazdagabb ily műkincsekben, melyek Hippolytus Este Cardinal által jutottak Olaszországba vagy I. Hercules herceg által vásároltattak.

„Ha ez adatok ama művészekről, kik a derék Corvinus Mátyás számára dolgoztak, valamely tudóst arra serkentenének, hogy magyar irók forrásai által azokat bővitse vagy helyreigazitsa: ugy ez munkám legszebb jutalma lenne."

Fiorillo e végszavaihoz befejezésül még csak azt jegyezzük meg, hogy e soraink által a hasznavehető anyagot csupán bemutatni kivántuk. Nekünk is az lenne a legszebb jutalmunk, ha soraink megtennék ezt a hatást, melyet az oly rég elhunyt magyar érzelmű német tudós oly hiába óhajtott.

Prém József.

---

[1]) Mémoires de l'Académie emp. et royale des scienses et belles lettres de Bruxelles. T. 4. pag. 491. (1783.) Notice d'un manuscrit rare et précieux conservé à la Bibliothèque Royale de Bourgogne à Bruxelles, intitulé Missale Romanum.

Ferrucci Andrea da Fiesole szobrász

1465 — 1526

Herzog

FRANZ SCHAIDER

WIEN, VII. BADEN bei WIEN

NEUBAUGASSE 62. HELENENSTRASSE 14.

Ferrucci

Mobrán

Tört. Szemle 1918. 131 l. (Éder László)

Ferruccio da Fiesole,

Andrea

1.

Myskeno

18.1 —

ALSÓSZEMERÉD

Pribely Ferenc kanonok állíttatta keresztet, 1848

Fábián János: Kis- és Alsó-Szemeréd. Magyar Sion, II. Esztergom, 1864, 519 l.

Ferrucci, Andrea
da Fiesole,
Bakocz - Kápolna
Esztergomban 1506-7.
Ltod 2. Az oltár képei 1519-ből.

Barcza Gyula 1924
14, 191. l.

E forrás szerint,
nemcsak az oltár
való tőle, hanem a
kápolna terve és
kivitele is. Szerintem
a kápolna építése 1506-7.
esnek a keleti homlokfalon
mór keletkezésének (1507)

Ferucci András

fiesolei kőfaragó készítette az esztergomi Bakócz-kápolnát vörös márványból 1507-ben.

Kabos 204. l.

Schoen nőbeli Erzsébet neve alatt készítette a pestis elleni pestisoszlopokat is 1505-1507-ben.

Vasari állítólag együtt dolgozott Pontelli-vel a Szent Péter templom építésénél.

Arad ~~vármegye~~ VI. 225

da Fiesole
Ferrucci, Andrea, † 1465.
Fiesolában
† 1526 Firenzében.
olasz festőnek Fülep
Főtevékenységét 1512-18. a
firenzei székesegyház epülése
körül folytatta. Ő. 1518
II. Lajos magyar király részére
egy márványkutat s Bakócz
Tamás esztergomi érsek
részére egy márvány oltárt
készített. Az utóbbi az esztergomi
Bakócz-kápolnában van.

VASÁRNAP

15

Kath. Cantate
Prot. Zsófia

HÉTFŐ

16

Kath. Nep. János
Prot. Mózes

Izr. 14 Seni bőjt

KEDD

17

Kath. Paskál hv.
Prot. Paskál

SZERDA

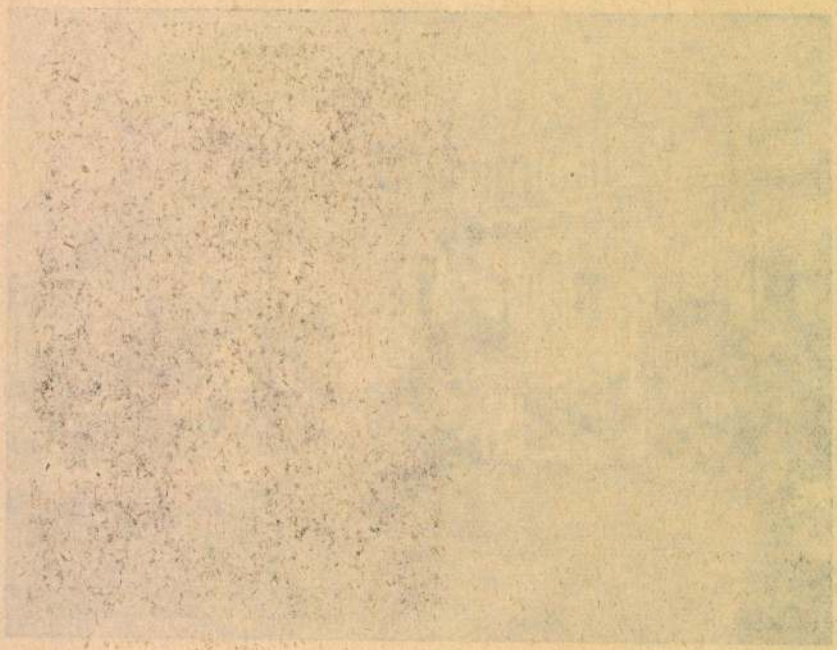
15. Reneszánsz házsor eperjesen. A középső a Rákóczi-ház. XVII. és XVIII.

márvány oltárát, a fiesolei Andrea Ferrucci művét, készen hozták Itáliából. A reneszánsz magyar formáját e mesterek és példák nyomán a hazai munkatársak és tanítványok alakították ki. Ez a második fázis részben már a Mátyás utáni időre esik, úgyhogy a reneszánsz általánosabb elterjedésének és sajátos magyar kialakulásának ideje a XVI. és a XVII. század.

A mohácsi katasztrófa a magyar reneszánszt teljes kibontakozásában érte, s az a török hódoltság idején, főként Felső-Magyarországon, Sárosban, a Szepességben és Erdélyben, szerényebb keretek közt élt és fejlődött tovább, mint már meggyökeresedett helyi stílus. A felsőmagyarországi reneszánsz építészetet zárt, tömör falak, s magyaros motívumokkal és alakokkal díszített magas pártázatos lezárás jellemzi. Szép példái a Szepességen a bethlenfalvi (114. l.) és a fricsi kastély, a lőcsei Thurzó-ház, s Eperjes főutcáján egész házsor, köztük a Rákóczi-ház (15. kép), a késmárki Thököly-vár és városi őrtorony, a pártázatos tornyú templomok közül pedig a szinnyei templom. A szepesi és sárosi városok képére, különösen Lőcsére és Eperjesre ma is rányomja bélyegét ez a stílus, amely ott még a XVIII. század elején is szokásos. Eperjesnek szép

Gerevich - Genthon:
A magy. tört. képeskönyve
Buda 1935

Ferenczi Sándorra

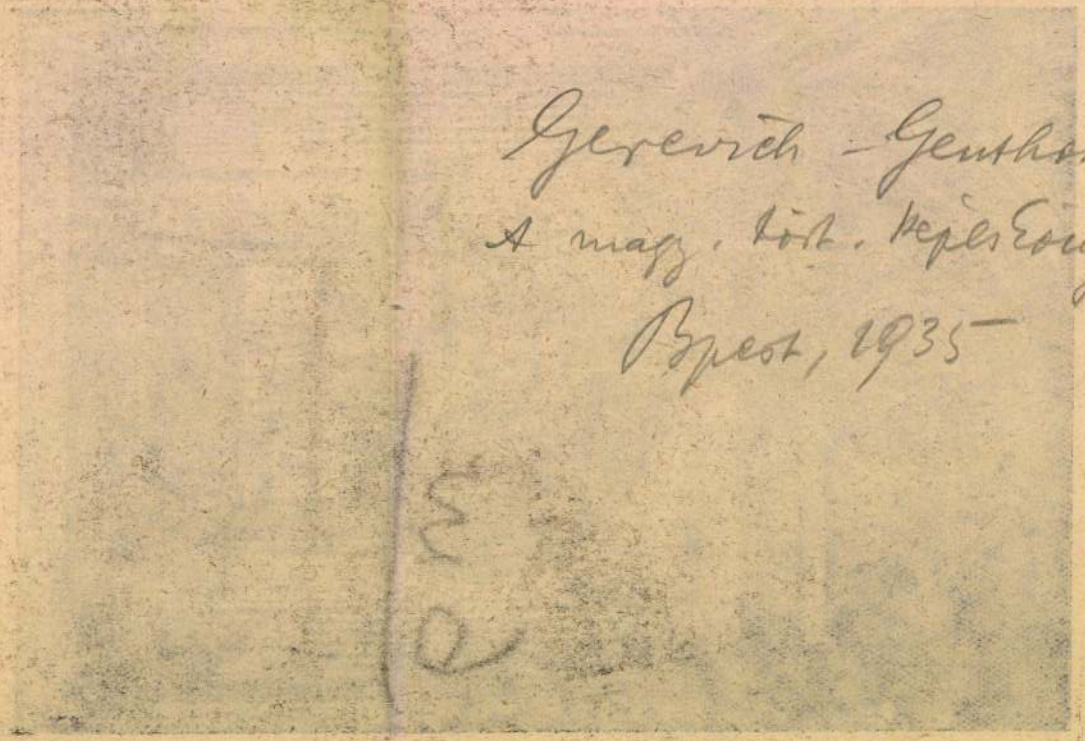

Bakócz Tamás vörösmárványból épített kápolnája az esztergomi főszékesegyházban. 1507-ben készült el és a magyarországi renaissance-építkezés legkiválóbb, legépebb példája. Oltárát Andrea Ferrucci piesolei szobrász faragta.

Ferrucci, Andrea

Gerevich – Genthon
A magy. tört. képeskönyve
Budapest, 1935

Ferucci Andrea

Mod
n
Magaz. 121. l.

~~Apród~~ ~~képeslapsorozat, rímei~~

~~VI. 280.~~

Ferucci Andrea

U. 4125

Lily Kahn Dr. 44.227

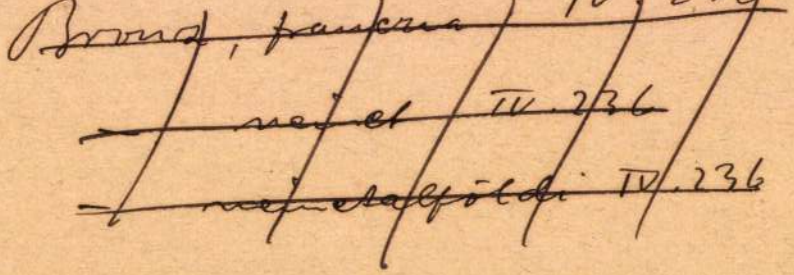
Ferrucci Andrea

1.

Művészeti Lexikon

230.1.

Spomenar, III IV 236

Brand, Francis IV, 236
" neef IV. 236
" Rudolfsöldi IV. 236

Ferrucci Andrea

rod
2

Lippich 1901
32. l.

Ferrucci Andrea

l.

Arch. Él

1908-289-3051.

égyzetes alak, bádog betéttel. XIX. sz. — Zwei viereckig, mit Blecheinlage. XIX. Jh.

klappal. Olasz, XVII. sz. — Kleine Truhe, Nuss- lienisch, XVII. Jh.

— Holzbehälter, Nussholz. Biedermeier.

ó, négykarélyos lappal. Olasz, XVIII. sz. e. ge Platte aufklappbar. Italienisch, A. XVIII. Jh.

rakással. Magyar, 1800 k. — Spieltisch, Kirschen-

z. v. — Nachtschrank, Nussholz, mit Louis XVI.

vetkárpitozással. Bidermeyer. — Sechs Stühle, r.

XIX. sz. e. — Kleiner Schachtisch, Kirschen-

s bronzverettel. XIX. sz. — Damenschreibtisch, eschlag. XIX. Jh.

ssal. Magyar, Louis XVI. — Kleiner Tisch, Kir- uis XVI.

műveik, első sorban *Szent István*, *Imre* herceg és *Szent László* híres ércszobrai Nagyváradon, elpusztultak ugyan, de azok egykori mivoltát, a *Kolozsvári* testvérek hatalmas művészetét némileg sejteti *Szent György* világhírü lovasszobra Prágában, melynek sikerült fényképeit az előadó be is mutatta.

Valamint a *pécsi* korai román dombormüvek a középkori szobrászat epikai jellegét, a *jáki* templom díszkapuja a kifejlett román ízlés monumentális diszítési módját mutatják be, azonképpen a *kassai* székesegyház kapuinak domborművei a középkor végének, a XV. századbeli német szobrászatnak törekvéseivel ismertetnek meg. E domborművek mesterének az a fő célja, hogy a lélekállapotokat, indulatokat, szenvedést lehetőleg híven, hatásosan kifejezze. Mindent ennek a törekvésének rendel alája: formai szépséget, az elrendezés világosságát egyaránt. Ez a művészet azért lényegében lirai jellegü. Az érzés kifejezése, az anatómiai tudás és a formák szépsége a német renaissance ábrázoló művészetében egyesülnek csak egészen.

Hazánkban az északvidéki templomok festett faragványai képviselik a fejlődésnek ezt a fokát. Az előadó közülök be is mutatja a legszebbek egyikének fényképét: a Dávid király ölében nyugvó holt Krisztus csoportját, amely a *bártfai* templom legfőbb díszei közé tartozik.

Egészen más szellem, más törekvés nyilatkozik az olasz renaissance-szobrászat müveiben. A művész első sorban formai szépségre, finomságra törekszik. Azok a nagyrészt dekorativ jellegü művek, amelyek Magyarországon főleg *Mátyás* király uralkodása alatt vagy az általa meghonosított olasz müveltség, renaissance-ízlés hatása következtében keletkeztek, fényes bizonyságai ennek.

Az előadó megemlékezett *Mátyás* király palotájának töredékeiről, melyek a Nemzeti Múzeumba kerültek, a *budapesti* belvárosi plébánia templom és a *pécsi* székesegyház remekművü szentségházairól, az *esztergomi* Bakács-kápolna pompás oltáráról, melyet *Andrea Ferrucci* készített, a *gyulafehérvári* székesegyház északi előcsarnokáról, arról a domborműről, amely a pálosok *diósgyőri* templomának képezte díszét és most a Nemzeti Múzeumban őriztetik, a *pozsony-szentgyörgyi* plébánia-templom főoltáráról, csupa olyan művekről, amelyek, az utolsó kivételével, a *firenzei* quattrocento diszitő szobrászatának jellemző példái. Előadása végén Éber dr. kiemelte a síremlékek művészi fontosságát és rövid jellemzését adta a XVII. és XVIII. század szobrászatának.

gondosan becsomagolták és felszállították a királyi palotába, ahol *Ybl* várkapitány vette azokat át.

—

— **Erzsébet királyné szobra.** A *Magyar Képzőművészek Egyesülete* január 20-dikán tartott összes ülésén tárgyalta az Erzsébet királyné szobrára vonatkozó pályázati hirdetés tervezetét, melyen lényeges módosításokat javasol. Az országos bizottság nyilvános pályázatot hirdet három pályadijjal és egy évben szabja meg a pályázati határidőt, a Magyar Képzőművészek Egyesülete pedig titkos pályázatot kíván négy pályadijjal és e pályázat határidejét két évre akarja tenni. A módosításokkal a pályázati hirdetés főbb pontjai így szólanának:

A pályázók tartoznak az emlékről mintát bemutatni, még pedig a természetes nagyság *egytized* részében. A pályázatban csak *született* magyar állampolgár vehet részt. *Négy* pályadij van kitüzve: az első a megrendelés, a második tizenkétezer korona, a harmadik nyolcezer korona, a negyedik hatezer korona. A pályadijakat a viszonylag legjobbnak talált pályaművek szerzőinek föltétlenül kiadják, a *megrendelést csakis abszolut becsü műnek.* A pályázati határidő (a hirdetmény keltétől számítandó) *két év.* A pályaművek birálására és a pályadijak odaitélésere tíz tagu zsüri állítandó össze és pedig öt szobrászművész, két műépitész, két festőművész, egy műértő. Tagokat küldenek: a Magyar Orsz. Képzőművészeti Tanács egy hazai vagy külföldi szobrászművészt, a Magyar Képzőművészek Egyesülete két hazai vagy külföldi szobrászművészt, egy műépitészt, egy festőművészt; a Képzőművészeti Társulat egy festőművészt; a Mérnök- és Épitész-egyesület egy műépitészt; pályázó művészek két külföldi szobrászművészt; a végrehajtó-bizottság egy műértőt. Határozathozatalhoz, amely *nyilvános* szavazás útján történik: legalább hét tag és köztük *négy szobrászművész* jelenléte szükséges. Abban az esetben, ha a pályázat nem járna eredménynyel, újabb pályázat hirdetendő, míg a kivánt eredményt elérik. Egyenes megbizás kizártnak tekintessék. A végrehajtó-bizottság föntartja magának, hogy háromezer koronáért a nem dijazott pályaművek bármelyikét megvehessse.

A *Magyar Mérnök- és Épitész-Egyesület* január hó 23-ikán tartott ülésén foglalkozott a pályázati hirdetés tervezetével. Az Egyesületnek röviden az a véleménye, hogy a hely felett még ne határozzanak véglegesen, hogy a minta csak az eszmét tükrözze vissza s így $^1/_{20}$ *nagyságu* legyen, hogy több dij legyen kitűzve, hogy a pályaművön meg legyen jelölve az anyag s hogy a zsüri 11 tag helyett csak 9-ből álljon. A többi véleményadásra felkért fórum is nemsokára hozzászól a kérdéshez s a bizottság csak e vélemények egybevetése után szövegezi meg a pályázat hirdetését.

Ferrucci Andrea

sokat rendezzen, amelyeken természetesen csak magyar művészek vehetnek részt.

Sőt benn van az idézett szabályzatban az is, hogy olyan vidéki városokban, amelyekben a társulati tagok száma legalább százra megy, társulatunk tartozik minden három évben kiállítást rendezni.

Társulatunk ehhez a programhoz híven a nyolcvanas évek végén és a kilencvenes évek elején csaknem minden nyáron több vidéki városban rendezett kiállításokat, még pedig a körülményekhez képest szép sikerrel.

Így az 1887-ben *Veszprémben* rendezett kiállításnak 1249, a *szombathelyinek* 1221 és a *győrinek* 1284 látogatója volt; a művásárlás pedig *Veszprémben* 1950, *Szombathelyen* 1000 és *Győrött* is 1000 forintot tett ki.

A következő 1888. évben *Pécsett* rendeztünk kiállítást, ahol 17 művet sikerül eladnunk 2050 frt értékben.

1889-ben az *Aradon* rendezett tárlatnak 2751 látogatója, a *temesvári*-nak pedig 1339 látogatója volt s a két városban történt művásárlások meghaladták a 2500 forintot.

1890-ben *Brassóban* és *Kolozsvárott* rendeztünk kiállításokat, melyeken a magyar művészek csaknem 200 művel vettek részt. A két városban több mint 6000-en nézték meg a kiállítást és 15 mű kelt el 1463 forint értékben.

1891-ben és utána 1893-ban külön meghivásra Fiumében rendeztünk kiállítást s a kettőn együtt 32 művet adtunk el 4155 forint értékben.

Mint ezek az adatok is mutatják, társulatunk meglehetősen szép sikerrel rendezte vidéki kiállításait, melyek az anyagi eredménytől eltekintve, a művészet népszerüsítése terén is valóságos missziót teljesítettek.

1893-tól kezdve mostanig a vidéki kiállítások társulatunkon kivül álló okokból szüneteltek, amennyiben 1894-ben a bécsi és anversi, 1896-ban a millenáris, 1897-ben a müncheni, 1898-ban pedig a müncheni és kopenhágai kiállítások foglalták le úgy művészeink legsikerültebb alkotásait, mint társulatunk egész tevékenységét.

Ez a pár évi szünet azonban korántsem jelenti azt, mintha társulatunk végleg abba szándékoznék hagyni a szép sikerrel járt vidéki kiállítások rendezését, annál is kevésbbé, mert ma már úgy a műtárgyak szállítási módozatainak olcsóbbsága, mint a vidéki közönség művészet iránt való érdeklődésének is legalább valamivel intenzivebb volta lehetővé teszik, hogy sokkal csekélyebb kockázattal és anyagi, valamint erkölcsi sikerek sokkal biztosabb kilátásával indulhassunk neki a vidéki közönség meghódításának.

Sőt ellenkezőleg, társulatunk ujult erővel föl szándékozik venni a vidéki kiállítások eszméjét s amennyiben a körülmények engedik, akár már ezen a nyáron is kész két-három vidéki városban kiállítást rendezni, föltéve természetesen, ha az illető városok közönségének támogatására számithat.

Az ilyen vidéki kiállítások létrehozása, — mint ez kiállítási szabályzatunk ide vonatkozó szakaszaiban is kifejezésre jut — első sorban attól van föltételezve, hogy a kiállítás sikerének az előmozditását, az esetleges hiány fedezésének a biztositását, a műtárgyak fölött való felügyelet gyakorlását s végül a bevételek ellenőrzését, akár a társulat ottani tagjaiból, akár a művészet egyéb lelkes barátaiból alakult helyi bizottságok vállalják magukra, megjegyezvén, hogy a kiállításra szánt művek szállítási költségeit Budapestről a kiállítások helyére és onnan vissza Budapestig a társulat vállalja magára.

Mondanunk sem kell talán, hogy a szállítás olcsóbbsága következtében egy-egy kiállítás rendezése — föltéve, hogy a kiállítási helyiség dijtalanul áll rendelkezésünkre — ma már oly kevésbe kerül, hogy esetleges *hiányokról* és ezek fedezéséről tán fölösleges is beszélni. Mindamellett, a legrosszabb esetet föltételezve,

Munkácsy 1899. 5-re

Lovabbitással

s egy-egy város közönségének legnagyobb részvétlenségét véve is alapul, maximális 100—120 forintnyi hiányról lehet csak szó. Ilyen *legrosszabb* esetben is tehát 20—25 tagból álló bizottságokat föltételezve egy-egyre 4—5 forintnyi csekély összeg esnék!

Így állván a dolgok, nem tehetünk egyebet, minthogy az ország nagyobb vidéki városaiban rendezendő kiállítások létrehozására legteljesebb készségünket kijelentve, azzal a kéréssel fordulunk társulatunknak a vidéken lakó tagjaihoz, a vidéki műbarátokhoz és első sorban a törvényhatóságokhoz, hogy a kiállítások ügyét saját városukban és a maguk hatáskörében minél nagyobb lelkesedéssel és buzgalommal felkarolni, a talajt előkészíteni és buzgólkodásuk eredményéről valamint egy esetleg rendezendő kiállítás várható esélyeiről bennünket minél előbb értesíteni kegyeskedjenek, hogy az illetőkkel akár személyesen, akár írásban érintkezésbe léphessünk és az esetleges nyári kiállítások programmját megállapítva, a szükséges előkészületeket megtehessük.

Végül a kiállítások kapcsán arra is ismételten fölkérjük a vidék műbarátait, hogy társulatunk tagjai közé minél számosabban belépjenek és így egyrészről a magyar művészet terjesztőinek vidéki törzskarát szaporítsák, másrészről pedig — tekintve, hogy szabályaink szerint minden ujonnan belépő tag tagsági dijának a fele a társulat részéről művásárlásra szánt összeg gyarapítására szolgál! — a művásárlás fokozásához tehetségükhöz képest hozzájáruljanak!

Magyarország szobrászati emlékei.

Éber László dr. múzeumi tisztviselő vasárnap, január 22-dikén délelőtt a Nemzeti Múzeum könyvtárának az olvasótermében legnagyobb részt hölgyekből álló, de nagyszámu közönség jelenlétében rendkivül érdekes előadást tartott a *hazai szobrászati emlékekről.*

Az érdekes és tanulságos előadást, meglehetősen bő kivonatban az alábbiakban ismertetjük.

Az előadó mindenekelőtt, úgyszólván bevezetésül, kiemelte a múzeumban a hazai szobrászati emlékek gipszöntvényeiből összeállított gyűjteménynek a fontosságát, reámutatott arra a körülményre, hogy korunkban éppen a szobrászi érzék kifejlesztése szempontjából mennyire szükség van ilyen gyűjteményre.

Nagy vonásokban vázolta ezután a középkori szobrászat lényegét, amelyet a klasszikus ó-kor és a renaissance művészetével szemben rendesen nem méltányolnak kellőképpen. Az ő fölfogása szerint a képzelő erő érvényrejutása, a szimbólizmus, valamint az elbeszélő elem kifejlése a legjellemzőbb vonásai a középkori szobrászatnak és a középkori művészetnek általában.

Előadása további folyamán éppen középkori emlékeinkkel foglalkozott a legrészletesebben és — úgy látszik — a legszivesebben is. A *pécsi* székesegyház altemplomába vezető lejáratok híres domborműveit mutatta be mint a középkori elbeszélő irányu, epikai szobrászat legnagyszerübb alkotásait Magyarországon. Majd néhány érdekes *pécsi, kis-bényi, földvári* figurális oszlopfő kapcsán az építészeti tagozatok figurális diszítményeinek szimbólikus jelentőségét fejtegette. Majd áttérve a templomok díszkapuinak ismertetésére, leirások, rajzok és némi maradványok nyomán iparkodott az egykori esztergomi székesegyház pompás román ízlésü díszkapujáról eleven képet adni. Az előadó fölfogása szerint az esztergomi díszkapu még a bizánci művészet befolyása alatt állott; ezzel szembe állítja ama templomok kapuit, melyeket nagyrészt a XIII. század első felében francia szerzetesek emeltek hazánknak főleg dunántúli részén.

A *lébényi* és *horpácsi* templomok kapui még egyszerüek, a művész a növényi diszítmények gazdagságával, változatosságával éri be, annál nagyszerübb a *jáki* templom világhírü kapuja, Krisztus és az apostolok szobraival.

Ez alakok művészi jelentősége abban az igazán megragadó összhatásban rejlik, amelyet az épülettel együtt elérnek, ez az összhatás túlemelkedik a dekorativ szobrászat korlátain és egyenesen monumentális hatásnak nevezhető. Az egyes alakok alkatát, azok formáit kritikai vizsgálat alá venni és éppen a görög szobrászat viruló szépségü alkotásainak a mértékét alkalmazni reájok, nagy igazságtalanság, elfogultság volna.

Meglepő jelenség a XIV. század második felében *Kolozsvári* György és Márton híres érczöntő szobrászok föllépése. Magyarországi

Ferrucci Andrea

Fabbro

Prof.
2

Petrarca, Canzoniere
Vercelli V. k. 54. C.

Ferrucci, Andrea
da Fiesole

Ferrucci da Fiesole,
Andrea

detileg az u. n. Bakócz-kápolnában nyert elhelyezést, honnan csak 1824-ben vitték az új székesegyházba, hol, bár sérült állapotban, máig is fennáll.

Ilcöthy Zsolt: A művészetek története. Új kor. Budapest, 1912. III. 234, 414. l. — *Bunyitay Vincze:* Szilágymegye középkori műemlékei. Budapest, 1887. 35. l. — *U. az:* A gyulafehérvári székesegyház későbbi részei s egy magyar humanista. Budapest, 1893. 24. l. — *Csánki Dezső:* I. Mátyás udvara. *Századok.* 1883. 564. l. — *Czobor Béla dr. és Szalay Imre:* Magyarország történeti emlékei az ezredéves országos kiállításon. Budapest—Bécs, 1903. II. 287, 292. l. — *Danká, Iosephus:* De ortu progressuque Capellae Bakacsianae commentariolum. Strigonii, 1875. — *Divald Kornél:* Művészettörténeti korrajzok. Budapest, 1901. II. 151. l. — *Fabriczy, Cornel:* Due opere di Andrea Ferrucci existenti in Ungheria. *L'Arte.* XII. — *Fraknói Vilmos:* Erdődi Bakócz Tamás élete. Budapest, 1889. 180—183. l. (képekkel). — *U. az:* A Hunyadiak és a Jagellók kora. 1440—1526. (Szilágyi Sándor: A magyar nemzet története. Budapest, 1896. IV. k.) 593. l. — *Gerecze Péter dr.:* Szobrászati emlékek Magyarországon. (Matlekovits S.: Magyarország közgazdasági és közművelődési állapota ezeréves fennállásakor és az 1896. évi ezredéves kiállítás eredménye. Budapest, 1898. V. k.) 476. l. — *Györffy Lajos:* Az esztergomi bazilika története és leírása. Esztergom, 1886. 31. l. — *Ilg, Albert:* Kunstgeschichtliche Charakterbilder aus Österreich-Ungarn. Wien, 1893. 137. l. — *Kabdebo Gyula:* A reneszánsz építés kezdete Magyarországon. *Magyar Építőművészet.* 1909. 1. sz. 12. l. — *Kenczler Hugó dr.:* Andrea Ferrucci Bakács-oltára Esztergomban. *Arch. Ért.* 1908. 289—305. l. (képekkel). — *Mihalik József:* Magyarország vidéki műkincsei. *Magyar Műkincsek.* Budapest, 1901. III. 32. l. — *Némethy Lajos:* Renaissance emlékek a budapest—belvárosi plébánia templomban. *Arch. Ért.* 1890. 257. l. — *Ausztrák-magyar monarchia írásban és képben.* Magyarország IV. kötete. Budapest, 1896. 142. l. — *U. az:* Felsőmagyarország. V. k. I. r. Budapest, 1898. 158 l. — *Pasteiner Gyula:* A művészetek története a legrégibb időktől napjainkig. Budapest, 1885. 190. l. — *Pártos Gyula:* A felsőmagyarországi építészeti műemlékek, különös tekintettel a renaissance korra. *Az Építési Ipar.* 1881. 37. sz. — *Petrik Albert:* Bakócz Tamás kápolnája. *Építő Ipar.* 1911. 551—554. l. (képekkel). — *Prém József:* Olasz művészek Mátyás király udvarában. *Képzőművészeti Szemle.* 1879. 45. l. — *Pulszky Ferencz:* Két középkori olasz művész magyarországi viszonyairól. *A Kisfaludy-Társaság Évlapjai.* Új folyam. X. k. (1874—75.) Budapest, 1875. 161. l. — *U. az:* Fővárosi Lapok. 1874. 976. l. — *Pulszky Károly és Fellner Sándor:* Bakocs Tamás sírkápolnája Esztergomban. *Arch. Ért.* 1881. 246—254. l. (képekkel).

Ferrucci Andrea

Urod

Lipnica Wielka

32. L.

Ferrucci, Andrea

Laici

Történeti Szemle

1918. 131 l.

Eber kritikája

a lexikonról

Lárd Szilágyi alatt.

Ferrucci Andrea

a Barócr kápolna
oltára

Budinits

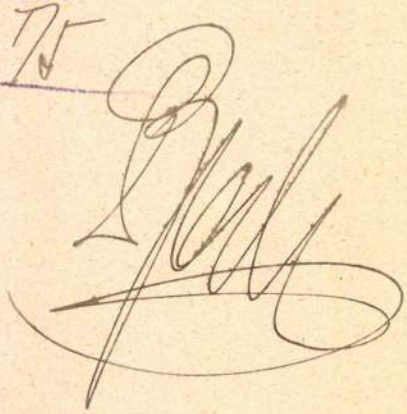
81. tábla

ott

.

tár.

i 75

Francesco di Simone

Ferucci

1463 – 1490

Lásd

Kuzmiczky

Budapest regiségei

VIII k. 74 l.

– 77 –

Lásd ezt még

Divald 78 l

Egyéb a portréról!

Nagyon vidáló.

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

lyezem:

.....

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Ferrucci, Andrea da Fiesole, olasz szobrász és építész; szül. 1465-ben Fiesoleban, megh. 1526-ban Firenzében. 1490-ben Nápolyban I. Ferdinánd szolgálatában állott, majd a firenzei székesegyház építésénél kapott alkalmazást, hol utóbb (1512—1518) mint főépítőmester működött. Ez időtájban készített egy márványkútat, melyet — Vasari szerint — a magyar királynak (II. Lajos) küldött, s mely nagy becsületére vált. Ugyancsak ekkor rendelt meg nála Bakócz Tamás esztergomi érsek egy márvány oltárt, mely 1519-ben került Esztergomba, hol ere-

Ferucci Andrea

VRA
2

Rabdebo Gyula:

A szobrászat története.
Bp. 1909. 153. l.

ALBERT lombard kóráraga 119, 120, 165. jegyz.
ÁLMOS herceg 75, 335. jegyz.
ANASZTÁZ esztergomi érsek 137
ANDRÁS, I. magyar király 23, 48, 74, 124
— ércbilloga (Nemz. Múz.) 212, CCXXIX 7
— pénzei 214
— tihanyi sírköve 60, VIII
ANDRÁS, II. magyar király 59, 61, 76, 104, 126, 151, 231, 242, 243
— aranybullája 210
— pecsétjei 210, 211, 212, CCXXXIII 5
— pénzei 214, CCXXXIV 10—16
— szentföldi útja 238
— szerződése Velencével 240
— sírja 48
ANDRÁS, III. magyar király 211—212, 246
— berni diptychonja 240, 241*, 242*
— pecsétje 211, 212
— pénzei 214
— sírja 48
ANDRÁSSY GÉZA gróf gyüjteménye l. Budapest

Ferrucci, Andrea

firenzei szobrász

Fehér márvány oltárt készített Bakócz Tamással az esztergomi székesegyházban vörösmárványból ismeretlen toszkán mester által épített sírkápolnája részére.

Balogh Jolán

BJ Firenze 204. l.

II. Lajossal való összeköttetéséről:

BJ Firenze 206. l.

Pálffy János hagyom.
Bazin 124.

június hava
Antwerpenben 1533-ban (után T: 42.

Ugunyolódó

-ő, hol a márvány-
ött ülő, balrafordult
sztust egy poroszló és több farizeus
közül a legidősebb,
a Megváltó felé, egy sisa-
el, egy arcélben látható és egy
tesz, mintha beszélne. Tekin-
összekulcsolta és lábait keresztbe
s bajusza barna. Lágyékát lelógó
rt palota foglalja el balról, a bolt-
ákkal. Az égbolt derült.
ekete keretben.
.-- Lenna a Borsleltárban B: XIV-

125

:
ti Entblössung. Ölgemälde in schwar-
0.3 cm. breit 51.2 cm. hoch.

f 689

121

№ 41.

Nalf

5000

Ferucci, Francesco
di Simone, da Fie-
sole

így van helyesen írva
emlékkönyvemben Bakács-
Kápolna

Pálmay Lajos
közlése

1491

Ferrucci, Andrea

l.

Arch. Ed. 1915

380. l.

Ferucci, Andrea

l aid

Arch. Ed. 1915.

274. 1-

M. le Baron FREDERIC VILLANYI

Ministre de Hongrie en France

M. ROBERT K. KERTÉSZ

Sous-Secrétaire d'État, Président du Comité d'Organisation des Expositions des Beaux-Arts à l'Étranger

M. ALEXIS PETROVICS

Directeur Général du Musée des Beaux-Arts

M. ETIENNE RÉTI

Recteur de l'École Supérieure des Beaux-Arts

M. LOUIS TIHAMÉR

Rapporteur du Comité d'Organisation des Expositions des Beaux-Arts à l'Étranger

M. BÉLA DÉRY

Directeur du Salon National Hongrois

M. DIDIER RÓZSAFFY

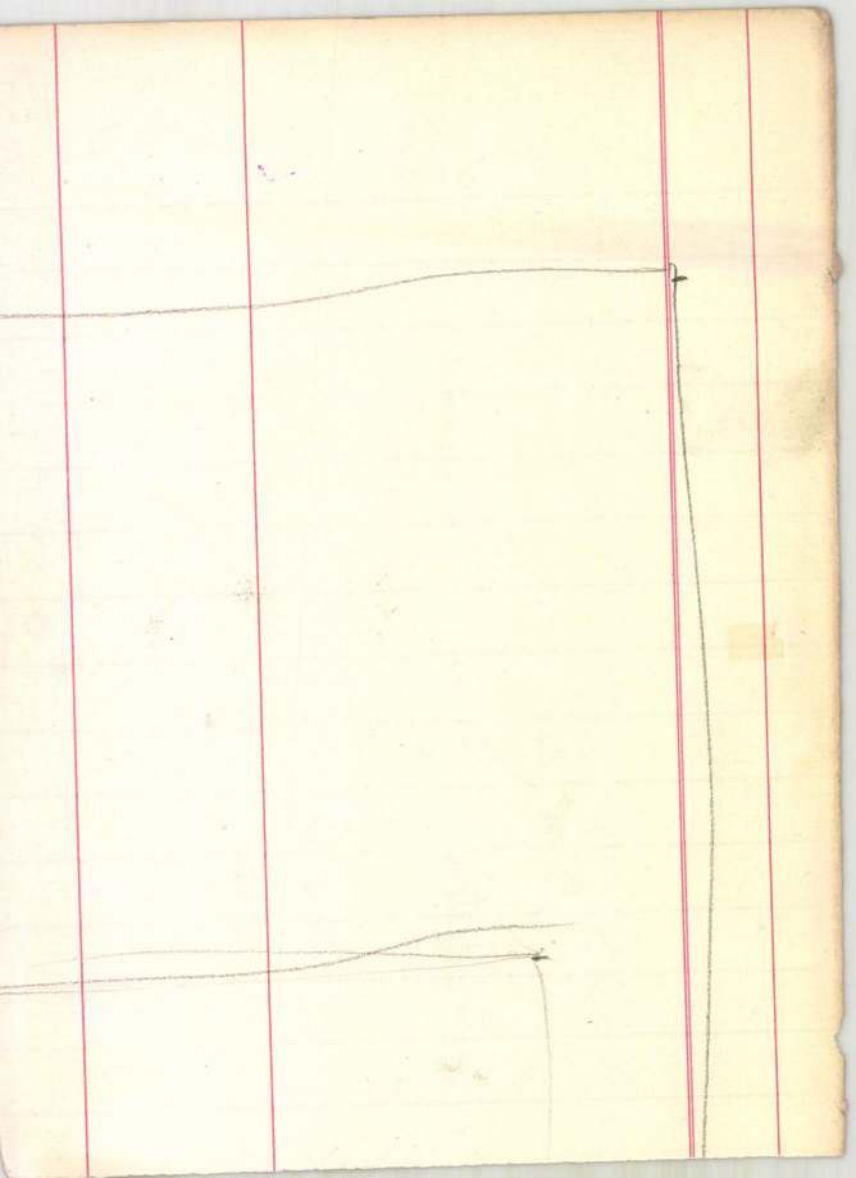
Conservateur au Musée des Beaux-Arts

Ferrucci, Andrea

4 1

MAGYAR MÜVESZET

1929. 177

Ferucci, Andrea

prod.
2

Bek Kom Eort
68.l.

Hunfalvy Magyar birodalom
Griechische Schriftst. Kriegsschriftsteller v.
Rüstow Heerwesen Julius Caesars /
Victorin Vie exrédi hajdan és most
Siebenbürg Archiv Band X u. XI
(Zum Archiv Band II neue Folge)
Otte Geschichte d. deutschen Baukun
Sacken Grabfeld v. Hallstadt I Band
Arányi Lajos Vajda Hunyad I Köt.
Berichte u. Mitth. d. Wiener Alterthums
(Archiv Hypsilb. Werke 2ter Band)
Mittheilungen d. Centr. Commission Band
die österr. kunsth. Abtheil a. d. Weltausst.
(Archiv Hypsilb. Werke X Band 1865)
Berliner archaeol. Zeitung Band V – VI. u. VI
(Archiv Hyp. Werke 3. u. 4 Band)
Generalstabskarte 14 Blätter f
(Archiv Blatt D2. D3.)
Szájadok 1874-re
(minta vagyon emunda 1873 dik év

Buda Pesten 1875 dik
január 2. kán

Kölcsey végez

Ferrucci Andrea Pietro di Marco

firenzei szobrász
(1465–1526)
Mátyás király II. lovasszobrának, valamint oltár
Bakócznak Esztergomba.

Budinis
155. l.

yásából:

sos.

t s á g á n a k .

Ferrucci Andrea

notárius, építész

Budinits

XXI. l. 66–68, 73.
155. l. 81. tábla

Hegyi János

v Kerékgyártó Pál s. k.

Ferrucci Andrea

da Fiesole

laïd

Berevicz Albert

A cinquecento

etc. 123. l.

Stiber Jarios VIII. 66.

Ferucci Andrea

cod
a

Brindisi

24. l

Ferucci, Andrea

az esztergomi Bakócz kápolna fehérmárvány oltára 1520 körül

Divald Magyművészet

184. l.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Fernucci Andrea
rajzában

ESZTERGOM

Prékeresztház, Bakócz-kápl

Fraknói Vilmos: Erdődi Bakócz Tamás
élete. Bp. 1889, ~~180~~ ~~182~~ l. (képe 128
l után, 129 l előtt, 182 l.) 202–203 l.
(képe 203 l) 206 l 218 l. 220 l.

Fenucci, Andrea

l.

Lepold Stefano

27-l.

Vasmyllhegy, június VI. 276.

Ferucci András

építész

l.

Lepold-Homor Esztergom

58. l.

---

l.

Lepold-Lippay Esztergom

22. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, épitési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Ferrucci Andrea

1465 – 1526.

lásd

A Képzőművészetek
Könyve. Bp
1940 478. l.

Mária!

↑ Ferrucci-hoz
kell tenni.

Ferryman Ferenc Jesző l. Révész-Ferryman F.

Ferryman Ferenc

Ferryman

T. 6165.

en innen látjuk a várat és vá-
et, mig az előtérben a Dunán vitor-

IK SZÁZADBAN.

. a vk. 10.6 : 17.5 cm.

FERRYMAN *Ferenc*, festő, l. *Révész Ferrymann F.*

FERSMANN

1831

8/h ápr. 20. Az egyetemi épületnek azon két terme ahol a két nagy történeti kép létezik romba dőléssel fenyegetődzik

19/a máj. 30. Eichthali Fersmann úr több mozaikdarabot a Rómában leégett sz. Pál templomának kapujáról ajándékoz

22/c júl. 14. Két rézmetszvény vétele rendeltetik el. Szerzemény

Művtört.Ért. 1990 1-2 123.p

Gazdasági Vezetőnek

Igazolom, hogy .....
megbízását az alábbiak szerint teljesítette:

Fentiek alapján részére .....

Budapest, 197 ..... hó .....

Elszá

Elszámolandó .....

FERSINGER JÓZSEF, gombkötőmnas

35.-Laythner Bálint szerződtetett inasai:Fersinger Józse
1736.ápr.20-1740.máj.4.-Katzenartner József,1743.jún.
16.-?.-Artner András,1745.ápr.1.-1749.ápr.11.-fia Jó-
zsef,felsz.1759.ápr.17.-Pinczkert Mihály,felsz.1752.apr.
12.- 403-old.

SZOVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötő,esterek és műhelyek
a céh keletkezésétől megszűnéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6.
1971-72. Szombathely, 1975

FERSCHL, Mathias, pozsonyi keretező

M.F., Rahmenmeister,
6 éves lánya megh. 1819, 669 l.

Pr.Z.

Ferd

Kožarace

Csát Frey Öst Kunst
XXIV k.

231. l.

ténytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Fényrép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

M. D. K.

FERSTEL Henrik építész

Részvesz a Magyar Tud. Akadémia budapesti palotájának tervpályázatában

Ybl Ervin: Ybl Miklós 36.,

Forstel Heinrich

becsi épitész

Lőrl

Magyar Művészet

1930. 601. l.

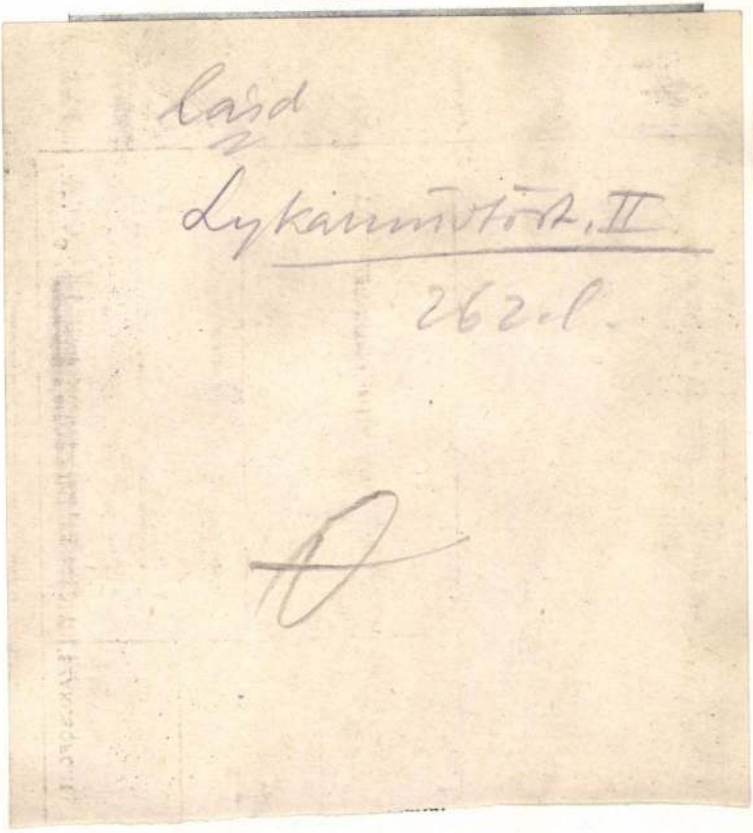
Forstl. Henrik Lovas

épitész

l. Liber Bjestrobrai

201. l.

Ferdel

Grigor Sciltian : *Biondo corsaro.*

Ferstel

l.

Lykanemzromantika
27, 64, 202. l.

Řím Sándor
Kistelek

Ferstel Henrik

Ferenczy Noémi 193, 198.

Ferkai János 193, 194, 198. l.

Ferstel Henrik 178. l.

Magyar Művelődéstört
Munkaközösség Évk. 1952.

Bp. 1953

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Fényképp		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Ferstel Heinrich

Cáid

A régimüvészetek

könyve. Bp
1940. 124. l.

Ferstel

bécsi épületei

I.

Divald a M. Tud. Akadémiai palotája

13. l.

izárólag BFEM által történik s a berendezőcégeknek
esíteniök szigorúan tilos.

alnak balesetekért, tűz- vagy másnemű kárért, amely
állásából származhatik. BFEM-nek a fogyasztói beren-
és szempontjából bármikor felülvizsgálni, felelősséget
nak, még akkor sem, ha felülvizsgálatot eszközöltek.
ezetékeket kikapcsolni és ismét bekapcsolni egyedül

akozási pontjától (transzformátor vagy házikapcsoló-
ammérő után csakis azon ingatlanon szabad felszerelni,
t e vezetékek elhelyezésére igénybe venni tilos.
al ellátott közegeinek a berendezések megvizsgálása,
l a fogyasztás helyére való bemenetelt megengedni.
sa. A fogyasztói vezetékek a csatlakozástól (transz-
a fogyasztók által tartandók karban, de az árammérő
lőtt BFEM értesítendők, mert e vezetékek kikapcsolása
egbízott berendezőcégnek nincsen megengedve.
mfogyasztás mérésére szolgáló árammérők rendszerét,
ját BFEM állapítja meg. A BFEM a felszerelt áram-
ármely célt is szolgáljanak azok, nem állít. Az áram-
ránnyal ellátott alkalmazottai vannak jogosítva.
M jogosítva vannak elektrolytikus rendszerű áram-
elzései alapján elszámolni.
tartozékain való mindennemű kezelés (manipuláció),
ilos.
onjogára nézve lásd 15. pontot.
ármely egyéb közlések elintézését BFEM csak akkor
k.
emutatásuktól számított 30 napon belül kifogás nem

ettnek mutatkozik, úgy az elszámolás alapjául BFEM
hasonló időszakában történt fogyasztás, vagy az előző
épértéke vétetik alapul.

Ferstel

Építész

Bród

Z

Divald Akad. palotája

10, 13. l.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA PALOTÁJA ÉS GYÜJTEMÉNYEI

MAGYARÁZÓ KALAUZ

AZ AKADÉMIA MEGBIZÁSÁBÓL

IRTA

DIVALD KORNÉL

L. TAG

Vargabándot.

Ára 2 kor.

A M. TUD. AKADÉM
FŐTITKÁRI HIVATA

BUDAPEST

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KIADÁSA

1917

F e r s t e l H e n r i k báró
építész

Lechner Jenő dr.:Amig Pest-Budából Budapest lett. Az Ujság.1925. febr.15.

Fenstel Henrik lovag

építész

l.

Buday: Deák-nobor

25. l. 47. l. 49. l.

81. l.

che si unisce a lui l'amico umanista Galeotto Marzio che già era stato una volta in Pannonia, nel 1461, e che entra ben presto al servizio di Mattia come bibliotecario, cioè «praefectus Bibliothecae Budensis».

A Ferrara, Janus Pannonius incontra il vicario certosino Andreas Pannonius, ed il modenese Tribrarchus, poeta di corte di Borso d'Este.[24] Andrea Pannonio, data la sua qualità, è in rapporti con gli ungheresi di Ferrara, egli è il naturale protettore, quasi il padre, degli studenti ungheresi che frequentano il celebre Studio. La sua persona è circondata da un' aura di romanticismo : infatti, era stato soldato di Giovanni Hunyadi ed aveva anche assistito, a Kolozsvár, al battesimo di Mattia Hunyadi. Tutto ciò risulta dall'opera «Libellus de virtutibus» che aveva dedicato nel 1467 a Mattia Corvino, e che si trova ora nel Cod. Lat. 3186 della Vaticana.[25] Un anno prima, nel 1466, un altro certosino, christophoro Chartusiensis, aveva dedicato a Mattia il suo «Quare Christiani traduntur in manibus paganorum thurcorum» ; ma questo

Ferstel

bécsi építész

l.

Vas. Lyc. 1861

273 l.

Ferstel Heinrich

bizottmány, Feszl Frigyessel való folytonos összeköttetésben.

Szerződés,

mely egyfelől sz. k. Pest városa, másrészről pedig Feszl Frigyes úr, a Redout épületnek tervszerű fölépítésére vállalkozott építész között az alulírt napon s következő feltételek alatt létre jött:

I.

Feszl Frigyes építész úr felvállalja a Redout építkezés vezetését, folytatását és tervszerinti végrehajtását, úgy mint az ezekkel összekötött építészi munkákat az ezen szerződés II-ik és III-ik pontjában mindkét részről egyetértőleg megállapított jutalomdíj kifizetése mellett következő módon.

a) Feszl Frigyes építész úr kötelezi magát a Redout épülethez szükséglendő tervrajzokat, részlet- és mintaterveket úgy elkészíteni és akként teljesíteni, hogy az építkezési munkálatok szakadatlanul folytathassanak és hogy az épület tökéletesen elkészült állapotban az 1863-ik évi Deczember végén a közhasználatnak átadathassék. e czélra kiküldendő bizottmánynak kifogás nélkül és teljesen kiszolgáltatni, ha a szerződés III. pontjában foglalt feltételek nem teljesíttetése esetében az illető részletfizetések neki ki nem fizettetnének, vagy ha az építkezés az V. pontban érintett körülményeknél fogva megszüntettetnék.

II.

Szabad királyi Pest városa ellenben kötelezi magát Feszl Frigyes úrnak az építkezésre szükséges összes tervrajzoknak és részletrajzoknak, még pedig a kitűzött határidőkig leendő pontos elkészítéseért a 310.000 frt, azaz háromszáztízezer a. é. forintokban megállapított munkakivitel után eső $3^1/_2\%$, azaz három és egyfél százalékos jutalomdíjat, mely ezennel 10850 ft, azaz tízezernyolczszázötven a. é. forintokban állapíttatik meg, akként kifizetni, hogy Feszl Frigyes építész úr, ha netalán a költségvetés az említett 310.000 a. é. ft-nál többre rúgna is, a többlet után semmi czím és ürügy alatt százalékot nem követelhet.

III.

FERSTEL HENRIK BÁRÓ: A MAGYAR TUD. AKADÉMIA PALOTA TERVE. 1862.

Vámos Ferenc: Ferstel Frigyes és Ezra. Magyar Művészet. 1925. 408.l.

ismeretlenek, arra birták az akademiai épitő bizottságot, hogy e tervek szépségének s érdemeinek teljes méltánylása mellett, azokat jelen czélra és körülményeink között elfogadhatóknak nem találta.

Vizsgálat alá vette tehát a hátralevő két tervet, melyeket ugyan külföldi nevezetes épitészek készitének, de melyek viszonyaink követelményeinek inkább látszottak megfelelni. Ezek rajzát közelebbi alkalommal hozandjuk.

Alvajárás.

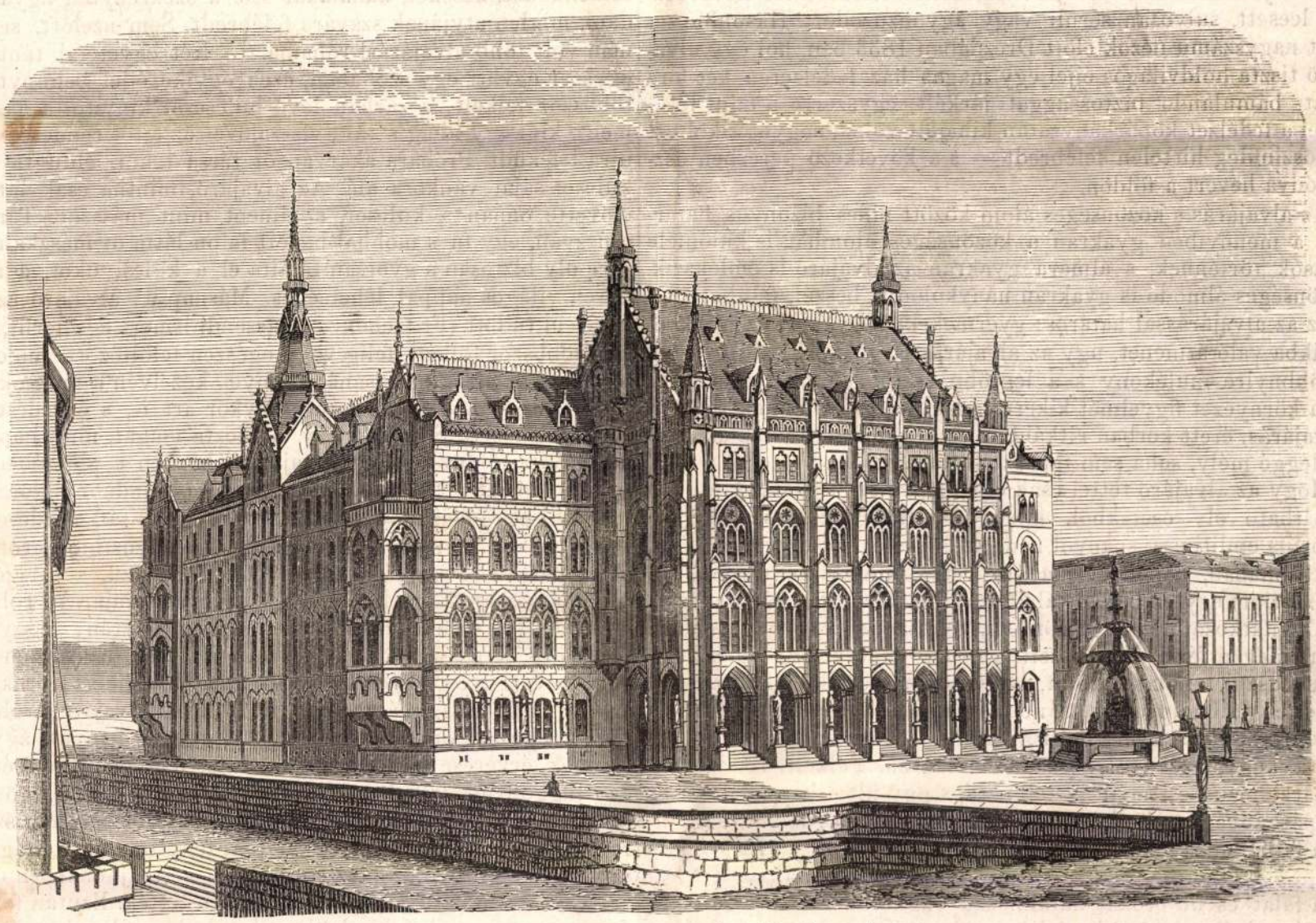
Régente azt hitték, sőt az ujabb időben is hiszik sokan, hogy az alvajárást a hold — különösen a teli-hold — rejtélyes módon idézi elő. Az alvajárónak azon képességét, hogy olykor magas, veszélyes helyeken a csodálatig biztosan járkál, a hold vonzerejéből igyekeztek kimagyarázni, sőt hitték, hogy az alvajárót a hold maga felé vonzza, mi által oly mozgásokra képesittetnék, melyek a suly törvényeivel s az emberi test szerkezetével egyenesen ellenkeznek. Hitték s hiszik maig is sokan, hogy az alvajáró előtte egészen ismeretlen tárgyakról, soha nem tanult vagy hallott nyelveken beszél stb. szóval, az emberi léleknek ezen rendkivüli állapotát természetfölötti valaminek tartották. Ezen balhiedelmek részint a szemlélők öncsalódásain, részint az elbeszélők tulzásain alapulnak. Tudjuk, hogy a természetben előjövő némely csodásabb tünemények néha a higgadtabb észlelőt is — képzelő tehetségét ragadván meg — itéletében elfogulttá teszik, a mint ez pl. a delejes álom (mesmerismus) ügyében sok, különben jeles képzettségü, higgadt természetbuvárral történt. Legujabb időkből az asztaltánczoltatás, iratás és szellemidézés járványának története is eléggé bizonyitja a fennebbi állitást; s itt magyar fajunk természetes józan eszének bizonyságaul hozható fel az, hogy e járvány nálunk aránylag igen kis mértékben dühöngött. — A természetben sok történik ugyan, a mi csodásnak tetszik, s mit a tudományos fürkészet eddigelé megmagyarázni még nem tud, azonban semmi olyan, a mi a természet törvényeivel össze nem egyeztethető, sőt azzal ellenkező volna.

A higgadt észlelőknek tulzás nélkül közlött adataiból az alvajárás is — az emberi léleknek ezen rendkivüli állapota — az élet s lélektan ujabb vivmányaival öszhangzásban, ész s okszerüen magyarázható.

Ezen állapot a közönséges álomtól csak annyiban különbözik, a mennyiben közönséges álmodás közben az eszmék inkább befelé, emitten kitünően kifelé az önkényes izmokhoz (alvajárás) vagy a beszéd szervekhez (alvabeszélés) irányzódnak. Minél egyoldalubb ezen kifelé való irányzat, annál mélyebben alszik az alvajáró, álmára (tulajdonképen tetteire) annál kevésbé emlékszik; s ha olykor az egészből tapad is valami emlékezetéhez, rendesen azt hiszi, hogy csak álmodta azt, a mit valósággal tett.

Rendesen az alvajáró álmában felkel, behunyt vagy meredt szemmel jár ide s tova, különféle cselekvényeket visz véghez, ezután ujra lefekszik, hogy reggelig aludjék. Ébredéskor közönségesen nem emlékszik a történtekre, legfeljebb erősebb mozgások után kissé lehangolva érzi magát, s ebből következtet alvajárására. A test közönségesen oly biztosan mozog, mint ébren; — olykor azonban bátortalanul, tapogatózva járkál az illető. Az érzékek (látás, hallás stb.) nagyobb részt érzéketlenek; némely alvajáró azonban látja és hallja azt, a mi álmával összefügg, a mire tehát figyelme különösen irányzódik; mig ellenben jelenlevő személyeket s tárgyakat, sőt erősebb zörgéseket sem vesz észre, ha álmával összefüggésben nincsenek.

Az érzékek legébrebbje az izom működéssel összefüggő tapintás; ennek segélyével tájékozza magát az alvajáró ismeretlen helyeken. Ha olykor az alvajáró olvas, ir vagy beszél, eközben ugy használja szemeit és füleit, mint éber állapotában, mindazáltal csak azt látja és hallja, a mi álmával összefügg. A tetteiben nyilatkozó álom hasonló a közönséges álomhoz; — majd többé kevésbé összefüggő, majd változó, zilált. Régente azt hitték, hogy az alvajáró különös előszeretettel mászkál magas és nehezen hozzáférhető helyeken. Ezen hiedelemre valószinüleg az adott okot, hogy leginkább az ily feltünő esetek jöttek köztudomásra; ezek azonban a véghetlen gyakrabban előjövő azon esetekhez viszonyitva, midőn az alvajáró a házban való ide oda járkálásra, vagy jelentéktelen cselekvényekre szoritkozik, felette ritkák. Legtöbbször nem beszél, s a hozzá intézett kérdésre nem felel az alvajáró; oly kérdésekre azonban, melyek álom-eszméit illetik, néha felel, sőt többé kevés-

A magyar akademia palota tervei: III. Ferstel A. terve.

Vas. Ujs 1862, 89. l.

bé okos beszélgetésbe is ered, mig más tartalmu megszólitást nem méltat figyelmére. Néha irásbeli dolgozatokat (költeményeket) is kellőkép végez. Igen nehezen ébred az alvajáró: világosság, zaj, sőt erősebb megrázás nem igen hat reá, leginkább nevének hangos kiáltozása által költhető fel. Ezen mély álom következménye kétségkivül, hogy álmára nem emlékszik, s hogy az agyában megszülete't minden álomkép törekszik azonnal külsőkép nyilatkozni. A külső lelki élet müködik csak benne, mig a benső (öntudatos) teljesen nyugszik. Az alvajáró összefüggő beszédében, czélszerü tetteiben, melyekre ébredéskor nem emlékszik, nyilván látható a *tudat* s *öntudat*, azaz a *külső* s *belső lelki élet* közti különbség. Ezen tudat valószinüleg a kedély befolyása által éled, s csak az ez által érintett eszmékre vonatkozólag müködik, mig minden más eszme s külső benyomás irányában érzéketlen. — Ha az alvajárót erőszakosan hirtelen felébresztik, megijed, kábult és zavart lesz, mint a kit mély álomból riasztanak fel; hiteles tanuk szerint görcsöket is kap, s nem egyszer történt az eset, hogy valamely magas helyen mászkáló alvajáró erőszakos felébresztés következtében leesett, sulyosan sérült vagy agyonzuzódott. Hasonló eset történt nagyszámu nézők előtt Drezdában 1833 ban, hol egy alvajáró nő tiszta holdvilágos éjjel egy magas ház fedélzetén két óra hosszat bámulandó biztossággal járkált, egyszerre a mint felső testével a fedélzet köpárkányzatán kihajolt volna, nagyot sikoltott — valószinüleg hirtelen felébredt — s a következő perczben összezuzódva hevert a földön.

Az alvajárás s közönséges álom között nincs bizonyos határvonal, a mennyiben gyakran a közönséges álomban is különféle mozgások történnek, s álmára gyakran az alvajáró is emlékszik. A közönséges álmodó is gyakran hánykolódik, beszél, felül stb. — mindez az alvajárással határos; gyermekeknél gyakori az egyikből a másikba való átmenet, ugy az alvajárás is gyakori náluk, azonban többnyire mulékony s a legtöbb esetben oly jelentéktelen, hogy a környezet figyelmét kikerüli. Az ifjukorban is még gyakori az alvajárás, érett korban ritkább, s az aggkorban, midőn az álom nem eléggé mély, soha sem tapasztaltatott.

Hogy az alvajáró tettei csak álomképeinek nyilatkozatai, bebizonyitható oly esetekből, midőn az illető emlékszik álmára. Praetorius emliti egy spanyol nemesnek esetét. Ez egy nyári éjjel felkelt álmában, köpenyét magára vetve, kiment az utczára, hol (álma szerint) egy emberrel találkozott, ez kérdezte: hová megy? s azon nyilatkozatára, hogy fördeni, vele ment. A folyó partjára érve, az idegen férfiu levetkezett, a nemes ingerkedett vele, hogy nem tud uszni, ez bizonyitotta, hogy jobban uszik, mint ő; erre mindketten vizbe ugrottak. A nemes valóban a folyoban ébredt fel s nagy erőfeszitéssel vergődött a partra. — Egy fiatal ember azt álmodta, hogy átlovagol a szomszéd faluba. Felkelt, felöltözött, még sarkantyus csizmáit is felhuzta, s ugy ült a képzelt lóra, az ablak párkányára, mindkét oldalt hatalmasan vagdalván sarkantyuit a falba, mire felébredt (Salius Diversus). — Egy vivni tanuló többször álmodta, hogy vív; ilyenkor fel is kelt álmában, s kardjával a falat és butorokat hatalmasan vagdalta. — Horst szerint Bernstein várában (1593-ban) három fitestvér aludt egy szobában, egyikük egyszer álmában meztelenül felkelt, ingét kezébe véve egy ablakból a fedélről lelógó kötélen oda felmászott. Itt egy szarka fészket rabolt ki, a fiakat ingébe kötözve, az előbbi uton mászott le, visszafeküdt ágyába, s az ingbe kötözött madárfiakat oda rejtve, tovább aludt. Reggel elbeszélte álmát testvéreinek, s a mint öltözködés közben ingét keresné, benne találta az eleven madárfiakat. — Egy aranymüves, ki ifju korában alvajáró volt, beszélte (Fritsche), hogy inas korában (Hamburgban) egy reggel a házbeliek nem tudták, hová lett, felső ruhái ott maradtak az ágy melletti széken, s ő délfelé egészen átázva került elő. Azt álmodta ugyanis, hogy urának kanári madara elszökött, s ő felkeresésére indult. Álmában a padlás lyukon kibujva, egy, két érintkező házfedél közti csatornába jutott, abba bele feküdt, s ott majdnem délig aludt a nélkül, hogy a közbejött égi vihar s záporesőre felébredt volna.

A legtöbb alvajáró nem emlékszik arra, a mit álmában tesz, azonban egész magatartásából s nappali foglalatosságainak mintegy ismétléséből látható, hogy tetteit álomképzeletek vezérlik. Mint a közönséges álomban, itt is rendesen bizonyos eszmék az uralgók, majd zilált álomképek váltakoznak egymással; gyakran semmi határozottat sem tesz az alvajáró, miből az uralgó álomkép felismerhető lenne. A gyermekek pl. leginkább csak a szobában czél és irány nélkül járnak ide oda.

Hitelt érdemlő irók az alvajárásnak számos, többé kevésbé elfogulatlanul észlelt eseteit közlik. — Egy gyógyszerész-segéd éjfél tájban egyszer felkelt álmában, a gyógytárt összerendezte, s mindent nyitva hagyva, ujra lefeküdt, reggel mire sem emlékezett (Pomarino). — Valerita beszéli, hogy tanuló- és laktársa Seranno egy a spanyol és franczia tanulók közt történt heves vita utáni éjjel legmélyebb álmában felkelt, felfegyverkezett, s dühösen nagy lármával rohant ki az ajtón. — Levinus Lemnius szerint a nyughatatlan, pezsgő, mindenbe kotnyeleskedő egyének gyakran zajongnak, sőt fel is ugrálnak álmukban (az alvajárással közel rokon állapot). — Hofsteter beszéli, hogy 12 éves korában egyszer egy ünnepélyes lakománál felszolgálni erősen készült, szülői naponkint oktatgatták a teendőkre. A lakomát megelőző este sokat tünődött, miképen fog majd ezen fontos tisztének megfelelni; ilyen tünődések közben aludván el, nemsokára felkelt, s kezdte az asztalkendőket, késeket, kanalakat stb. a szekrényből ágya felé hordani, miglen atyjának szavára felébredt. Sem azelőtt, sem azután nem volt több alvajárási rohama. — Két egyetemi tanuló lakott egyszer együtt egy szobában, ezek egyike éjjel behunyt szemmel többször felkelt, a zárban levő kulcscsal kinyitotta az ajtót, kiment, kint egy ideig sétált, visszajövet az ajtót rendesen bezárván, ujra lefeküdt. Próbára akarván őt társa tenni, eldugta egyszer a kulcsot saját vánkosa alá. Az alvajáró, mintha csak látta volna, elővette onnan a kulcsot, s kiment mint másszor. Társa utána csúszván, egy fü s mohhal benőtt falon látta őt mászkálni. Visszajöve oly biztosan s gyorsan találta el a kulcslyukot, a mint csak ébren világos nappal lehetséges. Másnap az alvajáró az egészről mit sem tudott (Fritsche). — Gassendi ismert egy férfit, ki álmában többször fölkelt, félig vagy egészen felöltözött, lement a pinczébe — az ajtók nyilásánál könnyen kezelvén a kulcsokat — bort fejtett, vagy más egyebet tett, olykor irt is, s ébredésekor mire sem emlékezett. Sötétben ugy tájékozta magát, mint nappal, megesett rajta többször, hogy alvajárása közben a pinczében vagy az utczán ébredt fel, s a sötétség daczára mindannyiszor tájékozta magát. Ezen éjjeli utakban való felébredés után rendesen szivdobogás s erős tagreszketés lepte meg. — Agustino Feroti, 30 éves olasz nemes, sovány, búskomoly, de éles eszü, s a legelvontabb tudományokat kedvelő egyén gyakori alvajárási rohamokban szenvedett, rohamai közönségesen holdfogytán, leggyakrabban őszszel és tavaszszal jöttek. Vigneul Marville orvos ezen rohamok egyikét észlelvén, következőképen adja elő. Éjjeli 11 órakór jelenté az illetőnek inasa nála, hogy urának ma alvajárási rohama lesz. Feroti nyitott, de merev szemekkel feküdt hanyatt ágyán, kezei hidegek, érverése igen lassu volt. Éjfél felé hirtelen széthuzta az ágy függönyeit, felkelt s felöltözött. Marville ekkor égő gyertyát tartott szeme elé, de ő nem látszott azt észrevenni, bár szemei mereven nyitva voltak. Mielőtt kalapját feltette volna, az ágyfüggöny oszlopán lógó kardját övezte oldalára — tulajdonképen csak a hüvelyét, mert a kardot abból előre félre tették. Ezután fel s alájárt nehányszor a szobában, leült a kandalló melletti székbe, később átment a mellékszobába, a hol utitáskájában — mindent összevissza hányva — keresgélt valamit, miután mindent ismét szépen összerakott volna, bezárta azt, kulcsát zsebre téve, onnan egy levelet vett elő, melyet a kandallóra tett. A szoba ajtaját kinyitván kiment, a lépcsőzeten lefelé a földszintre. A nézők egyike ekkor neszezvén, megijedni látszott, lépteit megkettőzteté. Az inas figyelmeztette a nézőket, hogy ura ilyen neszre olykor dühbe jön, s szalad mintha kergetnék. Eleinte a tágas udvaron járkált ide s tova, később bement az istállóba, itten lovát czirogatva felkantározta; most a nyerget látszott keresni, nem találván azt rendes helyén, zavart és nyugtalan lett, mindazáltal felült nyergetlen lovára, s vágtatott a zárt kapu felé. Itt leszállt, a kapu zárját próbálgatta, végre egy a földről felkapott kövel igyekezett azt leverni, néhány sikertelen ütés után ujra lovára ült, azt az udvar tulsó részén levő kutnál megitatta, egy oszlophoz kötötte s visszament a házba. Egy a konyhából jövő neszre figyelmes lett, s ott a kulcslyukon hallgatódzott is. Itt hirtelen megfordulva, az épület tulsó szárnyában levő tekéző szobába nyitott be, hol a teke asztalt többször körüljárta, a tekézők mozdulatait utánozván, később egy másik szobában a zongorához ült, melyen különben ügyesen játszott, s azon néhány zavart fogást tett. Két órai járkálás után

Vasárnapi Ujság 23-ik számához 1861.

A magyar Akademia palotájának tervei.

A tudomány háza, melynek ügyét oly buzgó részvéttel karolá fel hazánkban minden osztály, a fényes kastély urától kezdve az egyszerü kunyhó lakójáig, — végre a valósulás küszöbén áll. Maholnap el lesz fogadva a legalkalmasabbnak tetsző épitészeti terv, s a pesti lánczhid közelében, hol már tömérdek épitészeti anyag felhalmozását szemléljük, meg fog kezdetni a közfigyelemmel kisért nagy munka.

Az Akademia e napokban saját kebléből választott szakférfiakat, kik a beküldött tervek felett véleményt fognak mondani s erre fog következni a döntő határozat, az erre felhatalmazott két elnök, gróf Desewffy Emil, báró Eötvös József és gr. Károlyi György igazgató tag részéről.

Olvasóink tudják, hogy első alkalommal három terv küldetett be, a következő épitészektől : *Ferstel* Bécsben, *Szkalniczky* Pesten, Henszlmann, Gerster és Frey Pesten. Az Akademia igazgatósága nem érte be e tervekkel, hanem még két európai hirű épitészt bizott meg tervek készitésével, kiknek egyike *Klenze* Münchenben, másika *Stühler* Berlinben.

E két terv is megérkezett s mind az 5 terv a lefolyt héten a nemzeti Muzeum folyosóján közszemlére volt kitéve. A közönség nagy számmal jelent meg e szemlére s mindenki izlése szerint választhatott ezen, a legapróbb részletekig nagy gonddal kidolgozott, gyönyörü rajzok között.

Igen méltánylandó, hogy többi között a nem rég alakult pesti képzőművészetek társulata is bizottmányt külde ki kebeléből, hogy a kiállitott tervek felett véleményt mondjon. Ezen szakférfiakból (épitészekből, festészből és szobrászból) álló bizottmány azonnal be is adta indokolt jelentését, melynek főpontjait röviden meg akarjuk itt érinteni.

A bizottmány ugy találja, hogy az Akademia által épitési költségül meghatározott 600,000 ftot a Henszlmann és társai, szintugy Szkalniczky terve legkevésbbé fogná túlhaladni. A többi 3 terv sokkal több költségbe kerülne.

Az Akademia szükségleteit, a tér felosztását és a helyiségek csoportozását tekintve, a feladatnak legtökéletesebben feleltek meg Henszlmann és társai, legközelebb áll ezekhez Szkalniczky, következik a bécsi Ferstel, s csak ezek után a két külföldi uj tervező.

A mi az épitészeti stylt illeti, Klenze és Stühler olasz renaissance stylben dolgoztak. Klenzénél az egésznek jelleme nehézkes s különösen szerencsétlen gondolatnak mondatik az első és harmadik emelet közé szoritott alacsony ablakú második emlet. Stühler alapterve térpazarlásra mutat, ugy homlokzata is tér- és oszloppazarlásáról jellemzetes, a nélkül hogy ezuton a kivánt aesthetikai hatást előidézné. A bizottmány azt állitja, hogy Pesten is találunk Hild által készitett bérházhomlokzatokat, melyek a Klenze és Stühler által fölvett styl helyesebb fölfogását tanusitják. — Szkalniczky tervében kifogás tétetik a költséges teremfödözések s az egyes lakrészek nem elég kényelmes közlekedése ellen. — Ferstelé a legtisztább német góth stylben készült, gyönyörü, de felette költséges mü volna s inkább a XV század egy nagyszerü városházának, mint a m. Akademia palotájának illenék be. — Henszlmann és társai tervéről az mondatik, hogy az valóságos önálló és sajátságos teremtmény az épitészet terén. A tervezők feladatokul tüzték, hogy a XIII század elején Franciaországban divatozott góth stylü templom és kolostor-épitészet elemeiből ujabbkori palotát gondoljanak ki, a nélkül hogy ez a templom vagy kolostor jellemére emlékeztessen. A birálók ugy találják, hogy a feladat igen sikerült, s kiemelik a terv nagyszerü egyszerüségét.

Mindezeknél fogva a magyar képzőművészetek társulatának bizottmánya ugy vélekedik, hogy mind monumentálszerü styl, mind a kivihetőség, mind a programmban kijelölt szükséglet, mind a költség tekintetéből az öt kiállitott tervezet közül elfogadásra a Henszlmann, Gerster és Frey terve ajánlható.

Figyelemmel fogjuk kisérni ez ügy további fejlődését, mely iránt lapunk olvasói, kik 15,000 ftnál többel járultak valósitásához, oly nagy érdekkel viseltetnek. Egyszersmind igérhetjük, hogy az elfogadott tervet művészi gonddal készülendő rajzban külön diszmellékletben fogjuk a Vasárnapi Ujság olvasóinak megküldeni. *P.*

Kertészkedjünk!

N.-Varsány (Szabolcs), május 16.

Becses lapjában olvastam legelsőben — a kertészet érdekében — e nagyszerü igazságot : „Szereti tisztelendő ur a gyümölcsöt, de nem szeret fát ültetni.“ E fontos leczke engem annyira szivemen talált, hogy parochialis kertemet, melyben a Nóé galambja egy zöld ágacskát sem talált volna — rögtön elkezdtem oltás alá facsemetékkel beültetni. Nagy gyönyörüséget találtam szépen növekedő fácskáimban, és még nagyobbat, midőn 1858-ik évben első zsengéit izletes gyümölcsökben szedhettem. E gyönyörüség, az édes élvezet, hogy kis gyermekeimnek olykor-olykor egy körtvét, vagy egy almát leszakasztván, kezökbe adhattam, még nagyobb ingert adott a fák ültetésének tovább folytatására, és ez ugy annyira haladt, hogy már 1860-ik év január hó 25-ik napján, az egyházi látogatóságnak is szemébe tünvén, egyházam jegyzőkönyvébe ekkép jegyezte be :

„A n.-varsányi helv. hitv. paplakon tett javitásokat következőleg találtuk :

1. Szilvafa, nagyobbrészt berzenczei	108	darab.
2. Kajszin-baraczkfa	3	„
3. Körtvefa	8	„
4. Almafa	9	„
5. Őszi-baraczkfa	5	„
6. Spanyol megyfa	3	„
7. Birs körtvefa	1	„
Összeg	137	darab.
Az egésznek összes becsára	160	ft. o. é.

A tulsó lapon kitett 137 darab gyümölcsfákat, és azoknak összesen 160 ft. o. é. megállapitott árát felnéztük és megbecsültük. N.-Varsány jan. 25. 1860. — Szilágyi János, egyh. látogató-ülnök, és Péchy László.“

Nem hiu dicsekedése tett szorgalmamnak az, a miért én ezt a nyilvánosság elé ohajtom bocsátani; hanem mert szeretnék csak ezáltal is ösztönt adni paptársaimnak, hogy hasonlót cselekedjenek, ha van — csak kis részben is — alkalmas és elegendő hely ott, hol ők papi pályán müködnek, mert valóban szánandó pusztaságban sinlenek e tekintetben majd minden parochialis kerteink, és ennek egyedüli oka, mert mindnyájan ezt mondjuk : Nem a miénk, nem örököm, minek ültessek, minek plántáljak fát! — Pedig ez az igazi successionalis örökség, mely nemcsak gyönyörrel, de haszonnal is kamatoz, mind magunknak, mind utódainknak, ha cirkulusunkat ugy futjuk, mint Jézus törvénye parancsolja. Ján. ev. 9. 4.

Azonban valamint az ember minden szorgalmának temérdek ellenségei vannak, melyek ellen szüntelen harczolnunk kell : ugy a nemes fák előmenetelének, gyümölcsözésének roppant ellensége a hernyó! A mint 1858-ban gyümölcsét szedtem fácskáimnak, azóta soha, mert a hernyó pusztitá el! Nem vetheti szememre senki, mintha a hernyó-gubókat le nem szedettem volna. Ezt én mind megtettem! De mert mások nem szedvén le, tömegestül vándoroltak fáimra, melyeket meggátolnom teljes lehetetlen vala. — Nappal örökös harczot folytattam e gyalázatos rút férgek ellenében, melyek először leveleit pusztiták el gyümölcsfácskáimnak, majd ezeket felemésztvén, a méreg, keserü, diónyi nagyságu zöld kajszin-baraczkoknak is neki estek, és megették iszonyu mohósággal. — A hol csak megjelentem, mindenütt tudakoztam : mivel lehetne megakadályoztatni fákramenetelét a hernyóknak? Egyik ember egyet mondott, másik mást, mindeniket megpróbáltam, — semmisem használt! — Már két egész év mult el, hogy fácskáim egy gyümölcsöt sem adtak, és mindig a hernyók miatt.

Elegközelebb mult télen azonban egy jelentőség nélküli igen-igen régi könyv akadván kezembe, fedelének belső részén alig olvasható betükkel e sorokat láttam följegyezve :

„A gyümölcsfáknak a kártékony hernyóktól való megszabaditására leghasznosabb a nyúl-bör.“

Annyira megörültem én e nehány sornak, hogy egész nyugodtsággal olvastam végig a vén könyvet, melyben e volt a legérdekesebb.

A mint az idő nyilni kezdett, fácskáimat szorgalmatosan megtisztogattam most is a hernyógubóktól.

Magam csak tálban szeretvén vadászni, másokat kértem fel, hogy, ha nyulat lőnek, adjanak nekem legalább egy pár nyulbőrt. Igy, midőn a hernyó-ellenség ismét pusztitja a kertek fáit, kaptam is egy gazdatiszt s jó barát H. G. urtól egymásután három nyulat.

Miután a vén könyvben a nyulbőr mikénti használásáról semmi föl nem volt jegyezve, amint lehuzattam a nyulról a bőrt, ugy melegen véresen háromfelé hasitván, kifelé szőrével ráragasztottam a fa derekára, ugy hogy egymás végét érje, mi igy a nap melegétől odaszáradván egész barikád alakot mutatott. Egy 24 óra alig telt bele, jöttek a hernyók a szomszéd kertekből, és tömegestül kusztak fáimra. Nem gátoltam — gondolván — csak menjenek, — lássuk e téren is a nyulbőr hasznát. Alig egy jó negyedóra alatt, elértek tehát a hernyók a nyulbőr barrikádhoz . . . Ekkor volt még igazán örömem s meglepetésem, midőn láttam, hogy a hernyók tömegestől megállapodának egész orrfintorgatva — a nyulbőr alatt. Némely kiéhezettebb hernyók egymás hátán is próbáltak utat törni, de mind hasztalan! az egész tömeg hernyóellenség visszatért, s fám — a melyiken nyulbőr van körülkötve, meg lőn mentve a felette veszedelmes hernyóellenségtől.

Az okát vizsgálják azok, kik erre hivatva vannak!

Én — másrészről — csak azért adnám át ezt a nyilvánosságnak, ha ujat mondanék? hogy másnak is használjak vele, különösen azoknak, kik : „szeretik a gyümölcsöt,“ de ám fát is szeretnek ültetni!

Azonban, hogy a nyulbőrnek gyümölcsfáink megmentése körül sikeres hasznát vegyük, saját tapasztalatom után, még ezeket ajánlom :

a) A nyulbőrt oly magasan kell kötni a fa derekán körül, hogy a kutya le ne vehesse.

b) Minél szélesebben, annál jobb, mert a kisebb faju szőrtelen hernyók, bár keresztül ezek se birnak hatolni; de mégis nagy küzdéssel, az éhség miatt megpróbálják a keresztültörést a nyulbőr barrikádon.

c) Ha az eső a fa derekán lesimitja a nyulbőr szőrét, egy kefével rögtön fel kell borzolni, mert ugy tapasztalom, hogy a nyulbőr finom fennálló szőre iránt van legnagyobb ellenszenve a hernyónak.

*

A kisebb gyümölcsös kerteknél ezen nyulbőr barrikádot, saját tapasztalatom igazolja, hogy haszonnal lehet alkalmazni; de a több holdra terjedő gyümölcsösöknél — lankáknál, mint a milyenek a Tiszahátán vannak, teljes lehetetlen, mert hol vennének annyi sok nyulbőrt?! Itt már a hernyók végtelen elszaporodása miatt, jó, ha négy évben egyszer teremnek a fák gyümölcsöt. Vajha a pillék vagy lepkék elfogdosását minden helységben csekély jutalom mellett — kötelességökké tennék az utczákon minden dolog nélkül futkosó gyermekeknek! Egyelőre tán nevetségesnek is látszó ez ajánlat, de eredményeiben 3—4 év mulva, meglátnók, hogy nem haszontalan dolgot tettek a falun, városon fel s alá futkározó gyermekek?! — *Menyhért János*, ref. lelkész.

Teleki-gyász-ünnepélyek.

— (*Teleki-gyász Eperjesen.*) Május 23-ról irják innen : A Teleki-gyász-ünnepélyt május 14-én, reggeli 9 órakor az evang. templomban ünnepelték itt. Egy megyei bizottmány intézkedett az ünnepély megtartása iránt ugy, hogy az emlitett napon 9 órakor valamennyi megyei, városi s testületi képviselők, valamint a kath. gymnasium s az ev. kollegium ifjusága megjelent a gyászszal boritott templomban. Nők és férfiak mind gyászba öltözve, az orgona-karzatról — valamint a toronyról és minden középületről — gyászlobogók hirdették a nagy nemzeti veszteséget; és miután Gáspáry János ur egy alkalmas praeludium által előkészitteté a hiveket a gyászünnepélyre, a helybeli dalárda férfikara szólalt meg; aztán Sztehlo János lelkész egy rövid, de velős — az oltár előtt mondott — beszédben felmutatta Teleki nagyságát, érdemeit, honszerelmét, s inté hiveit a mindenféle vallásu s rangu gyülekezetet, hogy tőle tanuljanak honszerelmet. Az áldás után megszólalt a vegyes énekkar, melyben előkelő nők és leányok is résztvettek, és elénekeltek egy, ez alkalomra készült költeményt (Vandrák András müvét). De mivel a megyei bizottmány ez alkalmi jeles költeményt 500 példányban nyomatta, s a templom ajtajánál a bemenőknek kiosztatta, csakhamar az egész gyász-gyülekezet énekelni kezdett, és ez oly nagyszerü benyomást tett mindenkire, hogy csak igen kevés szem rejthette bensejének tolmácsait — a könyeket. — A boltok ugyan be nem szárattak, de a városban ünnepélyes csend uralkodott egész estig. — A gyászlobogók csak szombaton este vétettek le.

\+ *Ungmegye* is tartott máj. 29-én gyászisteni-tiszteletet a nagy halott emlékére. E napig minden zajos mulatság megyeszerte tilos volt.

\+ (*Marosvásárhelyt*) május 22-én rendeztetett gyászünnepély gr. Teleki emlékére. A mintegy 7—8,000-re menő közönség d. e. 10 órakor a Széchenyi-téren jelent meg. Ekkor megkondultak a harangok s a nagyszerü gyászmenetet a két sorban felállitott égő fáklyasor között gr. Lázár Mórné több mint 300 gyászba öltözött honleány kiséretében nyitá meg. Utánok mentek a volt honvédek, Marosszék alkotmányos tisztikara a klerussal, a városi tisztek, mindenféle czéhek gyászba vont lobogóik alatt s végre a város és vidék roppant közönsége. A nagy ref. templomban a gyászravatalt a honvédek kivont karddal állták körül. Kovács Áron lelkész imát, s Molnár János tanár beszédet mondott, ezután a Szózat énekeltetett.

\+ (*B.-Gyarmaton*) a Teleki-gyászünnepélyt a sétatéren szabad ég alatt tartották. Beszédet mondottak Kiss Gábor losonczi ref. lelkész és Szontagh Pál. A jeles emlékbeszédek a megye költségén kinyomatni határoztattak.

— *Czegléd*, május 26. Czegléd lelkes honfiai e hó 16-án a református templomban gyászbeszéddel kezdve, az ágostai ev. paplak udvarán imával befejezve, adák meg Teleki László dicső emlékének a kegyelet adóját.

Ugyanakkorra a helybeli lelkes izraelita közönség is kivánt gyászünnepélyt rendezni, de rögtön szónokra nem tehetvén szert; mai napon tartaték az megható méltósággal.

A zsinagóga előtt feketébe huzott szószék és a város előljárói, lelkészei, nők számára alkalmas ülések állittattak. A Hymnus elzengése után főt. *Löw* Lipót szegedi rabbi, alkalmi fohászszal és igen jeles beszéddel, melyben a magyar nemzet reményeit *szabadság, igazság és vallásosság* alapjaira fektetve adá elő — emelé ez ünnepélyt a hazafias érzés gyakorta zajosan nyilatkozó forrpontja.

Befejezésül héber ima és karének, valamint a Szózat hangjai lelkesiték a hallgató közönséget.

A testvéri érzés kifejezéseül végre a tápio-szent-mártoni és czeglédi ev. lelkészek, a város érdemes birája, a kath. egyház lelkésze mondának a helyszinén üdvkivánatokat az izraelita hazafias nép jövendő egyenjogositására, mit forró kézszoritások és hosszasan tartó éljenzések követének. *L. A.*

\+ (*Hajdu Nánáson*) a Teleki-gyászünnepély május 15-én tartatott meg. Pákozdi Lajos és Katona Endre lelkészek mondottak gyászbeszédeket, melyek után a Szózat és Hymnusz énekeltetett.

— (*A pápai ref. egyházmegye*) gr. Teleki László szomoru halálát nemcsak mint a nemzet szemefényének s a szabadság rettenthetlen bajnokának, nemcsak mint a prot. ref. egyház ékességének, gyönyörüségének s hatalmas bajnokának, hanem mint saját tanácsbirájának és népképviselőjének halálát is mélyen kesergi és gyászolja. Mert f. évi febr. hava 20-án tartott egyházmegyei gyülésünkben gr. Teleki László és Kossuth Lajos kitörő éljenzések között választattak meg t. biráknak és népképviselőknek. — Közli *Sz. I.*

— *Adorjánházán* m. hó május 26-án tartották meg gr. Teleki László örökre felejthetlen hazafinak gyászünnepélyét. — Közli *Sz. I.*

\+ (*Debreczenben*) jun. 2-án volt az ünnepélyes gyászistenitisztelet gr. Teleki László emlékére a ref. főtemplomban. Emlékbeszédeket Balogh Péter szuperintendens és Révész Bálint lelkész tartottak.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

\+ (*A Sz.-István-kőszénbánya társulat*) báró Prónay Albert elnöklete alatt f. hó 4-én tartá alakitó közgyülését. Az alapszabályok megerősitéseig egy 15 tagu választmány és 5 tagu igazgatóság választatott, és egyszersmind megbizatott, a megszerzett bányákban az üzlet haladéktalan megnyitását a társulat részére eszközölni. A választmány *elnökévé* b. Prónay Albert; alelnökévé : Korizmics László; választmányi tagokká : Fluck Ede, Ganz A., Galgóczy Károly, Gschwindt Mihály, Ellenberger Henrik, Jankó Vincze, Kohen J. J., Barsi-Neuman József, Morócz István (egyszersmind titkár), Madarász J. E., Kovács László, Návay József, Perilles Ignácz, Wodianer Béla és Tarczalovits Antal választattak. *Igazgatók* lettek : Havas József, Nyiri József, Dumtsa Ignácz, Kohen testvérek és Brellich János.

\+ (*A cs. k. szabadalm. osztrák állam-vasuttársaság közgyülése*) máj. 31-én volt, mely alkalommal az évi osztalék minden részvény után 10 frankban állapittatott meg.

\+ (*Az ó-budai szigeten*) termelési kisérletek történtek azon gyapotmagvakkal, melyeket az angol kormány, Dunlop követségi titkára közbenjárása folytán Sellers és Werther urak rendelkezésére adott. E ritka vetemény megérését oktoberre várják.

\+ (*Kibérlett káromkodás.*) M.-Péterlakon következő falubirói hirdetmény tétetett közzé : „Emberek! Látva, mennyi nyomor érte nemzetünket, azon gondolatra jövék, hogy az Isten tán a sok káromlásért ostoroz bennünket; ezért tudomásul vegyék kegyelmetek, miszerint e mai naptól kezdve Z. J. ő kegyelme kiárendálta a káromlásokból befolyó jövedelmet. A ki Istent szid, először 2 fttal, 2-or 4 fttal és igy tovább, fog büntettetni!“ — Hiszen szép dolog volna ez, csak már árendába ki ne adták volna.

Közintézetek, egyletek.

\+ (*A magyar t. Akademiának*) május 27-iki összes ülésében *Lukács Mórnak* gr. Teleki László felett tartott emlékbeszéde után (melyet lapunk mult számában egész terjedelmében közöltünk) *Konek Sándor* átalában a statisztika, különösen pedig egyik ága a bünvádi statisztika szükségességét fejtegette mind közigazgatási, mind tudományos szempontból. Értekező szükségesnek tartja, hogy az Akademia oda müködjék, miszerint a magyar törvényhatóságok a közigazgatás és tudomány érdekeit méltányolva, a statisztikai adatok gyüjtését bizonyos határok közt folytassák s az egybegyüjtött adatokat az Akademia statisztikai bizottmányának használatul beküldjék. Értekező egy régibb értekezésben összeállitotta volt 1857-ig a bünvádi adatokat, most az állami közügyészségek feloszlatása előtt beszerezte az 1858-tól 1860-ig terjedő adatokat is s ezeket a jelen értekezésben állitotta egybe. Ezen értekezése a „Statisztikai közlemények“ második kötetében fog megjelenni. *Hunfalvy Pál* inditványozá, hogy az Akademia bizná meg *Vambéryt* az általa Törökországban szerzett csagataj szótár fordításával, Budenz urat pedig az eredeti szótár lemásolásával, mivel e könyv, ugyszólván, egyedüli e nemben. Az elnökség a nyelvészeti osztály javaslata nyomán fog intézkedni. Az elnök jelenté, hogy az Akademia igazgatósága a *két elnököt és gr. Károlyi Györgyöt bizta* meg az akademiai épület tervének megválasztásával; Ybl visszavevén benyujtott tervét, csak három maradt, melyek közt választani lehetett volna, azért még Klenze Leo Münchenben és Stüller Berlinben kérettek föl tervek készitésére, kik tervöket 5 hét alatt el is készitek. E négy terv egy hétig a Muzeumban közszemlére volt kitéve. — A titkár jelenté, hogy a Nádasdy-dijra 3 pályamű érkezett be (miről már lapunk mult számában szóltunk); továbbá, hogy az Akademia számára összesen 4 arany és 2110 ft., a Széchenyi-emlékre pedig mintegy 6000 ft. gyült be a mult két hét alatt.

\+ (*A Kisfaludy-társaság*) május 31-iki rendes havi ülésében felolvastatott Pauer János székesfehérvári kanonok s magyar akad. tag levele, melyben megujitja abbeli igéretét, hogy a Kisfaludy Károly szobrának felállitásához szükséges költséget fedezni fogja, mivégre 100 ftot már előre be is küldött. A talapzathoz szükséges 436 köblábnyi sóskúti követ a székesfehérvári káptalan ajánlotta meg. — Két forditás, u. m. Shakespeare VI. Henrikjének első része, forditva Kalmár Géza által, és Lamartine Genovévája, forditva Kovács János által, birálat alá bocsáttatott. — Szász Károly tag a jövő évre Hugo Viktor „Százados legendájából“ igért forditásokat, melyek a pártolók könyvilletményében fognak megjelenni. — Előadást Arany János tartott, egy részletet olvasván fel „Vojtina könyve a költészetről“ czimü, most készülő munkájából.

\+ (*Az egri nőegylet*) egy ottani kisdedóvoda felállitására f. hó 17-én hangversenyt rendez, melyben Hollósy-L.-né is közreműködend.

— A *nógrádmegyei* honvédsegélyző-egylet azon urakat, kikhez segélyivet küldettek, felkéri, miszerint azokat a begyült pénzzel, vagy üresen is B.-Gyarmatra beküldeni méltóztatnának.

Balesetek, elemi csapások.

— (*Tolvajság.*) Pécs, május 27. Kérem a t. szerkesztő urat, hogy elterjedt lapjaiban a következő esetet közzétenni sziveskedjék : Folyó évi Szent-György-nap előtt még falun lakván, egy tót leány vetődött hozzám, és magát szolgálatra ajánlotta. Kérdésemre „Náncsinak“ nevezte magát, vezetéknevét azonban nem tudta megmondani, mert állitása szerint szüleit még kis korában elvesztvén, azok neveit nem tudja, születéshelyeül Neustadtot emlitette. Nem volt egyebe a rajtavalónál, mert állitása szerint utközben a ruhájától és pénzétől utánállók fosztották meg. Csupa szánalom-

FERSTEL, Heinrich Freiherr von

Frodl, Walter: Idee und Verwirklichung.
Wien: Böhlau, 1988

Megnyva

Forstel Henrik

sankt pöltení rajz-
tanár e[gy]ért
1857-ben Sopronban
arcképéről fest.
Egyéb képeiről [illegible]

Csatkról

511—

511. Vásolyi Pertő: Az irgalmas szamaritánus. Vászon, olaj, 66 x 110 cm.

Ferstel Henrik

MAGYAR MUVESZET
1928. 562

Doszkár János és Ferenc

Háztalarozási, épitési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Forstel Henrik

festő

Dercsényi - Csatkai

Sopron

117. l.

HEINRICH FERSTEL, építész

A szegedi Kiss Dávid-ház/az 1960-as"Müemlékjegyzék"sze rint V.K.a mester/,amennyiben hihetünk a hagyománynak, építésze bécsi,a század harmadik negyedében müködő érettebb mesterek,Semper,Theofil Hansen,Siccardsburg, van der Nüll,közelebbről Heinrich Ferstel és magyarországi munkája miatt már emlitett Ludwig Förster környezetében kell keresnünk. 254.old. / 60.jegyz

TÖRÖK LÁSZLÓ: A szegedi eklektika 227.old

A MÓRA FERENC MUZEUM ÉVKÖNYVE, 1964-65, 1. Szeged, 1966

Ferstel, H. von

részvételét a pesti Akadémia épületének tervpályázatán ismerteti

Török László: Magyar építészet a historizmus korában. Építés- Építészettudomány, 1969.1-2.sz.131-160.l.

158-160.l.

Ferstel Henrik

rajztanító St. Pöl-
denből. 1857–58-ban
Sopronban, majd Pozson-
ban működött. Finom
képű hűséggel arcképe-
ket készített.

Csatkóy

megvan

Ferstner József

órás Pest.

1823. júl. 26-án. Cet. polgárrá.

Írod.

Pr. Ltr. 53. l.

Ferstner J., óramester Pesten, hol 1823. nyert polgárjogot. Egy empire stílü állóórája a Fővárosi Tört. Múzeumban.

Asztrom. (atlasi arom) állóóra, márvány (oszlopos), aranyozott rézveretekkel díszítve

1910.

mber 20-án. † Budapesten 1883 augusztus 19-én.

jobbrafordult és szembenéz, oldalt
öldöke és szeme barna, bajusza és
beretvált. Öltözete: alló gallérú
kkendő, kivágott mellény és barna

be és bőrtokba foglalva, méretei

15-én Borsos A. Józseftől 100 K-án.

Ferstner Jusmo

özés, Pest, 1820 k.

láda

Lap Bpesti páramüvkiad

48. l.

Forstner J.

ōrás

l.

Pritr 40.l.

i kir. ügyigazgatóság a 820/1938.
oronkivül közölni kéri, hogy ko-
i katolikus templom javitási mun-
kintetü Bizottság szolgálati szer-
ig nevezett a munkát mint önálló

KÖZALAPÍTVÁNYI KIRÁ

Budapest V, Báthory-utca 12

992/1939. szám.

Mellékletek száma: drb.

A MÜEMLÉKEK ORS
tekintetes E

A közalapitvány
számu megkeresésre utalással s

Fernitner

pesti óra

empire márvány-
óra

XIX. sz. eleje

Pirtz

VII. tábla 31. sz.

31

ázadból.

uson ül Mária és baljával átkarolja a
kissé előrehajolt és kezeivel anyjának
özete:sötétzöld palást, mely fejét is
:szük ujjú hosszu köntös piros kelmé-
t és két angyal köti le figyelmünket.
én, fölül középütt Krisztus, balról evan-
esztelő szent János képeit szemlélhet-

1895: VII. 4-én 400 lirán. (181 frt.20 kr.)
31-én (246/95.)
az 54347/95 min. számot.
Zala Gy., Schickedanz A., és Lotz K.

Ferstner József

órás

Pécs, Fő tér 53. l.

Ferstner J.

órás Pest

Britz. 40. l.

Ferstel, Heinrich von

szerepét, ill. részvételét az MTA székházának tervezésében említi

Gábor István: Egy régi épület új arca
Budapest, 1971. 7.sz. 15-18. l.

Fényképek Steinpich

építését hirdették meg 1860-ban az Akadémia épületének megépítésére vonatkozó tervpályázatra.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia,
Budapest, 1970. 463 l

8 l.

FERSTEL, Heinrich épitész

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992 [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991

39.p.

MTA székháza

Ferstner J. órás Pest

Pesth 40. l.

Az empire belső órák álló és falióra fajokra szorítkoznak.

Állóórák.

A korai empire órákon gyakran találunk Louis XVI. vereteket, mint például a pesti Ferstner fehér márványóráján. (31. kép.) A négyzetalakú talapzaton álló karcsú pilléreket márványpárkány zárja le. Ezen nyugszik a szintén négyzetidomú, szorosabb értelemben vett óratok és kétoldalt egy-egy váza, rövid, tagolatlan oszlopocskákon. A tartópillérek hossza megegyezik a rajtuk nyugvó párkány hosszával, ezáltal az óra felépítése két egymásra helyezett négyzet, egy nagyobb és egy kisebb formahatását adja, mivel a pillérek közt hátrább fekvő síkban elhelyezett tükör a pillérek között nem engedve áttekintést, azokkal egybefolyni látszik. A talapzat előlapját négy sima és egy külön talapzaton nyugvó s pálmalevelekkel telt márványváza tölti ki. Az egész alkotáson érezhető a merev és zárt mértani forma nyugalma, amit alig élénkítenek az aranyozott Louis XVI.-veretek és a középen lecsüngő virágfüzérek. A számgyűrűn jellegzetes empire számokat találunk és előtte nyilhegyben végződő mutatókat. Jelzése: Ferstner J. Uhrmacher Pest, Buchgasse 264. (XIX. sz. eleje.)

elkeseredett török minden előbb feladott volna, semhogy ezt a várost átengedje. Most már megegyezésről tudni sem akart elsősorban azért, mert elhitették vele, hogy a keresztények ezt sem tartanák tiszteletben. Előtte állt a párkányi megegyezés, amelyet azonban nem a császáriak sértettek meg, hanem a heves vérmérsékletű lengyelek. Hiszen a császáriak a győri egyezményt is hűségesen betartották és a törököket csaknem Budáig kísérték el. Hiába múlott el az idő, amikor pedig a nedves ősz beállott, a keresztény seregből sokan kidőltek, az ottmaradottakat pedig a hideg, az éhség és a betegség egyaránt gyötörte, míg végre hátat kellett fordítani Budának.

Rómában 1684 egész nyarán át türelmetlenül várták a Buda bevételéről örömteljes hírt hozó futárt és nem győzték biztatni a pápát, hogy ne sajnálja a pénzt és újabb segélyösszegeket küldjön Magyarországra. Amilyen nagy volt a reménység, olyan nagy volt a kiábrándulás is, amikor tudomásul kellett venni, hogy a pénzáldozat és az ostrom hiábavaló volt.

A mű ismeretlen szerzője ezután két fejezeten át ismerteti Buda sikertelen ostromainak történetét másfél századon át. Buda eddigi ostromai-

Fertbauer, Leopold
(1802 - 1875)

Rejtőlő gyűrűk o/a. 31x26
J. l. b. Fertbauer 1834 Védett
k. ár 5000 Ft

-FOTO-

BÁV 41. Képaukció Budapest 1976 december

Fertler János

Rajzai (repr.)

Keletmagyarország, 1973. jún. 3.

M.D.K.

Fertig János, aztalos m.

Veszprémi mester. Portio tart. 1831-32-ben 4.57.Ft.

1832-33-ban pedig 5.20.Ft.

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok.

250.o.

A Veszprémi Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém,

1963

Fertig J., müncheni kőrajzoló. Magyar vonatkozású műve: Csekonics Jánosné arczképe. Kőrajz, 4.-r. Jelzése: Gem. v. Robert Theer. Lith. v. J. Fertig. Gedr. in d. Kunstanstalt v. Piloty u. Lochle zu München.

Tört. Képcsarnok grafikai gyűjteménye, Budapest.

Fertig J.

müncheni kőrajzoló

L.

Szunday - Szentiványi

498. l.

nlélhető, midőn a jobbról
e, a heves ágyúzás daczára
nadik zászlóalja szurony-
ból többen kendőjökkel
ózt látjuk a Szűz Máriás
egy kartács pattant szét
vitézeiben, kikből többen
negsebesült ősz tisztnek,
lyt; jobbról pedig a Kar-
tüzérek és a magyar hon-
törött ágyú közelében.

.. — Lelt. sz. 635. — Értéke
th-féle ereklyemúzeumból. —
tokat l. a 62. lapon az 593

lis 23-án (107–95). — Átvételi
násul vette az 1896 április

Fertőboz

(Sopron vm)

Gloriett

kép 210. sz.

Fábor - Rados

.070
914.6
165.40

Fertőbozi művelődési
és irodalmi

d.

Csatkai Endre könyvtára

28. l.

A gloriette képe

rep.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszteremében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Fertőbozi „Gloriett"

Storno Miksa: A. J.

Sopron Szemle
1943. 280–282. l.
képekkel.

Kat. A. Cirill Prot. Abigail		27. Krizoszt.
CSÜTÖRTÖK **10** Kat. Szkolaszt. Prot. Elvira		28. Efrém
PÉNTEK **11** Kat. L. Mária Prot. Bertold		29. Ignác er.
SZOMBAT **12** Kat. 7 szerv. a. Prot. Lidia	7. hét	1944 FEBRUÁR 29 nap 30. 3 püspök

FERTÖD

VOIT, Pál: Schloss Esterházy.

In: Paläste Schlösser. Residenzen

Zeugen europäischer Geschichte

Hrg. Hermann Boerhaff et al.

München: Schuler Verlag, [1973]

222 - 232.

122 3946

NV 1994/2

A régió lóerői

A hajdani győri vagongyár – a mai Rába Rt. – két korábbi beruházása és a térség olcsó munkaerővel párosuló viszonylag fejlett ipari kultúrája a Nyugat-Dunántúlra csalt néhány világmárkát. Az Opel szentgotthárdi gyárának átadása után most az Audi győri letelepedéséről folynak többnyire titkos, de igen előrehaladott tárgyalások.

A magyar ipar esélyeinek és a foglalkoztatottság alakulásának latolgatásakor érdemes elemezni, miért éppen az ország e vidékét szemelték ki maguknak a világ ismert autógyárai. Hiszen tavaly óta működik a 16,2 milliárd forintért Szentgotthárdra telepített, 800 embernek biztos kenyeret adó General Motors Hungary. A nyugat-dunántúli régió közelében, Esztergomban kezdődött meg a Suzuki Swiftek összeszerelése.

A Kisalföldön több – érthető okokból nem nagydobra vert – cég bérmunkát végez jelentős nyugati autógyáraknak. E vállalkozások közül már nyilvánosságot kapott a téti mezőgazdasági gépgyár területén kialakított üzem, amelyben kábelkötegeket szerelnek össze közismert és közkedvelt autótípusokhoz. A legnagyobb név ezek közül talán a Mercedes. A hosszú távúnak ígérkező bérmunka 350 munkás felvételét tette lehetővé. Most pedig az Audi indexel Győr irányába.

A hazánk iránti érdeklődést jól magyarázza az olcsó munkaerő, az államtól és az érintett önkormányzatoktól okkal remélt adókedvezmény, a szomszédainkhoz képest biztató gazdasági és politikai stabilitás, még ha itthoni szemmel mindkettő eléggé törékenynek látszik is. Könnyen érthető az a kereskedelemfilozófia is, hogy a Kelet-Európának szánt személykocsikat a vásárló országok valamelyikében, a potenciális piac közelében érdemes összeszerelni, vagy részben gyártani is. De vajon mi döntötte el azt: hazánk melyik vidékén építik meg az adott térség számára rengeteg előnyt jelentő üzemeiket?

A perdöntő szempont alighanem a létező gépipari munkakultúra volt. Akkor is igaz ez, ha az Opel és a Győrbe (?) készülődő Audi gyárának végleges helykijelölésében szerepe volt (lehet) annak a két korábban épült üzemcsarnoknak, amelyet az egykori vagongyár ruházott be távlati céljainak megvalósításához.

A Kisalföldön a győri Rába honosította meg a gépipari munkakultúrát. A szocialista ipar fellegvárának számító vagongyár Nyugat-Európába, illetve az Egyesült Államokba szállította termékeit. A közel 15 ezer embert foglalkoztató – több megyében és Kispesten is üzemet, egységet fenntartó – gyárban jól képzett munkaerő alakult ki. A nyugati piac által diktált szakképzés jó befektetésnek bizonyult a régió számára.

Hiába térnek el a személygépkocsi-gyártás technológiájának konkrét munkamozzanatai attól, amit eddig begyakoroltak a gépiparban elhelyezkedő munkások, kialakult bennük egy konvertálható készség a hasonló természetű – a szakmérnökök szerint filozófiájú – termelési fázisok megértésére, áttekintésére, s a korábbi ismeretek alkalmazására. Olyan ez – magyarázzák a műszaki felsőoktatás tanárai –, mint amikor valaki átlátja a számítógép működését vagy legalábbis annak mechanizmusát: utána szinte bármilyen programmal boldogul, felkészítése töredék idő alatt történik meg, mintha az illető az egész komputertechnikával most találkozna először. Ezért fontos a kelet-európai országokban lábukat megvetni szándékozó világcégeknek a térségben létrejött munkakultúra minősége, terjedelme, irányultsága.

És ezért a legolcsóbb befektetés, országos érdek a korszerű szakképzés. Ugyanis ahol az igényének megfelelő munkakultúrával, szakmai felkészültséggel találkozik a terjeszkedő nyugati tőke, ott az ehhez illeszkedő termelést telepíti le. Mindenkinek olcsóbb ez, mint átképezni az esztergályost betegápolónak, a marást vámosnak, a motorszerelőt meg illatszerügynöknek.

Az alaposan feltérképezett Győr – Németországból szerzett információink szerint – rokonszenves célállomásnak ígérkezik az Audi számára. A jó ütemben haladó üzleti megbeszélések közepette csupán a német politika lép néha leheletfinoman a fékekre és próbálja meg egy-egy óvatos kormánymozdulattal a neki tetsző irányba téríteni az Audit.

Egyszerűen arról van szó, hogy a német politika vezető körei szívesen látnák, ha az újraegyesített ország elmaradottabb felében teremtene munkaalkalmat az Audi. Értesüléseink szerint jelentős kedvezményeket kapna a cég, ha Magdeburg környékén építené fel motorgyárát. Ez a politikai háttere a titokzatos tárgyalásoknak, melyek azonban mára – közvetlenül a döntés előtt, ha nem a döntés után, mire ezek a sorok napvilágot látnak – mindegyik érdekelt fél számára jól ismertek. Az Audi Győrött tárgyaló vezetői azonban hivatalosan eddig semmi érdemlegeset nem árultak el a szándékaikról.

Annyi azonban biztos: az Audi AG felügyelőbizottságának felhatalmazása alapján tájékozódik a világcég a Rába-parti városban. Az általa kifejlesztett, vadonatúj motorcsalád részegységeinek gyártását készítik elő; 320 millió német márkás befektetésről van szó. Az Audi teljes tulajdonú leányvállalatot alapítana, tehát nem vegyes vállalatot hozna létre.

A Rába Rt. tulajdonában lévő százezer négyzetméter alapterületű üzemcsarnokot venné meg az Audi. Ezt az üzemet a nyolcvanas években kezdte el építeni a vagongyár. A beruházás azonban félbemaradt, azóta a létesítménynek csupán az állagát óvják, nem tudják használni semmire. A Rába vagyonában nagy értékként nyilvántartott épületóriás a gyár további privatizációját is nehezíti, hiszen nemigen akad olyan komoly érdeklődő, aki a félkész csarnokkal együtt tárgyalt volna a Rába egészéről.

A csarnokban naponta ezer Audi-motor alkatrészeit, részegységeit készítenék el. Az első időkben a gyár mintegy kétszáz embert foglalkoztatna, később azonban – a vállalkozás működésének vonzataként is – ezernél több embernek adhatna munkát. (Jelenleg 6000-nél több munkanélkülit tartanak nyilván Győrött. A megye foglalkoztatási statisztikája a legjobbak közé tartozik, ám itt él állás nélkül a legtöbb értelmiségi.)

A jelek arra mutatnak, hogy a magyar kormány zöld utat mutatott az Audinak, amely természetesen nem engedélyezést, hanem különféle kedvezményeket jelent. Zárt ülésén a városi önkormányzat is úgy döntött: mindent megtesz a világcég letelepítése érdekében. A városatyák abban is bíznak, hogy az Audi győri vállalatalapítása esetén kisebb nyugati cégek is bátrabban vállalkoznának és várhatóan tovább nőne a nyugati befektetők száma a térségben.

Hajba Ferenc

Az elsőtől a tízezredikig

Az első a Közlekedési Múzeumba került, a tízezredik Olaszországba készül. Az elsőt hatalmas tömeg bámulta, „emennek" egy színes csokor jutott. Az első *Astrát* a miniszterelnök indította be, a tízezredikkel négy munkás tett egy tiszteletkört a gyárban. Néhány napja, a január 15-i háziünnepségen már kevesen voltunk újságírók is. Mindez természetes. A gépezet működik, az *Astrát* megszoktuk és megismertük.

A tízezres ünnep attól szép, hogy jól számoltak a GM szakemberei. Ennyit ígértek 1992-ben, s a hazai megrendelők majd nyolcezret el is vittek belőle. Ezzel az *Astra* azonnal az élre ugrott. Tavaly e típusból adták el a legtöbbet itthon.

Jól terveztek a GM piackutatói is, mert időben települtek Magyarországra. A befektetési kedvezmények az idei év végére megkopnak, s bár nehezen képzelhető, hogy az ország ne fogadná tárt karokkal a nagy befektetőket, mégis: a *GM* és a *Suzuki* követőinek érkezését nagyobb szisszenések kísérhetik a nemzeti tőke részéről. Már persze akkor, ha a nemzeti tőke rendelkezik a közeli jövőben olyan kondíciókkal, hogy ezáltal beleszólása lehet a hazai autóipar ügyeibe. Erre egyhamar nemigen lehet számítani.

Az évente hat-hét milliárd dolláros befektetéseket lebonyolító *General Motors* már a letelepedés pillanatában tisztában volt vele, hogy nem Magyarország meghódítása a fő stratégiai kérdés – még akkor sem, ha a tavalyi tízezret az idén tizenötezer szentgotthárdi autó követi. Az amerikai multinacionális vállalat a nagy keleti piac felé fordult, s célállomásként *Oroszország* és a *FÁK* jelöltetett meg. Miközben bizonyos itthoni köreink lelkendezve éljenzték a „Nagy Testvér" piacának összeomlását, a GM volt európai főnöke ötéves előkészítési időt jelölt meg a keleti befektetések beindításához. Így az a tény, hogy *Antall József* miniszterelnök egy már kész autóba szállhatott be akkor, amikor a lengyelek és a csehek csupán tárgyaltak az *Opellel*, mégiscsak a befektető Magyarország iránti bizalmát jelentette 1992 tavaszán.

A legutóbbi ünnepségen persze maga a tízezredik autó volt a főszereplő. A német igazgató, *Hofmann úr* köszönetet mondott magyar alkalmazottainak, aztán irány hazafelé. Szombathelyre, Körmendre, Bécsbe vagy Grazba vezet az út, attól függően, kinek hol van az otthona. Egy ugrásra van az osztrákok A2-es autópályája, arrafelé nincsenek nagy távolságok. Meglehet, ez volt a *Szentgotthárd* mellett szóló legfőbb érv: közel a határ. A *Suzuki* is Esztergomot választotta, az *Audi* meg Győrben tapogatózik. Ahhoz, hogy Magyarországon ne csupán a Dunántúl jöhessen szóba az autógyárak terveiben, kell még néhány kilométer jó utat is építeni.

R. L. L.

Készülnek az Astrák Szentgotthárdon BOROS JENŐ FELVÉTELE

7859 autótulajdonosnak köszönöm, hogy 1992-ben engem választott.
Igaz barátjuk:
Opel Astra

McCANN-ERICKSON

Íme, az Opel!
OPEL

Esterháza új fénykora

Nemzetközi muzsikusképző lesz Fertődön

BÁNHALMI JÁNOS FELVÉTELE

Bagatell – legyintett a herceg, amikor a királynő a kínai mulatóház építési költségeiről érdeklődött. A fertődi kastélyegyüttes keleti bútorokkal, kínai tájképekkel díszített épülete az anekdota szerint innen kapta nevét. A kérdező nem más volt, mint *Mária Terézia őfelsége*, míg a válaszadó *Esterházy Fényes Miklós*. A naptár 1773-at mutatott. Ekkor látogatott a királynő Esterházára, s a korabeli szemtanúk szerint az alkalmat káprázatos ünnepséggel tették emlékezetessé.

Nem volt ritka a nagyszabású vigasság akkoriban, a herceg vendégül látta a bécsi arisztokráciát, a császári udvart, egyszóval mindenkit, aki számított valamit a hatalomban és a közéletben. Volt éppen mire büszkélkednie, hiszen addigra felépült a patkó alakú kastély, állott a beszálló vendéglő, a lovarda, a Fortuna- és a Vénusztemplom, megnyílt a bábszínház, a képtár, az operaház. A királynő nem unatkozott Fertődön.

A művészet, mindenekelőtt a zene igen fontos szerepet töltött be a rokokó pompát kedvelő arisztokrata életében. *Joseph Haydn* Miklós herceg szolgálatába szegődve gazdag alkotói évtizedeket töltött el Fertődön. Több mint százhatvan baritondarabot komponált gazdájának, írt megannyi triót és vonósnégyest, operát, szimfóniát. Ősbemutatóinak a fényűző környezet adott otthont. A sajátos zenei központnak csodájára járt a korabeli Európa.

A Haydn vezényelte zenekart Miklós herceg 1790-ben bekövetkezett halála utána feloszlatták, a kincstárat, a képgyűjteményt Bécsbe és Kismartonba szállították. Esterháza fénykora véget ért.

A második világháború és az azt követő évek kis híján helyrehozhatatlan károkat okoztak a kastélyban. Berendezése összetört, az értékes tárgyak eltűntek, volt, amit ismeretlenek egyszerűen széthordtak. Szerencse, hogy a teljes pusztulástól végül sikerült megmenteni. Az oldalszárnyakban kertészeti szakközépiskolát, irodahelyiségeket, lakásokat alakítottak ki, a központi traktus azonban még hosszú ideig üresen állt és tovább romlott. Az 1957-ben indult helyreállítások nyomán aztán visszanyerte eredeti szépségét a díszterem, a zeneterem és néhány szalon. Nem sokkal ezután kisebb szálloda nyílott a patinás épületben, s Haydn-emlékkiállítás fogadta a látogatókat.

Az elmúlt év nyarán köszöntötték a kastélyban az ötmilliomodik vendéget. A fél magyarországnyi látogató harminc év alatt tette tiszteletét Esterházán.

Híreink szerint hamarosan döntő fordulat következhet be a kastély életében, visszanyerheti egykori – a zenei életben betöltött – fontos szerepét. Az Európai Közösség országai másfél milliárd forintot óhajtanak áldozni érte, hogy a magyar Versailles az Európai Haydn–Mozart Mesterképző Zeneakadémia otthonává válhasson. A posztgraduális muzsikusképző színhelyéül ugyanis Magyarországot szemelte ki az a Mozart Alapítvány, amely több nagy tekintélyű nemzetközi szervezet támogatását élvezi, s céljai szerint a zenén keresztül kívánja elősegíteni a népek közötti megértést és közeledést. Az indítványozók figyelmét a hazai műemlékvédelem irányította Fertődre. A szándékra egy tavalyi, szeptemberi ülésén a kormány áldását adta.

– A világ minden tájáról érkező muzsikusokat a kastély oldalszárnyában fogadnánk – mondja *Bugár-Mészáros Károly*, a Műemlékek Állam Gondnokságának igazgatója. – A professzorokat a főnemesi lakosztályokban, a hallgatókat pedig ott lehetne elhelyezni, ahol annak idején a nemesi kíséret helyeztetett el.

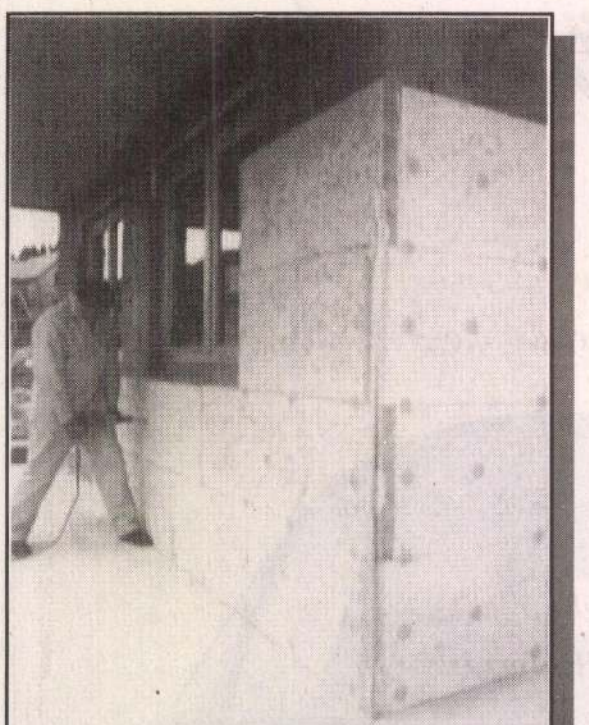
A szakemberek persze mindemellett fontosnak tartják, hogy a helyiségek visszanyerjék eredeti funkciójukat. A zenei könyvtárat például Miklós herceg egykori bibliotékájában rendeznék be, de ott működne a konyha, sőt a cukrászda is, ahol két évszázaddal ezelőtt.

A Mozart Alapítvány az év első szemeszterét az idén januárban Prágában indítja, a kurátorok 75 diplomás muzsikust hívtak meg. A második vándorévnek Krakkó ad helyet, s az elgondolások alapján a harmadik esztendőben már végleges helyén, Fertődön lenne a kurzus megnyitója. Addig gondoskodni kell a műemléki feltárásokról, az egyes épületrészek helyreállításáról, s nem utolsósorban a szakközépiskola elhelyezéséről.

Mindezen kérdések bizonyára szóba kerülnek azon a január végi nemzetközi szakmai összejövetelen, amelyen a New York-i székhelyű *World Monument Found* szervezésében Fertődre érkező szakemberek megbeszélik a tennivalókat, s megvizsgálják a költségek ügyeit is.

Amennyiben a grandiózus terv megvalósul, a fertődi kastélyra újra jó világ köszönt. Elképzelhető, hogy néhány éven belül olyan nemzetközi sztárokkal találkozhatunk Esterházán, mint *Yehudi Menuhin* vagy *Elizabeth Schwarzkopf*. Kettejüket – s a zenei élet más kiválóságait – az alapítvány már megnyerte az ügynek.

Maróti Zsuzsa

Heraklith hő- és hangszigetelő anyagok

A Heraklith hő- és hangszigetelő anyagok az épületszigetelés minden területén használhatók:

- külső, belső oldali hő- és hangszigeteléshez
- tetőtéri burkoláshoz
- egy, illetve többrétegű válaszfalakhoz
- hőhidak kiküszöböléséhez
- bentmaradó zsaluzatokhoz
- úsztatott és száraz padlószerkezetek hő- és hangszigeteléséhez
- speciális álmennyezeti lapjaink segítségével akusztikailag és esztétikailag kiváló álmennyezetek készítéséhez.

A Heraklith és Heratekta lapok előnyös tulajdonságai:

- jó hő- és hangszigetelők
- nehezen éghetők
- jól vakolhatók hagyományos és gépi vakolatokkal is
- ellenállók növényi és állati kártevőkkel szemben
- vegyileg semleges, környezetbarát
- könnyen megmunkálhatók, vághatók
- lépésálló
- könnyen, gyorsan készíthető vele bármilyen felület

Forgalmazza: Heraklith-Villas Kereskedelmi Kft. Nagykapornak- Ipartelep, tel.: 92/ 62-057; 62-058, fax: 92/ 62-059,
Postacím: 8901 Zalaegerszeg, Pf. 303. Budapesti iroda: 1087 Budapest, Kerepesi u. 27/a. Tel/fax: 1/ 1338-380
Gyártja: Heraklith-Hungária Kft. Nagykapornak- Ipartelep, tel.: 92/ 62-057

Villas vízszigetelő anyagok

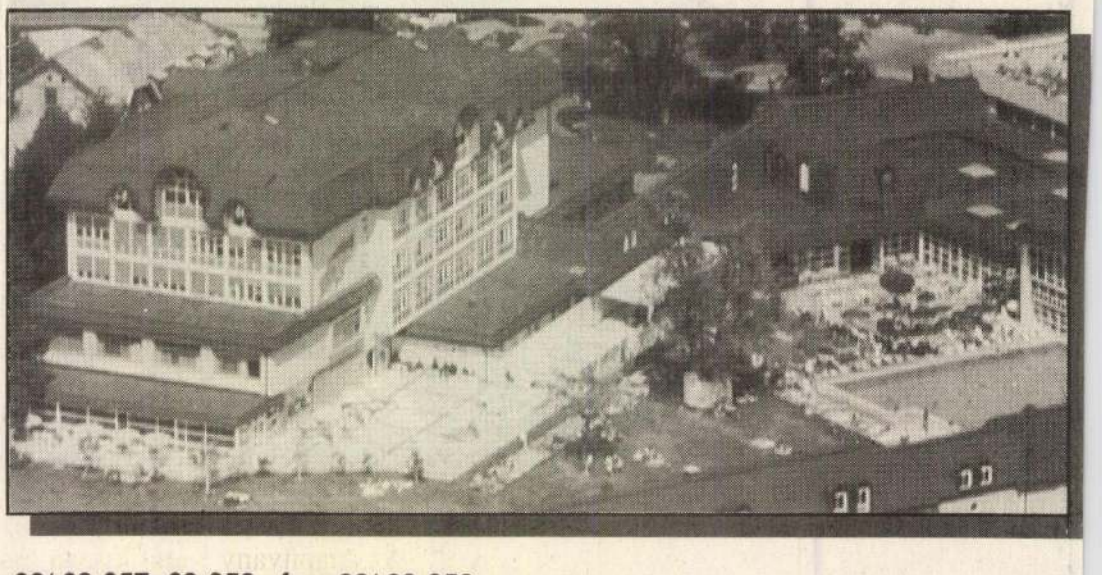
Teljeskörű megoldás a vízszigetelések minden területén:

- magas- és lapostetők, zöldtetők, hidak, parkolók, stb. szigetelése
- talajnedvesség, talajvíz elleni szigetelések
- felújítások
- speciális létesítmények

A kiváló nyugati technológia alapján készülő Villas vízszigetelő lemezek hagyományos oxidált és modifikált bitumenes változatban kerülnek forgalmazásra - kedvező áron.

Mit jelent ez Önnek?

- hosszú élettartamot, kevesebb munkát, minőségi garanciát
- többféle technológiai megoldást (hegesztéses, hidegragasztásos eljárás stb.)

FIGYELEM! A Heraklith és Villas termékeket február végéig
MÉG A TAVALYI ÁRON
szerezheti be viszonteladóinknál, illetve a Heraklith-Villas Kereskedelmi Kft.-nél!

Gyártja: Villas-Hungária Kft. Zalaegerszeg, Zrínyi u. 6. Pf. 21. tel.: 92/ 20-921; 20-922

Forgalmazza: Heraklith-Villas Kereskedelmi Kft. Nagykapornak- Ipartelep, tel.: 92/ 62-057; 62-058, fax: 92/ 62-059,
Postacím: 8901 Zalaegerszeg, Pf. 303. Budapesti iroda: 1087 Budapest, Kerepesi u. 27/a. Tel/fax: 1/ 1338-380

FERTŐD

BIRKÁS Géza: Egy elzászi nemes dunántúli utazása a XVIII. század második felében. Győri Szemle 1932

Győr : Győri Szemle, 1932

[Zum de Bulach]

wegen

741/744

Farkas Gyula: Fejek, mákfejek, tökfejek. — — karikatúrái. Nagykörös 1936, Dajka ny. 173 l. — 15 cm. 313.864

Farkas István falfestményei, újabb képei és rajzainak kiállítása. → 750(061.4)

Fáy Aladár: Nagy Imre rajzai. Padányi Gulyás Jenő előszavával. Bp. 1941, Egyet. ny. 18 l. 4 t. — 23 cm. /Szépművészet-füzetek 5./ 15.347/5

Fáy Lóránt: Rajzok. [Bp. 193?], ny. n. [11] t. — 34 cm. 401.518

Gedő Lipót: A Hétfői Társaság. 1. r. — — 104 rajza. Bp. 1934, Szerző, Pöhm ny. [8] l. 104 t. — 31 cm. 23.432/1

Gedő Lipót: Magyar műgyűjtők és bibliofilek. → 700

Gedő Lipót — Gellért Lajos: Száz színész egy sorba... [Karikatúrák.] Rajzolta — —. Bp. [1923], Amicus. [112] l. — 17 cm. 199.059

Gellért Lajos — Ternay István: Egy cigány, egy király... /Egy jó tanácsot./ [Karikatúrák.] Rajz: Gellért Lajos. [Szöveg]: Ternay István. Bp. 1930, Szerzők, Weiss ny. 180 l. — 27 cm. 69.871

Gellért Lajos — [Ternay] István Tyrnauer: Egy cigány, egy király... Gellért Lajos rajzai, karikatúrái. Tyrnauer István szövege. Bp. [1928], Szerzők, Weiss ny. [314] l. — 29 cm. 68.551

Kenyeres György: Színészeink. [Ceruzarajzok.] Bp. [1943], Fischhof ny. 1 lev. 56 t. — 25 cm. 154.579

A **képzőművészet** iskolája. A festőművészet, grafika és szobrászat technikai eljárásai. → 700

Komárnoky Gyula — Takáts Károly: Bibliai képek. 1. Ó-szövetség. Bp. 1930, Szerzők, Bethánia ny. 31 l. — 15 cm. 16.508/1

Kovách Géza: Magyar mustrák a díszítő tervezés, valamint a rajztudomány céljaira. Bp. 1926, Egyet. ny. 144 l. — 22 cm. 235.553

Ua. 2. bőv. kiad. 1930, Kellner. 63.077

Lajos Ferenc 12 rajza Ady Sirni, sírni, sírni [c. költeményéhez.] Kiad. a Szépmíves Műhely. [Bp. 1940], Szentes ny. [15] t. — 34 cm. 306.246

Ua. [2. kiad.] [1943.] /Magyar grafikusok könyvei 1./ 19.689/1

Lajos Ferenc: Ázsia. — — 12 rajza. Kiad. a Barta Miklós Társaság. [Bp. 1938], Turul. [4] l. 12 t. — 35 cm. 83.661

Ua. Kiad. a Szépmíves Műhely. [1944]. — 28 cm. /Magyar grafikusok könyvei 4./ 19.689/4

Laszgallner Oszkár: Általános tudnivalók a szabadkézirajzolásról s annak gyakorlásával kapcsolatban. Közli — —. Bp. 1942, Mérnökök ny. 16 l. — 20 cm. 143.700

Laszgallner Oszkár: Gyakorlati perspektíva. 2. bőv. kiad. Bp. 1936, Németh. 120 l. — 25 cm. 57.050

Első kiadása 1919-ben jelent meg.

Ua. 3. kiad. 1943. 147.846

FERTŐD

CSATKAI Endre: Fertőd, Esterházy kastély. In:
CSatkai Endre et al. Sopron és környéke műemlékei.
Magyarország műemléki topográfiája. 2.köt. Bp.:
AKAD:K.,1956. 2,bőv,jav.kiad. 494-511.ill.

tu gratiosissimum adventum serenissimorum
archi-ducum Francisci, et Leopoldi Alexandri
ad Enterhair. [Decinit]: I. N.P.S.H. n. [1791?]
mg.-n. [2] lav

Major Ottó

Három bemutató

Egy hét alatt három színházi bemutatót láttam: *Vaszilij Suksin* komédiáját, a *Jómadarak*-at a *József Attila Színház*ban, Gladkov Cementjének színpadi adaptációját, *„Elérkezett az idő"* címen a *Nemzeti Színház*ban és *Solohov* színpadra alkalmazott novelláit, az *Emberi sorsok*-at a Thália színpadán.

Vaszilij Suksin egyetlen színpadi művét, a Jómadarak-at különös érdeklődéssel vártuk. A sokoldalúan tehetséges szerző mindinkább megbecsült személye miatt is. Tudtuk, hogy Leningrádban posztumusz bemutatója volt; Tovsztonogov rendezte a Gorkij Színházban, s e színrevitelt a szerző már nem érhette meg. Érdeklődésünket csak növelte a fordító, *Száz György* nyilatkozata, mely Suksin színművét Gogol, a szatirikus Majakovszkij és Zoscsenko mértékével méri.

Igényeinknek ez a felcsigázása is hozzájárult bizonyára, hogy a bemutató csalódást keltett. Nem mintha a Jómadarakból hiányoznék a színpadi szerző mesterségbeli hozzáértése, vagy akár a kíméletlen szókimondás és az éles kritika, ami nélkül igazi komédia nem létezhet. A történet színhelye egy újgazdag ízléstelenséggel berendezett otthon, talmi luxus, a nálunk se ismeretlen ószeres elegancia. Alakjai: egy vállalatvezető és a felesége — Anyuci és Apuci —, s körülöttük léhűtő társaság, a férj üzértársai, ivócimborái. Hogy mivel üzérkednek, nem derül ki világosan, legfeljebb annyi, hogy a lakásban „hiánycikkek" és lopott holmik halmozódnak.

Életelvüket és gyakorlatukat Apuci fogalmazza meg ilyenformán: A lopás és üzérkedés valójában fizetéskiegészítés, mely megilleti e díszes társaság tagjait, hiszen motorja ez a gazdasági vérkeringésnek, hallgatólagosan elismert juttatás. Ami pedig a magánéletet illeti: szeretőt tartani bizonyos társasági szinten majdhogynem állampolgári kötelesség. Ezekben az „alapelvekben" a tivornyázó társaság úgy látszik, egyetért.

A dajdajozást, trágárkodást és ittas ábrándozást Anyuci zavarja meg. Szerelmes levelet talált Apuci zsebében; házastársi önérzetében megsebezve feljelenteni készül a részeg kompániát — s ez éppen a vígjátéki fordulat — azért, aminek ő maga is könnyű életét köszönheti: lopásért és üzérkedésért. Időközben előkerül az ominózus levél írója, egy bizonyos nőcske, „Pofika, a hivatásos harmadik", kimossa a házasságtörés gyanújából a csaknem rajtavesztett Apucit. Örvendezik mindenki, mármár minden jóra fordulni látszik, amikor a jómadarakra rácsenget a rendőrség. A jókedv az arcukra fagy: a kép kimerevedik.

Nem tudhatom, mit változtatott a fordító és átdolgozó Száraz György a darabon. (A narrátor beiktatása — ha jól értem nyilatkozatát — az ő hozzájárulása, és a moszkvai szleng átköltése is pesti vagánynyelvre.) Bizonyos azonban, hogy rendőri beavatkozás a színpadon még soha semmit sem oldott meg; a drámai feloldáshoz — komédiában is — összetett jellemek és végsőkig kiélezett vígjátéki helyzetek kívántatnak. A Jómadarak pesti bemutatójából éppen az hiányzik, ami például a gogoli szatírát, a Revizort nagy komédiává teszi: a lélekábrázolás mélyfuratai, s azoknak a társadalmi körülményeknek a feltárása, melyek ezt a jellemtenyészetet táplálják — tehát a valódi színpadi költészet. A Jómadaraknak ezen az alkati hiányán *Berényi Gábor* lelkiismeretes, bár meglehetősen humortalan rendezése sem segíthetett. Kitűnő színészek jól egyénített figurái igyekeznek mulattatni a nézőt. A két főszerepben *Szilágyi Tibor* (Apuci) és *Szemes Mari* (Anyuci) mint mindig, most is megteszik a magukét.

A másik bemutató, az *Elérkezett az idő Heiner Müller* német író színpadi munkája, melyet — a színlap szerint — Gladkov Cement című regénye nyomán készített. A szovjet irodalom e klasszikus alkotása, mely 1925-ben, a polgárháború után, a NEP-korszak kezdetén született, valójában csak alig felismerhető nyomokban van jelen ebben a színpadi játékban. A regény hőseinek a neve — Csumalov és Dása — megmaradt ugyan, de jellemük a színpadi változat kívánalmai szerint teljesen átalakult. S míg a regényt áthatotta a pogárháborús pusztulás utáni újjáépítés pátosza, szép hite az emberben, és a munka ma már kissé naivnak tűnő, de annak idején nagyon is valóságos romantikája — ez a mostani átdolgozás úgy hat ránk, mint egy nyomasztó álom, mint valamiféle félelmetes lidércnyomás.

Nem is az a legnagyobb baj, hogy a még élő kortársak ebben az ábrázolatban nem ismerhetnek a forradalom hőskorára, hanem, hogy aligha akad ép erkölcsi érzékű néző, aki azt a különös revolúciót, ami odafönn a színpadon zajlik, egyáltalán elviselhetőnek tartaná. Egyikmásik jelenet — például a Prometheusz megszabadítása — magában véve frappáns, a színpadkép is — *Lothar Scharsich* díszlet- és jelmezterve — többnyire hatásos, de némely színpadi látomás az éhség és a megpróbáltatások egykori világáról olyan, amilyet csak elrontott gyomorral álmodhat, vizionálhat az ember. *Tandori Dezső* fordítása szépen hangzik. A majd félszáz főnyi, odaadó együttesben külön is dicséretre érdemes *Sinkó László* (Csumalov) és *Bodnár Erika* (Dása), az igyekezetért, mellyel a vendégrendező, *Peter Konwitschny* elképzeléseit valóra váltani törekedtek.

Szemes Mari és Szilágyi Tibor Suksin komédiájában, a Jómadarakban

Más okból elgondolkoztató a *Thália Színház* bemutatója: az *Emberi sorsok*. Ez a színpadi játék *Mihail Solohov* elbeszélései nyomán készült. Színpadra alkalmazói: *dr. Jósfay György* és *Kazimir Károly*, aki egyszersmind az előadás művészeti vezetője is. Solohov elbeszéléseinek színrevitele beleillik abba a nagy igényű művészi programba, melynek során a Thália a világirodalom klasszikus remekeit igyekszik színpadi megszólalásra alkalmassá tenni. De eltekintve attól, hogy ilyen remekművek magában a drámairodalomban is bőségesen vannak — amit a Thália, sajnos mind kevésbé vesz tekintetbe —, valamely más műfaj, regény, eposz vagy elbeszélés transzponálása színpadra mindig kockázatos.

Solohov drámai feszültségű elbeszéléseinek emberi tragédiái például, ebben a leegyszerűsítő átdolgozásban, gyönge illusztrációvá, sőt nemegyszer színpadi helyzetgyakorlattá fakulnak. Még akkor is, ha oly kitűnő színészek adják hozzá szívüket-lelküket, mint *Bitskey Tibor, Harsányi Gábor, Horváth Teri, György László, Szabó Gyula* és *Szirtes Ádám*. Ezen nem változtat a folklórjellegű körítés, polgárháborús dalok felidézése és a Balettintézet növendékeinek szerepeltetése közjátékként a stilizált csatajelenetekben. A hatás olykor épp az ellenkezője a szándékoltnak; némely jelenet olyan, mintha Solohov-paródia volna.

A világirodalom remekeinek sikeres színrevitelével a Thália Színház nagy szolgálatot tett a népművelés ügyének. Még a kevéssé sikerült produkciók után is azzal vigasztalhattuk magunkat, hogy mindenesetre kedvet csinál az eredeti mű megismeréséhez, elolvasásához. Ha ezúttal is így lesz, akkor — részben legalább — mégis csak célt ér a Thália Színház új bemutatója.

Emberi sorsok — Bitskey Tibor és Hámori Ildikó

Bodnár Erika és Sinkó László az Elérkezett az idő-ben

A kastély bal szárnya a kert felől. A szökőkútból ma újra víz csergedez

A termekben hatalmas majolikavázák állnak

Megkövült zene

A fertődi Esterházy kastély — Rados Jenő „Magyar kastélyok" című művéből idézve — az általános építéstörténet egyik legragyogóbb alkotása. A kiváló szerző túllépve a szakmai irály lírai túlzásokat kirekesztő határain, e kastélyról így ír: „Az oválisan összefutó szárnyak pompás rácskapujával lezárt földszintes indításától a tömegek nagyszerű crescendóval fokozódnak a bejárattal szemben álló háromemeletes dísztermi középrészig, hogy ott az épület sajátos rokokójának minden gazdagságával csendüljenek egy hatalmas, befejező akkordba."

Íme, a tekintélyes építészprofesszor ezt az épületet zeneműként, netán Bach hatalmas végakkordokkal zengő Magnificatjaként „hallgatja". Monumentális illusztrációjaként az ismert, szellemes mondásnak, miszerint az építészet megfagyott, vagy még inkább: megkövült zene.

Tündérország

A fertődi kastélyt és a nem kevésbé híres kertet a XVIII. század második felében Esterházy „fényes" Miklós építtette. Alkotójának neve nem tisztázott, még ma is három név, J. F. Módlhammer, Jacoby és Hefele Menyhért neve között találgathatunk. Az azonban kétségtelen, hogy Miklós herceg képzeletében a teremtő gondolat akkor fogant meg, amikor 1764-ben Párizst megjárva, Versailles-ba is ellátogatott. Hazatérve azonnal hozzákezdett, hogy a Fertő-tó őserdővel borított, mocsaras tájain az egyszerű süttőri vadászházát pompázatos kastéllyá alakíttassa. Süttőr nevét akkor változtatta át Eszterházára.

Milyen volt Eszterháza? Ma már csak a korabeli leírások beszélnek róla. Tény, hogy a pompakedvelő, művelt és dúsgazdag főúr e vadvízországban egész Európa ámulatát fölkeltő tündérországot teremtett.

A tündérország kifejezést Goethétől vettük... Ő nevezte el így önéletrajzában — Költészet és valóság — a Miklós herceg által rendezett díszkivilágítást, amellyel — a cseh királyságot képviselve — II. Józsefet, a mi későbbi kalapos királyunkat, 1764 márciusában, királlyá koronázása alkalmával, Frankfurtban megtisztelte.

Az esterházi vigasságok

Ám Frankfurt csak előjáték volt... Az Esterházy kastélyt pazar, királyi pompával építették föl és rendezték be. A francia kert pedig talán még ennél is szebb lehetett. A szabályos sorokban ültetett és nyesett fasorok között nyaranta 164 narancsfa illatozott. A tisztásokon vagy a lombok között elrejtve, meseszerűen szép épületek álltak: a Komédia-ház, amelyben évekkel később Haydn vezényelte az olasz operatársulat előadásait, továbbá a Nap-templom, a Remetelak, a Diána-, a Fortuna- és a Vénusz-templom, a Narancs- és a Madárház, a Kínai táncház, valamint a marionett-színház. Mindezek káprázatos pompával voltak berendezve. S e kert kegyes vagy ledér márványfigurái, csobogó „vízugrásai" — szökőkútjai — között rendezték a messze földön híres ünnepségeket, amikor a rejtett és nyílt fények, s a még jobban elrejtett jobbágyok verejtékének, s a jobbágylányok könnyének csillogásában — miként az a Watteau-képeken látható — gáláns pásztorok táncoltatták a selyembe-bársonyba öltöztetett pásztorlányokat. 1772-ben a francia nagykövet, Rohan herceg tiszteletére adott ünnepségeken Bessenyei György gárdahadnagy úr is részt vett... Lelkes báli tudósítását ma is olvashatjuk „Az esterházi vigasságok" című művében.

A tündérország rövid tündöklését gyors bukás követte. Fényes Miklós halálával vége szakadt a vigasságoknak. Az Esterházyak családi

Az oválisan összehajló épületszárnyak között remekművű kovácsoltvas kapu nyílik a belső udvarra

FOTÓ: RÁCZ ENDRE

Ennyi maradt meg az egykori süttőri vadászházból: A Sala terrena, vagyis a földszinti szála

ékhelye újra Kismarton t, s a nemrég még pásztorjátékoktól hangos kastély és kert rohamos pusztulásnak indult.
Egy 1884-ből származó útleírásban, a többi között, már ez olvasható: „A Chinai táncoló-ház elégett, a játékszínben széna tartatik; a kertek el vannak hagyatva: ama pázsit-gyepen, mellyel 1791-ben több Nemes Vármegyénknek zászló-aljai vitéz forgásokat tettek, szemem láttára földi alma — burgonya — terem. De ama drága bagatelle, mesterséges Naptemploma, remete-ház, ékes Diána, Fortuna, Vénusz templomai is oda vannak a Sz. Miklós (Fertőszentmiklós) mellett fekvő mulató kertben."

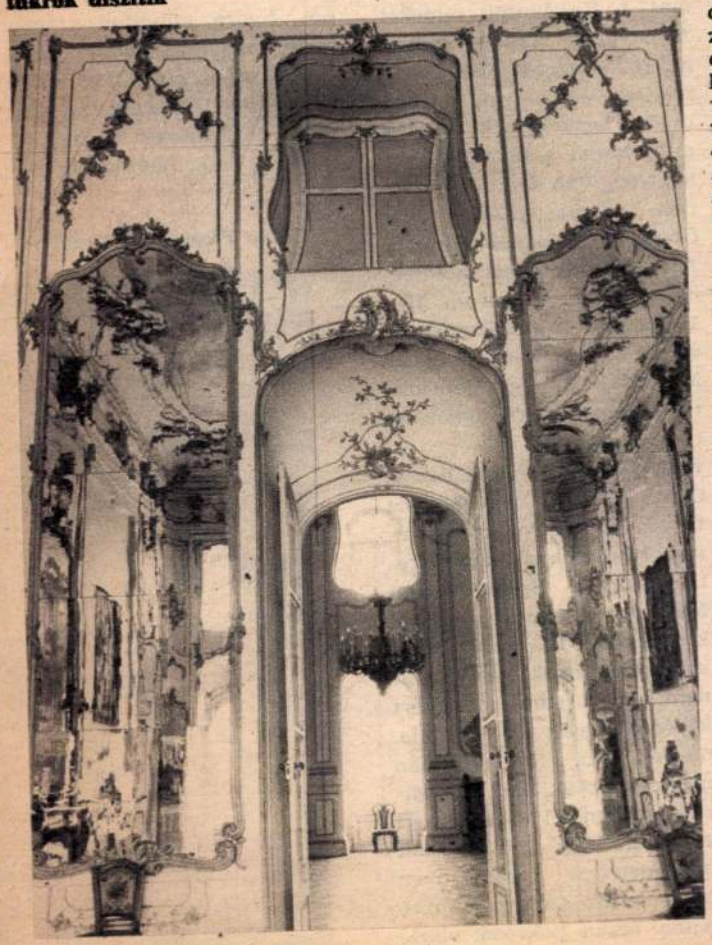
Akik Fertődről indultak

Vajon mégis, mi élte túl a fényes, zajos múltat? Nem csupán az emlékek. Tény, hogy az Esterházy család egyébbel is beírta a nevét a magyar művelődéstörténetbe. Antal herceg ásványgyűjteménye ma a Nemzeti Múzeumban látható, a család Európa-hírű kép- és metszetgyűjteményét pedig a Szépművészeti Múzeumban csodálhatjuk.

Ami azonban ma is Fertődön él — a zene. Haydn harminc évig állt a hercegi család szolgálatában, a Muzsikaházon ma márványtábla hirdeti a nagy mester emlékét. De az Esterházyak között is akadt neves muzsikus: Pál herceg, aki egyébként kiváló katonaként részt vett előbb Bécs, majd Buda fölszabadításában. Pál herceg eddig sosem hallott szép műveit, a valóban mennyei hangzású Harmonia Caelestis című kantátagyűjteményét, néhány évvel ezelőtt jelentette meg a Magyar Hanglemezgyártó Vállalat.
E szép zenei hagyományokat az eredeti szépségében újjáépített fertődi kastélyban az Interfórum elevenítette föl. Az Interfórum a Magyar Televízió és a Nemzetközi Hangversenyiroda (Interkoncert) közös rendezvénysorozata. Ez a kétévenként rendezett zenei verseny abban különbözik más nemzetközi versenyektől, hogy ifjú résztvevőit mentesíti a kezdőket oly gyakran zavaró lámpaláz gátlásaitól. A versenyek feszültsége, a zsüri s nem utolsósorban maga a közönség jelenléte, illetve a lámpalázból fakadó bénultság nem egyszer akadálya annak, hogy a versenyző képességeinek a javát nyújtsa. Ezért az Interfórum újszerű módon, a tévé kamerái elé állítja az ifjú művészeket, akik így sokkal szélesebb közönség előtt szerepelhetnek, anélkül, — egy elhibázott produkció akár meg is ismételhető! —, hogy akár a zsüri, akár a közönség zavarná őket.
Érthető, hogy az Interfórum rövid néhány év alatt nagy népszerűségre tett szert. Az európai sajtó és a tévénézők egyöntetű elismerésén túl, különösen azok a művészek emlegetik szeretettel, akik Fertődről indultak el a világsiker útján.
Így történt, hogy Fertődön, az egykor pazarlóan fényes feudális vigasságok sírja fölött ma is ott lebeg a zene — a megkövült és az élő zene — halhatatlan géniusza.

MOLNÁR AURÉL

Ahol Mária Terézia királynő is eljárta a francia négyest. A díszterem falait mennyezetig érő, aranyos keretbe foglalt tükrök díszítik

EGYEBEK KÖZÖTT...

Szerényebben

Üdvözölni szeretném annak az illetőnek nyelvi találékonyságát, aki a közeljövőre tervezett céljainkat úgy jellemezte, hogy szerényebbek, mint aminőket a legutóbbi években megszoktunk. Azért nyelvi telitalálat ez, mert a szerénység nem mennyiségi fogalom — vagyis nem egyszerűen arról van szó, hogy kisebb mértékben kívánunk haladni —, hanem magatartásbeli, szemléletbeli is, ez pedig nagyon kívánatos.

A szerénység ugyanis nem azonos a szegénységgel. Némelykor megesik, hogy egy csekély jövedelmű ember rázza a rongyot — annál szembeötlőbb rongyrázása; míg az igazán nem szúr szemet, sőt az az illő (legalábbis a mi társadalmunkban), ha a nagyobb jövedelemmel sem hivalkodik az ember. S ami igaz az egyes emberre, igaz társadalmi méretben is. Szerényebbeknek nem azért kell lennünk, mert szegényebbek vagyunk — hiszen gazdagabbak vagyunk, mint egy évvel, vagy öt évvel ezelőtt —, hanem mert szocialistábbak vagyunk. Vagyis a szerénység kötelező viselkedés egyénnek és társadalomnak a szocializmusban. Úgy is fogalmazhatjuk, hogy a szerénység: gazdaságosság, s mint ilyen, nem valami új követelmény.

Szinte hallom némelyek megjegyzését: ne csináljunk a szükségből erényt — hát vajon nem a tőkés világpiac válságából ideszüremlő nehézségek miatt eszközölt kényszer-rendszabályokat dicsérek? Mit válaszolhatok? Nem a kényszert dicsérem, hanem a bölcs felismerést. Azt tudniillik, hogy egyetlen alapvető célunkról sem kell lemondanunk, ha erőinket jobban összefogjuk és szerényebbek, igen: szerényebbek leszünk. Hogy ez mit jelent? Sok mindent, de csak egyetlen példát említek. Sokan azt tartják — és van is benne valami —, hogy a merész terv nagyobb erőkifejtésre ösztökél, így kell hát tervezni. Mert — és ez az érem másik oldala — a könnyen teljesíthető terv nem igényel erőkifejtést, jobb szervezést, töprengést.

Ez így igaz. De az is igaz, hogy a reális, magyarul, valósághű terv amúgy sem lagymatagságra épül, mint ahogyan ábrándokra sem. Itt van például egy ilyen régi gond, mint a beruházások szétaprózódása. Azzal, hogy sok mindenbe fogtunk, még nem lettek nagyobbak az erőink, nem gyarapodtak eszközeink. Ellenben a közelmúltban a kormány határozatot hozott, s kiemelt néhány különösen fontos beruházást, ezeknek a meggyorsítására minden lehetséges eszközt mozgósított és odairányított. S kiderült, hogy ilyen összpontosítással sok, korábban megvalósíthatatlannak hitt határidő elérhető, a beruházás befejezhető, a gyár termelésbe állítható, s hamarabb fog hasznot hajtani. Vagyis — és itt ez a fő mondanivaló — az erőforrások összpontosítása által, noha máshonnan nyilvánvalóan időlegesen el kellett vonni erőket, nem szegényebbek, hanem gazdagabbak lettünk, leszünk. S ebbe a „gazdagabbságba" beleértődik az a tanulság is, hogy ezután eleve így tervezzünk és fogjunk neki nagy vállalkozásoknak.

A társadalmilag jobb közérzet forrása hát nem a túlzott célok kitűzése, ellenkezőleg: a túlzás csak kiábrándulás forrása lehetne. Másrészt, persze, az sem nagy dicsőség, ha a könnyebben elérhető eredményeket tartanánk mércének. Elnézést az egyszerű hasonlatért; az a család, amely, jövedelmi viszonyait meghaladóan, egyszerre gyűjt új lakásra, gépkocsira és víkendházra, sosem lesz megelégedett, kivált akkor nem, ha erejéből nem telvén, mindenünnen kölcsönt vesz fel, eladósodik, s álmatlan éjszakákon töpreng, mit mikor hogyan fizessen vissza. Látszat szerint „mindene megvan" — csak éppen öröme nincs benne, annál több gondja. S mindez miért? Szerénytelensége miatt.

Azzal zárom, amivel kezdtem. Nem arról van tehát szó, hogy „szegény ember vízzel főz", több okból sem. Először is: nem vagyunk olyan szegény emberek; másodszor: nem vízzel főzünk. De azért nem árt elgondolkodni rajta, hogy akár mindennapon mivel főzünk, s képletesen mondva, mi van a fazekunkban. Már csak azért sem, mert a szerénység nem szégyellnivaló tulajdonság, hanem igenis erény. Hogy vajon nem szükségből csináltuk-e? — mint bevezetőben utaltam rá. Hadd válaszoljak, a gondolatmenetnek megfelelően, egy kissé másképp, mint a cikk elején. S azt mondom: de igen, a szerénység erényét szükségből csináljuk. A fejlett szocialista társadalom építésének szükségéből. Ebben ugyanis a jó gazdálkodás kötelező.

SZÁNTÓ JENŐ

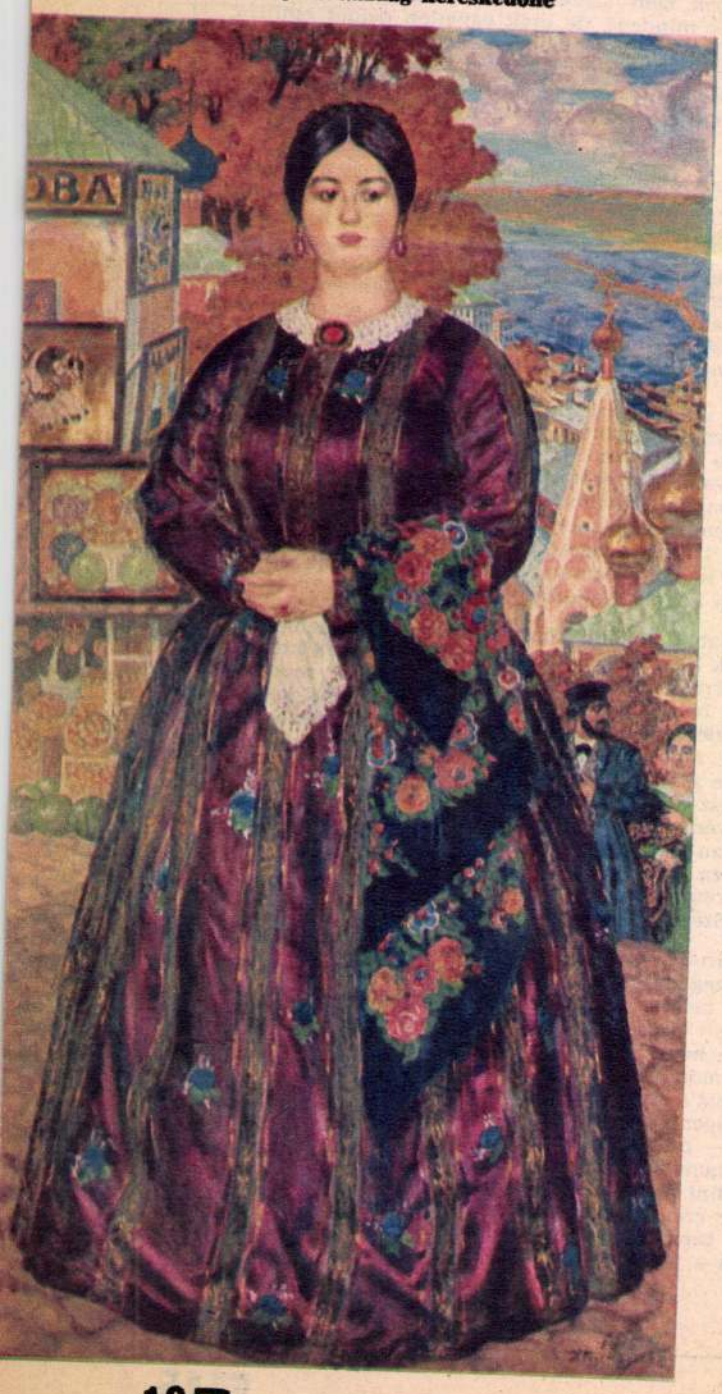
Remekművek a Szovjetunióból

Van Dyck: Lady Jane Goodwin portréja

FOTÓ: DANIS BARNA (MTI)

Kusztodijev: Gazdag kereskedőné

Henri Matisse: Colliour látképe

Gazdag és változatos anyaggal képviselteti magát a négy legnagyobb szovjet képzőművészeti múzeum a Szovjet Kultúra Napjai alkalmából a budapesti *Szépművészeti Múzeum*ban. A budapesti múzeumok kincseit 1975 áprilisában Moszkvában bemutató kiállítás viszonzásaként érkezett 35 festmény között orosz, francia és németalföldi képek adnak ízelítőt a moszkvai Tretyakov Képtár és a Puskin Múzeum, a leningrádi Ermitázs és az Állami Orosz Múzeum alkotásaiból. A válogatók ügyeltek arra, hogy a nagy múzeumok gyűjtési körének legjellemzőbb darabjai és az orosz világ hangulatát tükröző művek érkezzenek Budapestre.

Időben a legkorábbi, a 17. századi németalföldi művészet kiváló mestereit reprezentáló rész, melyben láthatjuk például Van Dyck, Pieter de Hooch, ifj. David Teniers, Jan Steen alkotásait. A Puskin Múzeum küldte el a kis méretű „Hitetlen Tamás”-t, Rembrandt remekét. A lenyűgöző „Tudós képmása” a leningrádi Ermitázsból érkezett. Ugyancsak a leningrádi egykori Téli Palota múzeummá alakított termeiből való Van Dyck arisztokrata dámája, Lady Jane Goodwin tulipános portréja. A 17. századi németalföldiekhez csatlakozik három 18—19. századi orosz alkotás, középütt az 1800-as évek Moszkvájának egy jellegzetes látképe, a templomok tere a Kremlben.

A Tretyakov Képtár és az Orosz Múzeum nagyobbrészt 19. század végi orosz művészeti alkotásokkal képviselteti magát a Szépművészeti Múzeumban. Az együttesből kiemelkedik Ilja Repin híres kompozíciójának, az „Akit nem vártak” című, jól ismert képének egyik első vázlata, melyen az ajtónyílásban megjelenő alak, akit a polgári kényelemmel berendezett szobában ülő család riadt meglepetéssel fogad, nem férfi, hanem szőrmekucsmás, hátán ócska pokrócot viselő női figura, szibériai száműzött forradalmár, vagy börtönből most szabadult, már félig elfeledett családtag. Az orosz tájfestészet kiemelkedő alakjának, Levitánnak fi-

Pablo Picasso: Üvegedény

Forlóendrédi műemlékei

ej irodalma

l.

Csatkai sopronmegyei

II. 27. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Fertőfehéregyháza

(Donnerskirchen)

Villa rustica (vidéki major) és basilica rustica (kis vidéki templom)

Ókeresztény oltáriasztal töredékei IV. század

Nagy Lajos: Pannonia sacra. Serbent István

I. 97. l. 126 l.

9

ágos Bizottsága

ny { száma: 19
kelte: 19
beérkezése: 19

k száma:

lintézett szám:

áma:

áma:

sta:

Fertőfehéregyházai

(Donnerskirchen)

rk. templom

nyitóéremből 1676

l.

Thurfelrödumántól

169. l.

Pásztorancnka, honnan vármegyei

VI. 162

Fertői pihenő
Ercsi

l.

Thirfeldődumáink

156. l. Reppel

Róma VI. 275.

Fertőmegyei

(Sopron vm.)

Plébániatemplom

Zádor – Rados

177. l.

Instalace cir. 40000.-
Jeges 500.-
Spalitis

Erby 60.-
" 147.-
Spekule 109.-
Zrcadlo 227.70
Vcasi 255.-
11.28
800.98

Eisler
Alkoholy

856.-
292.-
87.-
1235.-

27100.-

Reichenberger
Rei. Fotos
Kuchynes
Spalicu
Pojisteni kostelu

Fertőrákosi (Kroisbach) pinceházak

1.

Thirfeld-dűlő

162. l.

~~Római vasgyűrű VI 270~~

FERTŐRÁKOS (Sopron)

Fertőrákos

RMV 6, 162–163 l. — PÜSPÖKI KASTÉLY, venne az alábbi szentélyből két Mithras-domborművű.

RMV 6, 162 l. — PELLENGÉR régi

RMV 6, 163 l — MITHRAS – SZENTÉLY sziklába vájott domborművel, melyen a bikát ölő Mithrast ábrázolja, jobbra Cautes, balra Helios alakjával, kutyával és kígyóval. Kr. u. III. század.

Csatkai Endre: A pertorálhoz füzetek
kartély

Kny. Sopron Gremb.
8°, 5K, 6L, Sopron, 1939

Pertorálhoz füzetek
kartély

látni az idegent, aki egészen közel ül Ágneshez. Ágnes keze a páholy peremén fekszik.

Jól látni, hogy az idegen kezét Ágnes kezére teszi.

III.

Nem várta meg a szünetet. Letaposta szomszédainak lábát és kirohant a nézőtérről. Kiszaladt, kirohant a Dunapartra. Hát ez volt a halaszthatatlanul fontos elfoglaltság. És éppen ma este.

Ma, amikor meg akarta mondani neki, hogy kettőszázhuszra emelték fel a fizetését. És van barátja, aki rendesen él, pedig csak kettőszázra nősült.

Majdnem egy óráig barangolt cél nélkül, tele rettentő nagy fájdalommal. A nyirkos havas eső átáztatta cipőtalpát. Ekkor felment az Erzsébet-hidhoz és rászállt egy hetvenkilences villamosra.

Kiment Ágnesékhez.

Zsuzsi nyitott ajtót.

— Uristen — kiáltotta, amikor a férfi meggyötört szemébe nézett, — mi történt magával?

A doktorka le sem vette kabátját. Ugy tántorgott be a meleg szobába, ahol lerogyott a nagy bársonyszékbe. És csaknem sirva mondta el, mit látott az Operában.

IV.

Ágnes fél tizenegykor jött haza.

Az előadásnak tizkor volt vége.

Megállt a sötét lépcsőházban és fázós ujjaival kikotorta retiküljéből a kulcsot.

Pezsgő, kaviár helyett hát paprikáskrumplit fog vacsorázni.

Buta volt. Klári benn a központban okvetlenül butaságnak minősitené, amit tett.

Hiszen nem történt más, mint, amikor előadás után taxiba ültek, egy erőszakos férfiszáj tapadt a szájára. A szájára, hajára, nyakára, arcára, homlokára. Először védekezni sem tudott, de aztán beleütött egész kezével a férfi képébe. Micsoda csirkefogó. Még akkor is hazudott. Bécsbe hivta. Menjen el vele Bécsbe, ott elveszi feleségül. Aztán kimennek együtt Amerikába. Gyárai vannak San Franciscóban.

De ő csak ütötte, ütötte. Megállittatta a taxit is. A férfi könyörögve próbálta visszatartani.

Ezért kapott még egy külön pofont.

Szegény kis doktorka. Nem, Ágnes jobban érzi magát havi kétszázzal Budapesten, mint milliókkal San Franciscóban.

Boldog volt, hogy megpofozta San Franciscót.

Zsuzsi, ugy látszik, már alszik. De nem. A szobából világosság szürődött ki. Ágnes benyitott az ajtón.

Először ugy állt, mint akit fejbevertek. Aztán nevetni kezdett. A szeme teli volt könnyel, de mégis nevetett.

A szegény kis doktorka vörösen engedte ki ölelő karjai közül a hugát. Zsuzsi felugrott, de nem jött zavarba.

— Megkérte a kezemet, — mondotta gunyosan. — Remélem, ránk adod nővéri áldásodat.

RÉGI PELLENGÉREK

Irta: CSATKAI ENDRE dr.

Százszor használt kifejezés: pellengérre állitani. Vajjon mit jelent? És vajjon honnan ered? Azt jelenti, hogy valakit megtesznek világ csufjává. Ma képletesen értjük, de hajdanában valósággal kitették az illetőt a közmegvetésnek.

17. századbeli pellengér Fertőrákoson

A pellengér gyakran szereplő tárgy volt a városok és mezővárosok életében. Német találmány volt, kőből faragott magas dúc, amelyet ők Prangernek neveztek el és ide kötözték ki a különböző vétkeseket, hogy bárki kitölthesse rajtuk csufolódó kedvét. A magyarok is átvették a nyugati kultura egyéb áldásaival, csak a nevét változtatták meg; a pellengér szó kialakultáig irták és mondták perengernek, plengernek.

Heltai Gáspár hires, 16. századbeli krónikájában olvassuk, hogy *Zách* Felicián fejét a király pellengérre tüzette ki. Bizony véresebb századokban szomoru szerepe volt, sőt körülötte még a földet is becstelennek tekintették, odatemették sok helyen a kivégzetteket. De a békésebb századokban mindinkább békés lett jellege. Pozsonyban csak tolvajokat kötöttek ki; rágalmazókat több napig, főként pedig vasárnap. Sopronban is főleg a tolvajokat büntették vele. Cédulát tüztek a kiállitott gonosztevő mellére, hogy mindenki tudja, mit követett el. Máskor szőlőtolvajokat a lopott gyümölccsel rakták körül. Mivel abban az időben az ujságok alig irtak törvényszéki riportot, igy rövidebb uton tudta meg a közönség, mi ujság Themis istenasszony körül.

A pellengért a főtéren állitották fel. Egyuttal jele volt a vásártartási jognak is. Nem hiába tart a biró és a kalmár mérleget a kezében, a pellengér jelképesen egyesitette őket. Oszlopán rendszerint lánc és golyó jelezte az igazságszolgáltatást, valamilyen tartó pedig, amelyre zászlót vagy kardot szereltek egy héttel már a vásár előtt, jelentette, hogy a vándorló kereskedőnek érdemes e helyen megállni. Hajdanában a vásárokon sok minden megengedett volt, ami rendes körülmények között az áruk elkobzásával járt.

Az emberségesebb gondolkodás kihuzta a gyéknyt a pellengér alól; a legtöbb városban lerombolták, mint a barbárság emlékét. Pedig kár volt, mert nem egy helyen nagyon szépen faragott oszlop volt. Fennmaradt példának okáért a kismartoni pellengér rajza. 1550-ben készült és bizony nagyon tetszetős formájunak lehet mondani. Kismarton környékén egész sor ilyen pellengér máig látható. Kisebb mezővárosokban, ahol régebben is inkább csak a vásár jelzésére szolgáltak. Igy Margitbányán, Fehéregyházán (a 17. századból), Széleskuton, Vámosderecskén, Alhón, Szarvkőn, Pinkafőn. Vásár, illetőleg bucsu előtt ma is kitüzik ezekben a falvakban a rozsdás kardot. A régi Sopron vármegye területén már csak egy pellengér van meg: Fertőrákoson. Ez is a 17. századból való még s a régi idők értékes emléke.

Fertőfehéregyháza terén ma is áll a régi pellengér

Vasnap 1936. 3/II

Fertőrákos

AMATŐRÖK

a rádió és televiziós tudományok szolgálatában

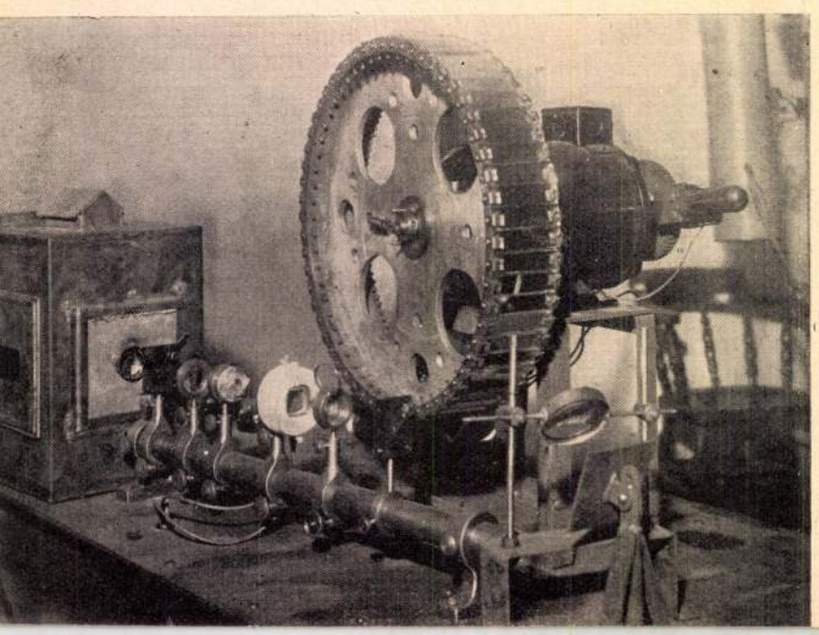
Kenjiro Takayanagi japán egyetemi tanár, a távolkelet „Baird"-je, aki sajátrendszerü távolbalátó készülékével uj alapokra fektette a televizió ügyét

Kenjiro Takayanagi professzor, a japánok fiatal és hires rádiófizikusa nemrégiben Angliában járt, hogy tanulmányozza az európai államok rádió- és televiziós berendezéseit. A távolkelet tudományos és amatőr köreiben *Takayanagi* neve éppen ugy ismert, mint Amerikában *Lee de Forrest* mérnöké, vagy mint nálunk Európában a Nobel-dijas Marconié, vagy Brauné. Nevéhez annyi értékes és korszakalkotó találmány füződik, hogy elsorolni is sok volna. S ez a fürge kis emberke, aki azt hitte, még mindig keveset tud, s akit Európa tudományos köreiben Kelet *„Baird"*-jének neveznek, átjött Európába tanulni. Hogy mit tanult, mit se, — ne kutassuk, annyi bizonyos csupán, hogy a B. B. C. meghivására egyetlen előadást tartott az angol rádióban, s ennek az előadásnak keretében számolt be a távol-kelet rádió és televizió jelenlegi állásáról.

A rádió hallgatói, előadásából mindenekelőtt megtudhatták, hogy Japán Amerikából importálta a rádiótudományokat és nem Európából, s igy nemcsak lépést tarthatott, hanem sokban meg is előzte tanitómestereit; messze magamögött hagyva a lassankullogó, vén Európát. Ezek szerint pedig nem sok tanulnivalója akadt Angliában sem.

Nem is ez a fontos. Egész más irányu érdekessége is akadt *Takayanagi* előadásának. Csepülte a tudományt, melynek ő is apostola és égig magasztalta az amatőröket, akik — szerinte — értékesebb uttörői voltak a rádió és televizió mai tudományának, mint maguk a világhirü fizikusok és mérnökök. Példákat hozott fel, tényeket sorolt fel, „schwarz auf weiss" bizonyitotta, hogy az amatőrök segitsége nélkül a rádiózás és távolbalátás még ma is csak gyermekcipőkben topogna, száz év mulva se tartana ott, ahol ma tart.

Amatőr távolbalátó-készülék. Összeállitotta és üzemben bemutatta Mr. Bailey angol amatőr

Hogy komoly megállapitásaihoz mit szóltak a tudósok, nem tudjuk. Mindenesetre érdemes megállni egy pillanatra és elgondolkozni a hires professzor szavai fölött.

A tudomány valóban sokat köszönhet az amatőröknek. Számtalan értékes és gyakorlatilag bevált tapasztalat alapján fejlődött például a rövidhullámu rádiózás. Névtelen és lelkes amatőrök versengéséből születtek meg az egyszerü eszközökkel barkácsolt amatőr adó-vevő készülékek és az áthidalt tizezer kilométerek. Emlékezzünk csak a Nobile-expedició megmentésére. Az antennákkal folytatott kisérletekre, a vételi megfigyelésekre és a sok ezerre menő értékes, apró találmányra, melyek ismeretlen emberek agyában születtek, hogy aztán gazdagitsák a tudomány tárházát.

A rövidhullámok birodalmában ezernyi lehetőség kinálkozott az amatőrök számára, s hogy itt maradandó értéket alkottak, bizonyitéka a televizió, a drótnélküli telefon, rádióhullámok alkalmazása az orvostudományban; mind, mind áttértek a rövidhullámokra, azokon a tapasztalatokon keresztül, amelyeket az amatőrök *gyakorlatilag* igazoltak.

Takayanagi, aki elsősorban a távolbalátás problémáját kivánta Angliában tanulmányozni, állitásait magában Angliában beszerzett dokumentumaival bizonyitotta. Többek között bemutatott egy amatőr-távolbalátókészüléket, amit Bailey nevü amatőr saját elgondolása alapján épitett és amely kitünően müködött. Angliában — ahol most egymásután helyezik üzembe a televiziós adókat — ezidőszerint több amatőrkészülék van forgalomban, mint amnenyit piacra hoztak a gyárak.

A japán amatőrizmus fejlődésére jellemző — amint *Takayanagi* mondta —, hogy az elmult öt év alatt hetvennél több amatőr-egyesület létesült Japánban, tehát csaknem annyi, mint amennyi egész Európában müködik. Ennél szebb bizonyitványt még nem állitottak ki az amatőrök számára.

Lehet, hogy a japán fizikus professzor amatőrszeretetét nem veszik komolyan a technika csodadoktorai és tudósai, s talán — érzékenységből — cáfolni fogják az amatőrök érdemeit, amit a tudomány szolgálatában névtelenül és csendben kiverekedtek maguknak, de mindez nem változtat a tényeken.

Az amatőrök, mint szerény munkáspionérok, tovább dolgoznak a közös, nagy cél érdekében és tudásukat elismerés nélkül is leteszik az előretörő és kulturát jelentő tudomány asztalára.

Kenjiro Takayanagi — aki maga is amatőr volt —, a londoni rádión keresztül az egész világ névtelen uttörőit üdvözölte.

W. R.

Mikor az autó elindult, — a tiszteletest is magukkal vitték, — Szivecském még visszatekintett. Ott állt a szemüveges asszonyka a verandán, a hajnalkák között, a gyermekeivel.

— Verseket is szokott írni szegényke, — mondta a pap, — és többet dolgozik amellett, mint két szakácsnő meg három szobaleány. És bírja. Mert segíti a jó embereket az Isten.

— Milyen sok jó ember van a világon, — mondta Szivecském elégedetten, — Pedig az emberek hogy jajgatnak néha, hogy rossz a világ.

Özvegy Matyi Józsefné udvara nem volt olyan rendben, mint ahogyan tetszett volna Jánosnak. A szénakazal is ferdén állt, a disznóól mellől hiányzott a kerítés három léce. A kút kávája rothadt.

János morogva csóválta meg a fejét és panaszolva mutatta Szivecskémnek, míg a tiszteletes meg Lelkem bementek a konyhába, az öregasszonyhoz.

— Azért nehogy szemrehányást tegyen neki! — intette őt Szivecském. — Ha majd itt lesznek, szépen rendbehoz mindent. Bizonyosan ő is jobban szeretné, ha nem lenne semmi hiba.

János keserűen legyintett.

— Olyan nincs, hogy ő ne találjon kifogásolni valót...

Kisvártatva a téglás tornácon megjelent a pap. Intett Jánosnak. János piros füllel indult befelé.

— Vigye a papucsot meg a melegítőt! — szólt utána Szivecském, de mert János nem hallotta már, utána sietett.

Homályos konyhácskában ült az öregasszony, fekete kendőjét a homlokába húzva. Csupa csont és bőr volt. Sovány fekete kezét előrenyujtotta.

— Na, te vagy az, te híres? Hát kell-e fucska?

— A gyerekeimnek kellene, öreganyám, — felelte alázatosan János. — Legyen egy kis szíve.

Az öregasszony pislogott. Jánosra nézett. Az görnyedten állt. Vártak.

Ebben a pillanatban ért oda Szivecském. Odament az öregasszonyhoz.

— Nézze csak, édes lelkem, ezt magának hozta János. Jó meleg papucs. Ez meg melegítő. Ide forró vizet kell beönteni, aztán a palackot bedugja a dugóval és ha fáj a dereka, ráteszi. Nagyon jó!

Özvegy Matyi Józsefné megtapogatta a papucsot, aztán a gumimelegítő után nyúlt.

— Van ilyen a jegyzőéknél, de kisebb — motyogta. — És nem ilyen szép piros. János hozta nekem?

Jánost közelebb tolta a pap egy lépéssel. Únszolta valamire. János nagyokat nyelt.

— Gyerünk innen, — mondta Lelkem. — A tiszteletes úrnak temetésre kell menni, az autó meg magában áll odakint és a kölykök tönkreteszik a tülköt.

Megnézte az óráját.

— Egy negyedóra múlva jöjjön ki, János.

Kimentek és beültek az autóba, miután elbúcsúztak a derék paptól.

Lelkem odaszólt a feleségének:

— Nem adtad volna oda annak a vén boszorkánynak az új selyemruhádat is?

— Ugyan, — mondta szemrehányóan Szivecském. — Te pedig mennyit fáradtál miattuk! Egészen ki vagy izzadva. Várj, megtörülöm a homlokodat.

János három percet késett, de nagyon jókedvű volt és nagyon piros volt az arca.

— Jöhet a család! — rikkantotta vígan. — Azt mondja, mindjárást hozzam őket, mert látni szeretné a dédunokáit... Mondtam, hogy amint a szolgálatom engedi és a méltóságos úrék hazamennek, jövünk...

— Jól van, János, — mondta Lelkem. — Most pedig menjünk be éjszakára Miskolcra, ha már erre járunk.

Mialatt az autó Miskolc felé futott, Szivecském csöndesen így szólt:

— Ha visszamegyünk Pestre, János akár mindjárt elviheti a családját Monostoraljára. Annak a Magduskának minden nap új veszedelem.

Közben Monostoralján, a szomszédban, vizet forraltak. Betették a gumimelegítőbe. Rácsavarták a dugót. Aztán özvegy Matyi Józsefné kiült a tornácra, az asszonyok meg ünnepélyesen sovány derekára tették a melegítőt.

— Süt, mint a kemence, — mondta elégedetten az öregasszony s megtörölte a száját.

— Adjátok rám a papucsomat is!

Így ült ott estig és ki nem fogyott a látogatókból. A kácsák jókedvűen totyogtak az eperfa alatt.

TIZENHATODIK FEJEZET.

A BEJELENTŐLAP.

— Most már aztán hiába minden, — gondolta Edit másnap, amikor felébredt. — Vissza kell mennem. Vissza a Dembinszky-utcába, meg Klein úrhoz.

Olyan gyötrő érzése volt az éjszaka, hogy legszívesebben azonnal szedte volna a holmiját.

Reggel még kitakarított, szellőztetett, megetette a verebeket, aztán megfürdött, elolvasta az ujságot és megreggelizett.

— Vége a pünkösdi királyságnak, — szólt önmagához szigorúan. — Indulás!

Töprengett, ne vasalhatná-e még ki a ruháját. De úgyis sok gázt égetett már.

Friss nyári reggel volt, csupa tisztakék selyem az égbolt, a lakásban ragyogott a napfény és a függönyök repkedtek a könnyű szélben.

Nagyon fájt a szíve.

Megszámolta a pénzét. Két pengő és tizenhat fillérje volt.

A hálószobában megállt a három arckép előtt. Nagyot sóhajtott.

— Úgy-e, ti megengednétek, hogy itt maradhassak?

Az arcképek nem feleltek.

Indulni kell. A Dembinszky-utcába. És Klein úrhoz.

Mégegyszer visszatekintett a szomorúan mosolygó szőke leány képére. Intett neki a kezével. S amint intett, a kis asztalról leverte az állónaptárt. Felvette. Ránézett. Meghökkent.

— Ma vasárnap van, — mondta félhangon és a képekre mosolygott. — Ma nem mehetek Klein úrhoz. A Dembinszky-utcába se mehetek. Ernő egész nap otthon lesz... ha pedig kirándult, akkor az anyja sincs otthon és be van zárva a lakás.

A tücsök cirpelt a fürdőszobában. Odakint pedig megszólalt egy harang. Nem lehetett tudni, az új evangélikus templom harangja-e, vagy a Lenke-úti református templomé? Vagy talán a Szent Imre-úti kápolna harangját húzták meg ebben a pillanatban? Harangszó volt, áhitatos és ünnepi.

— Vasárnap van! — mondta Edit mégegyszer és a lelkiismerete elhallgatott.

Aztán elmúlt a vasárnap. Ezernyi fénycsillag gyúlt ki utcahosszat és millió fénycsillag ringott odafent, az égen. Edit az erkélyről nézte.

— Holnap ilyenkor már nem leszek itt, — gondolta és elbúsultan itta meg az utolsó csepp tejet, ami az üvegben maradt a mai literből.

Este még sokáig rádiót hallgatott. És nehezen aludt el.

Másnap újrakezdte a búcsúzkodást a képektől, a lakástól, az erkélytől. Ivott egy pohárka tejet, de nem volt étvágya. Mintha minél hamarább el kellene

Magyar Képeskönyv. A fertőrákosi mészkőbánya. Dulovits Jenő fényképe

Szivecském kinyitotta a táskát, kivett belőle egy lapos gumipalackot, meg egy pár, egészen új papucsot. Mielőtt elindultak volna, akkor vette.

— Nézze csak, János. Úgy gondoltam, jobb lesz, ha ajándékkal toppan be a nagyanyjához. Adja majd oda neki ezt a papucsot, meg ezt a melegítőt.

Most jött ki Lelkem. Sietett.

— Mi az itt a kocsiban? Vigye ezt a táskát innen, János. Most nincs idő rakosgatásra. Vásárt akartok csapni? A paphoz megyünk.

Lelkem csupa buzgóság volt. Azt az értesülést nyerte a jegyzőtől, hogy minden úgy van, ahogyan János mondta s hogy a pap az egyetlen, akinek a szavára talán ad valamit az öregasszony. Mert keményszívű! A rokon, aki nála lakott, rég meghalt már, de inkább idegent vett maga mellé, az unokáját nem hívta.

A pap éppen öltözködött, temetésre kellett mennie. Szivecském meg Lelkem megvárták a verandán és összebarátkoztak a két kisleányával, meg a három kisfiával. A papné a konyhából jött elő. Szemüveges, vékony asszonyka volt, lisztes kezét törölgette. Ő főzte az ebédet, ő tartotta rendben a kertet, ő tanította a gyermekeit, mert magántanulók voltak.

— Nem bírjuk, kérem, intézetben tartani őket. És így legalább itthon lehetnek, velünk...

Felragyogott a szeme, amikor rájuk nézett.

Új Idők 1934. okt. 28. 44. sz.

A pápa és a baráti nemzetek államfői meleghangu szerencsekivánatokkal üdvözölték a Kormányzó Urat

A Kormányzó Ur születésenapja alkalmából külföldről elsőnek érkezett a pápa meleghangu üdvözlő távirata.

Hitler Adolf, a Németbirodalom vezére és kancellárja sajátkezüleg irt levélben fejezte ki szerencsekivánatait. A levelet a Vezér megbizásából *Jagow* budapesti német követ nyujtotta át a Főméltóságu Urnak.

Victor Emánuel olasz császár és király szivélyes távirattal emlékezett meg az évfordulóról és ugyancsak üdvözlő táviratot küldött *Pu-Yi* mandzsukói császár, *Gusztáv* svéd király, *Boris* bolgár király, *Franco* spanyol államfő és *Risto Ryti* finn államelnök.

Táviratt al fejezték ki jókivánságaikat *Mussolini* olasz és *Linkomies* finn miniszterelnök, *Göring*, a Németbirodalom marsallja, *Ribbentrop* németbirodalmi külügyminiszter, *Mannerheim* finn marsall, továbbá számos követ és kimagasló külföldi személyiség.

„A magyarságnak egy emberként kell követnie a hivatott vezért"

A szegedi tanyavilág egyik nagymultu gazdasági egyesülete, a Lengyelkápolnai Gazdakör fennállásának 50-ik évfordulója alkalmából ünnepi közgyülést tartott, amelyen megjelent és beszédet mondott *Varga József* ny. miniszter, Szeged diszpolgára.

Beszédében elsősorban a Kormányzó Ur hetvenötödi születésenapjáról emlékezett meg. Méltatta a Kormányzó Ur történelmi jelentőségü munkásságát, majd rámutatott arra, hogy Horthy Miklós vasakarattal vezette a nemzetét a felemelkedés utján. Minden gondolata és cselekedete a magyarságért és a nemzetért történik.

Hangoztatta a továbbiakban, hogy a mai sulyos időkben félre kell tenni minden egyéni érdeket, mert ma az egész magyar nemzet sorsáról van szó. Ha teljes erőnkből dolgozunk, összetartunk és egymás mellé állunk, akkor az esetleg ránktörő minden megpróbáltatással sikerrel tudunk szembeszállni.

Végül hangoztatta, hogy a magyarság tömegeinek egy emberként kell követnie a hivatott vezért, Horthy Miklóst, akit a megjelent többszázfőnyi gazda hosszasan és igen lelkesen ünnepelt.

A cserkészek fogadalma

A magyar cserkészmozgalom a pestszentlőrinci cserkésztelepen ünnepi tábortüzet rendezett. Sok száz cserkész és hatalmas közönség jelenlétében az országos főcserkész meleg szavakkal köszöntötte az egész országban ünneplő cserkészfiuk nevében a cserkészmozgalom legfőbb védnökét.

A cserkészek fogadalmat tettek, hogy fővédnökük példáját követve a jövőben még fokozottabban teljesitik kötelességeiket, amelyekkel Istennek, hazájuknak és honfitársaiknak tartoznak és mindenhol ott lesznek, ahol jó munkájukkal hazájuknak szolgálatot tehetnek.

A Nemzeti Munkaközpont ünnepe

Miután a Kormányzó Ur Ő Főméltósága születésenapján, junius 18-án nem volt munkaszünet, a Nemzeti Munkaközpontban tömörült hazafias munkásság mintegy kétszáz szervezetben vasárnap ünnepelte a hetvenötéves Kormányzót. Az egyes szervezetekben nagy tömegben gyültek egybe a munkások és hódolattal, mélységes tisztelettel emlékeztek meg az ország Kormányzójáról.

Felavatták a „Harcoló utász" szobrát

Bensőséges ünnepség keretében leplezték le Szolnokon, az utászlaktanyában a mai világháboruban hősi halált halt utászok emlékműve mellett felállitott „Harcoló utász" szobrát. A jólsikerült szobormüvet — amely egy rohamcsónak orrában álló, rohamkész szuronyos utászt ábrázol — a zászlóalj parancsnok ezredes tervei alapján *Rózsahegyi János* karp. utász tizedes készitette el műmárványból.

A leleplezés előtt a zászlóaljparancsnok ünnepi beszéd keretében emlékezett meg a Kormányzó Ur 75. születésenapjáról. Utána az egyházi, katonai és polgári előkelőségek részvételével ünnepi ebéd volt az utászlaktanyában.

A vidék hódolata

Kaposvár képviselőtestülete ünnepi diszközgyülésen emlékezett meg a hetvenötödik születésenapját ünneplő Kormányzóról. *Somogy vármegye* törvényhatósági bizottságának diszközgyülésén gróf *Jankovich-Bésán József* mondott ünnepi beszédet.

Bácsbodrog vármegye és Zombor város törvényhatósága diszközgyülést tartott, amelyen a magyarság hódolatát *Tesédy Béla*, a németekét *Reszeli Ottó*, a szerbekét *Ilkics István* archimindrita tolmácsolta.

Nagyvárad Soós István polgármester javaslatára elhatározta, hogy az évforduló maradandó megörökitésére „vitéz nagybányai Horthy Miklós Egészségvédelem és Szociális Intézet" néven bölcsődét, anyaotthont, óvódát, napközi otthont és vöröskeresztes tanácsadó intézményt magába foglaló egészségvédelmi telepet létesit.

Háromszék vármegye, Kézdivásárhely, Csik vármegye és *Csikszereda* ünnepi diszközgyüléseiről táviratban fejezték ki a székelység hódolatát és szeretetét.

Pécs törvényhatósági bizottsága *Nikolits Mihály* főispán elnökletével közgyülést tartott, melyen *Fischer Béla* ny. alispán mondott ünnepi beszédet.

Mohács ünnepi közgyülésén elhatározták, hogy hódoló feliratot küldenek a Kormányzó Urnak.

Nagykanizsa diszközgyülésen *Krátky János* polgármester méltatta a Kormányzó Ur történelmi szerepét.

Zala vármegye törvényhatóságának Zalaegerszegen tartott diszközgyülésén gróf *Teleki Béla* főispán és *Tarányi Ferenc* mondottak ünnepi beszédet.

Beszterce diszközgyülésén *Sigmond János*, a vármegye románajkú lakossága nevében pedig *Budusán Octavian* mondottak beszédet.

Szentes város képviselőtestülete vasárnap leplezte le vitéz nagybányai *Horthy Miklós* életnagyságu képét, amelyet *Koszta József* festett az ujjáalakitott városi közgyülési terem számára. A diszközgyülésen *K. Nagy Sándor* polgármester és vitéz *Bonczos Miklós* államtitkár mondottak ünnepi beszédet.

Az ország minden városában és községében diszközgyüléseken ünnepelték a Kormányzó Urat és feliratokban fejezték ki a lakosság hódolatát.

A külföld ünnepe

A berlini magyar kolónia Horthy Miklós kormányzó hetvenötödik születésenapja alkalmából vasárnap ünnepélyes istentiszteleten vett részt, amelyen megjelent *Sztojay Döme* berlini magyar követ is.

A berlini sajtó igen nagy elismeréssel ir a Kormányzó Urról és a Berlinben rendezett ünnepségekről. *Az olasz sajtó* is meleghangú cikkekben emlékezik meg Horthy Miklósról.

A szófiai „Vecser" nagy cikkben ismerteti Horthy Miklós szerepét a magyar történelemben, de nagy elismeréssel számol be a többi lap is a magyarság nagy ünnepéről.

A pozsonyi „Gardista" közli a Kormányzó Ur életrajzát és kiemeli, hogy Horthy Miklós vezette Magyarországot a konszolidáció útjára.

A svájci sajtó is részletesen foglalkozik Magyarország ünnepével. A „Bund" megállapitja, hogy Horthy Miklós kormányzása alatt Magyarország területben és tekintélyben hatalmasan gyarapodott. Lelkes cikket közöl a „Neue Zürcher Zeitung" és a „Basler Nachrichten" is.

Az ankarai magyar kolónia bensőséges ünnep keretében ülte meg a Kormányzó Ur születésenapját. A magyar követségen szentmise volt, amelyen *Vörnle János* követtel az élükön megjelentek az Ankarában élő magyarok is. *Derecskei János*, a magyar kolónia lelkésze mondott ünnepi beszédet.

A portugál lapok ismertetik a Kormányzó életrajzát és különösen kiemelik azt a hatalmas munkát, amelyl Horthy Miklós Magyarországot e nehéz években a jobb jövő felé vezeti.

A vichyi sajtó kiemeli a Kormányzó messzemenő társadalmi reformjait. A rádió követendő példaképül állitja Magyarország ujjászületését és megerősödését a francia közvélemény elé.

A belgrádi *„Donau-Zeitung"* nagy cikkben emlékezik meg a magyarság ünnepéről és a német és szövetséges nép jókivánatainak ad kifejezést.

Antal István miniszter

Hódmezővásárhelyen kijelentette, hogy a háboru kritikus időszaka csak ezután következik s minden eshetőségre fel kell készülnünk

Antal István nemzetvédelmi propaganda-miniszter Hódmezővásárhelyen beszédet mondott a Magyar Élet Pártja szervezetének nagyválasztmányi ülésén. Általános képet adott a világpolitikai és a hadi helyzetről. Ennek kapcsán kitért a 2. hadsereg téli donmenti harcaira és rámutatott arra, hogy ezek a harcok — annak ellenére, hogy nem tudták az orosz kolosszus vad rohamait feltartóztatni és sulyos áldozatokkal jártak — a magyar hadtörténelem legszebb, legdicsőségesebb lapjaira tartoznak. A donmenti harcok konkluzióját világosan megjelölte a miniszterelnök legutóbbi nagy beszédében, amikor rámutatott arra, hogy *uj hadsereget kell teremtenünk* s ebből a célból minden áldozatot meg kell hozni. *A háboru kritikus időszaka csak ezután következik s nekünk minden eshetőségre fel kell készülnünk.* Életbevágó érdeke a közös hadviselésnek, hogy Közép-Európa e politikailag és katonailag olyannyira fontos részén — a Kárpátok medencéjében — *egy teljesen felkészült, ütőképes és erőteljes magyar nemzet álljon, amely biztositéka annak, hogy nehéz időkben rend és biztonság fog uralkodni Közép-Európa térségein.*

Nem lesz még egyszer 1918

— Ellenségeink — folytatta — roszszul épitették fel számitásaikat, ha azt hiszik, hogy Magyarországon még egy 1918-as összeomlás lehetséges. Ez teljesen kizárt, nemcsak azért, mert minden tárgyi okunk megvan a közös ügy győzelmébe vetett hithez és bizalomhoz, de azért is, mert a magyar nemzet lelki és erkölcsi erőinek intaktságát az utolsó pillanatig nemcsak meg fogja és meg tudja őrizni, de ezeket az erőket az elérhető legmagasabb fokra is tudja majd fejleszteni. *Ha a magyar nemzet kemény marokkal szoritja melléhez a fegyvert, a mi magyar világunkat semmi, de semmi baj sem fogja érni*, sőt ha mindvégig megtartjuk helytállásunk hidegvérét és nyugalmát, a magyar élet és a magyar jogok a háboru utáni Európában méltó és csorbitatlan helyet fognak elfoglalni.

— A belső magyar problémákat csupán egyetlen szemszögből lehet elbirálni. Abból, hogy felvetésük és munkálásuk *elősegiti-e avagy hátráltatja a nemzet háborus erőkifejtésének intenzitását.* A feltétlenül megoldásra váró három kérdéscsoport a következő:

— A gazdasági apparátus és a termelés zavartalan működésének fenntartása és továbbfejlesztése, az időszerü közellátási kérdések megoldása és végül a széles néprétegek szociális helyzetének javitását célzó jogszabályalkotás korszerü továbbfejlesztése.

A MÉP tizéves működése

— A nemzetvezetés általános célkitüzéseit — folytatta — világosan megjelölte legutóbb a miniszterelnök. Ezt a politikai célkitüzést a kormány a nemzet alkotmányos többségét képviselő Magyar Élet Pártjának támogatásával és közreműködésével munkálja. Ez a párt most érte meg alapitásának és ujjászervezésének 10. évfordulóját. E 10 év alatt a párt hűségesen, erőteljesen és céltudatosan vitte tovább a magyar államiság ujjáépitésének Szegeden elindult munkáját. A MÉP és jogelődjei voltak az első jobboldali párt Magyarországon. Sőt ma is az egyetlen nagy és átfogó jobboldali párt, ha a jobboldaliság egyik alapvető kritériumát *az alkotmányos jogfolytonossághoz való ragaszkodásban jelöljük meg.* És ennek igy is kell lennie, mert ősi, alkotmányos intézményeink — különösen pedig a parlamenti rendszer épségben való fenntartása — az egyik alapvető jobboldali gondolat. *Aki erről a vonalról, az alkotmányos jogfolytonosság vonaláról letér, az — akárhogy kendőzze a dolgot — forradalmi útra tér: a forradalom és a jobboldaliság pedig egymással ellentétes fogalmak.*

Beszéde végén a kis nemzetek problémájával foglalkozott a miniszter és ismertette azt az aknamunkát is, amelyet az ellenséges országokban az ugynevezett magyar emigránsok Benes legfőbb protektorátusa alatt fejtenek ki. Ezeknek a machinációknak az a közös hibájuk, hogy gazda nélkül csinálják számitásaikat. Mert ahhoz, hogy terveik sikerüljenek, előbb le kellene győzniök a szövetséges tengelyerőket és a mi kezünkből is ki kellene ütniök a fegyvert. Ha a megsemmisitésünkre törő igyekezetekkel szemben védekező és elháritó harcot folytatunk, nem teszünk egyebet, mint a minden egyes nemzetnek, sőt a minden egyes élőlénynek isteni akarat folytán kijáró természetjogot: *az önvédelem szent jogát gyakoroljuk.*

A belső összefogásról és a nemzetiségek jogainak tiszteletbentartásáról beszélt Pataky Tibor államtitkár

Dr. *Pataky Tibor* államtitkár Máramarosszigeten résztvett az Országzászló felavatási ünnepségén.

— Minden tettünkben, minden lépésünkben — mondotta többek között — mutatnunk és igazolnunk kell, hogy egyéni életünk csak akkor igaz és magasztos emberi élet, csak akkor igazán magyar élet, ha egész életünkkel bizonyitjuk a testvéri együvétartozásnak a tudatát, legfőképpen azt, hogy a nemzeti közösség ténye egymás jogainak tiszteletbentartását és a nemzet önzetlen, odaadó szolgálatát irja elő és foglalja magában.

— Annak a tudata, hogy a hon fiai egy nagy erkölcsi közösségnek közvetlen vagy közvetve részesei és alanyai, visszanyulik a honalapitás kezdetéig. A sorsszerü egymáshoz való tartozásnak és egymásrautaltságnak ösztönös érzése mindig felülkerekedett. Mindig győzött annak józan felismerése, hogy az önzés, a széthuzás, az irigykedés, a harc pusztuláshoz vezet, a megmaradás feltétele, hogy egymás jogának tiszteletbentartása, sőt egymás segitése, cselekvő szeretet, harmónikus összefogás nyilvánuljon e hon minden fiának magatartásában és minden cselekedetében.

— E város és megye multja követésre méltó útmutatást ad a mai nemzedéknek arra is, hogyan kell és hogyan lehet az ország vegyes nyelvü vidékein a békés, harmónikus együttélést, együttműködést magyarok és nem magyarok között megvalósitani. Azzal a hazugsággal kürtölték és kürtölik tele a világot, hogy a magyar a vele együtt élő nemzetiségeket elnyomja, azokat megsemmisiti. Az adatok tömegével bizonyithatjuk be ennek a vakmerő állitásnak alaptalanságát. Mutassanak Svájcon kivül még egy európai államot, amelyben a nemzetiségek népi erejüket, nemzetiségi mivoltukat olyan mértékben tudták megőrizni, mint nálunk. Nincsen ilyen.

— Ha mi ezer éven keresztül csak halvány kópiáját csináltuk volna a nem magyar ajku népekkel szemben, annak, amit a mi elszakitott véreinkkel szemben husz éven át alkalmaztak, hirmondója nem volna itt nem magyarajku nemzetiségnek. Ez az igazság, ezt megcáfolni nem lehet. Báró Perényi Zsigmond, Máramaros vármegye egykori főispánja, aki ma az ország zászlós ura, a Szent Korona őre, követésre méltó példája ennek a magatartásnak. Az egyenlőség, az egyenlő szabadság, az egyforma jogok elvén soha nem engedett csorbát ütni. Ezért szerették és szeretik, ezért tisztelték és tisztelik Perényi Zsigmondot ma is Máramaros vármegyében, de ennek a megyének határain tul is.

— Nem magyarok is, e megyében románok, rutének — folytatta beszédét az államtitkár — kövessék azt az utat, amelyet elődei jártak. Ettől függ, hogy méltók lesznek-e és azok maradnak-e arra, hogy az országzászló róluk is hirdesse, hogy ők hü és igaz fiai e hazának.

— Türelmesek vagyunk és belatók. Tudjuk, hogy az elmult husz év tudatos izgatása minden ellen, ami magyar, nem mult el nyom nélkül egyegyek szivében-lelkében, s a lelki átállás egyeseknél nem megy máról-holnapra. Türelmesen várunk ezekkel szemben is, mert feltétlen meggyőződésünk: a megtévesztettek, a félrevezetettek is előbb-utóbb maguktól rájönnek arra, hogy a magyar uralom és csak a magyar uralom tudja számukra biztositani azt, hogy külön népiségüket kalandoktól mentes államban, modern fejlődési lehetőséget adó, tiszta erkölcsü állami közületben teljes jogegyenlőségben és jogi biztonságban őrizhetik meg és fejleszthetik.

A fertőrákosi Mithras-szentély és Julianus császár emberáldozata

Attól az országúttól néhány lépésnyire, amely Fertőrákostól Sopronnál a határon át Ruszt felé vezet, közvetlenül a határ előtt, nyerskövekből összerakott barlang emelkedik az erdőben: a Mithras-barlang, ahogy itt nevezik. Egy Mithras istennek emelt pogány szentély maradványai ezek, a Krisztus utáni III. századból. A Mithras-kultusz Perzsiából származott és Krisztus születése előtt és után egy századdal annyira elterjedt a római birodalomban, hogy az ujonnan született kereszténységnek legnagyobb vetélytársa volt, amely olyan befolyást gyakorolt az akkori erkölcsökre, hogy még a győzelmes kereszténység is, mint hivatalos állami vallás, kényszeritve volt heti ünnepnapjául a Mithrasnak (Napistennek) szentelt vasárnapot átvenni, a szombat helyett, amely ebből a szempontból magátólértetődőbb lett volna.

Az ókori szentélynek ezeket a maradványait 1865-ben fedezte fel az ismert soproni müértő és mecénás, *Storno Ferenc*. A szentély ekkor egy beomlott épületből állott, amely részben sziklába volt vájva, mint a legtöbb Mithras-szentély, mert a perzsa hitrege szerint Mithras tüzsugár képében sziklából pattant elő, kultusza tehát összefüggött a sziklákéval. A szentély valószinüség szerint a IV. évszázadban dőlt romba és került feledésbe. Négy fogadalmi követ találtak benne, egy nagy és egy kisebb Mithras-domborművet, ezenkivül egy koporsót, benne ember-csontvázzal, amely valószinüleg emberáldozat maradványa volt, ezenkivül egész sereg hamvvedret, elégetett holttestek hamvaival. Ezek a leletek és különböző egyéb mellékkörülmények lehetővé tették azoknak az eseményeknek megállapitását, amelyek ebben a szentélyben a Krisztus születése utáni 361. esztendő szeptemberének végén lejátszódtak és amelyek kitöltik a hézagokat egy igen érdekes emberi egyéniség életrajzában, tudniillik Julianus császárében, akit, a kereszténységtől való elfordulása miatt Julianus Apostata néven ismer a világtörténelem. Az ő keresztény utódai nagyrészt elpusztitották azokat az emlékműveket, amelyek uralmára emlékeztettek és ezért mutatkozik a hézagoknak egész sora életrajzában. Ezeket a hézagokat most kisérlik meg kitölteni, de egyelőre még születési évét sem tudják biztosan.

361 tavaszán Konstantinápolyban, a római birodalom akkori fővárosában Constantius császár uralkodott, akit kicsinyessége és bosszuálló természete miatt nem túlságosan szerettek és aki majdnem valamennyi rokonát megölette. Feltehető, hogy az ő közvetlen utóda volt unokaöccse, Julianus, egyike azoknak a keveseknek, akik rokonságából életben maradtak. Julianus cézári cimmel Gallia helytartója volt és a mostani Franciaországban fekvő Vienna volt székhelye. Amikor megtudta, hogy a császár őt is meg akarja öletni, fellázadt ellene, légiói császárrá kiáltották ki és elindult, hogy a Fekete-erdőn át elérje a Dunát, amelyen aláhaladva Konstantinápolyba jutott. Utközben kapta meg a hirt Constantius haláláról, ugyhogy most már hivatalosan is, mint császár vonulhatott be Konstantinápolyba. Ezek az események ismeretesek. Abból azonban, ami a Dunán lefelé történt utazás során játszódott le, sok mindenfélét homály takar, elsősorban azt, ami a mostani Magyarország — az akkori Pannonia Superior tartomány — területén történt. Csak a fertőrákosi leletek vetnek ez eseménynek egy részére világosságot és a következő képet vetitik elénk:

Szeptember végén Julianus hajóival a jelenlegi Bécs közelében járt a Dunán. Szeptember 28-án kikötött Carnuntunban, a jelenlegi Petronellben, hogy „istenéhez imádkozzék, neki áldozzon és egyes megerősitett városokat meglátogasson", mint ahogy az egyetlen fennmaradt tudósitásban olvasható. Hogy a továbbiakat megértsük, tudnunk kell, hogy Julianus ebben az időben már elfordult a kereszténységtől s a Mithras-kultusz hívői közé lépett és hogy tulajdonképpen hadifelvonulásban volt Konstantinápoly ellen, amely vállalkozásnak kimenetelétől egész jövője függött, végül pedig tudnunk kell, hogy Mithras határozottan „katonai istenség" volt, amelynek kegyét megnyerni, Julianusnak minden oka megvolt. Szeptember 28-án Julianus a fertőrákosi szentélybe ment, amelyet Carnuntum lakói akkoriban a legszorgalmasabban látogattak és itt emberáldozatot mutatott be. Ennek maradványait találták meg, mint előbb emlitettük, 1865-ben. Másnap Sopronba ment, megtekintette a város erődítményeit, amelyek között akkor a 15-ik légió állomásozott, 30-án pedig visszatért Carnuntumba, hogy még aznap tovább utazzék a Dunán.

Hogy ennek a felfedezésnek jelentőségét kellően értékelni tudjuk, tekintetbe kell vennünk, hogy a Mithras-kultuszban véres áldozatokat csak igen ritkán mutattak be, az emberáldozatok pedig a legnagyobb kivételek közé tartoznak, továbbá, hogy mindezideig egyetlen olyan Mithras-szentélyt sem ismertünk, amely fennmaradt volna, még kevésbbé olyant, amelyben emberáldozatot mutattak be.

Az már régebben ismeretes volt, hogy Julianus császár, amidőn a következő év elején Konstantinápolyból II. Sapor perzsa király ellen indul, elindulása előtt, ugyancsak egy Mithras-szentélyben emberáldozatot mutatott be, egy fiatal nőt áldozva fel az istenségnek. Ez a szentély azonban már körülbelül a VII. században elpusztult, úgyhogy *a fertőrákosi szentély az egyetlen megmaradt Mithras-szentély, amelyben ez az uralkodó emberáldozatot mutatott be. Ezzel együtt ez az egyetlen, amelyben a Mithras-kultusz keretében bebizonyithatóan emberáldozat történt és egyúttal az egyetlen, amelyben Julianus Apostata császár mutatta be ezt az áldozatot.*

Az a telek, amelyen ez a szentély áll, a győri püspök tulajdona. A szentélyt azonban pusztulás fenyegette, mert feltárt részei súlyosan megsinylették az időjárást, ezenkivül pedig a kommün idején a vörös katonák céltáblának használták lőgyakorlataiknál a főreliefet. Az ókori emlék megmentése tehát sietős volt. A győri püspök, báró *Apor Vilmos* elrendelte, hogy ennek az egész világon páratlan ókori emléknek megmentésére minden lehetőt elkövessenek. Továbbá Sopron városának muzeumi és régészeti bizottsága elhatározta nemrégiben, hogy megkéri a püspököt, engedje át bérbe a telekrészt a szentéllyel együtt Sopron városának. Ennek fejében a város átveszi az emlék fenntartásának gondját. Az a felfedezés, hogy a fertőrákosi Mithras-szentélyben Julianus császár emberáldozatot mutatott be, az egész világ régészeti köreiben feltünést keltett, Svájc, Olaszország, Görögország, Anglia, Amerika, sőt még Japán szaklapjai is nagyszabásu cikkeket közöltek róla, úgyhogy egészen bizonyos, hogy a jelenlegi háboru után az egész világról megindul a tudósok vándorlása Sopronba, hogy a páratlan érdekességü és értékü leletet megvizsgálják.

Remek kiskocsmát

fedeztem fel a Svábhegy tövében. Öreg vadgesztenyefák sűrű lombján tör át a napfény a fehér abroszokra, a koszt meg olyan kitünő, hogy édesanyánk főztjét juttatja eszünkbe. Itt ebédelek már hetek óta mindennap — s mindennap a következőképpen:

Gyula úr (Katica néninek, a kocsma tulajdonosának pincéri teendőkkel megbizott, harmincöt éves flacskája, mogorván kiszól a söntésből): Ma csak magunknak főztünk.

Én (leskelődöm be a söntésbe, Katica nénit, a vendégek pártfogóját keresem.)

Gyula úr (gúnyosan kipislog rám): Csak én vagyok jelen.

Én (sóhajtok): Sőt, Gyula úr: maga a Jelen. (Ugy teszek, mintha belenyugodnék sorsomba, de mihelyt Gyula úr elfordul, belopódzom a kuglizóba, végigszaladok a pályán és bekukucskálok a konyhába egy kis ablakon.) Katica néni, lelkem! A fia ma is okvetetlenkedik!

Katica néni (kedves, mosolygós, parányi, — igazi „Katica néni"): Legyen csak nyugodt, fiatalúr! Mindjárt küldöm vele a levest. Aztán töltöttkáposzta is van, meg linzi sütemény baracklekvárral.

Én (elvigyorodom a gyönyörűségtől: linzi sütemény baracklevárral!) Katica néni, maga az aranyos Mult! (S rohanok vissza az asztalomhoz és diadalmasan várom Gyula urat.)

Gyula úr (dühösen hozza a tányér levest és zsörtölődik): Jaj, ez a Mutter! Tönkre tesz! És még szinültig is tölti a tányért! (Leteszi elém.) Na, tessék... De más igazán nincs.

Én (kanalazva, nyugodtan): Csak töltöttkáposzta meg linzi sütemény.

Gyula úr (a fejéhez kap): Jaj, ez a Mutter! Nem birok vele! (Panaszosan): És, meg tetszik látni, két töltelléket fog adni!

Én (részvéttel): Szörnyű! . . . De mégis jó, hogy ön se rózsafán termett, Gyula úr, hanem anyától lett, régi szokás szerint. Ez az én szerencsém.

Gyula úr: Az az ön szerencséje, hogy nem lehet bezárni a kuglizót.

Egy fiatal pár (bejön s leül): Ebédet kérünk.

Gyula úr (majdnem sirva): Ma csak magunknak főztünk, kérem.

A fiú (feláll és indul a kuglizó felé).

Gyula úr (legyint): Tessék visszaülni, hozom a levest.

Én (félóra mulva nagy harcban dúlok Gyula úrral még egy adag tésztáért. De hasztalanul. Mert határozottan kijelenti: ezt még a kuglizón át se tudnám elérni. És visszavonul a söntésbe. S hogy elejét vegye az esetleg még ezek után is támadható reményeimnek, be is csukja maga után az ajtót . . . Aki előtt azonban Isten becsuk egy ajtót, annak kinyit egy ablakot).

Katóka (Katica néni másik lánya, kinyújt az ablakon át egy adag tésztát): Tessék... ha annyira ízlik. És... ne tessék búsulni: megnősitjük Gyulát, s akkor én veszem át a vendéglő vezetését.

Én (elragadtatással falatozom a linzit): Jól van, Katóka, csak biztasson! Hiszen maga a Jövő!

(Ieszkay)

Rejtélyes éjszakai csónakszerencsétlenség a Dunán

Három magántisztviselő, *Lantos Sándor, Polgár Róbert és Schön Ferenc* pünkösd vasárnapján éjjel a komáromi Dunaparton levő Béka-csárdától a Szivi nevü kétpárevezős csónakon elindult a Népsziget felé. Kedden kellett volna Budapestre érkezniök, a *Szivi-csónak azonban utasaival együtt nyomtalanul eltünt.* A hozzátartozók bejelentették a három fiatalember eltünését. A rendőrség nyomozást indított, de csak annyit lehetett megállapitani, hogy a Béka-csárdában éjfélkor, indulásuk előtt látták őket utoljára.

Vasárnap reggel aztán a komárommegyei Piszke község határában a *hullámok partra sodorták Lantos Sándor holttestét* és alig néhány méterre onnan *parthoz vetődött a Szivi csónak* is. Ezek után feltételezhető, hogy Lantos két utitársa is a Dunába veszett. A rejtélyes halálosvégü csónakszerencsétlenség *körülményei még ismeretlenek.* A másik két evezős holttestét eddig nem találták meg.

Uj bombák a légiháboruban

Soha nem öltött még a légi háboru olyan elképzelhetetlenül óriási méreteket a negyéves világküzdelem folyamán, mint az idei tavaszi és nyareleji hónapokban — de soha sem okoztak a pusztitó légi támadások olyan hatalmas ember- és anyagveszteségeket, mint az 1943. év első felében. Ez a körülmény pedig két okra vezethető vissza, a légi háboru elfajulására és a légi bombák hatásosságának hihetetlenül gyors megnövekedésére. A bombatámadások borzalmas hatását fokozta az a tény is, hogy a támadó bombázók uj, az eddigieknél sokkal nagyobb hatásu bombákat dobáltak. A bombatechnika a háboru folyamán mérföldes lépésekkel haladt a fejlődés utján, hiszen közismert dolog, hogy a harceszközök a háboru egyetlen évében többet fejlődhetnek, mint békében egy egész évtized alatt. A katonáknak és a technikusoknak alkalmuk nyilik a háboru alatt olyan gyakorlati tapasztalatokra szert tenni, amilyeneket békeviszonyok között sohasem tudnának megszerezni. Minden fegyver és harceszköz tekintetében ez a helyzet. A bomba sem kivétel. A bombaszerkesztés és gyártás a legutóbbi hónapok folyamán igen gyors fejlődésen esett át. Amikor pedig az európai térség nyugati, déli és keleti légterében óriási légi háboru folyik, nem lesz érdektelen, ha a háboru legveszedelmesebb fegyvereivel, a legujabb bombákkal megismerkedünk.

Uj robbanóanyag a bombákban

A bombák hatását ezideig úgy növelték, hogy mind nagyobb és nagyobb bombákat épitettek. A háboru elején már igen nagy bombának tekintették az 500 kilogrammosat, ma a bombák sulya sokszor eléri a 2000 kilogrammot is. Természetes, hogy a nagyobb bombának nagyobb a romboló hatása is, mert több benne a robbanó anyag. Azonban a bombáknak a sulyát nem lehetett minden határon túl növelni, hiszen a bombázó repülőgépek teherbirása korlátozott. Igy tehát a bombaszerkesztők úgy igyekeztek segiteni a dolgon, hogy a bomba hatásának növelése végett nem a sulyt emelték, hanem a bombában levő robbanóanyag robbanó erejét fokozták. Gyakorlatilag ez annyit jelentett, hogy egy régi robbanóanyaggal töltött 100 kilogrammos bombának a romboló hatása akkora, mint egy uj robbanóanyaggal töltött 50 kilogrammos bombának. Hosszu és nehéz laboratóriumi kisérletek után sikerült a vegyészeknek ujabb, nagyobb hatásu robbanóanyagot előállitani. Általában megjegyezhetjük, hogy a robbanóanyag hatása annál erősebb hatást fejt ki, minél gyorsabban ég el. Ugyanis a robbanóanyag robbanó hatását azok a nagy nyomásu gázok teszik, amelyek a robbanóanyagokból az elégés pillanatában keletkeznek. Ugy képzeljük el az egész robbanási folyamatot, hogy a bomba belsejébe bezárt robbanóanyagból a másodperc ezredrésze alatt óriási mennyiségü, nagy hőmérsékletü, magas nyomásu gáz keletkezik. A nagynyomásu gázok természetesen utat akarnak maguknak törni kifelé és eközben óriási erővel széjjelvetik a bomba vastag acélköpenyét és vele együtt a környezetében lévő tárgyakat, házakat, épületeket. A régebbi robbanóanyagok égési sebessége másodpercenkint 4—5000 métert tett ki, a legujabb robbanóanyagok másodpercenkint már 7—8000 méteres sebességgel égnek. A régebbi robbanó anyagokból annyi gáz fejlődött az égéskor, amennyi az eredeti térfogatának 10.000-szerese. A mai robbanóanyagokból pedig a másodpercek ezredrésze alatt már annyi gáz fejlődik, amennyi az eredeti szilárd robbanóanyag térfogatának 15.000-szerese. Az uj robbanóanyagról még azt kell megjegyezni, hogy nemcsak robbanó hatása nagyobb, mint a korábbi robbanó anyagoké, hanem a sulya is kisebb. Ilyenformán a bombázógép több bombát vihet magával a nagyobb hatásu bombákból. Ezek azok a körülmények, amelyek a legujabb bombákat sokszorosan nagyobb hatásuakká teszik, mint a régibbek.

Az oxiliquid bombák

Az elmult napokban igen nagy feltünést keltettek azok a hadi jelentések, amelyek egy ujfajta bombának, az ugynevezett „Oxiliquid" bombának az alkalmazásáról számoltak be Pavolini államtitkár nyilatkozata kapcsán. Az angolszászok ugyanis már több ezer kilogrammos bombákat használnak és nem csoda, ha a bombázásoknak egész városrészek esnek áldozatul. Erre a német technikusok válaszul egy minden eddiginél nagyob hatásu bombát, az oxiliquid bombát szerkesztették meg és a német légi erők a Dél-Anglia ellen intézett támadásaik során már ezeket a nagy hatásu bombákat használták fel. Az oxiliquid annyit jelent a vegyészek nyelvén, mint folyékony oxigén, süritett oxigén. Minden valószinüség szerint az uj bombában a német vegyészek és bombatechnikusok az oxigénnek igen erős robbanóképességét használták ki éspedig a hatás fokozására az oxigént valamilyen süritett állapotban használták fel. Az oxiliquid bombák összetétele és szerkezete persze egyelőre a legnagyobb titok és valószinü, hogy csak akkor fognak a rávonatkozó valódi adatok nyilvánosságra kerülni, amikor már ezeknél is jóval hatásosabb bombákkal dolgoznak a harcoló felek. Az angol jelentések maguk is csak ugy számoltak be az uj bombákról röviden, hogy „hatásuk messze felülmulja az eddigi bombákát".

Az is valószinü, hogy a német légierők a keleti fronton — elsősorban a Gorkij hadifontosságu célpontjai ellen végrehajtott „ezer gépes" légitámadásokban is ezeket az ujfajta bombákat használták fel. Noha a fejlődés a bombatechnika berkeiben minden elképzelést felülmult, nem lehetetlen, hogy a közeljövőben még az eddigieknél is hatásosabb bombákkal fognak harcolni egymás ellen a küzdő felek.

Nadler Herbert uj vadászkönyve

Nadler Herbertnek, az európai hirü, kitünő magyar vadásznak uj könyve jelent meg: „A keleti és déli Kárpátokban" cimmel. A könyv vadásznapló, vagyis részletes és pontos beszámoló az illusztris szerzőnek a Ratosnya-patak vidékén, a felső Maros mentén, a Moldovánka-havason, a Szebeni-havasokban és az Isa-völgyében való szarvas-, őz- és siketfajdvadászatairól. Legtöbb szó esik benne a Kárpátok bőgő szarvasbikájáról.

A bőgő szarvasbika vadászatához nem fogható semmiféle más vadászat. Ezt többek között olyan vadászati tekintély állapitotta meg, mint gróf Széchenyi Zsigmond, aki pedig afrikai elefánttól alaszkai jávorszarvasig, tigristől meg oroszlántól óriásmedvéig és kaffer bivalytól vadkecskéig csaknem minden vadászható vadjára vadászott már a világnak, mégis a magyar erdők szarvasbikáját tartja a legkülönb vadnak. Nadler könyve tehát már csak tárgyánál fogva is számot tarthatna minden vadászolvasó érdeklődésére; de kétszeresen számot tarthat rá irója személye miatt, mert Nadler Herbert ennek a királyi és nemes vadnak egyik legalaposabb és legkitünőbb, európai nevü ismerője. Ő állapitotta meg ugyanis az agancsbecslés nemzetközileg elfogadott képletét, a nevezetes Nadler pontokat s döntőszavu tekintély, egyébként is mindennemü vadászati ügyekben. Hogy mit jelent egy ilyen agancsképlet megállapitása, azt csak akkor érthetjük meg, ha meggondoljuk, hogy a vad természetrajzának milyen foku ismerete, mennyi tapasztalat, mennyi szenvedélyfütötte szorgalom kell hozzá és ezenfelül még milyen különös érzék és sajátos tehetség. Hát Nadler Herbertben mindez megvan: ezek segitségével tudta a vadászat egyszerü kedvtelését művészetté és tudománnyá fejleszteni. Mert, ahogyan ő ezt a nemes szórakozást gyakorolja, az valóságos művészet, ahogy pedig tapasztalataiból az elméleti következtetéseket levonja, az komoly tudomány. Vadásznaplójából tanulhat minden vadász, mert Nadler ahhoz is kitünően ért, hogy a vadra vonatkozólag mindig a fontosat, a lényegeset, a megfigyelésre és megjegyzésre érdemeset emelje ki irásában.

De élvezettel olvashatja ezt a könyvet a nem vadászó laikus is. Mert lapjain nemcsak a vadász beszél, hanem megszólal az erdők, mezők szerelmese, a természetrajongó is, aki a hamisitatlan ősvadonban érzi magát igazi elemében. Mert a vérbeli vadászt nemcsak maga a vad, a zsákmány, a trofeum érdekli, hanem minden, ami a vadászattal velejár: az erdő, mező változatos világa, füve, fája, virága, madara, napsütése, felhője — de még a vihara is, amelyből bizony itt-ott szintén ki kell a részét vennie. Az igazi vadász nemcsak vállalja a Természet ölén esetleg rázuduló viszontagságokat és nélkülözéseket, hanem még örömét is leli bennük, mert — joggal —, férfias erőpróbát lát bennük. Nadler Herbert ilyen igaz vadász: mérhetetlen türelem, kitartás és akaraterő lakik a szivében s természetadta ügyességén és gyakorlottságán kivül ez segiti olyan nagyszerü vadászati eredményekhez.

A vadászathoz azonban még szerencsé is kell s ennek a forgandósága néha elüti a vadászt a sikertől. Néha az idegek játéka tréfálja meg, néha a vállalkozás tulmerész voltán mulik az eredmény. Nadlernek ahhoz is van bátorsága, hogy az ilyen esetekről is beszámoljon — s könyvének talán ezek a legtanulságosabb lapjai. Mert ezekből megtanulhatja a kezdő vadász, hogy a sikert, az eredményt még az olyan nagygyakorlatu, kitünő vadásznak sem adják ingyen és, hogy Nadler Herbertből is csak úgy válhatott Nadler Herbert, hogy nem csüggedt el soha semmi sikertelenségen, nem riadt vissza semmi nehézségtől.

A könyv stilusának elevenségét fokozza a szerzőnek sok gyünyörü fényképfelvétele, jeléül annak, hogy Nadler a vadászatnak ebben a kisérő, mellék-mesterségében is valóságos művész. Vajna és Bokor kiadókat a mű kiállitásáért csak dicséret illeti.

Csathó Kálmán.

A pályaválasztási tanácsadásról

Irta gról Seefried Erzsébet

Ha az ember arra gondol, hogy nemcsak saját magáért, hanem hazájáért is él, akkor a pályaválasztást az egyéni és közösségi élet legfontosabb döntései közé kell sorolnia. Az államnak az az érdeke — s ez egyezik az egyének érdekeivel is —, hogy minden polgára abban a munkakörben dolgozzék, ahol a legjobbat és legtöbbet tud termelni és ahol munkaerejére a legnagyobb szükség van. A részleges munkáshiány, valamint bizonyos pályáknak tulzsufoltsága egyformán zavarokat okoz mind a magán, mind a közösségi gazdálkodásban. A nemzeti társadalomnak fontos érdeke tehát, hogy mindenkiről megállapitsa, mire van testi-lelki készsége, tehetsége s hogy ez adottságok figyelembevételével minden munkakör megkaphassa a maga megfelelő munkásszükségletét.

Az életpályára való nevelést erőteljesen befolyásolja a szülők anyagi és a család általános helyzete. A sokszor fölmerülő nehézségeket az államnak kell áthidalnia. Az életpályára való alkalmasságot

a szellemi és testi adottságok

határozzák meg. A szellemi alkalmasságot képességvizsgálók, a testit pedig szakorvosok állapitják meg. Minden munkakör csak akkor kaphatja meg a szükséges, a rátermettséggel biró emberi munkaerőt, ha a megfelelő utánpótlás biztositása érdekében az állam pontos nyilvántartást vezet a rendelkezésre álló kiképző munkahelyekről s ha a tanoncok elhelyezését a vizsgálatok eredményei alapján szabályozza. Nyilvántartást kell vezetni az ipari és kereskedelmi szakiskolát végzettekről is, hogy arányos és gazdaságos szétosztásukat biztositsuk.

A pályaválasztás problémája előtt állnak a négy és nyolc osztályt végzett népiskolai tanulók, a polgáristák és a nem szakiskolákban érettségizettek.

Sokszor vetődik fel a kérdés, mely iskolába menjen át az ifju a népiskola, a polgári vagy más iskola után. Helyes-e az átvezetés szakiskolába vagy középiskolába? Néha meg váratlanul olyan okok merülnek föl, melyek akadályozzák a további kiképzést, vagy pedig más elhatározásra kényszeritenek.

Németországban pár évvel ezelőtt mélyrehatóan foglalkoztam a pályaválasztás kérdéseivel. Ott az u. n. iskolaátvezetéssel (Schulbahnleitung) a pályatanácsadónak is kell foglalkoznia. Neki ismernie kell az ország összes iskolatipusait és iskoláit, tájékozódnia kell a tandijakról, tudnia kell a tanévek számát, hol és hogyan lehet kedvezményt kapni stb. Ezért minden pályaválasztási hivatalban külön szakkönyvtár van, melyben az összes iskolai ismertetőket és évkönyveket megtalálhatjuk. A hivatal külön hivatalos közlönyben tájékoztatja a pályatanácsadókat az üres munkahelyekről.

Pályaválasztó hivatalok

A pályaválasztás előtti tanévben a hivatalos tanácsadók mozielőadásokkal ismertetik a tanulók előtt a különféle életpályák előnyeit és hátrányait, a munkamenetet stb.

A szülők felvilágositásáról és tájékoztatásáról is történik gondoskodás. A pályaválasztó hivatalok az iskolaépületekben szülői értekezleteket tartanak, ahol a legkisebb részletkérdésekre is kiterjednek.

Az általános felvilágositó munka után az iskolák a nekik kijelölt időben elvezetik növendékeiket a pályaválasztási hivatalba, ott orvosi vizsgálat, az általános adatok összeirása és esetleges képességvizsgálat után a gyermeket nyilvántartásba veszik, majd elhelyezik vagy más, felsőbb iskolába tanácsolják.

Az érettségizettek száma kisebb, mint a népiskolát végzetteké és a polgáristáké. Ezek egyetemet végzett, magas müveltségü és széles látókörü tanácsadókhoz fordulnak. Az egyetemi továbbtanulás hosszadalmas és drága, ezért ha a tanácsadó ezt ajánlja, felelőssége nagyobb s ennek folytán a kiválogató munka is szigorubb.

Érettségi vagy ezzel egyenrangu előképzettség mellett nagyon szép munkalehetőségek vannak — különösen a leányok részére — főleg a nevelői, társadalmi, gazdasági és müvészeti pályákon. Mint tanitónők, óvónők, gondozónők, ápolónők, diétás növérek, szállodai gazdasági vezetők, röntgen kisegitők, fényképészek működhetnek.

Képesség-vizsgálat

A képességkutatás, mint tudomány, a lélektan és a technika között áll. A képességvizsgálók tehát nemcsak lélekbúvárok. Néha müegyetemet is végeznek. Németországban ezeket a kettősen kiképzett jelölteket vették föl legszivesebben képességvizsgálókul.

A képességvizsgákat a pályaválasztási hivatalban vagy más intézetekben tartják.

Vannak csoportvizsgák és különvizsgák. Megvizsgálják a képességet bizonyos pályákra, amelyekre való felvétel a vizsgaeredménytől függ.

Másképpen vizsgálják a vizsgafeladatokat (Teste) és a vizsgaeszközöket, hogy ezek ne legyenek sem tulságosan nehezek, sem tulkönnyüek.

Külön próbák vannak a kereskedelmi, kézi ügyesség vagy a müvészeti tehetség, továbbá az értelmi szinvonal megállapitására.

Minthogy a pályaválasztási tanácsadás az egész országra kiterjed, egyetlen központi hivatal nem elegendő a feladat elvégzésére. A nagyobb városokban kerületi pályaválasztó hivatalok vannak. Ezek Németországban a központi hivatallal állandó kapcsolatban állanak és együttmüködnek. Igy ha egy kerületi pályaválasztó hivatalban a szükségesnél nagyobbszámu szabótanonc van nyilvántartásban, ugyanakkor pedig egy másik kerületi pályaválasztó hivatalban több az üres munkahely, mint a nyilvántartott jelölt, a központi hivatal a tanonchiányt az egyik kerületből a másikba való átosztással, áthelyezéssel szünteti meg.

A kerületi pályaválasztó hivatalok Németországban a munkahivatalokban vannak elhelyezve.

A pályaválasztás közgazdasági és lélektani kérdés. Ezért a hivatásos pályatanácsadók leginkább közgazdák és pszichológusok. A közgazdák természetszerüen inkább az állam érdekét képviselik: a gazdaságos, helyes pályaelosztást, a szükséges utánpótlás biztositását és nevelését, az arányos elhelyezést tartják szem előtt. A pszichológus viszont az egyén szempontjából mérlegel, minden esettel külön-külön foglalkozik s a képesség és lelkiség alapján ad tanácsot.

A pályatanácsadók kiképzését még nem szabályozták, különleges előképzésüket még nem határozták meg. Ezt nehéz is lenne szabályozni, mert a magasabb képzettségü, egyetemet végzett, vezető állásban levő pályatanácsadók mellett nagy szükség van a nagy gyakorlati tudással is biró egyéb tanácsadókra. (Pl. ipariskolai tanitók, iskolázottabb kiváló mesterek stb.) A tapasztalat azt mutatja, hogy ez utóbbiak eredeti élethivatásukból rengeteg helyzetismeretet, gondolatot, ötletet hoznak. Ezeket — különösen a részletkérdésekben — nélkülözni nem is lehet.

UT. 038

Nincs többé fájdalmas borotválkozás!

Aki Tarr-t használ, nem ismeri a borotválkozás okozta bosszuságot. Bőre nem ég, nem feszül, nem fertőzodik és a pörsenések eltünnek. A bőr lágy és simulékony. Tarr erősen fertőtlenitő hatásu és jótétemény a bőrnek.

Borotválkozás után:

TARR

Amig nincs szerződés, addig nincs munka: ez az amerikai szénbányászok álláspontja

Amsterdam, jun. 21. (Német TI) A brit hirszolgálat jelentése szerint az Egyesült Államok szénbányaiban hétfőn ismét szünetel a munka, mivel 500.000 szénbányász az elmult hónap során most harmadszor foglal állást eddigi jelszava mellett, amely azt hirdeti „amig nincs szerződés, addig nincs munka". Alabama és Pennsylvania acélipari központjaiból is azt jelenti a brit hirszolgálat, hogy ezek az üzemek is kénytelenek a közeljövőben abbahagyni a munkát.

Fertőrákos mineralógiai
irodalma

I.

Csatkai Lipp Károly

81. l.

Kéziratként
nyomt.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszteremében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla.

Stephaneum r. t. Budapest.

RETAX BT.

ELADÁSRA KÍNÁL:

Győrben – Ergényi-lakótelepi, 5 szobás családi házat, garázzsal.

Bakonyszentlászlón – 146 m²-es családi házat, 90 m²-es melléképülettel, 228 m²-es telekkel.

Ikrényben – 140 m²-es családi házat, 50 m²-es kocsmával.

Ikrényben – 12 hektáron 6 db 220 m²-es, nem fűthető, 1 db 350 m²-es és 1 db 450 m²-es, fűthető gazdasági épületet (egyéb tevékenységre is alkalmas).

VÉTELRE KERES:

Győrben – 40–50 m²-es, összkomfortos lakást, lakótelepi panelházban 1.100.000,– Ft készpénzig.

GYŐRBEN KIADÓ, VAGY ELADÓ 2 SZOBÁS LAKÁSOKAT KERESÜNK!

Érdeklődés személyesen: Győr, Baross G. út 23. (árkádokban)
Telefon: 96/12-878, 9–16 óráig.
(41032/1K)

A KONTÚR Rt. MOSONMAGYARÓVÁRI ÜZLETEINEK KÍNÁLATÁBÓL:

Tavaszi ajánlat a Papír-Írószer Szaküzletből (Deák tér 3.):

– szobai, konyhai és öntapadós tapéták: 300–1000,– Ft/tekercs,
– fotótapéták különböző méretben 1.600–2.200,– Ft,
– CMC tapétaragasztó.

MOST ÉRKEZETT:

MALÉV BŐRÖND:	1.800,– Ft
ÖSSZECSUKHATÓ TÁSKA:	1.200,– Ft
AKTATÁSKA:	1.700,– Ft

Közületek figyelmébe:

Riasztótáska:	8.500,– Ft
Iratrendezők:	280–400,– Ft

Leporellók, másoló- és telefaxpapírok, irodaszerek nagy választékban.

Telefon: 98/12-446.

A 71. sz. Vasbolt ajánlata: (Szt. István u. 90.)

VILLANYBOJLEREK NAGYKERESKEDELMI ÁRON:

10 l:	7.284,– Ft,
30 l:	10.893,– Ft,
120 l:	15.605,– Ft,
150 l:	18.186,– Ft,
200 l:	21.636,– Ft.

Atlas férfikerékpár 26":	9.500,– Ft
Atlas női kerékpár 26":	9.500,– Ft
Roudmaster férfikerékpár 28":	10.400,– Ft
Roudmaster női kerékpár 28":	10.400,– Ft

Olasz vetőmag-különlegességek: 39,– Ft és 66,– Ft.

Telefon:98/15-882.

KONTÚR KERESKEDELMI RT. GYŐR

Az Ön igényeiért...

(41169/1H)

HÁPI-KER KFT. GYŐR HÁZTARTÁSI PAPÍR KERESKEDELMI KFT.

Viszonteladók, kiskereskedők figyelem!

Ami elérhető

Engedményes akció április 13-tól április 30-ig.

	Régi ár	Engedményes ár
Crepto 2 tek. e.ü.	21,– Ft	19,70 Ft
Crepto 4 tek. e.ü.	40,50 Ft	38,70 Ft
Crepto 8 tek. e.ü.	79,– Ft	75,– Ft
Alufólia 10 fm	52,– Ft	48,– Ft
Alufólia 20 fm	104,– Ft	96,– Ft
Éttermi szalvéta	89,50 Ft	85,– Ft
Koktél szalvéta	20,20 Ft	18,50 Ft
Hangulat szalvéta	15,80 Ft	14,50 Ft

Az árak áfa nélkül értendők, és a házhoz szállítás költségeit tartalmazzák.
A fentieken kívül továbbra is teljes áruválasztékunkkal állunk Tisztelt partnereink rendelkezésére.

Cím: 9012 Győr-Ménfőcsanak, Koroncói úti major.
Tel.: (96) 49-446, (96) 49-438
(41023/1H)

ENGEDMÉNYES AKCIÓ

Ami elérhető

április 13-tól április 30-ig.

	Régi ár	Engedményes ár
Crepto 2 tek. e.ü.	26,30 Ft	24,70 Ft
Crepto 4 tek. e.ü.	50,70 Ft	48,40 Ft
Crepto 8 tek. e.ü.	98,80 Ft	93,80 Ft
Alufólia 10 fm	65,– Ft	60,– Ft
Alufólia 20 fm	130,– Ft	120,– Ft
Éttermi szalvéta	111,90 Ft	106,30 Ft
Koktél szalvéta	25,30 Ft	23,20 Ft
Hangulat szalvéta	19,80 Ft	18,20 Ft

Az árak áfát is tartalmaznak.

A fentieken kívül továbbra is teljes áruválasztékunkkal állunk Tisztelt partnereink rendelkezésére.

Cím: KO-SZA Bt. 9027 Győr, Richter J. u. 5.
Tel.: (96) 15-811
(41029/1H)

BÁBOLNA BAROMFISZAPORÍTÁS KFT.

pályázatot hirdet

főkönyvelői munkakör betöltésére

Feltételek:

- Felsőfokú végzettség
- legalább egy éves szakmai gyakorlat
- számítógépes ismeret.

Bérezés megegyezés szerint.

Pályázatokat írásban kérjük az alábbi címre:

2943 Bábolna, Mészáros u. 1.
Szabó István, osztályvezető
Tel.: (34) 69-111/428

ÉPÍTKEZŐKNEK!

BITAGIT szigetelőlemez 1500,– Ft +áfa/tekercs,
IPA szigetelőlemez 1200,– Ft +áfa/tekercs
áron kapható.
100 tekercs feletti vásárlás esetén 150,– ill. 100,– Ft engedmény, tekercsenként.
Érdeklődés:
96/32-582-es telefonon
8–16, szombaton 8–12 óráig.
(40528/2K)

A Liga Kft. telepe
új nagyker. raktárral bővült!
Április 5-től konzerv termékek és nehézáru is vásárolható az italraktár és a vegyi raktár mellett.
Étolaj bevezető ára: 75 Ft.
8500 Pápa, Juhar u. 3.
Telefon/fax: 06-89/24-288/18-as mellék.
(40657/2H)

A kényelem Önnek is jár!

Apróhirdetését
és Szívpostába
szánt üzenetét

csekken is feladhatja

díjmentesen.

A csekket
megtalálja
a postahivatalokban.

Az MHB RT. Győri Igazgatósága értesíti kedves ügyfeleit, hogy fiókjai május 3-tól az alábbiak szerint tartanak nyitva:

(Csorna, Laky D. u. 1.
Kapuvár, Kossuth u. 29.
Mosonmagyaróvár, Linhardt u. 7.)

Hétfő:	**8-tól**	**14 óráig.**
Kedd:	**8-tól**	**14 óráig.**
Szerda:	**8-tól**	**14 óráig.**
Csütörtök:	**8-tól**	**15 óráig.**
Péntek:	**8-tól**	**14 óráig.**

A győri fiókok és az igazgatóság pénztárainak nyitva tartási ideje változatlan.

MAGYAR HITEL BANK RT SOPRONI IGAZGATÓSÁG

(41035/1H)

BELVÁROSBAN FREKVENTÁLT HELYEN,

230 m²-es, utcafrontra nyíló, telefonos

ÜZLETHELYISÉG HOSSZÚ TÁVRA BÉRBE ADÓ.

Érdeklődés:
96/19-411-es
telefonon munkaidőben.

(41068/1H)

A LAJTA-HANSÁGI ÁLLAMI TANGAZDASÁG

Mosonmagyaróvár,
Mosonszentjánosi u. 1.

NYILVÁNOS ÁRVERÉSEN ÉRTÉKESÍTI az alábbi vagyontárgyait:

- használt, üzemképes, valamint üzemképtelen, de felújítható mezőgazdasági munkagépek, (talajművelő, vető-, vegyszerező-, öntöző-, betakarítógépek stb.)
- erdőgazdasági gépek,
- szállítóeszközök (szállítószalagok, pótkocsik, IFA fixplatós és üzemanyag-szállító tgk., autóbuszok),
- egyéb gépek (tartályok, szivattyúk, fejőházi berendezések).

Az árverések a gazdaság üzemegységeiben az alábbi időpontokban kezdődnek:

április 27-én	9 órakor	Hegyeshalom,
	13 órakor	Bezenye–Paprét,
április 28-án	9 órakor	Mosonszolnok ,
	13 órakor	Mosonmagyaróvár–Újudvar,
április 29-én	9 órakor	Jánossomorja–Hanságliget.

A gépek megtekinthetők az árverés előtt, illetve az azt megelőző munkanapon.

Az árverésen való részvétel feltétele, a helyszínen a kezdési időpontig 5000,– Ft bánatpénz letétbe helyezése, melyet az árverés után visszatérítünk, illetve a vételárba beszámítjuk.

A nyertes a gépet a teljes vételár 72 órán belüli befizetésével veheti át.

A részletekről és az értékesítendő gépekről felvilágosítást ad munkanapokon 13–15 óráig:

Börzsei Tibor tel.: 98/15-255
Lovász József tel.: 98/15-533.

(41048/1H)

Így dolgoznak a bajorok

Százezer márka a Zollner-házra

Beszélgetés dr. Michael Petzettel

A Fertőrákos című – bajor–magyar együttműködés eredményeképpen létrejött – könyv bemutatójára hazánkban járt *dr. Michael Petzet*, az ICOMOS Német Nemzeti Bizottságának elnöke. A tanulmánykötet jelentőségéről, a bajor műemlékvédelem helyzetéről beszélgettünk a szakemberrel.

– Elnök Úr, mi a véleménye az elkészült tanulmánykötetről?

– Először is szeretném abbéli reményemet kifejezni, hogy a munka nem elvesztett értékek publikációja lesz, hanem az új alapelvünk megvalósításának első lépése, miszerint nem egyes műemlékek megőrzését – hanem egész települések fekvését, környezetét – figyelembe véve szeretnénk munkánkat végezni. A kötet képein is láthatunk épületeket, amelynek állapota sürgős cselekvést követel, és a csodálatos falu összképének megőrzéséhez alapvető fontosságúak. A tanulmányokat magyar kollégákkal együtt írtuk, mivel megfogott minket Fertőrákos szépsége. A kiadvány megjelentetésének költségeit szerencsére tudtuk vállalni, a tanulmánytervekben kidolgozott tervek megvalósítása viszont a helyi vezetésen is múlik, természetesen igyekszünk megfelelő támogatást szerezni. Erre jó példa, hogy a Messerschmidt Alapítvány csaknem biztos, hogy 100 ezer márkát szán az úgynevezett Zollner-ház (terveit a legújabb tudományos módszerek alapján részletesen kidolgozták a könyvben) felújítására. Mivel az említett épület állaga már az adatfelvétel óta is észrevehetően romlott, még ebben az évben meg kellene kezdeni a munkát. Egyes falrészeket valószínűleg teljesen ki kell cserélni, de többségükben felhasználhatók a régi téglák. A Zollner-ház hasznosítására több terv is létezik, így például helytörténeti múzeum berendezése is szóba került.

– Mi lesz a többi megőrzendő épülettel, mi történik a falu egészével?

– Fertőrákos történelmi része 1975 óta műemlékvédelem alatt áll, természetesen az lenne a legjobb, ha ebben a struktúrájában megőrződne, hiszen 70–75 százalékban még a régi állapot maradt meg. Problémát okoz, hogy a környék gazdasága gyökeresen megváltozott, a mezőgazdasági tevékenység háttérbe szorult. Műemlékvédelmi szempontból az új épületek, átalakítások óvatos kivitelezése lenne kívánatos, a „milde Revitalisierung" (gyöngéd újjáélesztés) elvével összhangban. Az építkezésekkel, felújításokkal kapcsolatban óvatosan kell eljárni, hogy a hasznosítás ne csupán kihasználást jelentsen, hanem a lehetőségekhez mérten segítse a falukép megőrzését, helyreállítását. Fertőrákoson fennáll a lehetőség ezen elvek gyakorlati érvényesítésére, ez viszont a turizmus megfelelő kezelését is megkívánja. Jó példa az idegenforgalom pusztító hatására Burgenland, ahol az utóbbi 20 évben nagyrészt leromboltak értékeket, amelyeket visszafogottabb turisztikai fejlesztéssel meg tudtak volna őrizni.

– Kinek szánták a könyvet, kit érjenek el a publikációk?

– Magyar kollégáinknak adtunk át nagyobb mennyiségű könyvet, és bízunk benne, hogy így eljutnak a megfelelő személyekhez. Főleg olyan szakemberekre gondolok, akik kisebb települések arculatának megőrzésével, restaurálásával foglalkoznak. Úgy vélem, a publikációk mindenképpen mintaértékűek lehetnek, például Sopron számára is. Természetesen a német Lipp Kiadónál meg is lehet rendelni a kötetet. Ahhoz képest, hogy az egész vállalkozás úgy kezdődött, hogy néhány fiatal munkatársunkat teljesen megbabonázta a falu, és mindenképpen meg szerették volna vizsgálni, azt hiszem nagyon szép eredményt tettünk le az asztalra, magyar kollégáinkkal együttműködve.

– Ön az ICOMOS-ban betöltött funkciója mellett a bajor műemlékvédelem egyik vezetője. Kérem, röviden ismertesse szervezetük működését, feltételrendszerét.

– Németországban az egyes tartományokban különbözik a műemlékvédelem szervezeti felépítése. Bajorországban gyakorlatilag I. Lajos király ideje óta létezik ezzel a feladatkörrel foglalkozó hivatal, tehát jelentős tradíciókkal rendelkezünk. Már 1835-ben neveztek ki országunkban úgynevezett épületfelügyelőt, francia példa alapján. Működésünket hatékonyabbá teszi az a tény, hogy erős központi szervekkel dolgozunk, még a régészeti ásatások nagy részét – közel 95 százalékát – is mi szervezzük, finanszírozzuk. Nagyon fontos, hogy teljes listát tartunk nyilván az országban lévő műemlékekről, amelyet közzé is teszünk. Nyilvánvalóan nincs elég eszközünk az összes létező műemlék sorsát befolyásolni, de már csak morális szempontból is hatásos, ha fel tudjuk mutatni a listát: íme a történelmetek!

110 ezer építészeti műemléket regisztráltunk, de természetesen folyamatosan kiegészítjük a már publikált nyilvántartást. Ebbe a számba a regensburgi katedrálistól az egyszerű kútig, minden beleértendő. Szeretném egy példával illusztrálni, hogy Bajorországban milyen szinten áll a nyilvántartás. Egész Franciaországban, két kategóriába sorolva, összesen 30 ezer műemlék szerepel a listán, holott egybevetve Bajorországgal, legalább 600 vagy 700 ezer lenne a megfelelő szám. Kedvező a műemlékvédelem szempontjából az a tény is, hogy a listán szereplő épületek tulajdonosai kedvező feltételekkel írhatnak le bizonyos tételeket az adójukból. Ezért aztán az az eset a gyakoribb, amikor a tulajdonosok azért veszekednek, mert az ő tulajdonuk nem került fel a listára, és nem megfordítva...

Sőt, amennyiben ilyen épületet építenek át, vagy újítanak fel, állami támogatásban is részesülhet az illető. Ha bizonyíthatóan erejét meghaladó vállakozás lenne a tökéletes helyreállítás, a kiadások egy részét az úgynevezett „kártalanítási alapból" fedezzük, ami ebben az évben körülbelül 40 millió márkára rúg. Az igazán nagy beruházásokat, illetve a tulajdonában lévő műemlékek restaurálását természetesen az állam végzi el. Az egyházi tulajdonban lévő műemlékek védelméhez – ez nyilvánvaló – az egyház is hozzájárul. A műemlékvédelmi hivatal azonban olyan területek fejlesztésére is ad pénzt, amelyek amúgy kiesnének a körből. Sajnos az utóbbi időben nagyon megnőttek a költségek, gondolok itt főleg az építőiparra, ezért amekkora összegből korábban egy teljes kastélyt felújítottunk, ma már nem futja sokra. Szerencsére azért egyes alapítványok is feladatuknak érzik a műemlékvédelmet, így például a Bajor Állami Alapítvány, vagy a Messerschmidt Alapítvány.

– Mennyire tud hivataluk eljárni olyan esetekben, ha valaki nem a műemlékvédelem elveinek megfelelő átépítésbe, vagy építkezésbe kezd?

– Szakvéleményezési jogunk van minden műemléket érintő kérdésben, és magasabb szintre – kormányzati, minisztériumi – továbbíthatjuk az egyes problémák megoldására tett javaslatainkat. Ez elég sűrűn elő is fordul, ezért neheztelnek a hivatalra egyes helyeken, mondván, hogy akadályozzuk a fejlődést. Tehát relatíve erős hatáskörrel rendelkezik a bajor műemlékvédelmi hivatal, bár alapvetően véleményező funkciót látunk el. Összességében az a véleményem, hogy erősebben vagyunk jelen, mint a többi tartományban tevékenykedő hivatal, kis túlzással azt is mondhatnám, hogy az összes történelmi „tyúkól" restaurálási tervét kidolgoztuk és listára vettük.

– Említette, hogy a régészeti ásatásokat is Önök végzik. Mi jellemzi ezt a tevékenységi körüket?

– Néhány területen kiemelkedő szinten állunk, így például saját laboratóriumunk van, ahol a leletek feldolgozását, elemzését végezzük. Itt is a pénz csökkenésével kell szembenéznünk, de a fejlődés abba az irányba mutat, hogy hagyjuk végre békén a talajt, ne ássunk, csak kivételes esetekben. A közelmúltban a trójai várfal feltárását végeztük el ásatás nélkül, mégpedig egy bajor készülék segítségével (cézium-magnetométer), amely világszínvonalat képvisel.

– Milyen a kapcsdolatuk a magyar szakemberekkel?

– Az ICOMOS Magyar Nemzetiségi Bizottságával jó a kapcsolatunk, és élő az együttműködés a bajor és a magyar műemlékvédelmi hivatalok között is. Jó példa erre, hogy a regensburgi dómot bemutató kiállítást Budapesten, a hivatal épületében nyitottuk meg. Ezenkívül a restauráló műhelyeink is több közös előadás-sorozatot terveznek aktuális kérdésekről.

Brenner Kálmán

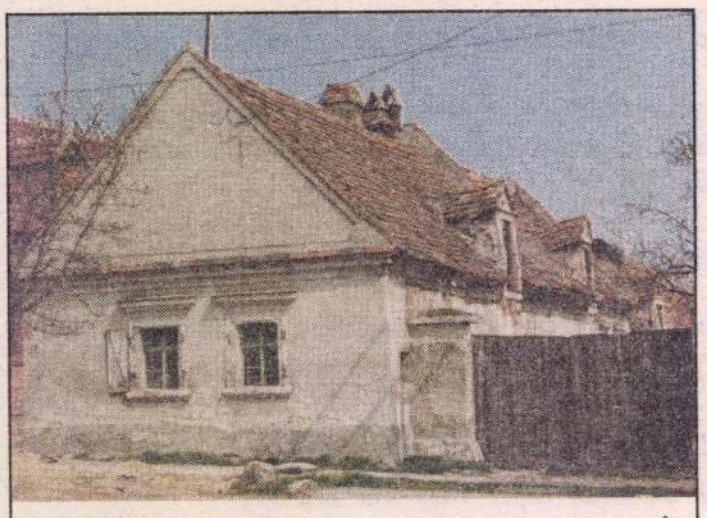
A győri püspökök kastélyának részlete.

Győri püspökök kastélya (itt volt a könyvbemutató), 1690-ben nyerte el mostani formáját, 1311-ből származó oklevél alapján, már állt ezen a helyen a kastély elődje.

Pellengér 1690-ből.

A Zollner-ház.

Fertőrákos látképe.

Maharadsák és fakírok

A maharádzsa hire megérkezett Budapestre s az újságírók megrohanták a szállodát, ahová az indiai nagyur érkezendő volt Ám hiába jöttek, mert a kapuba megrekedt az érdeklődő had s csak egy jóindulatú szállodai titkár jóvoltából sikerült megtudni néhány adatot a nagynevű rádzsáról s mindarról, ami jöttét megelőzte. Brüsszelből értesítették a nagyszállót, hogy őfensége, a rádzsa legalább huszszobás lakosztályt kér a legjobb helyen, ebből kilenc szobát saját magas személyére, a többit a kíséretének kiván biztosítani. *Egyik mellékszobába állítsanak egy két méter magas és másfél méter széles, fínom acélszálakból készült ketrecet,* szemben ezzel helyezenek el két olyan rudat, amely a mennyezetről lóg, pontosan olyat, amilyet a gyermekeknek szoktak felszerelni uri lakások ajtófélfáján; azonkivül a rádzsa főtitkársága legalább 6—6 méter méretű pincehelyiséget kér, végül egy külön, tizenhat gépkocsira való garázst. Külön konyhát, három függőágyat, süllyesztett fürdőkádakat s minden ajtókilincsre zöldselyem huzatot. Hét hektoliter négyfokos sört s ezer palack bort a mellékelt származásjegyzék szerint. (Ebben a jegyzékben Tokajtól Somlóig minden valamirevaló magyar bortermelő vidék neve benne volt.) Rendelt még a rádzsa főtitkársága két vég egészen fínom zöld selymet, négy gyöngyfüggönyt, s kilencven pár pécsi keztyüt, tekintet nélkül a méretekre. Nyár derekán voltunk, tehát jogosan tünt fel, hogy a kitünő hivatal elrendelte, hogy az érkezéskor befütött szobák várják a társaságot, a szobák hőmérséklete 26 Celzius fok legyen, se több, se kevesebb. A függelékben azt kérték, állítson a szálloda igazgatósága a főtitkár elé az érkezést követő napon délelőtt fél tizenegyre *hat budapesti szabómestert, ugyanennyi cipészt, két böröndöst s egy nagy virágkereskedőt.* Nos, ez a diplomáciai uton küldött jegyzék huszonhat és fél gépelt oldalt tett ki s a szerencsétlen szállodaszemélyzet térdig szaladta le a lábait, mert az elintézésre mindössze negyvennyolc órát adtak. Mire Bécsből a különvonat áthaladását jelezték, a kiváló szállodában minden készen várta a magas vendégeket, akik a jelzett időben be is futottak vonatukkal Budapestre. Addigra az ujságírók kijárták maguknak, hogy jelen lehessenek a fogadásnál s maga a hindú sajtófőnek, — egyébként ismertnevű egyetemi magántanár — járt közbe illetékes helyeken, hogy a magyar sajtó megfelelő helyet kapjon az érkezésnél.

A kétméteres ketrec szerepe és más érdekességek

Ott szorongtunk a hall egyik szögletében s vártuk, mi lesz. Percnyi pontossággal érkezett meg a rádzsa. Tizenhat modern, nagyszerű autóval jött s további tizenegy kocsi lemaradt. Ezekben az udvari fényképész, festő, az uralkodóház történelemírója, négy indiai ujságíró, két filmes ült s függetlenül attól, mit csinál legfőbb gazdájuk, keresztülkasul száguldoznak az országon, hogy fényképezzenek, *megismerkedjenek a magyarországi tájakkal, népviseletekkel, a Hortobággyal és a Bakonnyal, a Balatonnal s a Tisza holdvilágos partjaival, az egyetemekkel és főiskolákkal.* Tudtuk, hogy minderről olyan albumot kell összeállítaniok napokon belül, amely albumnak egy méter a hossza, hetven centiméter a szélessége, s félmázsa lesz a súlya. — Nos, a rádzsa előttünk haladt el. Szép sudár, barnaarcú, pompásszabású angol ruhába öltözött úr volt s hogy hindu, azt kizárólag csak a fején levő turbánról lehetett következtetni. Mosolygott: láttuk hibátlan fogsorait, s amint lehuzta a kesztyűit, *hatalmas gyűrűk gyémántjai, rubinjai csillantak meg* a meleg délelőtt napsugaraiban. Kisérete már szindúsebbnak bizonyult. Egy sereg turbános, tunikás, kaftános, buggyosnadrágú bennszülött követte a sajtófőnököt, miután a menet eltünt a lakosztályaiban, azonnal villásreggelire invitált bennünket. Ott tudtuk meg, hogy a ketrec négy majom s a tornászrud három papagály számára való, *a pincébe egy láda kigyót* akarnak elhelyezni, a két vég selyem a háremhölgyeknek rendelődött, a pécsi kesztyűket ajándékba viszi haza a rádzsa, a pesti iparosok pedig egy vagónra való rendelést kaptak. Kiderült, hogy a rádzsa gépészmérnök, a főtitkára kiváló orvos, a kíséretében két ügyvéd is utazik, az albumkészítő

Aki csak a lyukas nadrágját ajándékozza el

Általában minden maharadzsát, aki Európában utazik, a világ leggazdagabb emberének szokták nevezni. Ez nem felel meg a tényeknek. A hindu értelemben vett gazdaság vallási szempontból mindenekelőtt a szellem gazdagságán mulik s a földi vagyon csak másodrendű szerephez jut ékszerek, paloták, drágakövek, műkincsek formájában. Bizonyos, hogy egy Vanderbilt, vagy Rockefeller, — egy sereg selfmademan, — sem közelítheti meg ezt a kettős gazdaságot, *kivéve egy-két olyan rádzsát, aki abból él, hogy eladta magát az angoloknak és árnyékuralmából szerzi nagy uri életének anyagi alapjait.* Általában a legtöbb rádzsa dolgos, takarékos elem. *Haiderabad* ura pél-

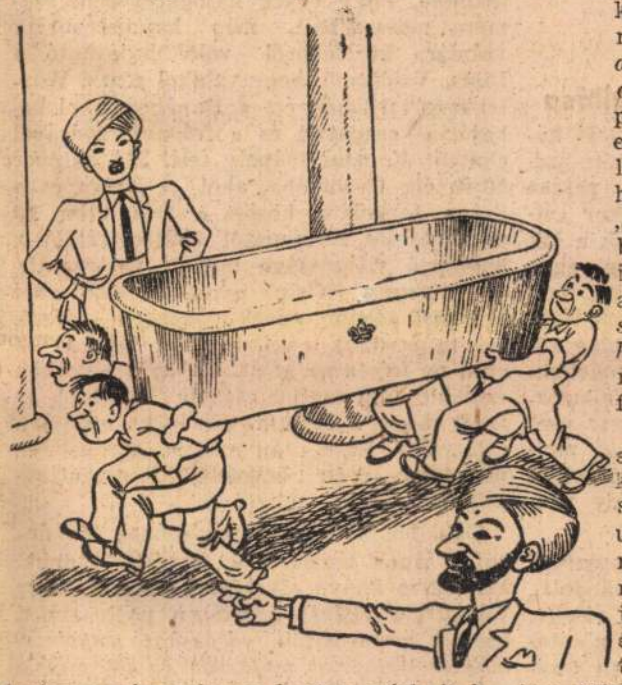

dául mielőtt bárkinek odaajándékozná egyik nadrágját hatalmas garniturájából, bizony személyesen nézi meg, rajta van-e a három lyuk, mert ha csak kettőt talál rajta: addig hordja, míg a harmadik is a többihez csatlakozik. Százon jóval felüli gépkocsit tart, viszont saját maga vezeti a kocsijait, sőt maga is javítja. Országának valamennyi városát kitünő országutakkal kötötte össze, a városok nyomornegyedeit lebontatta s hatalmas munkástelepeket épitetett. *Egyetemén nem tanitanak angol nyelven, hanem a hindosztáni nyelvet használják.* A borodai maharádzsa, a világ legnagyobb ékszergyűjteményének tulajdonosa, a Dél Csillaga nevű óriásigyémánt gazdája (ez a kő egymaga 8 mlilió pengőt ér), a legkiválóbb mezőgazdászok egyike. Egy másik rádzsának olyan gépkocsija van, amelyen többek között — *orgonálni* is lehet. Ez az úr ugyanis kiváló zeneszerző. A mi vendégünk, azért kért süllyesztett fürdőszobát, mert *nehéz szinezüst kádját mindenüvé magával cipeli.* Teszi ezt azért, mert — most aztán csudálkozzunk, — két évtized óta tanulmányozza *az ezüstnitrátoknak az emberi szervezetre gyakorolt hatását.* Ezért minden város vizét külön vegyelemezteti. Dsodpuri rádzsája a rakéta tökéletesítésén dolgozik, a maisuri rádzsa, bár utazására mindig magával visz néhány tonna Gangeszvizet, mégis a világ egyik legkiválóbb hegedűművésze.

Ez a sok jótulajdonság azonban mégis csak egyoldalú, mert végeredményben az összes hindu rádzsák mesebéli gazdasága nemcsak India magától értetődő kincses földjének következménye, hanem *a kasztok és az angol nevelés, az egyes néposztályok közti lerombolhatatlannak látszó válaszfalak s az alsóbb néposztályok mértéktelen kihasználásának eredménye.* Én például sokkal nagyobb érdeklődéssel loholtam volna — *Ypi fakirjának* nyomában, mint a patialai rádzsa szattyánbocskora mögött. Ali *Naggar*, a fakir, ugyanis sokkal értékesebb egyéniség, bár egyetlen gyémántja sincs; viszont hosszú évek óta szemben áll az angol világbirodalommal, mert van meg győződése, akarata s ha nem is történelemtudós, hanem csak egyszerű szőnyegszövő, mégis előbb meglátta India jövőjét, előbb megérezte ennek a kincses földnek elnyomott, szenvedő fiakért a közeledő időket, mint akármelyik rádzsa s volt bátorsága ahhoz, hogy egy nyilvánvaló igazságtalanság nyomán fegyvert ragadjon az angolok ellen.

Ha nincs Ali Naggar: megvolna a második „burmai út"

Kétféle utirajzíró van a Földön. Az egyik fajta megszáll valahol, évekig tanulmányozza igen tiszteletreméltó módon a dolgokat, könyvet ír róla s írásában természetesen nem adódhatnak hibák, elírások, tévedések. A másik fajta ugy száll vidékről-vidékre, világrészről-világrészre, mint a lepke. Csupán pillanatok állnak rendelkezésére; felkapkodja élményeit magába szívja a szineket, amit lát beidegzi, s távolról néz a dolgok hátamögé . *Az ilyen ember természetesen nem ád összefogó képet semmiről.* De éppen ezek érdeme az, hogy megnyitja az utat az alapos tanulmányozók előtt, mert odavetett szavai nyomán testet ölt az érdeklődés egy-egy részlet iránt. *Nem fontos, hogy az illető téved-e vagy sem.* Közléseinek magva megvan: a többi a tudósok dolga. Nos, magam is ezek közé

tartozom s így sohasem kaptam szívbajt, ha tévedéseimet néha rámolvasták. Ezuttal sem bizonyos, nincs-e jelen egy ilyen tévedés, amikor azt állítom, hogy *Ali Naggar, Ypi fakirja, mint szőnyegszövő hat kemény rupiáért megajándékozott egy szőnyegével, amire itthon azt mondta egy pimasz szakértő, hogy öt pengőt sem ér meg, tehát megvette négyért, aztán szőnyegestől együtt úgy eltünt, hogy bottal üthetem a nyomát.* A személyleirás pontosan illik rá, viselkedése is igazolja öt, aki Kalkuttában feljött a hajónkra és valamennyi más szőnyegessel ellentétben nem engedett alkudni. „Ennek a darabnak hat rupia az ára, mert ötre való anyag van benne, egyet a munkámmal kerestem meg", — mondotta s hozzátette, hogy *angoloknak nem ád el semmit.*

Mivel pedig a szőnyeg balsarkában ott állt a neve, szép piros selyemmel beledolgozva: „ALI NAGGAR" — aligha él túl sok ilyen furcsanevű mohamedán Indiában, — a tévedés valószinűleg nem áll fenn. Most nézzük meg az indiai érem másik oldalát, tekintsünk a kincses gyarmat tükrébe, amelybe a rádzsák néznek bele, hogy a fakirok és páriák csontarca meredjen vissza reájuk. Csak a másik oldal ismeretében alkothatunk magunkra helyes képet az indiai helyzetről, s mindarról, ami ott történni fog. Megtárgyaltuk már Boose, Nehru s a többi hindu népvezér ügyét s a *Magyarság volt egyedül az, amely megírta, hogy e népvezérek Cripps-ellenes fellépése mögött voltaképpen egyéni vagy pártérdekek húzódnak meg,* de sohasem India közös érdeke. *Nehruról megirtuk, hogy féligmeddig bolsevista,* a kongresszuspárt pedig úgy lebeg az angol és indiai érdekek között, mint a víz szinére dobott szappan a mélység és magasság között. A bizonyitékért nem is kell messzemenni: ime, *Indiában nem történik semmi s Nehru, Boose, esetleg Gandhi is, majd akkor jelentkeznek ismét, mikor bizonyossá válik, vajjon az angol vagy japán befolyást érdemes-e szolgálni?*

Ezzel szemben itt van ez az Ali Naggar, aki egy kis peshavari mecset iskolájában tanult s szőnyegszövés közben, bizonyára néhány angol pofon következtében fenyilt a szeme, úgyhogy kalkuttai szereplése után sürgősen visszatért az északnyugati tartományba, megmagyarázta a *vaziri, momand, kheik, afridi, shanwari és zaik törzseknek,* miért akar Anglia úgynevezett sztratégiai utat épiteni Vaziristánon át Kína és a Szovjet felé? Anglia azonfelül, hogy közvetlen összeköttetést akar a bolsevikiekkel és a szintén kommunista csungkingi Kínával, egy új országút révén az út „mentén" is kiterjeszti a maga hatalmát. Márpedig a jövő zenéje egészen más dur-hangot dörget, *itt az ideje tehát, hogy valaki megkezdje az aktiv szabadságharcot az elnyomók ellen,* akik között ott vannak az adószedő rádzsák is. A maga módján Naggar éppoly nagy szónok, mint a modern Európa legnagyobbjai. Éppoly kemény, hajthatatlan hazafi, mint a történelem feledhetetlen hősei. Éppoly meg nem alkuvó harcos, mint mindazok, akik a szovjetrém elé tartják a mellüket. Mert, *aki Indiában fegyvert mert ragadni Anglia ellen: annak ezek a jelzők gondolkozás nélkül kijárnak.* Ypi tulajdonképpen egyik vaziristáni falu neve, Naggar pedig cseppet sem fakir, csak férfi a javából. Mindenekelőtt úgy kiverte Vaziristánból a briteket, mint a pinty s mikor repülőgépekkel kezdték piszkálni: hát felkereste szabadcsapataival a repülőtereket s onnan ugrasztotta ki végérvényesen a dicsőségesen elvonuló briteket. Kináltak neki milliókat: válaszképpen ő küldött félrupiát azzal, hogy *lesz még anglia annyira szegény, hogy fél rupia is elkél nála.* S évek óta ott áll a peshavari hegyek gerincén, mint egyedüli úr. Nos ez a Nagar most lassan délfele kezd vonulni s a brit helyőrségek rendere feloszlatják „háztartásukat", amerre jár. Közben egy-két rádzsa „birodalmában" is rendet teremt Ypi „fakirja", amennyiben *pokolba kergeti a haszontalan tétlenségben élő embereket* és akik dolgozni akarnak, azoknak ál is munkát bőven: egyik fegyvergyár a másik után alakul.

Jó ha az ember elcseveg olyan egyénekről, akikről a világ még sokat fog hallani. Miért ne beszélgessünk az események *elé?* A fentiek ugyanis azért sürgősen megbeszélni való dolgok, mert India, amely még *soha sem volt egységes,* a legjobb uton van ahhoz, hogy Japán és a Nagarok együttműködése folytán megtalálja helyét a világban. Csak egy a kár: ha ez bekövetkezik, Budapest aligha fogja látni mégegyszer a hindu rádzsákat, akik bár hagyták volna itt azt a többszáz pár cipőt, amit elvittek innen annakidején, pedig otthon esetleg még majd mezitláb is járnak.

Farkas István

Julianus apostata
római császár
embert áldozott isteneinek Magyarországon
A Fertő-tó partján áll a világ egyik legritkább emlékműve

Róma köztársasági városállamából kialakult Római Birodalom, amely előbb Itáliát, majd az összes környező államokat is meghódította, Krisztus után a negyedik században érte el fejlődésének, kiterjedésének és hatalmának csúcspontját. Ugyszólván az „egész világot", az úgynevezett „Orbis Terrarumot" magához ölelte, de mindenesetre hozzátartozott minden féligmeddig civilizált vidék, mindenekelőtt az akkor Közép-tengernek nevezett Földközitenger partvidéke, amely — mint korabeli nevéből is kiderül — az egész hatalmas birodalom középpontját alkotta. Róma hatalma elért egészen a Perzsa Birodalomig, a Kaukázus legkeletibb nyulványáig, északon mélyen beékelődött a „barbárok" országaiba, nyugaton pedig Anglia közepéig terjedt. Hadrianus császár uralkodása alatt az északi határok védelmére épített erődvonal a Fekete-tenger partján kezdődött, átszelte a mai Romániát, majd részben a Duna mentét követve, áthúzódott a mai Németországba és a mai Észak-Franciaország atlantióceáni partjain ért véget. Németországban Frankfurt am Main közelében még ma is láthatók ennek a gigantikus erődvonalnak egyes maradványai. A birodalomhoz tartozott az egész Pireneusi-félsziget, egész Észak-Afrika, Egyiptomot is beleértve, azonkívül Arábia és Kis-Ázsia.

Ezt a hatalmas birodalmat azzal az évszázadokon keresztül érvényben tartott taktikával szerezték meg, amelynek jelszava az volt, hogy: *„a békét háborúval kell fenntartani"*. Amint észrevették, hogy valamelyik szomszédos nép könnyen veszedelmes ellenségükké válhatik, azonnal hadat viseltek ellene és megverték. Ezzel elérték, hogy *közel három évszázadon keresztül béke uralkodott a birodalomban,* amennyiben ez idő alatt legfeljebb a határokon, de még inkább az ellenséges országokban viseltek néhány kisebb-nagyobb háborút.

A birodalom népessége meglehetősen vegyes volt. Határaik között képviselve voltak az akkor ismert összes európai népek: Dél- és Délnyugat-Európában a rómaiak, Közép-Európában a germánok, a Balkánon részben a szlávok, akiknek zöme azonban csak jóval később vándorolt be erre a területre. A Közel-Keletet természetesen a meglehetősen vegyes összetételű keleti népek népesítették be.

A hosszú béke természetesen jótétemény volt a Római Birodalom népeire, de egyúttal *terhet is jelentett a számukra,* amennyiben energiájukat nem tudták semmire sem levezetni és így náluk is megismétlődött az az ismert történelmi folyamat, amely a tétlenségre kényszerített népeket a magasabbrendű szellemi élet felé terelte. A rómaiaknál ez a folyamat a vallás-filozófiai gondolatokban teljesedett ki és olyan filozófiai és vallási áramlatokat indított el, amelyhez foghatót addig nem ismertek.

Mythrasz-kultusz, a világ egyetlen katonavallása

A Római Birodalom vezető vallásai között, abban az időben az elsők között szerepelt a Mythras-kultusz — egy perzsa eredetű katona-vallás — és az akkor „virágzásnak indult" kereszténység. Ez a két vallás meglehetősen hosszú ideig egyforma erővel érvényesült mindaddig, míg a milánói ediktum államvallássá nem tette a kereszténységet, amely ettől kezdve rohamosan tért hódított az egész birodalomban. Ennek ellenére a pogány vallások, köztük elsősorban *a Mythras-kultusz még sokáig fennmaradtak, sőt hódítottak,* amikor a kereszténység elterjedésének reakciójaként újból fellángolt a pogány istenek tisztelete.

A negyedik század közepén *„Augusztus"* címmel *Constantin* császár uralkodott.. Utóda, aki már a *Caesar* címet viselte, *Julianus* volt. Julianus nem éppen alaptalanul azt a vádat táplálta magában *Constantin* ellen, hogy ő volt az, aki az ő (Julianus) rokonainak egész sorát megölette. Innen volt az, hogy *Julianus mindenben ellenségeskedéssel viseltetett, amit Constantin művének tartott. Constantin keresztény volt, Julianus tehát ennek következtében a pogánysággal rokonszenvezett és különösen a Mythras-kultusz ápolását szorgalmazta.* Amikor Julianus trónra került, nyiltan a pogányság mellé állt és a Mythras-kultuszt annyira felvirágoztatta, hogy majdnem elérte korábbi fénykorát. Halála után azonban ez a kultusz végleg elenyészett, mert már életében sem a belső értéke és vonzóereje, hanem csak a császári parancs tartotta a felszínen.

Julianust ismét keresztény uralkodók követték a trónon és mivel ezeknek az uralkodóknak minden gyűlölete Julianus alkotásai ellen fordult, sok olyan dokumentum elpusztult, amely a későbbi kutatások során kellő megvilágításba helyezhette volna Julianus uralkodói ténykedéseit. Ennek ellenére az utóbbi időben *sikerült Julianus császár egyik magyarországi utazásának több részletére világosságot deríteni.* Annak idején, amikor ez az utazás megtörtént, Julianus császár nyiltan pogánynak, illetve a Mythras-kultusz hívének vallotta magát. Ez a kultusz emberáldozatokat is követelt és mivel csak kevés ilyen emberáldozatról tudunk, annál érdekesebb az a megállapítás, hogy *Julianus magyarországi utazása során részt vett egy ilyen emberáldozaton.*

Julian uscsászár biográfiája meglehetősen hézagos, ami jobbára annak tulajdonítható, hogy keresztény utódai tűzzel-vassal igyekeztek elpusztítani minden oly emlékművet és feljegyést, amely Julianusra, vagy uralkodói ténykedéseire vonatkozott. Hogy mennyire hézagosok Julianusra vonatkozó ismereteink, annak bizonyítására jellemző, hogy születési idejével sem vagyunk tisztában. *Hase* szerint Krisztus után 330-ban, *Bidez* professzor szerint 331-ben, *Geffcken* professzor szerint pedig 332. májusában született. A későbbi életére vonatkozó adataink is ilyen hézagosak, de ezek közül a hézagok közül az utóbbi időben sikerült többet betömni. Ilyen hézagot tüntetünk el mos is az alábbiakban.

Julianus apostata elindul Constantin császár detronizálására

Julianus trónörökös korában a mai Franciaország helytartója volt és ebben a minőségben a galliai Vienna városában töltötte a 360/361. évi telet. Mivel ebben az időben már nagyon elhidegült a Konstantinápolyban rezideáló Constantin császártól, sőt nem egyszer akarata ellenére cselekedett, *Constantin már arra gondolt, hogy meggyilkoltatja. Valószínű, hogy a gyilkosság elkövetésére már az előkészületeket is megtette, mert Julianus tudomást szerzett az ellene készülő merényletről és válaszul felkerekedett Galliából, hogy Konstantinápolyba menve, Constantin császárt eltüzze és a hatalmat magához ragadja.* Csakhamar áthatolt a Fekete erdőn, majd elérte a Dunát, még pedig ott, ahonnan a folyam már hajózható. Ezt a helyet utólag azonban nem sikerült megállapítani, tekintve, hogy egyes hajókategóriák számára messzebbről, más hajókategóriák számára közelebbről volt hajózható a Duna. Valószínű, hogy valahol a mai Würtenberg területén ért a Dunához, ahol behajózta csapatait és a folyam sodrával elindult Konstantinápoly felé. 361 október 10-én ért Bononiába, ahol „a Dráva és a Száva torkolata között a fele uton, 19 mérföldnyire Sirmiumtól (Mitrovicától) a holdsarló világossága mellett partraszállt és Naissusig (Nisig) nyomult előre, ahol át akart telelni, mivel időközben a jósok azt tanácsolták neki, hogy a tél beálta után ne folytassa utját. Ebben a táborban értesült Constantin császár haláláról és arról, hogy a császár törvényes utódjává deklarálta. Ezek után azonnal utrakelt és november 1-én bevonult Konstantinápolyba."

Galliából történt elindulásának és dunai útjának részleteiről keveset tudunk. Mindössze annyit sikerült kideríteni, hogy Vindobona (Bécs) közelében partraszállt, hogy *a megerősített városokat megszemlélje és áldozatot mutasson be isteneinek,* valamint könyörögjön hozzájuk. Ebből az időből datálódik az a róla írt lírai feljegyzés, amely szerint „Julianus szemei úgy ragyogtak, mint a csillagok". Ugyanez az ismeretlen krónikás írja róla, hogy amikor a Dunán lefelé hajózott, a folyam balpartján összegyülekezett barbárok leborultak előtte, mert abban a hiszemben voltak, hogy maga az Isten vonul el előttük.

Ezek után felmerül az a kérdés, hogy melyek voltak azok a megerősített városok, ahol Julianus látogatást tett és hol mutatott be áldozatot? Ez a kérdés annál érdekesebb, mert minden mellett szól, hogy Bécsből Magyarországra jött. Az a körülmény, hogy a Dunáról Bécs körül szállt partra és mindössze néhány napig tartózkodott a szárazföldön, a tudósokat Pannonia északi határvidékének átkutatására ösztökélte, annál is inkább, mert rövid néhány nap alatt városokkal betelepített távolabbi vidékekre aligha mehetett a Dunától.

Mindenekelőtt nézzük meg, melyek lehettek azok a városok amelyeket meglátogatott. Ilyen csak három jöhet számításba a Duna mentén, még pedig Carnutum (Petronell), Arrabona (Győr) és Brigetio (Ószőny), ezeken kívül talán még Scarbantia (Sopron), amely azonban a Dunától már távolabb feküdt. Mivel a legnagyobb és a legjelentősebb város Carnutum volt, *feltehető, hogy Julianus ezt a várost látogatta meg. Erre vonatkozólag egyébként később meglehetősen pontos adatok is előkerültek. Ha azonban Carnutumban járt, úgy az idő rövidsége miatt Arrabonat és Brigetiot aligha látogathatta meg, a kutatás helyét tehát Carnuum helyén és környékén kellett kijelölni.*

És amennyiben Julianus császár tényleg Carnumtumban járt, úgy mindenekelőtt azt a helyet kellett megkeresni, ahol áldozatát bemutathatta a Mythras-kultusz isteneinek. (Mint már említettük, Julianus 360-ban erre a vallásra tért át.) A kérdés most már csak az volt, hogy hol található meg a Mythras-szentély, ahol az áldozatát bemutathatta.

Császári ember-áldozat a Fertő-tó partján

Nos, a *Carnumtum és Scarbantia között húzódó egykori főútvonal mentén, a mai Fertőrákos községe közelében van egy ilyen szentély, amelyben többek között három olyan követ találtak, amelyen egy carnumtumi városi tanácsosra és két katonatisztre vonatkozó emlékfeliratot találtak. Ezekből a leletekből és a később előkerült más hasonló feliratos kövekből arra a következtetésre jutottak, hogy a fertőrákosi Mythras szentély ugyanaz, amelyben Carnumtum lakossága annakidején bemutatta áldozatait az isteneinek. Ilyen körülmények között elfogadhatjuk azt is, hogy Julianus császár carnumtumi látogatása idején ugyanebben a szentélyben mutatta be áldozttát.* Ezt a feltevést alátámasztja az a körülmény, hogy a legközelebbi Mythras-szentélyek is sokkal távolabb voltak attól a vidéktől, ahol Julianus császár a Dunáról partraszállt és látogatást tett a közeli környéken, semhogy azokat felkereshette volna.

A továbbiak során kiderült, hogy a fertőrákosi Mythras-szentélyben éppen *Julianus császár látogatása idejéből olyan nyomok maradtak fenn, amelyekből arra lehet következtetni, hogy áldozata nem mindennapi áldozat volt.* A szentély hátsó falában az oltár-relief főalakja mögött, tehát *a szentély legfontosabb helyén egy római téglákból összeállított olyan koporsót találtak, amely egy feláldozott ember maradványait tartalmazta.*

Hogy Julianus császár nem idegenkedett az emberáldozattól, azt bizonyítja az is, hogy amikor 362 tavaszán Konstantinápolyból elindult utolsó hadiútjára, melyről aztán nem is tért vissza, szintén embert, *egy fiatalasszonyt áldozott a Mythras-kultusz isteneinek s ennek a feláldozott asszonynak maradványait is befalaztatta a szentély hátsó falába, pontosan az oltár-relief főalakja mögé.* (Ennek a feláldozott asszonynak maradványait egyébként már közvetlen utóda, Jovianus császár uralkodása alatt megtalálták.) Rendkívül érdekes, hogy Julianus császár ettől az emberáldozattól várta a perzsák ellen viselt hadjáratának sikeres befejezését. Feltehető, hogy *ugyanilyen sikert vár a fertőrákosi Mythras-szentélyben felajánlott emberáldozattól is, hiszen akkor is hadiúton volt, tekintve, hogy elődjét, Konstantin császárt akarta megfosztani trónjától.* Ez a körülmény is megerősíteni látszik tehát, hogy a fertőrákosi emberáldozatot tényleg Julianus császár mutatta be. Hogy a fertőrákosi Mythras-szentélyben tényleg áldoztak embert a pogány isteneknek, azt *bizonyítják azok az előkerült hamvvedrek is, ame-*

ÉGBŐL HULLOTT GYÉMÁNTBÁNYA

(A földön talált legnagyobb meteorkő — „Három Isten ágya" — „Szent Iszt" sziklából — 1 000,000 tonna érc egytömegben)

Már elég régen történt, a mult század végén, úgy 1898 körül. Egy navajo indián látogatott be, az egyik arizonai aranyásó telepre, hogy ruhaneműt, dohányt és ami a legfontosabb volt akkor már az indiánoknak, — a fehér hóditók lelkiismeretén szárad örökre e bűn — „tüzesvizet" azaz pálinkát vásároljon. Amikor portékáját megkapta, azt mondta a boltosnak, hogy arannyal fizet s azzal előkotorászott, valahonnan a kebeléből egy pár csillogó, fénylő kődarabkát. A kereskedő gyanakodva forgatta tenyerén a göröngyöket, azután kézről-kézre jártak az ott lézengő aranyások között, végül is mindközösen megállapították, hogy nem aranyak. Szegény vörösbőrűnek pálinka nélkül kellett elódalognia, csak az egyik aranyásó szánta meg és adatott neki egy kupicával, amiért hálából az indián neki ajándékozta az egyik „aranyrögöt."

Nem sokára ez eset után egy tudósokból álló társaásg vetődött el az aranyásók telepére. Beszélgetés közben valahogyan áterelődött a szó az indián furcsa ajándékára, amely, bár nem volt arany, mégis valamilyen csodálatos fénnyel csillogot. Az egyik tudósnak felkeltette az érdeklődését a dolog, és magához kérve a követ, alaposan megvizsgálta. *Vizsgálata szenzációs eredménnyel végződött.* Kétségkívül megállapította ugyanis, hogy ami ujjai közt fényeskedik, az egyike a legszebb gyémántoknak, amelyet ezideig találtak és az anyag, amelybe bele van ágyazva, *feltétlenül meteorból származik.*

Igaz, hogy az arany: arany, de azért a gyémánt is „ér valamit", miért is nagy izgalom kerekedett a táborban. Most már adtak volna a rézbőrünek annyi dohányt, tüzesvizet, meg miegymást, amennyit akar, kavicsaiért, de az indián, a multkori „balszerencséje" után, nem mutatkozott a táborban.

Felkutatására indultak tehát s végül, hosszas keresés után rátaláltak az egyik indiántelepen. Hiába faggatták ellenben, hogy hol találta köveit, a benszülött nem akarta, mert *nem merte elárulni.* Folyton csak azt hajtogatta, hogy az szenthely, amiről a sápadtarcúaknak tudniok nem szabad. Igy akarja Istenünk és súlyosan megbűnhődik az az indián, aki megszegi parancsát.

Végül azonban a nagyon áhított és megletős mennyiségű „tüzesvíz" most is a legjobb vallatószernek bizonyúlt és a rézbőrű elfecsegte, hogy a kövek a *„Három isten ágyából"*, vagyis abból a kanyarból kerültek elő, amelyet az aranyások *„El canon diabolo"*-nak: Ördögszakadéknak neveztek.

Kiszedték a részeg indiánból azt is, hogy mondájuk szerint, több száz évvel ezelőtt érdekes esemény történt abban a szakadékban.

Egy viharos éjszakán három isten cikázott le villám sebességgel, kék színű lángokban égő tüzes szekéren a canyonba. Amikor földet értek az egész hegy megrendült, lépteik alatt a sziklák lisztté porlódtak és iszonyatosan dörgött az ég. Az istenek mélyen leszálltak a föld mélyébe és még sokáig látható volt a lyuk, amelynek fenekén megvetették ágyukat. Ezt titokzatoskodta el az aranyásóknak az indián, sűrűn üritgetve páinkáspoharát, de annak dacára is remegett elbeszélése tárgyának hatása alatt.

A tudósoknak nem volt nehéz a természet ez egyszerű gyermekének szavaiból megállapítaniok, hogy valamilyen nagy *arányú meteor hullásról* van szó s így beigazolódott társuk feltevése. A szakadék alapos átvizsgálásakor tapasztalták, hogy nemcsak egy, hanem több meteor darab hullott le arra a helyre egyidőben, mert a legnagyobbnak a helye körül mindenütt lehetett meteorköveket találni. A világ nagyobb múzeumai igyekeztek is később beszerezni belőlük ásványtáruk számára.

Megállapították azt is, hogy a meteor

Fertőszéleokút

(Krisztus az Olajfák hegyén) dombormű

XV. sz.

(Új: Csemegi József)

Dunántúli Hírlap

1940. 1–2. sz.

Lásd Csemegi

csomójában.

Tóth János
Vass Béla

VII. ÉVF. SZOMBATHELY 1940.

KIADJA A VASVÁRMEGYEI MÚZEUM.

Fertőszentmiklós

anyaegyházi és irodalma

l.

Csatkai Endre munkái

II. 59. l.

Felsőbüki Nagy Sándor

orvosdoktor 1799.

Repr.

Pécsi, 1676. Repr.

Temetőkerti 1787

és Fertőtáji 1803. Repr.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután $^{1}/_{2}$5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszteremében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

FERTŐSZÉPLAK (Sopron)

Fertőszéplak

RMV 6, 103 l.

R. K. TEMPLOM kéttornyú, a hemalduliéhé volt, épült 1737-ben, vörös márvány, a szentély képe Schaller István soproni festő műve, 1774.

RMV 6, 103 l.

KÁLVÁRIA alapította 1736-ban gróf Széchenyi Zsigmond.

Fertőszéplak (Sopron m.) R. Kath. templom

Harang, 2 régi másolat. A historia Parochiae 1735.-i keletkezésről azt mondja, hogy „in lacu Peljo vulgo Fertő" est inventa et miraabiliter in lucem protracta"; Jóllehet Mór Nándorban vót címmű rozsnyékben is vetve, az egész vidék nagy tiszteletben tartja, a körtefaszár miatt több nár evig feküdt a Fertőben, míg végre megtalálták; emellett nól feltünő tömörsége, csengése és hangja is.

vármegye.

emplom.

om és falképei.

plom.
plom.
m.

rrom.

Fertőszéplaki
rk. templom

Ép. 1737

l.

Thirfelvődumaütés
103. l

Remus VI. 273

Fertő Szeplak műemlékei és irodalma

I.

Csaba-Sopronkövesd

1. l.

A Kálvária képe
rep.

A Kath. templom és
Szt. Anna szobor
képe szintén.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Termőföld-árverési hirdetmény

A ZALA MEGYEI KÁRRENDEZÉSI HIVATAL KÁRPÓTLÁSI FÖLDÁRVERÉST TART

LETENYE községben

A Kossuth Mgtsz Letenye által kijelölt termőföldterületre
Az árverés helye és ideje: Letenye, polgármesteri hivatal, 1993. április 27., 9 óra

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak.-ért.	Korl. int.
Letenye		048-ból	25 ha 6845 m²	szántó	795,45	
		087 a-ból	13 ha 6880 m²	szántó	253,64	
		b-ből	5 ha	rét	126,00	
		0250 a	54 ha 2070 m²	szántó	1016,14	
		b	1 ha 4155 m²	rét	28,31	
		c	8690 m²	rét	17,38	
		0270 a	28 ha 0898 m²	szántó	699,66	
		b	7083 m²	legelő	2,48	
		0319/2	59 ha 2070 m²	szántó	1468,67	
		0327 b	3613 m²	út	2,53	
		c-ből	9 ha 2857 m²	erdő	39,00	
		d	2656 m²	út	1,86	

LENDVADEDES községben

A Hetés Népe Mgtsz Rédics által kijelölt termőföldterületre
Az árverés helye és ideje: Lendvadedes, kultúrház, 1993. április 27., 9 óra

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak.-ért.	Korl. int.
Lendvadedes		04	4 ha 8445 m²	erdő és út		4,84
		012	4 ha 0607 m²	erdő	4,06	
		024 c-ből	4 ha 9405 m²	erdő	4,94	
		036 a	7053 m²	rét	8,11	
		b	3 ha 8590 m²	szántó	41,61	
		074/1b-ből	2 ha 1726 m²	rét	33,89	

RÉDICS községben

A Hetés Népe Mgtsz Rédics által kijelölt termőföldterületre
Az árverés helye és ideje: Rédics, kultúrház, 1993. április 27., 13 óra

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak.-ért.	Korl. int.
Rédics		029 a-ból	29 ha 8230 m²	szántó	637,22	vízvezetési szolg. jog
		b	3335 m²	rét	7,84	vízvezetési szolg. jog
		031 a-ból	58 ha 4668 m²	szántó	670,00	
		069-ből	23 ha 6832 m²	erdő	90,00	
		0107 a	18 ha 7977 m²	szántó	260,13	
		0149-ből	11 ha 8108 m²	szántó	163,88	
		0153 a-ból	16 ha 6327 m²	szántó	247,94	
		0155-ből	4243 m²	szántó	6,24	
		0184 a	21 ha 5188 m²	rét és árok	289,49	
		0188 a	8 ha 98 m²	legelő	34,15	
		b	2394 m²	árok	0,80	
		c-ből	3 ha 5631 m²	legelő	13,54	
		0190	11 ha 6511 m²	legelő	44,27	
		0192 a-ból	1 ha 8899 m²	legelő	7,18	

KÜLSŐSÁRD községben

A Hetés Népe Mgtsz által kijelölt termőföldterületre
Az árverés helye és ideje: Külsősárd, faluház, 1993. április 28., 9 óra

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak.-ért.	Korl. int.
Külsősárd		03 b-ből	19 ha 9995 m²	szántó	217,00	
		022 a-ból	3 ha 1834 m²	rét	33,00	

GÁBORJÁNHÁZA községben

A Hetés Népe Mgtsz Rédics által kijelölt termőföldterületre
Az árverés helye és ideje: Gáborjánháza, kultúrház, 1993. április 28., 13 óra

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak.-ért.	Korl. int.
Gáborjánháza		09 a-ból	14 ha 1477 m²	szántó	211,00	
		052-ből	6 ha 5245 m²	erdő	15,00	
		053-ból	24 ha 0963 m²	legelő	200,00	
		075/3 a-ból	6 ha 9772 m²	szántó	133,74	vízvezetési szolg. jog

ZALASZENTLŐRINC községben

A Búzakalász Mgtsz Zalaszentiván által kijelölt termőföldterületre
Az árverés helye és ideje: Zalaszentlőrinc, Népház, 1993. április 28., 9 óra

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak.-ért.	Korl. int.
Zalaszentlőrinc		04 c-ből	1 ha 5888 m²	szántó	51,00	Melioráció
		08-ból	1 ha 6566 m²	rét	41,73	
		044 a-ból	8 ha 7677 m²	szántó	185,00	1756 Ft/ha
		046 a-ból	9 ha 5314 m²	szántó	192,01	1691 Ft/ha
		047-ből	9 ha 7273 m²	erdő	71,00	
		049 a	9 ha 3749 m²	szántó	170,62	

ALSÓNEMESAPÁTI községben

A Búzakalász Mgtsz Zalaszentiván által kijelölt termőföldterületre
Az árverés helye és ideje: Alsónemesapáti, kultúrház, 1993. április 29., 9 óra

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak.-ért.	Korl. int.
Alsónemesapáti		010 b	11 ha 1226 m²	szántó		181,61
		c	1 ha 9916 m²	rét	69,31	
		012/4	6 ha 2002 m²	szántó	100,24	
		016 c-ből	24 ha 1780 m²	szántó	314,00	
		018 b-ből	8 ha 0472 m²	erdő	34,78	
		023	3 ha 5728 m²	erdő	13,58	
		082/1	13 ha 9423 m²	erdő	86,46	
		084/2 a-ból	3 ha 7199 m²	erdő	21,94	
		1350	2392 m²	erdő	1,24	

ZALASZOMBATFA községben

A Hetés Népe Mgtsz Rédics által kijelölt termőföldterületre
Az árverés helye és ideje: Zalaszombatfa, kultúrház, 1993. április 29., 9 óra

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak.-ért.	Korl. int.
Zalaszombatfa		038	9 ha 9451 m²	szántó		147,00
		068 a-ból	2 ha 6754 m²	erdő	8,29	
		068 c	6319 m²	erdő	1,96	
		081/2 a-ból	4 ha	3298 m²	rét	64,00

BÖDEHÁZA községben

A Hetés Népe Mgtsz Rédics által kijelölt termőföldterületre
Az árverés helye és ideje: Bödeháza, polgármesteri hivatal, 1993. április 29., 13 óra

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak.-ért.	Korl. int.
Bödeháza		06 b-ből	3 ha 2051 m²	szántó	50,00	
		066 a-ból	20 ha 5062 m²	szántó	128,00	
		081 a-ból	4 ha 3929 m²	szántó	68,53	vízvezetési szolg. jog
		084	6818 m²	rét	7,84	
		087 b	1 ha 6503 m²	rét	18,98	
		c	9194 m²	rét	10,57	
		0111 a-ból	4 ha 3599 m²	rét	44,80	
		0114	10 ha 3047 m²	rét	156,65	vízvezetési szolg. jog
		0123-ból	1 ha 8421 m²	erdő	7,00	

SZILVÁGY községben

Zalabaksai Mgtsz által kijelölt termőföldterületre
Az árverés helye és ideje: Szilvágy, kultúrház, 1993. április 30., 9 óra

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak.-ért.	Korl. int.
Szilvágy		05-ből	2 ha 8877 m²	legelő	7,00	Bányaszolg. jog
		036 c-ből	2 ha 6836 m²	erdő	9,39	Bányaszolg. jog
		066 a-ból	5 ha 4457 m²	szántó	31,40	
		076 c-ből	4 ha 1474 m²	rét	90,00	
		077/2 a	3570 m²	erdő	1,25	

PUSZTAAPÁTI községben

A Zalabaksai Mgtsz által kijelölt termőföldterületre
Az árverés helye és ideje: Pusztaapáti, önkormányzati hivatal, 1993. április 30., 13 óra

Település	Táblaszám	Hrsz.	Terület	Műv. ág	Ak.-ért.	Korl. int.
Pusztaapáti		021 a-ból	7 ha 2789 m²	erdő	34,00	

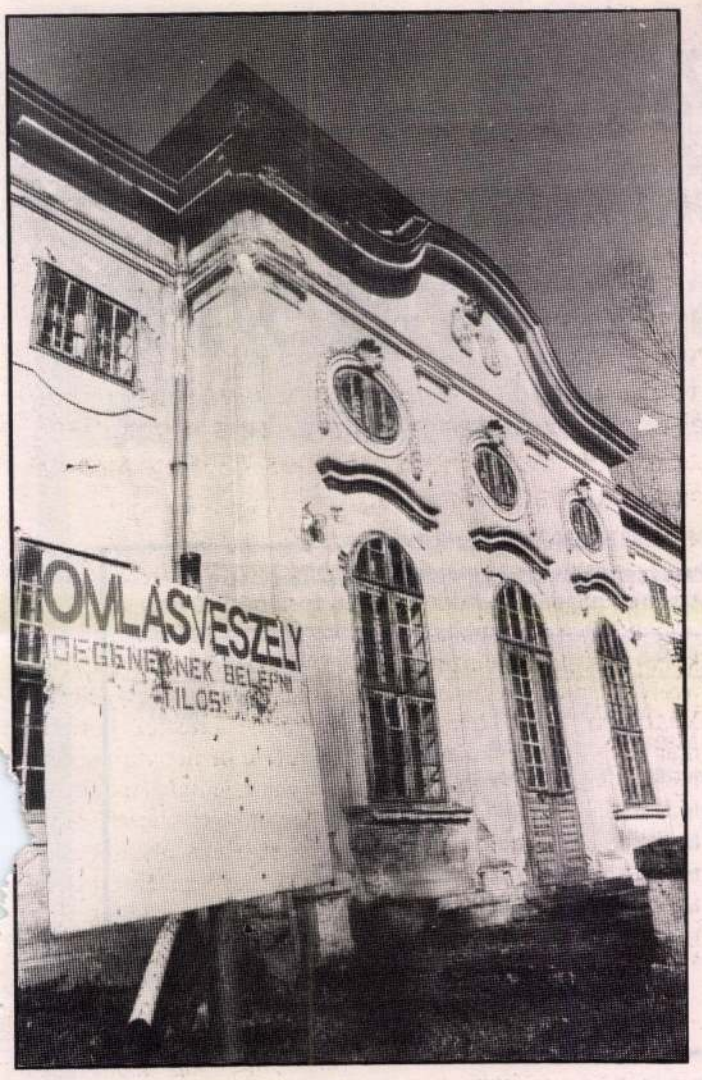
(FOLYTATÁS A 11. OLDALON.)

Kastélykesergő

Minek a sok cicoma?

**„Mint egy hatalmas vár,
úgy állt a kastély,
magányosan
s mégis védelmezőn.
János már
az árnyékát is félte."**

(Móricz)

Rábasebes

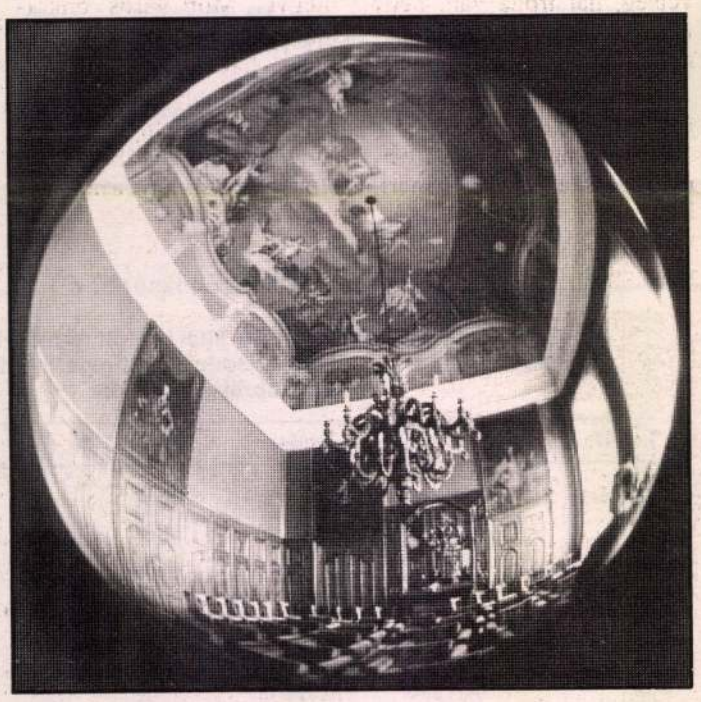
**– Hol van itt a kastély?
– A parkban.
– Merre találom a parkot?
– Hát, ahol sok fa van.**

Igen, még magát *Rábasebest,* ezt a százötven lelkes kis települést sem könnyű meglelni az idegennek, nem az ottani kastélyt. Pedig valaha harminchárom szobával, klasszicizáló stílusával a környék nevezetességének, díszének számított. Vadászkastélynak emelték a *Széchenyiek* nem is olyan régen, 1906-ban. Utolsó nemes lakója *Willburg Ágota* bárónő volt, aki a második világháború végén Ausztriába távozott.

*

Kétszobás lakásban is ellakhattak volna, akkor miért építettek azok a régi urak harminc-negyven szobás kúriákat, kastélyokat? Minek volt a sok cicoma, stukkó, kovácsolt kerítés, több száz féle, fajta fát, bokrot eggyé fogó park? Mindez persze a szegény nép vérén s verítékén.

Az 1950-es években többnyire efféle kificamodott gondolatok övezték a régi, díszes udvarházakat. S a szép kastélyok rossz sorsa sokszor még gazdájukén is túltett, elszökni, kivándorolni nem tudtak, itt maradtak a hanyagság, a gyűlölet, a kisstílűség, az értéktelenség martalékának. A legtöbb helyen, mihelyt elment a földesúr, a báró, szaladt a nép és egy-két nap alatt mozdított mindent, amit lehetett: régi képet, faragott bútort, díszes csillárt vagy éppen a tetőről cserepet. Aztán jöbb az újabb megpróbáltatás, a díszes falak közé beköltöztették a régi cselédeket, magtárrá vagy hivatallá, szociális üdülővé „nemesítették" őket. Pénz nem nagyon jutott a felújításukra, s amit korábban nem tudtak megtenni évszázadok, most elvégezte a harminc-negyven évnyi nemtörődömség.

Zsira

*

Mindez eszembe jut, miközben *Körmendy János* Győr-Moson-Sopron megyei főépítésszel, valamint jó néhány újságírótársammal a gödröket, sarat kerülgetve a *rábasebesi* kastély felé ballagunk.

Mizser Edit, a helyi körjegyző szívesen mesél a kastély sorsáról. Ugyanis ő a gyerekkorát ott töltötte, apja kertész volt a báróéknál. Látta, hogyan lett a kastély téesz-, majd tanácsi tulajdon, hogyan ment tönkre egyre jobban. De azt már nem tudja ő sem pontosan, miképpen lett végül az épület a *Pallas Lap és Könyvkiadó* tulajdona.

A falakon, a tetőn mély nyomokat hagyott az elmúlt harminc év. Sőt, az egyik épületszárnyat le is kellett bontani. Azt sem tudni még biztosan, mi vár majd a kastélyra: végső elmúlás vagy díszes jövő?

Fiatal férfi fogad bennünket, *Gyarmati Zoltán* vállalkozó. *Kastélytulajdonos.*

Nem szívesen avat bennünket a titkaiba. Annyit megtudunk, hogy a kastélyra a Pallastól először hetven esztendőre haszonbérletet, majd tulajdonjogot szerzett. Mindezért hatmillió forintot fizetett. Vonzódik a romantikus épületekhez, de az eszébe sem jutott, hogy a tönkrement épületet egyedül vagy esetleg családdal, cselédséggel lakja. Vadászkastélyt álmodott ide, s ehhez nem elegendőek csak a régi falak, de Gyarmati Zoltán akarata is kevés. Rengeteg pénzre, időre és utánjárásra lesz szükség. Ehhez már egy kft. – Manzart néven – meg is alapíttatott és ígérvények vannak a felújításhoz szükséges száztízmillió forintra is. Persze, ha akadna minden költséget vállaló, biztos partner... De ez már Gyarmati Zoltán gondja, én esetleg abban reménykedek: pár esztendő múltán már könnyű lesz a vadászkastély-fogadót fellelni *Rábasebesen,* és ha a vendégágyakat s a vadászat passzióit nem is magyar pénztárcák vastagságához mérik majd, némi munka juthat ott a helybelieknek.

Lakókkal eladó

A megyében jó pár kastély keres gazdát – mondja a múltmentő túrán *Botos Gábor,* a megyei közgyűlés elnöke. Többségük újabban a *Kincstári Vagyonkezelő Szervezet* fennhatósága alá került, mi mégis aggódunk a sorsukért, hisz értékek, s itt a *Kisalföldön* találhatók. Ezért afféle önként vállalt feladatként ajánljuk, közvetítjük őket a megyébe érkező érdeklődőknek.

A *sopronhorpácsi* Széchenyi-kastély is eladó. Méghozzá nem is túl rossz állapotban. Csak van egy kis bibi: a falak közt él ugyanis tizen-egynéhány lakó. No nem a régi tulajdonosok közül. Az ő leszármazottaik valahol *Ausztriában, Svájcban* „tengetik" napjaikat. Az 1770-es években emeltetett kastélyt – amelyet többször átépítettek, bővítettek – 1952 táján a sopronhorpácsi répatermesztési kutatóintézet kapta meg használatra. S mivel egy kutatóintézetnek nem kikapcsolódásra, szemgyönyörködtetésre kellett az épület, gyorsan lakásokat alakítottak ki benne. Azóta inkább csak a lakók cserélődtek. Bár, amikor tehetősebb volt az intézet, akkor a felújításra is költöttek egy kicsit. Utoljára 1972-ben.

– *Mostanság örülnénk, ha a kutatásra jutna elegendő összeg* – mondja *Dorogi Árpád,* az intézet fiatal, újdonsült igazgatója. – *A kastéllyal nem igazán tudunk mit kezdeni, s van hozzá egy 23 holdas park, több száz fajta értékes fával, bokorral, sajnálnánk, ha tönkremennének. Számunkra az volna a legszerencsésebb megoldás, amennyiben érkezne a kastélyra egy olyan vevő, aki vállalja, hogy a bentlakó tíz-tizenkét családnak épít valahol lakásokat. Ezeket már meg is terveztettük, két évvel ezelőtti árakon nem került volna az egész harmincmillióba.*

Csakhogy kérdés: lehet-e egy rókáról vagy kastélyról három bőrt lehúzni? Lehet-e találni olyan külföldi vagy hazai gazdagot, aki hajlandó az épület árát, felújítását, új célú átalakítását, no és a lakók kiköltöztetését is megfizetni? Erre most kevés a remény.

A lelkek romjai közt

Zsirán viszont nevetett a szemem. Az 1739-ben építtetett kastély felújítva, a kegyes tavaszi napfényben fehér színekben szikrázott. Körötte a park is rendben.

A falu történetéről írott kis füzet jelezte, hogy a kastélyokat régen sem kímélték a világ változásai. Tulajdonosaik tönkrementek, elköltöztek, bővítettek, bontottak kedvük, lehetőségük szerint.

A barokk stílusú zsirai kastélyt *Rimanóczy Antal* építtette, ám halála után lányai gyorsan elzálogosították. Tulajdonosai között volt *Draskovich János, Jankovich Antal* és az 1800-as években került *gróf Pejacsevich János* birtokába, akik csaknem száz esztendeig laktak a falak között. 1890 táján az angol származású *Ruston József,* majd hamarosan *Braun Vilmos* szerezte meg az épületet, míg 1920 táján *Esterházy Mária* hercegnő bővíttette a kastélyt. Pár év után a római katolikus női rend Legszentebb Üdvözítő Leányai Kongregációja vette át az épületet és ők kolostornak rendezték be. Még most is embert gyönyörködtető a lépcsőház stukkós mennyezete, a díszteremben is megmaradt néhány régi, nemesi portré a Pejcsevich család le és felmenőivel, illetve *Mária Terézia* képmása. Megmaradt a rokokó faragású csillár. De a legszebb mégis a díszterem homlokzata, ahol *Apolló, Vénusz, Ámor* és *Diána* vigyázzák a mai emberek álmait.

Micsoda öröm, gyönyörűség lehet itt élni.

De a kastély mai lakói mindebből keveset éreznek, látnak. Ők a díszes főváros vidékre toloncolt kitaszítottai. A zsirai kastély ugyanis több mint tíz esztendeje a budapestiek elme-szociális otthona. *Mezeiné Sánta Klára,* a vezető azt mondja: *nekik a gyermekek gondozása a legfőbb gondjuk, feladatuk, a kastély ehhez csak kőkeret.* Különben lehet, hogy a régi apácarend visszakéri az épületek egy részét. De valószínű, a masszív falak sokáig őrzik még a lelkek romjait.

Vár állott, most kőhalom

Az elmúlt évtizedekben több tucatszor megfordultam *Fertőszéplakon,* és most megdöbbenve veszem tudomásul, hogy ott is van egy kastély. Odafelé az autóbuszon töröm a fejem: hol, merre rejtőzhet a díszes épület? Aztán mikor odaérünk, felkiáltok:

– De hisz ez a téeszmagtár!

S *Horváth Imre,* a fertőszéplaki polgármester, a fertődi téesz egyik agronómusa helyesel:

– *Valóban, magtárként használjuk már az épületet jó ideje. Ám a valóság az, hogy annak idején is volt egy szárny, amelyik hasonló célokat szolgált. A főépületet különben a Széchenyiek emeltették, valamikor az 1600-as években, ő utánuk más lakói is voltak.*

„Isten engem vezérel, nekem senki nem árthat" – hirdeti a kapubejáró felett valamelyik Széchenyi jelmondata. S ez lehet, hogy rá igaz volt, az épületre viszont nem. A vörös téglából magasított falakat kikezdte az idő. A kastélyszerűségnek bizony itt már nyoma sem nagyon látszik. Ha még pár esztendeig marad a mostani hanyagság, magától összedől a több évszázados épület. Pedig itt van a szomszédságban a Fertő tó. Egy átgondolt felújítással válhatna belőle szálloda, vendéglő. Méltó helyet kaphatna benne néhány helyi közintézmény. De mindezek csak álmok. Legutoljára két esztendeje járt ott vevő, aki tizenötmilliót ajánlott. Akkor a helybeliek kevesellték az összeget. Most adnák akár a feléért is, de nem tehetik, ugyanis a jog immár a Kincstári Vagyonkezelő Szervezeté.

Fertőszéplak

*

Visszafele az úton felsejlenek bennem a jól ismert s ideillő sorok:

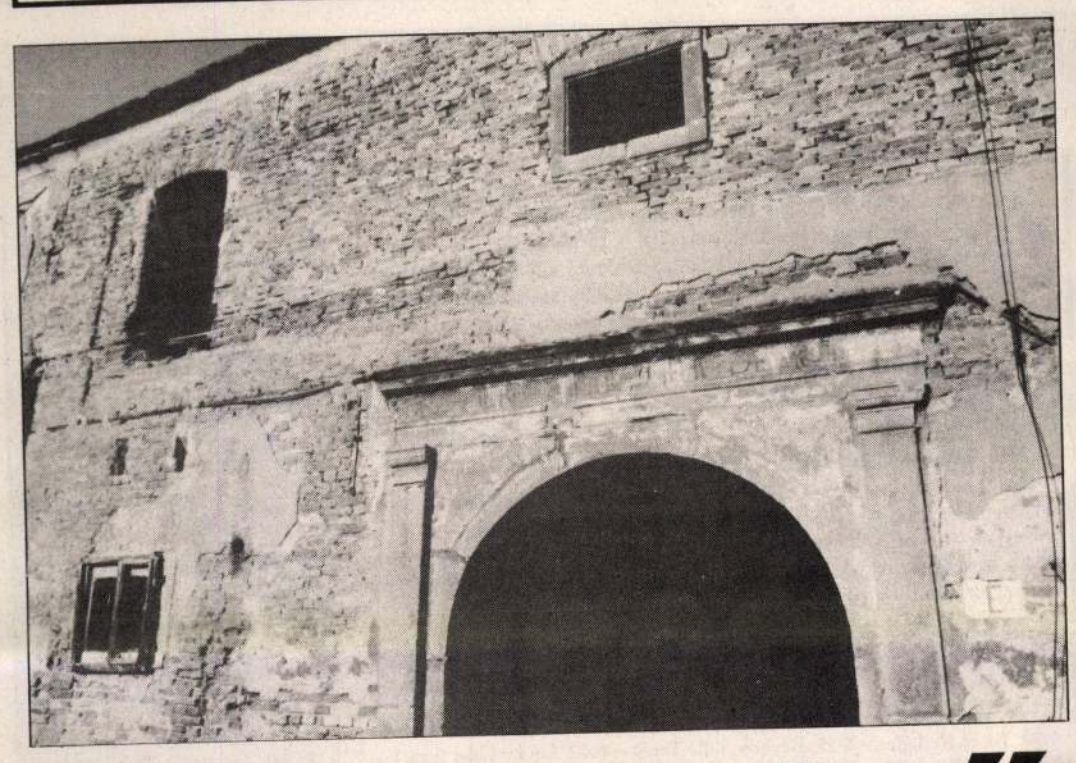
„Vár állott, most kőhalom..."

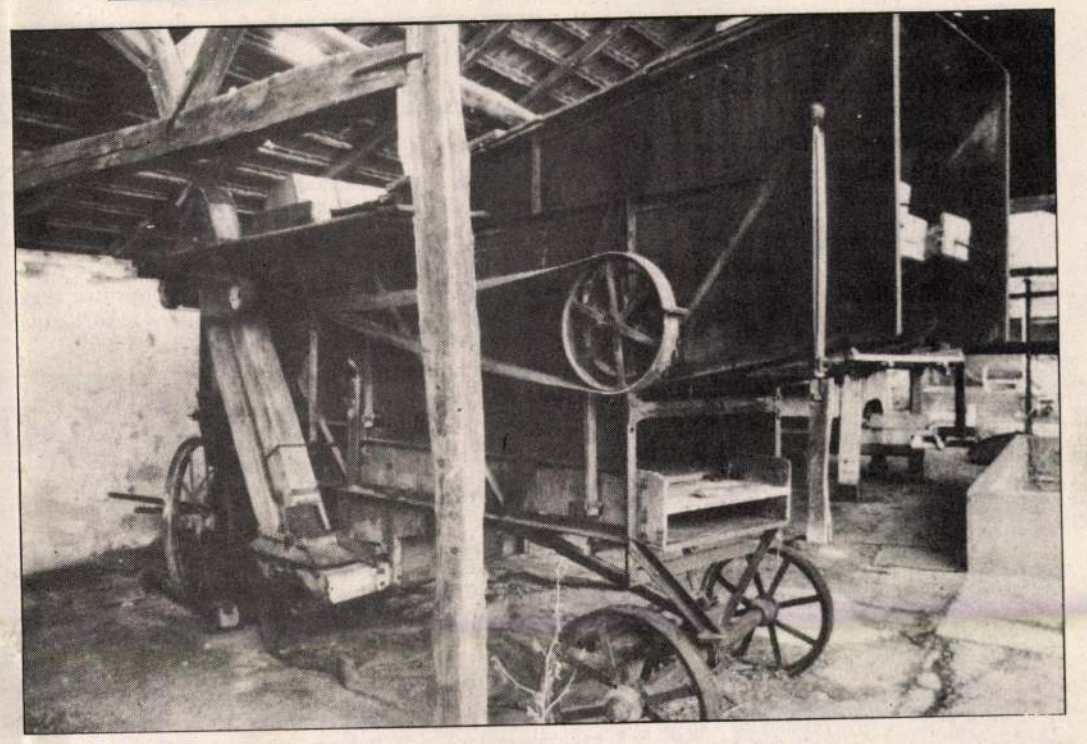
Azt mondja Körmendi János, a főépítész: – Sajnos az idő rövid, mert mostoha sorsú kastély, régi épület volna még szép számmal. S legtöbbjükön ott a tábla: *ELADÓ.*

NÉMETH ENDRE
Fotó: SZABÓ BÉLA

Sopronhorpács

Széplak milliói

MESÉLŐ KÖVEK

5.

A lófarkas zászló még vagy másfél évtizedig lengett Buda várán, amikor a Széchenyiek Fertőszéplakon felépítették barokk kastélyukat. Itt született Ferenc gróf, a legnagyobb magyar édesapja. De ne kastélyt keressünk Széplak közepén a dombon, hanem egy hajdan erős, ma omladozó magtárat.

Még kisilabizálható a latin felirat, hevenyészett fordításban: Isten engem vezérel, senki engem nem bánthat.

A történelem azonban cudarul elbánt a széplaki szép lakkal. A háború után állami tulajdonba vették, később a Gabonaforgalmi Vállalat kapta meg. A helyi termelőszövetkezet fénye virágjában megvásárolta a gabonásoktól, s most, az egyesülés miatt egyszerre négy falu, Fertőszéplak, Fertőd (Süttör), Petőháza és Fertőendréd népe mondhatja magáénak. Ebből lett a baj. Néhány éve jött egy vevő, az akkori időknek megfelelően egy gazdag pesti cég, a Mikrosystem. De hallgassuk csak dr. Török Lászlót a Zöld Mezőből:

– Annyi tehetsége soha nem volt a téesznek, hogy helyreállítsa eredeti formájában, csak némi állagmegóvásra futotta. Tizenötmillióért vette volna meg a Mikrosystem, de a széplakiak felháborodtak. Sajátos érdeket jelentettek be, magukénak vallották, és a tizenöt millió forintot méltánytalanul alacsony összegnek tartották. Ez két esztendeje történt, azóta is számtalan érdeklődő jött. Legutoljára a Mozart Alapítvány. Spanyolországtól Németországig sok vevőféle jött, de érdemben semmi nem történt.

– Most mennyiért adnák el?

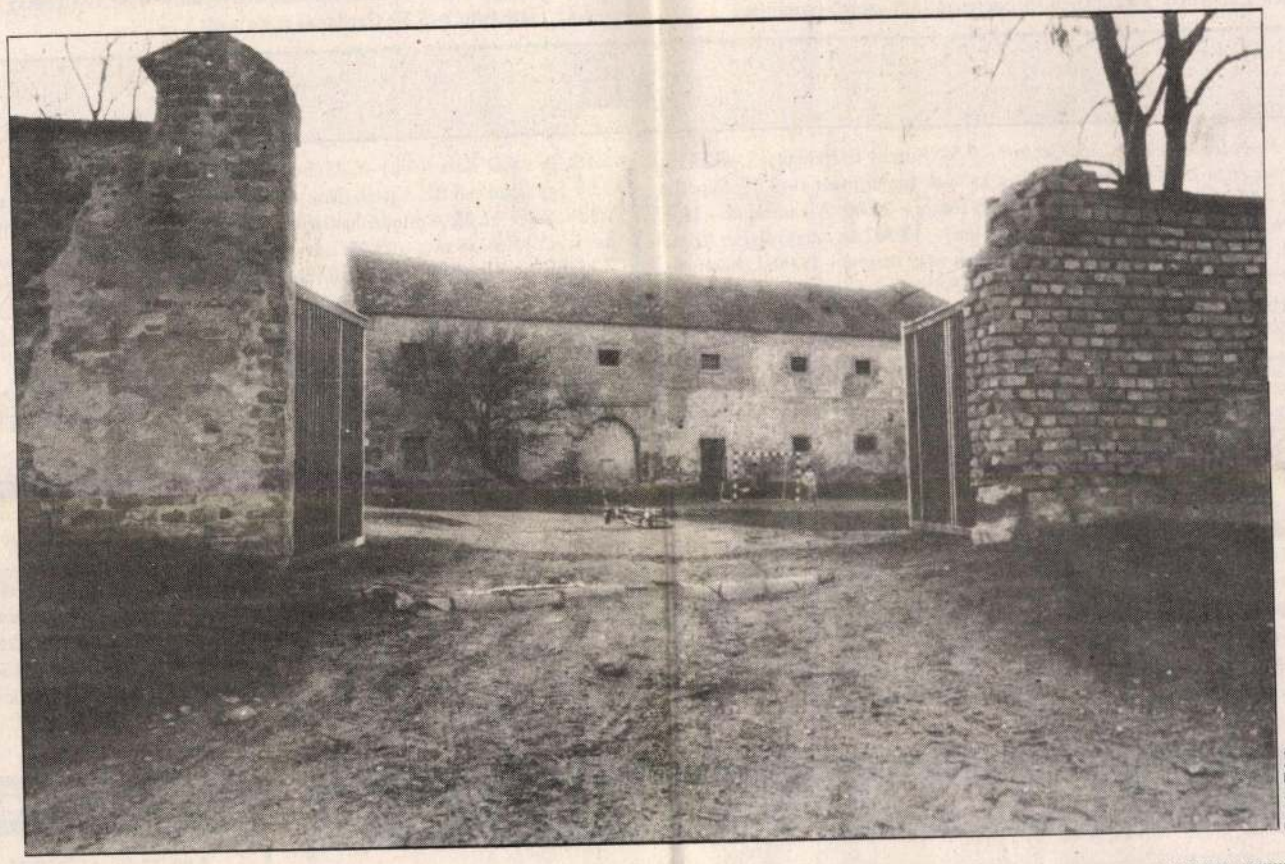
– Semennyiért, mert már nem a mienk, a Kincstári Vagyonkezelő Központ rátette a kezét, a törvény a műemléket az államnak juttatta.

– Akkor a tizenötmillió is elveszett?

– Úgy van. Most már csak azt szeretnénk, ha valaki hozzányúlna, helyreállítaná.

Az árva kastély előtti terecskéről szép kilátás nyílik a Fertőre, halljuk ahogy az építészek és az idegenforgalmi szakemberek beszélgetnek egy elképzelt jövőről. Egyikük váratlanul megszólal: Angliában egy font jelképes összegért vásárolhatók igazi várkastélyok, csupán egyetlen kikötés van, szakszerűen helyre kell állítani.

Horváth Sándor

Fotó: Tóth

N KRIMI

A fojtogató

A fojtogató már hetek óta izgalomban tartotta a tó környékének lakóit.

– Az este majdnem a szegény Judit lett az áldozata – mondta Maria.

– Mit keresett kint olyan későn – kérdezte Pamela.

– Az új játékkaszinóban volt az ismerőseivel. De aztán tíz után megúnta és hazaindult.

– És a fojtogató elmenekült?

Maria bólintott. Pamela szobájában ültek. Kint lassan alkonyodott.

– Jaj, ha én egy ilyen pasassal találkoznék, hát azonnal rohanni kezdenék.

– Ugyan, Pamela! Nem futhatsz el minden férfi láttán. És különben is, honnan tudod, hogy mit akar? Egyébként teljesen normálisnak néz ki.

– Hát persze, éppen ezért veszélyes. Nem is gondolnád, hogy ki van a szembejövő arc mögött. Lehet, hogy éppen a szomszédod... Na, de ebből éppen elég.

Pamela még mondani akart valamit, de a férje, Karl jelent meg az ajtóban.

– Megyek, járok egyet.

– Beállítottad a tévéantennát? A kép már egyszerűen nézhetetlen.

Karl idegesen toporgott. – Majd holnap megigazítom. Meg fogom csinálni.

– Karl – sóhajtott Pamela – fontos neked ilyen későn sétálni?

– Tudod, mondtam már, hogy az orvos... Idegesen tördelni kezdte a kezét, mint egy tetten ért kisdiák.

– Pompás, akkor én is elmegyek veled egy darabig – Maria felhajtotta a kávéját és indulni készült.

– Nem, ne gyere – vágott közbe idegesen Karl. – Te nem is arra laksz, amerre én megyek.

Köszönés nélkül ment ki a szobából. Maria a fejét csóválta.

– Mi történt vele? Mióta ilyen zavart?

– Néhány hete – Pamela felállt és az ablakhoz lépett. – Elbocsátások vannak a munkahelyén.

– És ez ellen séta az orvosság?

– Állítólag megnyugtatja – Lódított Pamela, mivel tudta, hogy Karl egyre idegesebb. Szinte beszélni is alig lehet vele.

– Na jó. – Maria elköszönt és hazament.

Pamela utána nézett, majd a másik irányba figyelt, ahol a férje esténként eltűnik a sötétben. Kínzó gondolata támadt.

– Eh, marhaság! – Mondta és cigarettát vett elő. – Karl ilyesmire képtelen lenne.

Egész éjszaka nem tudott szabadulni Maria szavaitól: "Teljesen normálisnak néz ki." Úgy döntött, hogy legközelebb a férje után oson.

Szorosan a kerítéshez simult, készen arra, hogy ha kell, beugrik egy bokorba, ha Karl megfordulna. De nem fordult meg. Határozottan menetelt, egyáltalán nem emlékeztetve a sétálók járására. A pályaudvarra tartott. Pamela a újságosbódé mögé húzódott, közel ahhoz, hogy hallja, amint a férje a taxisnak mondta: "Menjünk a tópartra."

Az asszony sikoltani szeretett volna.

És attól kezdve egyetlen gondolat foglalkoztatta: Hogyan tegye meg vele?

A méreg kizárható. Úgy kell megcsinálni, mintha baleset lenne. Az újságok állandóan irkálnak villanyszerelő férjekről, akiknek ez a végzetes barkácsolása és olyanokról is, akik lezuhannak a tetőről. Igen, a létra lehet a megoldás. Főleg, ha nagyon rozoga a felső foka.

Karl leverten, reszkető léptekkel ült a taxiba. Nem sikerült. Pedig már a legutóbbi kudarc után is megfogadta, hogy befejezi. De egyszerűen képtelen abbahagyni. Ez már nem is szenvedély volt, hanem beteges vágy. Évekig megvolt nélküle. Aztán, amikor elvette Pamelát, egyik napról a másikra feltámadt a régi szenvedély.

– Négy dollár, uram.

Felriadt a taxis szavára, már a ház előtt voltak. A sofőr kezébe nyomta a pénzt.

Pamela a tévé előtt ült.

– Végre! Nézd meg – mutatott dühösen a képernyőre – Mindig csak ígéred, hogy megcsinálod. De a te furcsa esti sétáid fontosabbak mindennél...

– Mi az, hogy furcsa? Mit akarsz ezzel mondani?

– Semmit. – Pamela dühösen vágta be az ajtót.

Talán észrevett valamit? Karl eltűnődött. Ki kellene engesztelni valamivel. Először is megigazítja azt a rohadt antennát. Kilépett a házból és látta, hogy egy jókora létra már a ház oldalánál várja.

Másnap egy fehér Ford állt meg a ház előtt. Pamela ideges lett.

A férfi erősen a szemébe nézett.

– Az elhúnyt férje miatt jöttem.

– Tudom – mondta Pamela.

– Már várt rám?

– Tudtam, hogy rajtaveszt.

– Tehát a tételeket akarja?

– Tessék? Miféle tételeket? – Pamela képtelen volt palástolni a megdöbbenését.

– Jaj, bocsánat, be sem mutatkoztam. A tóparti új kaszinó igazgatója vagyok. A férje az utóbbi hetekben rendszeresen játszott nálunk.

– Játszott? Ugyan mit?

– Nem lényeg. Sajnos, nem volt szerencséje. És én most elhoztam önnek az adósságát tartalmazó leveleket.

T. Mike

TV1

6.10 Falutévé – faludoktorral, gyógytornával
6.30 A Reggel
8.15 Közjáték
8.20 Jó reggelt adj, Istenem!
8.30–
12.00 Korhatár nélkül
Kölyökidő-délelőtt
8.35 Marian kisasszony és az ő vidám cimborái
A Sherwood quartett
9.00 Cimbória
9.10 Kölyökidő-délelőtt
9.30 Cimbora
10.00 Múzeumosdi
10.30 Kölyökidő-délelőtt
11.00 Szezám utca
12.00 Tévémagiszter
13.30 Bajnoki vízilabda-mérkőzés
14.35 Képújság
14.40 Tengődők
I. rész
15.30 Tájak, városok, emberek
Csodadoktorok és emberevők
A Bajor Televízió filmje
16.00 Családi mozidélután a Disneyvel!
Natty Gann utazása
Amerikai film
17.50 Médiamix
18.15 Hőmérő
19.10 Szerencsekerék
19.40 Jó éjszakát kíván a Disney!
20.00 Híradó
20.30 Telesport
20.35 Uborka
21.00 Fantasztikus filmek
Mr. Soames eszmélése
Angol film
22.45 Női–férfi tornász vb
23.20 Közjáték (ism.)
23.25 Monty Python Repülő Cirkusza
Angol abszurd tévésorozat
Feliratos!
24.00 Híradó

-2-

6.00–
8.00 Napkelte
8.00 Műsorismertetés
8.05 PC abc
Windows 3.1 magyarul
8.35 Videák
Diákvideósok magazinja
9.00 Patrin – Üzenet – Vorba
9.25 Nas ekran
9.50 Unser Bildschirm
10.15 Kisebbségben
10.45 Ecranul nostru
11.10 Srpski ekran
11.35 Nasa obrazovka
12.00 Segítőtárs
12.20 Família Kft. (ism.)
12.50 "Vannak vidékek legbelül..."
Honismereti, hagyományőrző műsor fiataloknak
13.23 Időjárás
13.25 Az állatok védelmében
13.45 Autóbusszal a világ körül
14.05 A Gemini-faktor
Angol ifjúsági filmsorozat
14.30 Hupikék törpikék
14.55 Műsorajánlat
15.07 Knight Rider
16.00 Ki miben tudós?
17.00 ARD-est a TV2-n
Bevezető
17.10 Bemutatkozik az ARD
18.15 Egyik lúdanyó naplója
Egyik libatojás olyan, mint a másik
Hogyan kerülnek lyukak a sajtba?
18.40 Egy szelíd óriás születése
München II. repülőtér
19.30 Tetthely
21.05 Az ARD "hírgyárai"
21.25 40 éve az ARD híradójának tükrében
22.00 Esti egyenleg
22.20 Időjárás
22.25 Bemutatkozik az ARD
Stúdióbeszélgetés
23.00 Riporterek
Német tévéfilmsorozat
Az atomfegyver
23.45 Haindling-koncert
Búcsúzik az ARD

OSZTRÁK 1

9.00: Hírek – 9.05: Santa Fétől nyugatra (ism.) – 9.30: Az ő idejében (ism.) – 10.15: Euroturizmus (ism.) – 10.30: Sherlock Holmes magánélete (am. krimi) – 12.30: Halló, Ausztria! – halló, Bécs! – 13.00: Hírek – 13.40: A milliomos paraszt – 15.10: A nap cirkusza – 15.35: Kacsafalva (sor.) – 16.00: Gyermekwurlitzer – 17.00: Minihírek – 17.10: Slágerek – 18.00: Hírek – 18.05: Alpok–Duna–Adria – 18.30: Rossz vér (sor.) – 19.30: Híradó – 20.00: Sport – 20.15: Fogadjunk, hogy... – 22.05: "Arany" lányok (sor.) – 22.30: A mostohaapa (film) – 24.00: Kaland a Sárga-tengeren (am. kalandfilm) – 1.25: Hírek

9.00: Hírek – 9.05: Kulturális magazin – 9.30: Rövidfilm – 10.15: A fekete folyó (– 11.00: Sajtóóra – 12.00: Pillantás a hétre – 13.00: Hírek – 13.10: Cseh kastélyok és várak – 13.40: Ne egyétek meg a százszorszépeket! (film) – 15.30: Octopus vállalkozás – 16.10: Tiny Toon kalandjai – 16.35: Környezetvédelem – 17.00: Minihírek – 17.10: Beverly Hills 90210 (am. sor.) – 18.00: Hírek – 18.10: X-Large – 18.30: Malibu vízi mentői (am. sor.) – 19.30: Híradó – 19.50: Konfliktusok – 20.15: Tetthely (krimisor.) – 21.50: Átutazóban (sor.) – 23.00: Filmújdonságok – 23.30: 8 és 1/2 (olasz film) – 1.50: Hírek – 1.55: 1000 mestermű

OSZTRÁK 2

14.15: Allegro – 15.00: Szereti ön a klasszikusokat? – 16.00: Tisztelt ház – 17.00: A kedves család (sor.) – 17.45: Ki akar engem? (sor.) – 18.00: Labdarúgás – 19.00: Tartományi élet – 19.30: Híradó – 20.00: Kulturális magazin – 20.15: Hideg arany (film) – 21.50: Hírek / Sport – 22.30: Falu a határszélen – 0.25: A modell és a zsaru (am. sor.) – 0.55: Hírek

13.00: Haza, idegen otthon – 13.30: Képek Ausztriából – 15.00: Sport / Játék – 17.15: Idősek klubja / Hírek – 18.05: Óriásláb esete Hendersonékkal (sor.) – 18.30: Ausztria-kép – 19.00: Tartományi élet – 19.30: Híradó – 19.50: Sport – 22.20: Apának sikerül (sor.) – 22.45: Gépeltérítés (film) – 0.20: A modell és a zsaru (am. sor.) – 1.10: Hírek

RTL PLUS

6.00: Belle és Sebastian (sor.) – 6.25: Bob, a szellem (sor.) – 6.50: Peter Pan (sor.) – 7.20: Pif és Herkules (sor.) – 7.35: Samurai Pizza Cats (sor.) – 8.00: Játék gyerekeknek – 8.20: Super Mario Brothers (sor.) – 9.10: Beverly Hills Teens (sor.) Gazdagok és dúsgazdagok – 9.40: Lucky Luke (sor.) – 10.10: A hatmillió dolláros család (am.) – 10.35: Planet kapitány (sor.) – 11.05: Sárkányok birodalma (sor.) – 11.35: Mutánsok (rajzfilmsor.) – 11.55: Winspector (sci-fi-sor.) – 12.20: Óriásláb esete Hendersonékkal (sor.) – 12.50: Bolondokháza (am. sor.) – 13.20: Bel Air hercege (sor.) – 14.50: Titkos énem (am. sor.) – 14.15: Rendőrségi beszámoló (am. sor.) – 14.45: Knight Rider (am. sor.) – 15.40: A csapat (am. sor.) Országúti lovag – 16.40: Jump Street 21. (sor.) – 17.45: Melrose Place (am. sor.) – 18.45: Híradó – 19.15: Beverly Hills 90210 (am. sor.) – 20.15: Ikertestvér (szính. közv.) – 22.00: Elmékmás (am.film) – 0.10: Szerelem vagy extázis (szexfilm)

6.00: Pif és Herkules – 6.15: Beverly Hills Teens – 6.40: Lucky Luke (ism.) – 7.10: Hatmillió dolláros család (sor.) – 7.35: Winspector (ism.) – 8.00: Gyerekeknek – 8.30: Dinoszauruszok völgye (sor.) Vulkánkitörés – 9.00: Hanna–Barbera parti – 9.30: Sccoby Doo (am. rajzfilmsor.) – 10.00: Csodálatos nő (am. sor.) Bolygótanács – 11.00: Vissza a múltba (sor.) – 12.00: Trópusi hőség (sor.) Barátja Joey – 13.00: Sípszó – 13.30: A bozontos kutya (film) – 15.50: Flash (am. sor.) – 16.50: Barátom, a kobold (am. kalandfilm) – 18.45: Híradó – 19.10: Különleges nap – 20.15: Megteszi, vagy nem? – 21.50: Tévétükör – 22.35: Késői kiadás – 23.00: Playboy Late Night – 23.30: Érzelmek (sor.) – 24.00: 4-es csatorna – 0.35: Borzasztó kedves család – 1.05: Ki itt a főnök? (ism.) – 1.40: A Főnök (ism.) – 2.35: Beszélgetés (ism.) – 3.35: Robbanékony (ism.) – 4.00: Gyilkosság a hobbija – 4.45: Flash (ism.) – 5.30: Gazdag és szép (ism.)

SAT 1

6.55: Ég és föld között – 7.25: Capito? – 7.55: Burcky O'Hare (sor.) – 8.25: Silverhowks (sor.) – 8.50: Peter Pan és a kalózok (rajzfilmsor.) – 9.25: Superboy (sor.) – 10.00: Drops – 10.30: Gazdasági fórum – 11.00: A kaméleon – 11.15: Szerencsekerék – 11.55: A fekete apát (film) – 13.30: Az aranysólyom (film) – 15.00: A játék – 16.45: 5x5 – 17.20: Mindent vagy semmit – 18.00: Labdarúgás – 19.20: Hírek – 19.30: Szerencsekerék – 20.15: A hónap lánya (film) – 22.00: Ki a legjobb férfi? – 23.00: Fekete Dekameron (olasz erotikus film) – 0.20: Északi lányok (svéd erotikus film) – 1.35: Fekete Dekameron – 2.50: A fekete apát (ism.)

6.15: Bucky O'Hare (ism.) – 6.45: Superboy (ism.) – 7.15: Asztrodinók (ism.) – 7.50: Így láttuk – 8.50: A játék (ism.) – 9.45: A hónap lánya (ism.) – 11.35: Ég és föld között – 12.05: A mindenható nyomában – 12.35: Black, a fekéte villám (kanadai sor.) Hosszú az út – 13.05: Lóverseny Winchesterre és musztángokra (film) – 15.20: A viking királynő (angol film) – 17.00: Keresztül a galaxison és azután balra (sor.) – 17.30: Malibu vízi mentői (am. sor.) Idegek háborúja – 18.30: Labdarúgás – 19.20: Hírek – 19.30: Szerencsekerék – 20.15: A Rio Verde-i kaland (francia sor.) – 22.05: Beszélgetés – 23.30: 24 óra

PRO 7

5.55: Lassie (sor.) – 6.20: Vadállatok birodalma (dok.filmsor.) – 7.05: Nyersbőr (am. westernsor.) – 7.55: Űrhajótöröttek (sor.) – 8.55: A sátán kutyája – 10.35: Alaszkától északra – 12.45: Mozgó kórház (sor.) – 13.15: Booker (ism.) – 14.10: Vadállatok birodalma (ism.) – 15.05: Csillagember (am. sor.) – 16.00: A csapda (am. krimi) – 17.35: Dowling atya titkai (am. sor.) – 18.30: Szindbád hetedik utazása (am. kalandfilm) – 20.00: Híradó – 20.15: Teen Wolf (am. film) – 22.05: Piszkos Harry V. (am. krimi) – 23.45: Nero Wolfe (am. sor.) – 0.40: Hírek – 0.50: Oroszlányszív (ism.) – 2.35: Nyersbőr (ism.) – 3.30: Hírek – 3.40: Mozgó kórház (ism.) – 4.05: Barátom, Ben (ism.) – 4.30: Bajnokok (angol sor.)

5.25: Lassie (sor.) – 5.50: Világszafari (sor.) – 6.35: Nyersbőr (am. westernsor.) – 7.25: Űrhajótöröttek (sor.) – 8.30: Pardaillan lovag (film) – 10.10: Amikor a dinoszauruszok uralkodtak a Földön (angol kalandfilm) – 12.05: Mozgó kórház (sor.) – 12.35: Bill Cosby-show – 13.05: Dowling atya titkai – 14.05: Világszafari – 15.05: Amikor a világ hasad (am. sci-fi) – 16.50: A bosszúállók (am. western) – 18.35: Matlock (kirmisor.) – 19.30: Riporterek (sor.) – 20.00: Híradó – 20.15: Híd a Kwai folyón (am. film) – 23.30: Nero Wolfe (am. sor.) – 0.20: Hírek – 0.30: Egy domb Koreában (ism.) – 1.45: Hírek – 1.55: Nyersbőr (ism.) – 2.50: Hírek – 3.00: Mozgó kórház (ism.) – 3.25: Barátom, Ben (ism.) – 3.50: Lassie (ism.)

Kulturális ajánló

SZOMBAT

SZÍNHÁZ

Győri Nemzeti Színház (12-044) 19 óra: Nem élhetek muzsikaszó nélkül – bemutató.

Soproni Petőfi Színház (38-888) 19 óra: Presser-Sztevanovity: A padlás – musical – a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház vendégjátéka.

KONCERT

Fertőd, *Esterházy-kastély* 18 óra: Trio Gentile (Cello-Trio) Németország. J. S. Bach-, Popper-, Dotzauer-, Heilnichen-műveket adnak elő.

Sopron, *Liszt Ferenc Művelődési Ház* (14-170) 16 óra: Az Ifjúsági Fúvószenekar tavaszi hangversenye. 18 óra: a Calcutta Trio hangversenye.

VASÁRNAP

SZÍNHÁZ

Győri Nemzeti Színház (12-044) 19 óra: Nem élhetek muzsikaszó nélkül – Csortos-bérlet.

Soproni Petőfi Színház (38-888) 19 óra: Presser-Sztevanovity: A padlás – musical – a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház vendégjátéka.

KONCERT

Sopron, *Liszt Ferenc Művelődési Ház* (14 170) 18 óra: a Katedra együttes hangversenye.

FILMKLUB

Petőfi Sándor Ifjúsági Ház (27-466) Vasárnapi mozi 18 óra: Dusan Makavejev: Az ember nem madár.

Győri Kábeltévé

8.00–12.00 AGROTV

HBO

Szombat

17.30: Vadvízen Szibériában (am. természetfilm) – **18.30**: Tarka, a vidra (angol kalandfilm) – **20.00**: Batman, a denevérember (am. film) – **22.10**: Prince-koncert Tokióból – **23.15**: Éjféli vámpír (am. horrorfilm) – **0.45**: Erósz a nagyvilágban (am. riportfilm)

Vasárnap

17.30: Jobb, ha hulla vagy! (am. vígjáték) – **19.10**: Excalibur (am. kalandfilm) – **21.30**: Ölve vagy halva (am. akciófilm) – **23.10**: A sárkány éve (am. dráma)

HÉTVÉGI HOROSZKÓP

KOS: Jól fontolja meg a csábító lehetőségeket! Nehogy hiúságában igent mondjon arra, amit később megbánhat. Ideje bőven van, hétfőig gondolkodhat.

BIKA: Sétálgatással, olvasgatással, zenehallgatással töltse ezt a hétvégét. Próbáljon ki valamilyen új ételreceptet, biztos sikere lesz vele!

IKREK: Csendes, békés nyugodt hétvégéje lesz. Ne törődjön senki mással, csak önmagával foglalkozzon! Esetleg menjen a friss levegőre sétálni.

RÁK: Hangulata, mint a hígany. Ingadozik föl, le, tulajdonképpen minden rendszert nélkülözve. Miért rontja el hétvégéjét felesleges önmarcangolással?

OROSZLÁN: Töltse felfedező barangolással a hétvégét! Ehhez válasszon kellemes utitársakat. Meglátja teste-lelke megkönnyebbül ezektől a napoktól.

SZŰZ: Megérintette a tavasz szele, ég a szerelemtől, akár egy tizenéves kamasz. Kedveskedéssel, virágcsokorral mutassa ki érzelmeit! Lehet, csalódni fog.

MÉRLEG: Használja ki a hétvégét! Bár az időjárás még megviccelheti ezekben a napokban, ha kirándulni indul, biztos jól el fog ázni.

SKORPIÓ: Virágültetésre, kertészkedésre kiválóan alkalmas lesz a hétvége. A sok friss levegőn töltött időtől estére már semmihez sem lesz kedve.

NYILAS: Egy jó könyv legyen a hétvégén a társasága! Ne foglalkozzon most mások gondjával-bajával, csak önmagának szentelje idejét. Megéri!

BAK: Annyi tennivalója lenne, és mégsem csinál semmmit. Ön egy lusta ember. Minden feladatát csak halogatja, soha semmire sem szán időt.

VÍZÖNTŐ: Családja szerető gondoskodása veszi körül. Ennek nagyon örül. De vajon kiérdemelte ezt a figyelmet? Gondolkozzon el a történteken!

HALAK: Fúr-farag, süt-főz. Alig látszik ki a munkából. Nem volt elég egész héten hajatni, gürizni? Legalább a hétvégén miért nem pihen egy keveset?

TV1

6.38 Napi műsorajánlat
6.40 Falutévé magazin
7.25 Hagyd aludni a mamát és a papát!
7.55 "Így szól az Úr!"
8.05 Közjáték
8.10 Muzzy in Gondoland (ism.)
8.15 This is the Way
8.35 Vasárnapi turmix
11.05 Hazanéző
11.50 Foci csúcstalálkozó előtt...
Előzetes a Bajnokok Ligája negyeddöntőihez
12.00 Zenebutik – Zenehíd
13.00 Képújság
13.10 A tánc varázsa
A romantikus balett
14.15 Zürichi páncélterem
NSZK tévéfilmsorozat
15.10 Tengődők
Dokumentumfilm
16.00 Arthur C. Clarke titokzatos világa
Angol filmsorozat
A mélység szörnyei
16.30 Az Arany Könyvklub ajánlja
16.35 Örömhír
17.00 Walt Disney bemutatja
Balu kapitány kalandjai
Az időrablók
Csillagutasok
Amerikai filmsorozat
Gumimacik
Halihó, vadászni jó!
18.45 Szerencsekerék
19.20 A Hét
20.00 Híradó
20.20 Telesport
20.25 Sztáro(c)k
21.00 Dick Tracy-show
Amerikai rajzfilmsor.
Elefántcsont-csőrök
21.05 Jövőre veled ugyanitt
Amerikai film
23.00 Gógól
23.35 Közjáték (ism.)
23.40 XX. századi portrék
Külföldi televíziók műsorából
Eugene Ionesco–Hangok és csendek
Belga film

-2-

7.00 Napra-forgó
8.00 Műsorismertetés
8.04 Aerobic Simkó Andreával
8.20 PC abc
Windows 3.1 magyarul
8.50 A rút kiskacsa
9.16 Telejáték
A golyó meg a kocka
9.30 Szombathelyi virtuózok
9.55 Elektor kalandor
10.00 A boszorkányiskola szégyene
11.10 "Mily kedves a Te hajlékod"
11.40 Indulj el...
Valkonyára!
11.50 Nemzetközi Műemléki Nap
12.05 Nótaszó a Pegazus fogadóból
12.20 Gazdaképző
12.50 SOrSok
13.30 Másfél millió lépés Magyarországon
14.01 Műsorelőzetes
Időjárás
14.10 K + P
14.30 Nahát?!
Kentakicsirke
14.50 Nézze meg az ember!
14.55 Nemzetközi Műemléki Napz
15.10 Egy apró csoda
Olasz film
16.31 Műsorajánlat
16.40 A magyar nyelvről
17.30 Delta
18.00 Körzeti tévéstúdiók műsora
18.30 Kedves versem
18.33 Műsorajánlat
18.45 Vízipók csodapók
19.00 Família Kft.
19.35 Ők is a fejükre estek
Amerikai film
21.10 Telesport
Benne:
Női–férfi tornász vb
22.00 Geopolis
A France 2 világpolitikai sorozata
22.45 Az Eurytmics együttes koncertje

Fertő Széleskút. Sopron megye

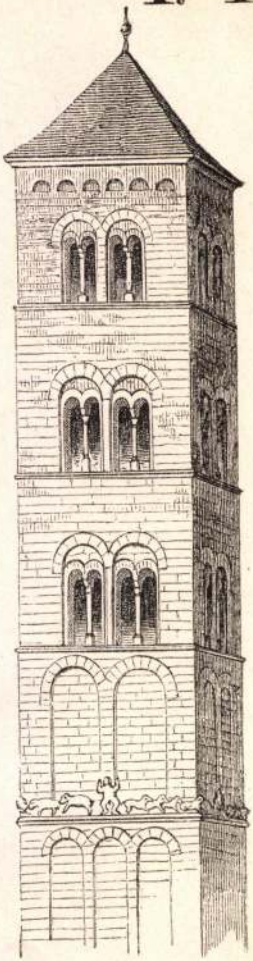
1/ usnéli Kőkeret

Horno Miksa. 1:15

I. Tábla.

5.

6.

MDK

Pertsek Elza, sz. Balassagyarmat 1899.

Négyszögü tablette többféle csipke techn.
261-266. " " " " "
Lámpaernyő /zöld/ macramé horgolással
" /lila/ horg. motivumok- és csipke

N. Szal. 48. csop.kiáll. 1926. márc. 11-12 l.

MDK

Pertsek Elza, sz. Balassagyarmat 1899.

Csipke recéből
" " magy.motiv. vékony fonálból
" arany fonálból kötve
Kötött csipke, finom fehér fonálból
Zsebkendő, kötött csipke széllel
" vert csipke széllel
" rece " "

N. Szal. 48. csop.kiáll. 1926. márc. 11-12 l.

MDK

Pertsek Elza, sz. Balassagyarmat 1899.

Nagy tablette,	vert csipke		motiv. és kötés	
Ovális	"	"	"	és kötés
"	"	"	"	" "
"	"	"	"	" "
Kerek	"	"	"	szallagmunkával
Ovális	"	"	"	motiv., kötés

N. Szal. 48. csop.kiáll. 1926. márc. 11-12 l.

MDK

Fertsek Elza, sz. Balassagyarmat 1899.

Kesk. receguipürrel betét vastag fonálból
Széles " " " "
Széles csipke vastag fonálból, macraméhorgolás
Csipke-, rece-, arany himzéssel magy. motiv.
" " " " " "
Keskeny betét-, rece, magy.motiv. vastag fonálból
Nagy kötött tablette

N. Szal. 48. csop.kiáll. 1926. márc. 11-12 l.

MDK

Fertsek Elza, sz. Balassagyarmat 1899.

Keresztszemes házi szőttes
Pohárszék takaró, recélt csipke és betéttel
Nagy kerek teritő, horgolt, rece és vert csipke berakással
Nagy kerek teritő, fehér himzés és recével
Széles recélt betét, régi magy.motivum
Keskeny receguipürrel betét vastag fonalból

N. Szal. 48. csop.kiáll. 1926. márc. 11-12 l.

Fertsek Elza
csipkék, legyezők

Györgyi K: A keleti viszr iparművészete. Magy. Iparművészet. 1921, 35-38 l.

Fertsek Elza Somlyóvezér

Pesti Hírlap. 1926. május 21. 10

k. k. l. Gy sportkiállítás

Fertsek Elza

Szül. Balassagyarmat 1899. Dékány István tanítványa. 1923 és 1925 között a monzai nemzeti iparművészeti kiállításon, miniatűrfestményeivel és olajképeivel részt vett a milánói nemzetközi kiállításon. Képeit az olasz állam megvásárolta. Kiállított Budapesten 1926. márciusban a Nemzeti Szalonban.

20. HÉT

VASÁRNAP

13

Exaudi, Szervác

HÉTFŐ

14

Bonifác, Bonifác

eon

KEDD

15

Salle Ján., Zsófia

a

SZERDA

FERTSEK *Elza*, iparművész, * Balassagyarmat 1899. Az Iparműv. Társ. állandó kiállítója. Csipkéiből nagyobb kollekcióval szerepelt a Nemzeti Szalónban.

K. É. I. 316 l

T. 6166.

nen a várat és várost látjuk,
hid kel át kétfogatos kocsi-
dnek, az előtérben pedig az utat
t és után két-két alak élénkiti.

sburg in Nieder-Hungarn.

8.7 : 26 cm.

Fertsek Elza

szobrászművész

VIII. Hunyady-utca 56

Az Iparművészeti Társulat

1925. évi jub. kiállí-

tásán

csipkéket állított

ki.

Kiáll. tan.: 30. l.

Fertsák Elza

iparművész

szül. Balassagyarmat

1899.

Lásd

Révai XX. 239.l.

Mélyen tisztelt

A Műemlékek Orsz
előadássorozat iránt eddig is ta
van szerencsém arra kérni a mély
a legközelebbi előadásunkra vona
tést nb. lapjának ..... szá
kintettel, díjtalanul közölni mé

Egyuttal szeren
szóló beszámoló ismertetést, ugy
nak az előadást követő legközele
sék.

Kiváló tisztele

Budapest, 1928.

Fetsek Elza

Szül. Balassagyarmat
1899
Iparművészeti
1926. Iparművészeti
gőrből Coll. Gráll
Ilonett Kalos

Wlassics Gyula elnöki megnyitó-beszéde
a Múzeumok és Könyvtárak Országos
Szövetségének Közgyűlésén IV. 185–190

Fertsek Elza

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 183

1926. 126

Nagy-Szombat.

A középtért a kőfallal és
foglalja el, az előtérben pedi
münket, melyek közül egy a hát
mondatszalagon, mely fölött mé

TIRNA

fölül balra: 33.

Rm., mér. a rl. 1

92-92-11.

Fertsek Elza

Magyar Művészet
1925. 583
~~1926. 126~~

Mur. Kvt. O. Tanácsa III. 168,

— — — 1909. április 30-ai

tanácsi ülésének jegyzőkönyve III. 169–171.

— — szolgálati szabályzata

és ügyrendje III. 170

267 Lámpaernyő (zöld) macramé horgolással 250
268 Lámpaernyő (lila) horg. motivumok- és csipke 300

Jándi Dávid

festő, szül. 1893-ban Jándon (Bereg m.) Tanulmányait Réthy István, Thorma János, Ferenczy Károlynál, Nagybányai Fényes Adolfnál és több szabadiskolában végezte. 1923-ban gyüjteményes kiállitása volt a Belvederében, ugyanott ezenkivül több representativ kiállitáson is résztvett.

Olajfestmények:

269 Laókan 8000
270 Fürdőzők 6000
271 Önarckép aktokkal 5000
272 Csendélet aktokkal, keret nélkül is eladó 4500
273 Önarckép, virággal " 4000
274 Önarckép, kalappal " 4000
275 Férfi képmása " 3000
276 Csendélet " 3000
277 Őszi tájkép " 4500
278 Kereszthegy " 2500
279 Fehér lovak " 3000
280 Tájkép " 2500
281 Naplemente " 2500
282 Eső után " 2000
283 Nagybányai ucca 2000

Fertsek Elza

228 Vonaton, rézkarc 200
229 Három asszony fa alatt, rézkarc 150
230 Arnóparti házak, rézkarc 200
231 Elhagyott kert, rézkarc 200
232 Budai hegyvidék, rézkarc 150
233 Barátnők a tóparton, rézkarc 200

Fertsek Elza.

Született Balassagyarmaton 1899-ben. Dékány Árpádtól tanult. Az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat kiállitásain évek óta részt vesz. Szerepelt az 1923. és az 1925. monzai nemzetközi iparművészeti kiállitáson, hol előbbi részvétele alkalmából ministeri elismerésben részesült és az olasz kiállitási bizottságtól oklevelet is nyert. Résztvett csipkéivel az északi államokban rendezett kiállitáson.

234 Keresztszemes házi szőttes 1600
235 Pohárszék takaró, recélt csipke és betéttel 1200

234 Keresztszemes házi szőttes 1600
235 Pohárszék takaró, recélt csipke és betéttel 1200
236 Nagy kerek teritő-, horgolt-, rece- és vert csipke berakással 1500
237 Nagy kerek teritő-, fehér himzés- és recével 1400
238 Széles recélt betét, régi magy. motivum 800
239 Keskeny receguipürrel betét vastag fonálból 400
240 Kesk. receguipürrel betét vastag fonálból 400
241 Széles receguipürrel betét vastag fonálból 800
242 Széles csipke, vastag fonálból, macramé-horgolás 600
243 Csipke,- rece-, arany himzéssel magy. motiv. 250
244 Csipke-, rece-, arany himzéssel magy. motiv. 250
245 Keskeny betét-, rece, magyar motivum vastag fonálból 250
246 Nagy kötött tablette 250
247 Csipke, recéből 200
248 Csipke,. recéből magyar motivum, vékony fonálból 150
249 Csipke. arany fonálból kötve 200
250 Kötött csipke, finom fehér fonálból 150
251 Zsebkendő, kötött csipke széllel 75
252 Zsebkendő, vert csipke széllel 90

253 Zsebkendő, rece csipke széllel 90
254 Nagy tablette, vert csipke motivumok és kötés 250
255 Ovális tablette, vert csipke és kötés 100
256 Ovális tablette, vert csipke és kötés 100
257 Ovális tablette, vert csipke és kötés 100
258 Kerek tablette, vert csipke, szallagmunkával 80
259 Ovális tablette, vert csipke motiv., kötés 100
260 Négyszögü tablette többféle csipke technik. 75
261 Négyszögü tablette „ „ 110
262 Négyszögü tablette „ „ 100
263 Négyszögű tablette „ „ 120
264 Négyszögü tablette „ „ 120
265 Négyszögü tablette „ „ 120
266 Négyszögü tablette „ „ 130
267 Lámpaernyő (zöld) macramé horgolással 250
268 Lámpaernyő (lila) horg. motivumok- és csipke 300

Nemzeti Szalon 1926
48. Coop. Kiáll

MDK

Fertsek Elza iparművész

Csipkéi, az Iparmüv.Társ.jub.kiáll.-án.

Ybl Ervin: Az Iparmüv.Társ.jub.kiáll.

Magy.Iparművészet, 1925. 173.lap

Fertsek Elza MIK

Csipkék

Mlesarnok 1925 [illegible] Iparmüvészeti T[illegible]ára.
Jubilária kiállitása

Forisek Elza

A Nemzeti Szalon negyvenhetedik csoport-
kiállitásán vesz részt kollekciájával.

A Reggel 1926.I.4.

MDK

Fertsek Elza

N.Szal.-ban csop.kiáll.-on vett részt

Kiállitások. Magyar Művészet, 1926.,126.o.

MDK

Fertsek Elza

Kiállitások. Magyar Művészet 1925. 583.l.

MDK

Fertsek Alice szobrász

257-276. Kniplinger og Brodderier

Katalogen for den VII. Ungerske Representative Utstilling. 1923. April. Christienia Kunstforening.

MDK

Fertsek Elsa,

a N.Sz.által rend. 63 csop.kiáll.egyik-másikán részt-vett müveivel. 1926.

A Nemt. Szal. 4oo-ik jub. és a KEVE XX-ik kiáll.-a 1929.febr.

2

Fertig József lak.
Koponya-tanulmány /Mappában/

IV.ik Képzőművészeti, Fotóművészeti Iparművészeti és Bélyegkiállitás. Gy. 1936. december
6 l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Fery Antal

NÉPSZABADSÁG

1967 OKT 28

1021

FORRADALMI REPRODUKCIÓK

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának tiszteletére Ék Sándor Kossuth-díjas festőművész három alkotását adja közre színes reprodukcióként, egyenként ötezer példányban. A három festmény: *Vérvörös csütörtök, Lenin és Szamuely találkozása Moszkvában 1919-ben* és *Kun Béla, 1919.*

Ugyancsak az évforduló alkalmából Fery Antal grafikusművész 6 oldalas, borítékos üdvözlő kártyáját is forgalomba hozzák.

fiatal emberek, aki
kednek életpályáju
val, de máris néhá
mekbe szabott mur
kottak. E termék
amely egyebek mel
zonyítja, *milyen so*
tek választott szakı
a pályaválasztásba
sok százezer fiatalr
töpreng az életre szóló döntésen.

A legnagyobb az első pavilon,

ován
orce-
—
tele-
gépi
san,
ma-
me-

ben pedig hosszú asztalok mellett működnek a középiskolai szakkörök legjobbjai. Szőnyegszövők és repülőmodellezők, rádióamatőrök

FERY ANTAL

A MŰVÉSZRE VONATKOZÓ FONTOSABB TANULMÁNYOK:

FERY Antal fametszeteinek alkotásjegyzéke
(Szerencs, 1970 és 1978)

Galambos Ferenc: Antal Fery, en ungarsk grafiker
(Nordisk Exlibris Tidskrift 1960 — dán)

Bono Salvatore: Antal Fery, artista ungharese dell' exlibris
(Exlibris, Roma 1960 — olasz)

Semsey Andor: Antal Fery
(Artisti dell' exlibris, Como, 1968 — olasz)

Soós Imre dr.: Antal Fery, artiste hongrois ...
(Graphia, Bruxelles, 1974 — francia)

Fery Antal 40 ex librise
(Bev.: Galambos F., Budapest 1962)

Fery Antal ex librisei és alkalmi grafikái
(Katalógus, Orsz. Széchenyi Könyvtár, 1965)

Építők Rota — B: 278.

KÓS KÁROLY
1883–1977
EMLÉKEZETE
EX LIBRIS
VILLÁNYI JÁNOS

MEGHÍVÓ

Az ÉPÍTŐK MŰSZAKI KLUBJA Igazgatósága meghívja Önt

FERY ANTAL

grafikusművész

kisgrafikáinak bemutatójára.

Megtekinthető:
1979. október 1-től október 30-ig, délelőtt 10 órától este 20 óráig.
Szombaton, vasárnap zárva.

Építők Műszaki Klubja, Budapest V., Petőfi Sándor u. 5.

Rendezte: dr. Semsey Andor

FERY ANTAL grafikusművész kisgrafikai alkotásainak bemutatója újabb jelentős állomása annak a gyümölcsöző együttműködésnek, mely a Kisgrafika Barátainak Körét Klubunkkal összekapcsolja. Kapcsolatunk során falaink között olyan emlékezetes „mini tárlatok" megrendezésére nyílt lehetőség, mint pl. az 1973-ban, fővárosunk centenáriuma alkalmából elkészült „Budapest a kisgrafikában" c. kiállítás, vagy az ugyancsak dr. Semsey Antal által rendezett mai litván kisgrafikai bemutató.

FERY ANTAL személyében a mai magyar kisgrafika-művészet legjelentősebb alkotómesterét mutatjuk be a Klub látogatóinak. A művész 1908-ban született Szerencsen és 1927 óta él Budapesten. 1935-ben az Iparművészeti Főiskolán szerezte meg grafikusi oklevelét. Negyven éves alkotó tevékenysége alatt a reklámgrafikák, plakátok, kiállítási grafikák százait készítette el és az ezret is meghaladja kisgrafikáinak, ex libriseinek száma. Ez utóbbiakból mutatunk be most egy kisebb, de igen magas színvonalat képviselő anyagot, az utóbbi évek terméséből.

FERY ANTAL kisgrafikái kizárólag fametszet technikával készülnek. Lapjain a szellemes, sokszor humoros kicsengésű ábrázolás és a szép formájú betűk harmonikus képi egységét teremti meg. Sokszor merít a magyar népművészetből, ez alkotásainak további rokonszenves vonása. Sajátosan magyar levegőt árasztó lapjait a gyűjtők világszerte ismerik, értékelik. Így hazánkban is megbecsült kisgrafikái egyben a magyar kultúra külföldi követeinek is tekinthetők.

DR. SOÓS IMRE

1969 DEC
1021

KIÁLLÍTÁSOK

Magyar remekművek*

Mondják, a művészet egyidős az emberiséggel. Így van. Az ember teremtette a művészetet önmagának, az emberiségnek. Igaz, sokszor nemcsak a természet, de az ember maga is pusztította önnön alkotásait. Ha mégis, többezeréves kultúrák ismételhetetlen remekei hirdetik az ember nagyságát, nem csak szerencse dolga, de abból van, hogy az ember igaz mivoltában mindig védte a jövőnek mit megteremtett és alkotott.

Milyen kicsi is az évezredekhez mérve ez a 800 év, minek legszebb alkotásai itt láthatók. Nem évezredek, csak 800 év. A művészetekben — hol tehetség s nem divat van — nehéz hasonlítani, méginkább rangsorolni. A kötelező szerénységen túl, — nehezen eső objektivitással — is mondjuk: egyes darabjaiban nem olyan ez a kiállítás, hogy a világon sehol se' lenne ilyen, meg szebb. De ez a 800 év a mienk. Népünk tehetségének, alkotóképességének pazar együttese. S mint minden más népé: ismételhetetlen, utánozhatatlan, egyszeri. Tehetségének, munkájának maradandó értékeit tudni, látni minden nép számára az önbizalom, a jövőért való harc egyik forrása. Talán csak hazai néző — ki ismeri ennek az országnak a történetét — érzi, hogy a falakon, tárlókban más-más művészi erővel, de itt van e nép szenvedése, harcos múltja, meg az is, hogyan küzdötte magát nehézségeken át és fennmaradt, a múlt századokban sokszor ellenséges hatalmak tengerében. Fennmaradt, mert élniakarását, erejét növelte a művészet is, minek talán legszebb remekei itt láthatók.

Ha valahol, úgy itt, e 800 év együttesében igazán látszik: mennyire a világ művészetének árama volt, ami itt született. Nagy korszakai nem mások, mint az egészé, amiknek vérkeringésében — néha kényszerű késedelmekkel — de benne volt. Hiszen csak vele — a 800 évvel — együtt is lehetnek azok épp olyan korszakok. És tovább: keserves harcokban, ritkán győzelemben is együttélő népek sorsa, jelleme, arculata is tükröződik e termekben. Hiszen ezen a tájon oly sok nép adott egymásnak találkozót, hogy alig lehet már nem tekinteni népi-nemzeti múltunk szerves részének, művelődéstörténetünk részének, amit nevében vagy származásában nem magyar adott. Kik e korokban alkottak, hatásokat vettek át, érleltek magukévá művekben, s adtak is. Így együtt tartjuk ezt nemzeti értékeink örökbecsű részének.

800 év művészeti termésének színe-java van itt, válogatás. Még mint válogatás sem teljes, de mégis a nagyrabecsültebbek. Alig lehet tudni, mi pusztult el zivataros századaink folyamán, mi tán gazdagabbá tenné ezt a képet. De mindnyájan tudjuk: ma egyetlen nap művészeti termése sokkalta több, mint amit ezek a termek még zsúfoltabban rendezve is elbírnának. A művészet súlya, szerepe növekszik a technikai forradalmaktól gazdag századunkban is. Nincs olyan sodrásuk, mint az ember mai életét, meg jövőjét közvetlenül is befolyásoló tudománynak, technikának. Ez így természetes. Mégis növekszik a művészet hatása az ember mindennapi életére. Kérdezhetnénk, hogy az egyetlen nap bővebb terméséből a jövő 800 évre mi marad meg? A kérdés jogos, de az igazi nem ez. Mire kellett és mire kell az embernek a művészet? Az ember a művészetet önmagának, az emberiségnek teremtette, mert mindig érezte, hogy önmagát felemeli és kiteljesíti benne. Vágyai, elképzelései, tettei voltak benne. Képzelgései is sokszor, elkeseredettsége és néha az is, hogy már semmi támaszpontot nem lát, miben megfogódzkodhatnék. De éppen az a kevés, ami századok sorából kiemelésre méltó, azt mutatja: hogy öntudatát, önbizalmát akarta emelni vele. Alig lehet ennél többet mondani a művészet bonyolult szerepének lényegéről.

A világ általában is többet változott csak egy fél évszázadon át, mint az itt látható nyolc egész alatt. Nálunk méginkább. A művészet is más, fejlődött és gyötrelmes kísérleteket tesz ennek a sokkal bonyolultabb világnak a tükrözésére, szertelen fegyelmezettségünk, mindig tartó újratörésünk megragadására. Egyre többen vannak már azok is, akik a következő 800 év összefoglalójának termeiben a falakon lesznek. De ami nem kerülhet oda, az is azért születik, mert érti, hogy a művészet az emberiségért van, hogy munkáját, harcát, értelmes életét segítse. Ezért volt ez a 800 év is. Legyen tanulsága a mának.

Ha szocialista államunk ma — talán még nem úgy mint szeretné, de sokkal tervszerűbben, célratörőbben mint elődei — védi, miket a kultúra nemzeti értékeinek tarthatunk, csupán annak a jele, hogy mindezeket a nép kicseinek tartja. Úgy tekint rájuk, mint amik ma is eleven hatóerők lehetnek, alig egyszerű feladataink megoldásában. S ha a nép méltó tisztelettel és megbecsüléssel néz rájuk és tán követeli, hogy még többet áldozzunk — munkája eredményei alapján is — ezek védelmére: helyesen teszi. Igazi forradalmakat — s a szocializmus ilyen — csak az a nép vívhat belső meggyőződésből, amelyik becsülni tudja múltját, múltja alkotásait. Csak az a nép tudja továbbfejleszteni, mindig a kor követelményeinek színvonalára emelni élő alkotásait.

Ehhez hasonló keresztmetszet itthon még nem volt közönség előtt. Párizs, London lakossága már gyönyörködhetett benne. Olyan hódolattal fogadta ezeket, ami méltán illeti őket. Bizonyára kellemes élmény lesz mindazoknak, akiknek módjuk lesz ezt a kiállítást megtekinteni. Nem titkoljuk, öröm számunkra, hogy ennek a kiállításnak létrejöttét elősegítette az, hogy hazánkban ülésezik a XXII. Művészettörténeti Kongreszszus. Ez nagy megbecsülés szocialista hazánk iránt, igyekszünk így is értékelni. Örülünk annak, hogy a világ művészettörténészeinek színe-java megismerkedhetik nemzeti kincseink javával. Történelmi meg nyelvi sajátosságaink amúgy is eléggé megnehezítik, hogy miről mi gondoljuk: nemcsak határon belüli és nemcsak nekünk fontos dolog, tágabb határokon túlra, az emberiség művészetszerető tömegeihez is eljusson. Ez az alkalom is segít tán, hogy előrelépjenek, akiknek kell. Innen is szeretettel üdvözöljük a Kongresszus résztvevőit és kívánjuk, végezzenek érdemes munkát.

Molnár János

* Elhangzott a kiállítás megnyitásán

Pieta Keszthelyről. 1500 k.
Pietà de Keszthely. Vers 1500
Пьета из Кестхея. Ок. 1500

FERY ANTAL

Fery Antal alig fejezte be az Iparművészeti Főiskolán tanulmányait, máris belekóstolt az ex libris-alkotás örömébe s bűvöletéből azóta sem tudott szabadulni. Ennek a „boldog rabságnak" ma már több mint ötszázötven alkotás az eredménye. A mennyiség és a minőség szerencsés találkozásának köszönhető, hogy ha egyszer megírják majd a magyar ex libris XX. századi történetét, a műfaj első tíz vezető művésze között feltétlenül ott lesz a neve.

Ex libriseit és egyéb kisgrafikáit (családi grafikák, névjegyek stb.) kizárólag fametszetben kivitelezi. Ez a kemény, férfias anyag áll legközelebb az egyéniségéhez; a makacs anyag férfias erőkifejtésre készteti az alkotót, ugyanakkor megtanítja a lényegretörés, a szűkszavú sokatmondás, a kis méretben megvalósítandó monumentalitás ritka grafikai erényeire. Fery Antal ismeri anyagának összes lehetőségeit, így sosem vét az anyagszerűség ellen és ez alkotásait hitelessé is, művészivé is teszi. Metszőstílusa átmenetet képvisel a tisztán vonalas és a folthatásos metszőmódok között, a vonal kifejezőerejére bízza mondanivalóját s ahol színeket is igénybevesz — mint kétszínnyomatú lapjaiban — a mértéktartó színek célja nem festői hatáskeltés, hanem a vonal szerepének kiemelése.

Fery Antal ex libriseiben az élménnyé érett látványt a realizmus elkoptathatatlan eszközeivel fogalmazza meg és ezzel is ki tud fejezni tárgyias és tárgytalan élményt ugyanúgy, mint érzelmi vagy gondolati indítékokat. Mondanivalóját úgy tudja képre váltani, hogy az egyszerűségben is benne van a bonyolultság, a sokarcúságban is a lényeg. Tudja, hogy a műfaj sajátos követelményeinek a valós elemek, vagy azok valósághoz tapadó átköltése felelhet csak meg maradéktalanul, mert az ex libris tulajdonos egyéniségének a megragadása csak így lehet maradéktalan. Két egyéniség találkozik itt, a megrendelőé és a művészé és egyik sem nőhet a másik fölé. A grafikai megjelenítés azonban nem azonos a valóság képkivágatával; „felborzolja", érdekessé, érzékletessé teszi a realitást; időtálló stílusművészetének egyik titka ebben rejlik.

Legjobb és külföldön is legtöbbre tartott ex librisei azok, ahol a népművészetig nyúlik vissza. Gyakran markol a magyar népművészet kimeríthetetlen kincsesbányájába s mindig igazgyöngyök maradnak a tenyerén: az ismeretlen szűrszabók, népi fafaragók, gölöncsérek kedvelt motívumait, a virágokat és a madarakat úgy kelti életre, hogy a néplélek legősibb rétegeiben megbúvó szépérzés keleties ízeit, hamvas báját újjáteremtve adja vissza. Ex libris művészeink közül egyedül az ő alkotásain lelhető fel a nemzeti jelleg és ezt nem a hazai exotikumok kihangsúlyozásával éri el, hanem a népi szépségideállal való azonosulással. Mellesleg a magyar formakincs iránti ösztönös vonzódása tudatos kifejező készséggel párosul. Legjobban a Kodály ex libris példázza ezt; a lantba komponált, földgömbön álló stilizált páva nemcsak a nagy zeneszerző világhírnevét fejezi ki, de utal azokra a gyökerekre is, amelyek e nagy művész muzsikáját világhírűvé tették.

Fery Antal azonban nemcsak a magyar glóbuson mozog otthonosan és nemcsak a magyar néplélek világában ismeri ki magát; változó korok és különböző népek lelkét úgy adja vissza, hogy beleélőképessége varázsvesszőként tárja fel idegen korok és népek jellegzetességeit. Az asszír istenek világában éppen olyan biztonsággal mozog, mint a középkori várak bástyafalain, vagy a modern technika boszorkánykonyháiban. A halott kultúrák feltámadnak a vésője nyomán s a ma emberének nyelvén beszélnek. Korunk felemás életének bonyolult jelképrendszerét közérhetővé teszi és fel tudja villantani a jövő határtalan lehetőségeit is.

A tematikai változatosság és a sziporkázó ötletek együtt jelentkeznek Fery Antal ex libris művészetében. A szimbólikát hagyományos megjelenítési formájában éppen úgy alkalmazni tudja, mint modern hangszerelésű változatában. A többalakos kompozíció s a tájkép azonban hiányzik művészetéből, mert tudja, hogy a kis méretek prokrusztesz-ágyában ezekből nem adhatna teljeset. Férfiasan komoly művészetéből kizárja úgy a groteszk, mint a bizarr elemeket, ritkán él a humorral is, akkor is nem nevettetni akar, csak mosolyt kelteni. Testvérének vall minden embert s mint aki a mélyből jött s szinte gyerekként kétkezi munkával tartotta el önmagát, majd a gyár „árvájaként" nemes emberbarátok segítségével tanult, együtt érez a szenvedőkkel; humanizmusán sem a megpróbáltatás, sem az irigység sosem ütött sebet. Kerül minden nyugtalanságot és nyugtalanítót, a modernkedők meggyőződés nélküli kóklerkedése ellen az időtálló, realista szépségeszmény csorbíthatatlan fegyverét szegezi: ezért modernek és időtállók alkotásai.

Munkái itthon is, külföldön is számtalan kiállításon szerepeltek. A hazai kisgrafikai seregszemléken mindig jelen volt (1961, 1965, 1967), a II. Miskolci Országos Grafikai Biennálé pedig éremmel tüntette ki ex libriseit. 1962-ben kiadott, legjobb munkáit tartalmazó ex libris mappáját (melynek egy példányát egy 1967-es lengyel antikvárkatalógus 800 zlotyért hirdeti) elismeréssel fogadták és sikere volt az 1965-ben, az Országos Széchényi Könyvtárban megrendezett egyéni kisgrafikai kiállításának is. Külföldön Párizstól Pretóriáig majdnem minden ex libris kiállítást megjártak a lapjai; a párizsi (1962) és barcelonai (1965) ex libris pályázatokon szép sikereket ért el. Művészetét holland, francia, olasz, dán folyóiratok népszerűsítették s művészete ma, 61 éves korában is éppen olyan friss és fiatal, mint volt harmincöt évvel ezelőtt, csak érettebbé vált és felgazdagult.

Merkantilgrafikáiban (plakátok, prospektusok, naptárak, gyufacímkék stb.), kiállítási dekorációiban, betűterveiben is azt adja, amit a gyakorlati szükséglet a művészi megfogalmazás teljességével megkövetel. Ha több ideje lenne akvarellel is foglalkozni, ebben is az elsők közé küzdetné fel magát. Nevét azonban elsősorban mégis ex librisei fogják megőrizni az utókornak.

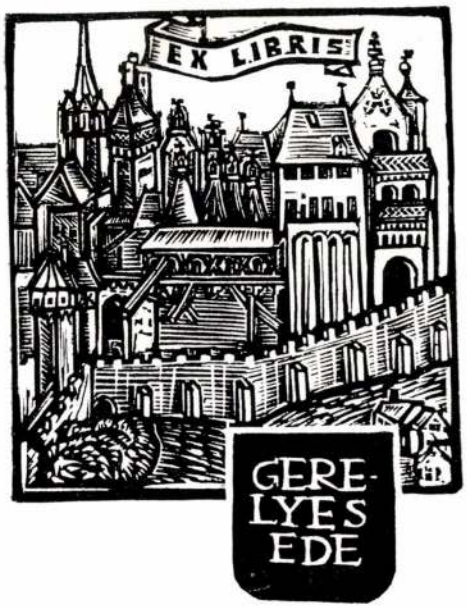
Galambos Ferenc

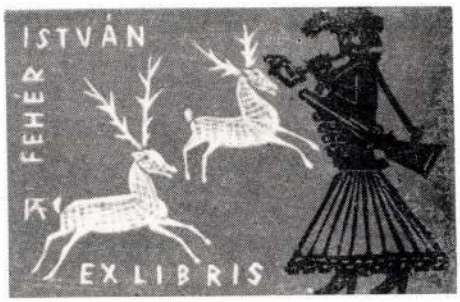

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Fery Antal
MAGYAR GRAFIKA
1962 5

Fery Antal ex libris albumáról

Fery Antal fametszetes ex libriseinek tematikája széles skálájú.

Érti a távoli korok és népek nyelvét: egyiptomi harci kocsija, görög színészmaszkjai, középkori várábrázolása rég múlt korszakok, stílusok hű visszaadásáról tesznek tanúságot. Egyéniségéhez azonban a népi motívumok felhasználásával készült lapjai állnak legközelebb: a dunántúli tükrösök betyárábrázolásai, az alföldi szűrök stilizált virág- és madármotívumai, a hímes tojások leheletfinom díszeivel a grafika nyelvén is hűen fejezik ki a magyar nép szép-látásának hamvasságát, keleties ízeit, naiv báját, stilizáltságba rejtett valóságszemléletét. A művészet e motívumok felé nem a készen kapott mintákból adódó kényelmesség, hanem lelki azonosulás hajtja; Fery Antal önmagát adja e motívumokban.

Békét hirdetnek és követelnek Fery Antal galambjai. Békét követelnek a világnak, de örök harcot hirdetnek befelé; a művészi kifejezés, az ember-kiteljesedés tökéletesítéséért. Fery Antal mappája számadás, de nem végállomás; határkő, de nem befejezés. Várjuk a művész fejlődésének újabb eredményeit: a magyar grafika barátainak és az ex libris gyűjtőknek igaz örömére.

Galambos Ferenc

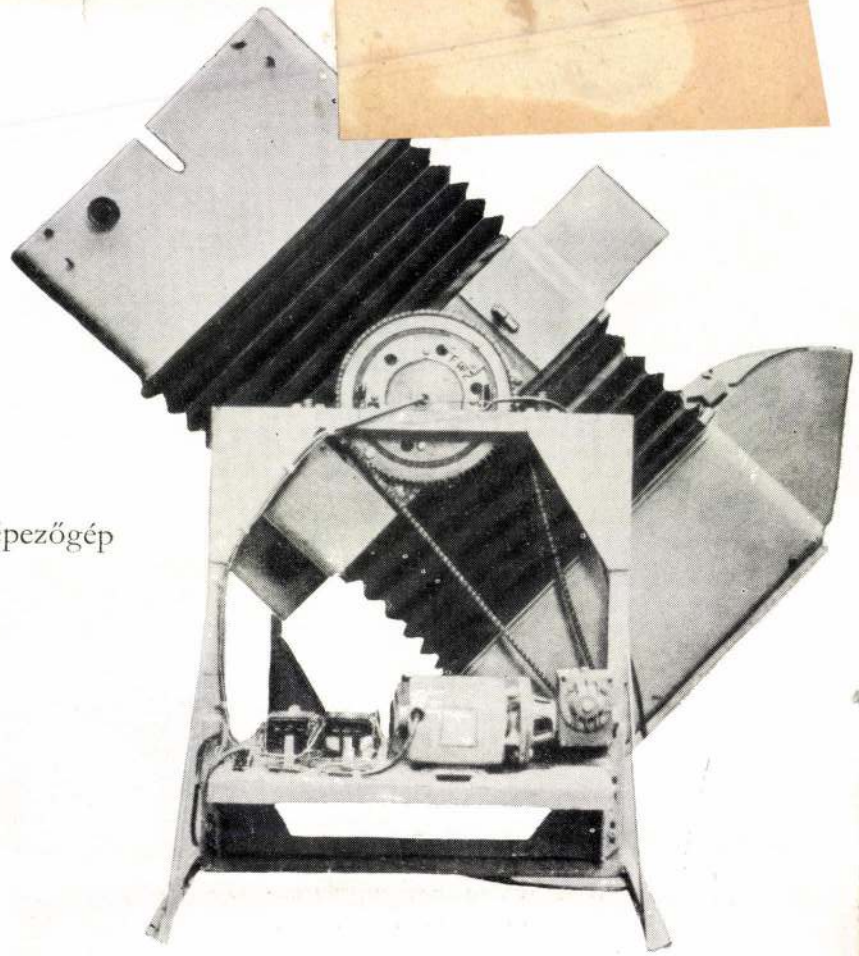

ROTADON

— újtípusú fényképezőgép

STAHL ENDRE

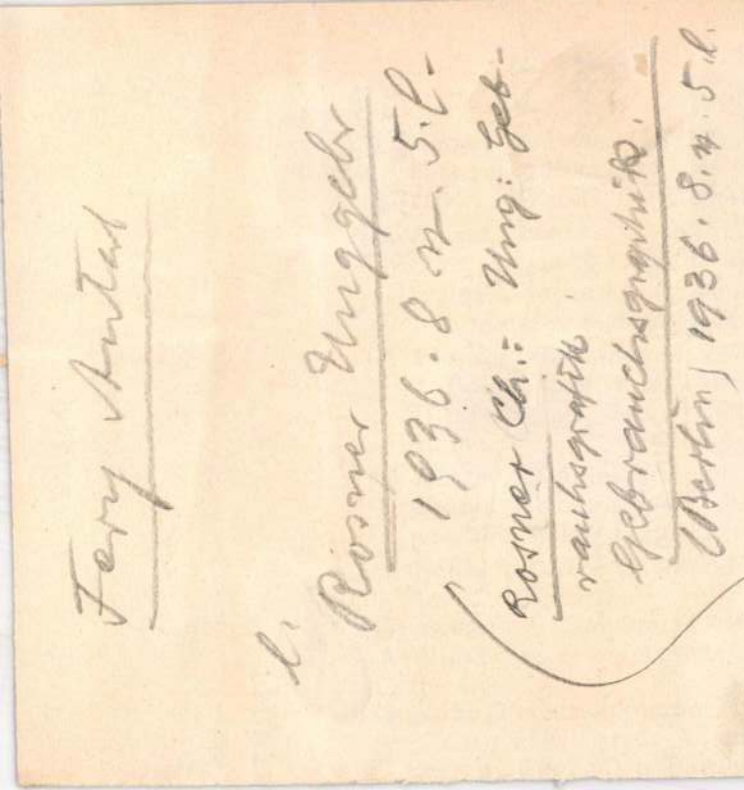
Az 1955. évi IPEX-kiállításon a D. O. Nicoll Ltd. teljesen újfajta sötétkamra-fényképezőgép prototípusát mutatta be (1. ábra), amelynek az az érdekessége, hogy középen 180°-kal elforgatható és a fényképész kívánságától függően hol az eredetitartó, hol a felvételi sík kerül munkahelyzetbe.

A fényképezőgépet több évtizedes szakmai tapasztalattal rendelkező fényképész, mérnökök segítségével tervezte, akinek az ötletét eleinte „hobby"-nak tartották és csak akkor értették meg az új konstrukció előnyeit, amikor az első, házilag elkészített mintapéldányon elkezdett dolgozni. Ez a szakember felismerte, hogy sok időt vesz igénybe a jelenleg ismert fényképezőgépeknél az eredeti behelyezése és kivétele, a fényérzékeny filmeknek a sötétkamrából a géphez való hordozása és olyan megoldást talált, amely ezeket a hátrányokat megszünteti. Az összes munkaműveletet egy helyen, járkálás nélkül lehet elvégezni.

A Rotadon fényképezőgép a sötétkamrába van beépítve úgy, ahogyan látható a 2. ábra baloldali részén. A gép irányítására szolgáló vezérlőgombok a fényképész kezeügyében vannak. Az összes géptartozékokat és fényképészeti anyagokat könnyedén eléri. A kényelmes kezelés következtében nagy termelékenységet lehet elérni és a felvételek minősége is kifogástalan. A gép megépítésénél a legkorszerűbb kamraépítési megoldásokat alkalmazták. Szürke és színes munkákra egyaránt alkalmas, ugyanakkor gyorsan és pontosan lehet a színjavításhoz szükséges maszkokat is elkészíteni. Üvegráccsal és érintkezőráccsal is lehet rácsfelvételeket készíteni. A fényképezőgép mind a három nyomtatási eljáráshoz egyaránt használható. Arra is van lehetőség, hogy az elkészített rácsnegatívról ugyanabban a sötétkamrában klisélemezre másolatot készítsenek.

A fényképezőgép működése:

A gép egyik legnagyobb előnye, hogy a fényképész egy helyben állva vagy ülve minden, a gép kiszolgálásával kapcsolatos feladatot el tud látni és így minimálisra csökken a szükséges erőkifejtés. Nem kell állandóan sötétben dolgozni.

zad vége: Boszorkány-
sal lavírozott tollrajz.
tárból. Lt. sz. 997.

–1799) Grund, Norbert
ai. E metszetnek mintául
. alatti Cochin-Watteau-
:c és rézmetszet.

1829) Wolf, Joseph után.
t az Agnes Bernauerinn
en. Pontozómodor. Le

44—1824) Chodowiecki,
t a Hamlet-ből. III. fel-

–1826): Színpadi díszlet-

1 (német; 1764—1850):
en. Rézkarc. Friedländer

–1843) Kininger, Vincenz
ger Kotzebue: Die India-
k III. felvonás 7. jelene-

125. **Haward, Francis** (angol; 1759—1797) Reynolds, Sir Joshua után: Mrs. Siddons mint a Tragédia múzsája. Pontozómodor. Le Blanc 12.

126. **Scriven, Edward** (angol; 1775—1841) Westall, Richard után: A Julius Caesar IV. felvonás 3. jelenete. Pontozómodor. Le Blanc 9.

127. **Shenner,** (angol metsző) Bunbury, Henry Willium után: Shakespeare: IV. Henrikjének V. felvonás 8. jelenete. Rézkarc és pontozómodor.

128. **Thew, Robert** (angol; 1750—1810 körül) Boydell, John után: Shakespeare: IV. Henrikjének IV. felvonás 4. jelenete. Pontozómodor. Nagler XVIII. 329. l. 11.

129. **Dickinson, William** (angol; 1740—1828) Gardner, D. John után: Mrs. Gwynne és Mrs. Bunbury a Windsori víg nők-ben. Mezzotinto. Smith I. 183. 34/1.

130. **Thew, Robert,** Northcote, James után: III. Richard III. felvonás 1. jelenete. Pontozómodor. Nagler XVIII. 329. l. 17.

131. **Laurie, Robert** (angol; 1740—1804) Wilson, Benjamin után: Garrick és Mrs. Bellamy a Romeo és Júliá-ban. Mezzotinto. Smith II. 804. 22/2.

132. **Thew, Robert** Füssli, Johann Heinrich után: Hamlet

semmibenéző tekintettel. Szerbek. Közöny és valami furcsa, fáradt érdektelenség van néhány arcra írva, ami első pillanatra megdöbbent és gondolkodóba ejt.

Aztán megint magyar faluba érünk. A falu közepén hatalmas „Isten hozott" felírás fogad s az utca tele lelkes és boldog magyarokkal. Mellettünk egy tartalékos főhadnagy ül a kocsiban. Ötven év körüli ember. Civilben fürdőigazgató az egyik balatoni fürdőhelyen; most munkásszázad parancsnoka. Itt született Bácskában és míg a szerbek ki nem forgatták vagyonából, Apatinban élt. Szól, hogy álljunk meg. Bent vagyunk a faluban, éppen egy fordulóban. Egy huszonnégy járműből álló oszloppal bajos itt most megállni. Nehéz a kívánságot teljesíteni, de főhadnagyunk nagyon erősködik. Amikor a forduló után megállunk, azonnal kiugrik a kocsiból és izgatottan egy bizonyos Szalay plébános után érdeklődik. Több embert is megkérdez, de senki sem tud felvilágosítást adni, a nevét sem ismerik. Erre egy kicsit rosszkedvűen visszaül a kocsiba, az oszlop ismét megindul.

A főhadnagy aranyos kedélyű kedves ember, s mint kiderül, tud szerbül és kitűnően beszéli a bácskai svábok tájszólását. Alkalmunk van meggyőződni erről. Egyszer szerbül, egyszer pedig németül szólít meg valakit egy faluban. Mindkétszer értelmetlenül néztek rá, s magyarul feleltek.

A Ferenc-csatornánál majdnem egy teljes órát kell várnunk. A híd persze itt is fel van robbantva. Egy rögtönzött fahídon kell átkelnünk, melyet mélyen, közvetlenül a csatorna felett emeltek hídászaink. Körülményes művelet teherautókkal átmenni rajta. Ott állunk páran a hídnál s minden vezetőt figyelmeztetünk, hogy kapcsoljon másodikba, aztán mikor leér, adjon gázt. Csak egy kocsink akad meg a majdnem negyvenötfokos emelkedőn. A soffőr izzad, valaki idegesen ráordít. Nem veszi fel a túrát — mondja s látszik, hogy ő is ideges.

A Magyar Exlibrisgyüjtők és Grafikabarátok Egyesülete „Kelet visszatért" albumából.

Fery Antal metszete

Persze az idegenek a vezetőt hibáztatják. Mi azonban tudjuk, a tizenötéves kipróbált vezető ül a kormánynál, nem tehet semmiről. Végül aztán megtolják, s hamarosan az összes kocsinkkal a túlsó parton vagyunk.

Aztán egyszerre, szinte észre sem vesszük, bent vagyunk Zomborban. A város tele magyar katonákkal, alig van utca, ahol ne bukkannánk tüzérekre, gyalogosokra és más alakulatok embereire. A város rendezett, utcái szélesek és tiszták. Még mindenfelé szerb felírású üzletek fogadnak, s az utcanevek szerbül és horvátul vannak kiírva. Az utcákon elég kevés embert látunk és sok a leeresztett redőnyű ablak. Itt-ott ismét fehér zászlók tüntetnek.

Az első benyomások mégis megnyugtatóak. Az ég szelíden ragyog, az utcai járókelők jóindulatúan integetnek, a levegő lágyan simogató s úgy érezzük, a szívekben béke és nyugalom van. A pár barátságtalanul ránkmeredő szempárt, a tüntető fehér zászlókat észre sem vesszük. A város szívében állunk a huszonnégy tehergépkocsival. Embereink kíváncsian bámészkodnak, ránevetnek fiatal lányokra, barátságos szót váltanak gondterhelt arcú zombori polgárokkal, egypáran már szerb cigarettát szívnak, s az élelmesek érdeklődnek a kávé és teaárak felől. Egy-két lépésre tőlünk idegenül és barátságtalanul emelkedik ki a házak közül a szerb főtemplom, a sarkon egy tovasietö pópa fekete alakja tűnik fel s mögöttünk két nő veszekszik egymással szerbül.

Aztán megjön a parancs, hogy a munkásszázadot és az anyagot vigyük ki a vasúti raktárhoz. Széles fasorral szegélyezett út visz ki a pályaudvarhoz. Közvetlenül mellette hatalmas park, közepén tó és nádas. Az állomáson alig találunk egy lelket. Szomorú látvány egy ilyen elhagyatott üres pályaudvar. Magányos sínpárok, s kihalt dohosszagú hivatali helyiségek, melyekben szanaszét heverő hivatalos nyomtatványok és sietve kirántott fiókok fogadnak. Az embernek az a benyomása, mintha pár perccel érkezésünk előtt hagyták volna el az állomás épületét a szerb vasutasok. Aztán előkerül valahonnan egy egyenruhás szerb vasutas; horvát ember, de folyékonyan beszél magyarul s közli velünk, hogy a szerb vasutasok legnagyobb része elmenekült, másnapra várják a Mávot, s izgatottan érdeklődik, hogy megmaradhat-e állásában.

Közben a kocsik kirakodnak. Egyelőre ott maradunk a raktárak mellett, konyhánk már készíti a vacsorát, az emberek üzemanyagot vesznek fel, mosakodnak és készülődnek a lefekvéshez. Szállás már van, nem messze az állomástól, s szalmáról is gondoskodtak. Mindenki boldog és derűs, tréfálkoznak és ugratják az erre alkalmasakat. Van köztünk mindenféle foglalkozású ember, a legtöbb persze a polgári életben is gépkocsivezető, sok a pesti taxis, de akad bankigazgató, ügyvéd, textilkereskedő, mulatótulajdonos, tanító, mérnök és gazdász is. Arra különösen büszkék vagyunk, hogy van köztünk egy koplalóművész is, aki pár éve nagy sikerrel lépett fel a pesti vurstliban s negyvennégy órát koplalt. Mint meséli, négyezer pengőt kapott a „mutatványért", amiből cséplőgépet vett. Kitűnő étvágyú ember, nagy népszerűségnek örvend.

Lassan kezd sötétedni. Jelentik, hogy a vacsora kész s megy mindenki a csajkájáért. A hangulat kitűnő, s minden jel arra mutat, hogy a nap közeledik befejezéséhez.

Még el se kezdték osztani a vacsorát, amikor a csendes estében három lövés dördül el, és pár méterre tőlünk felszökken egy világító rakéta. Pár pillanatig nem szól senki egy szót se, némán egymásra nézünk.

— Úgy látszik tüzijátékot rendeznek a tiszteletünkre, — mondja kis idő mulva valaki a sötétben.

De aztán hirtelen elhallgat, s a következő pillanatban mindnyájan a földön hasalunk. A fejünk felett süvít el egy golyó s az állomás melletti parkból erős fegyverropogás hallatszik.

Új HEGYALJA 1941 Dec. 30.

Fery Antal grafikus

Szerencsiek a pesti folyóiratokban

A „Magyar Kultúra"

c. társadalmi és tudományos szemle karácsonyi számában írt mélyenszántó cikket („Tartalmat az életbe!") *dr. Gál Ferenc* rk. s.-lelkész. A misztériumokról szól általában, majd a keresztény misztérium lényegét vizsgálja, mely „nem emberektől származik, de emberek számára van; isteni színjáték, amelynek emberi szereplői is vannak... a világtörténés nagy Divina Commediá-jának minden szereplőjét valóságos istenközelbe emeli." Ugyancsak e számban könyvismertetése jelent meg Bognár Cecil „Mi és mások" c. munkájáról, mely a mindennapi élet lélektanát adja.

A „Híd"

c. képes pesti hetilap egyik decemberi számában riportot közöl a „MEGE" (Magyar Exlibris Gyüjtők és Kisgrafikabarátok Egyesülete) cseredélutánjáról és a legjobb magyar grafikusok között megemlékezik *Fery Antalról* is; egyben közli egyik exlibrisét, melyet a grafikus egyesület szakosztályi könyvtára részére készített. Itt említjük meg, hogy Fery Antal számos exlibrist rajzolt és metszett fába, melyeknek egy része szerencsiek birtokában van.

Nagyt. Benke Imre urnak, ref. lelkész
Vizsoly.

...ALJA

...É'S KULTURÁLIS HETILAP

...1 DECEMBER 30 23. SZÁM

...ERKESZTŐ. SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapesti állatkert
plakátpályázata

Jobbra : Fery Antal (Vásárlás)
MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1936. 228, 229.

Fery Antal

Feri Antal

1941

PÁLO
m
ki
ar
sz
k
b
id
nyi
futamodik feladata elől, de a kötelességtudat
kodik rajta, s munkája végre is megtermi gyümölcsét.
Színes, érdekes, okos könyv: minden magyar leánynak
el kell olvasnia. Feri Antal rajzaival, díszes kötésben 3.90

— **Dr. Végh Rozmaring.** Dr. Végh Györgynek, a párisi követség első magyar titkárának egyetlen leánya, Rosemarie. A gyerek

A Szent István-Társulat nyomdája a Stephaneum nyomda.

A Szt István Társulat könyvei
1941.

Sept. 1st, 1921

Dear Mr. Hoover:

I am sending you herewith a copy of the letter which I have written to Mr. Harding, and which I am sending to him today.

Yours very truly,

Herbert Hoover

Secretary of Commerce

Washington, D. C.

Fery Antal

l.

Szépművészet

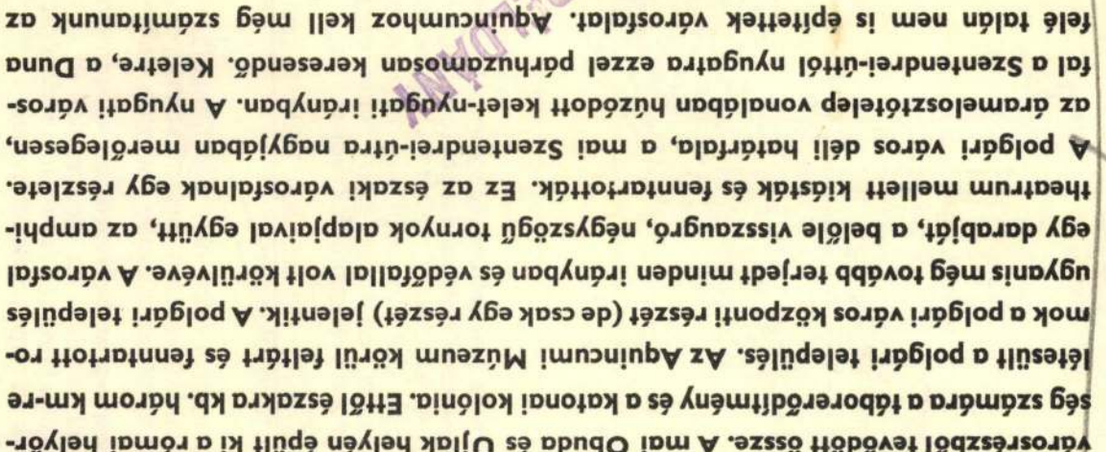
1940. 70. l.

Fery Antal: Szt. Erzsébet. Terv. 1937.

AQVINCVM

Budapest székesfőváros római előd je, Pannonia inferior (a mai Dunántúl keleti részének megfelelő Alsópannonia) római birodalmi tartomány fővárosa két városrészből tevődött össze. A mai Óbuda és Újlak helyén épült ki a római helyőrség szárnya a tábororddtímény és a katonai kolónia. Ettől északra kb. három km-re létesült a polgári település. Az Aquincumi Múzeum körüli feltárt és fenntartott romok a polgári város központi részét (de csak egy részét) jelentik. A polgári településen magas városias jólét, kényelem és civilizáció feltődött ki itt ezen idő alatt, amilyen a római birodalom és kultúrája megdöntése után megint csak a XIX. században feltődött ki székesfővárosunk földjén. Közlekedés, városszabályozás (egymást derékszögben metsző utcák!), közvezett utak, fedett vásárcsarnok, utcai és házbeli csatornázás, nyilvános és magánfürdők, vízöblítéses magán- és nyilvános illemhelyek, gyógyforrás- és ivóvizvezeték építése ennek a civilizációnak főbb tényezői. Aquincum rommezeje, amely a Duna mentén a legnagyobb fenntartott római városrom, ennek az elpusztult városias civilizációnak az emléke és bizonyságа.

Felelős kiadó: Péczely Béla — Budapesti székesfővárosi házinyomdája — 11933 — Felelős vezető: Klemm Árpád.

AQVINCVM

PANNONIA INFERIOR
(ALSÓ PANNONIA)
FŐVÁROSA

FERY A

AZ ÁSATÁSOK ÉS A MÚZEUM
RÓVID VEZETŐJE

AQVINCUMI MÚZEUM
1943

Fery Antal

41 **Az amphitheatrum keleti és nyugati kapui.** Az aréna felé keskenyednek. A közönség nem ezeken át jutott a nézőtérre, a keskenyebb nyugati kapun vonultak be a
42 **viadorok** (laktanyájuk romjait az amphitheatrumtól nyugatra eső telkeken állapították meg), a szélesebb keleti főbejáraton pedig talán az állatokat hajtották be. A két kapu déli oldalfalában látható fülkék (70—75 cm magasak) istenségek szobrainak elhelyezésére szolgáltak.

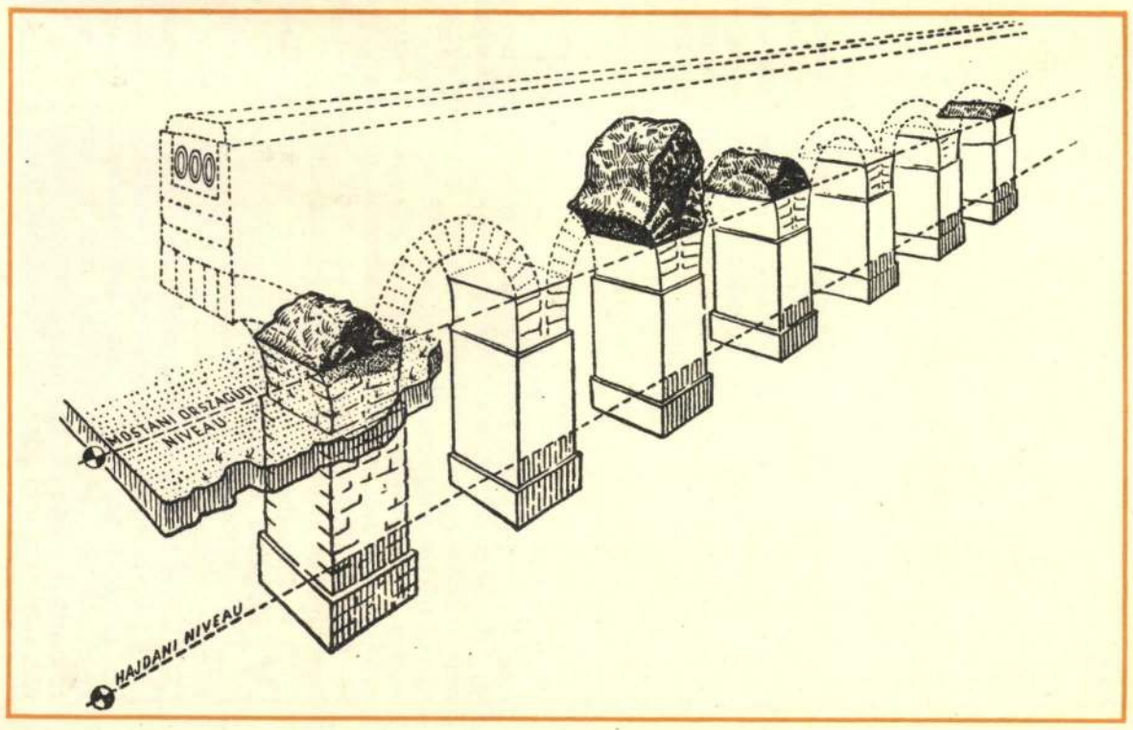
43 A belső körfalba vágott ajtók **állatketrecek (carcer-ek)** bejáratai. Öt ilyen állatőrző helyiség épült az aréna körül. Talajukból állatcsontok (főkép őz, farkas és vadkan) kerültek ki, amelyekből láthatjuk, hogy milyen áliatokat szerepeltettek az állatheccekben (a megnevezetteken kívül bikát, medvét és bölényt is feltétlenül).

44 A belső mellvédfal északi karéjának közepén található **cella** kifelé is rendelkezett ajtóval. Itt szállították ki az elhullott állatokat **(»Porta Libitinae«).**

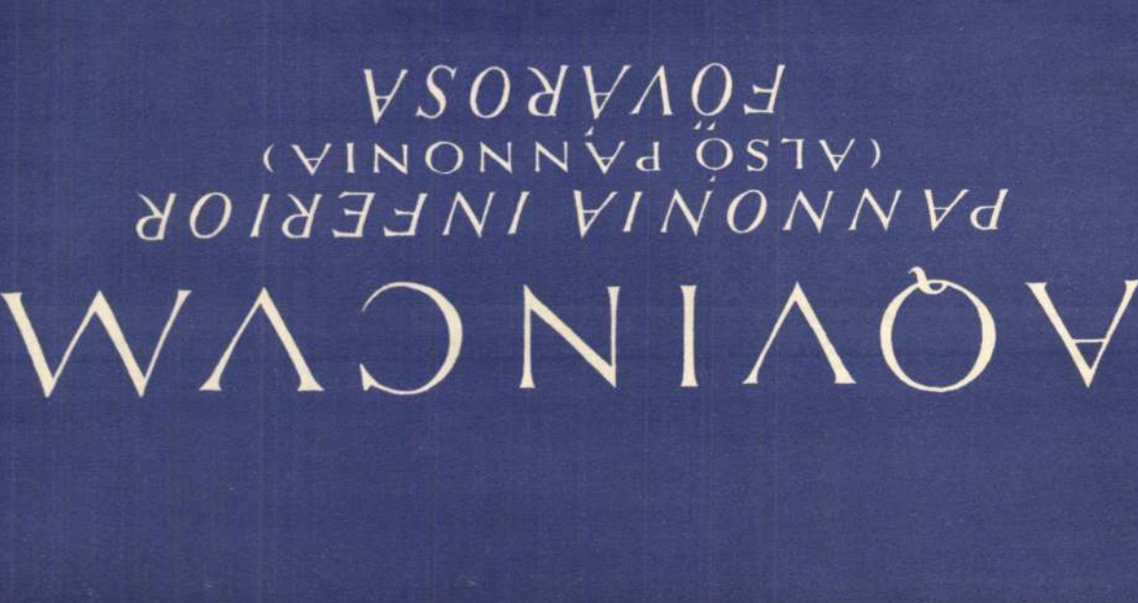
45 A külső körfalból, északon és délen is, 20, illetve 17 méter hosszúságban 3—4 méterre **kiugró falnyomokat** látunk. A pompeji amphitheatrum mintájára kiugrások végéről
46 vezettek fel a lépcsőfeljáratok a nézőtérre. Az amphitheatrum nyugati kapuja mellett (a déli falhoz kívülről) létesült az amphitheatrumoknál elmaradhatatlan **Nemesis-szentély.** Falaiból nyomok is alig maradtak fenn.

Az amphitheatrumtól délre néhány méterre húzódott **a város északi védőfala** kelet-nyugati irányban. Egy szakaszát, a falból beugró **négyszögű tornyok** maradványaival, feltártuk és fenntartottuk.

A Szentendrei-út nyugati és a Római-út keleti oldalán látható **pillércsonkok** a római vízvezeték **(aquaeductus)** maradványai. A Szentendrei-úti kápolna előtt levő ú. n. »Kövi Mária« kőrakása sem más, mint a római vízvezeték legdélibb pillérmaradványa, amelyet azonban eredeti helyéről északra és a vízvezeték vonalától nyugatra, a helyiérdekű villamos pályáján túl toltak el. Voltakép már nem az eredeti pillérek romjai ezek a kőtömegek, hanem az erősen mésztartalmú víz évszázados, méteres vastag lerakódásai. A pillérek szabályos mészkőkockáit Óbuda építői az alapokig kibányászták. A mai Rómaifürdő mész- és kéntartalmú vizét duzzasztották fel a rómaiak és vezették be a polgári és katonai városrész fürdőibe. (Ivásra a budai hegyvidék forrásvizét falbaágyazott agyagcsövekben vezették be a városrészekbe.) A vízvezeték a Nagyszombat-utcai belső, nagyobb amphitheatrumig épült meg, ma álló utolsó pillércsonkja azonban a Máriakő, mely már, sajnos, nincs a helyén. A »Máriakő«-ig megállapított 2300 méteres szakaszon mintegy 500 pillér állhatott, átlag háromméteres ívközökkel. Az egy méter vastag pillérfalak tehát olyan sűrűen sorakoztak egymás mellett, hogy félkörívvel átboltozhatták azokat. E boltozás belmagassága 160 cm lehetett. A vezetékrendszer esése kilométerenkint átlag 130 cm. Magát a fürdői gyógyvizet agyagcsövekben **(tubulus)** vezették, amelyeket (3—4 csövet egymás mellett, átmérőjük 20 cm) a boltívek felett betonfalba ágyazhattak be.

AZ AQVINCVMI POLGÁRI VÁROSRÉSZ
AMPHITHEATRUMA
AZ ESZTERGOMI VASÚTVONAL TÖLTÉSÉTŐL ÉSZAKRA
A SZENTENDREI-ÚT MENTÉN

A polgári városrész amphitheatrumának (körszínház) romjai, körülvéve a romokat eltakaró földtömeg kiásásából felhányt földtöltéssel. Mint minden római körszínház, ez is tojásdad alaprajzú, de erősen közeledik a körhöz. Hossztengelye 86·45, kereszttengelye 75·54 méter. A küzdőtér **(arena)** mérete: 53·36×45·54 méter, tehát nagyobb, mint a pompeji amphitheatrumé. Körszínházunk egyébként a római birodalom eddig feltárt hasonló építményei között (mintegy 40) nagyságra a középhelyet foglalja el. Szerkezetileg egy külső és egy belső lezáró körfalból áll. A belső a küzdőtér felől a nézőket védte a vadállatoktól, magassága három méter lehetett **(podium).** A külső körfal eredeti magasságát 11 méterre tehetjük. Ebből befelé és kifelé támfalak ugranak ki. A két körfal közét döngölt földdel töltötték fel, ebbe lejtősen dolgozták be az ülősorokat. Az előkelők kőpadokon foglaltak helyet, nevüket vagy nevük kezdőbetűit bevésették ezekbe a kőhasábokba, amelyek fennmaradtak és láthatók a falmaradványok között. A külső és belső körfal közötti tér szolgált nézőtérül **(cavea,** kb. 3200 négyszögméternyi terület). Ha az ülősorok szélességét 60 cm-re tesszük és leszámítjuk a nézőtéri közlekedést elősegítő folyosóutakat, 19—20 ülősorban hét—kilencezer néző (utóbbi szám persze már zsúfolt nézőteret jelenthetett) fért el. Ezzel megkaptuk az aquincumi polgári város felnőtt lakosságának a számát. A műsort mindenki megnézte, mert a belépés díjtalan volt. Népszerűséget kereső magánosok építették a körszínházat és viselték az előadások költségeit. Az ásatás alkalmával a küzdőtér felett felhalmozódott törmelékben ezerszámra találtak tetőfedő téglákat. Ez arra enged következtetni, hogy Aquincum éghajlata alatt (az itáliai körszínházaktól eltérően) legalább a nézőtér állandó tetővel volt fedve az eső és hőség ellen. Különben amphitheatrumunk biztosan Kr. u. 162 előtt épült, mert ebben az évben már a **Nemesis-szentély** is állott, a körszínház nyugati főkapujánál, hiszen ekkor ajánlott fel oltárt a szentélyben **Marcus Ulpius Zosimus,** görög származású kereskedő elődünk.

AQVINCVM

PANNONIA INFERIOR (ALSÓPANNONIA) FŐVÁROSA.

KR. E. 10 ~ KR. U. 406

A POLGÁRI VÁROSRÉSZ

FENNTARTOTT (KÖZPONTI) RESZE.

Fáy A. 941

egyesületek, mint az egyes iparművészek és iparosok készítményeit. A jelenkori anyaghoz történeti ereklyék bemutatása csatlakozott. P á r i s-ban december havában a Rohan-palotának érdekes művészeti látványossága volt. Ebben a nemrég restaurált gyönyörű épületben ideiglenesen kiállították a Szent Szűz életét tárgyaló tizenhetedik századi gobelineket, melyek egyébként a strassburgi székesegyház ékességei. A csodálatos szépségű fali kárpitokat Richelieu bíboros intendánsa, Michel Masle a párizsi Notre Dame székesegyház számára készíttette eredetileg, de kétszáz évvel ezelőtt Rohan herceg, a strassburgi hercegérsek, az ottani katedrálisba szállíttatta őket. Páris most csak azért láthatta a drága műkineseket viszont, mert az őszi háborús feszültség idején óvatosságból az ország belsejébe szállították őket ideiglenesen. A magyarországi újabb egyházi események sorából megemlítésre méltó a k e c s k e m é t i nagytemplom restaurálása, amelynek záróakkordjaként két új oltár is készült, az egyik Szent József, a másik, most készülő oltár pedig Jézus Szíve tiszteletére.

A HÁZIIPARI MUNKA KISZÉLESÍTÉSE. A Felvidék visszacsatolásának, nemzetünk történetének e dicsőséges napjaiban a hozzánk visszatérő magyarság sorsának gondozása is előtérbe tódult. A nagyszerű megmozdulások tömegében is fontos szerepe van éppen a legszegényebb osztályok szociális megsegítése érdekében a háziipari akció kiszélesítésének. Tudvalevő, hogy a háború előtt a felvidéki háziiparnak fontos központjai voltak: a p o z s o n y i Háziipari Egyletben és C z i f f e r e n, ahol Zichy Sarolta grófnő vezette a foglalkoztató és értékesítő szövetkezetet. Ezenkívül Nagyszombat volt s maradt még a megszállás alatt is a háziiparral foglalkozó néprétegek kereskedelmi értékesítő helye. Minthogy az új határmegvonás ezeket a munkaadó-központokat a visszacsatolt megyék háziiparosaitól elvágta, természetesen új irányítást kell szervezni számukra. Vonatkozik ez bizonyos fokig a nagyon fejlett szövő-fonó és hímző iparágakra. sőt a kosárfonó-háziiparra is. amelynek központja a hozzánk visszacsatolt Munkács volt és marad a jövőben is. Az innen külföldre került, minőségileg is elsőrendű áru valóban megérdemli nemcsak a kereskedelmi, hanem az iparművészeti alátámasztást is. Egyébként az iparügyi minisztérium a sürgősen felmerült teendők mellett következetesen dolgozik a nagyarányú szociális munkán is, mellyel a munkások órabérének minimális összegét akarja megállapítani, most már a belső fogyasztás számára dolgozó telepeken is. Itt öt csoportot szándékoznak felvenni s aszerint állapítják meg a munkabéreket, hogy a szőnyegszövés, a kosárfonás, a hímzőmunka, vagy a csipkeverés szakmájáról van-e szó? Mialatt így a központi munkatervek kiszélesítik az akciókat, azalatt a vidéki helyi tevékenység is szép eredményekkel halad előre. G y ő r m e g y é b e n mostanában tett előterjesztést H a j d ú Gyula, az új háziipari felügyelő hetvennégy új háziipari tanfolyam szervezésére, mert kivált a kosárfonó-háziiparral s a tengeriháncsból való dísztárgyakkal értek el kitűnő anyagi eredményeket. B a r a n y a m e g y é b e n a népi művészet kinceseinek pusztulását látva, a megye nemeslelkű alispánja, F i s c h e r Béla indított akciót a háziipar megmentésére. Kettős irányban igyekszik ezt megvalósítani. Egyfelől a pécsi Vármegyeházán összegyűjtötte öt szobában a még feltalálható népművészeti hímzéseket, hogy azok mintául szolgáljanak az ormánságiak és a sokácok hajdani becsületes törekvései igazolására. Másfelől háziipari telepeket létesített, amelyeken a falusi lakosság öregasszonyok irányításával függönyöket, terítőket, falvédőket készít s ezeket szívesen vásárolják a megye úriközönsége körében is.

NÉPMŰVÉSZETI „MELÓDIÁK". Így nevezik a nyugateurópai nagyvárosokban azokat a kedves, magyaros díszítésű iparművészeti tárgyakat, melyek magyar dallamokat juttatnak a szemlélők eszébe. Egyre több már a kiállítási alkalom, ahol e melódiák felcsendülnek. Íme a legutóbbi hetekből egynéhány. B r ü s s z e l b e n kézimunkakiállítás volt, melyet a magyar Szociális Misszió rendezett ottani követségi ügyvivőnk, A m b r ó dr. feleségének irányításával. Buzsáki, matyó és sárközi szépségek a hímzéseken, sok magyarruhás fiatal nő a kiállítási termekben, idegenforgalmi kép- és füzetanyag az asztalokon, eleven propagálói ennek a vonzó magyar népnek. A m s t e r d a m b a n R é v é s z Judit, a kiváló magyar gyermekpszichológusnak, Révész Géza dr. amsterdami egyetemi tanárnak leánya kedveskedett a „Binnenhuiskunst" kiállítótermeiben magyaros kerámiával a hollandoknak. Magyar parasztfigurái éppen any-

DR. TÓTH ERZSÉBET

Ex libris. Fery Antal rajza.

a 1
MAGYAR IPARMŰVÉSZET 1939.

nyira tetszettek, mint a vollendami, vagy bali-i néprajzi megfigyelései s a puszták állatvilágának éppen úgy örültek a műértők, mint az ügyesen díszített használati edényeknek. Megkapó szépségű szentfigurákat is agyagba égetett a Legenda Aurea nyomán. Ezekben is gyermekien naiv, népies lelkülete szólalt meg. A harmadik állomás London, a „Craftworkers" iparművészeti csoportjának karácsonyi kiállítása. Itt egész sereg kiváló iparművésznő közt Katherine Bayton szólaltatta meg a „Magyar Melody"-t, szép kézifestésű pergamentlapokon, pontosan ugyanolyan színörömmel, ahogy ezek a melódiák és énekeseik a budapesti Operaház előadásain jelentek meg szemei előtt. London is elragadtatással fogadta e szép dallamok visszhangját.

LONDONI KARÁCSONY. Nincs talán világváros, melyben bensőségesebben ünnepelnék a családok szent napját, mint Londonban. Tulajdonképen már hetekkel, hónapokkal előbb indul meg az előkészületek izgalmas ritmusa, amikor az első iparművészeti kiállítások megnyílnak. Fény, pompa, reprezentáns művészet az egyikben, asszonyok derűs kedvtelése a másikban. London nagy iparművészeti eseménye az elmult karácsonyon az "Arts and Crafts Society" ötvenéves jubileumi kiállítása volt. Egykor Morris és Walter Crane messzevilágító alakjaival az élén a kézművesség renaissanceának jegyezte el magát ez a társulat. Ma bizony bőségesen eltávolodott a kiinduló programmtól. Hiszen most is sok szép lakást, ipari remeket, kézzel szőt, hímzett, domborított és fonott holmit lehetett ott látni. A királykoronázásra készült díszoklevelek és üdvözlő feliratok archaikus szépsége megkapó volt. Az új Guildford-székesegyház templomi felszerelései is nemes kézművesség bizonyságai voltak. De bizony az új idők indusztriális szelleme hangosan követeli iparművészeti jogait is Angliában. Gordon Russelli rádió-szekrénye, Kruger Gray étkezőkocsiberendezése, a gépi hímzések és szőnyegek ízléses modelljei bizony első helyre tódultak a közönség érdeklődésében is. Változnak az idők. És mások a londoni nők is. akiknek az iparművészet tényleges, kivitelező munkájában ma élénkebb szerepük van, mint valaha. Még pár éve, hogy a Nők Nemzeti Szövetsége az egész birodalomban hatodfélezer fiókintézettel megalakult. Háromévenként rendezett kiállításaik közül ez a mostani már nagy fejlettségét mutatja a szövés-fonás elterjedésének s főleg a rajztudás fokozódásának. Legnagyobb sikert ezen a mostani kiállításon a kínai mintájú szőttesek és díszítőszövetek értek el, továbbá a halászvidékekről származó szalagfonású és népies díszítésű textiliák. Más oldalon a népviseleti és régi kosztümök divatját mutató babák és játékok arattak igen nagy sikert. A királyné maga is mosolyogva járt-kelt a bemutató sokféle látvalója, szövő-fonó, hímző asszonyai közt és örömmel fogadta el a kis trónörökösnőnek felajánlott munkadobozt, az angol asszonyok hódoló megemlékezését. Jellemző, hogy a kiállításra negyvenezer látogató érkezett a birodalom minden részéből. Nagy tervszerűséggel történik Angliában a kézimunka oktatása. Mégpedig sokfelé már az ösztönös tehetség korai kifejlesztésével. A Kensington High School-ban rendezett iskolaművészeti bemutatón mintegy huszonöt iskola „csodagyerekei" szerepeltek a munkáikkal. Majdnem csupa lány, tizenhárom-tizennégy évesek. Az egyik a konyhaberendezést vetette papírra expresszionista felfogásban, másik Kipling verseket illusztrált. Vízfestmények, bőrmunkák, faragott játékok, kézzel nyomott szövetek — se szeri, se száma a technikai ügyességeknek. Aki a hazai levegőből romantikus tájakra akart kirándulni, megtalálta ezt a Milton Hall-ban, ahol a kínai és spanyol háború szomorúsorsú gyermekeinek felsegítésére rendeztek kiállítást jószívű előkelőségek. Egyiptomi üvegek, jeruzsálemi kerámiák, damaszkuszi selymek, indiai szőnyegek és a világ egyéb tájáról jövő holmik közt természetesen hímzések is, „in traditional Magyar style". Aki pedig még tovább is akart gyönyörködni az annyira időszerű népművészetben, megtalálhatta egy eldugott házban, ahol a „cseh-szlovák népművészet barátai" állítottak ki többféle magángyüjteményekből származó tárgyakat. Festett dobozok, húsvéti tojások, szlovák ruhák, cseh csipkék közt sok-sok felvidéki hímzés, azzal a magyar zamattal és palóc meg matyó beszűrődéssel, melyet igazán csak a népművészet ismerői tudnak gondolatokban „visszacsatolni".

NEOPHAN-VILÁGÍTÓK. Németországban egy újfajta izzólámpa hódít most az interieur-világításban, az úgynevezett neophan-körte. Ennek hármasrétegű : neophan-, opál- és közönséges-üveg burkolata a sárga esti világítás helyett nappali fényt tesz lehetővé a szobákban. Eredetileg inkább üzleti-, kirakat- és reklámvilágítás céljaira szánták, főleg olyan helyekre, ahol a természetes világítást az áruk helyes megvilágítása tette kívánatossá. A közönség azonban annyira megkedvelte, hogy most már csillárokat is felszerelnek vele. Mint a lakószoba világítóforrása, a neophan a szobában levő színes tárgyakat, képeket, virágokat sajátos színeikkel juttatja érvényre s így az esti világításnál szokásos ellentét a nappali fény színességével szemben elenyészővé válik.

VIDÉKI MOZGALMAK. A Magyar Iparművészet hasábjain már több ízben szóvátettük, hogy milyen elhanyagolt állapotban vannak jórészt vidéki szállodáink. Úgy építészeti, mint belső berendezési szempontból messze elmaradtak attól a színvonaltól, melyet az ország idegenforgalmi, sőt belső forgalmi igényei is megkívánnak. A Városok Szövetsége figyelmét is felkeltette ez a körülmény, mert ennek tulajdonítható, hogy még a legmodernebb vidéki szálloda foglaltsága sem haladja meg a 73%-ot, de a legtöbbjének forgalma e számnak jóval alatta marad. Ebből a meggondolásból kiindulva a Városok Szövetsége a pénzügyi és kereskedelmi kormányhoz felterjesztést intézett és a szállodák átépítése berendezése céljára pénzügyi segítséget kért. A magunk részéről csak helyeselhetjük ezt a tervet, melynek lelkiismeretes keresztülvitele egyaránt kulturális és nemzetgazdasági érdek. A gyorsan fejlődő Hajdúszoboszló, a híres reumafürdőhely, maga oldja meg szállodahiány kérdését. Egymillió-

„A nemzeti önállóság, szabadság és egyenjogúság eszméiben gyökereznek a magyar-horvát kapcsolatok"

Belgrád, december 7.

A *Hrvatsi Dnevnik* a magyar-jugoszláv viszony ismertetésének szenteli vezércikkét. Sorra veszi az utóbbi hetek és napok során a közeledés irányában történt megnyilatkozásokat és

különösen kiemeli Csáky István gróf külügyminiszter legutóbbi beszédének Jugoszláviára vonatkozó részleteit.

A horvát közvélemény — folytatja a lap — visszaemlékezik ezzel kapcsolatban arra a nyilatkozatra, amelyet *Macsek* dr. tett a dunamedencei népek összefogásáról. Visszaemlékezik történelmére is, valamint a Magyarországgal való állami együttélés idejére.

Ma mindkét népnek — horvátnak és magyarnak egyaránt — bőséges tapasztalatai vannak korábbi viszonyukról.

A multban való kapcsolataik nagy eszményekben gyökereztek, mint aminők a nemzeti önállóság, a szabadság és az egyenjogúság. Nehézségek csak akkor mutatkoztak, amikor ezeket az eszméket és igazságokat sérelem érte.

A kétoldalú érdekek ma is fennállanak. Magyarország az ősi királyság hagyományaira támaszkodva sikeresen legyőzte a világháború óta felmerült nehézségeket és ezzel

olyan dinamizmusról és életrevalóságról tett tanuságot, mint aminőt a mai és a holnapi Európát kialakító nemzetek mutatnak.

Horvátország, amely a mult év augusztus 26-án létesült szerződéssel fejlődésének új korszakába lépett,

történetének második évezredében minden alkotó erejét az új Európa nagyművének szenteli.

Az új *Európa* — írja befejezésül a lap — csak megrázkódtatások árán születhetik meg.

Ezekben az időkben különösen értékes a nemzetek kölcsönös megbecsülése és baráti közeledése.

Ilyen gondolatokkal tekintünk Magyarország és Jugoszlávia diplomáciai érintkezésének újabb fejleményei elé. *(MTI.)*

A belgrádi sajtó meleghangú beszámolója a kormányzó nevenapjáról

Belgrád, december 7.

A *Politika* és a *Vreme* hosszú és eredeti tudósításokban számol be *Horthy* Miklós kormányzó nevenapjának ünnepléséről. A cikkek részletesen ismertetik a sajtó hangjait, az operai díszelőadást, a hadsereg és a vitézi rend ünneplő hódolását, hálaadó istentiszteleteket stb. Mindkét lap cikke kiemeli, hogy egész Magyarország népe a legnagyobb tisztelettel és odaadással ünnepelte meg államfőjének nevenapját.

Trizio ezredes hősi halála

Róma, december 7.

Az albán harctéren katonái élén hősi halált halt Trizio ezredest, a 47. gyalogezred parancsnokát, utólag az arany katonai érdemrenddel tüntették ki. Az ezredes harminc napig tartó állandó kemény harcokban vezette ismételten zászlóaljait támadásra és ellentámadásra és hősiességével még az ellenség bámulatát is kivívta. (MTI.)

Az erdélyi bokrétások és frontharcosok az országzászlónál

Szombaton délben Erdély és a Székelyföld bokrétásai, Kalotaszentkirály, Lövéte, Darócz, Csikmenaság, Gyimeslok és más községek népének sokszázfönyi csoportja vonult fel az Ereklyés Országzászló elé, hogy első budapesti látogatásuk alkalmából tisztelegjenek a nemzet félárbócos lobogója előtt. A csoportok színes, dusan hímzett zászlóik alatt vonultak fel különböző népviseletekben.

Ez alkalommal keresték fel az Ereklyés Országzászlót a fővárosba érkezett erdélyi frontharcos csoportok is, élükön a gyergyóremeteiekkel, akik katonás rendben, feszes tartással állottak fel az Országzászló előtt. A székesfővárost az ünnepségen Markós Béla igazgató képviselte.

Az EONB elnöksége élén Csiky Gábor kormánytanácsos, társelnök köszöntötte az erdélyi magyarokat.

— Ugy hiányoztatok eddig ennek a városnak — úgymond — mint édesanyának szeretett gyermeke, akit erőszakkal szakítottak le kebléről. A magyar nemzet legnagyobb költője mondta, hogy minden csepp véretek drágagyöngyöt ér. A gyöngyszemet a bocskor sárbataposta, s ime, most szégyenletesen kell bünhődniök azoknak, akik ellenünk, a székely nép ellen vétettek. Nem vagyunk kárörvendők, nemesek és nagylelkűek vagyunk, de vannak dolgok, amiket nem tudunk elfelejteni.

A szónok ezután átadta a frontharcosoknak a Gyergyóremete részére *Balás* Elek dr. kormánytanácsos, a Nemzeti Hitelintézet jogtanácsosa által felajánlott Országzászlót és azok azt azzal a fogadalommal vették át, hogy a kezükből többé nem adják ki.

Paulini Béla az Országos Magyar Bokrétaszövetség nevében mondott köszöntő szavakat. Ezután *Balás* Elek dr. üdvözölte a gyergyóremetei küldöttséget.

Az Országzászlót a község nevében *György* József elöljáró vette át és köszönte meg hálás szavakkal.

A közkedvelt

Diadal

szivarkapapír és szivarkahüvely

árai:

DIADAL szivarkapapír 1 dk 60 lapos könyvecske 16 fillér

DIADAL szivarkahüvely hosszu 2/75, 3/75 rövid 2/65, 3/65 1 doboz = 100 hüvely 50 fillér

DIADAL tömb szivarkapapir 1 db 60 lapos tömb 17 fillér

Ikerszűrős DIADAL szivarkahüvely 1 doboz = 100 hüvely 56 fillér

Parafás DIADAL szivarkahüvely 1 doboz = 100 hüvely 60 fillér

A saját izlésének megfe'elően sodort vagy töltött

DIADAL gyártmányokkal legolcsóbb a dohányzás

Államellenes tevékenység miatt letartóztattak két szlovákiai zsidó bányaigazgatót

Pozsony, dec. 7.

A szlovák távirati iroda jelenti, hogy hosszabb nyomozás után letartóztatták a nyitrabányai ércbánya két vezető zsidó tisztviselőjét, Wilczek Gyulát és Peller Dezsőt s mindkettőjüket Illavára szállították. Olyan dolgokat találtak náluk, amelyek bizonyítják, hogy államellenes tevékenységet folytattak. (Bud. Tud.)

Északamerikába költözik Vilma holland királynő?

Newyork, december 7.

Vilma holland királynő és *Bernát* herceg a légiháború következtében azzal a tervvel foglalkozik, hogy elhagyja *Angliát* és átköltözik Észak-Amerikába. Azt hiszik, hogy erre már a legközelebbi hetekben sor kerül. *(MTI.)*

A földmivelésügyi kormány mindent elkövet a főváros tüzifaellátásának biztosítására

Hatvankétezer vagon tüzifát engedélyeztek Budapestnek

Az egyik napilap december 6-iki számában Budapest tüzifaellátásának adatairól a polgármester jelentésében a következőket írja: „Részletesen ismerteti a jelentés a tüzifa-anyag helyzetét. A főváros még október hónapban 5000 vagón hazai tüzifa kiutalását kérte a földmüvelésügyi kormánytól, de eddig nem történt intézkedés, csupán 1200 vagón tüzifa kiutalására kapott ígéretet a főváros a kormánytól".

A cikk a polgármesteri jelentést tévesen magyarázza, miután a polgármesteri jelentés csak arra utalt, hogy még október folyamán azzal a kéréssel fordult a földmüvelésügyi kormányhoz, hogy Budapest normál-tüzifaellátásán felül 5000 vagón hazai tüzifát bocsásson a székesfőváros rendelkezésére, mely tüzifát a székesfőváros, mint tartalékot kívánja tárolni, esetleg a szállítási viszonyok, vagy a tüzifaellátásban beálló zavarok kiküszöbölésére és hogy erre a felterjesztésére jelentésének megtételéig írásbeli választ nem kapott.

Megállapítást nyert a MÁV által rendelkezésre bocsátott adatok alapján, hogy

Budapest Székesfőváros közigazgatási területének évi fogyasztása 55.000 vagón tüzifa.

Ezzel szemben a folyó évben — május hó 1-től szeptember hó végéig — a jelen fütési idényre szolgáló mennyiségből (a szállítási igazolványkényszer bevezetéséig) Nagybudapest területére 28.000 vagón, ebből Budapest Székesfőváros területére pedig 22.720 vagón tüzifát szállítottak. Szeptember 15-ike után (a szállítási igazolványkényszer bevezetése után) magánkötésekre kiadtak szállítási engedélyt 33.000 normál kocsirakomány tüzifára. Ebből eddig Budapest Székesfőváros területére befutott 12.000 vagón tüzifa. Budapest Székesfőváros tüzifaellátására a magántermelésekből kiutaltak ezenfelül 5000 vagon tüzifát a polgármesmester által megadott fakereskedők részére. 1000 vagon tüzifát a sütőiparosok részére a Hangya útján kiutaltak a kispincések részére 100 vagon és különböző közintézmények részére 500 vabon tüzifát.

Budapest Székesfőváros ellátására tehát összesen 62.320 normál kocsirakomány tüzifa szolgál, vagyis 7300 vagónnal több, mint az előző évek átlaga.

Ebből a már engedélyezett 62.320 vagón fából mintegy 26.000 vagón fa a mai napig még nem érkezett Budapestre, a leszállítása azonban folyamatban van.

A Székesfőváros által tartalékkészletként tárolni kívánt 5000 vagón tüzifa biztosítására engedélyt kapott a gödöllői m. kir. állami és koronauradalmi erdőigazgatóság 300 hold akácos kitermelésére, melyből 1500 vagón tüzifa várható. E mennyiség nagy része már ki is van termelve, úgy hogy a szállítás a napokban meg is kezdhető. Az erre vonatkozó értesítést a minisztériumtól december 7-én kapta meg a főváros.

A fentiek alapján megállapítható, hogy

a földmivelésügyi kormány minden lehetőséget elkövet, hogy a tüzifa ellátásában zavarok elő ne álljanak

és a már folyamatba tett szigorú rendszabályok — ha csak előre nem látható rendkívüli időjárási, vagy egyéb akadályok fel nem merülnek — az ország és a székesfőváros tüzifaellátását biztosítják.

A polgármesteri jelentésnek tévesen értelmezett része az előző jelentések folytatása volt, amely így kiragadva nem adja teljes képét a tüzifakérdésnek és amelyet semmi esetre sem lehet, úgy magyarázni, mintha ezzel a földmüvelésügyi kormányt bármily tekintetben is mulasztás terhelhetné.

Igy nyeri vissza

haját a Scalpia kinai hajerősítő segítségével, mert ezen rég bevált szer megszünteti haja hullását, korpásodását korai őszülését s megerősíti a hajgyökereket, miáltal új, buja hajnövést idéz elő még kopasz helyeken is. Őszülő hajnak visszaadja eredeti színét és fényét, miáltal megjelenése fiatalos és erőteljes lesz. Férfiaknál, hölgyeknél egyaránt biztos eredmény. Ára: 1 üveg 2.—, 3 üveg 4.80. Ha ezen hirdetést mellékeli rendeléséhez, egy kis „ideál" partiömöt küldünk ingyen. Irjon már ma: „Cosmolabor, Budapest, 90. hiv. 125.

Nem szünteti meg európai járatait a Lloyd Brasileiro hajóstársaság

Rio de Janeiro, dec. 7.

A brazíliai közlekedésügyi miniszter megcáfolja azt a hírt, amely szerint a Lloy Brasileiro meg akarja szüntetni európai járatait. Ha pillanatnyilag nem indulnak hajók Európába, ez, a miniszter szerint, a hajóhiányra vezethető vissza. A vállalat hajóinak egy része európai kikötőkben tartózkodik, más része pedig úton van.

Százharminchat kereskedelmi hajó épül a svéd hajógyárakban

Oslo, dec. 7.

A norvégiai hajógyárakban összesen 400.000 tonnatartalmat jelentő százharminchat kereskedelmi hajó áll építés alatt; legnagyobb részük tavaszra már szolgálatba kerül.

Karácsonyi ajándék?

Művészi gyermekfénykép!

Gyermekekről 8—10 felvétel közül választva 6 különböző levelezőlapot 6 pengőért készítek.

ADORJÁN

gyermekfényképészeti műterem

Budapest, IV., Petőfi Sándor-u. 10. Telefon: 38-40-87.

A Nemzeti Önállósítási Alap támogatásával.

Magyar irodalmi est Belgrádban

Belgrád, december 7.

A jugoszláv-magyar közeledésnek és a kölcsönös látogatásoknak fontos eseményei játszódnak le decemberben és januárban.

A magyar irodalmi élet vezető személyiségei hír szerint *január folyamán Belgrádba látogatnak és itt magyar irodalmi estet tartanak.* Az irodalmi estet követő napon a magyar külügyi társaság tart magyar külügyi estet Belgrádban.

A közeledés egyik megnyilvánulásaként számolnak be a jugoszláviai lapok arról, hogy *december végén turistavonat indul Jugoszláviából Budapestre. Az utazás kedvezményes és a résztvevők hat teljes napot töltenek Magyarországon.* Arra számítanak, hogy rövidesen magyar turistavonat is megy Jugoszláviába.

Radonics Jovan belgrádi egyetemi tanár, a szerb akadémia rendes tagja, ma *előadást tart Szabadkán a szerb népvándorlásról és a szerb-magyar kapcsolatok kialakulásáról.* Az előadás iránt már azért is nagy érdeklődés nyilvánul meg, mert most 250 éve kezdődött meg a nagy szerb népvándorlás, amikor *Csernojevics* Arzén patriárka vezetésével nagyszámú szerb jött Délszerbiából az akkori Délmagyarország területére.

Radonics tanár egyébként a belgrádi *Politikában egy egész oldalt kitevő cikket irt a magyar-jugoszláv viszony fejlődéséről. Radonics,* aki a magyarságnak ismert barátja, cikkében a magyar-jugoszláv barátság mellett foglalt állást és a két állam minél szorosabb együttműködését kívánja.

Tudja, hogy mit vesz

Tudja, hogy jól vesz

ha EKA rádiót vesz

EKA

Királyi udvari hangszergyár

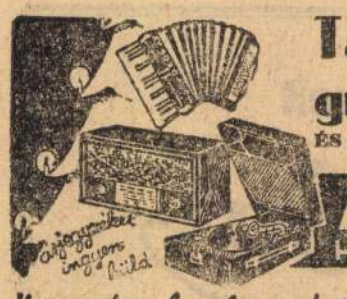
Sternberg

Rákóczi-út 60. Legjobb választék. Csere. Javítás. Kedvező fizetési feltételek.

Készpénz, részletfizetés, csere ellenében kapható

Barta & Társa

Főüzlet: Podmaniczky-u. 39. Fiók: Rákóczi-út 38

Tangóharmonikák, gramofonok, rádiók

ÉS AZ ÖSSZES HANGSZEREK LEGOLCSÓBB ÁRON RÉSZLETRE IS

MOGYORÓSSY HANGSZERGYÁR

BUDAPEST, RÁKÓCZI-ÚT 71

Mogyorássy hanglemezeket hallgassa Mogyorássy gramofonon

Író-olvasó

Azonos értékű-e az asszimilált a befogadó fajjal?

Ignácz Rózsa beszél új regénye, a „Született Moldovában" egyik alapkérdéséről

— Pár évvel ezelőtt — mondja Ignácz Rózsa — csúnyán alulmaradtam egy asszimilációs vitában, amely Magyarországon zajlott le és résztvevőinek többsége idegen eredetű, magyarrá lett személy volt. Tulajdonképpen én voltam a társaságban az egyetlen, akinek idegen eredetű ősei nincsenek és így a vita nem lehetett elfogulatlan. Ellenfeleim személyeskedve azzal érveltek, hogy „könnyű nekem beszélni". Azt állították, hogy ők az igazi, jó magyarok, nem én. Ennek az estének emléke sokáig fájt.

— Két éve Bukarestben románosodó magyarok és Moldvában már elrománosodott csángók között új oldaláról ismertem meg ezt a kérdést. Rájöttem, hogy a hazai, magyarrá váltak kérdésénél sokkal nagyobb problémánk is van nekünk: azoknak a magyaroknak sorsa, akik idegenné váltak, például elrománosodtak s maguk is csökkent értékűnek érzik magukat, — a románok ezt minden alkalommal az orruk alá is dörgölik. A Balkánra szorult magyarokról szóló új regényemben, amelynek címe „Született Moldovában", a csángók és a bukaresti bevándoroltak életén keresztül igyekeztem megmutatni ezt a felemáslelkű embertipust. Hősöm, a románná hasonult David Ghergheli, akinek apját még Gergelynek hívták, szenved az asszimilációban és szenvedését sem a teljes elszakadás, sem a teljes beolvadás, sem a fajtájához való visszatérés nem tudja enyhíteni. Regényem másik főszereplője, Dávid barátja, a fiatal vasgárdista Niculai, életével úgyszólván kontrapunktját adja az asszimiláns szenvedésének.

— A regény Pál apostol Korinthusi Levelében találja meg megoldását. Bízom benne, hogy akik a kicsinyes politika fölött állnak, azok megértenek és igazat adnak hősömnek és nekem. Végső megoldást találni egy ennyire izzóan mai, megoldhatlan kérdésre, vakmerő feladat. Vakmerő vagy nagyon egyszerű. Csak hit kell hozzá és szeretet!

A Dante-könyvkiadó ifjúsági ujdonságai

Az ember soha életében nem olvas aránylag annyit, mint éppen gyerekkorában s az, amit ekkor olvas, egész életére döntően befolyásolja gondolkozásmódját, ízlését, jellemét. Az ifjúság kezébe csak a legjobb könyv való! A gyerekember szemléletesebben is gondolkozik, mint a felnőtt: fontos számára a rajz, a kép, a könyvk díszes köntöse. A Dante könyvkiadó karácsonyi ifjúsági újdonságai úgy tartalom, mint kiállítás tekintetében kiválnak a sorból.

Az ifjúsági könyvpiac legkiemelkedőbb eseménye Tápay-Szabó Lász'ó: Az ókor csodái című hatalmas albuma. Az ókor világa — a Kínai Fal, India és Egyiptom ezer csodája, az Akropolisz, az antik Róma s a klasszikus építőművészet sok-sok nagy alkotása — nem úgy jelenik meg ebben a könyvben, ahogy ma látjuk, vagyis romokban, hanem teljes eredeti szépségében, tudományos alapon helyreállított, élő városokat bemutató képekben.

A tíz-tizenkét éveseknek szóló irodalom új kincse Marie Colmont: Hópacsirta című regénye, amely a Prix Jeunesse nagydíját nyerte el. A havas Skandináviában elkalandozó dalos kislány története Andersen emlékét idézi. A külföldi ifjúsági irodalom nagy sikere még — ugyancsak a tíz-tizenkét évesek számára — Ursula Moray Williams Mégis Péter az első-je és L. Patrick Greene Mihaszna csendőrének Afrikai őrjárat-a. A fiatal lányok könyve Adale de Lee Könyvtáros kisasszony-a.

Magyar újdonság Fábián Gyula: Táborozás a Balatonnál című nagyszerű cserkész- és leventeregénye és a fiatal lányok könyvtárának három új értéke: Dániel Anna Angyalkert-je, amely Brunswick Terézről, Beethoven halhatatlan szerelméről szó, A szabadság angyala, Kertész Erzsébet könyve, a „Tamás bátya kunyhója" halhatatlan írónőjéről, a négerek felszabadításáért vívott harc örökemlékű hősnőjéről s Dánielné Lengyel Laura finom leányregénye, a Valaki elindul. A kicsinyek számára irta Gárdonyi József, Gárdonyi Géza fia, mulatságos meséskönyvét: Tücsök király vig élete.

A legkisebbek legédesebb, legmulatságosabb színes mesekönyve az öt kínai, melyet Claier Huchet Bishop, Amerika leghíresebb gyermekmeseírónője írt és Kurt Wiese, a nagyhírű amerikai karikaturista illusztrált és az ő számukra készült a Tündérmesék négy válogatottan szép mesekötetete — gyermekszoba polcára illő gyönyörű magyaros szekrénykében.

Megjelent az „Egyedül Vagyunk" decemberi száma

Az *Egyedül Vagyunk* decemberi száma gazdag tartalommal, bővített terjedelemben megjelent. Első helyen közli vitéz *Imrédy* Bélának mélyenjáró tanulmányát *a régi és az új világ emberéről és az új idők szocializmusáról.* Rendkívül nagy érdeklődésre tarthat számot *Olán* Györgynek *„Egy kilépő naplója"* című írása, amelyben megírja az utóbbi másfél esztendő politikai eseményeit. *Bosnyák* Zoltán „A harmadik zsidótörvény és a házasság" című cikkében a zsidóság és a magyarság összeházasodásának törvényes megakadályozását követeli. *Bartók* Irén a francia szabadkőművesség alvilágáról ír. *Németh* Andor a városba vándorlás nagy problémáját ismerteti. *Jánosi* István az egységes német-olasz gazdasági programról, *Garzuly* József az európai külpolitika évszázados alakjairól, *Olgyay* Viktor Óbuda újjárendezéséről ír, *Tatai* Sándor egy dunántúli amerikás falu természetrajzát mutatja be. *Erdélyi* József, *Szabódi* László, *Sinka* István versei, színház-, film- és könyvkritika, gazdag képesmelléklet teszi rendkívül gazdaggá a lap decemberi számát.

KAKAS RUHAFESTÉK

minden anyagot gyönyörűen fest.

1 csomag 14 f., dupla adag 22 f. **Mindenütt kapható.** LENDVAI TESTVÉREK festékgyára, Nagyvárad.

HŐSÖK ÉS SZENTEK
(Magyar szentek)

Magyar szentek arcképének teljes történelmi hitelességgel és teljes írói művészettel megírt sorozata ez a kötet. A tanulmányok a kutatás, jellemzés újszerű eszközeivel, a történelmi elemzés finom módszereivel helyezik bele a magyar szenteket korukba s mutatják meg bennük azt, ami a kor fölött való. A változatos tanulmányok sora: remek történelmi eszszék gyüjteménye. S a hősökön át a lelkibb, mélyebb magyarság vallomása; — az írók azt keresik meg bennük, ami sajátosan magyar: magyar lélek és örök katolicizmus találkozása, — akár a középkor harcaiban, országépítésében és elvont szerzetesi tanulmányaiban, akár a reformáció és ellenreformáció viharaiban.

⟺

A TERMÉSZET AVIATIKUSAI
(Svachulay Sándor könyve)

„Ez a könyv — írja a szerző — a szabad természetből merítette anyagát. A természet gazdag és nyitott kincseskamra, mindenki megszedheti magát belőle. Feltárja szépségét, értékeit bárki előtt, ha az nem rest lehajolni értük. A könyv írója is csak ezt tette. Lehajolt, felszedte és azután írásba foglalta mindazt, amit a természet megmutatott, elbeszélt neki." De a mű ennél is több: hézagpótló munka, az állatok repülésének a világviszonylatban is egyetlen, alapos összefoglalása, tanulmányozása. A könyv tudománynak úttörő, olvasmánynak elragadó és talán megindítója egy újszerű repülési iránynak.

MEGJELENT

Horváth István és Marjay Frigyes szerkesztésében a

FORUM

MAGYAR-OLASZ KULTURÁLIS ÉS GAZDASÁGI SZEMLE

100 oldalas KARÁCSONYI SZÁMA

TARTALOM:

Horváth István: Nemzeti politika és geopolitikai tudás

Aldo Bizarri: Az olasz politikai gondolat

Gaspare Ambrosini: A Földközi-tenger kapui (Térképekkel)

vitéz Nagy Zoltán: Fasizmus és művészet

Horváth István: Európa új gazdasági rendje az olasz folyóiratok tükrében

Márkus István: Magyar-olasz sorsközösség

Mihály László: Költőkoronázás Mátyás udvarában

Gazdasági Szemle

Mit vesztene Anglia a földközi-tengeri útvonal elvesztésével? (Táblázatokkal és vázlatokkal.) — A háború finanszirozása és a költségvetések emelkedése. — Az új olasz afrikai hódítások gazdasági jelentősége. — Albánia nyersanyagkincsei és közlekedési hálózata. (Térképekkel.) — A fasiszta gazdasági erő. — Az olasz textilipar fejlődése. (Oreste Piana.)

Aktualitások

A dolgozó Itália a forradalom XVIII. évében. — Az olasz polgári peres eljár. reformja.

Könyvszemle

Egy olasz ABC-és könyv margójára. — Politika és stratégia a XX. században.

Illusztrációk

Gibraltár. — Szuez. — Olasz politikai plakátok. — A modern olasz művészet remekművei. — Albánia nyersanyagkincseinek és úthálózatának vázlatai. — Uj épületek Albániában, Rómában.

Fizessen elő hazánk egyetlen geopolitikai szemléjére! A világpolitika problémáit újszerű feldolgozásban vetíti ön elé a Forum minden lapja! A magyar külpolitikai közgondolkozás kialakításának ügyét szolgálja az egyetlen magyar geopolitikai szemle.

Kérjen mutatványszámot!

Szerkesztőség: Budapest I. ker., Lovas-út 1. szám.

Ea szám ára 1·50 pengő

Kolozs Pál:
TIZENNÉGY NAP

Az erdélyi bevonulásról írt könyvet Kolozs Pál, a magyar, keresztény sajtó egyik kitünősége. Ujságíró nem igen kaphatott szebb feladatot, de mindjárt meg kell állapítani, hogy Kolozs Pál elsőrangúan, a magasztos témához méltó módon végezte el a rábízottakat. Meglátott, észrevett mindent, ami e mámorosan szép, álomszerűen boldog tizennégy nap alatt az Erdélyt járó magyar ujságíró számára fontos és érdekes lehetett. Nagy élmények és apró, jelentéktelennek látszó átélések, megrendítő emberi tragédiák és aranyosan derüs, humoros epizódok sokszínű mozaikjából rakta össze azt a nagyvonalú képet, amely könyvének olvasói elé tárul. Egyik oldalon az ujságíró éles szemének dokumentumai, másikon a magyar szív forró lángolása nyügözik le az olvasót. Teljes a kép, tökéletes az írás, meggyőző és sokszor elbüvölő az előadás készsége. A magyar ujságíról kar igazán büszke lehet, hogy ilyen kitünő, sokoldalú tagjai vannak, mint Kolozs Pál. Bizonyos az is, hogy aki újra át akarja élni az erdélyi bevonulás feledhetetlen napjait, megkülönböztetett szeretettel, figyelemmel fogja olvasni Kolozs Pál könyvét, amely a Singer és Wolfner irodalmi intézet kiadásában látott napvilágot. **(m. l.)**

Ha sovány és hizni akar

álljon ön is a megelégedett Malaton-fogyasztók sorába. A prof. Bang-féle MALATON erőtáppor gyors súlyszaporulatot idéz elő, mert természetes tápanyagokat tartalmaz. Kellemes ízénél fogva szívesen vett táppor úgy gyermekeknél, mint felnőtteknél. Teljesen ártalmatlan, gyógyszert nem tartalmaz. Hatása gyorsan jelentkezik, mint ezt számtalan hozzánk beérkezett köszönőlevél igazolja. Próbálja meg ön is, szívesen dicsérni fogja. 1 doboz ára 2.20, 3 doboz 4.50, 6 doboz 8.— P. Ha megrendeléséhez mellékeli ezen hirdetésünket, egy kis üveg Ideál parfömöt küldünk önnek ingyen. **„Cosmolabor"** kozm. laboratóingyen. **„Cosmolabor"**, Budapest, 90. hiv. 126.

Tizennégy ifjúsági könyv

Ifjúsági irodalmunk a legutóbbi évek alatt különösen szép fejlődésnek indult. Elmultak már azok az idők, amikor az ifjúsági irodalmat másodrangú területnek tekintették, *a fiatalság szellemi igényeinek táplálása ma legkiválóbb íróinknak is nemes törekvése.* Ennek a fejlődésnek egyik legtevékenyebb istápolója a *Szent István Társulat*, amely az idén is tizennégy gondosan megválogatott, szép könyvet tesz a karácsonyfák alá.

Elsőnek említjük *Szira* Bélának komoly művészettel megírt könyvét, a *Farkas Jóska nyakkendőjé*-t, melyet túlzás nélkül állíthatunk a legkitünőbb német és angol ifjúsági írók alkotásai mellé. Másirányú, de hasonlóan értékes jó könyv *Honti* Jenő *Bolyongások a természet birodalmában* c. kötete, amely az állatvilág különböző egyedeinek, tigrisnek, elefántnak, hódnak, bagolynak, királykobrának, denevérnek és méhnek életét ismerteti a *Brehm* óta tett legújabb tudományi felfedezések alapján. *Tomka* Ágoston *A nagyság varázsa* c. könyvében azt írja le, hogyan ébred fel a diákletben a nagyság és hősiesség vágya. *Ajtai* Kálmán könyve, az *Álmok hercege*, az árpádkori magyar történelem egyik mozgalmas korszakába nyúlik vissza. *Könyves Kálmán* királynak és lázadó lelkü öccsének, a később megvakított Álmosnak, viharos élettörténetét vetíti az olvasó elé regényes formában. *Zaymus* Gyulának *Különös vakáció*-ja egy eleveneszü kis diáknak *Itáliában, Tuniszban*, a *Földközi-tengeren* és *Görögországban* tett, eseményekben gazdag utazását rajzolja meg jóleső humorral. A kuruckor küzdelmei elevenednek meg *Fábián* Gyulának *A sajkások hadnagya* c. könyvében.

Előkelő ízléssel állította össze a *Szent István Társulat* azoknak a könyveknek sorozatát is, melyeket fiatal lányok kezébe szánt. Az új, modern szociális szellem jut kifejezésre *Dénes* Gizella *Veronka és a város* c. könyvében. Rendkivül időszerü könyv *Pálosy* Éva ízes magyarsággal megírt müve, a *Klára testvér*, amely azt mutatja be, milyen nehéz küzdelmet kell vívnia a zöldkeresztes testvéreknek a falusi maradisággal. *Nagy* Méda regénye, a *Négyek szövetsége*, a leánynevelő intézetek zárt kapuján keresztül vezet egy vidám, szép kis világba. Erdélyi történet az alcime *B. Csürös* Emilia *Kalotay Margit* c. regényének, amely egy megszállt területről való bátor magyar leány viszontagságos életének és üldözött szüleiért való küzdelmének diadalmas himnusza. Ugyancsak az intézet életéből vette tárgyát *Szimon* Istvánné is, aki *Évi pártot alakit* című regényében a tanitóniért rajongó lányok belső világát tárja fel.

A kicsinyeknek szól *Stelly* Gizella *Mit játsszunk, gyerekek?* c. gyakorlati irányú könyve. *Blaskó* Mária *Anyuka* c. könyve tündérmese formájában állítja piadesztálra az anyák eszméjét. *Csikországi meséket* gyüjtött össze könyvében *Kovács* Dénes, megcsillogtatva a székelység káprázatos képzelőerejét és erdők, mezők, sziklák világban való örök gyökerezését.

Mind a tizennégy könyv rendkivül ízléses kiállításban, többszinü művészi címlappal jelent meg. Az illusztrációk *Györgyfi* György, *Márton* Lajos, *Belatini Braun* Olga, *D. Szabó* István és *Fery* Antal finom művei. A könyvek külső formája a Stephaneum-nyomdának válik dicséretére.

IGNACZ RÓZSA:
ERDÉLY LELKE
(A hazatért Erdély nagy, képes emlékalbuma)

Ignácz Rózsa, a kiváló erdélyi irónő szerkesztette ezt a gyönyörü kiállitású erdélyi albumot, amely a legkiválóbb erdélyi írók és költők tollából és nem kevesebb, mint 96 mélynyomású képtáblán ad számadást Erdély embereiről, városairól, kultúrájáról, természeti szépségeiről, mükincseiről, népmüvészetéről és népéletéről. Nagy értéke a könyvnek a népköltészeti gyüjtés, amelyben már b. ne foglaltatik jónéhány népdal is, amelyet a csonkaországban még nem is ismernek, mert a román uralom idején termett. A rendkivül olvasmányos albumot kacagtató erdélyi adomagyüjtemény fejezi be. A bibliofil kiállitású és a magyar illusztrációs technika magvas színvonalát hirdető hatalmas kötetet fatáblás, iparmüvészeti kötésben adta ki a Dante könyvkiadó.

⟺

A. J. CRONIN:
A HATTYÚCÍMERES KASTÉLY

A „Hattyúcímeres kastély" álom és valóság kastélya, a Kanári-szigetek színpompás világába vezet. Egy önmagával meghasonlott, a vallásos hit és kétség, buja és önsanyargató ösztönének hálójában vergődő emberi lélek drámája — a lelki kínok fölébe kerekedő, a szubtrópikus élet csábító gazdagsága mögött leselkedő sárgaláz pusztító deliriumában. A materialista és spiritualista világszemlélet harca a regény mélyebb lényege — a zengő harmoniájú feloldás Croni.. művészetének igazi tanuságtétele. A világsikert aratott új Cronin-regény még a nagy iró régi híveinek is sok meglepetéssel szolgál majd s bizonyára sokezer új olvasót szerez neki. E lüktető izgalmú irás mindenesetre az őszi könyvpiac kiemelkedő sikerének igérkezik. (Dante-kiadás.)

⟺

EGY POLGÁR VALLOMÁSAI
(Márai Sándor regénye)

A „Polgár vallomásai"-ban az iró nemcsak egy osztály és egy család szerkezetét bontotta szét, hanem bemutatta, hogy látja ő a háborúutáni magyar társadalom tükörképét. Márai a családon keresztül nézi a társadalmat. Vizsgálódásának módszerei orvosian hüvösek és tárgyilagosak, de az egész müvet átfüti a nagy vallomáskönyvek kérlelhetetlen őszintesége, az erkölcsi megtisztulás vágyának sarkalló ereje, a modern ember hitvalló szándéka, mely nem tud olcsó megegyezést kötni a társadalom illuzióival.

Az itt ismertetett és bármely más könyv beszerezhető:

Pfeifer Ferdinánd

könyvkereskedésében

Bpest, IV., Kossuth Lajos-u. 5.

Telefon: 18-57-30, 18-74-00

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1931. 226. l.

Fery Antal

Fery Antal második díjjal jutalmazott pályamunka:
István. László. Erzsébet.

ıér „Történelem a bélyegeken" című cikkéhez. — Illustrationen zum Artikel von Dr. E. :fmarken" — Illustrations to the article of Dr. E. Czakó: „History on Postage-Stamps."

értékben erősbödik. Nemcsak
em antik emlékműveket ábrá-
chæológiai kiadványok tábláit

00 rajza közül 160-at számít
közül 94 szobrok, vázafestmé-
ög és római ékszerek után
számára maga is több táblát

en nem adhatta meg a szükséges

898, 196 l.
etrusques, grecques, romaines et
az első efajta kiadványoknak —
rajzolt le. V. ö. Henry Lapauze,
l.
V. ö. Momméja id. cikkét. Gaz. d.

ta az egyiptomi Antinoust, Nerót,
st, «mely valamennyi közül a leg-
agres sa vie et ses ouvrages» 7. l.

jelenben bele ne kapcsolódnék. A régi időben a szőnyegszövőktől az asztalosokig mindenki azon volt, hogy a vadászkastélyok szépségét fokozza. A berlini kiállításon láthatók voltak a XV. század első feléből származó szőnyegek, köztük a csodás egyszarvúra való vadászat témájával, azután a híres Le Brun kartonjai után készült falikárpitok és XV. Lajos kastélyaiból való gobelinek. A bútorremekek közt volt egy Monbijou-kastélyból származó igen szép szekrény, az asztalokon a berlini porcellángyár csodás régi szervízei, köztük a Kaendler által mintázott és festett vadásztrofeákkal díszített edények. A berlini gyár mai alkotásai azonban ugyancsak méltóak a régiekhez. Különös szépségük volt a régi ötvösműveknek. Dinglinger híres Diana-tála mellett egy Hermesbergből való tizenhatodik századi Diana-serleg, azután Erős Ágost vadászöltözeteinek brilliánsoktól és smaragdoktól ragyogó forgói, a híres régi vadászok púderos- és burnótos-szelencéi, gyémántokkal és drágakövekkel kirakott órák és a Hubertus-legendát ábrázoló zománcmunkák. Bulgáriából rendkívül érdekes régi bőrmunkákat állítottak ki és szőnyegeket meg könyveket Páris, Bécs, Berlin múzeumaiból. A magyar pavillon iparművészeti érdekességei közt a vadászbotok és a vadászjelenetekkel tarkított új nyomott szövetek keltettek nagy érdeklődést. Az olaszok pavillonjában a régi festészetet, a mai iparművészek kiállításán a vadászati jutalomtárgyak csoportjait találták a legszebbnek.

beszámolhatunk. Nem, minthá nem lettek volna évről-évre üdítő oázisok, de ma, túl ezeken az oázisokon az egész termés átlagszintjének jelentős emelkedéséről írhatunk. — Az oázisok ez évben a mesekönyvek. Mesekönyvek: felnőttek és gyermekek számára. „Az úrfiú, aki a paradicsomban járt“ viszi el a felnőttek részére készültek közül a pálmát. Úgy papírjával, tipográfiájával, mind Vadász Endre mesteri rajzaival az egész karácsonyi könyvpiac díjnyertese. A rajzok maguk nemcsak egy-egy mese, de az egész szellemkör és kor képét tükrözik. A másik felnőtt-mesekötet Ortutay Gyula, a kiváló fiatal folklorista kötete: „Bátorligeti Mesék“ címen. A kötet külső megjelenése mintaszerű.

Fery Antal
szignetje.

ex libris

255. l.

Magyar Iparművészet

1937.

kiállítás és nyomás méltó a kötethez. Buday György színes rajzai azonban már távolról sem elégítenek ki ennyire. A fiatal és nagytehetségű művész új kísérletek céljából egy olyan területre kalandozott el, hol számára aligha teremnek meg a siker virágai. Már az elmult évben készült „Magyar Parasztmesék" rajzai is alatta maradtak eredetiségben és művészi értékben fametszeteinek, e kötet munkái azonban túlzottan rikító színeikkel megoldatlanok. A rajz maga mindenkor megvan a fekete színben, úgyhogy a többi szín szerepe a kolorirozásra szorítkozhatna. Ez indokolná szerepüket és létjogosultságukat. A színek azonban ugyanolyan intenzívek, mint a fekete és a rajzot felbontják, ami igen zavarólag hat. — A gyermekmesekönyvek legszebbike, sőt nyugodtan állítható, a legkulturáltabb magyar gyermekmesekönyv Pápa Relli „A nap benézett az ablakon" című kötete. Lengyel Lajos mesteri tipográfiával kapcsolta össze Kiss Géza ízléses rajzait a tehetséges szöveggel és a kötet mint e g é s z egyedülálló érték a magyar ifjúság könyvtermésében. — Dícséret illeti meg azonban kiadóink egy nagy sorát. A legnagyobb a Pantheon könyvkiadót, mely Dormándi László : „Két jelentéktelen ember" c. regényét Székely-Kovács Olga mesteri tollrajzaival kitűnő papíron, ízléses nyomásban példaadóan állította ki. Nagy érdem ez, ha elgondoljuk, hogy rendes bolti árú, tehát nemcsak könyvínyencek számára megszerezhető kiadásról van szó. A kötet fedelét Fenyves Sándor rajzolta,

készült bőrkötéseket, valamint a pergament és papírkötéseket, végül áttekintést nyujt a könyvkereskedés, a céh és könyvkötő életről a XVIII. és XIX. században. Az összegyüjtött több mint 1000 darab könyvkötésemléket ugyane rendszer szerint nagy műgonddal darabról-darabra leírja s ezzel a magyar könyvkötés művészetének úgynevezett „corpus"-át óhajtja adni.

A szerző, az anyag nagysága és nehezen áttekinthető volta miatt, az emlékeknek e technikák szerinti csoportosításán belül nem vont meg élesebb határokat a helyi iskolák, céhek és mesterek körül s nem kutatta behatóbban az ezek között fönnálló összefüggéseket. Bőségesen foglalkozik a nagyszombati, kolozsvári s legfőképen a világhírre emelkedett debreceni kötésekkel és számos könyvkötőmesternek nevét hozza napvilágra. Különös érdekességű lett volna, ha az úgynevezett magyaros ornamentikájú, virág- és indadísszel ékített könyvtáblák művészetével akként ismertet meg bennünket, hogy a régi magyar iparművészet rokondíszítéssel bíró emlékeivel állítja párhuzamba azokat. Romhányi könyvének tudományos eredményein túl a modern magyar könyv- és iparművészet számára éppen nem közömbös a régi magyar könyvtáblák e helyi stílussal dicsekvő művészete. A régi magyar úrihímzések és a festett templomi famennyezetek örökbecsű és páratlan formavilága mellé harmadikul bátran odasorozhatjuk a debreceni és kolozsvári színesen festett

A könyv világosan tárgyalja azokat az eljárásokat, amelyek segítségével megismerhetjük az altalajok azon tulajdonságait, amelyek ismerete nélkül hozzá sem foghatunk komolyabb alapozási kérdés tisztázásához.

Világosan felépíti a könyv anyagát két főrészből. Az első főrész a közvetett, fizikai jellemzőket tartalmazza, míg a másodikban az építésre közvetlenül befolyással bíró fizikai jellemzők vannak felsorakoztatva.

Ez a könyv, amely hézagpótló, az első ilyen tárgyú magyar mű.

A könyvhöz csatolt gazdag irodalom összefoglalás is felbecsülhetetlen értéket képvisel. —*y*—*t*.

***Kőszegi László:* Mi a barakk és mi a Sachlichkeit? Mi a kulturbolsevizmus?** Budapest, 1933. — A szerző kiadása. Ára: 1 pengő.

Esztétikai irodalmunk sivárságában eseménynek kell tekintenünk azt a tanulmányt, amit *Kőszegi* László a barokkról és a Sachlichkeitről írt. A magyar esztétikai irodalom nagyon szegény az építőművészettel kapcsolatos esztétikai tanulmányokban. Kőszegi László a maga egészen különálló egyéniségével közelíti meg a barokkot. A tanulmánynak elsősorban az a része értékes, amely a barokkal foglalkozik. A szerző a szépség *„mámoros élvezője"*, *„esztétikai rajongó"*. Meggyőződése, hogy az igazi művész sohasem *egy kornak* az embere, hanem: *az örök dolgok embere*. Tagadja, hogy a művészet és az uralkodó korszellem között lényeges összefüggés lenne, mert... „a művészet, az Istenség e szabadabb, játszibb teremtő munkája az emberen keresztül: *történelemfölötti*..." Így a barokkot sem lehet egy uralkodó korszellem kihajtásának tekinteni, mert mint írja, nem lehet „...tudományos allure-rel száraz mechanikát, deteminizmust fogni rá olyasmire, amiben nincs mechanika..." „a művészetnek a valóságból *ellebegő* (!) jellege is bizonyos tekintetben történeten-kivülivé teszi a művészet életfolyását." Tanulmánya tehát távol áll minden determináló szándéktól, inkább a „lelkes testhez való *odabűvölődés*" útját választja. Nem *magyarázza*, hanem *élvezi* a barokkot s közben — mivel nagy szerelmese a barokknak — védelmezi s igyekszik bebizonyítani, hogy a barokk örök valami, amely bármely stílus *meghullámosodásában* jelentkezik. Ezért már ott feszeng a legkeményebb dór keretekben is. Ez a meghullámosodás mindig bekövetkezik, mert „a léleknek vannak letagadhatatlan *fényűzéses állapotai*," dekorativ hullámvonalai." Tétele így hangzik: „a *célból*, a célt kitűző *lélek*ből vagy az alkotásnak nekimelegedő *művész*ből hajt ki a dekoráció." Érthető, hogy Kőszegi László a maga dekorativ hullámvonalakban lelkesen lobogó lelkével nem tudja megérteni, az uj építészetet s építészetünknek ezt az új életvonalát hajlandó kulturbolsevizmusnak nevezni. Nem célunk itt, hogy Kőszegi Lászlónak sok vitatható állításával szembeszálljunk — talán lesz még erre másutt és máskor alkalmunk. Most csak annyit jegyzünk meg, hogy sok állítása felett nem lehet egyszerűen napirendre térni. *Cs*—*ő*.

***Dr. Szőnyi Ottó:* Régi magyar templomok.** (A Műemlékek Országos Bizottsága és a Könyvbarátok Szövetségének kiadása.)

A magyar kastélyok és várak ismertetése után nagy érdeklődés előzte meg Dr. Szőnyi Ottó könyvét, a „Régi magyar templomok"-at. Ez az érdeklődés a könyv megjelenése után kellemes meglepetéssé változott. Dr. Szőnyi az archeologus pontosságával s a művész tárgyszeretetével állította össze Nagymagyarország régi templomainak javát s legszebbjeit. Igen nagy értéke a könyvnek az a gazdag képanyag, melynek minden egyes darabjához a szerző a legfontosabb vonatkozások kiemelésével ad élvezetes stílusban magyarázatot. Nem merül ki száraz adathalmozásban, hanem inkább a nagy összefüggéseket kutatja s biztos kézzel vezeti az olvasót a különböző korok különböző templomaiba. A könyv nagy részébe belejátszik a kiváló műtörténész szerző megfigyeléseinek s egyéni kutatásainak értékes eredménye. Különösképp vonatkozik ez a bevezető áttekintésre, ahol a szerző nemcsak az egyházművészeti kutatások mikéntjére jelöl ki egészen új útakat, hanem bár vázlatosan, de összefüggően állítja fel a régi magyar templomok helyes megítéléséhez szükséges tudnivalókat.

Ez a könyv több a „szerény összefoglalásnál", ahogy a szerző szerénykedik s feltétlen eléri célját, hogy háború utáni különleges viszonyok közt „a nagy multunk kulturjavaira és ezek közt leginkább szembetünő művészetiekre való emlékezést állandóan ébrentartsuk."

A könyv külső megjelenése a kir. magy. egyetemi nyomdát dicséri. *Zy*.

Magyar Figyelő néven új magyar tudományos és szépirodalmi folyóirat jelent meg. A lap a Csehszlovákiai Magyar Tudományos, Irodalmi és Művészeti Társaság folyóirata; főszerkesztője Maléter István dr., felelős szerkesztője: Szerényi Ferdinánd dr. Az új folyóirat tetszetős kiállításban 164 oldalon most jelent meg elkobzás utáni második kiadásban. Az államügyészség ugyanis *Maléter* Istvánnak mult év júniusában Prágában tartott előadását a magyar kisebbség sorsáról Csehszlovákiában és *Szalatnai* Rezsőnek: Irodalmi menetrend Szlovenszkón című tanulmányát több helyen inkriminálta s az első kiadást két héttel ezelőtt elkobozta. A Társaság most második kiadást adott ki. A lap gazdag tartalmából kiemelkedik a két említett tanulmányon kívül: *Szerényi* Ferdinánd: Életkérdéseink című cikke, *Flórián* Károly történeti esszéje, *Szántó* Hugó filozofiai cikke, *Sas* Andoré a munkácsi barokkról, *Farkas* Gyuláé a szociológia tanításáról, *Brogyányi* Kálmáné Manet művészeti világképéről, *Krammer* Jenőé a szlovenszkói magyar pedagógiáról. Külön eseménye e számnak *Szőnyi* Endre Madách-síremlék terve, melyet a Társaság Madách Imre alsósztregovai sírjára akar felépíteni. A Társaság egész eddigi működéséről bő ismertetést nyújt a Krónika. Csehszlovákiai magyar könyvújdonságok bírálata egészíti ki a lapot. Megrendelhető a Magyar Figyelő kiadóhivatala címén Bratislava-Pozsony, Káptalan-u. 13a. Egész évi előfizetési díj: 40 Kc.

Jók-e az új bérházak? Az építőmunka előző számában közölt kritikai cikkem *lényegét* több helyen sajnálatos módon félreértették. Csak a rosszindulat tételezheti fel rólam, hogy szándékom volt a személyeskedés; *egyes bizonyos építészek* vagy *egyes bizonyos építmények* pellengérre állítása, — legkevésbbé olyanoké, amelyeknél ezzel egyúttal szerény közreműködésem eredményeit dezavuálnám.

Bár az építésznek is épúgy el kellene viselnie a *névre szóló kritikát*, mint a festőnek vagy drámairónak, mégis magam jól tudom, mennyire más dolog a házépítés, (amely éppen ezért nem elsősorban „kunst".)

Véleményemmel az *ÜGY*-nek akarok használni és nem lehetek tekintettel egyesek álérzékenységére, akik miért, miért nem, találva érzik magukat, — vagy ami még rosszabb — *másokat* és magukat nem! *Kaesz Gyula*.

28 Felelős szerkesztő; CSABA REZSŐ. Laptulajdonos és felelős kiadó; ZEITLER SÁNDOR. 6909 Attila-nyomda rt., Budapest, I., Szt. János-tér 1/a. Tel.; 53-3-77. Igazgató: KULCSÁR RICHÁRD.

értékesebb rétegét rántják magukkal a romlásba. „Kertváros", „Öröklakás", „Saját Otthon" és hasonló címeken szervezik az otthon után vágyó, kis fizetésből takarékosan élő családok verejtékkel megszerzett tőkéit. Az ilyen intézmények — melyek a maguk nemében hasznos összefogások is lehetnek — legtöbbször tervezői és vállalkozói irodákkal vannak kapcsolatban. A hiszékeny közönséget kecsegtető „kamatmentes kölcsön"-igéretekkel csalogatják magukhoz és a végén — mint legutóbb két esetben is láthattuk — jön az összeomlás, a kiábrándulás a nehezen megszerzett pénz elúszik. Ideje volna az ilyen felelőtlen vállalkozásokat szigorúbb hatósági ellenőrzés alá venni s az amatőr „pénzügyi kapacitások" kedvét elvenni az ilyen üzletektől.

Új címlapunk megtervezésére az Orsz. M. kir. Iparművészeti Iskola növendékei között hirdettünk pályázatot. Az iskola kiváló növendékei 20 pályamunkával vettek részt a pályázaton. A jobbnál-jobb tervek közül nehéz volt a választás, mégis a szerkesztőség intencióit legjobban *Fery* Antal grafikus terve közelítette meg, aki egyszerű és tiszta typographiával oldotta meg a feladatot. Mai számunk már *Fery* Antal díjnyertes címlapjával jelenik meg. Az elfogadott terven kívül *Szuchy* Tibor és *Jálics* János készítette a legjobb terveket.

Örömmel értesültünk arról, hogy a kereskedelemügyi miniszter törvényjavaslatot készíttet a magyar városok és községek szabályozásáról. Amint az illetékes hely közli, a törvény életbeléptetése után *két éven belül minden város és ötezernél nagyobb lélekszámú község köteles szabályozási tervet készíteni.* A törvény arról is intézkedni fog, hogy az ötezernél kisebb lakosszámú kisközségek is kötelesek szabályozási tervet készíteni, amennyiben meghaladó telekparcella létesítését kérnék. A szabályozási terveket végső fokon a kereskedelemügyi miniszter és a belügyminiszter hagyja jóvá. Arról még nem tudunk, hogy a szabályozási terveket milyen módon kell beszerezni s kik fogják azokat készíteni. Vajon „házilag" készülnek majd a tervek, vagy megindul a városrendező pályázatok egész sorozata? Annyi bizonyos, hogy a készülő törvénynek ezen a ponton tekintetbe kell venni azt is, hogy a város és községrendezési tervek elkészítésénél a műszaki hivatalokon túl az ország építészeinek, városrendezőinek közreműködéséről is gondoskodni kell s minden jelentősebb feladatnál kötelezővé kell tenni egy országos pályázat kiírását, mert félünk, hogy ellenkező esetben a törvény nem éri el célját. Ezt a nagyvonalú és minden tekintetben örvendetes intézkedést nem szabad a hivatalok szűkebb keretébe utalni és az ország építésztársadalma tudásának, közreműködésének bevonása nélkül megvalósítani.

irodalom — sajtó

Fórum. 11—12. szám. (Bratislava—Pozsony.)

Ezzel a kettős számmal lezárult a szép pozsonyi képzőművészeti folyóirat harmadik évfolyama. Bő és változatos tartalmából megemlítjük *Zelenka* F. mérnök prágai lakóépületét. Érdekes alaprajzát egy a saját ereje tudatában lévő középosztálynak határozott lakásigényére szabta, a különböző életfunkciókat szolgáló helyiségek csoportokba foglalva tökéletesen szolgálják ezt. A tömör külső talán kissé nehéz a belső tartalomhoz. Jó munka. — *Weinwurm* és *Vécsei* pozsonyi bérvillájukkal érdemes munkát végeztek. Még kereső művészek. — *Vysek* a bérházak közé ékelt uj Dr. Sch. brünni szanatoriumával legjavát adta. Utca felé helyezi az üzemet, a kert felé a betegszobákat. Az épület két homlokzata tökéletesen kifejezi az épületrendeltetés két arculatát. — *Wimmer* és *Szőnyi* Pöstyénben *Alexy* festőköltő részére műteremvillát, egy kis Vágvölgy-i romantikát építettek. — Kiemeljük *Kállay* „a technika határai" című cikkét, amelyet utópiákat leső technokráciarajongókhoz címzett.

—*y*—*t*.

Profil. 11. szám. (Wien—Bécs.)

Ez a szám Tirollal foglalkozik. Teljesen idegen világ tárul elénk, azzal szemben, amit az utazási irodák hamis reklámadataiból alkottunk magunkban. Az Észak és Dél érintkezésénél zord viszonyok között fejlődött, kemény kezektől épített világ ez. A szentimentálist gyülölő, minden felesleges díszítést kerülő, rendkivül fegyelmezett művészgárdát találunk itt, amely a legnehezebb problémával is játszva megbirkózik. Könnyű lent a sikságon, de ott a hegyek között az ezer megkötöttség kemény munkát követel. A fiatal tiroli nemzedék helyt áll, akár lakóházat épít, akár városi palotát renovál, akár bérházat tervez, akár városszéli települést csinál, akár szállodát emel idegenek részére. Nagyszerű élmény ez a szám. —*y*—*t*.

Építőmesterek Lapja — A munkaadó. Erőkoncentrálás eredménye. Az *„Építőmesterek Közlönye"* és a *„Munkaadó"* egyesülésének az eredménye. Célja az építőmesteri érdekek egységes képviselete és az építőmesteri kart érdeklő pontos hírszolgálat. Helyeseljük, ha az építőtársadalom egy-egy csoportja a maga életigényeit a sajtón keresztül is szolgálni akarja — mindaddig, amíg ez nem jelent *csoport-sovinizmust s nem akadálya az építőipari egység megteremtésének.* Bízunk abban, hogy ezt az egyetemes célt az új lap minden egyéb érdeke fölé helyezi. — Az első szám óta a lap máris örvendetes fejlődésen ment keresztül. Hiányoljuk azonban az építőmesteri kar egyik legfontosabb érdekének védelmét: az építőipart béklyóban tartó *kartelek elleni bátor fellépést és pld. az OTI. házvásárlásai elleni tiltakozást.*

„A talajmechanika alapfogalmai és technikai alkalmazásuk" cím alatt alapvető munka jelent meg Dr. *Jáky* József műegyetemi magántanár tollából.

1934.

Építőmunka 1934. 27. l.

• TÁRSULATI •
• KÖZLEMÉNYEK •

A MAGYAR IPARMŰVÉSZET LEGKÖZELEBBI SZÁMA. Ehelyütt is értesítjük igen tisztelt Tagtársainkat és Előfizetőinket, hogy a Magyar Iparművészet legközelebbi — XLI. évfolyam 1. — száma előreláthatólag 1938. évi február hó első napjaiban fog megjelenni.

AZ ÉSZT KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER LEVELE AZ IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT ELNÖKSÉGÉHEZ. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat elnöksége abból az alkalomból, hogy Jaakson észt közoktatásügyi miniszter Budapesten járt, a miniszternek megküldötte a Magyar Iparművészet idei évfolyamát díszes kötésben. A miniszter most a következő levelet intézte a Társlat elnökségéhez: „Engedje meg a tekintetes Elnökség, hogy őszinte köszönetet mondhassak azokért a szívélyes szerencsekívánatokért, melyeket az első osztályú magyar érdemkereszttel való kitüntetésem alkalmából méltóztattak kifejezni. Egyben örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy megköszönjem Önöknek szép folyóiratuk megküldését, amelyet élvezettel lapoztam végig. Fogadja a tekintetes Elnökség igaz nagyrabecsülésem kifejezését. — A. Jaakson közoktatásügyi miniszter."

TÁRSULATUNK IDEI ELŐADÁSSOROZATÁNAK MÁSODIK ELŐADÁSA. December 13-án tartott dr. Czakó Elemér ny. államtitkár, a társulat tiszteletbeli tagja rendkívül nagy érdeklődés mellett a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara előadótermében vetítettképes előadást „A Palatinus-kor és a táblabíró-világ lakásművészete" címmel.

Az előadót és a közönséget dr. báró Szalay Gábor ny. államtitkár, a társulat propagandabizottságának elnöke üdvözölte. A közönség soraiban ott voltak Szurmay Sándor vezérezredes, Magyar Kázmér felsőházi tag, dr. Domanovszky Sándor egyetemi tanár, az Ösztöndíjtanács elnöke, dr. Kozma Jenő kormányfőtanácsos, dr. Csengery János egyetemi tanár, Szablya Frischauf Ferenc

Fery Antal szignetje.

ex libris

Magyar Iparművészet

1937.

kormányfőtanácsos, tb. alelnök, az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola igazgatója, Szablya János kormányfőtanácsos, ügyvezető alelnök, Ligeti Miklós kormányfőtanácsos, szobrászművész és Senger Béla gyáros, kormányfőtanácsos, alelnökök, Ágotai Lajos kormányfőtanácsos, ny. főigazgató, Nádler Róbert ny. műegyetemi tanár, Csák István ny. számvevőségi főigazgató, dr. Pacher Béla székesfővárosi tanácsjegyző, Schöber József vezérigazgató, a gazdasági bizottság elnöke, Lakatos Arthur tanár, a kiállítási bizottság elnöke, Hosszú István, Györgyi Dénes műépítész-tanár, Menyhért Miklós műépítész, ifj. Richter Aladár, a Magyar Iparművészek Országos Egyesülete ügyvezető alelnöke, Urbányi Vilmos építőművész, Bodonyi Jenő, Tóth Gyula szobrászművész-tanár, Kórody György műépítész, Devecska Ferenc építő-iparművésztanár, ifj. Payer József, Major István ötvösművész-tanár, Tálos Gyula építőiparművész, Maróti Géza szobrászművész, dr. Mihalik Sándor, Houba Károly, a kiállítási bizottság előadója, és még sokan mások.

Az előkelő közönség rendkívül nagy érdeklődéssel hallgatta végig a magas színvonalú előadást, amelyet az előadó gondosan kiválogatott szép képsorozattal kísért. (Az előadást legközelebbi számunkban egész terjedelmében fogjuk közzétenni.)

Az előadás végeztével dr. báró Szalay Gábor mondott köszönetet az előadónak értékes előadásáért.

DR. MIHALIK SÁNDOR MISKOLCI ELŐADÁSA. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat miskolci iparművészeti, háziipari és népművészeti kiállítása alkalmából 1937. évi november hó 28-án nagysikerű előadást rendezett a miskolci zeneakadémia nagytermében.

Az előadást dr. Mihalik Sándor, az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum őre tartotta „Az iparművészet Magyarországon" címmel. A rendkívül érdekes előadást gondosan összeválogatott vetített képsorozattal illusztrálta az előadó. Az előadás bő kivonatát cikkeink között közöljük le.

Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat megbízásából Lakatos Arthur festőművész tanár, a kiállítási bizottság elnöke üdvözölte az egybegyűlt nagyszámú közönséget és az előadót s szavaiban röviden ismertette a társulat törekvéseit és céljait. Az előadás végeztével ugyancsak ő mondott köszönetet dr. Mihalik Sándornak értékes és tartalmas előadásáért, amelyet a közönség lelkesen megtapsolt.

A TÁRSULAT KEBELÉBEN FOLYTATOTT MUNKA fontosabb eseményeiről az alábbiakban számolunk be.

1937 december 10-én a bíráló bizottság Szablya János elnökletével tartott ülést, amelyen megjelentek Lakatos Arthur, Major István, ifj. Payer József, Rónai Petra, Szablya Frischauf Ferenc, Urbányi Vilmos, Zrinszky József és Helbing László titkár.

Szablya János elnök üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Bejelentette, hogy a bíráló

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Szablya Frischauf Feren

1937

Szerencsi járás főszolgabirájától.

Szám: 6729|1941.

Pályázati hirdetmény.

Zemplén vármegye szerencsi járásához tartozó legyesbényei közegészségügyi körben megüresedett körorvosi állásra harmad izben is pályázatot hirdetek.

Az állás javadalma az állami rendszerű X. fizetési osztály 3. fokozata szerinti fizetés, lakáspénz és a rendelőszoba bére, fűtési és világítási költsége fejében havi 12 P. külön járulék, továbbá útiatalány. Az útiatalány ellenében a közegészségügyi körbe tartozó másik községet hetenként kétszer meg kell látogatni, valamint a járvány vagy más rendkivüli szükség következtében felmerülő kiszállásokat is el kell látni.

Az állást elnyerni óhajtók a m. kir. Belügyminiszter Urhoz címzett szabályszerű felbélyegzett kérvényeiket ezen pályázati hirdetményeknek az „Uj Hegyalja" heti lapban történt közzétételétől számított 15 napon belül hozzám közhivatalban levők hivatali főnökök utján nyujtsák be.

A pályázati kérvényhez eredetiben vagy hiteles másolatban a következő okmányokat kell csatolni.

1. a 7720|1939. M. E. sz. rendelet 1. és 3. §-ában foglalt rendelkezésekuek megfelelően a leszármazást igazoló iratokat (annak igazolására vagy ha vajaki az 1939: IV. t. c. alkalmazása szempontjából nem tekinthető zsidónak, rendszerint elegendő, ha kimutatja, hogy 1895 október hó 1 napja után született, mind ő maga, mind szülei keresztény hitfelekezet tagjaként születtek egyuttal pedig mindkét esetben a büntetőjogi jogkövetkezmények terhével irásban kijelenti, hony őt a törvény 1. §-a értelmében nem lehet zsidónak tekinteni.)

2. hatósági, erkölcsi, valamint családi állapotot igazoló bizonyítványt,

3. magyar honosságot igazoló hatósági bizonyítványt, vagy az orvos kamarai tagsági igazolványt, (a honossági igazolásra alkalmas okiratok: az állampolgársági bizonyítvány, a honosítási, visszahonosítási okirat, a magyar állampolgárságnak az 1921: XXXIII. t. c. 63. cikke alapján igénylését (opció) tanusító igazolvány, vagy olyan illetőségi bizonyítvány, amely feltünteti, hogy a községi illetőség már az 1921 évi júliés hó 26-án is fennállott.)

4. az ország területén orvosi gyakorlatra jogosító oklevelet,

5. egyetemi leckekönyvet, kórházi szolgálatikönyvecskét és szigorlati bizonyítványokat.

6. az esetleges polgári közszolgálatban való alkalmazást igazoló okmányokat,

7. közszolgálatra alkalmas szellemi és testi épséget igazoló újkeletű tisztiorvosi bizonyítványt,

8. a katonai szolgálatra vonatkozó okmányokat,

9. az esetleges szakképzettséget igazoló okmányokat,

10. az esetleges nyelvismeretre vonatkozó adatokat,

11. rövid életleirást (curriculum vitae) az esetleges tudományos müködés igazolásával, a tanulmányok egy-egy példányának csatolása mellett,

12. nyilatkozatot arról, hogy a pályázó közhivatalnál, közintézetnél állandó javadalmazással járó orvosi képesitéshez kötött alkalmazást betölt-e vagy sem: igenlő esetben az alkalmazó szervet és az élvezett járandóságok összegét meg kell jelölni,

13. az esetleges tiszti orvosi képesitést igazoló okmányt,

14. A községi orvosi képesitést igazoló okmányt.

Közszolgálatban álló pályázók a felsorolt követelmények közül azokat, amelyek a törzskönyvi lapon (minősítési táblázaton) fel vannak tüntetve, az emlitett törzskönyvi lappal (minősítési táblázattal) igazolhatják.

Szerencs, 1941. évi november hó 18-án.

Dr. Cornides Albert sk.
főszolgabiró.

Szerencs járás főszolgabirájától.

7230|1941. szám.

Pályázati hirdetmény.

Zemplén vármegye szerencsi járásához tartozó Monok községben megüresedett községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalma az állami rendszerű X. fizetési osztály 3. fokozata szerint fizetés, lakáspénz és rendelő szoba bére, fűtési és világítási költség fejében havi 12 P. külön járulék.

Az állást elnyerni óhajtók a m. kir. belügyminiszter urhoz címzett, szabályszerüen felülbélyegzett kérvényeiket ezen pályázati hirdetménynek „Uj Hegyalja" cimü lapban történt közzétételétől számított 15 napon belül hozzám, közhivatalban lévők hivatali főnökük utján nyujtsák be.

A pályázati kérvényhez eredetiben, vagy hiteles másolatban a következő okmányokat kell csatolni:

1.) 7720|1939. M. E. sz. rendelet 1. és 3. §-ában foglalt rendelkezésének megfelelően a leszármazást igazoló iratokat (annak igazolására, hogy valaki az 1939: IV. t. c. alkalmazása szempontjából nem tekinthető zsidónak, rendszerint elegendő, ha kimutatja, hogy 1895 október 1. napja előtt keresztény hitfelekezet tagjaként született, vagy ha 1895 október hó 1. napja után született, mind ő maga, mind szülei keresztény hitfelekezet tagjaként születtek, egyúttal pedig mindkét esetben a büntető jogi jogkövetkezmények terhével irásban kijelenti, hogy őt a törvény 1. §-a értelmében nem lehet zsidónak tekinteni.)

2.) hatósági, erkölcsi, valamint a családi állapotot igazoló bizonyítványt,

3.) magyar honosságot igazoló hatósági bizonyítványt, vagy az orvoskamarai tagsági bizonyitványt, (a honossági igazolásra alkalmas okiratok: az állampolgársági bizonyítvány, a honosítási, visszahonosítási okirat, a magyar állampolgárságnak az 1921: XXXIII. t. c. 63. cikke alapján igénylését (opció) tanusító igazolvány, vagy olyan illetőségi bizonyitvány, amelyen feltünteti, hogy községi illetőség már az 1921 évi julius hó 26-án is fennállott.

4.) az ország területén orvosi gyakorlatra jogosító oklevelet,

5.) egyetemi leckekönyvet, kórházi szolgálati könyvecskét és szigorlati bizonyitványokat,

6.) az esetleges polgári közszolgálatban való alkalmazást igazoló okmányokat,

7.) közszolgálatra alkalmas szellemi és testi épséget igazoló ujkeletü tiszti orvosi bizonyítványt,

8.) a katonai szolgálatra vonatkozó okmányokat,

9.) az esetleges szakképzettséget igazoló okmányokat,

10.) az esetleges nyelvismeretre vonatkozó adatokat,

11.) rövid életleirás (curriculum vitae), az esetleges tudományos müködés igazolásával, a tanulmányok egy-egy példányának csatolása mellett,

12.) nyilatkozatot arról, ha pályázó közhivatalnál, közintézetnél, vagy közintézménynél állandó javadalmazással járó orvosi képesitéshez kötött alkalmazást betölt-e vagy sem: igenlő esetben az alkalmazó szervet és az élvezett járandóságok összegét meg kell jelölni,

13.) az esetleges tiszti orvosi képesitést igazoló okmányt,

14.) a községi orvosi képesitést igazoló okmányt.

Közszolgálatban álló pályázók a felsorolt követelmények közül azokat, amelyek a törzskönyvi lapon (minősítési táblázaton) fel vannak tüntetve, az emlitett törzskönyvi lappal (minősítési táblázattal) igazolhatják.

Szerencs, 1941. évi november hó 12-én.

Dr. Cornides Albert s. k.
főszolgabiró.

Szerencs nagyközség elöljáróságától.

Szám: 3985|1941.

Hirdetmény.

Szerencs nagyközség elöljárósága bérbeadja a község tulajdonát képező,

gőz-, kád-, iszap- és strand-fürdőjét,

1942. január 1-től számitandó 5 azaz öt évre.

A bérleti feltételek után érdeklödni lehet, — személyesen, avagy pósta utján, — Szerencs nagyközség elöljáróságánál. Érdeklödőknek ugyanis a bérleti feltételeket pósta utján is megküldi a község elöljárósága, de az ajánlatokat már kivánatos személyesen, zárt borítékban beadni, hogy azok legkésöbb 1941. december 16-án déli 12-ig beérkezzenek Szerencs nagyközség elöljáróságához.

Szerencs, 1041. november hó 14.

Dr. Sáray Béla
főjegyző

Bábonyi Tóth István
főbíró

Öt vagon bolsevista kiállítási anyag érkezik Németországból

A MOVE országos elnöksége rendezésében december 4—20 között a pesti Vigadó helyiségeiben bemutatandó Antibolsevista Kiállítás iránt országszerte példátlan az érdeklődés. Naponta többszáz levél érkezik az ország minden részéből. Munkások, gazdák és tisztviselők küldik el féltve őrzött emléktárgyaikat a magyarországi vörös vérengzésről, hogy azokat is mutassák be a kiállításon. A legnagyobb meglepetés azonban feltétlenül a németországi anyag fogja kelteni. A rendezőség két tagja több alkalommal repülőgéppel Berlinbe utazott és a német Propoganda Miniszterium Keleteurópai Osztálya a legnagyobb szivélyességgel fogadta a magyar szakértőket. Mint most a miniszterium táviratban értesitette a MOVE elnökségét, három vagon kiállítási anyagot máris becsomagoltak a németek, s ez a napokban megérkezik a fővárosba. Jelzi a távirat, hogy az anyagot eddig sehol a világon, még Németországban sem állitották ki. A spanyolországi vérengzések megdöbbentő anyaga néhány napja már ugyancsak a fővárosban van, s részben már fel is dolgozták.

Szerencsi cukorkát és csokoládét gyári áron beszerezheti a

„CORVIN" cukorka- és csokoládénagykereskedésben

Miskolcon, Arany János-u 9. szám alatt.

Tiszaladányban történt . . .

Egy három éves fiúgyermek játékközben a szájába vett egy „patronhoz" hasonló ismeretlen fémtárgyat és azt véletlenül lenyelte. A gyerek hirtelen rosszul lett. Azonnal orvoshoz szállitották Tokajba, az orvos pedig kórházba utalta.

Megoperálták a fiúcskát s megállapitották, hogy az ismeretlen tárgy a légcsőn keresztül a tüdőbe fúródott. Ezen az orvosok is igen csodálkoztak. A gyerek állapota súlyos, de életben maradásához van remény.

Jó bor

és mindenféle italok kaphatók

BODÓ KÁLMÁN

italmérésében

Szerencsen

Magyar-utca 68, szám alatt

A „Magyar Katonaujság" november 22-i száma

Egy felderítő járőr útja. Pillanatfelvétel honvédeink jól végzett munkájáról a most folyó háborúban. Hazatért a nyiregyházi lovasdandár. Képes riport, a hazatérő honvédeink fogadtatásáról. Mi történt az elmult héten.? Rövid hirek, külföldi katonai hirek, összefoglaló világpolitikai események. Az elmult hét hadi eseményei. Áttekinthető képes összefoglalása a közelmult minden jelentős hadi eseményének. Nemzetvédelmi jegyzetek. Időszerű aranyigazságok a katonaeszmény szolgálatában. Honvédeink harctéri verseiből. Hogyan látták katonáink a „szovjet paradicsom"-ot.? Szépirodalom: megkapó kis elbeszélések a magyar honvéd becsületes lelkéről, emberi szivéről, hősiességéről.

Vedd meg! Olvasd! mert ez az ujság büszkeségünknek, a magyar katonaeszményeknek leghivatottabb zászlóvivője.

Hol a boldogság mostanában? Ott, ahol pénz és vagyon van! Nagy vagyonhoz juthat könnyűszerrel, ha részt vesz a M. Kir. Államisorsjáték legközelebbi december 4-i húzásán, ahol kisorsolásra kerül főnyereményként 40.000 P és még sok kisebb, nagyobb nyeremény.

Főzzön, vasaljon

villannyal

Amatőrmunkákat

gyorsan és szépen

Lehrbaum Sándor

fényképész műtermében

SZERENCS, RÁKÓCZI-UT 77.

Fizessen elő az

„Uj Hegyaljára!„

Tüzelőanyag

Gonda István

fa- és szénkiskereskedőnél

Szerencsen

Telep: Magyar-utca 68.

Megrendelések felvétele ugyanott.

„Uj Hegyalja"

társadalmi, gazdasági és kultúrális hetilap

Postatakarékpénztári csekkszámlaszám: **52.302.**

Kiadó és laptulajdonos;

Farkas István Szerencs.

Nyomta: Farkas Elemér könyvnyomdája, Szerencs.

1941 nov 25.

HIREK

— **Halálozás.** November 16-án délután 4 órakor temették el ifj. Kárászi Dánielnét sz. Kántor Zsuzsannát a tiszakarádi ref. temetőbe. Az elhunytban Kárászi Dezső tiszaladányi lelkipásztor édesanyját vesztette el.

— **Kinevezés**. Lakárdy Margit szerencsi okl. tanítónőt a litkai áll. népiskolához tanítónak kinevezték.

— **Diószeghy István MÁV tisztet** felettes hatósága Tarcalra helyezte át. Szolgálatát már meg is kezdte. Az áthelyezés folytán Tarcalra költözött vissza: édesapja Diószeghy Lajos, volt tarcali állomásfőnök, ny. MÁV főintéző is, aki legutóbb mármarosszigeti állomásfőnök volt. Tarcal társadalma így két tevékeny és rokonszenves emberrel gazdagodott.

— **Hódi István** 28 éves szerencsi származású villanyszerelő segédet — aki a fővárosban dolgozott — nov. 19-én este a Keleti pályaudvaron halálra gázolta a vonat.

— **Pedagógiai szeminárium Szerencsen**. Nov. 24-én volt a szerencsi körzet pedagógiai szemináriuma, melyen megjelent Tomcsányi Boldizsár dr. tanügyi tanácsos és Hofbauer László dr. kir. tanfelügyelő is. A részletes beszámolót a következő számukban közöljük.

— **Tarcal nagyközségben** a piaci árellenőrzésekkel kapcsolatban sorozatos feljelentések történtek és jelenleg több mint tíz esetben folyik az árdrágítás kivizsgálása.

— **Tánctanfolyam** kezdődik középiskolai diákok részére nov. 26-án, szerdán délután 4 órakor a szerencsi Ipartestület nagytermében, Balogh Sándor miskolci tanár vezetésével. A tanfolyam anyaga felöleli a magyar tánclépéseket és a nélkülözhetetlen társasági táncokat. Tandíj 12 pengő. Előre lehet jelentkezni Farkas Elemér könyvkereskedésében.

150 leánylevente dolgozik Tarcalon a „Szebb Jövő"-ért

Amint legutóbbi számunkban megírtuk, Tarcalon is megalakult a levente intézmény női ága. Az önkéntes toborzás f. hó 18-án d. u. volt. Az elnöklő *Kató* Ferenc adóügyi jegyző és *Staut* Rózsa tanítónő hazafias buzdítóbeszéde hatása alatt a jelenlévő leányok nemzeti eszméktől áthatva, egy táborba tömörülve kivétel nélkül jelentkeztek leventének. A jelentkezők száma 150 lett. A női szakosztály vezetői *Gyomai* Lajosné, *Staut* Rózsa, *Bodnár* Ilona tanítónők, *Tóth* Anna közs. óvónő és *Sebő* Gyuláné zöldkeresztes védőnő lettek. A rendszeres foglalkozás is kezdetét veszi rövid időn belül.

Bűnbánat

Elhagytam hűtlenül az apai földet;
Elhívtak, elvittek mellőle a könyvek.
Bűnhődve is jártam ezért a világot;
Nem nyertem mást, csak boldogtalanságot.

Hogyha nem hagyom el az apai földet,
Nem tanultam volna, nem is tudnék többet,
Csak azt, amit tanít a virágos róna,
Akkor talán én is boldog lettem volna.

Harangodi Nagy András

Új tanító a tarcali rk. elemi iskolában

A tarcali róm. kat. elemi iskolánál az újonnan megszervezett, negyedik tanítói állást november 16-án választás útján töltötték be.

A választáson *Kallós* János kerületi tanügyi esperes elnökölt, s azon az egyházközségi képviselőtestület valamennyi tagja megjelent.

A püspöki jelölés alapján megtartott titkos szavazás során valamennyi szavazatot Bodnár Ilona okl. tanítónő nyerte el.

Az újonan megválasztott tanítónő régi tanítócsalád gyermeke, akinek szépapja, nagyapja és apja szintén a tarcali róm. kat. elemi iskolánál működött, illetve működik megszakítás nélkül, csaknem egy évszázad óta. Az egyházközségi képviselőtestület egyhangú állásfoglalásában a tanítói munka példátadó megbecsülését láthatjuk; a választók szinte kivétel nélkül a szépapa, nagyapa és az apa tanítványai közül kerültek ki, akik nyugodt lélekkel bízzák unokáik, illetve gyermekeik nevelését egykori tanítójuk unokájára, illetve gyermekére.

—

Fery Antal grafikusművész nyerte a „Honvédeink Karácsonyára 1941" bélyegpályázatot

Most hozták nyilvánosságra a „Honvédeink Karácsonyára" c. bélyegpályázat eredményét. A sorozat 20+40 filléres bélyege *Fery* Antal *szerencsi származású* grafikusművész pályadíjnyertes terve alapján készül. Ezt a bélyeget a m. kir. posta milliós példányszámban jelenteti meg. A felárból befolyó jövedelmet a keleti hadszintéren küzdő honvédeink karácsonyi ajándékának növelésére fordítják. Fery Antal bélyegének fényképét alant közöljük:

A sorozat másik, különálló részét — mely négy bélyegből áll — Gebhardt Tibor grafikus készítette. A bélyegek 1941. december 1-én kerülnek árusításra.

Mit kell tudnunk a négy százalékkal kamatozó Erdélyi Nyereménykölcsönről?

A M. Kir. Kincstár a Honvédelmi Törvény és az Erdély visszacsatolásáról szóló törvény alapján P 100,000.000. névértékű 20 év alatt visszafizetendő nyereménykölcsönt bocsát ki, amelynek eredménye honvédségünk felszerelése, valamint a keleti és erdélyi országrészek visszacsatolásával kapcsolatos beruházások fedezésére nyer felhasználást.

A hazafias célra való tekintettel az egész társadalom megmozdult, hogy a kötvények jegyzéséből kivegye részét annál is inkább, mert ezek a kötvények igen kedvező befektetésként kínálkoznak, hozama ugyanis évi 4 %, törlesztése sorsolás utján 20 éven belül névértéken visszafizetésre kerülnek, ezenfelül a kötvények nyereménysorsolásban vesznek részt és nagy nyereményesélyük van. Számos kisebb nyereményen felül 7 ízben kerül 1.000.000-pengős, 4 ízben 750.000.pengős, 14 ízben 500.000.-pengős főnyeremény kisorsolásra.

A nyereménykötvények névértéke P 200.—, azonban jegyezni lehet P 100.— névértékű félkötvényeket és P 50.—névértékű negyedkötvényeket is. Ez az intézkedés azért történt, hogy kisemberek is minél számosabban vehessék ki részüket ezen hazafias akcióból.

Jegyzési határidő: 1941. november 24-től december 23-ig.

A pénzintézetek a jegyzéseket elfogadják és a szükséges díjtalan felvilágosításokat megadják.

Összefoglalva tehát: Miért vegyünk nyereménykölcsönt? Mert évi 4 %-kal kamatozik. Mert 20 éven belül visszafizetésre kerülnek a kötvények. Mert résztvesznek 20 év alatt 46,592.500.-pengő értékű nyeremény kisorsolásában. Mert a kisorsolt kötvények és szelvények minden adó és közteher levonása nélkül kerülnek beváltásra. Mert a kötvényeket üzleti biztosítékul, bánatpénzül elfogadják. Mert a 4 %-os Erdélyi Állami Nyereménykölcsön mindezek alapján a legjobb és a legbiztosabb befektetés.

Mert a befolyó milliókból újjáépül Erdély!

3 Pont:

melyért érdemes részt venni a jótékonycélú m. kir. állami sorsjáték húzásán...

mert egy egész sorsjegy ára csak **3 P**, fél sorsjegyé pedig **1·50 P**. ilyen olcsó sorsjegy nincs.

mert nyereményei **40.000 20.000 P, 10.000** kétszer **5.000 P,** négyszer **2.500 P,** hatszor **2.000 P,** huszonkilencszer **1.000 P** stb. összesen **24.000** nyeremény.

mert húzása már a közeljövőben: december 4-én tehát az eredményt a közel jövőben élvezheti.

Dr. Szántó J. Endre tuberkulózis szakorvos, a tokaji Tüdőbetegotthon igazgató főorvosa katonai szolgálatból hazatért és rendelését újból megkezdte. Telefon: Tokaj 36. (Ha nem felel, Tokaj 2.)

— **Kanca-törzskönyvezés.** A Központi Lótörzskönyvvezető Bizottság kancákat törzskönyvez: november 28-án Tiszalucon, november 29-én Szerencsen.

Rákóczi MOZGÓ

műsora:

November 26-án Szerda:

Pénz áll a házhoz

Magyar filmvigjáték. Kisérő film: gróf Széchenyi István élete

Jótékonycélú előadás

Előadások kezdete: d. u. 3 órakor a diákoknak, 5 órakor a katonáknak, este 7 és 9 órakor a közönségnek.

Szombaton november 29-én 8, vasárnap nov. 30-án fél 4, fél 7, 9 órakor

„Z" a korbácsos ember

Életmentő tállyai honvéd

A „Magyar Katonaújság" f. é. november 15-i száma írja: „Tiszka László hdp. őrm. látta, amint a biharmegyei Mezőtelegd és Pusztaújlak között a Sebes-Kőrös hídjánál egy 6—8 év körüli libapásztorleányka alatt leszakadt a part s a kisleány az erős sodrású, mély vízbe zuhant. A hadapród azonnal utána ugrott, s a már-már fuldokló leánykát kimentette." Tiszka hdp. a néhai monoki községi főjegyző fia, tállyai lakos.

Szőlőművelőt

(nem felügyelő vincellért)

keresek Budapest környékére, lehetőleg nagy családdal kilenc hold szőlőbirtokba. Megbízható, a szakmunkákhoz értő pályázók jelentkezzenek levélileg lapunk szerkesztőségénél, igényeik megjelölésével, feltüntetve azt is, hogy milyen munkát nyujtanak. Az állás 1942. január 1-én foglalandó el.

Bárhol hirdetett **KÖNYV** vagy zeneműazonos áron szerezhető be FARKAS ELEMÉR könyv- és papirkereskedésében, SZERENCSEN

Fery Antal

Illusztrációk

PÁLOSY ÉVA: **Klára testvér.** Szent István-Társulat kiadása. 150 lap. (Ára kötve 3.90 P).

A fiatal leányoknak szánt regény a közösségért áldozni és dolgozni tudó ember eszményképét formálja meg. A regény fiatal leány-hősnője kedvező anyagi körülmények között él, nem kellene dolgoznia, de az a példa, amelyet nagyanyja, a kis falu valóságos mentőangyala mutat neki, ráébreszti arra, hogy a közösséggel, a nemzettel szemben kötelességei vannak. A legáldozatosabb feladatra vállalkozik, a magyar falu népének vigasztalan, elmaradott helyzetén kíván segíteni: zöldkeresztes nővér lesz belőle. Hivatásában sok küzdelem után győzedelmeskedik is. A könyv nevelő értéke már tartalmánál fogva is magától értetődő. A könyvet *Fery Antal* rajzai díszítik.

Magyar Kultuszemle

1940. 12. f. 301. l.

404 **Schnitzler A.:** Reigen. 10 Dialoge. Wiener Vlg. **Erste Auflage!** 10.–

405 **Scitovszky, Jo. Bapt. de Nagy-Kér,** – Memoria anni jubilaris, votis ... ad solennia exacti anni sacerdoti sui. 4°. Strigonii, 1860. 13 p. 4.–

406 **Scrimali, A.:** La Ruthénie subcarpathique et l'état Tchécoslovaque. Paris, 1938. 94 p. 3.–

407 **Sebestyén E.:** Hatezer angol és amerikai szólásforma és ezek magyar jelentése. Debrecen, 1941. 208 l. Új példány. 4.50

408 **Ségur abbé:** A pápa. Napikérdés, 17 kérdés és feleletben fejtegetve. A. Ségur röpirata szerint: Mendlik A.-tól Pécs, 1861. 22 l. 4.–

409 **Selva Raja Yesudian:** Jóga és az európai önnevelés. Függelék: Neszthyné Haich Erzsébet: Néhány szó a mágiáról. Bpest, 1943. 45 l. Legújabb megjelenés, új példány. 3.80

410 **Sendschreiben** an die kgl. Societät der Wissenschaften zu London ... dass ein Frauenzimmer ohne Zuthun eines Mannes schwanger werden ... könne. Aus d. Engl. übers. Leipzig, 1768. Ppbd. 8.–

411 **Shakespeare:** Dramatical works. Printed from the text of S. Johnson, G. Steevens and I. Reed. complete in 1 volume. With Sh.'s portrait engraved, taken from the Chandos picture, and an appendix, containing „The life of Sh". by A. Skottowe, his miscellaneous poems, a critical glossary compiled after Nares, Drake, Ayscough, Hazlitt, Douce and others. gr. in 8°. Leipzig, 1824. 830 + 192 p. Bound, half in leather, from the time. Elkelt.

412 **Sieberer, A.:** Katalonien gegen Kastilien. Zur innenpolitischen Problematik Spaniens. Wien, 1936. Or. Lein. 309 S. 7.50

413 **Simontornya** krónikája. Irta Kiss I. 9 műmelléklettel. Simontornya, 1938. 332 l. 12.–

414 **Sinha, Lakshmiswar:** Hindo Rigardas Svenlandon. Sok képpel. Szerző ajánlásával. Stockholm, 1936. Vász. 6.–

415 **Sobieski, W.:** Der Kampf um die Ostsee. Von den ältesten Zeiten bis zur Gegenwart. Leipzig, 1933. 268 S. 8.–

416 **Sopron. – Házy J., v.:** Sopron sz. kir. város története. Oklevéltár, 1162–1531. I.: 1–7 kötet, II.: 1–6 kötet. Sopron, 1921/1943. Fűzve. Kötetenként 14.– P. A 13 kötetes sorozat együtt: 182.–

417 – –: XVI. századbeli magyar nyelvű levelek Sopron város levéltárából. Sopron, 1928. 289 l. 14.–

418 – –: Sopron középkori egyháztörténete, 1541-ig. Sopron, 1939. 381 l. 10.–

419 **Sozialdemokratie,** Die, im Urteile ihrer Gegner. Berlin, 1911. Leinen, 174 S. 4.–

420 **Spányik, Glicerio:** Historia pragmatica regni Hungariae, compendio proposita. n. 8°. 4. editio. Pestini, 1828. Trattner. Félbőr kötésben. 631 l. 20.–

421 **Ssymank, P.:** Von Studenten, Magistern u. Professoren. Mit 15 Abbildungen. Leipzig, 1935. Ppbd. 59 S. 3.–

422 **Staudhammer K.:** Régi nürnbergi udvarok. 9 képpel. Német szövegkivonattal. Bpest, 1943. 94 l. Új péld. 5.–

423 **Steier L.:** Ungarns Vergewaltigung. (Oberungarn unter tschechischer Herrschaft.) Mit 87 Abbildungen u. 8 Karten. Zürich, 1929. 1004 S. 30.–

424 – –: There is no Czech culture in Upper-Hungary. Illustr. Makoldy J. Bpest, 1920. 79 p. 4.–

425 **Steiner, R.:** Philosophie und Anthroposophie. Dornach (Schweiz), 1929. 52 S. 3.–

426 – –: Kosmologie, Religion und Philosophie. Dornach, (Schweiz), 1922. 91 S. 3.–

427 **Stendhal, H. Beyle:** Rot und Schwarz. Eine Chronik des 19. Jahrhundderts. Ubertr. v. Oppeln-Bronikowski. Jena: Diederichs, 1907. 2 Bde. Orig. Lein. 353 u. 438 S. Verlagsfrisches Exemplar, elegante Ausstattung. 15.–

428 **Sümeghy Vera:** Atlétaeszmény a görög művészetben. Címképpel és 4 képtáblával. Bpest, 1940. 67 l. 3.–

430– – –: Az átkozott asszony. Báthory Erzsébet pere. Nagyvárad, 1942. Félvász. 72 l. 3.–

431 **Szabó P.:** Őszi vetés. Regény. Bpest, 1940. Vászon. 5.–

„Biharország alföldjének sarában vergődő, birkozó, tusakodó falu biztoskezű rajza."

432 **Szállodás- és Vendéglősipar, –** 40 év a magyar, – életéből. Szerk. Ballai K. és Tábori K. Sok arcképpel, az ipar jeleseinek életrajzi lexiconával. Bpest, é. n. Díszes egészvászon kötésben. 231 l. 8.–

433 **Széchenyi István gr. – Bagyó J.:** Gr. Széchenyi I. közlekedésügyi reformja és tevékenysége. Bpest, 1913. 191 l. 4.–

434 – – **Czakó E.:** Széchenyi a legnagyobb és leghívebb magyar. 81 – részben színes – képpel és Fery A. grafikusművész több fametszetével. 4°. Bpest, 1941. 253 l. 16.–

435 – – döblingi irodalmi hagyatéka. 3 kötet. I–II.: szerk. Károlyi A., III.: szerk. Tolnai V. – Bpest: M. Tört. Társ. 1921/25. Er. borítékokkal, 712, 712, 933 l. Uj példány. 60.–

436 – – Einiges über Ungarn. Nach dem „Néhány szó a lóverseny körül". Ubers. v. H. Klein. gr. 8°. Pesth: Hartleben, 1839. 16.–

436a – – Emlékkönyv, 1861. A Nagykőrösi főisk. Önképző Társ. megbiz. szerk. Rácz M. és Veress K. Kecskemét, 1861. Fűzött, ered. borítékkal, vagy félvász. kötésben 10.–

436b – – felhívása „Magyarország kíváltságos lakosaihoz", Czenkről, 1844 ápr. 13.-án. (Polit. program.) 36 l. 10.–

436c – – fennmaradt munkái. Saját kézirataiból. 2. kiad. 2 rész 1 kötetben. I.: Hunnia. II.: Pesti por és sár. A bpi Lánchíd s a helytartósági közlekedési osztály genezise. – 8°. Pest: Heckenast, 1872. Vászon, 246 és 264 l. 18.–

436d – – **Gárdonyi A.:** Széchenyi István szerepe Budapest fővárossá fejlesztésében. (Különlenyomat.) Bpest, 1914. 31 l. 4.–

436e – – Hitel. A Taglalat és a Hitellel foglalkozó kisebb iratok. Szerk. és bevez.: ifj. Iványi-Grünwald B. Bpest, M. Tört Társ. 1930. 737 l. Új példány. 25.–

436f – – **Kecskeméthy A.:** Széchenyi István gróf utolsó évei és halála. 1849–1860. Pest: Emich G., 1866. Er. borit. 192 l. 8.–

436g – – **Kovács L.:** Széchenyi I. gr. közéletének három utolsó éve. 1846/48. 2 kötet. Bpest, 1889. Fűzve: 9.–., ugyanaz félvász. kötésekben: 12.–

436h – – Magyarország sarkalatos törvényei s államjogi fejlődése 1848-ig. 8°. Pest: Eggenberger, 1864 l. Fűzve: 6.– P. Ugyanaz vászonkötésben: 8.–

436i – – munkái, korszerű kivonatban. 3 kötet. Pest, 1871. Fvász. 18.–

436j – – nemzeti politikája és jövőnk. Irta Gaál J. Bpest, 1903. 5.–

436k – – Önismeret. (Döblingi kéziratból.) 8°. Bpest: Athenaeum, 1875. Fűzve: 10.–. Félvász. kötésben: 15.–

436l – – **Padányi V.:** Széchenyi kultúrája. Szeged, 1943. 204 l. 8.–

436m – – **Réz M.:** Széchenyi ma. Bpest: 1902. 58 l. 4.–

436n – – szellemi hagyatéka és Tasner Antal végrendelete. Emlékirat. Hely nélk. 1876. 6.–

Fery Antal

1943

Japán hőstettek és népmesék. Ford. *Fekete* Gabriella. A rajzokat *Fery* Antal kész. az ered. jap. képek nyomán. Bp.: Vitézi Rend Zrínyi Csop. (Hornyánszky ny.) 1943. 111 l. 8-r. 8.—

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

ékszerremekeken. Most, úgy látszik, a macskafej az ékszerészek kedvelt jelképe. A francia divatcikkeken két szó jelenik meg egyre gyakrabban díszítésül: „szerelem“ és „csókolni“ s jelezni akarja a tárgyilagos stílus is cigarettadobozokon és kalapszalagokon, hogy azért a romantikának sem alkonyodott be teljesen.

TŰZ ELLEN VÉDŐ MÁZOLÁS. Noha már ötven éve is van forgalomban olyan festék, mely a faépületet, kocsiszínt, kerítést hirtelen fellépő tűz fellángolása ellen védi, mégis csak újabban foglalkoznak a német festékgyárak nagyobb arányokban ilyen védőfestékek előállításával. Mert a tűz pusztítása ellen a faszerkezeteket ugyan hatásosan lehet védőanyagok impregnálásával megoltalmazni, de azokat inkább csak nagyobb ipari üzemekben alkalmazzák s akkor kell rájuk gondolni, mikor az épület anyagát összeválogatják. A már kész, felépített fakerítéseket, színeket, csűröket stb. inkább tűzálló mázolással lehet védelmezni. Az ilyen festékek borax, bórsav, talkum, vagy azbeszt hozzáadásával készülnek és az égés ellen ugyan nem védik meg a faanyagot, de a gyulladás gyors továbbterjedését megakadályozzák. Ezek a festékbe kevert anyagok ugyanis a nagy hőnél olvadni kezdenek és az olvadás következtében egy szigetelőréteget vonnak a fa köré, amely a tűz fellángolását lehetetlenné teszik. Az ilyen festékkel bevont faépítmény legfeljebb csak igen lassan parázslik, de lánggal nem ég.

MI MINDENRE JÓ A VILLANYSZEM? Újabban igen sokat foglalkoznak a villanyszakértők olyan készülékek előállításával, melyek a lakások, üzletek s bankpénztárak betörés elleni hatásosabb védelmére szolgálnak. A sokféle egyszerű villanyvészjelző ugyanis az ügyesebb betörők fortélyai következtében ma már alig használható. Most a legnagyobb német villamossági-gyár az A. E. G. olyan készüléket talált fel és hozott forgalomba, amelynek fotoelektrikus berendezését a helyiségben elhelyezve, nemcsak maga a készülék, de annak kibocsátott sugarai is láthatatlanok maradnak a betörő előtt. Az infravörös sugarak általában láthatatlanok ugyan, de működésüket az ügyes betörő a saját tolvajlámpájával is meg tudja akadályozni. Az új készülék azonban ezeket az infravörös sugarakat egy folyton forgó korong soklyukú lapjával úgy tudja folytonosan modulálni, hogy a rontó fénysugarak nem okozhatnak zavart. A betörő nem védekezhet az áruló fénysugarak ellen, melyek egy leadókészüléknek és a harangszerkezetnek azonnal jelzik a „nem kívánatos látogató“ megérkezését.

KORSZERŰ ÁRAKON. A híres Deutsche Werkstätte, melynek olyan nagy szerepe volt a német lakáskultúra modernizálásában az utolsó három évtizedben, annak ellenére, hogy üzleti vállalkozás, még most is csak elsőrangú iparművészek által tervezett bútorokat s egyéb tárgyakat árusít huszonhárom üzletében. Mint minden évben, úgy ezidén is szép képes árjegyzéket bocsájtott ki üzletfelei részére. Az új árjegyzéknek az a nevezetessége, hogy a most felsorolt szobaberendezéseknek több, mint fele — ezer márkán alul szerezhető meg szobánként. A német piaci árakat véve számba, ez alig jelent többet, mint nálunk ezer pengő. S ezért az összegért a D. W. nemcsak kifogástalanul elsőrangú munkát, de azzal összhangzatos ízlést is nyujt. Ez mindenesetre elsősorban a típusbútor s a nagy szériákban való előállítás javára írandó. De hozzájárul a kereskedelmi becsületesség magas kulturális értéke is. Egyébként sok érdekes luxusberendezés is látható a legnagyobb német lakáscég mintatermeiben. Újabban a könnyen mozgó és mégis érdekes alakú bútorok játszanak nagy szerepet az elegáns lakások tervezőinél. Látni bambuszlábú asztalokat, valamint vékony, karcsú, kovácsolt vaslábakon nyugvó asztalokat, melyeknek üveglapját színes festés díszíti. Általában a színes jelenetek festése üvegre nagyon divatos. Tükreik is vannak, melyek peremére a gyémántköszörülés mellé ilyen festett figurák kerültek. A cég kerámiái munkáit is a legjobb német tervezőművészek kemencéiben készítik. N.

HOL VAN A BAUHAUS? Körülbelül másfél évtizede, hogy az egész világ művészi közvéleményének vitái közben megalakult Weimarban a Bauhaus. Az építészetben és iparművészetben forradalmosította a kedélyeket és valósággal új stílust teremtett, a technikai és funkciós elvek végsőkig fejlesztett alkalmazásával. Alig ötéves működése utám azonban a Bauhausnak Weimar város felmondta a barátságot s vezetői azután más német városokban, majd a külföldi nagyobb központokban folytatták működésüket. Gropius, aki az iskolát megalapította és soká vezette, Párizsban rendezett kiállítást s ezzel nagy hatást gyakorolt a fiatal francia építész-nemzedékre, mely Le Corbusier törekvéseinek folytatóját látta benne az iparművészet és az autóalakítás területén. Most úgylátszik újjáélesztették a Bauhaust — Amerikában. Gropius, akit nemrégiben a Harvard-egyetemre tanárnak hívtak meg, odainvitálta a magyarszármazású Moholy-Nagyot is és Chicagóban „Új Bauhaus“ néven feltámasztották a régi műhelyeket. Egy nagy „ipari és művészeti szövetség“ alakult az iskola fenntartására és egyúttal iparművészeti termelésének értékesítésére.

EGYHÁZMŰVÉSZETI MŰHELY. Párizsban az Institut Catholique pártfogása alatt új műhely-iskola létesült, amely a résztvevőket különféle iparművészeti ágakban képezi ki, hogy ezzel az egyházművészetet korszerű alakban fejlessze. Ezekben a műhelyekben egyelőre az egyházi jellegű iparművészetből a könyvkötést, aranyozást, hímzést és kazulák díszítését tanítják, azonban a főtárgyak: festészet, szobrászat és festett üvegablakok készítése. A növendékek előbb tanonc-, később mestersorban dolgoznak. Az egyházművészeti műhely vezetője két nagyhirű művész: Maurice Denis és Georges Desvallières.

A PÁRISI NOTRE DAME ÜVEGFESTMÉNYEI. Verdier párizsi bíbornok nagy barátja az egyházi művészeteknek is. Szerencsés ötletekkel és lendületes akciókkal teszi lehetővé, hogy az új francia

a fának a nedvesség befolyása miatt előállott „játszását", vagyis térfogatváltozásait megakadályozni. A kísérletek megmutatták, hogy csak olyan anyaggal lehet eredményt elérni, mely a fával egyesül s azután átalakul valami más, vízhatlan anyaggá. Így jutottak el a phenol-formaldehyd-oldattal való impregnáláshoz. Ha az ilymódon előkészített fát felmelegítették, egy vízben oldhatatlan gyanta keletkezett, amely a fa súlyát mintegy tizenöt százalékkal nehezítette, de a keménységét is fokozta s a vízzel szemben való ellenállását körülbelül ötven százalékkal növelte.

ACETYLENBŐL PÓTANYAGOK. Németországban tudvalevőleg nagy erővel folyik azoknak a pótanyagoknak gyártása, melyek szintétikus úton előállíthatók hazai termékekből úgy, hogy feleslegessé teszik a külföldi nyersanyagok behozatalát. Mínálunk is jól ismertek már a kereskedelemben azok a műgyantaanyagok, melyekről a Magyar Iparművészet egyik cikke nemrég ismertetést közölt. Az utolsó két év fokozott tempójú kísérletei közben rájöttek, hogy hasznos anyagokat lehet előállítani acetylénből is. Ezek az új anyagok utánozzák a celluloidot, a bőrt, a parafát, a gumit, sőt legújabban a guttaperchát is. A belső építészetben is sokféle szerepük van az új szintétikus anyagoknak. Bunagumi néven fal- és padlóbevonások készülnek belőlük. Ajtó- és ablakvasalások, villamos szereléshez való kapcsolók, dobozok, foglalatok, ernyők, telefon- és rádiókészülékek stb. Érdekes, hogy az új anyagokból készült árucikkek ma már nemcsak a külföldi, nemes valutával fizetett áruk behozatalát teszik feleslegessé, hanem ezeket magukat exportálják s ily módon jutnak értékes külföldi fizetőeszközökhöz. Dr. N. P.

ÚJ KAPUK. Ott láthatók egymás mellett az új és régibb házak homlokfalán: az új kapuk és a régiek. Az új kapuk, mintha csak korunk ragyogó kísértéseit példáznák: hatalmas, csiszolt üveglapokkal és krómozott fémcsövekkel tetszelegnek. A régi házakon kevés üveg és finoman, ízlésesen kovácsolt vas. Az új házak hidegek és előkelőek. A régieken ott van a kézművesipar szerénysége és melege. Nem tehetünk róla, nekünk ezek a régi kapuk egyszerű, fekete, leveles, indás hajlásnonalaikkal jobban tetszenek a geometriai fényességű, józan új kapuknál. S szívesebben is csináltatnók őket, még új házak bejárataiba is, már csak azért is, mert az üvegtörési veszélyek, költözéseknél, szállításoknál vaskapu esetében sokkal kisebbek. Nem is szólva az új fémek gondozásának örökös szükségleteiről. Lám Németországban, ahol pedig az építészet ugyancsak hódol az új anyagoknak, a vaskapu még mindig a legnépszerűbb megoldás, éppen a kovácsolt vas iparművészeti szépségei miatt. Állami épületeken, kaszárnyákon s a reprezentálás ünnepi csarnokain szinte elő van írva a vaskapu, de a családi házakon is egyre többször találkozunk vele, mióta ennek a kihaló mesterségnek, az épületlakatosságnak reneszánsza megindult. A csupaszfalú, dísztelen villákra a finomrajzú vasajtó és vasrács, esetleg a velük stílusosan összeillő vaskosarak az ablakon annyi mozgást visznek, hogy már ezért is érdemes velük foglalkozni és az építtetők szeretetébe ajánlani.

TÜKRÖK. A legszigorúbb tárgyiasság korszakán szerencsére már túljutottunk és így a lakás díszítő-elemei közül, melyek hosszú időn át száműzve voltak otthonunkból, némelyek már bűnbocsánatot kaptak. Ilyen a tükör is. A puritán dísztelenség éveiben legfeljebb az előszobában, a fürdőben, vagy az öltözőben találkoztunk vele. S nagyméha a lakószobában is: egy fésülködőasztalon szégyenkezett. Az újabb, szabadelvűbb lakásberendező már a falon is elhelyezi, aranyos, vagy színes-, esetleg lapos, vagy faragott keretben. Még egyelőre nem olyan hivalkodón, mint például a rokokó lakásberendező tette, de már merészkedünk egy-egy velencei, vagy üvegmozaikkal keretezett tükröt is belevinni a díszesebb szobába. A tükrök alkalmazásának egyik kedvelt fajtája a köszörült motívumokkal díszes tükör, mely a hasznos alkalmazás mellett friss iparművészeti örömet is nyujt a szemnek. A túlzóan modern lakásberendezés sem idegenkedik ma már ezektől a tárgyaktól, hiszen a jóízlésű ember szívesen illeszt a legújabb stílusú bútorai közé is egy régies üvegszekrényt, egy antik fiókosszekrényt vagy szőnyeget. S mindezeknél szerényebb és simulékonyabb a szobában a tükör. N. P.

KÉPEK ÉS JELKÉPEK. Sohasem volt még annyira szomjas az emberiség a kifejező szimbolumok dolgában, mint napjainkban. És sohasem volt annyira szegény ilyenekben. Minden tárgy felületén, de minden divatos apróság alakjában is keresnek valami igazán divatos díszítményt: egyiken évszámok, másikon nevek, városképek, kikötők, utazások, kedvelt színpadi hősök arcképei. A divatos textiliák tervezői éppúgy, mint az ékszerészek és ötvösök jelképes állatokra is vadásznak. Egyideig a Miki egér szaladgálta körül a földgolyót, azután a drótszőrű foxi lett a kedvenc, ő volt a fityegő, a kalapdísz, az autójelvény. De éppen úgy eltűnt, mint később utódai: a macska, a pók, az aranyhal és a méhecske is elröppent a színről. Volt idő, mikor a fehér ló borította el a lázas világot s újabban a tiroli parasztlány jelent meg minden hímzésen és imprimé-selymen. Azonkívül sok hívük volt az asztrológiai jelvényeknek s a csillagok naptári alakjai sorra megjelentek az ötvösmunkákon és az

Fery Antal szignetje.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1938.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Fery Antal, grafikusművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1982 MÁR 5

1021

BTK és ex libris

„Ex libris: könyvtábla belsejére ragasztott, a tulajdonos nevét (esetleg címerét, jelképét, stb.) tartalmazó könyvjegy."

A több száz éves hagyományt ma háromszázan ápolják hazánkban, ennyi ex libris gyűjtőt számlál a Kisgrafika Barátok köre. Gyűjtőt, hiszen az ex librisek kedvelői nemcsak saját köteteikbe készíttetnek könyvjegyet, hanem megajándékozzák vele egymást, s nemcsak belföldi, hanem külföldi partnerekkel is kapcsolatot tartanak.

A szolnoki Bercsényi utcába, dr. Gombos László járásbíróhoz is gyakran visz a postás ex libriseket tartalmazó levelet. Amelyre aztán hamarosan összeáll a „válaszajándék" a saját gyűjteményből. Nem viszonozni a küldeményt igen nagy illetlenségnek számítana, a gyűjtők íratlan szabályai szerint is.

Fery Antal grafikusművész készítette az utazásra emlékeztető ex librist.

Dr. Gombos László több mint húsz éve gyűjt ex libriseket a könyvek az irodalom iránti szeretet adta az indító okot, de szerepet játszott benne a képzőművészet kedvelése is. Noha az ex librisek készíttetése nem éppen olcsó vállalkozás, de még mindig kevésbé költséges mint a festmények szobrok gyűjtése. A több mint két évtized alatt hetvenféle ex librist készíttetett dr. Gombos László. Íróasztalán A munka törvénykönyvében, s szinte valamennyi szakkönyvében megtalálható a hivatására valló könyvjegy, Justitia asszony a mérleggel. Így aztán bárki is venné kölcsön, tudja kinek kell visszaadnia.

A kívülálló számára bizonyára érdekes hogyan készül el egy-egy ex libris. A megrendelő felkéri valamelyik grafikusművészt, s az adott témára elkészítteti vele a könyvjegy, vagy valamilyen más alkalomra — új évre, születésnapra, házasságkötésre — szóló ex libris rajzát. A legtöbb megrendelő még elképzeléseit sem közli a grafikusművésszel, csupán a témát jelöli meg, hiszen rendszerint jól ismerik egymást. Segítenek ebben a rendezvények is, a baráti kör tagjai évente több alkalommal is találkoznak. Az idén Pécsett kerül sor az országos találkozóra, a gyűjtők legrangosabb fórumára, amelyen előadásokat hallgatnak meg, kicserélik az ex libriseket, s kiállításon láthatják a legsikerültebb alkotásokat. Nemzetközi kongresszust pedig kétévenként rendeznek.

Dr. Gombos László gyűjteménye több ezer darabból áll, a hazai ex librisek mellett belga, holland, dán, osztrák, NSZK-beli, csehszlovák és szovjetunióbeli gyűjtők, alkotók könyvjegyeiből. Rendszerezésük — országok és szerzők szerint — nem kis feladatot jelent, de munka után ez a járásbíró legkedvesebb időtöltése. Valamennyi darab emlékeket idéz, de a kívülálló számára is érdekes, szép látnivaló. Jó lenne ha legértékesebb, legszebb darabjaival egy kiállításon megismerkedhetne egyszer a szolnoki közönség is.

T. G.

dalmakat ébreszt a világ
litikai, világgazdasági h
zet alakulása.

Ezután a Központi Biz
ság első titkára kért szót

Fontosnak, sokrétű p
ramiával tanulságosnak
nősítette a látogatást Ká
János hangsúlyozva: a Központi Bizottság munkájában nélkülözhetetlennek tartja a fővárosi pártszervezetek tapasztalatait, megkülönböztetett figyelemmel törődik Budapesttel, hiszen itt él — dolgozik lakosságunk ötöde, pártta gságunk negyede. — A látottak, hallottak újra és új-

sadalmi fejlődés törvényeit: az emberek szabadok, a népek nemzetek akarnak lenni. Senki sem állhatja útjukat — mondotta végezetül Kádár János, a Központi Bizottság nevében további helytállást, újabb sikereket kívánva a budapestieknek.

san beálltunk az ottani munkások szintjére: két-három pohár egy műszak alatt éppen elég volt. Több nem esett jól, mert ha nem is mondták percenként, mégis csak tudtuk, dolgozni kell.

Hogy itthon miről kérdeznek legtöbbet az ismerősök? Meghallgatják, amikor a szervezettséget dicsérem, tudomásul veszik, hogy én nagyobb szigorra számítottam. Azon nem csodálkoznak, hogy angolok, spanyolok, törökök, összesen hat nemzet polgárai dolgoznak egymás mellett — ám a sör hallattán felcsillan a szemük. Végül aztán mégis a kereseteknél lyukadunk ki. Erről viszont nem sokat tudok mondani az egy hónap tapasztalatai alapján. Csábító, hogy kint márkában kaptak annyi órabért, mint mi itthon forintban. Az élet is más, mint nálunk. Igaz, az egyik, magyarul tudó jugoszláv fiú azt is elmesélte, hogy 3500 márkás keresetéből 1500 márkát azonnal levonnak adóra. Hát nem tudom...

Elmondta: Molnár János, a jászberényi Aprítógépgyár lakatosa, aki új fogásokat tanulni egy hónapig Hannoverben járt.

Lejegyezte: **V. Sz. J.**

Orvosok háborúellenes mozgalma

Sajtótájékoztató az Egészségügyi Minisztériumban

Magyar orvosok a nukleáris háború megelőzéséért elnevezéssel új mozgalom indul útjára a közeli napokban, cselekvő állásfoglalásra szólítva a gyógyítás munkásait

son már 11 országból vettek részt a békéért tenni kész tudósok. Az ott elfogadott dokumentumok körvonalazták e mozgalom céljait, törekvéseit, hangsúlyozva, hogy a biológia, az orvostudomány művelői ismerik a legjobban azt a hatást, amelyet az emberi szervezetre, az emberiség egészére gyakorolna egy nukleáris katasztrófa.

A mozgalom nemes céljai követésre méltóak itthon is — hangsúlyozta Hollán Zsuzsa —, ebben a küzdelemben a magyar orvosokat is fegyvertársul hívjuk. Ennek érdekében kerül sor március 12-én a Magyar Tudományos Akadémián arra a gyűlésre, amely a nukleáris háború megelőzéséért küzdő hazai orvosmozgalom zászlóbontásának színhelye lesz. A kezdeményezést a tudományos és szakmai szervezetek, az Egészségügyi Minisztérium és az Országos Béketanács is támogatja, de résztvevői valamennyi szervtől függetlenül, társadalmi mozgalomként kívánnak fellépni, tevékenykedni.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Fery Antal grafikus-művésztől

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1980 NOV 7

1980. november

1021

Fery Antal grafikája

ón

ezik

Blaha Lujza tér egyik épületére a „Puding" és a „dr. Oether" feliratokat, az Astoriával szembeni épületre az Akai-reklámot, a Váci utcában a Párizs Divatszalon feliratát, a MALÉV Vörösmarty téri irodájának reklámját, egy nagy feliratot a Csepel-szigeten, a miskolci Mese cukrászda nevét és a mesefigurákat, a miskolci húsáruház homlokzatán levő címet...

— „Miskolci Élelmiszer Kiskereskedelmi V." Igen sok embernek szúrja a szemét ez a felirat. Lenne még hely a „vállalat" szónak is...

— Azon a helyen van a hő- és gázelosztó, nem engedélyézte a tűzoltóság. Azok a betűk egyméteresek. Készítettem egy olyan tervet is, hogy a betűk csak 60 centisek, így elfért volna a teljes szöveg... Az illetékeseknek nem tetszett. Mi igen sok intézménnyel, szervezettel vagyunk összeköttetésben, az érdekeket mindig egyeztetnünk kell. A tervező, a beruházó, az üzemeltető, a városi főépítész, a közlekedésrendészet, a műemléki felügyelőség dönt egy-egy reklámfigura, vagy felirat ügyében. Egerben, Sárospatakon, Sátoraljaújhelyen, mondja, Eger és Salgótarján is lekörözi Miskolcot. Egyedül a Centrum Áruház felirata „mozog". Fényképeket mutatnak az ország több városában elhelyezett figurákról, rajzokat az idei utolsó havi feladatokról. A fővárosi Kálvin téri áruházra izgalmas fények kerülnek, fényutat készítenek a Váci utca és a Vörösmarty tér között a karácsonyi ünnepekre. Itt készült a Neoton együttes hordozható fénymontázsa: kétszáz villanyégővel működik.

— Hogyan találkoztak például a Neotonnal?

— A piackutatásra nagy erőket szánunk. Ám ma már elmondhatja az üzem, hogy divatba jött. A Magyar Hirdető szívesen dolgoztat velünk — mondja *Eötvös György* üzemegységvezető. — A Neotonnal is a MAHIR hozott össze bennünket.

A miskolci Gelka neonüzeme ebben az évben körülbelül 13 millió forintot termel. Ennek az összegnek hatvan százaléka az új gyártmányokból származik, a többi a javításokból, felújításokból.

— Mintha kevesebb volna mostanában a foghíjas, torz reklámfelirat...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Fery Antal, grafikus – művész

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
1980 NOV 7

1021

Fery Antal grafikája

TELEX

● BUDAPEST

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 63. évfordulója tiszteletére csütörtökön koszorúzási ünnepséget rendeztek a szovjet hősök Szabadság téri emlékművénél. Az MSZMP KB nevében Kádár János, a KB első titkára és Németh Károly, a KB titkára, a PB tagjai helyezték el koszorút az emlékmű talapzatára

(Telefotó)

● RÓMA

Csütörtökön Rómában nyilvánosságra hozták az Olasz KP KB határozatát a párt feladatairól a következő hónapokban. Az egyhangúlag

a Nagy Októb
63. évforduló

LEONYID ILJICS BREZSNY
a Szovjetunió Kommunista Pá
Központi Bizottsága főtitkárán
a Szovjetunió Legfelsőbb Tan
elnökének,

NYIKOLAJ ALEKSZANDRO
TYIHONOV elvtársnak,
a Szovjetunió Minisztertanács

Moszkva, Kreml

Kedves Elvtársak!

A Nagy Októberi Szocialista évfordulója alkalmából a Ma Munkáspárt Központi Bizotts Népköztársaság Elnöki Tanács tanácsa, egész népünk nevébe üdvözletünket és őszinte j küldjük Önöknek, a Szovjetun Pártja Központi Bizottságának Legfelsőbb Tanácsa Elnökségé unió Minisztertanácsának, a népnek.

A Nagy Októberi Szocialis győzelmével új korszak kezdő ség történelmében — a világ alakulásának korszaka. Hatal kapott a nemzetközi munkás nemzeti felszabadító mozgalon múlt 63 esztendő alatt a Nag

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Fery Antal, grafikus

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1982 JAN

1021

BÚÉK

Fery Antal metszete

bizony elfödték a „snittek". *Világkép?* Stílusosan, a *világnézet televíziós megjelenítése* értendő most rajta. Elismerés illeti a fokozódó tudományosságot, elvszerűséget, korszerűséget. Érzékeny hiányt szükségeltetik azonban pótolni azzal, hogy *ez a világkép lényegében, szervesen legyen nemzeti, népi, történelmi is.*

A mai napra rendelt krimi . . .

Három órán át folyt a vita. Képzelhető, milyen sűrűn sorjáztak a vélemények. Jó néhány érintette *a szórakozás és művelődés* fájó pontjait. Volt, aki lángpallossal akarta kiűzni a szórakoztatást, első renden a krimit. Mások megértőbbnek bizonyultak. De nem kikötés nélkül.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Fery Antal, grafikus művész

VAS NÉPE

1980 NOV 7.

8-ik old.

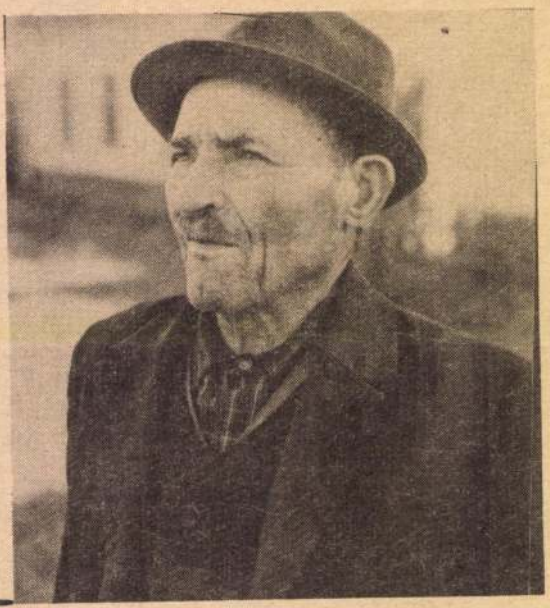
1021

Fery Antal grafikája.

neskápolna

elepülése
lábánál
ől. Gya-
amíg az
.. Sokkal
ói az év-
izonyára
z ősök.
és bronz-
maiak a
ált a ké-
e, a for-
adtak az
ig virág-
r a szőlő
ülás után
település,
lata, bár
glalták el.
föld és a
goskodik.
ob lakója
tsz-ben,
foglalko-

Fery Antal, grafikusművész

Fery Antal metszete

Szociálista művészet, 1984. febr.

EX·LIBRIS
BOGÁR J.
VIGYÁZAT !!!
ÉLETVESZÉLY

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 387-748, 340-726

Fery Antal, grafikusművész

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

83 NOV

Fery Antal metszete

1071

goknak és tisztségviselőknek a Munka Törvénykönyvben biztosított jogok gyakorlása nem csak jogosultság, hanem kötelesség is.

8. Az szb-k készítsék elő, hogy a gazdálkodó szervezet 1983. évi munkavédelmi tevékenységét és a következő évi munkavédelmi intézkedési tervét az szb, illetve a bizalmi testületi ülés megtárgyalja.

9. Az ellenőrzés során tisztségviselőink

1021

KÖ

Több évtizedes stagnálás után az utóbbi években mintha ismét növekedne az érdeklődés az ex librisek és a kisgrafikák iránt. A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége és a GENERALART közös szervezésében megrendezett ex libris- bemutató és vásár legalábbis ezt jelezte.

De lássuk, mit is mond a lexikon az exlibrisről? Íme: *„Latin eredetű szó (X. Y. könyveiből), a könyv belső táblájára ragasztott kisgrafika, amely a tulajdonjog jelzésére szolgál: monogram, címer, sokszor jelmondattal. A XV. század óta alkalmazzák. Neves művészek, így Dürer is készített ex librist a XVI. században Pirckheimer német humanistának."*

A mai könyvjegyek készíttetői többnyire magánszemélyek, s e kisgrafikákon a feldolgozott témák

Fery Antal fametszete

meghatározza, hogy előadásokat tartsanak. Annak idején, amikor Major Tamás először betévedt hozzánk, felkiáltott: „Gyerekek, hát ez egy valóságos színház. Ott a nézőtér, az a színpad és az ember várja, hogy megjelenjék Rómeó és Júlia." Az elképzelést tett követte, s elsőként négy éve a Nemzeti Színház szerepelt a Nosztalgiában a Budapest Orfeummal. Majd egymás után jöttek a produkciók. Itt került színre a Madách Kamarában most felújított Kedves hazug című darab Tolnay Klárival és Mensáros Lászlóval, s Huszti Péter is itt rendezte meg Karinthy Ferenc Dunakanyarját Ruttkay Évával és Sztankay Istvánnal. Ez

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 -12- 8
Fery Antal,
MAGYAR HÍRLAP
grafikus-fametszőművész

NYZIBŐL

igen változatosak. Vannak, akik családi vonatkozású emlékeket, mások neves személyek iránti tiszteletük jeléül azok portréit, vagy híres épületek, állatok, növények képét örökíttették meg a grafikusművésszel. A témaválaszték még hosszan sorolható lenne. Visszatérő motívum például a kedvenc, hűséges kutya megörökítése, míg a pénz- vagy éremgyűjtők egyedi ex numismaticisokat készíttetnek maguknak, valamely nevezetes ritka pénzről, érdemrendről.

Alkalmazzák az ex librist, s a kisgrafikát a vállalatok, könyvtárak, intézmények is. Például a Medimpex Külkereskedelmi Vállalat, a *Medicina In Numis* című nívós, reklámcélokat szolgáló ajándék könyvében használta a vállalat ex

Bordás Ferenc fametszete

librisét, amely régi gyógyszerészeti témát dolgozott fel. A devecseri könyvtár Nagy László költő emlékét örökítette meg ex librisén, az Artex Külkereskedelmi Vállalat pedig kiállítási meghívójának díszéül választott kisgrafikát.

A magyar ex librisnek rangja van külföldön, megtalálhatók a nemzetközi kiállításokon, de neves ex libris-közgyűjtemények, sőt magángyűjtők is érdeklődnek iránta.

Ide kívánkozik az a hír is, hogy levél érkezett Amszterdamból, a Rijks Múzeumból Fery Antal, neves budapesti grafikusművész címére, amelyben közlik, hogy Hollandia legnagyobb grafikai gyűjteménye értékét nagyra becsülik, figyelemre méltónak tartják, és ezért kívánják a gyűjtemény magyar anyagát létrehozni. A levél nem véletlenül érkezett a nemzetközileg is elismert és ismert grafikusművészhez, hiszen 1939 óta készít fametszeteket. Azóta több mint másfél ezer kisgrafikai lap, alkalmi grafika, ex libris került ki a keze alól. Ebből a bőséges választékból közlünk két illusztrációt az újabb munkák közül. Itt kell megemlítenünk, hogy a művész a Kisgrafika Barátok Körének elnöke. Az idén ünnepelték meg alakulásuk 25. évfordulóját.

Bár az ex librist sokan

nt nagy látogatottsága. A vízfelület a nagyobb me-
csiek 69, az alsó-ausz- dencékben (kéthármad ré-

EL DORADO

sztrák barátom a lelkem- kötötte: ha csodát aka- k látni, nézzem meg a écs melletti El Doradót. magyarázta, hogy az Ope- nál szálljak föl a Baden lé menő gyorsvasútra, indössze 12 kilométerre n a város központjától, egyik nagy bécsi bevá- rlóközpont szomszédságá- n.

Megfogadom a tanácsát, 30 Schillingért jegyet ve- ek a megállóban az auto- atánál. Pontosan fél óráig rt az utazás. A hatalmas, látszó műanyagból készült ramisszerű épület mesz- iről fölhívja magára a gyelmet. A bejárattól *Pe- r Oconnor* és *Roman orwath menedzserekhez* alauzolnak.

— *Miért éppen itt épült l az El Dorado?* — te- em föl az első kérdést.

— A hely kiválasztásánál ntő szempont volt a ki- ló fekvés (a nyugati és li autópálya, Bécs és a re- ilőtér közelsége, a jó köz- kedési adottságok autón gyorsvasúton) és a mel- ttünk levő bevásárlóköz- riaiak 75 és az észak-bur- genlandiak 66 százaléka keresi föl a bevásárlóközpon- tot: évente összesen 12 millióan. Közvélemény-kutatást végeztünk közöttük: 75 százalékuk elképzelhetőnek tartotta, hogy fölkeresi az El Doradót is.

— *Mennyi idő alatt készült el és mennyiért?*

— Négyéves előtervezés után 16 hónap alatt, s mintegy 600 millió Schillingbe került. Százezer négyzetméter alapterületű az El Dorado. 40 méter magas, 350 tonna súlyú a messziről látható, piramisalakú tető. Az építést 52 cég bevonásával, és 600 munkás végezte.

A beszélgetés további részét már nem az irodában, hanem a helyszínen folytatjuk. A trópusokon érzi magát az ember a pálmafák, sziklák, egzotikus növények, vízesések között. Az úszómedencék közepén bárok, az emberek a vízben ülve, a bárpultra könyökölve iszogatnak.

— Kétezer négyzetméter

a belépő árát?

— Igen, nyáron egész napra 95 Schilling a belépő, télen (október 1-től) hétközben 125 Schilling, a hét végén 145. Az árban a szauna és solarium is benne van. Reggel 9-től éjfélik tartunk nyitva.

Egy ideig nézzük a medencék közti színpadon játszó spanyol együttest, majd kimegyünk a szabadba. Hasonló világ fogad itt is, mint a fedett részen, bár itt több a szárazföldi növény. Egyik oldalon a kerítés, hangulatos kapuval. Benézek a kapu fölött — itt a nudizmust kedvelők fürdenek. A kapu zárva. — Bárki megkaphatja a belépő megvételekor a kapu kul-

Fery Antal

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

9-47-1983 Jul

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Fery Antal fametszete

1021

három millióan nézik, főidőben 5—7 millió honpolgár ül a képernyő előtt. *A nézők véleményét* sok csatornán és állandóan figyelik: a műsorokkal kapcsolatban érkező 50-60 ezer levél, a *Tö-*

Fery Antal

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Grafikusunk

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1980 DEC

1021

Fery Antal grafikája

„barkácsolva" készülő Katona József Színházig. Az öltözők

már említett munkafeltételek, a mu
részben objektív, részben azonban
la (emberi-társadalmi környezet)
tekintetben *objektív jellegű tény*

FERY A ntal

Uj Ember 1989.dec24. 2 .p.

FERY ANTAL METSZETE

Fery Antal és
Molnár Béla
iparművészek
készítették a közgyűlési terem feliratait.

Kotsis Iván
a nemesdéhérvári vá-
rosháza átépítése.

MMÉE Közl
1939. 122. l.

Dr. Ivánkovics Sándor t. főügyész, a város legszigorubb jogásza, megfelebbezte ezt a határozatot, de a közgyülés arra utasitotta, hogy 48 óra alatt vonja vissza az apellátát. És ugyanakkor utasitotta a polgármestert, hogy minden tisztviselőt, aki az ellentállásra vonatkozó közgyülési határozatokat megfelebbezi, haladéktalanul függesszen fel állásától. Egy se akadt, aki okot adott volna a felfüggesztésre. Szinte fölösleges megjegyezni, hogy a viharos ellentállásra a sajtó huzta meg a nagyharangot. Mindenik lap a maga módján, de annyira mégis összecsendültek a hangok, hogy legalább harangjátéknak tetszett a harangozás.

A magas hangokat a Szegedi Napló adta, a legintranzigensebb negyvennyolcas aláfestéssel. A Hiradó, mint hatvanhetes, óvatos, de erőteljes, mély hangokat csenditett ki magából. A Szeged és Vidéke, valamennyi között a legmodernebb, egészen uj hangszereléssel játszott. A Szegedi Friss Ujság a kis harangot lóbálta, de nagyon elevenen. A Közvélemény csörömpölt, hát ez se rontotta az összharmóniát.

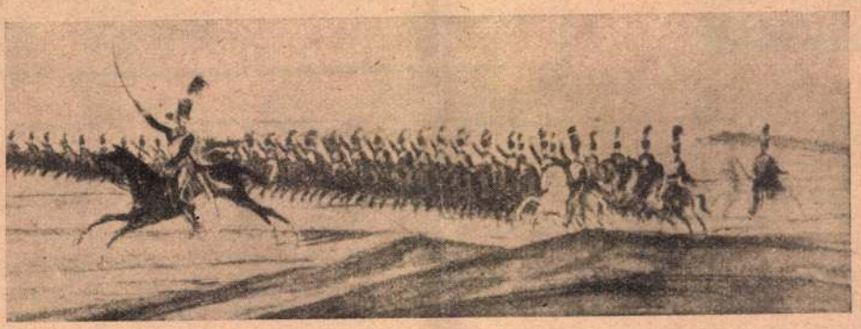
A régieket, akik ebben a komoly sajtóban fenntartották és hüségesen ápolták a Mikszáthól, Gárdonyitól, Kabos Edétől,

nos úr tulajdon testvérhúga csak a litánia vége felé kopogott végig a templomon, akkor is azzal keltve fel a hívek kíváncsiságát, hogy egy idegen férfivel ült be a családi padba, amely addig üresen tátongott.

Dániel főtisztelendő úr mindezt nem láthatta, mert háttal a népnek, az oltár előtt térdepelt. Így aztán csak az ájtatosság után tudta meg, hogy öccse megérkezett. Megörült bezzeg s lovas embert nyargaltatott tüstént Hegyespusztára Józsiékért, ő maga meg, mialatt Gábor megtisztálkodott, Veron pedig a konyhában szorgoskodott, háromszor is teleszívta a lopótököt a pincében, mégpedig nem is a mindennapi fogyasztásra szánt múlt évi bakatorból, hanem a váradi hegyen termett, ünnepélyes alkalmakra tartogatott, ezernyolcszázhuszonnegyediki, immár ötéves, zamatos muskotályból, mert csak ezt tartotta méltónak a borai közül arra, hogy az öccse szerencsés megérkezésének örömére koccintson vele.

De hiába volt az öröm akármekkora a négy testvér szívében, a vacsora elején valami furcsa csalódásféle érzés nehezedett rájuk, az odavalókra és az újonnanérkezettre egyformán. Sokáig tartott, amíg a közös otthonra való emlékezés melegétől lassanként leolvadt szívükről az az idegen réteg, amely a közömbös világgal való érintkezés közben, a mindennapi élet apró eseményeiből, kis érdekeiből rárakodott s megtalálták egymásban azt, akit szerettek, aki után vágyódtak: a testvért.

Folytatjuk

Széchenyi István huszárai élén. Gróf Széchenyi Franciska vízfestménye 1810 körül

Széchenyi kibontakozása

Írta: **Czakó Elemér**

Széchenyit egész életútján végig kíséri a boldogtalansági érzet árnyéka. Legelőször tizenkét éves korában jelentkezik annak csírája. Nem bírja elviselni, hogy míg ő a cenki kastély szűk és félhomályos tanulószobájában, melyet börtönnek érez, két könyökre támaszkodva ül a latin Orbis Pictus mellett, addig a jobbágygyerekek kint futkároznak az udvarház körül és teli tüdővel hangoskodnak.

Későbbi naplóiban gyakran visszatér a gyermekkorában elmulasztott mozgásra és levegőre. Az erős akarat megszerzéséhez szükségesnek tartja a sanyarúság és fáradság eltűrésének gyakorlását. Ifjúkori barátjával, Wesselényi Miklóssal versenyeznek különféle edzési módszerekkel. Wesselényi jobban tud gyalogolni, Széchenyi koplalni. Boldogan jegyzi fel az akarat diadaláról: „ez kell az ifjúnak, mert az erős akarat sokszor a halálnak is ellenáll, a nyúlszív pedig szinte a halál előtt is megszűnik dobogni".

Ilyen gondolkodás mellett megértjük, hogy a kora ifjúságában az iskolázásban nem sok öröme telik s inkább félszemmel mindig a katonai pálya felé néz. Érzi, hogy a jó bencés és a piarista atyák, akik előtt nyilvánosan vizsgázik, túlontúl elnézőek vele szemben. Nyelvtanban, helyesírásban, gyönge is marad. „Nagyon rosszul tanultam, nem értettem meg semmit" — írja későbbi Naplójában, de azt is hozzáteszi, hogy — „akik tanítottak, azok sem voltak tisztában az élettel s az életnek inkább csak az elméletét ismerték". Házitanítója, Révai Miklós szorgalmasan ráfogja a rajzoktatásra. Ez nemcsak valóságérzetet nevel belé, rászoktatván az önálló megfigyelések rögzítésére, de hajlamot ébreszt benne a technikai és építészeti művek megbecsülésére is. Mikor sajátkezűleg készít vázlatokat később a Lánchíd pilléreihez, akkor nemcsak a firenzei Pitti-palota s a római diadalkapuk megfigyelése jelentkezik nála, hanem a Révaitól nyert rajzkészség is.

Széchenyi külföldi tanulmányútra indul. 1818. Ender János vízfestménye a Magyar Tudományos Akadémia Széchenyi múzeumában

Naplójában mindenekfelett szülői példáját tartja gyermekkori neveltetése legszebb részének. Anyja, aki maga is számottevő műveltségben él, finoman érző lelkével szeretettel áll mögötte.

Atyja viszont egy pátriárka felsőbbségével igyekszik fiát mindig kézben tartani és irányítani az erkölcs, a hazafiasság s a hitbuzgalom útján. Intelmet ír hozzá, mint egykor Szent István Imréhez. Elrendeli, hogy ha fiai hazajönnek, akkor a falusi iskolában külön órákon tanítsák a falusi gyerekeket. Az alázat s a dolgozó ember megbecsülésének példázatára a karácsonyfa alatt megcsókoltatja velük a legöregebb darányi béresnek a kezét. Hasonlít ez a pápa húsvéti lábcsókjához.

A művelődés felé pedig úgy nyi-

Széchenyi első pesti lakása a báró Brudern-házban (a mai Párisi-köz). Fery fametszete

Gróf Széchenyi Ferenc családja körében, 1795-ben. A legkisebb fiú: István. A Magyar Tudományos Akadémián lévő egykorú festménye után fába metszette Fery Antal

togat ajtót, hogy szabad bejárást enged fiainak a könyvtárba, ha jól viselik magukat, bemehetnek a soproni színházba és amikor az általa alapított Nemzeti Múzeum katalógusa megjelenik, István fiának is ád egy dedikált példányt.

Gróf Széchenyi István már tizenhat éves korában beöltözik katonának. Kötelességtudó, vitéz, de zivataros hírű ez a korszaka. Legénysége imádja éppen virtuskodó természete és igazságos volta miatt. Katonai teljesítményeiért pedig egy sereg érdemrendet kap. Fegyvernemei közül nem hiányoznak azonban az Ámor nyilai sem, míg meg nem csömörlik a nápolyi udvar és a bécsi kongresszus ledérségeitől.

Ráébred mindenekelőtt arra, hogy milyen keveset tud. Naplóírással, mindennapi önvallomásokkal fegyelmezi magát munkára és fejlődésre. Ettől kezdve az élet magántanulója lesz.

Műveltségi állománya nem iskolából szerzett eredetű. Amit lát, olvas, vagy tapasztal, az mindig olyan, aminőt maga választ ki magának s aminőt maga számára éppen szükségesnek tart. Tudása ezzel lesz életízű és egyben gyakorlati irányvonalú. A következő önvallomást jegyzi fel naplójában: „Amit neveltetésemnek lehetne nevezni, az már tizenhatéves koromban félbemaradt. Mikor a francia háború kiütött, beállottam a magyar felkelő hadsereghez, mint főhadnagy. Ugyanezen minőségben mentem át a későbbi huszárokhoz. Testileg meghíztam ugyan, de lelkileg olyan tudatlan voltam, mint előbb. Nemcsak a szolgálatról nem volt legkisebb fogalmam sem, de ortografice sem tudtam írni."

Katonáskodása légkörében megcsappan még kevéske magyar tudománya is. Nagy nekifohászkodással kezdi művelni magát. Magyarul, németül egyszerre tanul. Külön magyar nyelvleckéket vesz, nehogy barátjától, Wesselényitől megrovást kapjon. Beszéde és írása azonban még sokáig töredező. Kiegészíti az iskolából hozott görög-latin tudását, azután elsajátítja a francia, olasz, angol, sőt új-görög és török nyelveket is. Sokszor van az úgy a hátralékban lévő embernél, hogy nemcsak kipótolja azt, amit elmulasztott, de még azonfelül is nagyot lendül. A végén ő tanítja Wesselényit angolra.

A retorikai külsőségeknek már igen korán hadat üzen, de a latin szellemet mindig nagyra becsüli. Gondolatvilágába mélyen beleszántanak az antik bölcsek. Visszafénylenek, mikor a *Belső Csendet* keresi. Felismerhetjük azonkívül a görög Euthanasia, a könnyű elmúlás vágyának, előnyomait is, mely sorsát élete alkonyán a döblingi végzetig viszi.

Fokozatosan eljut odáig, hogy a mitológia nem történelem, a képzelet nem valóság és hogy minden szónoklatnál szebben beszél a tett. Nyitott szemmel nézi a Nyugat modern megnyilatkozásait. Tizenhatszor jár Angliában, hogy megismerje a polgárosodást, a gyakorlatiasság és a gazdasági tettvágy dinamikáját. Életfilozófiáját Franklin önfegyelmezési módszerével igyekszik csiszolgatni, szellemének iránya pedig teljesen reális lesz.

Szőnyegszövő és cipőkészítő gépeket tanulmányoz. Alaposan megismerkedik a cukor-, selyem- és gázgyártással. A hajógyárakba nyakig belebújik. „Különös is — írja némi iróniával —, hogy egy huszárkapitány naponkint három órán keresztül nemcsak gépészmérnököktől, hanem maguktól a munkásoktól is elméleti és gyakorlati előadásokat hallgat s kora reggel olajtól, este pedig illatszertől csepeg."

Naplójában a keresztény demokratizmus szellemében imákat szerkeszt munkáihoz serkentőül. Nyugati tanulmányai révén gondolkodását az európai keresztény univerzálizmus szellője csapja meg.

Széchenyi tudatosan törekszik arra, hogy erős akaratú, egész férfi legyen. „Mert csak a jellem körül csoportosulnak úgy az emberek, mint a világegyetem az istenség körül." „Mentől rosszabbul megy a dolgom, annál jobban meg vagyok elégedve, mert csak nélkülözések és áldozatok árán válhatik ismét becsessé az élet." Leelemzi a maga számára, hogy mit jelent a Belső Csend, a nyugodt lelkiismeret, a vagyoni rend, az egészség és az életművészet. Körülbelül a lelki és anyagi egyensúlyban összegezi azokat. Az otthont és a családot tartja a nemzet legfontosabb sejtjének. Azért kívánja, hogy a reformokat mindenki önmagán és az övéinél kezdje. Ilyen öneszmélődések után jut el hivatástudatának kibontakozásához; tisztában van vele, hogy történelmi neve nemcsak társadalmi

S mintha közben mi se történt volna, befordultak a cukrászdába. Bercit ugyan furdalta a lelkiismeret, a lázas hivatal meg a prépost átsuhant elméjén, csakhogy Juci átvette már fölötte a parancsnokságot és hozott neki is egy vékony, háborús süteményt. Kalap nélkül volt, könnyű fehér blúzban, karján kicsi kosár, melyet most letett az asztalra. Jaj, ez most a nehéz, az új világháborús piacra kezd panaszolni, ez a helyreasszony! — így kelletlenkedett magában a tanácsos, de nagyot tévedett. Leültek egymással szemben s Juci, míg a sütemény tartott, komolyan nézett Bercire. Mérlegelte húszévelőtti udvarlóját, a munkába törődött férfi szeme szögletén a szarkalábakat. Lombos nyári fa, jó lehet az árnyékában hűsölni. De Berci is fölfedezett már néhány bátortalan őszhajszálat volt szerelme halántékán. Azért csinosnak, üdének találta Jucit, fanyarság nélküli, serény léleknek, akinek sűrűfekete szemöldöke, a divatostól eltérően tömött, mégis mozgékony termete most is hatott Domonkosra, hát még a szeme meg-meglobbanó lángja és a meghitt, régi hang.

— Kémeim jelentették már, hogy visszajött! — de nem volt diadal a tekintetében, csak természetes nyugalom és melegség. — Mondja meg akkor most mindjárt, — tette hozzá halkabban — sohase bánta meg, hogy nem tartotta meg a kettőnk közti szerződést?

— Hogy én nem tartottam meg? — csak hitte Domonkos Albert, hogy kérdezi, ám a szája nem mozdult. — Igen, igen, a szerződés, — hányszor vallotta be önmagának, hogy nem azért futott meg, mert a románok a százhúsz holdjából csak azt a harmincat hagyták meg, amelyiket esősévben ellepett a folyóvíz fövenye. Nemcsak elvett hivatala miatt hagyta el úri őseinek földjét, ahol nem tudott szolga lenni, hanem pusztán-tisztán azért, mert...

— Hogy ki szegte meg a szerződést, Juci, kérem, — talán a törvény betűi szerint én, de...

És ügyetlenül megállt a szava, mosolygott az aszszonyra, akivel szemben, míg lány volt, szintén sokszor vesztette el a fölényét. Tán, ha ez a nő most hevesen vitatkozni kezd, akkor megembereli magát. De Juci megint nagyon tárgyilagos volt:

— Hát lássuk csak. A szerződés így szólt: „Holtomiglan-holtodiglan egymáséi leszünk, össze is házasodunk a maga doktorátusa után. Addig is kötelesek vagyunk annyi csókot adni a másik szerződő félnek, ahányszor én más férfinak, maga meg más nőnek mélyebben néz a szemébe." Léha fogadkozás volt bíz ez, még kacér fiatalok közt is, de mi a Tornakertben — emlékszik? — elhatároztuk, hogy nem engedünk az akkori háborús szomorúságnak! Azért is léhák maradunk! És én még azeste, a maga jelenlétében, mélyen néztem bele más férfi szemébe.

— Későbbi urának!

— Ferinek. Most már mindegy, hogy kiébe! Maga azonban mért nem követelte rögtön a magának járó csókot?

— Borzasztó volt a hűtlensége! Kimentem a frontra.

— Önként jelentkezett. Játszott az életével!

— Házsárt voltam, szenvedélyes játékos! És mire visszajöttem, az összeomláskor maga már férjnél volt. Nem is bírtam itt soká...

— A szerződés-szegőt elérte méltó büntetése. Azt hitte, csak maga fog más nő szemébe nézni és örömest fizetni nekem a bánatpénzt? De én áthúztam a számítását, megelőztem, s erre maga megugrott, nem követelte a fizetést. De mi lenne, ha én magától — most is még — követelném a fizetetlen számla kiegyenlítését? No, ne ijedjen meg, nincs erről szó, — igen sokkal tartoznánk egymásnak! S most megint szűkös és nehéz a világ sora.

A szeme fényes volt és támadó, aztán egyszerre az ajtó felé fordult, ahonnét fehérruhás fiucska sietett feléje.

— Fagylaltot kapok-e, édesanyám? — és letette iskolatáskáját a kosár mellé.

A tanácsos úr maga felé fordította az értelmes gyermekarcot és belekérdezett:

— Hogy hívnak, kis vitézem?

— Tibinek.

— És a másik neved?

— Az iskolában Tibor, Péterffy Tibor.

Berci gyöngéden megrázta a kis elemistát:

— Na és mi leszel, mire megnősz?

— Találja ki a bácsi! — incselkedett a csöppség.

— Hát, — vicispán!

— Nem én. Hanem — jómódú ember. Anna néni mondta múltkor a zsúrban.

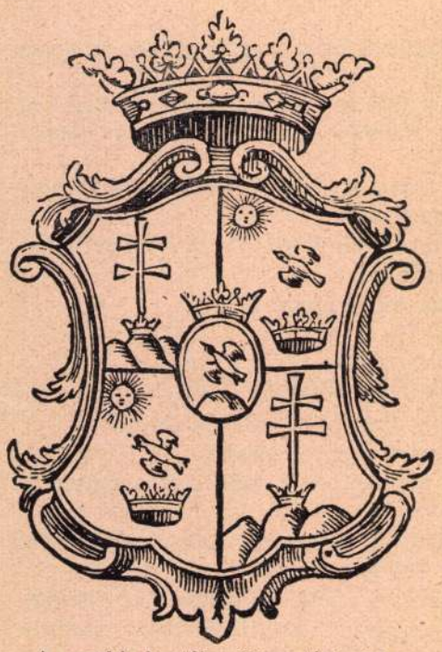
Berci olyan hevesen ölelte magához a fiúcskát, ahogy még soha gyermeket. És érzékenyen, szemrehányással pillantott az anyjára. Furcsa, megfoghatatlan érzése volt a megpróbált férfinak, mintha élete egyetlen, elrabolt örömét szorítaná karjában. Azután barackot nyomott az úrfi fejére és átengedte Jucinak, hadd simítson egyet-kettőt a ruháján. Most felállt a tanácsos úr, talán hogy leplezze meghatottságát:

— Igaza van, Juci, nagyon sokkal tartozunk egymásnak.

Azzal elköszönt, szinte gyöngédtelen hirtelenséggel. Az utcán már nem tartott a székesegyház felé, úgyis lekéste megint a prépost urat. Egyenest a hivatalába sietett vissza és belétemetkezett aktáiba. Néhány nap telt el, de Juci meg Tibi csak nem ment ki az eszéből. Egyszer aztán reggel a hivatalos postája után nyúlt, — s nini, a prépost úr válaszolt! De mielőtt elolvasta volna, előkereste azt az aktamásolatot, melyre most ez a levél volt az egyházközség válasza. Tavaly ő maga, a tanácsos úr fogalmazta volt, széles jókedvében, a városi átiratot az egyházközséghez:

„1914. évi április elsején kötött a város az egyházközséggel egy ma is érvényes szerződést, melyet Méltóságod, mint akkori plébános, szintén aláírt. Annak fejében, hogy a város harminc évig ingyen szolgáltatja az egyház malmához a villanyáramot, az egyház arra kötelezte magát, hogy saját költségén fölépít, helyesebben a felsővárosi kápolnájára fölhúzat egy óratornyot, mely nemcsak az órákat, hanem minden negyedórát is külön ütéssel jelez. A tanács azért követelte ezt az óratornyot, hogy a felsőváros polgárai is tudják a pontos időt. Azt is kikötötte az akkori tanács, hogy, ha az egyház egy éven belül nem készül el az óratoronnyal, akkor minden elmaradt óraütésért 1, azaz egy ezüstkorona bánatpénzt köteles fizetni. Ezért most a külömbeni törvényes következmények terhe alatt arra figyelmeztetjük az egyházat és Méltóságodat, hogy, miután az óratorony 1941 április elsejéig, sőt mind a mai napig sem készült el, méltóztassanak az 1914. évi április elsejétől elmaradt óraütések fejében 10,059.240, azaz tízmillióötvenkilencezerkettőszáznegyven ezüstkoronának megfelelő pengőt és ez összeg elmaradt, törvényes kamatos kamatait a város pénztárába bánatpénzként azonnal befizetni. A városi tanács külömben, tekintettel a közben fölmerült rendkívüli körülményekre, méltányosságból hajlandó a szökőévek egy-egy többletnapjáért járó — összesen hét napi — 7140, azaz hétezeregyszáznegyven ezüstkoronányi pengő bánatpénzt és ez összeg törvényes kamatos kamatait elengedni. Tisztelettel ..... polgármester."

A prépost aláírásával befutott válasz meg így szólt:

A cenki kastély könyvtári jele. XVIII. századi fameszet

előnyöket és szerencsét jelent számára, hanem egyúttal súlyos kötelességeket is.

Isteni küldetés érzetével, a tanító szellem s a magabízás biztonságával nyúl végül a könyvek után, hogy tapasztalatokkal ékesített tudását velük bekoronázza. Wesselényi szinte aggódva figyeli barátját: „A legnyugtalanabb ember, kit valaha láttam. Szüntelen olvasással egész igyekezetét a maga művelésére fordítja."

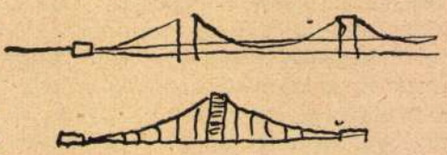
Olvasmányai közt szerzett élményeiből sokat nyomon követhetünk, könyvtára ma is meg van épségben. Megállapíthatjuk, hogy komoly és nagy felkészültségét miként szerezte. A klasszikus mesterek, a világirodalom s a legbecsesebb szakkönyvek nagy barátja. Sokat és sok nyelven olvas. Leghűségesebb azonban a Bibliához. Hat van belőle; lapjai tanusítják, hogy gyötrődő óráiban szívesen fordul a Könyvek Könyvéhez.

Könyvtári lajstromából azt látjuk legvilágosabban, miként lesz a szemlélődő katonából jogászi elme, miként megy a görbe kardok közül a még görbébb paragrafusok felé.

Az egész olasz irodalomból a legtöbbet forgatja Dandolonak a selyemtenyésztésről írott munkáját. Mindjárt kiszámítja, hogy hány eperfával tudna egy magyar paraszt tekintélyes mellékkeresethez jutni. Francia írókat is nagy számmal ismer, személyesen. A többi nemzet remekíróinál is otthonos, Schillertől Shakespeare-ig. Byronból fordít. Az a tétele pedig, hogy neki a legtöbb magyar legnagyobb boldogsága az életcélja, az angol jogbölcselők alapján fejlődött ki benne.

A magyar írókkal úgy van, hogy megvannak a könyvtárában, el is olvassa őket, de inkább azok mennek vele, mintsem hogy őt vinnék előre. Berzsenyit értékeli legjobban, mint aki „költői magányában szent álmokat sző egy szebb jövőről". Vörösmarty bejáratos hozzá. Felesége, *Crescentia* első magyar tudományát azzal mutatja be, hogy elszavalja Vörösmartynak a Szózatot. Széchenyi tanulmányai közben üdülést keres a magyar irodalom berkeiben. A neki tetsző sorokat alá is húzza: „A fiatalságunk szép napjai, a gyönyörű kor illan, mint felhők sebes szárnya tavasszal..." „A hosszú nyugalom hevessége lerontja a nagy nemzeteket, s a sas fia gyáva galamb lesz..." (Vörösmarty.)

Legmaradandóbb jeligéül azonban, mikor már kibontakozik szelleme a haza javára, Virág Benedeknek ezt az ígéjét választja: *„Magyarnak lenni nehéz, de nem lehetetlen!"*

Széchenyi egypilléres és kétpilléres vázlata a Lánchídhoz

Megépül az óratorony

— Elbeszélés —

Irta: **Molter Károly**

Irtó sok dolga volt a tanácsos úrnak, mégse fáradt el. Nyitott ablaknál aludt, frissen kelt és ájtatosan hallgatta öltözködés közben a közeli minoriták templomából zengő régi olasz chorálokat. Ez volt reggel szívének házi istentisztelete, melyről ma is a prépost jutott eszébe: mégis illenék már beszélni vele, ámbár — gondolta — talán ez is fölösleges! Azért dél felé megindult hozzája, lejött a hűs városházáról, fülledt hévnapon, de alig tudott haladni a korzón, annyi sétáló, vásárló nőt kellett kikerülnie. Szép, dali férfi volt, kezdő ötvenes, betétes-fehér cipőjétől föl a bölcseségszögletéig, alig őszülő hajáig csupa erő és tettrekészség. S a jóillatú tömegben most is érezte, milyen fiatal ez a város! Mennyi benne az új ház, a szépasszony s a gyerek, hogy táncol a napsugár a tetőkön, — olyan itt minden, vagy még olyanabb, mint mikor húsz évvel ezelőtt repatriált. Lassan ment előre, esze meg visszafelé, az ifjúságába: amint idősebb lett, önmaga iránt fokozódó gyöngédséggel állapította meg, milyen vidám figura volt ő itt valaha! Milyen tevékeny aranyifjú, akit ugyan kiszekirozhattak hivatalából a megszállók, de fiatalsága elfelejttette a végigharcolt világháborút és győzött hamar még a számkivetés keserűségében is. Aztán — nem is éppen csak a megszállás volt főoka annak, hogy elment a városból és a csonka hazában keresett kenyeret... Egy helyilapot akart vásárolni s a hátsó zsebébe nyúlt, mikor egy női hang szólt rá:

— Maga az, Domonkos?

Jólesett a váratlan althang, mely most fölcsattant kissé:

— Nini, maga nagyvárosi lett! Hol a sörtés kalapja?

Kézcsók előtt önkénytelen a kalapjához kapott, — persze, hol is van az egykori zergetollas? Azt regélték arról, hogy több példányban fordul elő: egyik a hivatali előszoba fogasán, hogy azt higyjék, mindig ott van a gazdája, a másik a kaszinóban, ahol éjszaka annyit kártyázott. Micsoda kártyás volt Domonkos! Tavaly bevonult a magyar hadsereggel egy huszárezredes, aki nem tudott a Domonkos repatriálásáról és fűtől-fától kérdezte, hogy Berci még most is balról veszi-e a lapot? És bevág-e még a makaóban ötre, a huszonegyben tizennyolcra? Pedig azóta sok víz lefolyt a Maroson, mindenki megkomolyodott odaát és Erdélyben is. Akik meg visszajöttek, azok boldog munkamámorban zsonganak: itthon vagyok, itthon újra, nincs ennél nagyobb öröm. S most ez a kedves hang, egy asszonyé, aki...

— Fogadja igaz részvétemet, Juci!

— Köszönöm, Berci!

— A tüdőbaj?

— Az vitte el. Két éve, hogy meghalt szegény Feri. Nem érhette meg a föltámadásunkat! Pedig mennyit álmodott róla.

— Szívből sajnálom.

— Maga mikor vált el?

— Ó, — annak már nyolc esztendeje.

Deposello

Pro altar:
Pristoni Pietro Borca,

1963.

Okle dé

Hry Antal: III. Miniatűr
Tud. Filmfestivál

1965. M. H. Hrdl.

Kártyaavatás

Tény adat:
Magyar Vörös
Kereszt,

1963.

Paul Claudel

Très amical.
Mich

1963.

M. H. Hell.

Prospektus

Hry auticul!
Hudba smyčcová

1963.

Prospectus

Very cordial:
Allan Winton

1963. M. H. Arch.

Fajlógrafilla

Fky. Antal:
Elektronikus

1963.

Sajtóprofilja

Egy autal:
Hódtaji és határ-
tei bicskás

1963.

Ольга

Горы Алтая:
Ануйская

1963

Cinke

Ivy Autel:
Pigplaksa

1963

Képlap

Fry Antal:
Allam Biztonság

1963.

20 plap

Jerry Antal:
Yugoslavia

1963.

Jajčografija

Ilsy autor:
Biserka Iris - Grzetić

1963

Jaj so gre čila

Jery Autal:
Ki'loi, leges kot-
kelcó,

1963.

Plakát

Rex y Autal:
Poštaí automatů
(125 x 70 cm)

1963 M. H. Hrdlička

Ялтá

Fery Antal!

Az Ön üzenetével
teljesen egyet
értek.

1963. M. H. sk.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG

Fery Antal
1961 I. 26.

A havas Tokajból

Tudósítónktól.

Fehér burda alatt szunnyad a Kopasz, csöndes a turista ház. Vastag páncélként összefüggő jég feszül a Bodrog—Tisza vizén. Csak a hídlábak alatt bukkan elő acélszürkén, komoran az egymásba simuló két folyó vize.

Nehezen olvasható, sokszorosított meghívó lapul a zsebemben. Nevek sorakoznak rajta: Fery Antal, Huszár István (a szomszédos Szabolcsból), A. Tóth Sándor, Iván Szilárd, Tenkács Tibor. Úgy látszik nem alszik téli álmot a városka, néhányan nyugtalanul törik a jeget. Nem kis feladat az ilyesmi, Tokajban elég kemény a jég.

Olvasom a meghívó szövegét: „Január 27-én, pénteken este fél 6 órakor a pártházban nyitjuk meg Fery Antal grafikus kiállítását. A megnyitó után a községi könyvtárban a művész és közönsége találkozóját rendezzük meg, melyen megalakítjuk az Ex Libris és Kisgrafika Gyűjtők Baráti Körét. A kiállítás nyitva naponta 9—16 óráig, vasárnap 9—17 óráig."

És a többiek? Február 24-én este 8 órakor Huszár István mutatkozik be képeivel, monotypiáival, illusztrációival. Március 26-án délelőtt A. Tóth Sándor pápai festőművész állítja ki Amerikában készült képeit, majd Amerikai Magyar Múzeum címmel tart vetítettképes előadást. Május 26-án délután 6 órakor nyílik meg Iván Szilárd Munkácsy-díjas festőművész kiállítása a Helytörténeti Múzeumban.

Milyen jó lenne nem ilyen sokszorosítógéppel készült, elkenődött, goromba papírosról olvasni erről a nagyszerű eseménysorozatról! Rangos meghívó, nívós plakát illene ehhez, mint amilyenek az ősszel a tokaji és a hegyaljai kulturális hetek eseményeit vitték hírül. Üdvözölni kell ezt az egyébként méltó folytatást: hangverseny-sorozat után képzőművészeti kiállítások, képzőművészeti témájú előadások.

Pedagógusok, helyi vezetők jelenlétében, szűkkörű, baráti körben zajlott le Fery Antal kiállításának megnyitója. Ötvenen—hatvanan lehettek jelen. A „jégtörők": Tenkács Tibor tokaji festőművész és Papp Miklós tanár. A tervbe vett rendezvények méltán számot tartanak nemcsak a tokaji emberek, hanem a közeli és távolabbi környék érdeklődésére is. Jogos óhaj, hogy olvadjon már, zenéljen az eresz, jöjjenek a szokatlan öltözékű, nagykalapos festők a Tisza-partra.

Oláh István

...zött

Alberttelepen. Hús... előtt. Mennyi m... tént e húsz év al... is, környezetével is, az egész országgal... Sok küzdelmet és felbecsülhetetlen értékű fejlődést hoztak az évek. A maga módján mindegyik becsületes hazafi hozzájárult a fejlődéshez. Nagyon sokan voltak, akik másoknál lényegesen többre vállalkoztak. Ezek közé tartozott és tartozik Soltész István brigádvezető, több oklevél birtokosa, miniszteri dicséretek és kormánykitüntetések tulajdonosa, a Munka Érdemrend arany fokozatának viselője. És ami a legmagasabb elismerés: övéinek, a bányászoknak tisztelete, szeretete, bizalma.

...és amikor ott ül majd az Országház üléstermének egyik székén, ahol valaha valamelyik gróf, báró, bankár vagy földbirtokos pöffeszkedett, nagy-nagy felelősséggel képviseli azokat, akik húsz évvel ezelőtt befogadták, magukénak vallják és becsülésel övezik.

...lt
...á-
...tt

...le
...n
...ázá
...alon
...át:
...szá
...üre
...arv

hangos, elnyújtott kürtszóv... robog keresztül a pályaudv... ron. A mozdony, s a mögö... rohanó kocsik távolabb p... rancsolják az embereket pályatesttől, szinte érze... hogy a sínek közelében m... a föld is remeg a rázkódá... tól. S mégis, annyi tiltó korlátozó rendelkezés eller... re az emberek felelőtlen életveszélyes játékot úzn... előttünk. Úgy látszik, m... mindig nem elég a sok s... morú példa, s hiába él az e... berekben valami ösztönös lelem a vonattól és a dübö... gő hatalmas mozdonytest... egyes utasok saját és más... testi épségét kockáztatva j... kálnak, szaladgálnak át a p... lyatesten. Idegeink pattaná... feszülnek, rémületemben l... húnyom a szemem, s csak a... kor nyitom ki újra, amikor... vasúti felüljáró alatt áthala... va Martos György egy ci... káromkodással könnyít m... gán:

...orsítják a gabonaátvételt

Fery Antal

Fery Antal

Új és átépített f

1. ábra

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Fery Antal

JELENKOR

1964 — — 2

1021

Fery Antal: Ex libris

valami mást, az egészet,
mely bátran tréfálkozik
s nem fullad bele a pocs

nem vész ebbe az idegen,
a visszafojtott nyögésbe a
s a frankfurter allgemeine
(és ez még a kisebbik baj
ebbe a holt-szájú öklendez

én se akarok tudni róla, te minta-ország,
gyilkosok verme: hova örömest löktek be
félig eleven testtel,
mert most itt maradok,
pörölök, de nem hátrálok.
itt maradok egy ideig,
míg más emberek közé nem utaztam
s kipihenem magam valami egész közönséges országban,
de itt nem,
nem itt.

TORNAI JÓZSEF fordítása

Fery Antal metszete

A művészeknek, a műszaki, fizikai és adminisztratív dolgozóknak, a művészeti intézmények és vállalatok valamennyi dolgozójának, a szakszervezeti bizottságok tagjainak, a bizalmiaknak, a szakszervezeti aktivistáknak, a művészeti szakszervezetek valamennyi tagjának eredményekben gazdag, boldog új esztendőt kíván a

Művészeti Szakszervezetek Szövetsége elnöksége

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Szocialista Művészetért
1965 JAN 7

A szcenírozás műszaki bázisa
—A KÖZPONTI MŰHELYHÁZ

Rendezőink és díszlettervezőink részéről gyakran hangzik el a színházak műszaki személyzete felé az a — valljuk meg, nem is alaptalan — szemrehányás, hogy művészi elgondolásaik, szcenírozási elképzeléseik megrekednek a kivitelezés nehézségein, hol a megfelelő anyagok, hol a kivitelezési kapacitás, vagy a megfelelő technológia hiányán. A másik oldalról, a színpadon és a műhelyekben dolgozó műszakiak részéről ugyancsak gyakran hallunk panaszt — valljuk meg, jogosan — a díszletek súlya, nehézkessége, az előállítás és színpadraállítás rossz munkakörülményei miatt.

A színházak szcenírozási feladatai — itt mindig a díszletjellegű szcenikai eszközökre gondolunk, a jelmezt, maszkot kizárjuk jelen vizsgálatunk témaköréből — rendkívül sokrétűvé váltak. Színpadjainkon a legnaturálisabb díszlettől a stilizált jelzésen keresztül az absztraktig a színpadképmegoldások teljes skálájával találkozunk, függően attól, mit diktál a darab mondanivalója, a rendezői felfogás és a tervező képzőművészeti szemléletmódja.

A kivitelezésnek rugalmasan ki kell szolgálnia mindezen igényeket képileg és szerkezetileg, statikusan és a képváltozások dinamikájában egyaránt. Produkálnia kell az elmúlt századok korhű építményeit, sziklákat és erdőket naturális megjelenésben. De tervezőink és rendezőink a mában élnek, a korszerű művészi kifejezésmód változatos formanyelvén is szólnak. Műszaki érzékük, szemléletük a korszerű szerkezeteken fejlődött. Nagyfesztávú, karcsú vasbeton- és acélszerkezeteket látnak, új építő- és burkolóanyagokkal, említett előfeltételekkel

NEMZE

Radio - Teatro - Cine - Boites - Televisión . Ballet

Perui híradás

Érdekes levelet kapott főtitkárunk Limából, Peru fővárosából november 3-i keltezéssel a **Sindicato de Actores del Peru,** a Perui Színészek Szakszervezete vezetőitől. **Jorge García Calderon** főtitkár és **Consuelo García** külügyi titkár a következőket írta:

„Megkaptuk levelét, és örömmel tölt el bennünket ama óhajа, hogy szoros kapcsolatokat létesítsen a perui színházi dolgozókkal. Nagyon érdekes a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének felépítéséről adott tájékoztatója, s különösen érdekelnének bennünket a színházra, a rádióra és a televízióra vonatkozó részletek, mivel szakszervezetünk ezen a téren fejti ki tevékenységét. A film Peruban még igen kezdetleges. Őszintén kívánjuk, hogy rendszeresen kapjunk híreket Önöktől. Cserébe a szép képeslapokért mi is küldünk Önöknek különböző látképeket, amelyek mutatják, hogyan keveredik az inkák ősi történetének maradványaival a legmodernebb építészet hazánkban. Peru az ellentétek országa, amelyet turistáknak igazán érdemes felkeresniök. A történelmi és építészeti ellentétek mellett számos egyéb ellentét is nyilvánvaló, különösen a munkával kapcsolatban. **Sikerült már kiharcolnunk néhány olyan törvényt, amely szakmánk győzelmét szolgálja, és bizakodva folytatjuk a harcot a színművészeti dolgozók érdekeiért.** Fó-

Ferry

B.H.936.II.8.

— (A Hopp Ferenc-Múzeum) több értékes tárgyát és fölöslegessé vált műdarabjait elárverezik az Árverési Csarnok jubiláris aukcióján. A tárgyak árverésére *február 8-án*, szombaton kerül sor.

— **(A nemzetközi plakátkiállítás zsűrijének döntése.)** A nemzetközi plakátkiállítás zsürije elismerő oklevelet ítélt három magyar plakátért. Az *Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal* részére készített egyik plakátért *Ferry* és *Konecsni* művészeknek, az ugyancsak az *Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal* részére készített másik plakátért *Mallász* Gitta művésznek és a *Gyógyhelyi Bizottság* részére készített plakátért *Molnár* C. Pál művésznek. Elismerő oklevelet kapott még 2 osztrák, 1 japán, 3 olasz, 1 lengyel, 8 német, 3 francia, 1 amerikai, 1 bolgár, 3 svájci, 1 cseh, 1 szovjet-orosz és 1 holland plakátművész.

B.H-936 II. 8

Fery Antal

457-461

Fery Antal okl. grafikus-iparmű-vész, IX. Ráday-u. 40. 184-337

Bptávb 1940 szept.
– 1942. jan.
1942. lakok
Stoczek u. 13.

Sz 1908 jun 12. Szerdahelyi
Sp Föish Helbing

Graf Keö Alk.
Köz. dolg.

Kiáll. graf
Páris 1955

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 NOV 19

VAS NÉPE

Fery András
grafikusművész

...kezdődött.

— **Celldömölkön a MÁV Vontatási Főnökség** II. Rákóczi Ferenc szocialista brigádja, névadója születésének 300. évfordulója alkalmából brigádkönyvtárat hozott létre. II. Rákóczi Ferencről, a kuruc korról és kuruc vezérekről számos regényt és elbeszélést gyűjtöttek össze és a könyvek megjelölésére Fery András grafikusművésszel ex librist készíttettek.

Emba 311 t. toll készlet
Emba g. toll
Ballograph g. toll
Watterman g. toll

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

DÉL-MAGYARORSZÁG

Fery Antal,
grafikusművész

1979 NOV 18

Herceg Árpád

1021

Kinek ember vala szép neve

Úgy jöttem ide mint aki
csodákat akar játszani
égig nőni a prés alatt
kócolni lecsonkolt lombokat

Mert szeretni — azt is kellene
kinek ember vala szép neve
hozzákocódni tömegben
ahhoz ki örök-szeretetlen

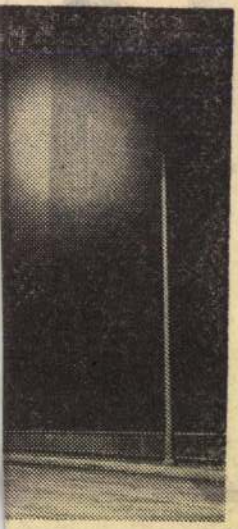
S ahogy vándor halad
levervén százados falat
virágok uralmát hagyva hátra
belékötnék sumák halálba

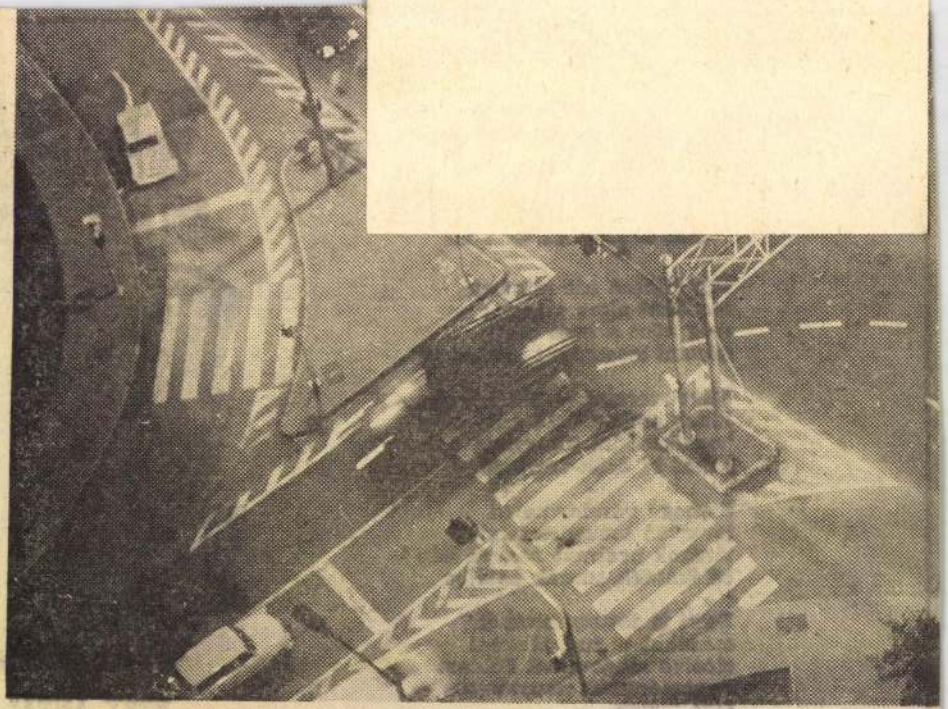
Ezért is jöttem mint aki
csodákat is tud játszani
cipelve magammal Földem
— reménynek napszámosa —
foga-törten

FERY ANTAL METSZETE

lt — fényárban

az új hídon

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Fehér Antal, grafikus művész

DÉL-MAGYARORSZÁG

1979 NOV 11

1021

gyógyuló sérüléseket szereztek. Mivel a nyomozás nem vezetett eredményre, a szegedi kir. ügyész kénytelen volt a nyomozást megszüntetni, és erről a budapesti német katonai állomásparancsnokságot (Deutscher Standoffizier) értesíteni. A peranyaghoz érdekes, korabeli vázlatrajzokat is csatoltak, ábrázolták miként történt a kisiklatás. A német katonai szerelvény hasadt

FERY ANTAL METSZETE

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Fery Antal,
SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1980 FEB
grafikusművész

Fery Antal metszete

hozza irányelvet a szakszervezeti
sok megtartására, elfogadja azt az
vet, amelynek keretében végbemegy
szeti szakszervezetek alapszervezé
vezető testületeiben a megújhodás.
tásokat előkészítő februári—márciu
lések után *április havában válas*
mindenhol a bizalmiakat, a bizaln
seket, a főbizalmiakat és a főbizal
teseket. Május havában újulnak me
szervezeti bizottságok, a számvizsgá
ságok, alakul meg — ahol a helyzé
vánja — a *bizalmi testület*, ugyan
lasztják meg a *küldötteket* a szak
kezletre és a IX. kongresszusra.
szakmai küldöttértekezleteken aug
szeptember folyamán megválasztjá
mai szakszervezetek elnökségeit, ok
talában tartja meg kétnapos ülését

Fery Antal, grafikusművész

a kisgrafikai kiállításon, legtöbben szerepeltek a művész művei

Losonci Miklós: Vándor kisgrafikai kiállítás.
Test Magyar Világ, 1979. okt. 9.

Tery Antal, grafikusművész

Lugano 1948-ban már másodízben adott otthont a nemzetközi ex libris-kongresszusnak. Az 1948-as kongresszussal kapcsolatos fő rendezvény (ex libris citta di Lugano – az Associazione Fabio Salvadè) igen nagy volt a részvevők száma. A művész művei szerepeltek a kiállításon.

Galambos Ferenc: Nagyjaink európai ex libris-művészete. Hevesi Szemle, 1979. 3. 3. old.

Fery - Konecsni

„Hungrie-Hortobágy" plakátjuk nem ért el helyezést („Az év legszebb plakátja"), de kiemelkedő.

Ipari Művészet, 1965. 2. sz., 85. l.

Fejy Antal

kisgrafika- és ex libriseivel szerepelt a kiállításon.

Kovács Gyula: Nemzetközi kisgrafika és ex-libris kiállítás: „Művészet" folyóirat, Bpest, 1968. febr. 2. k. 36 l.

Fery Antal

kőzölt mine, fekete-fehér reprodukció:
„Ex libris." -

Kovács Gyula: Nemzetközi kisgrafika és
ex libris kiállítás. „Művészet" folyóirat,
Budapest, 1968. febr. 2. p.

36 l.

MDK

Fery Antal, grafikus

Nagyobb anyaggal szerepel.

Soltész Zoltánné: Felsőbb Kiállítás az Országos Széchényi Könyvtárban 667.

A KÖNYVTÁROS, 13/k. 1964. december | XIV/11

Terry Antal

Emlékbe

Balogh Elemér: Kisgrafikai vállalkozás
Kenthelyen
Nagyág, 1970. nov. 1. 5. l.

Fery Antal. grafikusművész

Hatvanban rendezték meg az „Arcok és sorsok" című összeállított országos gyűjteményi kiállítását.
Fery Antal ismerősei: Kazinthy, Kós Károly és Rét Ady-portréja szerepelnek a tárlaton. /erdítve/

Farkas András: Portrébiennálé Hatvanban.
Hevesi Szemle, 1980. május. 6. old.

Fery Antal

11 db ex libris. (tusrajz) 9 x 5,8; 5,9 x 8,8;
5,7 x 6; 8,8 x 6,3; 8,5 x 5,8; 5,6 x 7; 7 x 3,7;
8,4 x 4,4; 6,8 x 4,8; 7,6 x 3,8.
(Egyik lúdra repr.)

II. Miskolci Orsz. Grafikai Biennale. Miskolc 1863
Herman Ottó Múzeum. Kiáll. kat.; Bev.: Kovalovszky Márta.

Fery Antal

Művei szerepelnek a felszabadulásunk 30.évfordulójára meghirdetett pályázat anyagában a Balatoni Kisgrafikai Biennálé kiállitásának keretében a keszthelyi Balatoni Muzeumban - 1975.

-katalógus a könyvtárban-

Fery Antal: grafikusművész

Az idén második ízben rendezi meg a Hatvani Galéria a portréfestményét. A két évvel ezelőtti első alkalom bizonyította a gondolat életképességét. — Fery Antal és Fritz Mihály műve is szerepelnek a kiállításon.

Farkas András: Arcok és sorsok.
Népújság (Heves) 1999. dec. 6.

Fery Antal

rajzai a követ-
kező műben

Mándy Iván:

Az ezredi dal.
Ifjúsági regény
Bp. [1944].

Fery Antal

illusztrálta.

(Juhász Etel):
Nefelejts. [Képes-
könyv.] Bp. [1948]

tü Brodsky:

...rein a nikolsburgi
... a nagymartoni m. kir.
... minister úr 76238/942 III.
...ek 1000 pengő, 77002/942 II
...ek 2000 " valamint
... 1270.03 P összeg
...tadványuk kérelmére folyósítani, kiem
...ennek a felmentvény
...ek.
...P. kelt Budapest a 1942. évi
... január hó 21-én kelt

Vitéz Endre

Franciscus Wijnekoop
ex libris Rudolfe
et Margaretae Brandwijck

máj. aug.

1938. Nemzetközi Karitász kiállításon. ↑

1) A Karitász életéből. (Molnár Bélával együtt.)

2) Pasteur, Kneipp, Mendel.

M. Szamm. Tors.

Uj Magyar Olkon
kiáll. 1940. maic.

~~Szegfüvek~~.
mintegy oltak.

OMI. Iparm. Tanműh

Idegenforgalmi
plakát kiállítás

1942.

Herbert Bayer
a erdélyi plakát

Fery Antal
Graf.

l.

Pécsi kiáll. 1940

052. 176.2

Pécsi Képzőművészek
és Műbarátok Társasá-
ga. 1940. őszi kiáll.

Farmetszetek.

Fery Antal

Fűv. képt.:

Ecce Signum, famulyai

A m. kir. vall. és közokt. mi
sz. a. kelt s a IX. ker. m. k
rendeletének másolata:

a tárcza

1922/23. évi költségvetés, XV

A Sokszorositó Ipar
fejében Kettőszázezer /200.00
állampénztárt, hogy ezt az ö
sége elnökhelyettesének hiva
sége mellett fizesse ki és t
kiadáskép számolja el. Buda
s. k.

A hivatalos másolat

Budapestet ábrázoló
festmény pályázat
1941.

Aquincum
Budai részlet a
Gellérthegytől
vers

1941. Debreceni Orv.
Graf. Kiáll. nyomdai

OMKT.

1943. okt.-nov.

Zarándoklás Szt. Margit
Koporsójához, fametret
Boldog. Margit halála.
fametret

Könyvjegyek, fametret
Krisztus fej, fametrek

Nemzeti Szalon 1948.
Plakátkiállítás.
Plakátok.

MDK

Fery Antal fametsző

részt vett az alábbi kiállításon

Fametszet, repr.

Kisgrafika /ex libris alkalmi grafika/ kiáll.
Fényes Adolf terem. Budapest, 1961. szept.

MDK

Fery Antal

Ex Libris, repr.

1. Miskolci O. Grafikai Biennale 1961.

Perry Antal

Ex Libris, repr.

MDK

Fery Antal

12 db. Ex libris, fam.

1. Miskolci O. Grafikai Biennale. 1961.

MDK.

Fery Antal

Exlibriseiről

Müvészet 1964 szept.p.24.

MDK

Fery Antal

4. m. plakát kiáll. Műcs. 1961.

MDK.

Fery Antal

Kiállitási hiradás

Északmagyarország 1966 szept.27.

Fery Antal

MDK

Krisztus fej, fametszet

Mücsarnok 1943 Őszi tárlat

MDK

Fery Antal,

"Kelet visszatért"! " c.szép albummal, egy müvészi grafikai kiadvánnyal állitott emléket Észak-Erdély visszatérésének az Egyes.

Valamennyi lap Kelet visszatérését ünnepli.

A miadv ány 2e eredeti graf,lapot és egy linoleummetszetet tartalmaz és 19 fametszetet.

A Magyar Exlibrisgyüjtők és Grafikabarátok Egyesülete.

Diarium, 1941. jun. 155.l.

Very Antad.

MDK

Ferry Antal

Grand Prix-vel tüntették ki

Magyar siker az 1937 évi párizsi világkiállitáson.
Pesti Napló 1938. aug. 26. 4.l.

Fery Antal
Grafikus

M.D.K.

Ex libris (repró)

Művészeti életünk.
Művészet, 1961. április – 43 l.

Fery Antal
grafikus

MDK.

A Kisgrafikai Biennálé Kőrös
Antalnak talaja megnyitását
követő sajtó az Exlibres Biennálé
VIII. európai kongresszusára.

Művészeti életünk
Művészet, 1961. április – 41 lap.

Fery Antal
grafikus

MDK

Méltatás.

Lauer Sándor: Ex libris kiállítás
Élet és Irodalom, 1961. május 12 – 10 lap

MDK

Fery Antal, graf.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

M.D.K.

Fery Antal, iparművész

Kivitelezte Lux Elek szobrász Makyó kadonnájának felhasználásával azt a kompozíciót, mely a „Herend 100 éves" kiállítás bejáratával szemközti falat díszítette

10

"Herend 100 éves" kiállítás katalógusa.

Bp. 1939. 10. old:

Fery Antal, grafikus

M o k

A kisgrafikai kiállítás egyik résztvevője.

Pélcz Imre: Jegyzetek kiállításokról

8. l

NÉPSZABADSÁG

Bp: 1961. nov. 30.

MDK

Fery Antal
grafikus

Anyagával részt vett a kiállításon.

Major János: Kisgrafikai kiállítás
Művészet, 1961. december – 38 l.

MDK

Fery Antal graf.iparm.

Uj Magy. Otthon kiáll. Iparm. Társ. 1940.

48 l.

Fery Antal
grafikus

Ex libris (repro)

Soós Imre: A Van Gogh...

Művészet, 1970. december -3 lap

Fery Antal

grafikái

Két Van Gogh ex librissel szolgált kiindulásul. Fery Antal főbb művészete 600. ex libriset.

MDK

Fery Antal

a Képzőművészeti Alap könyvajándékával ismerték el munkásságát

Megnyilt a II. Miskolci Országos Grafikai Biennale. Népszabadság 1963. okt. 29.

Ferry Antal iparművén

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 4. sz. 171-172. o. 1 fénykép.

A Szabad Magyarország Ipari kiállítása.

Ferry Antal

Szabad Művészet 1949

III. évf. 5. sz. 222. o. Hírek.

Magyar kiállítás Moszkvában.

Fery Antal MDK

Zarándoklás Szent Margit koporsójához, fametszet

Mücsarnok 1943 Őszi tárlat

Fery Antal

MDK

Boldog Margit halála, fametszet

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

Fery Antal

MDK

Könyvjegyek, fametszet

Műcsarnok 1943 Őszi tárlat

Fery Antal M.D.K.

Katonakarácsony- feláras- jótékonysági bélyegek terve, 1041.

Irántü a bélyegek világában , Bp. 1964. 76. l.

M.D.K.

Fery Antal
Ogafikus

Az olomouci Szépművészeti
Múzeum által rendezett
Europex libris 66" c. kiállí-
"tason részt vett.

— : —

Művészet, 1966. október - 21 lap.

MDK

Fery Antal

Pályamunkáját a főváros 2oo pengőért megvásárolta

Az Árpádházi Boldog Margit képpályázat eredménye.
Pesti Hirlap 1942. okt. 1. 7.l.

MDK

Fery

Fery és Molnar három portréja Pateur, Kneipp és Mendel, a Karitász kiállitáson.

Magy. Iparművészet, 1938. 179, 180.l.

MDK.

Fery Antal

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 nov.

MDK

Fery Antal

Ex libris, fam.

Ex libris, fam.

Ex libris, fam.

II.Miskolci Orsz. grafikai biennale, Herman

O. Muz. 1963.

MDK

Fery Antal

Ex libris, fam.

Ex libris, fam.

Ex libris, fam.

III. Miskolci Orsz. grafikai biennale, Herman

O. Muz., 1963.

MDK

Fery Antal

Ex libris, fam.

Ex libris, fam.

Ex libris, fam.

Ex libris, fam.

II.Miskolci Orsz. grafikai biennale, Herman

O. Muz. 1963.

MDK

Fery Antal

reprodukciók:

Ex libris

II. Miskolci or. z. grafikai biennale, Herman

O. Muz. 1963.

Fery Antal, grafikus

leheletfinom hátteret rajzolt a Minár Pál által tervezett, épitö-ip.müvész ideális müterméXXXül szolgáló müteremhez.

Mária Valéria-utcai kiállitó termek.
Szép hallok, szobák, kertudvarok és munkáshazak az "Uj Magyar Otthon" kiállitáson.
Magyarország. 1940. febr. 28. 4. old.

MDK

Fery Antal

A fôv.metszet-palyazatán III.dijat nyert "Mátyástemplom" c.munkaja.

Szépmüvészet,1940.3.sz. 72.1.

MDK

Fery Antal

Fametszet, repr.

Magyar Iparművészet 1940. 131.l.

Fery Antal

Ex libris /reprodukció/

Jelenkód 1964. II. 102. oldal

Fery Antal, grafikus

Réthy D. gyűjteményében is
található ex librisei.

Rajka Ágnes: Az ex libris gyűjtés
nemzetközi 250-251

A KÖNYV, Bp. 1964. július IV/7

MDK

Fery Antal, grafikus

Bajor Géza, Tímár József és
Kondity Zoltán ex libriseit
ismerteti.

Rajka Ágnes: Az ex libris gyűjtők
kenvedélye 250-255

A KÖNYV, Bp. 1964. július IV/7

MDK

Fery Antal 4.éves graf.

Iparm. Isk. Évk. 1880-1941. Bp.1942. képek.
XXXV 1.

MOK

Fery Antal

bejegyzései

betűtervei disszertációt nyertek.

Futura S. családba, Derű, Bodoni és Tempera jelűek.

Nagy Lóránt: Az első magy. Betűöntőde betűtervezési pályázatáról.

Magyar Grafika, 1960, 4 évf 1. sz. 11–12 l.

MDK

Fery Antal

Vasgyüjtő hónap

II. Plakátkiáll. 1956. N.Szal.

14. l.

MDK

Fery Antal, graf.

Zarándoklás Szent Margit koporsójához. Fa metsz.
Boldog Margit halála. "

Mücs.-OMKT.Öszi Tárlat.1943.okt.2.-nov.1. Kat. 23.1.
Magy.Graf.Müvészek Egyesulete.

MDK

Fery Antal, graf.

Krisztus fej. Fametszet.

Műcs.-OMKT. Őszi Tárlat. 1943.okt.2.-nov.1. Kat. 27.l.
Magy. Graf.Művészek Egyesülete.

Fery Antal, graf.

Könyvjegyek. Fametszet.

Műcs.-OMKT.Őszi Tárlat. 1943.okt.2.-nov.1. Kat. 25.l.

Magy. Graf. Művészwk Egyesülete.

Mdlc

Fery Antal

exlibrisei (fametszetek)
Kapcsolódik 35-1. L

Galambos Ferenc: Fery Antal exlibris alkotmányai.

Magyar Grafika 1962. 5. sz. 35-1. L

MDK

Fery Antal Győző grafikus

Iparműv. Társ. Körirata. 1948.XI.26. 237lsz.
3. l.

M.D.K.

Egy Antal grafikus

Petrovits Lajkó. Exlibris.

Vegyes:

Tanetbeles. Debrecen 1938

Fery Antal

okl. grafikus iparmüvész

Uj Magyar Otthon Kiállitás, 194o. katalogusa

5o lap

MDK

Ferry Antal

Aquincum

Budai részlet a Gellérthegyről

Bpvisfpály 1941, FőV.Képtár. Házi példány

4 l.

Fery Antal grafikus M.D.K.

Részt vett a kiállításon

Kitly Valéria: XII. miskolci grafikai biennálé

Magyar Nemzet 1963. november 3. 9.1.

Fery Antal grafikus M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

"ex libris"-ek

Ritly Valéria: A II. miskolci grafikai biennálé

Magyar Nemzet 1963. november 3. 9. l.

MDK

Fery Antal, grafikus

6 oldalas sorozat kártyáját
hozták forgalomba.

– : Forradalmi reprodukciók 8.

Népszabadság B[illegible], 1967. okt. 28.

Fery Antal - Konecsni György MDK

Hungary - Hortobágy, 1936

Wegry, 1936

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Fery Antal MDK

Könyvnap - 1938

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Fery Antal: MDK

Plakát I-II. repr.

Iparm. Isk. Évkönyve 1934-36. Bp. 1936.34.o.

Fenyő Antal
grafikus

M.D.K

Méltatás.

Hocagh Áhos: Első önálló országos grafikai biennale
Művészet, 1962. február — 28 l.

Hungary

F. Cry Antal

graphikus

Art and Industry

(London) 1938. sept.

(Keppel)

Fery Antal

l.

Bán 244–245 l.

Bán W.: A m. postabélyegek adattára. Bp. 1943 244-245 l. (Képpel.)

IRODALOM

– Radics: Magyar lélek magyar munka 13 kép.

JEGYZET

Bozzay M.: Munka-
bemutató. PN. 1935.
jún. 20

Fery Antal

Prod

=

Czakó Elemér =

Törvénylem a bélyegek-
ben. Magyar Gyar-
munkészet. 1937. 9-10.
218 l. 226 l. (Képpel.)

f. — Druck der Kgl. Ung. Universitäts-Druckerei (V.: R. Thiering.)

erforderlich sind, um sich im Wohnraume wohl zu fühlen. Es ist auf diese Weise gelungen, eine „klimatische Zone“ zu ermitteln, die für die Entwicklung der „Menschenpflanze“ die günstigste ist. Auf dieser Grundlage gelang es bei dem Bau neuer Wohnhäuser in Amerika und in den Gross-

Orako E.: M. helyesírási
szótár. Reprint-
kiadás. 1940. 70 l.
(Kapcsolódó)

Fery Antal

grafikusművész kiállitása, 1965.jún. Bp. Országos Széchenyi könyvtár. /Rend. és Kat. összeáll. Bélley Pál és Galambos Ferenc./ Soksz.4.lev.1.mell. Bp,1967

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Irt. 1970.1.sz.68-107.1./

90. 1.

M.D.K.

Fery Antal grafikus

Halálozási évforduló,
Házassági évforduló
Születési évforduló

} fametszet

reprodukálva:

Családi ünnepek a grafika nyelvén. Bp. 1940.

Fery Antal

Kisgrafika 1941. 1-2.sz. 5 l.

Fery Antal

Kisgrafika 1942. 1-2.sz. 7 l.

/Karácsonyi és ujévi lapok/

Féry Antal

Karácsonyi és ujévi lapok

Kisgrafika 1944. 1-2.sz. 5 l.

MDK

Fery Antal

Balás-Piry L: Megjegyzések az Őszi tárlathoz.
Az Ország, 1943. okt.9.

Fery Antal

gr. ph.

l.

Evk Déri 1941

64. l.

Debreceni Déri Múzeum évk. 41.0. 1942. 64. l.

Epitömmekka

1934. 27. 8.

EV. 1942 okt. 1. (Az
Árpádházi B. Margit
képpályázat eredménye.)

Iparm. Tk. Évk.

1930.83.[1] 1934-36.)

(34,43. f. (Képekkel)

1880-1941. 35. f.

Kinografika

1939. 2. l. — (Kanal)

1940. ~~1 2 n~~. 5. l / 7. ~~3 4 n~~
23. l.

1941. ~~1 2~~. n 5. 8, 11. l. (Kejaka

1942. 7. l. ~~3 4 n~~. 21. l.

1944. 5. l.

Klaudinyi: Magyar arcot. Az Iparművészet 1939. 109.l

FERY ANTAL

„Tinódi Lantos Sebestyén 1510–1556" című
fametszetét (ex libris) említik a Zörlik
fényképen a Sárvári történelmi emlékmúzeum idegen-
rajzában cím alatt. Ugyanitt említik
Wathay Ferenc (Ex libris) című fametszetét.

Kondics József Sárvár és a sárváriak a
magyar képzőművészetben I. rés

Vasi Szemle 1983. 4.

Fery Antal, grafikusművész

Kós Károly ex libris |1974| |rézp.|

Fery Antal műve.

Röjer Norbert: akiket Kós Károly megihletett...
Magyar Építőművészet, Budapest, 1983. jún. 58. old.

Fery Antal, [ ]

L: Csaba Rezső

Z. Csaba Lóránt: Az Építőmunka

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

6-7

83/6

Fery Antal

grafikus Pest.

Neinedy Gyula

Zeneköltem hangok

Asp 1941. versköte-

hez illustrálásá-

ban részt vett

Lamentzetes-

kedvelő

Illusztrált művei:

Aquincum. Az ásatások és a múzeum rövid vezetője. Bp. 1943.

1940 milovnej
mrk. Zpravy. Kdáli.
Jan Cimrman

grafické nad
vereprah.

1942 A főváros tőr
Árpádházi Boldog
Margit legendájának
képes ábrázolására
kiírt pályázaton
pályamunkáj megvá-
sárolták

1942-ben

A Boldog Margit
pályázaton
díjat nem
nyert

1979-ben
Ecce Signum
c. művét megvette
a főváros
Ez a vásárlás
a fenti pályá-
zattal kapcso-
latban
történt

1949. ápr. rész-vett a Szabad Művész Ifjak Kiállítása c. moszkvai kiállításunk dekorációs munkáiban.

A Fővárosi Építészeti
ábrázolási pá-és rajz-
versenyek pályázá-
sain 1940. VII.
Középiskolai csoportban
versenyével III.
díjat nyert.

Fery Antal második díjjal jutalmazott pályamunkája:

István. László. Erzsébet.

„Történelem a bélyegeken" című cikkéhez. — Illustrationen zum Artikel von Dr. E. narken" — Illustrations to the article of Dr. E. Czakó: „History on Postage-Stamps."

Magyar Iparművészet
1937. 226.

Fery Antal

Az Iparművészeti Társulat miskolci kiállításáról. Az installációt Menner László
stellung der Gesellschaft für Kunstgewerbe in Miskolc. Einrichtung entworfen v
Exhibition of the Society for Applied Art in Miskolc. Installation desi

Fery Antal

MAGYAR IPARMŰVÉSZET 1939. 16. l.
4 1

Ex libris. Fery Antal rajza,

bizonyos misztikus ízt ad a szobáknak. A régi pompás szövetek is eltűnőben vannak, most a nyomtatott vásznak divatja érezhető erősen a bútorszöveteken. Mint „olcsó" anyag teret hódít a lakásberendezésben a fém is. De nem a tíz év előtt annyira népszerű krómozott acél és alumínium, hanem a kovácsolt vas, hajlított formájú székeken, asztalokon és egyéb bútorok váza gyanánt is. Ez természetesen önkénytelenül is a régi formák tanulmányozása felé tereli a bútorművességet. Ezért

zásoktól való tartózkodásában. Hangulatos népi ünnepségeken kívül egy jólsikerült karácsonyi kiállítás számol be Zürichben a Werkbund életerejéről. Ez a kiállítás úgyszólván minden anyagot felölel a papírostól az ónig s minden ízlésirányban hirdeti a jó munkát és a díszítésnek azt a tradicionális egyszerűségét, mely ott megvan a népművészeti vásznakon éppen úgy, mint a bekarcolt díszű parasztos kancsókon. A kosármunkának jó formát adni, az esztergályosnak ízléses munkaalkalmakat teremteni, de főként a kényes svájci családi otthont szép és jó berendezési tárgyakkal ellátni, ez a kiállításon világosan kidomborodott. S mindezt a munkát csendes, egyenletes tempóban végzi negyedszázad óta a svájci Werkbund kitűnő folyóirata, a friss szellemtől áthatott „Das Werk" is.

A PÁRIZSI IPARMŰVÉSZET ELLANYHULÁSA. A nagy fellendülés után, melyet a multévi kiállításon mutatott be a francia iparművészet, az idei őszi szalon lényeges visszaesésről tanuskodik. Vonatkozik ez már a térbeli összeszűkülésre is: a Grand Salon-nak aránylag kis területére szorultak össze ez évben a dekoráló művészetek. De még inkább alkalmazható ez a megállapítás az iparművészek munkáira. Nyoma sincs már az előző évek pompás — néha csak szemkápráztató — fényűzésének. A franciák is rátértek már a kényszerű gazdaságos beosztásra. Nagyobb megrendelések híján iparművészeik és kézműveseik olcsóbb anyagokkal s egyszerűbb kivitellel dolgoznak. A fényes délszaki fák helyett feltűnően sok a naturszínű, vagy viaszkolt fabútor, ami határozottan

Fery Antal

1.

Kisgrafika

1940. 1–2. n.

5 l–

vik értesitömet csatolta,melyből
nre ujból is figyelmeztettem.
ékleteivel együtt pótlólag fel-
zottságot kérni,hogy a 150.- K.
etni kegyeskedjék.

Mély tisztelettel

Mörtenwöhy

Fery Antal

l.

Kisgrafika

1941. 1–2. f.

8. l.

11. l.

kvonáxó templom Mátyás-tor-
lására az 1909évi 101498 sz. rende-
kintall 20000 K-ról bemutatott
az 1909évi 26525 számv. sz. a.
lásban megállapított 16 K 17 fill-
y is elszámolást nyer, megvizs-
atának tudomásul.
1911évi június hó 20.

számvizsgáló.

Fery Antal

grafikus

Budapest, XI. Stoczek utca 13.

Kisgrafika

1942. ~~IV.~~

3–4. szám.

TÁJÉKOZTATÁ
A BUDAPESTI ÚJ REFORMÁTUS

Kedves Református Hívek!

Még egy utolsó kérelemmel fordulunk a budapesti református híveinkhez.

Nem azokhoz, akik kérő szavunkra már hanem azokhoz, akik még semmivel nem járu építkezéshez. Előbb azonban tájékoztatjuk a h

Hogyan áll

Az új gimnázium (Lónyay-utca 33.) az é 1943. szeptemberében nyílik meg.

Mennyivel drágult a

Az építkezési költség 1940-ben 3 millió p pengő híján bankkölcsönnel biztosítva volt. Az lett belőle. A két háborús esztendő alatt 30%- építkezés.

Mennyi adom

A hiányzó 300.000 pengőt adományokbó pengő adomány folyt be, 15.000 adományozót leányt, akik a tavasszal 14.000 pengőt gyüjtött

Még egy utols

Gondosan számontartjuk, hogy ebben kívüli erkölcsi és anyagi erőfeszítés(ből kik vett *nem jöttek segítségül.* Mintegy 15.000-en vannal nyára még számítunk. Ezt az utolsó kérő szót i

Ne maradjanak ki e szent ügyből. közel vagyunk az építkezés befejezés nehezed

Ferry Antal
festő

l.

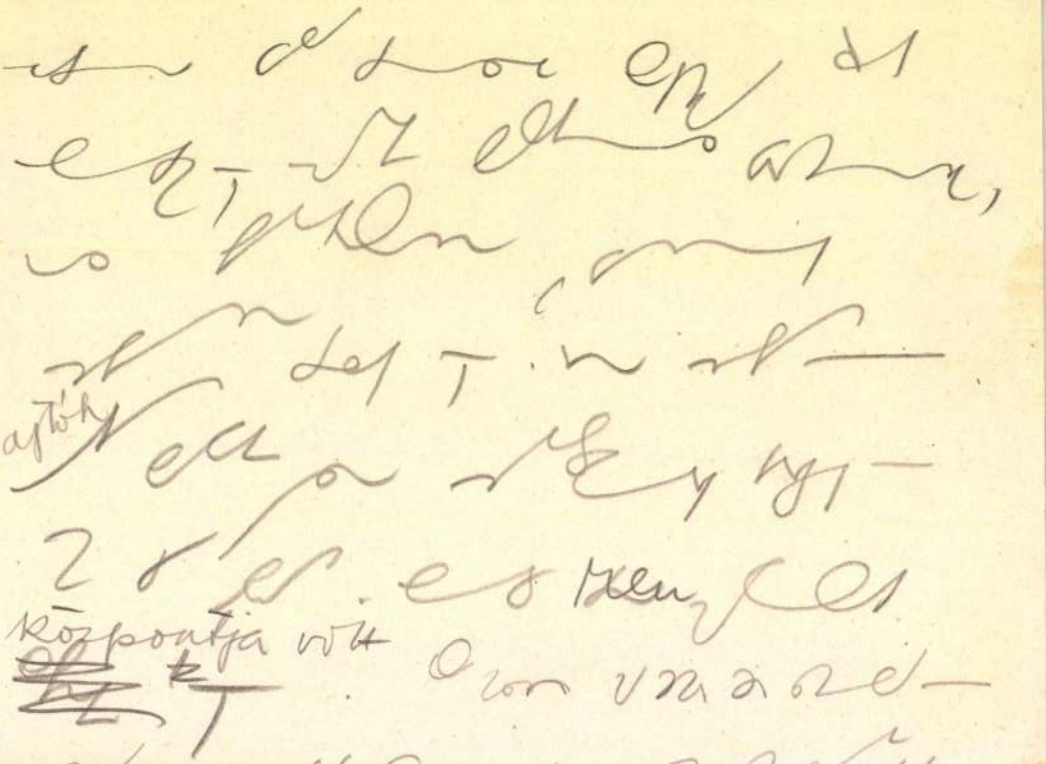
Budapest 1941

Fery Antal

grafikus

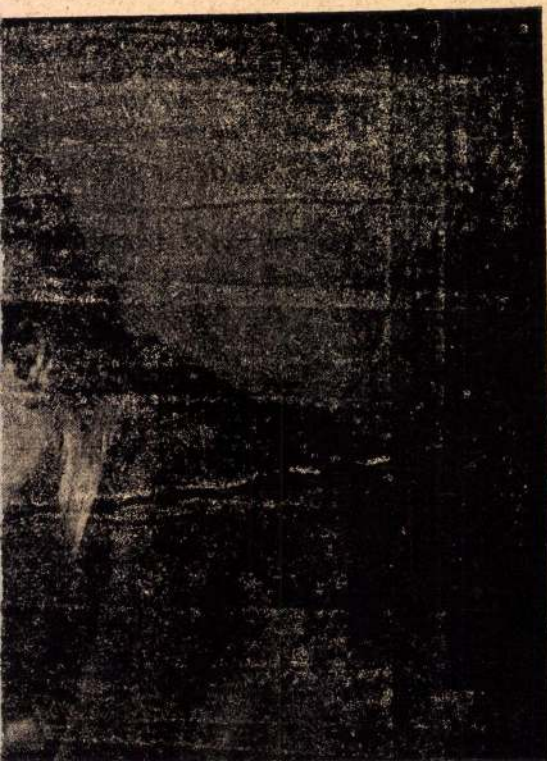
1928-29

Éjjiniek 1930. 83.1.

Fery Antal
grafikus
1928-32, 1933-34.

Iparm. Is. Évk.
1930-34. 45. l.

Fery Antal

Karácsonyi lap

Repr.

Varga Jánosnál

44. tábla

Béke, ex libris

u. o. 57. tábla

Ujhászky.

Velencei festő. XVI. sz.

1939

Molnár Bélával együtt
készítette a székesfehér-
vári városháza
felvételeit

1937. a 36-ik eucha-
risztikus kongresszus al-
kalmára hirdett hely
pályázaton II. díj.

megnyílt

Fery Antal

ipari rajz iskola

1928 – 32 / 33 – 35.

Helbing Ferenc

Szerencsen született

Fery Antal

festő és illusz-
trátor

lásd

Antal Dezső építész
monográfiában.

2 x is.

1936. a M. Zeneművészet
című lap pályázatán
díjat nyert

Fery Antal

Az első balatoni kisgrafikai biennálé szereplők művei.

Babogh Kálmán: Az első balatoni kisgrafikai biennálé Keszthelyen.

Napló, 1941. okt. 24.

Fery Antal

„Ex libris Somogyiak"
című a feldolgozás

Nézsa 1971 október 31

Fony Antal

A kenei napok alkalmával megjelentett kisgrafikai pályázat harmadik díját kapta. Ő rendezte a kiállított.

Szolnok Megyei Néplap, Szolnok, 1972. május 9.

Fery Antal

közölt művei:

5. sz. „Ex libris Molnár Béla" – fametszet

x2.

Magyar kisgrafika 1972 Budapest.

Fejy Antal

plakáttervezésben egyideig együtt dolgozott Komecsni Györggyel.

Lónyi S.: György Komecsni. Zeta Skitopiae

Pestini, Budapest, 1971 3-4 s.

3100

Fehy Antal

Koncsni Györggyel együtt tervezte a
„Hortobágy" című plakátot.

Láncz S.: György Koncsni. Acta Historiae
Artium, Budapest, 1975. 3–4 p.

3111

Fery Antal

~~Szinházi élet~~

Szépmüvészet

1942. 22. l.

Czakó Elemér:

Az ékesen a legnagyobb és leghivebb magyar c. könyvéről ~~szinházi~~ ~~fanatizmusról~~ ~~szinházi~~ ~~fanatizmusról~~ ~~szinházi~~ ~~fanatizmusról~~

-

Fery Antal

festő

1.

Szépmüvészet
1942.768.1.
(1 Fővárosi Lírek)

Fery Antal

l. →

Kisgrafika

1938. 2 ~~3-17~~

18. l.

Tóth Ervin: A
an. exlibris művé-
szet.

léket a tekintetes
ttségének . –

Budapest

26 számú megkeresésére a visegrádi
taramba szükséges falépcsőket el-

állalkozó ácsmester nyugtáját be-
a mielőbbi utalványozás alkalmával
talhoz kifizetésre elguttatni s utasit-

Új Hetyalja

1941. nov. 25.

(Fery D. grafikus
~~rajzai a Honvédeink~~
~~Karácsonyára~~ hősi
hálgáiról.

Varga Nándor Lajos

A fametrel.

Bp. 1940. 44, 57.

t.

Fery Antal

l.

Szablya János. A VII.
Triennale.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1940. 57. l.

Fery Antal

festő

1.

Szépművészet

1940. 72. l.

(A fővárosi ünnepi pályázat.)

Ferry Antal

iparművész

l.

Szabad művészet

1949. 172. l.

(Szabad Magyar

ipari kiáll.)

4/1908 sz. A késmárki ágost. h

Nyilvános

Nyilvános ágodnak
sz. a hozzám intézett
„Hermes" budapesti cég
1160 kor. 35 f.t a Nyisma
állítási költségeinek fe
Schwarz Károly épitő
1004 kor. 35 f., Pulasz

Fery Antal

Nagyvárad, 1930.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1937.38.l.

43.l.

55.l.

63.l.

Fery Antal
sugnetsjei-
Repr.

MAGYAR IPARMÜVESZET
1937. 253, 255. l.
3, 4.)
1938. (19. l. tsignetek

HALT

Seite

ng einiger Antisyphilitika 5

..... 8

..... 21

..... 33

..... 38

..... 42

45

In dieser Monographie beabsichtige ich a
infektiöser Haut- und Geschlechtskrankheiten (Aktin
cutis luposa, Syphilis, Erysipel und Filariase) zu besp
welche ich grösstenteils selber ausgebaut habe. Auch
seit langer Zeit verlautbarten Überzeugung Ausc
Behandlung von Infektionskrankheiten weitaus am
ist. Wenn auch ihre Anwendung oft grössere Umst
krankheiten besondere spezifische Methoden beanspr
werden, man soll nur zu jedem Schloss den richti
dieser Monographie noch folgende Arbeiten bekann
und „Die Bekämpfung der Geschlechtskrankheiten

Ferry Antal

l-

Magy. Spain

1938. 203. l.

(Hungary is on the map)

Vászon, olaj, 37×43 cm.
Gerevich: Az Újság, 1916.
(Correggio-másolat.) — Gere
(Correggio késői tanítványa.

PASSEROTTI, BARTOLOME
festő, 1529—1592)

Szent család a kis Ker. Jánoss
Katalinnal (105. kép)

Vászon, olaj, 110×92 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Ipolyi Arnold képgyüjtemén
Sion, II., 1871., 375. l. (Pa
Ipolyi, Biharvármegye 203. szá
Homor 97. l. — Gerevich PA
rotti.) — Őszi kiállítás, 192
szám. (Képe hátul.) — G
99. l. (Képe 90. l.) — Bocz
manierista festészet. Pápa.
(Passerotti. Képe V. táblán
Lippay 55. l.

PERUGINO, PIETRO (umbriai
1523 körül) KÖVETŐJE

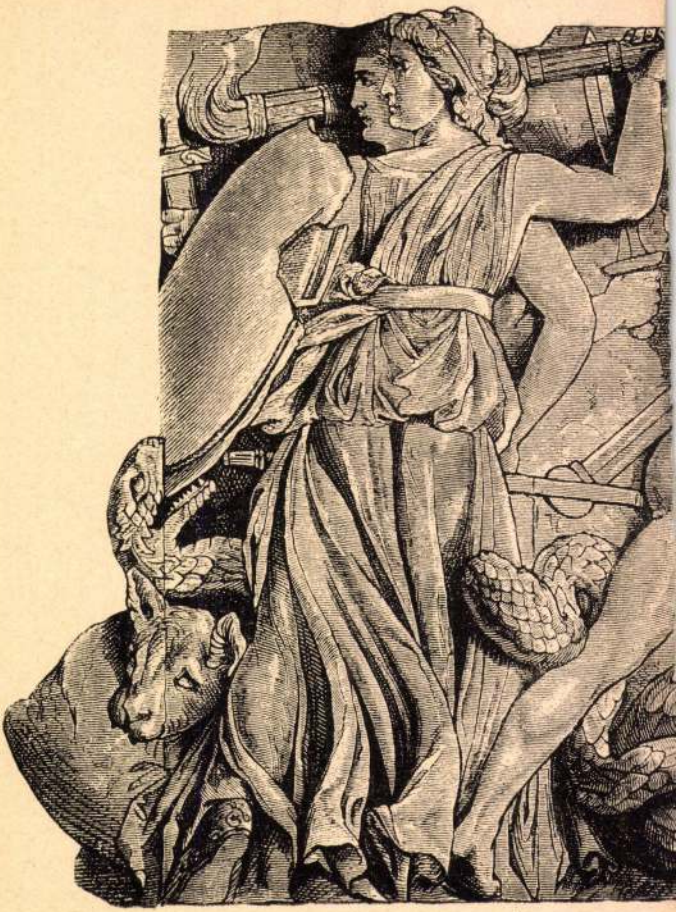
Jézus születése. Fent: *Angyali üd*
Fa, tempera, 72×56·5 cm.
A Bertinelli-gyüjteményből.
Rényi 15. l. (Pinturicchio.) —
gomi érseki képtár leírása. Új
XVI., 1885., 676. l. (Pin
Maszlaghy II., 73. szám. (Pi
Gerevich: Az Újság, 1916., j
Gerevich PA, 232. l. (Gerin

Fery Antal

Ex libris Dr. Ladislaus
Petrikovits, repr.

MAGYAR IPARMUVESZET

1939. [illegible] - 1
13, 16, 20. l.

DOMBORMŰ A PERGAM

Hekate vi

Fery Antal

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1940. 39. l.

(Az „Új M. Otthon" kiállítói)

Fery Antal

Fametszete
(uj és ujabb időszak)

repr.

u /

MAGYAR IPARMUVESZET

1940. 131. l

Fery Antal

l.

Magy. Irod.

1941: ~~12 l.~~

~~18 l.~~

136. l.

deletem értelmében sajnálatomra nem

a hitközség buzgalmát és áldozatkész-
nplomát helyreállittatni sietett,
y az emlitett összeg engedélyezése és
llami élet a rendes medrébe visszatér,
étessék s e célból a jelen szükséglet
részéről megfelelő előjegyzésbe vé-

1915. február hó 15.
szter rendeletéből:

iszteri tanácsos.

ottságának,

BUDAPEST.

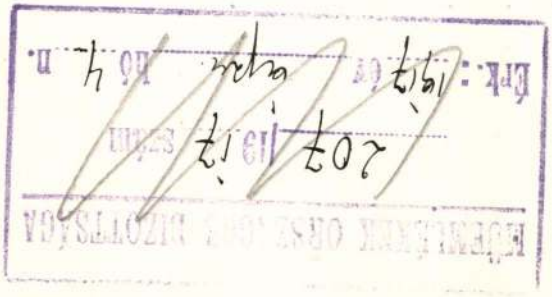
Fery Antal

l.

Magy. Iparm.

1942. évi l.

(Kis kirch)

A vall. és közokt. m. kir. mi
35.099. sz. a. kelt s a IX. k
rendeletének másolata:

Németh Sándor, a Mű
lattételre kirendelt keb. szá
Sándorné, f. évi február hó 2
lampénztárt, hogy az 1915. év
zett, valamint Németh Sándor

Fery Antal

l.

Magy. Nemz.

1944. 73 l.

75 l.

(Kéziratl.)

Budapest, 193 3. aug. 5

vámpi Uram! Váratlanul
dba kell utaznom, amiből
érem, hogy b. látogatását
lasztani szíveskedjék.
dden délután itthon leszek
tón jövök, mint kizárva, hogy
. Ezért kérem, amennyiben
ván jönni, szíveskedjék
telefonálni, vagy itthon vagyok-e
délután biztosan itthon leszek.

Szíves üdvözlet!

Turóczi Sándor

M. Kulturszemle

1940. 301.

(Pálvölgyi E.: Klára testvér, Kenyeres)

Mihalik S.: Idegen-
forgalmi plakatok
a fényképen.
MI 1941. 12. l.
18. 1. (képpel)

Fery Antal

Molnár F.: A ntk.
Karitász-Kiállítási.
Bpesten. Karitász
almanach. Bp. 1934
81.l.

FERY ANTAL

emlitve

Losonci Miklós:V.Országos Kisgrafikai Kiállitás.Cegléd Művelődési Ház

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/41.sz.3-4.o.

- J E G Y -

S

.....állás:.....

.....tel.:.....

.....

.....

áraban.....

on gyüjteményében.....

tári gyüjteményében.....

árában.....

elül kutatásokat végezhessen.

n kérésre rel kell mutatni.

agok publikálásához az intéz-

elyt kell kérni.

.....hó,....n.

Fery Antal
grafikus

l.

4 1

MAGYAR IPARMŰVESZET

1937. 22. l.

(MI. címlapreprodukció)

KIR. MAGY. EGYETEMI NYOMDA

Szállítottunk

a mai napon:

17/26674 n. [illegible]
[illegible]

7 x/12

Budapest, 193 ..... h[illegible]

25570. K. M. E. Ny.

Visszaküldendő lap

Fery Antal

Plakátja:
Éljen a Nemzetközi Nőnap... Bp.1961. 24x68 cm.
Ábrázolás: Rajzolt betük körül stilizált virágok.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska /
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 127.1.

Fery Antal

Plakátja:
Palántanevelés gyepkockában. Bp.1961. 80x50 cm.
Ábrázolva: Képek magyarázó feliratokkal.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp.1965. 153.1.

Fery Antal

Plakátja:
Ikarusz Bp.1962. 68x48 cm.
Ábrázolva: A Lánchid, a budai Dunapart és egy piros autobusz utasokkal.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta Munkácsi Piroska/ 150. l.
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

Fery Antal

Plakátja:

Milyen gyógynövényeket termeljenek a TSZ-ek.
Bp.1961. 82x58 cm.

Ábrázolva: Szines képek magyarázó szöveggel.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta Kankácsi Piroska/ 157.1.
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

Fery Antal

Plakátjai:

Éljen Április 4. Hazánk felszabadulásának évfordulója.
Bp.1961. 24x66 cm.
Ábrázolás: Rajzolt betük,központban egy 4-es szám babéraggal diszitve.

Éljen Április 4..Hazánk felszabadulásának évfordulója!
Bp. 1961. 24x70 cm.
Ábrázolás: Rajzolt betük.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska /
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 126.l.

Fery Antal

Plakátja:

Gondos ember idejében biztosit.... Bp. 1961.

50x70

Ábrázolva: Rajzolt betüplakát.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /Összeállitotta: Munkácsi Piroska/ G.Sz.K. kiadványai Bp.1965. 99.1.

MDK

Fery Antal - Konecsni György /1908-/

Hungary - Hortobágy. 1936., 92x62 OSZK 105

Wegry. 1936., 94x62 OSZK 106

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.
1960.Műcsarnok.Kat. 20.l.

MDK

Fery Antal /1908-/

"önyvnap - 1938. 1938., 95x63 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.
1960. Műcsarnok. Kat. 20.l.

MDk

Fery István, grafikus

Könyvjutalmat és emlékplakettet kapott.

–: Megnyílt a II. Miskolci Országos Grafikai Biennálé 6. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. okt. 29.

M.D.K

Fery Antal
grafikus

Metszetei számar a képszerkesztői
vállalat uj grafikai makürletében
bemutatva.

—: Grafikai makürlet nyílott
Muvészet, 1963. október – 46 lap

Fery Antal grafikus M.D.K.

Résztvett a iállitáson.

A Képzőművészeti Alap könyvszerez tát apts

Megnyilt Mai olcsó a II. Grafikai Biennálé

Magyar Nemzet 1963. okt óber 4. l.

MDK

Fery Antal

"Ecce Signum" c. munkáját megvásárolták

Boldog Margit-pályázat. Szépmüvészet 1942. 268.l.

M.D.K

Ferry Antal
grafikus

1962-ben látott napvilágot
ex libris mappája, 40 ex libriset
mutatja be.

Galambos Ferenc: A kisgrafika barátok körének öt éve
Művészet, 1964. szeptember – 2¼ lap.

Fery Antal

MDK

Szerepelt a kiállitáson

Soltész Zoltánné: Exlibris kiállitás az Országos Széchényi Könyvtárban

A KÖNYVTÁROS 1964 nov.

MDK

Fery Antal

Bajor Gizi
Timár József
és Kodály Zoltán ex librisei

Rajka Ágnes: Az ex libris gyüjtés szenvedélye.
A KÖNYV 1964 jul. 250 - 251 lap.

Fery Antal

Ex libris
Fery Antal fametszete

Óbudai Goldberger
1903 febr 5

FERY ANTAL

A mohácsi könyvtár ex libris-kiállításán szerepelnek művei. (Hajók, népi motívumok, madarak szerepelnek ex librisein.)

Müller Géza: Ex libris kiállítás Mohácson.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ, 1971. okt. 3.

Fery Antal, grafikus

Ex libris Paul Pfister
sepr.

Hobby
Magyar Ifjúság, 1971. jún. 26. 17.l.

Fery Antal grafikus

Szerencsen

Születtem anyám

Fery Antal
grafikus

Ex libris. " Fametszet. (1970)

Galambos Ferenc: Ex libris kiállítások.

Kerékgyártó István: Halmy Miklós képeiről.

Művészet, 1971. március - 32. lap

Fery Antal
grafikus

A rézkés-korosztálya lapjain
gyakran szerepelt

Galambos Ferenc · Ex libris kiállításról . . .
~~Nevekgyártó István: Halmy Miklós képeiről.~~
Művészet, 1971. március - 32. lap

Fery Antal
grafikus

A kenthelyi Balatonmúzeumban levő kiállításon bemutatha lapjait.

Galambos Ferenc: Ex libris kiállítások...
Műveiből, 1971 március – 34 lap.

Fényképek

Kortárs realista ábrázolásai szerepelnek a táblán.

Galambos Ferenc: Ex libris kiállítások ...
Művészet, 1971. március - 34 lap.

M.D.K

Fiery Antal
Grafikus

Sok szép exlibrist készített, a II.
Miskolci Országos Grafikai Biennalen
díjat nyert.

Galambos Ferenc: A kisgrafika barátai körének öt éve
Művészet, 1964. szeptember – 24 lap

MDK

Fery Antal

Plakát kiállitás, 1948. N. Szal. képek

mdk

Fery Antal grafikus

Ex Libris

Jelentkor 1963, 5. sz.

401, 408, 413, 430, 432. L

MDK

Fery

szerepel a magyar grafika és könyvművész kiállitáson.

Dr. Ujlaki Artur: A magyar művészet nagy bemutatkozása Milanoban. -Milano.VII. nagy Nemzetközi Iparművészeti kiáll. Nemzeti Ujság. 1926. III. 24.

MDK

Fery Antal festőm.

Ecce signum, festm.

Kihirdették az Árpádházi B.Margit müv.pályázat eredményét. esti Magyarország, 1942.szept.3o. 6 l.

MDK

Fery Antal, festö

pályamüvét a bizottság megvásárolta.

Árpádházi Boldog Margit kép-pályázat eredménye.
Esti Ujság. 1942.XI.1. 4.l.

MDK

Fery Antal, festö

Mátyás templom. III. dijat nyert.

Budapestet ábrázoló müvészi fa- és linoleummetszet el
re kiirt pályázat eredményei. 1940 nov. 25.

MDK

Fery Antal

Ecce signum, festm.

Kihirdették az Árpádházi B.Margit... Magyarország 1942. szept. 3o.

MDK

Fery Antal, festö-grafikus.

A kiáll.-t rendezte: OMIT és a MAgy.Ip.Müv.Orsz.Egyes.

"Magyarország" 1940.márc.16. 8.l.
Mária Valéria u. helys.:"Uj Magyar Otthon" kiáll.

MDK

Fery Antal festőnöv.

Bozzay: Munkabemutató. Pesti Napló, 1935. jun. 2o. 2 l.

, 1892,ápr.8./ osz rák származ-
tiró, igen jelentős müvelője a
er és A. Loos tanitványa. Tanul-
ielsohn mellett dolgozik Berlin-
elején költözik, s itt egy ideig
Ettől kezdve Los-Angelesben /Ca-
egyetem professzora. A CIAM tag-
isait nagyvonaluan formálja meg.
luxus megv sztegető példái. Leg-
íz, Los-Angeles, 1927; Iskola, Los
, San Fernando Valley /Cali-
stwood /Cal./, 1936; Mensendieck-

MDK

Fery Antal graf. növ.

Bozzay: Munkabemutató. Pesti Napló, 1935. jun. 2o. 2 l.

etemen az építészettörténet pro-
őbb müvei: "Bloemenwerf"-ház,
ng Museum, Hagen, 1900-1902; I-
1904; Theatre des Champs Elysées,
el/; Szinház, Werkbund-kiállitás,
vei: Laidenpredingten. Leipzig, 1902;
dingten 2. Teil. Leipzig, 1907. I-
denkboek H. van de V. Gent, 1933;
neuen Stil. München, 1955.

Major Máté

Magyar Történelmi

1936. 228, 229. l.

(Pesti állatkert

plakátpályázata.)

1021

VIRÁGOK AZ EX LIBRISEKEN

Kiállítás a Pedagógus Művelődési Házban

A 13. országos virágkarneválhoz kapcsolódó rendezvények keretében a Pedagógus Szakszervezet és a Megyei Művelődési Központ kiállítást rendezett a Debrecen, Bethlen utca 14. szám alatti teremben, a Semsey Andor budapesti gyűjtő tulajdonában levő, a virágokhoz tartalmilag vagy formailag fűződő ex librisekből. A kamaratárlat anyagát Lenkey István és Semsey Andor válogatták, s ők állították össze az illusztrált katalógust is, amely a kimagasló európai nevek mellett nyolc japán művet is felsorakoztat. Debrecent Várkonyi Károly, Józsa János és Szilágyi Imre képviselik.

Josef Weiser és Józsa János ex librisei

Az ex libris a grafikának közvetlen és bensőséges hajtása, őse az egyszerű névbeírás, melynek szerepét a sokféle technikával sokszorosító grafika vette át. Az ex libris — magyar nevén könyvjegy — számot adhat nemcsak a tulajdonos nevéről, foglalkozásáról, származásáról, ízléséről és szenvedélyéről, hanem bepillantást enged a könyvbarát egyéniségébe, világnézetébe, jelen esetben a virágok iránti vonzalmába. A katalógus glosszáriumában száznál több motívumként felhasznált virágnak a nevét találjuk az agavétól a tündérrózsáig és a Vénusz cipőjéig (Cypripedium). Debreceni históriai vonatkozásban emeljük ki, hogy amikor a magyarországi ex libris csak néhány nagyúr vagy valamely egyház bibliotékájában élte szűkkörű életét, a debreceni rézmetsző diákok a XVIII. században már könyvcímerveseteket mutathatnak fel, a két világháború között pedig a Soó Rezső vezette Ajtósi Dürer céh élvonalbeli grafikusgárdával nemzetközi csereforgalmat bonyolított le.

A bemutatott műveken (23 tabló) sajátosan keverednek a natúra és a szimbolika, a természetelvűség és a stilizált megoldások, az aprólékos, játékos és gunyoros motívumok a néhány vonalba vagy vésetbe tömörített jelzésekkel. Kiemelkedőek a belga Gerard Gauden akt- és virágmotívumai, a Litván SZSZK-beli Grazina Didelyte rézkarcai (pl. *Ex libris Eduardo Dias Ferreira).* Lenyűgözőek a csehszlovákiai Josef Weiser linómetszetei rendkívüli formagazdagságukkal, kis méretben is monumentalitást éreztető finomságukkal (pl. ex librisek F. F. és F. Z. részére). A könyvjegy nemzetközileg elismert idősebb mesterei közt szerepel a lengyel W. Jakubovszki (pl. *Ex bibliotheca Marta Francova),* a cseh D. Janusek, az osztrák Rose Reinhold s a leheletfinoman megmunkált rézmetszeteiről régóta ismert s a magyar gyűjtőkkel évtizedek óta szoros kapcsolatot tartó Hubert Woyty-Wimmer. A színezést nem minden esetben grafikai úton (két, három dúc egymásra nyomásával) oldják meg, mint pl. a német Jürgen Dost, hanem csak vízfestékkel vonják át, mint pl. a német Herbert Ott. (A debreceni Vadász Endre is ezzel az eljárással dolgozott számos ex librisén és alkalmi lapján.)

A magyar művészek közül Fery Antal életművét több száz, biztos kézzel, a betű és a kép egységének ötvözetével készült mű jelzi. Rendkívül széles ívű Várkonyi Károlynak a nagy gyűjtőktől rendszeresen foglalkoztatott könyvjegyművészete. Józsa János az utóbbi években egyre több, technikailag is mind sokrétűbb, a véső árnyalatait gyakran a szürrealizmusba ágyazó ex librist vés vagy karcol. Tudásukat — főleg dán, holland, olasz és lengyel folyóiratokból, katalógusokból — a külföld is jól ismeri. Magas szintet képviselnek Stettner Béla vonalra épülő s a debreceni kiállításaiból is ismert kolozsvári Gy. Szabó Béla fametszetei s külön színt jelentenek Csiby Mihály fa-, továbbá Szilágyi Imre gunyoros, groteszk linógravűrjei.

A gondosan összeválogatott anyagból hiányoznak G. Szabó Kálmán, Vadász Endre s Mata János ex librisei, akiknek oeuvre-jében csak elvétve szerepelt a virágtéma, s bizonyára ezért kerülték el a kiállítás összeállítóinak figyelmét.

A tárlat megrendezése örvendetes előrelépés a Pedagógus Művelődési Ház Ajtósi Dürer körének tevékenységében. (Megtekinthető szeptember 15-ig, Bethlen u. 14. szám alatt.)

Dr. Tóth Ervin

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
1978 AUG 31
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-116, 340-726

HÁZ

Kertes házam elcserélem másfél szobás, összkomfortosra, I. emeletig. Dobozi és Új élet parki előnyben. Élmunkás u. 11.

Elcserélem kis házam 110 négyszögöl telekkel egy szoba, konyhás lakásra. Konzervgyárhoz 5 perc. Kisdobos u. 5.

2 szoba-összkomfortos kertes családi ház cserelakással eladó. István út 116. Érdeklődni: délután 5 után.

2 szoba-összkomfortos, kertes ház cserelakással eladó. Sebes u. 25.

Vállalatnak, termelőszövetkezetnek! Nyíregyháza centrumában kirendeltségnek, klubhelyiségnek, orvosnak, ház sürgősen, beköltözhetően eladó Nyíregyháza, Benczur tér 5.. Szombatiék.

LAKÁS

130 ezer kp. + OTP-tvállalással másfél vagy étszobás szövetkezeti lakást vennék, Mester utai vagy vénkerti lakótelepen. „1978. október" eligére a kiadóba.

Elcserélem nagyon szép + 2-es, I. emeleti tanácsi lakásom kizárólag ávfűtéses 2 szobás garázsosra, vagy 1 + 2-esre. Horváth Sándor, Böszörményi út 35. I. 5.

Elcserélném székesfehérvári, belvárosi egyszoba-összkomfortos tanácsi akásomat hasonló vagy agyobb hajdúszoboszlóra, megegyezéssel. Leélcím: Székesfehérvár, Velinszky L. u. 18. V. 2., Baloghné.

APRÓ

Elcserélem tanácsi központban levő, régi bér házi, II. emeleti, másf szoba-összkomfortos, kö ponti fűtéses lakásom hasonlóra, vagy egyszob összkomfortosra, I. em letig, vagy liftesre. I hetőleg Új élet pa vagy belvárosi legyen. „Gázfűtéses is lehet" jeligére a kiadóba.

Kossuth Egyetem mellett 3 szoba-összkomfortos, garázsos, társasházi lakás eladó. Debrecen, Dóczi u. 26. II. em. 2., Erdei László.

Debreceni, tanácsi, másfél szoba-összkomfortos lakásom elcserélem Budapestre vagy Győrbe. Minden megoldás érdekel. „Margaréta" jeligére a kiadóba.

INGATLAN

Bocskaikertben 1200 és 520 négyszögöl jól termő kőszmétés, szőlő olcsón eladó. Eötvös u. 80.

ALBÉRLET

Különálló szoba-konyha-spájz kiadó. Ajánlatot „3-as busz" jeligére a kiadóba.

Lány részére albérleti szoba kiadó. Mikszáth u. 2.

Fülöp u. 61. sz. alatt egy kis szoba, konyhával kiadó. 6-os busszal lehet közlekedni.

Nyugdíjas asszony albérletet keres. „Nem dohányzó" jeligére a kiadóba.

talább [illegible] zó nőnek, megegyezés szerint. „Idős néni" jeligére a kiadóba.

ÁLLÁS

Olyan nyugdíjas személyt keresek, aki kislányom megtanítaná harmonikázni. Bethlen u. 56. sz. IX. em.

Szobafestő és mázoló segédet állandó munkára felveszek. Érdeklődni naponta 18 óra után. Társi Sándor festőmester, Béke útja 10. félemelet.

JÁRMŰ

1500-as Lada eladó (ZL rendszámú). Telefon: 15-812, 17 óra után.

Kétéves Trabant Speciál eladó. Jerikó u. 8. V. 31.

Lada 1300-as korall, keveset futott, eladó. Megtekinthető: Hortobágy u. 15. fszt. 2., egész nap.

BÚTOR

Eladó gyermekágy matraccal, megnagyobbítható asztal, állófogas, villanysütő. Hatvan utca 41. I. emelet 1.

Eladó konyhabútor, heverők, rekamiék, szekrények. Hatvan u. 48.

11-896.

ÁLLAT

Törzskönyvezett szülőktől származó német juhász kölyök kutyák eladók. Bellegelő 641., Borbély.

EGY

Eladó gázt lackkal, egy szekrény, üv kisméretű rény, olajkály 28.

Dolgozókat a

A Debreceni Építőipari Vállalat alkalmaz: erősáramú villamosipari technikusokat villamos berendezések szabványossági és érintésvédelmi felülvizsgálatára, a felvételnél a szükséges szakvizsgával rendelkező dolgozók előnyben részesülnek, megfelelő gyakorlattal rendelkező árkalkulátort, raktári anyagkönyvelőt, raktári anyagkiadót, műszaki rajzolót, gyors- és gépírót. Jelentkezés: Darabos u. 9—11.

A H.-B. m.-i Üdítőital-ipari Vállalat hajdúszoboszlói üzemébe árukihordó segédmunkást vesz fel. Jelentkezni lehet az üzemvezetőnél, Hajdúszoboszló, Debreceni útfél 2. sz. alatt.

Felveszünk szerszámkovács, betonelemgyártó, kőfaragó, műköves, hidegburkoló szakmunkásokat, továbbá betanított gépmunkásokat és esztergályost, valamint építőipari segédmunkásokat. Jelentkezés: Kő- és Műkőipari Szövetkezet, Debrecen, Szabadság útja 33. sz.

Tmk-lakatos, szerkezeti lakatos, CO- és ív-lánghegesztő, bádogos szakmunkásokat, faipari gépmunkást, segédmunkásokat felvesz a Mezőgazdasági Felszereléseket Gyártó Ipari Szövetkezet, Debrecen, Rigó u. 29.

A Hajdú-Bihar megyei Víz- és Csatornaművi Vállalat változó vidéki munkahelyre, új vízművek technológiai szereléséhez lakatos, hegesztő szak- és betanított munkásokat, valamint segédmunkásokat alkalmaz. Jelentkezés: Debrecen, Hét vezér utca 19—21. sz.

Takarítónőt, portás éjjeli-, nappali őrt, vasesztergályos, marós, autószerelő, szerszámkészítő, tmk-lakatos, hegesztő szakmunkásokat, kőművest, kőműves mellé segédmunkást, segédmunkásokat felvesz a Mezőgazdasági Felszereléseket Gyártó Ipari Szövetkezet, Debrecen, Hatvan u. 58.

Felvételre keresünk Hajdúsámson, Téglás, Hajdúhadház munkahelyekre kőműves, villanyszerelő, hidegburkoló szakmunkásokat, valamint segédmunkásokat és rakodómunkásokat. Jelentkezni lehet: Költségvetési Üzem, Hajdúhadház, Bánomkert.

EXPRESSZ

Eladó nagyméretű keres ház beköltözhetően. Két család részére kialító. Kosztolányi Dezső tca 59.

Elcserélem Debrecen, Csapókertben levő másfél szobás, összkomfortos kis családi házamat Debrecentől 5—10 km-re levő 2 agy több szobás, összomfortos családi házra. „Nagy telek nem kell" eligére a kiadóba.

Beköltözhető házrészt eresek sürgősen. Minden megoldás érdekel. „Vásoshoz közel van" jeligére a kiadóba.

Három és fél szobás, anácsi lakást cserélek isebb belvárosira. „Csaó u. és Vár u. sarok" eligére a kiadóba.

Eladó Bánk 194. számú anya 800 négyszögöl telülettel. Villany van. Érdeklődni: Tamás József.

Külön bejáratú szoba, onyha lányoknak kiadó. Vap u. 14. sz.

Garzont keres fiatal pár albérletbe. Érdeklődni: Vukovics u. 38. Gajdics.

Egy összkomfortos lakás kiadó 3-tól, 5 évig. Vörös Hadsereg útja 71. I. em. 1.

Értelmiségi házaspár 4 éves kislánnyal albérletet keres konyhahasználattal nyugodt, tiszta környezetben, lehetőleg főbérlő nélkül. „Szidónia" jeligére a kiadóba.

Igényes, fiatal házaspár két gyermekkel üres lakást bérelne két évre. „Sürgős segítség" jeligére a kiadóba.

2 vagy 3 szobás főbérlő nélküli albérletet keresünk központban. „Szeptember 5" jeligére a kiadóba.

UE forg. rendszámú Dácia 1300-as eladó. Érd.: egész nap, Db., Péchy u. 5.

Gázpalack sparherddel eladó. Körte u. 9.

B—100-as sztereó magnó hangfallal, szalagokkal eladó. Érdeklődni: 5 után, Fényes udvar 11. V. 16.

Társaság hiányában ezúton keresi magános szolid, gyermektelen özvegyasszony hasonló magányos özvegy férfi ismeretségét 65 évesig házasság céljából. „Szívküldi" jeligére a kiadóba.

Eladó UE 28-as traktor. Sáránd, Lenin u. 22.

Fehér plimouth jérce eladó. Kb. 150 darab, 4 hónapos. Debrecen, Csűri B. u. 20.

Figyelem! 200 négyzetméter alapterületű épület raktárnak kiadó. Töhötöm u. 7. Bartók útból.

20 db fiatal hasas anyajuh eladó. Erdei Ferenc u. 14.

Eladó hálószobabútor, nagy rekamié, két pehelydunyha. Dienes János u. 3. II. 6.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1979 MÁR

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Fery Antal, grafikus művész

lön gond például *a tanári kar lassú megkorosodása*. Az átlag

Móricz Zsigmond születésének 100. évfordulóját ünnepli ez évben az ország. Ez alkalomból közöljük Fery Antal fametszetét

A Pro Urbe aranyéremmel kitüntete
közreműködésével) nagy sikerrel l
alkalmával rendezett Erkel-zenéjéb

SAJTÓTERMÉK
KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 10

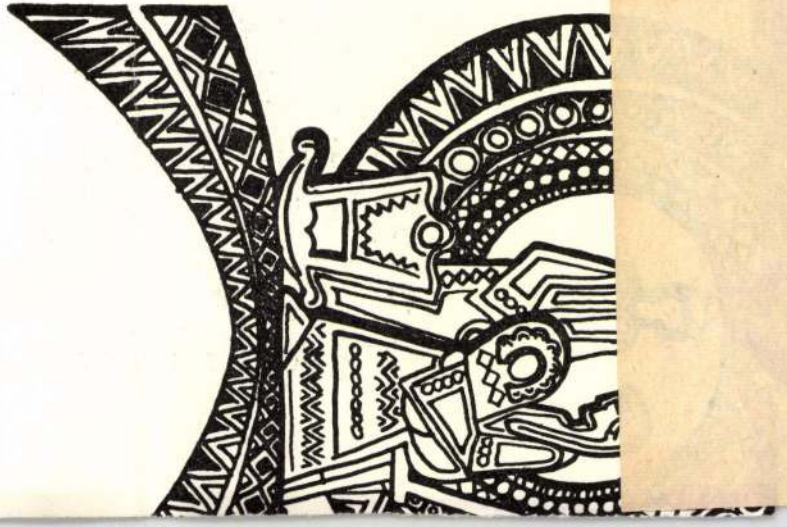
JELENKOR

Fery Antal

avagy Ivanyidra

/1021

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Fery Antal

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Gyöngyösi Népújság

1979 SEP

Valéria és Kligl Sándor, Hódmező-vásárhely — Szentendrei tárlat, Szentendrei Képtár — Endrő Margit szobrász-keramikus, Kalocsa.

1021

Fery Antal fametszete

képpen mindig ugyanazokat a komikus figurákat kellett alakítanom.

Egy alkalommal a Gorkij Stúdió hosszú-hosszú folyosóján igyekeztem éppen Lioznovához, *A tavasz tizenhét pillanata* próbafelvételére, és egyszer csak látom, hogy szembejön velem Suksin. Nincs hová bújni, meg buta és hiábavaló dolog is lenne — elvégre felnőtt ember vagyok... Talál-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-729

KÖNYVTÁROS

1974 -81

Fery Antal

1021

Simay Norbert

Fery Antal fametszete

log, hiszen a tavaly elért magas olvasói arány tartása, v
tár kapcsolatának megszilárdítása elegendő feladatot

Tervei tehát vannak, ám világosan látja azt is, ho
kereteit, 1200 olvasó ellátására kicsi a helyiség és ke

Szerencsére a vállalat vezetői is egyetértenek
hogy még ebben az évben 30 négyzetméterrel növelik
a szakszervezettel együttműködve — egy második k
tővé teszik az olvasók színvonalasabb ellátását is.

Részlet a könyvtárból

MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 7
Könyvtáros

Fery Antal
1021

Fery Antal portré ex librisei

A talán legtermékenyebb, leggyakrabban kiállító hazai ex libris-alkotó sokszínű munkásságából a Jászberényi Városi-Járási Könyvtár a közelmúltban a művész portré ex libriseit, emléklapjait mutatta be.

A Szerencsi Cukorgyár egykori bádogossegédjének tehetségére az 1920-as évek közepén figyeltek fel. A gyár ösztöndíjasaként rövidesen a budapesti Iparművészeti Iskolára került. Itt a többi grafikai műfaj mellett megismerkedett a fametszéssel is, amelynek anyagszerűsége, kapcsolata a munkás kézművességgel különösen közel került hozzá. Első ex libriseit 1935-ben alkotta, 1939-től kezdve pedig kizárólag csak a fametszet a kifejező eszköze. Ex libriseinek, alkalmi grafikáinak száma meghaladja az 1000-et, ebből mintegy 90 a jeles személyiségek portréábrázolása.

A fa megmunkálása igen nehéz, különösen arcképábrázolásban. Általában régi képek alapján kell a művésznek újraforgalmaznia a nagy egyéniségek portréját, mégpedig úgy, hogy az sajátos jellemrajzzá, az ismert képnél többet, újabbat mondó műalkotássá váljék. Fery Antal metszetein a mondanivalóhoz és az ábrázolt személyiségekhez alkalmazkodva különféle technikai megoldásokat használ. Általában a tiszta vonalas technika felé hajlik, de gyakran alkalmazza a festői tónusokat eredményező szemcséző eljárást is. A történelmi személyiségeket ábrázoló portréi közül kitűnnek Gutenberg, Mátyás király, Bocskai István, Kőrösi Csoma Sándor, Széchenyi István, Kossuth Lajos arcképei. Sok művész- és íróportrét is készített. A Van Gogh-ot ábrázoló ex librist a festőről elnevezett múzeum rendelte meg: a lapot a múzeum könyvtárának köteteibe ragasztják. A metszet Van Gogh drámai önportréit alkotja újra, sikerülten ültetve át a fametszetbe Van Gogh festészetének stílusjegyeit, expresszionista lobogását.

Hazai íróinknak szinte teljes seregszemléje ez a jászberényi kiállítás: Tinódi Lantos Sebestyéntől Batsányiig, Csokonaiig — Petőfitől József Attiláig, Váci Mihályig. Berda József képmását többször is fába metszette. A költő Fery Antal baráti köréhez tartozott: rokon vonások, ember- és természetszeretet, a terített asztal örömeinek közös megbecsülése hozta létre ezt a barátságot, amelynek dokumentumai a Berda-ex libris és emléklap.

A sikerült portrék kapcsán Fery Antal művészetének még egy jellemzőjéről kell szólnunk. Az arcképeket körülvevő feliratok, díszítő elemek művészi megoldásáról. A változatos betűtípusok, a korhű díszítmények, a háttér-ábrázolások nem egyszer jelképes mondanivalót hordoznak. A Radnóti Miklós halálának 30. évfordulójára készült emléklapon például a portré mögött a költő Új hold című kötetének címlapja jelenik meg, amelynek eredeti illusztrációja — felemelt kéz — jelképesen is figyelmeztet az évfordulóra, a költő sorsára.

A kiállítás különös figyelmet érdemel a könyvtári propaganda szempontjából is. A bemutatott fametszetek nagy példányszámban kerültek sokszorosításra, viszonylag könnyen hozzáférhetőek, s mű-

vészettörténeti, irodalomtörténeti kiállítások érdekes színfoltjai, kiadványok illusztrációi lehetnek. A portrémetszetekről való tájékozódáshoz jó segítséget nyújt a Jászberényi Városi-Járási Könyvtár Kisgrafikai Kiadványai című sor
gu
ere... Szeneczi Molnár Albertet, Csokonait, Radnótit ábrázoló — fametszet.

Arató Antal

Olvastuk...

a TÁRSADALMI SZEMLE májusi számában *Szántó Miklós: Kiegyenlítődés és egyenlőtlenség művelődésünkben* című tanulmányát. A szerző a művelődés fejlődésének hazai harmincéves útját tekinti át. Nagyon elgondolkoztató írásában megállapítja, hogy a régi művelődési egyenlőtlenségek jó része eltűnt, mások megmaradva új formákat öltöttek, sőt a fejlődés során új egyenlőtlenségek is keletkeztek. Az egész magyar társadalom művelődése előre és felfelé halad, s ez a folyamat állandó. De egyes rétegek művelődési fejlődése egyenlőtlen ütemű. Ennek oka többféle; például az életstílus és az igények különbözősége. Legnehezebben a fogalmi és a jelképrendszer újul meg. A művelődés ellentmondásai nem érthetők és nem oldhatók meg a művelődési viszonyok határain belül, csupán a társadalmi gyakorlat egészében. Szerinte a fizikai dolgozók általános képzettsége alacsonyabb, átlagos szakképzettsége magasabb a társadalmi szükségletnél. A továbbképzési igény sokszor nem szükséglet, hanem külső késztetés a szocialista állam részéről. Idézi *Köpeczi Bélát*, aki szerint a kultúra társadalmi tekintélye csak akkor növelhető, ha az általános műveltség, a szakképzettség és a jövedelem egymással szorosabb és ésszerűbb viszonyba kerül. Az infrastruktúra nem tartott lépést a rohamos iparosítással. A háztartási kiadások szerkezetén belül a művelődésre fordított összegek aránya stagnál. Véleménye szerint többet kell áldozni az igények felkeltésére és hathatósan kell segíteni a hátrányos helyzetben levőket. Mindezek csak kiragadott gondolatok a cikkből, melynek elmélyült tanulmányozását melegen ajánljuk.

a TUDOMÁNYOS ÉS MŰSZAKI TÁJÉKOZTATÁS 1975. márciusi számát, mely összefoglaló tanulmányokban értékeli a szakterület harmincéves fejlődését. *Polzovics Iván: A szakirodalmi dokumentáció helyzete a felszabadulás előtt és óta Magyarországon* c. tanulmányában megállapítja, hogy bár a tudományos tájékoztatásnak egyes szakterületeken (orvosi, mezőgazdasági, közgazdasági) voltak figyelemre méltó előzményei, érdekes módon éppen a műszaki dokumentáció indult a felszabaduláskor fehér lappal. A fejlődésnek olyan főbb állomásai voltak, mint az 1949-ben életre hívott országos szakirodalmi dokumentációs rendszer, majd az ágazati információs központok létrehozása, legutóbb pedig a népgazdasági információs rendszer kialakítása az új gazdaságirányítási rendszerre való áttérés során. A továbblépés feltétele a számítástechnika és a mikroképtechnika bevezetése, valamint a nemzetközi együttműködés megerősítése. A márciusi szám másik tanulmánya *Babiczky Béla: Az Egyetemes Tizedes Osztályozás három évtizede Magyarországon* című áttekintése. Babiczky Béla megállapítja, hogy az ETO hazai elterjesztésének kezdeményezője Szabó Ervin volt ugyan, de a rendszer térhódítása a két világháború között igen vontatottan haladt, s a döntő fordulatot ezen a területen is a felszabadulás hozta meg. Az 1949—50-es években a különféle típusú könyvtárak szinte egységesen tértek át használatára. E folyamat segítésére 1950-ben közreadták az ETO magyar nyelvű rövidített táblázatát. A teljes kiadás 1968 és 1972 között jelent meg 42 kötetben. 1950-től működik az országos osztályozási bizottság, mégpedig 1957 óta az Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanács szakbizottságaként. Philip Miklós: *A MTESZ szerepe és feladatai a hazai tájékoztatás kialakításában* címmel a tudományos és műszaki egyesületek szakmai tájékoztató munkájáról számol be. A visszatekintő írások sorát Gera Andor: *A magyarországi reprográfia 30 éve* c. cikke zárja. A hazai reprográfiai tevékenység a biztonsági mikrofilmezéssel kezdődött. A szerző részletesen tárgyalja a mai helyzetet, és ismerteti a használatban levő reprográfiai berendezéseket is.

— *Azt igyekezett átvilágítani, jellemezni a saját szavaival. Magnót nem használt?*

— Nem, magnóval nem tudok dolgozni. Az zavarja a beszélőt, oda a természetes hang, oda a nyugalom, a gép tönkreteszi az egészet. Szorgalmasan jegyeztem, olykor az asztal alatt, a beszélő akár ne is tudjon róla. Minden gesztus, minden félmondat fontossá vált, jellemző erejű lehetett. Amikor kész volt az írás, mindig megmutattam a „nyilatkozónak". Mindenki vállalta saját magát úgy, amilyennek ábrázoltam, gyengéivel együtt. Érdekes, a külvilág eleinte másképp látta ezeket az írásokat mint én és az ábrázolt írók; volt aki azt mondta: „az írók bebizonyítják, mekkora marhák"; az első közlést is csak a Jelenkor vállalta. Kötetben együtt persze más az akusztikájuk. Végül erre kaptam a József Attila-díjat.

— *Mint hallom, harmadik kötet is készül.*

— Sok pályatársam kimaradt. Olyanok is, akikhez különösen vonzódom, akiket az „ártalmatlan őrültek" kategóriájába sorolok. Ezeket pótolom. Másokról sikerült az utolsó pillanatban írnom, haláluk előtt (Darvas József, Várkonyi Nándor). Megint mások — egyelőre úgy látszik — végleg kimaradnak: mert nőírók. Nem merek ábrázolásukra vállalkozni.

— *Nem érti őket?*

— Nem ismerem őket eléggé. Nem az írót: az embert nem ismerem annyira, hogy arcképét saját nyilatkozatában megformáljam.

— *Regényben, novellában hiteles nőalakokat ábrázolt.*

— De azok nem írtak. Ne értsen félre: nem mintha az írást nőietlen tevékenységnek tartanám vagy akár a tehetséget nem tudnám együtt elképzelni a nőiességgel. Csak úgy, ahogy van: titok számomra.

— *Az írás: titkok megfejtése. A tehetség önmagában is titok.*

— Ez csábított arra, hogy pályatársaimat „átvilágítsam", hogy beszélgetéseinket rögzítsem. De ehhez ebben a formában a személyiség alapos ismerete kellett. Bizonyára még sokan jönnek majd életem során, akikről ezt a látleletet elkészítem. A tervbe vett harmadik kötet után még sok következhet.

— *Reméljük. Kortársnak, utókornak egyaránt sokat mondanak ezek a beszélgetések. Kitüntetése alkalmából jó egészséget és friss munkakedvet kívánunk a folytatáshoz.*

Bozóky Éva

MŰVEI

Lányok napfényben (novellák). 1962. Szépirodalmi
Harlekin és szerelmese (novellák). 1964. Magvető
Füstkutyák (regény). 1965. Szépirodalmi
A nyár utolsó napja (novellák). 1968. Szépirodalmi
A bajnok élete (regény). 1969. Kozmosz (Móra)
Át a Styx folyón (novellák, kisregény). 1969. Szépirodalmi
Tűzgömbök (regény). 1970. Szépirodalmi
Meztelen a király (íróportrék). 1972. Szépirodalmi
Balatoni évtizedek (irodalmi szociográfia). 1973. Szépirodalmi
Írók műhelyében (íróportrék). 1973. Szépirodalmi

Olvastuk...

a berlini városi könyvtár THOMAS MANN BIBLIOGRÁFIÁJÁT, mely az író születésének 100. évfordulójára készült a bibliográfiai naptár (Bibliographische Kalenderblätter) sorozat 43. (külön) számaként. A nagyon gondosan összeállított kiadvány közli az életrajzi dátumokat, a Német Demokratikus Köztársaságban megjelent művek címleírását műfajonként és betűrendben, az önéletrajzi jellegű és a levelezéskötetek, majd az íróról szóló művek felsorolását (tárgyszavak szerint), végül Thomas Mann emlékének ápolása és a kutatás címmel a bibliográfiák, dokumentumok és a kéziratos hagyaték jegyzékei következnek. A bibliográfiában több magyar szerző (Halász Előd, Réz Pál, Sós Endre stb.) tanulmányának címleírását is megtaláljuk.

Hajdú Mihály tanulmányát, mely BUDAPEST UTCANEVEINEK NÉVTANI VIZSGÁLATA címmel jelent meg az Akadémiai Kiadó Nyelvtudományi értekezések c. sorozatának 87. számaként. A szerző az FSZEK kiadásában napvilágot látott két kötetre — *Az utcák őrzik emléküket* (1963) és az *Utcák, terek, emberek* (1973) — is hivatkozik, mint forrásra, de ki is egészíti azok alapján szerzett ismereteinket. Jelentés szerint csoportosítja a neveket, s kimutatja, hogy egy-egy csoport milyen százalékban aránylik az egész névanyaghoz. Elemzéséből kiderül például, hogy a személynevek 26%-ot tesznek ki, de az 1759 név csak 864 személy között oszlik meg, tehát igen sok az azonos nevű utca, ami sokféle zavar forrása. De hasonlóan érdekes megállapításokat olvashatunk a földrajzi, a természeti környezetből vett vagy az emberi tevékenységekre utaló utcanevekről is.

Fery Antal
1021

Művelődés, 1971. 8.

Mi is az a kisgrafika?

Napjainkban a kisgrafika céljait egyesületek, folyóiratok szolgálják, a műfajt kiállítások, könyvek népszerűsítik, alkotásait könyvtárak és múzeumok gyűjtik szerte a világon. A kisgrafika fogalma azonban ma sem egyértelműen tisztázott. *Ilyen címszavat hiába keresünk a magyar lexikonokban*, beleértve a Képzőművészeti Lexikont is, de a Magyar nyelv értelmező szótárában sem találjuk meg a fogalmat. A külföldi lexikonoknak is csak egyikében-másikában szerepel, de azokban sem egyértelmű jelentéstartalommal. Teljes körülötte a zűrzavar. Ennek és a helytelen szóhasználatnak köszönhető, hogy ahány ember, annyiféleképpen értelmezi a fogalmat. A bizonytalanság még a képzőművészeti irodalomban és a gyűjtők körében is megtalálható.

A kisgrafika elsősorban nemcsak kis méretű grafika; fogalmi jegyeinek nagyobbik része nem a méretére, hanem *tartalmára, rendeltetésére* vonatkozik. Nyelvtanilag már nem jelzős főnév, hanem összetett szó, ahol a jelző és a főnév egybekapcsolása — akár csak a kispolgár vagy egyéb, hasonló összetett szavaknál — többet és mást fejez ki, mint amit a külön írt jelzős főnéven értünk. A kis grafika *kis méretű szabad grafika* (arckép, tájkép, csendélet, életkép stb.), a kis grafikában a művész kis méretekben valósítja meg azt, ami művészileg és technikailag nagy méretekben is kifejezhető. A kis grafika a nagy grafikától csak méretben különbözik, rendeltetése azonban ugyanaz: a művész számára az adott témán belüli önkifejezés, a néző számára pedig a gyönyörködtetés. Mindezeken kívül természetesen érzelmek és gondolatok hordozója is lehet, és eszmei mondanivalót is tartalmazhat. A kis méret itt nem műfaji követelmény, nem kényszerűség szabta törvény, hanem legtöbbször csak önként vállalt művészi próbatétel a térkihasználásra, a tömörítésre, az apró finomságok megcsillogtatására, amely kompozícióban is, technikában is *fokozottabb követelményeket támaszt* alkotójával szemben. Nincs azonban akadálya annak, hogy az alkotó a kis grafikát akár tízszeres nagyságban valósítsa meg; a mű célja akkor sem változik, legfeljebb kifejezési eszközei

Fery Antal ex librise

Oswin Volkamer ex libris rézmetszete

lesznek a kitűzött cél eléréséhez elégtelenek.

A *kis grafikával* a *kisgrafika* csak méretben rokon, rendeltetése azonban merőben más. Mivel a kisgrafika a képi megfogalmazás mellett írásban is közölni akar valamit, feliratot is hordoz, és ez a felirat a jó kisgrafikánál a kompozíció szerves részét képezi.

A feliratnak betűtípusában és elhelyezési rendjében alkalmazkodnia kell a kompozíció stílusához, nehogy megzavarja azt, netán függetlenítse magát tőle. Az alkalmazott grafika többi válfajától (reklám- és propaganda-grafika, bélyeg stb.) elsősorban az különbözteti meg, hogy nem mindenkihez szól, hanem csak kis, baráti vagy rokoni körhöz, s nem törekszik sem anyagi, sem eszmei befolyásra, mint a reklám- és propagandagrafika, hanem *csak egyszerű közlést* tartalmaz.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Fery Antal
Könyvtáros

1975 -9

1021

Gyógyítás az ex libriseken

Az első, orvosi témákkal foglalkozó hazai ex libris kiállítást az egészségügyi világnap alkalmából Debrecenben rendezték. A kiállított tablókon a gyógyítással, az orvossal, a gyógyszertárral kapcsolatos kisgrafikák láthatók. Ezek az alkotások hazai és külföldi művészek munkái. Sokféleképpen mutatják be a gyógyítás tevékenységeit, de valamennyi lap a tulajdonos hivatására utal.

A kiállítás anyaga 153 lapból állt. Ebből 9 lap reprodukció: régi hazai és külföldi orvosok ex libriseinek fényképei. Látható volt: Segesvári István volt debreceni orvosnak, Almási Balogh Pálnak (Széchenyi István egykori orvosa) és a szabadságharc tábori főorvosának, dr. Rózsay Józsefnek lapja.

A hazai és külföldi eredeti grafikai lapok 8 nagy csoportra tagolódnak (Imhoteptől Schweitzerig; orvos, beteg, betegápolás; az orvos küzdelme a halállal; a gyógyítás emblémái; a gyógyítás szakterületei; kutatóorvos; gyógyszerészet; humor a gyógyászatban). E felosztás átfogó képet kívánt adni a gyógyítással foglalkozókról, a gyógyítás mitológiai alakjairól, a gyógyítás szimbolikájáról, úgy, hogy a humor se maradjon ki.

Fery Antal ex librise

A modern hazai lapokról elmondható, hogy alig van közöttük olyan, mely a heraldika elemeit tartalmazza. Ezek a lapok a realista művészetszemléletet hordják magukon.

A kiállítás jobb megértését a rendezők ízléses katalógussal segítették. A kiállított anyagot dr. Semsey Andor válogatta, szakmailag pedig dr. Csányi István orvos ellenőrizte. A kiállítást Lenkey István rendezte. A kiállítás létrejöttéért dr. Törös Béla egészségnevelési csoportvezető főorvost illeti a köszönet.

—*y* —*n*

hogy hűséges és a megtévedt fiatalról, hogy nem egy pillanatra veszítette el az egyensúlyát.

A mai magyar ifjúsági irodalom becsületére l
még átlagos színvonalú alkotásaiban is gyökeresen
vol áll tőle a
gyakorlat e
ra, amelyek
z ifjúságot is
el a kiadó é
fokozott a k
az utóbbi negy-öt esztendő magyar ifjúsági
het érdemlő művekben) egyszerűen nem talál-
n elfogytak volna azok a családi közösségek,
a család nevelő funkciói többé-kevésbé meg-
ısai a teljes, ép és hivatását teljesítő család

égtelenül sok a válás, az új házasság, és sok
bizonyos, hogy a széthulló családok első számú
a az irodalom felfigyel erre, aligha marasztal-

tatisztikai aránytalanságot kérünk számon az
bátortalanságot, amely valóságos és súlyos
ládok gyermekeinek életében vél felfedezni és
ívánom, hogy ezt az egyoldalúságot nemcsak egyes, kimagasló ifjúsági-társadalmi regényeknél látom, hanem jellemzőnek találom egy pár éves időszak egész termésére.)

A konfliktusok forrása azonban a valóságban igen sokféle lehet, és ha az ép családok gyermekeinek életében is előforduló konfliktusokat az irodalom megkerüli, akkor nem csupán az egyoldalúság hibájába esik, de óhatatlanul a könnyebb megoldások iránti vonzódásáról is tanúságot tesz, másszóval egyszerűsít, ha más előjellel is, ami az irodalomban azt jelenti, hogy hamisít.

Ha egyetlen könyvvel kellene jellemeznünk ezt az igényes, ám az előbbiek alapján mégis az egyoldalúság hibájába eső irodalmi vonulatot, akkor leginkább Thiery Árpád *Hosszú szökés* c. regényét idézhetnénk példának.

A könyv hőse, Soma Bálint érzékeny és bonyolult egyéniség. Édesanyja meghalt, apja új házasságot kötött. Bálintnak nincs talaja az új családban, állami gondozásba kerül. A fiú nem tud, de nem is akar beilleszkedni ebbe az új közösségbe, állandóan megszökik, intézetről intézetre vándorol. Szökései hangos és reménytelen tiltakozások: szeretné a világnak, elsősorban természetesen apjának bebizonyítani, hogy méltánytalanság történt vele, az ő helye a családban volna.

Az állandóan magával cipelt Micimackó-kötet az egykori boldog gyerekkor, az elveszett paradicsom jelképe.

A fiú tétova kísérletei, hogy az intézet és a család között más közösségekben találja meg a helyét, eleve kudarcra vannak ítélve, hiszen akikkel alkalomszerűen összehozza a véletlen, maguk is űzött vadak, talajtalan fiatalok vagy magányos öregek, akiket csak rövid időre hozhat közel egymáshoz a meleg közösség utáni vágy. Ezek

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1970 NOV 26

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Fery Antal

gyár.

FERY ANTAL KIÁLLÍTÁSA

1021

A szerencsi nők klubja kiállítást rendez Fery Antal grafikusművész alkotásaiból november 30-án a járási művelődési központban. A kiállítás megnyitását klubfoglalkozással kötik egybe, amelyen részt vesz a művész is. Az érdekes esten a miskolci Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanárai működnek közre.

10 órától este 6 óráig.

Libresszó: Gerő András festőművész kamarakiállítása. Nyitva 1 órától este 8 óráig.

Szocialista Művészetért

1969 MÁR

1021 Fery Antal grafikus

Köszöntjük **FERY ANTAL** grafikusművészt 60. születésnapja alkalmából. Fery Antal ex libriseivel nagyban hozzájárult a magyar kisgrafika nemzetközi hírnevének gyarapításához. Alant: idei BÜÉK-metszetét közöljük

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 NOV 16

Északmagyarország

Fery Antal grafikus-
kiállítása

1021

v. 16., péntek

Fery Antal fametszetei Szerencsen

A szerencsi Bocskai István Gimnázium a hatékonyabb esztétikai nevelés érdekében korszerűen kiegészíti a tantervi lehetőségeket képzőművészeti és népművészeti kiállítások rendezésével. Az iskola modern épületének tágas aulája alkalmas környezet a legigényesebb kiállítás számára is. Most a szerencsi származású Fery Antal grafikusművész fametszeteinek válogatott tárlatával tiszteleg itt művészi útját is meghatározó szülőföldjének.

Az élete hetedik évtizedében járó művész állandó szoros kapcsolatot tart Szerencsel, s a borsodi-zempléni tájjal, emberekkel. Emlékezetes hatású művekben fejezi ki a szűkebb pátriájához való ragaszkodását. Ő készítette a szerencsi gimnázium Bocskai-fejes emblémáját, s méltán központi hely illeti a kiállításon a szerencsi Rákóczi-vár XVII. századi virágkorát idéző nagyméretű linóleummetszetét. (A metszethez egy 1661-es térkép alapján készített mérnöki rekonstrukció szolgált történeti hitelességű mintának.) Kifejező metszettel emlékezett meg a 900 éves jubileumát ünneplő Tokajról, s a monoki Kossuth Lajos emlékműzeumot is megörökítette. A különféle évfordulókra készített emléklapjai az igényes alkalmi grafikai műfaj szép példái. Előszeretettel vonzódik a legszemélyesebb jellegű grafikákhoz: gazdag képzelettel metszi ex libriseit. Egyebek között ő készítette Kodály Zoltán ex librisét is: ennek motívumai — a földet körülölelő lant, s a népballadék énekesmadara — híven jellemzik a könyvek nagy hírű tulajdonosát.

Kedvvel készít egyedi üdvözlőlapokat, könyvjelzőket, művészi naptárillusztrációkat. Sokat merít a népművészet formavilágából. A fekete-fehér technikán kívül hatásosan alkalmazza a színes fametszettechnika változatosabb lehetőségeit is. Különleges a tehetsége a betűmetszéshez — lapjain a szöveg művészileg egyenértékű a képpel.

Fery Antal sajátosan egyéni művészetével nemcsak idehaza, hanem külföldön is megbecsülést vívott ki, a nemzetközi ex libris kiállítások elismert részvevője: Lipcse, Krakkó, Hamburg, Como, Helsingör voltak külföldi sikereinek főbb színhelyei. S díjat nyert a párizsi ex libris kiállításon is. Az idős művész mindig szívesen találkozik a fiatal nemzedékből valókkal. Szerencsi kiállításán a diákok művészettechnikai ismeretének gyarapítására két tárlóban szemléletesen bemutatja a fametszés eszközeit, a nyomódúcok készítési, felhasználási módját is. Ez az iskolai tárlat példásan szolgálja a fő célját, a művészeti nevelést.

BERECZ JÓZSEF

E
az ipari

Nehéz lenne nyomon követni, hogy kitől eredt a gondolat. Ez mind több embert, s mindkét kollektívát magával ragadta, s a két edelényi szövetkezet úgy döntött, a jövő év elejével egyesült erővel, egy fejjel gondolkozva, egyet akarva, az Edelényi járási Építő- és Karbantartó Szövetkezet néven dolgozik tovább. Ez a tovább — mint az egyesüléskor is elhangzott — minden erők egyesítése révén hatékonyabb, s eredményesebb lesz, mint amit bármikor eddig elértek.

Az edelényi építő- és javító kollektíva egyesülése nem véletlen, és nem elszigetelt eset. Az utóbbi hetekben, hónapokban — jó néhány évi stagnálás után — erőteljes belső érlelődési folyamat zajlik le több szövetkezetben. Ez az egyesülési folyamat szoros kapcsolatban van a népgazdaság egészében és a szövetkezeti mozgalomban tapasztalható szükségszerűséggel, tendenciákkal.

Éppen most 25 éve annak, hogy hazánkban kibontakozott a szocialista ipari szövetkezeti mozgalom. Az első szövetkezeteket, de még a jóval később alakultakat is, a kisipari, a kézi munkára épülő termelés jellemezte. A szövetkezeti dolgozók, s vezetők saját gondjaik, s az erősödő közgazdasági gondolkodás alapján felismerték az egyesítések előnyeit. 1951-ben például még száz ktsz működött a megyében. Ma már — a KISZÖV hatáskörében — 48 a számuk. Mondanunk sem kell, hogy az akori ktsz-ek a termelésben és a szolgáltatásban, a gépesítésben, körülményekben messze álltak a mai szövetkezetektől.

A mozgalomban erőteljes koncentráció és szakosítás ment végbe. Többek között a hatvanas évek második felében egy sor szövetkezetből, szövetkezeti részlegből jött létre a Borsod megyei Fodrász Szövetkezet. A ma már több mint 1200 tagú szervezet a női, a férfifodrászat-

---

Kisgyermel

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-[illegible], 340-720
1973 SEP. [illegible]
KÖNYVTÁROS

Fery Antal

1021

Fery Antal fametszete

535

kellett, az új rendelkezés szerint azonban a kö
intézet pecsétjét is a belépési nyilatkozaton. A
adnak a szakmunkástanulók könyv- és könyvt
tervezetet ismertetnek a könyvtár és iskola köz

A szocialista szerződések alapján végzett közös

Az elmúlt két év alatt a 42 Szabó Ervin ker
lista szerződést 26 szakmunkástanuló intézettel
dések közül tizenötöt újítottak meg az 1971—72-
jó együttműködésnek. A munka olyan területek
mint a könyvtárbemutató foglalkozások, a könyvtári művelődési körök szervezése, a rendszeres könyvajánlás, az ajánló bibliográfiák készítése, a kötelező olvasmányok feldolgozása, a szakköri munka és a különféle pályázatokon, tanulmányi versenyeken induló tanulók segítése. A szerződések egy részében találunk olyan vállalásokat is, melyek szerint a kerületi könyvtárak segítenek az intézeti könyvtárak állománygyarapításában, katalógusaik elkészítésében.

1972-ben 13 könyvtár összesen 47 csoportos foglalkozást rendezett kifejezetten az intézetek kérésére. Ezeken több mint 1500 fiatal vett részt. Sok helyen megvitatták — a könyv elolvasása és a színdarab megtekintése után — *Kertész Ákos* Makra c. művét. Népszerűek voltak a fantasztikus irodalomról rendezett viták és az egészségügyi felvilágosító előadások is, melyeket minden esetben külön rendeztek meg a lányoknak és a fiúknak. Soha nem hiányzott az ajánlott könyvek jegyzéke és a könyvtárban,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1973 JAN

Fery Antal

Eredményes, boldog új esztendőt kíván valamennyi szervezett magyar művésznek és művészeti dolgozónak, szakszervezeti tisztségviselőnek és aktivistának

a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének elnöksége

1021

Fery Antal Petőfi Sándort ábrázoló újévi metszete

A Műcsarnokban
deztek „Öt

EGY HÓNAP

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 OKT 14

Szolnok Megyei Néplap
Fery Antal
1021

Műemlékek ex libriseken és kisgrafikákon

Kiállítás a jászberényi városi-járási könyvtárban

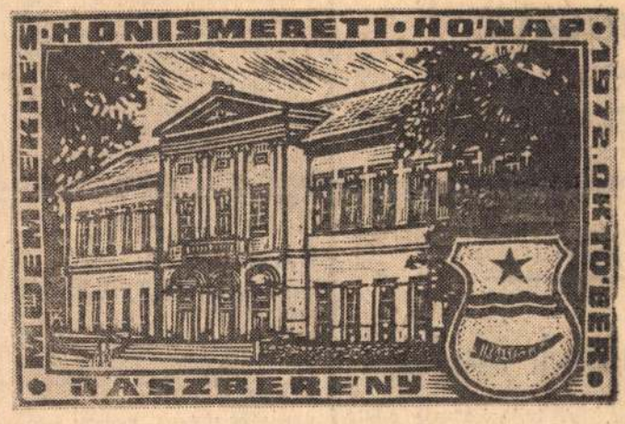
A megyei múzeumi és honismeretti hónap megnyitó ünnepségei során nyílt meg és azóta várja a látogatókat a jászberényi könyvtár immár ötödik kisgrafikai kiállítása.

A kiállításon helyszűke miatt a könyvtár felhívására beérkezett 600 grafikából csupán a legértékesebb 164-et mutatják be a rendezők. Az egyes lapokat az ábrázolt műemlékek korának, építési stílusának megfelelően csoportosították, s így a látogató a sajátos esztétikai élményt nyújtó fametszetek, rézkarcok, linoleummetszetek megtekintése mellett építészettörténeti ismereteit is feleleventheti.

A tárlaton különösen érdekes hatást jelentenek azok „a találkozások", amelyek azonos épületeket ábrázoló lapok egymás mellé kerüléséből adódnak. A nemes grafikai eljárásokban rejlő sokodalú kifejezőkészséget tudjuk érzékelni például Semsey Andor robusztos megfogalmazású fametszetén és Dániel Viktor 5x3 mm nagyságú finom rézkarcán, amelyek egyaránt az egregyi románkori templomot ábrázolják. Érdekes élményt jelent Takács Dezsőnek a pécsi székesegyházat ábrázoló hagyományos felfogású fametszete mellett megtekintenünk a kitűnő szovjet grafikus művész, Anatolij Kalasnyikov elvontabb megfogalmazású, modern törekvéseket kifejezésre juttató puszpángfa metszetét. Számos kisgrafika az ábrázolás tárgyát nézve is szerencsésen egészíti ki egymást. Tempinszky István kitűnő rézmetszetén a zsámbéki templomot láthatjuk, míg a mellette elhelyezett lapon Pápai Éva a templom oroszlános faragványát használta csak fel fametszetű ex librisén. Technikai és stílusbeli változatosságukkal különösen kiemelkednek a középkori várépítészetünket és a budapesti városképeket bemutató grafikák.

Az ábrázolt műemlékek sokszínűségét biztosítja az is, hogy 48 alkotó lapjaiból válogattak a rendezők. Láthatjuk Drahos István ma már ritkán előforduló fametszeteit, Kaveczky Zoltán rézkarcait, Szoboszlai Mata János klisérajzát. A maiak közül a kiállításon felvonult kisgrafikai életünk egész derékhada. Leggazdagabb anyaggal szerepel a képeit tömören szerkesztő, de metszéstechnikájával mégis klasszikus tisztaságú harmóniát biztosító Fery Antal — Sterbenz Károly, Sopron szerelmese, akinek barokkos pompázatú ex librisei és kedves hangulatú családi grafikái sohasem nélkülözik szeretett városának műemlékeit.

A kiállított nagyszámú rézkarc alkotói közül kiemelkednek Csurgói Máté Lajos, a Munkácsy-díjas Nagy Zoltán, Perei Zoltán, s hazai ex libris művészetünk nesztorának, Varga Nándor Lajos érdemes művésznek alkotásai. Érdekes színfoltja a tárlatnak a kolozsvári Képzőművészeti Főiskola tanárának, Feszt Lászlónak — aki egyébként a néhány hétel ezelőtt zárult helsingőri nemzetközi ex libris biennálén második díjat nyert —, többszínű rézkarca, amelyen az egri káptalan kőbe faragott reneszánsz díszítésű pecsétjét örökítette meg. A kis felületeken rejlő sűrített kifejezési lehetőségeket mutatják Diskay Lenke és Stettner Béla Munkácsy-díjas, érdemes művész vérbeli kisgrafikái. Az utóbbinak egyik kellemes ex librisén palackba zárva tanácskoznak egy kirándulás résztvevői, míg a háttérben kialakított egri minaret és Fassola Henrik barokk, kovácsolt vas kapudíszeinek ornamentikája utal aforizmatikus rövidséggel a derűs tanácskozás színhelyére. Szót kell ejtenünk szomszéd, baráti országok kiállító művészeiről is. Andruskó Károly Jugoszláviából, ifj. Feszt László és Vecserka Zsolt Romániából, Pável Simon és Aurél Kailich Csehszlovákiából képviselik a kisgrafika művelőit.

Fery Antal fametszete

Kalasnyikov puszpángfa metszete

A. A.

Cikkünk nyomán

Fegyelmi vizsgálat

A Szolnok megyei labdarúgó szövetség fegyelmi bizottsága cikkünk nyomán vizsgálatot indított a vasárnap lejátszott Cukorgyár—Tiszagyenda megyei II. osztályú labdarúgó-mérkőzés ügyében. Amint megírtuk, az egyik cukorgyári játékos olyan súlyos sérülést szenvedett mérkőzés közben, hogy a kórházba kellett szállítani, ahol műtétet hajtottak végre rajta. Csendes Antal, a fegyelmi bizottság elnöke elmondta, hogy a jövőben minden eszközzel igyekeznek megakadályozni, megelőzni durvaságokat.

A fegyelmi vizsgálat eredményéről — amire egyébként csütörtökön kerül sor — hírt adunk.

LABDARÚGÁS

SZOLNOK MEGYE—BÁCS MEGYE 1:1 (1:1)

Megyei ifjúsági válogattak tornája. Szolnok megye: Bertus — Fajka, Bérczesi, Ragó, Fördős, Kormos, Magyar, Fazekas, Szegedi (Papp), Bán (Herkules), Szabó.

Változatos, küzdelmes mérkőzést vívott a két ifjúsági együttes, a döntetlen eredmény igazságos. G.: Szabó, ill. Botos. Jó: Bertus, Bérczesi, Kormos, Szabó.

Serdülő: Bács—Szolnok 2:1 (0:0).

Az OSC ellen a Damjanich uszodában

A Szolnoki Dózsa vízilabdázói az OB I osztályú bajnokság keretében szombaton délután 17 órakor az orvosegyetemisták ellen szállnak vízbe. A legutóbbi fordulóban az Egri Dózsa ellen elért döntetlen nem számít rossz eredménynek, hiszen a Dózsa kénytelen volt nélkülözni a sérült Pintért. Hasonló eredménnyel az OSC ellen is elégedettek lennének a szurkolók. A bajnokcsapat eddig mindössze két pontot vesztett — az egyiket éppen a Szolnoki Dózsa hozta el Budapestről. A válogatottak egész sorát felvonultató vendégek szereplése különleges élményt ígér. A papírforma ugyan nem a Dózsa mellett szól, ennek ellenére nem tartjuk esélytelennek a szolnokiakat. A csapat Pintérrel kiegészülve még jobb szereplésre képes.

Ezüst és bronz a sakkolimpián

Befejeződött Szkopjéban a sakkolimpia. Az utolsó fordulóban a magyar férfi együttes 2:2 arányú döntetlent ért el az NSZK ellen, míg nagy ellenfele a Szovjetunió 3:1 arányban győzte le a román csapatot. Az olimpiai bajnoki címet a szovjet együttes szerezte meg 42 ponttal, a magyar sakkozók 40,5 pontot szereztek és ez az ezüst érmet jelentette.

A nőknél az utolsó fordulóban: Szovjetunió—Magyarország 1,5:0,5. A verseny végeredménye: 1. Szovjetunió 11,5 pont, 2. Románia 8 pont, 3. Magyarország 8 pont.

Mindkét csapatunk eredménye szép siker!

Hétvégi sportműsor

— SZOMBAT —

Kézilabda. NB I B női. Tisza Cipő—Savaria Cipőgyár, Martfű, 14.30.

Röplabda. MNK elődöntő során a Szolnoki TITÁSZ csapata a Budapesti Spartacus és a Nyíregyházi Spartacus, valamint az MTK ellen lép pályára Nyíregyházán, szombaton és vasárnap.

Sakk. Megyei I. osztályú csb. (utolsó forduló). Karcag

A Szolnoki Állami Gazdaság felvételt hirdet hízósertés, baromfi gondozói munkakörbe. A munkahely a Cukorgyár melletti hizlaldában van. Elsősorban állandó alkalmazásra keresünk dolgozókat. Felvételre a piroskai üzemegység vezetőjénél lehet jelentkezni.

Azonnali belépéssel felveszünk érettségivel rendelkező férfi munkaerőt. Kereskedelmi szakközépiskolások előnyben. Cím: Szolnok—Békés megyei Élelmiszer Vegyiáru Nagykereskedelmi Vállalat. Szolnok, Rékasi úti irodaház. Jelentkezés: a személyzeti vezetőnél.

Szolnoki Patyolat Vállalat felvételre keres gyakorlattal és hegesztővizsgával rendelkező lakatos szakmunkást TMK-munkakör betöltésére. Érdeklődni: Szolnok, Mártírok útja 19.

16 évet betöltött lányokat szövőnek és csévelőnek felvesz a PTM angyalföldi szövőgyára. A betanulási idő szövőnőnek 8 hét, csévelőnek 3 hét. Ez idő alatt kb. havi 1050,— Ft bruttó fizetést, és napi egy forintért ebédet biztosítunk, lakást minimális térítés mellett adunk. Jelentkezés írásban a gyár munkaerőgazdálkodásán, Budapest, XIII., Szekszárdi u. 19—25.

Közlekedési Építő Vállalat szolnoki főépítésvezetősége cserépkályha fűtéséhez nyugdíjas férfi munkaerőt vesz fel. — Jelentkezés: Szolnok, Rákóczi u. 6.

A Lőrinczi Fonó felvételt hirdet 15 éven felüli lányok részére! A betanulási idő: 1 hónap, kereset 1700—2100 Ft — a betanulási idő után. Vidéki lányok részére szállást biztosítunk. Cím: PIV Lőrinczi Gyár, Budapest XVIII., Gyömrői út 85—91.

Az Április 4 Gépgyár ürményesi gyáregysége 44 órás munkaidővel esztergályos, elektroműszerész, villanyszerelő szakmunkásokat alkalmaz. Jelentkezés személyesen a gyáregység munkaügyi csoportjánál.

Azonnali belépéssel húsipari szakmunkásokat, férfi és női segédmunkásokat veszünk fel. Szolnok megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat munkaügyi osztály. Szolnok, Vágóhíd u. 70

Kötelki AFÉSZ 1. sz. italboltjába szakképzett vezetőt keres azonnali belépéssel. Pályzatot írásban vagy személyesen a központi irodába kéri az igazgatóság.

Azonnali belépéssel élelmiszeripari technikust, valamint egyéb érettségivel rendelkező férfi munkavállalókat veszünk fel raktárosi munkakörbe. Jelentkezni lehet: Szolnok megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat személyzeti vezetőnél, Szolnok, Vágóhíd u. 70. szám.

Apróhirde

INGATLAN:

KÉT családnak is alkalmas lakóház beköltözhetően sürgősen eladó. Kisújszállás. Felszabadulás u.

SZOLNOK, T u. 10. sz. eladó, azonna tözhetően.

KÉTSZOBÁS költözhetően 200 négyszö

Fery Antal grafikus 1021 műven.

Az ex libris történetéből

Különleges utazás időben és térben

Hány ex libris gyűjtő lehet a világon? Kevesebb mint bélyeggyűjtő. A filatelistákat beárazott katalógusok segítik az eligazodásban. A könyvjegy barátai, a kisgrafika szerelmesei azonban csak művészi érzékükre támaszkodhatnak.

— Ön mióta foglalkozik ezzel a „műfajjal"?

— A grafikával meglehetősen régen, az ex librisszel pedig 15—16 esztendeje.

— Hány lapból áll a teljes készlete?

— Körülbelül 15 000-ből. Ez a szám nem különösebben nagy, ha meggondoljuk, hogy *Berei Soó Rezső*, a botanika professzora, több mint 80 000-es gyűjteményt ajándékozott az *Iparművészeti Múzeumnak*.

— Beszélgetőtársunk: dr. Semsey Andor — jogász. Az ön véleménye szerint mi az, ami egy tudós vagy egy tisztviselő, de bárki más érdeklődését e terület felé fordíthatja?

— Három tényező: az esztétikai élmény igénye, a kiterjedt gyűjtéssel együtt járó emberi kapcsolatteremtés öröme és nem utolsósorban — a *könyv szeretete*.

— Tulajdonképpen mi is az ex libris? Mit jelent ez a kifejezés?

— Latinból magyarra fordítva: „könyvei közül való, könyveiből" a jelentése. Ehhez a nyomaton rendszerint egy személy vagy egy testületnév csatlakozik. Az ex libris vagy könyvjegy ma grafikai technikával készített nyomatot jelent.

— A Művészeti Lexikon meghatározása szerint az „ex libris a könyv tulajdonosának nevét . . . tartalmazó grafika, amelyet a kötés vagy a borító belső táblájára ragasztanak."

— Kiegészítésre szorul ez a summázat. Mindenekelőtt: a mai grafikai ex librisnek érdekes *előzményei* voltak. A legkorábbi talán az a fajansz plakett, amely az egyiptomi *Tel el Amarnában* került elő és *II. Amenhotep* fáraó „könyvtulajdonát" jelzi. Meg kell említenünk az úgynevezett *super ex libriseket* is. Ezek a kötéstáblák külső felületére nyomott, préselt betűjegyek vagy címerek voltak. A mai könyvjegy közvetlen előde a nyomdászattal együtt született és tulajdonképpen a nyomtatott könyv évszázados kíséretében vált azzá, ami.

— Első mesterei?

— Kezdeti korszakában is melléállltak a legnagyobbak: *Dürer, Holbein, Jost Aman, Hans Baldung Grien*. Fejlődése nem csupán a grafikai technikák lehetőségeit, változásait tükrözi, hanem a művészeti stílusok sorát is a barokkon, a rokokón, az empire-on, a biedermeieren keresztül — *Picassóig, Cocteau-ig*.

— Mit tudunk a magyar ex libris „őstörténetéről"?

— A gyökerek a XVI. századig nyúlnak vissza. Az első, vagy legalább is amit ma elsőként tartunk számon, egy pozsonyi polgár: *Teilnkes János* könyvjegye volt a XVI. század első negyedéből. Feltehetőleg Dürer tanítványának, az egyik *Behamnak* metszetét használta. Volt ex librise a magyar történelemből jól ismert *Werbőczi Istvánnak, Bártfa város plébániakönyvtárának* és ez a sorozat töretlenül folytatódik *Amade Lászlón, Batthyány Ignácon, Klimó Györgyön, Széchényi Ferencen át almási Balogh Pálig*, vagy *Kossuth Lajos* emlék ex libriséig. Következésképpen nem csupán művészi értéke van egy-egy ilyen nyomatnak, hanem *művelődéstörténeti jelentést* is hordoz. A grafikum mögött mindig könyv, könyvtár *volt*, tehát az irodalmi műveltség, az olvasási kultúra emléke is egy-egy régi ex libris.

— Miért került ebben a megállapításban különös hangsúly a voltra?

— Ma a helyzet az, ahogy egyik gyűjtőtársam szellemesen megfogalmazta, hogy *vannak könyvgyűjtemények ex libris nélkül és vannak ex librisek könyvtárak nélkül*.

— Vagyis a könyv és a könyvjegy elvált egymástól. Az ex libris éppen olyan sajátszerű gyűjtési objektummá lett, mint mondjuk a bélyeg vagy a gyufacímke.

— Sajnos, igen. Úgy vélem azonban, hogy ismét egymásra kell találniuk. Az *ünnepi könyhét* mindig jó alkalom az ex libris „funkcionális" megújulására is.

— Ön gyűjt könyvet, és beragasztja saját könyvjegyét?

— Természetesen. Van egy sok szeretettel, gonddal összeszedett Balaton-anyagom és érdekelnek a művészeti illusztrációval díszített kötetek is. Mindez nem zárja ki az ex libris kisgrafikaként való önálló életének lehetőségét. Nekem magyar, lengyel, spanyol, litván, orosz, ukrán, katalán stb. művészektől több mint 100 saját ex librisem van. Ez a „tőkém", amit a csere során „kamatoztatok".

— Hogyan juthatunk hozzá ilyen csereanyaghoz? Pontosabban: hol és hogyan készíthetünk magunknak ex librist?

— Grafikusaink között európai hírű ex-libris művészek vannak, akik feltétlen urai a műfaj sajátos követelményeinek. Egy fa- vagy linóleummetszetnek, nyomódúcnak az ára átlagban 500 forint, ehhez járul még a sokszorosítás nyomdaköltsége: 100 forint. Azt mondhatjuk tehát, hogy mintegy 600 forintért 1000 darab saját névre szóló, művészi értékű kisgrafikai laphoz juthatunk. Ha könyveinket elláttuk a tulajdonjegyünkkel, következhet a csere.

— Van-e valami sajátos technikája az ex libris gyűjtésnek?

— Én csak egy szabályt tudok a magam gyakorlatából: *a mérsékletet*. „Mindent" nem lehet összegyűjteni, mert elöntene az anyag. Ki kell alakítani tehát egy sajátos, egyénileg kedves területet és ezen a parcellán belül kell berendezkedni. Mint a bélyeggyűjtők, specializálódhatunk mi is egy-egy *országra*. Gyűjthetünk például cseh vagy lengyel lapokat. A földrajzi határokat időbeliekkel is kiegészíthetjük. A *régi magyar* ex libris összegyűjtése például tudományos szempontból is nagy értékű munka lenne, de magánember aligha birkózhat meg ezzel a feladattal. Sok örömöt kínál a *különböző grafikai technikákra* alapított gyűjtemények szervezése is.

— A bélyeggyűjtők között sok a motívumvadász: az állat-, növény- vagy éppen űrhajós-specialista.

— Az ex librist is lehet témakörök, vagy motívumok szerint gyűjteni. Csak egy, de klasszikus példát szeretnék említeni: közismert nálunk a lengyel mondás: *„Polak Wegier dwa bratanki, tak do szabli, jak do szklanki!"*, vagyis: magyar—lengyel testvérbarát, kard és pohár közt egyaránt. A lengyelországi *Tarnow* városában (ahol Bem apó született s ahol a tanácselnök szobájának falát Petőfi Sándor képe díszíti) él *Lippóczy Norbert*, a magyar születésű gazdamérnök. Közel 800 darabból álló ex libris gyűjteményét, amelynek témája a *szőlő és a bor*, 1969-ben adományozta a *Magyar Mezőgazdasági Múzeumnak*.

Hogy mi a motívumgyűjtés, erről Lippóczy így vall: *„Az ex libris gyűjtés különleges élmény, képzeletbeli utazás időben és térben . . . Egy gyűjtemény, de különösen egy speciális témát felölelő kollekció a gyűjtő szellemvilágába enged betekinteni, feltárja azt, amiben él és ami őt élteti . . . A gyűjtő ma szülőföldjétől messze — a tradicionálisan testvéri Lengyelországban él — ott teremtett magának egy miniatűr szőlővilágot, metszetekből, könyvekből, ex librisekből és egyéb apróságokból."*

— A szép példát kínáló vallomás után vessünk egy pillantást a megvalósítás lehetőségeire.

— Magyarországon mintegy **300 ex** libris gyűjtőt tart számon a *Kisgrafika Barátok Köre*. (Titkárság: 1026 Budapest, Júlia utca 2/c.) A tagok rendszeresen kapják a *Galambos Ferenc* gondos szerkesztésében készülő *Kisgrafikai Értesítőt*, amely szaktanácsokkal szolgál és beszámol a cserelehetőségekről.

— A közeljövőben milyen eseménye lesz a magyar ex libris életnek?

EX LIBRIS A.SEMSEY

— Vidéki városaink könyvtárainak *(Eger, Szeged, Szentes, Szolnok, Csongrád, Hajdúszoboszló stb.)* érdeklődése következtében rendszeresen követik egymást a kiállítások. A közeljövőben *Jászberényben* mutatjuk be egy szovjet grafikusművész: *Goljakovszki* ex libris anyagát; jelen leszünk a *debreceni virágkarnevál*on is a virágmotívumú ex librisek sorozatával. Ősszel a jugoszláviai *Bledben* össze a FISAE, az ex libris barátok egyesületeinek nemzetközi szövetsége. Ezen a kongresszuson mint második alelnök képviselem majd a magyar kisgrafika ügyét.

Bélley Pál

(Az illusztrációk — a közlés sorrendjében — Ery Antal, Józsa János, Kopasz Márta, Trocsányi Marian József magyar, Anatolij Kalasnyikov szovjet és Antoni Gelabert spanyol grafikusok fametszetei.)

ecsapja

ezető. Az anyagmegrendeléstől a termék kibocsátásáig a csoportvezetők dolga a vezetés. S közben: maguk is munkapad mellett dolgoznak.

Miért veszekednének?

A termelés emberi tényezőinek részletes vizsgálatára még nem került sor. Néhány, sebtében feljegyzett mondat adakozott szolgáltat talán ehhez.

— *Csak nem tolok ki a barátommal!* — mondja az esztergályos, és levesz még néhány mikront a tárcsából. Régen — a elnézte a meós — a szomszéd műhelyben reszelgette a felesleget a szerszámkészítő.

— *Velem miért veszekednének?* — sodálkozik a meós. — Gyártás közben csak akkor veszem kézbe a félkészterméket, ha megkér valaki, hogy mikroszkóppal, speciális műszerekkel mérem be.

A mérés eredményét közli ilyenkor. Hogy rossz-e, vagy jó a darab, az a szakmunkás felelőssége.

— *Dehogy engedném ki rossz illesztésekkel!* — állítja a szerelő. És inkább még egyszer végig-„lámpáz" minden forrasztást, minden vezetéket. A betegellenőrző készülék üzembe helyezése is gyakran az ő dolga. A kórházakban látja, milyen fontos, hogy pontosan regisztrálják a műszerek a nagy beteg szívműködését, hőmérsékletét, légzését.

Még egy adatot feljegyez az újságíró: *az önellenőrzés bevezetése óta 0,5-ről* (ezt is megirigyelhetné nem egy vállalat!) *0,15-re esett vissza a selejtszázalék.*

Egy mulatságos történetet is hallottunk a Medicorban:

„Dear Mr. Beke Brigad! — kezdődik a *Brazíliában* feladott levél, melyben a vásárló köszönetet mond külön is a kiváló műszerekért Mr. Beke Brigadnak — azaz, Béke brigád „úrnak" —, aki nevével garantálta a készülék minőségét a műbizonylatban. A Béke brigád tagjai egyébként — *asszonyok.*

Vincze Péter

SAJTÓFIGYELŐ
MŰSZAKI MUNKÁRÓ
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Magyar Hirlap
1974 JÚN - 3

Fóru

Szép
ma
vasár
tató-n
köszö
dalom
kor a
eredm
vekvé
a felh
életnek.

A jól végzett munka elismerése szocializmust építő társadalmunkban természetes jelenség. Az idén mégis különös jelentőségű volt a pedagógusok kitüntetése — több okból. A mostani volt az első teljes tanév, amely az oktatáspolitikai párthatározat végrehajtásának a jegyében telt el. Az iskoláknak, a pedagógusoknak a művelődési anyag robbanásszerű növekedéséből eredő tennivalók elvégzése mellett meg kellett kezdeniük a közoktatás korszerűsítését célzó munkálatokat is.

Az első intézkedések kedvező hatása az iskolákban máris érzékelhető. A tananyagcsökkentés például — állapította meg a Művelődésügyi Minisztérium irányításával végzett, nemrég befejezett vizsgálat — könnyítette a tanulók munkáját, csökkent a lexikális, a verbális ismeretek mennyisége. A tanítási órákon nagyobbak a lehetőségek a legfontosabb ismeretek sokoldalú elsajátíttatására, a képességek és készségek fejlesztésére. Jobban előtérbe kerül a tanulói tevékenység megszervezése: a csoportmunka, a könyvek és a könyvtár használata, a tanuló kísérleti és manipulációs eszközök alkalmazása. Ennek eredményeként kedvezőbben alakult a bukások száma, csökkent a diákok otthoni elfoglaltsága — már ami a feladott lecke mennyiségét illeti.

A tananyag csökkentése, akár a tantervek módosítása vagy más, az iskolai munkát érintő hasonló intézkedés, csupán kis része a közoktatás korszerűsítésének. A nagyobb munka még ezután következik. A pedagógusok többsége — ismerve a feladatok nagyságát — lelkiismeretes munkával, helytállással tanúsítja, hogy minden tekintetben megfelel az új, magasabb követelményeknek.

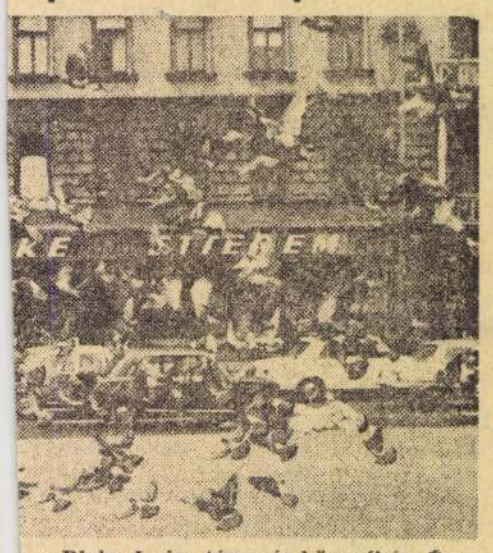
Am, a nagyarányú korszerűsítési munkálatok kedvezőtlen jelenségeket is felszínre hoztak. Ezek egyike a pedagógusokat közvetlenül érinti: ebben a tanévben tovább növekedett igénybevételük, elfoglaltságuk az iskolán belül és a társadalmi élet egyéb területein. A tényt az említett vizsgálat is megállapította, ilyenformán nem véletlen, hogy a Művelődésügyi Minisztérium a következő tanév egyik központi feladatának a pedagógusokra nehezedő terhek csökkentését tartja.

A társadalom a pedagógusok fokozott megbecsülésének már eddig is számtalanszor tanújelét adta. Talán elég utalni a legutóbbi fizetésemelésre, vagy az élet- és munkakörülményeik javítására hozott intézkedésekre. Ezek sorát gazdagítja az a nemrég született kormányhatározat is, amely a pedagóguskitüntetésekkel együttjáró díjazás felemeléséről, s új pedagógiai díj alapításáról intézkedett.

A törődés, a jó munka elismerése azonban nem lehet csupán a központi szervek feladata. Valamennyien sokat tehetünk, s kell is, hogy tegyünk a pedagógusok megbecsüléséért. Egész éven át, tanévben és vakációban.

Rehák Ferenc

ép — Budapesten

a Blaha Lujza téren és környékén. Éppözül sokan szeretettel etetik a madarakat, ájáról az etetés elhullajtott „eredményéi"
(Vahl Ottó felv.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1971 APR -2 1

Pest M H
Fery Antal grafikus

Kossuth arcképe fametszeten

Kossuth Lajost ábrázoló fametszettel ajándékozta meg *Fery Antal* grafikus a ceglédi Turini százas küldöttség baráti körét. A metszetet a ceglédi Kossuth-beszéd elhangzásának 125. évfordulójára készítette.

A Kossuth Múzeum a grafikai alkotást a hamarosan sorra kerülő *Táncsics-emlékünnepségen* mutatja be.

telekkel
kőrös II.
3.

obb meny-
fehérhajú
mag. húsz
malac. 6
os süldő.
bika és
répamag.
u. 11.

ozpontjában
ely. építési
építési

házrész eladó. Érdeklődni: X. ker. Hungária u. 1.

Boxerkölykök eladók. Nagykőrös III. ker. Zápor u. 2.

3 db süldő eladó. Nagykőrös IV. ker. Arany János u. 42.

2 db. 2 éves kanca csikó eladó. Pilis, Jókai u. 34.

Hétezret futott MZ 250 szóló motorkerék-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JAN

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Fery Antal

1021

Fery Antal fametszete

szükség. Véleményem szerint

Borsodi tervek

A két kérdésre Borsodban két funkcionáriustól kértünk és kapt

TAKÁCS GÁBOR, a zenepedag sod megyei szb-titkára:

— Az év elején szeretnénk az sod megyét felmérni, felderíten ként fellelhető fonákságokat, amel művész Szakszervezet és a Pedagó szervezete egymásmellettiségéből, gozatos iskolákban tanító zene

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 AUG

KÖNYVTÁROS
Budapest

Fery Antal

1021

Fery Antal fametszete

a problémaérzékeny elemzés tanulmányo-

k”

…ob
… Károlyt átdolgozó *Régi magyarországi nyomtatványok* első kötete tavaly került ki a sajtó alól, a következő munkában van. Az 1712—1920 esztendők könyvészeteit, melyek az antikváriumokban régóta hiánycikkek, a Széchényi Könyvtár hasonmás sorozatban újra kiadta. Eléggé előrehaladott állapotban van az 1921—44 évek nyomtatványainak szakosított feldolgozása is, a felszabadulás utáni időről pedig minden igényt kielégítő kumulációk állnak ren-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1972 MÁR -1

KÖNYVTÁROS

Fery Antal
1021

Fery Antal ex librise

— újabb eredmények és tapasztalatok a kézi lyukkártyák alkalmazásában,

— a hazai számítógépes dokumentáció problematikája és irányai,

— a műszaki és a szakszervezeti könyvtárak együttműködésének kérdései:

A JÓ EGÉSZSÉG KÖNYVEI

ismeretterjesztő könyvre hívja föl a figyelmet az ajánló bibliográfia, amelyet Adonyi Máté György állított össze, és az Egészségügyi Minisztérium Egészségügyi Felvilágositó Központja, valamint a Pest megyei Egészségnevelési Csoport adott ki 1972-ben. A 20 000 példányban megjelentetett, annotált bibliográfiát a kiadó a megyei tanácsok egészségügyi osztálya mellett működő megyei egészségnevelési csoportok között osztja szét, ezért a füzet iránt érdeklődő könyvtárak is hozzájuk forduljanak példányokért. A bibliográfiát a kibocsátók elsősorban a körzeti és az üzemi orvosoknak, az egészségügyi ismeretterjesztő előadóknak, a beteggondozóknak, vöröskeresztes aktivistáknak ajánlják. A felsorolt művek többsége az elmúlt 12 év során jelent meg, egy részük tehát csak a könyvtárakban lelhető fel. Az annotációk, melyek részben az Új Könyvek recenzióinak felhasználásával készültek, azt is megmondják, hogy az adott mű melyolvasóréteg számára ajánlható.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 MÁJ 16

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok

Fery Antal grafikus

Írók, festők portréi fametszeten

1021

Fery Antal kiállítása

A talán legtermékenyebb, leggyakrabban kiállító hazai ex libris alkotónk sokszínű munkásságából a *jászberényi városi-járási könyvtár kiállítása* a művész ex libris-portréit, emléklapjait mutatja be.

A Szerencsi Cukorgyár egykori bádogossegédjének tehetségére az 1920-as évek közepén figyeltek fel. A gyár ösztöndíjasaként rövidesen a budapesti Iparművészeti Főiskolára került. A főiskolán a többi grafikai műfaj mellett megismerkedett a fametszéssel is, amelynek anyagszerűsége, munkás kézművességhez tartozó kapcsolata különösen közel került hozzá. Első ex libriseit 1935-ben alkotta, 1939-től kizárólag csak fametszetben dolgozik. Ex libriseinek, *alkalmi grafikáinak száma meghaladja az 1000-et*, ebből mintegy kilencven jeles személyiségek portréit ábrázolja.

A nehezen munkálható fa nem jelent könnyű feladatot az arcképábrázolásban. Általában régi képek alapján kell a művésznek újrafogalmazni egyénien a portrét, hogy az sajátos jellemrajza, az ismert képnél többet — újat mondó művészi alkotássá váljék. A magyar művészetben a reneszánsz a portré bölcsője, különösen a sírkőplasztikában volt általános a portrészerű ábrázolás. *Fery Antal* forrásként is bátran nyúl ezekhez a legrégebbi hagyományokhoz: *Dobó István* sírkövének klaszszikus tisztaságú fametszetű ábrázolásával sikerül új hatásokat elérnie. A művész mondanivalójának s az ábrázolt személyiségeknek megfelelően metszetein egyébként különféle technikai megoldásokat alkalmaz. Általában a tiszta vonalas technika felé hajlik, de gyakran alkalmazza a festői tónusokat keltő szemcsézó megoldást. A történelmi személyiségeket ábrázoló portréi közül kitűnnek *Gutenberg, Mátyás király, Bocskai István, Körösi Csoma Sándor, Széchenyi István, Kossuth Lajos* arcképei.

Változatos képet nyújtanak a nagy számban bemutatott művész- és íróportrék is. „A *Van Goghot* ábrázoló ex libris a róla elnevezett múzeum rendelte meg: a lapot a múzeum könyvtárának kötetebe ragasztják. A metszet Van Gogh önportréit alkotja újra, sikerülten ültetve át a fametszetbe Van Gogh festészetének sítlusjegyeit, expresszionista lobogását.

Hazai íróink szinte teljes létszámmal jelennek meg előttünk a kiállításon: *Tinódi Lantos Sebestyéntől Batsányiig, Csokonaiig, Petőfitől József Attiláig, Váci Mihályig, Berda József* — a lakatosból lett Baumgarten — majd József Attila-díjas költő — képmását többször metszette fába. A költő Fery Antal baráti köréhez tartozott: rokonvonások, ember- és természetszeretet, a terített asztal örömeinek értékelése hozták létre ezt a barátságot, melynek dokumentumai a Berda-ex libris és -emléklap.

A sikerült portrék kapcsán végezetül Fery Antal még egy jellemzőjéről kell szólnunk. Az arcképek köré elhelyezett feliratok, ornamentikák művészi megoldásáról.

Fery Antal négy évtizedes grafikusi múlttal ma is fiatalos lendülettel dolgozik. Mint ahogy egyik önarcképének mottója mondja: „60 éves lettem én, ifjúságom kezdetén!" Immár harmadik éve ő készíti a szolnoki könyvudvar ex librisét is.

Arató Antal

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP
Szolnok

Kosárlabda eredmények

Megyénk NB III-as és megyei bajnokságban szereplő férfi és női csapatainak legutóbbi eredményei: Az NB III Délkeleti csoportjában a nőknél Mezőberényben, szabadtéren két veretlen együttes, a Mezőberényi Sp. és a Szolnoki MÁV találkozott. Az első félidő végén még a MÁV vezetett 1 ponttal. A második félidő 14. percében a szolnokiak kezdő ötöse kipontozódott, és így a mezőberényiek jutottak vezetéshez, amit végig meg is tudtak tartani.

NB III férfi: Mezőtúr—Szegedi ÉF 45:88, Kisújszállás—Karcag 37:86, Gyula—Karcag 52:64, Kisújszállás—Kecskemét 51:59, Mezőtúr—Szarvas 55:79, Karcag—Szegedi Postás 69:57, Szegedi ÉF—Kisújszállás 81:55. NB III női: Szolnoki MTE II—Hódmezővásárhely 32:66, Szolnoki MÁV—Törökszentmiklós 87:33, Kisújszállás—Kecskeméti SC III. 34:40, Karcag—Szegedi OTE 45:51, Hódmezővásárhely—Kisújszállás 99:50, Mezőberény—Szolnoki MÁV 63:50.

Megyei bajnokság férfi: Jászberényi Lehel SC—Törökszentmiklósi Gimnázium 78:41, Kunszentmártoni TE—Szo. Olajbányász II 47:26, Karcag MG.—Karcagi Gimnázium 86:70, Megyei női: Jászberényi Tanítóképző—Törökszentmiklósi Gimnázium 23:32.

Egészségügyi sportnapok

A karcagiak bizonyultak a legjobbnak

Az Orvos Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete megyei elnöksége Szolnokon rendezte meg a III. megyei egészségügyi sportnapokat. Az egészségügyi szakiskola szépen gondozott sportudvarán tíz versenyszámban mérték össze tudásukat a megye egészségügyi intézményeinek női és férfi dolgozói.

Eredmények. Röplabda, női: 1. Egészségügyi Szakiskola, Szolnok; férfi: 1. Karcagi Kórház. Kosárlabda, női: 1. Egészségügyi szakiskola, Szolnok; férfi: 1. Hetényi G. megyei kórház. Kézilabda női: 1. Egészségügyi Szakiskola, Szolnok. Kispályás labdarúgás, női: 1. Hetényi G. megyei kórház; férfi: 1. Karcagi kórház. Kötélhúzás, női: 1. Hetényi G. megyei kórház; férfi: 1. Karcagi kórház. Összetett ügyességi verseny, női: 1. Egészségügyi szakiskola, Szolnok; férfi: 1. Karcagi kórház.

Egyéni sportágak: sakk női: (13 induló): 1. Szabó T. (Karcagi kórház), férfi: 1. dr. Varga S. (Karcagi kórház). Tollaslabda, női: 1. Szentirmai G.-né (tbc-gyógyintézet, Szolnok), férfi: 1. dr Füzfői B. (Karcagi kórház), asztalitenisz, női (16): 1. Orgóvány C. (Egészségügyi Szakiskola, Sz.). Férfi: 1. Eperjesi M. (Karcagi kórház). Kötélmászás, női (8 induló): 1. Králik Zs. (Egészségügyi Szakisk., Sz.), férfi: 1. Eperjesi M. (Karcagi k.).

Az összetett pontversenyben a karcagi kórház került az első helyre, így az Orvos Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete megyei bizottságának vándorserlegét ők vehették át egy évre. 2 Hetényi Géza megyei kórház, 3. Egészségügyi Szakiskola, Szolnok, 4. Megyei tbc-gyógyintézet, 5. Szolnok városi alapszervezet, 6. Fogtechnikai Vállalat, Szolnok.

INGATLAN

BEKÖLTÖZHETŐEN eladó kis családi ház fizetési kedvezménnyel is. Szolnok, Rozmaring u. 8. (udvarban).

KÉTSZOBÁS, kertes, családi ház jószágtartásra alkalmas, beköltözhetően eladó. Szolnok, Tulipán u. 19.

AZONNAL beköltözhető nagyméretű szövetkezeti lakás eladó, ugyanott lengyel lakószobabútor. Szolnok, Kun Béla krt. 5. fszt. 7. Érdeklődni esti órákban.

NAGYMÉRETŰ családi ház beköltözhetően eladó. Szolnok, Sallai Imre u. 13.

ELADÓ Cserkeszőllőn Dékány dűlőben fürdőhöz közel 585 négyszögöl szőlő. Érdeklődni: Hegedűsné, Kunszentmárton, Mátyás kir. u. 15.

ELADÓ 8 szögöl jó gyümölcsös teljes fels ugyanott e ping gázlá lackkal egy lédtől 7 km falu. Boly 23. Madari

CSALÁDI költözhetően Szolnok, 10. Tanács mögött.

MÁSFÉLS OTP-s lakás adnám kés OTP átv Szolnok, K krt. 1. IX.

SZOLNOK jában, Kút négyszobás, félkomfortos beköltözhető adó, vállala

GÉPJÁ

FÉLÉVE vizsgázott csis Pannóni Kisújszállás, u. 14/a.

Dolgo alkalm

Azonnali belépéssel húsipari szakmunkásokat, hússzállító gépkocsikísérőket, valamint férfi és női segédmunkásokat és irodai takarítókat veszünk fel. Jelentkezni lehet: Szolnok megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat, munkaügyi osztályán, Szolnok, Vágóhíd u. 70.

A Szolnok megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat — Szolnok, Vágóhíd u. 70. — azonnali belépéssel értékkönyvelőt, érettségizett adminisztrátort, gyors- és gépírót vesz fel. Jelentkezni lehet a személyzeti vezetőnél.

A TIGÁZ Szolnok megyei

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 MÁJ 3
Napló (Veszprém)
Fery Antal
1021

Batsányi haza fogalmától a szocialista integrációig

A költő halálának 130. évfordulójára

Amikor a linzi száműzött 1845-ben — ma 130 éve — lehunyta szemét, idehaza már érlelődtek a polgári demokratikus forradalom erői, amelyeket oly sokáig gúzsba kötött a társadalmi elmaradottságunk, a politikai és ideológiai reakció. Küszöbön állott a nagy történelmi fordulat, ennek nyitánya a magyar jakobinusok XVIII. század végi mozgalma volt. S készülődtek már az 1848-as jakobinusok is — élen Petőfivel, az új „Látó"-val —, hogy a forradalmi cselekvés útjára lépjenek. És Marx un. „Párizsi kéziratok" c. művével (1843—45) elkezdődött a marxizmus alapjainak kidolgozása. A kapitalizmus a nyugati államokban kialakulásának első fázisában volt.

Fery Antal fametszete

Batsányi János kétszer szenvedett várfogságot forradalmi elveiért, végül gyötrelmes számkivetettségre kárhoztatta: a felsőausztriai Linz városába internálta az elnyomó és gyanakvó osztrák hatalom. Ebben az elszigeteltségben alkotóerejében megbénítva — élt 1816-tól haláláig, s ragyogó indulása után elnehezedett a magyar sors és az emberiség nagy kérdéseivel viaskodó költészete. Progresszív tevékenysége főként életének felívelő első szakaszára esik.

A fiatal Batsányi *Bessenyei György* hatása alatt indult a magyar felvilágosodás radikális szakaszában, s szemléletét a korszerű magyar és nemzetközi problematika felé való közeledés formálta. A hazafias-politikus költészetében az időszerű és konkrét elemeket ragadja meg; hazaszeretetét felvilágosult, humanista tartalom és a nemzetköziség gondolata hatja át. Írói programját a *Levél Szentjóbi Szabó László* című versében (1792) foglalja össze:

„Emberiség nélkül nincs érdem: s nincs haza nélkül Emberség. — Haza! szívemnek bálványa! tenéked Szentelem én magam..."

Így fogalmazta meg forradalmár költőnk a haza és az emberiség eszméinek kapcsolatát. Nemcsak útmutató volt korának életproblémái között, hanem előremutató is: mint „Látó", próféta-költő nemegyszer olyan elvi magasságokba emelkedik, hogy mondanivalói ma is időszerűek. A nagy francia forradalomról azt írja, hogy a népek együttéreznek *„ezzel a nagy, minden emberi lelket jogosan felzaklató, világraszóló eseménnyel"...*

A haza és az emberiség eszmei egysége már a francia forradalom idején jött létre. Ha végigkísérjük a fejlődés főbb irányait irodalmunkban, szembetűnő jelenség, hogy nagy költőink, íróink az egyetemes haladás követelményeihez mérték a nemzeti szempontokat: *otthon voltak nemcsak a haza, de a nagyvilág gondolati áramkörében is.*

A kialakuló kapitalizmus természetszerűen létrehozta a nagyüzemi proletariátust. Ennek a megjelenése és egyre tudatosabbá váló osztályharca jelentős változást hozott a polgári nemzetköziség értelmezésében, mint ahogy a tartalma, jelentés—árnyalata módosult, koronként változott az új, konkrét történelmi viszonyok között is. A Kommunista Kiáltványban (1848) jut kifejezésre a munkásmozgalom nemzetközi jellege. („Világ proletárjai egyesüljetek!") Napjainkban a proletár internacionalizmus legfontosabb összetevője *a szocialista testvéri államok politikai, gazdasági, kulturális és katonai együttműködése, integrációja.*

A hazaszeretet a társadalmi tudat egyik fontos eleme, a szocialista tartalmat a nemzet és nemzetköziség elméleti és gyakorlati dialektikus egysége adja meg. **Marton László**

PA

EKOZTATÓJA

Megjelenik kéthavonta

a címer alkotásáról

Pápa Város Tanácsa az 1006/1974. (II. 22.) sz. MT határozat 1. §-ában kapott felhatalmazás alapján a város címerének megalkotásával és használatának rendjével kapcsolatos kérdéseket a következőképpen szabályozza.

Pápa város címere

1. §.

A címer leírása

A címer függőlegesen két egyenlő mezőre osztott kék—piros alapszínű pajzs.

A címerben egy ezüst-fehér nyitott könyvben vörös csillag helyezkedik el, amely felett óarany-barna törzzsel zöld színű fa van. A címer alsó felének két oldalán aranyszínű barokk díszítés szimmetrikusan fogja közre a fogaskereket.

A városi címer használatának köre

2. §.

1. A város címere kizárólag díszítő és utaló jelképként használható fel az alábbi esetekben:

a) a város kék színű zászlaján;

b) a városi tanácsház tanácskozó termeiben, házasságkötő

választói névjegyzék

öki Tanácsa *1975. június 15-re kiselők általános választását.* A vá- elkészült az ideiglenes választói egyzéket nem külön összeírással, rtási összeírás adataiból állítottuk

névjegyzéket a városi tanács ügy- *ijus 5-től 15-ig munkanapokon, a het tekinteni.* Egyidejüleg az ide- be való felvételről a választójogo-

sságát, hogy aki a névjegyzékben yzékbe való felvételéről értesítést gosultsággal rendelkezik, az ügy- *a névjegyzékbe való felvételét.*

en: az ÉDÁSZ munkája a pályaválasztás

rgyalt a végrehajtó bizottság?

12 esetben építkezéssel oldódtak meg a gondok. Továbbra is elsősorban e módszer támogatását tartjuk szem előtt. Az építkezni szándékozók igen jelentős szociális kedvezményben részesülnek, *kiemelt kölcsönt, bontási anyagot kaptak* eddig is. A jövőben hasonló támogatással kell segíteni őket.

Pénzügyi ellenőrzés 17 intézménynél

A május 2-i vb-ülésen *Kovács Zoltán*, a pénzügyi, terv- és munkaügyi osztály vezetője, a tanácsi intézményeknél 1974. évben tartott pénzügyi ellenőrzések tapasztalatairól számolt be. *Tavaly 17 intézménynél tartottak pénzügyi revíziót.* Az ellenőrzések megállapításai szerint a gazdálkodó szervek többségénél a kívánt fejlődés tapasztalható. Még mindig gondot okoz, hogy a költségvetések összeállításakor nem mindenütt járnak el kellő gondossággal. Az ezzel kapcsolatos sablonos munka pedig oda vezethet, hogy leköt-

náziumokban és szakközépiskolákban 368 a végzősök száma, közülük 198 jelentkezett egyetemre vagy főiskolára. *A szakmunkásképző iskolákban 535 fiatal fejezi be tanulmányait.*

Tanácsülés: május 16-án

A végrehajtó bizottság ezt követően úgy határozott, hogy a munkatervben a II. negyedévre előirányzott tanácsülés időpontját *1975. május 16-án 9 órában* határozza meg.

A tanácsülésen a következő napirendet javasolja megtárgyalásra:

1. A város területén élő és dolgozó munkások élet- és munkakörülményeinek alakulása. Előadó: *Tóth Ervin* tanácselnök-helyettes.

2. Beszámoló Pápa Város Tanácsa 1974. évi költségvetésének és fejlesztési tervének végrehajtásáról. Előadó: *Kovács Zoltán* osztályvezető.

3. A városi tanács rendeleteinek hatályosulása. Előadó: *Szalai Antal*, az ügy-

MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 DEC

Könyvtáros

Fery Antal

1021

Fery Antal ex librise

SZÍNHÁZ

y szerű. Krúdy népszerűsége, mint
patak, így törhetetlen elő.
ttörés éve: 1957. Ekkor jelentette
Szépirodalmi Kiadó — az író he-
Magyar klasszikusok között kije-
— Krúdy *Válogatott novelláit.* A
— Szabó Ede sajtó alá rendezésében
vezetőjével — a 44 legjellemzőbb-
artott elbeszélést adja közre; ezek
dben követik egymást.
ez az évhez kötődik az „új és a tel-
igényével fellépő" *Szindbád*-össze-
(Kozocsa Sándor válogatásában és
vával), amely a regényeket és no-
at időrendben, a kötetek belső egy-
; ügyelve közli — két kötetben.
vető)

első átfogó, viszonylag teljes kép is
dy-életmű mintegy negyedrészét ki-
rellül sor
tok a Szin
tők —; ké
fejezetcím
mazta. Kr
dy- és Sz
zolja meg
a Szindbá
rabeli kr
kíséri vég
tól pedig,

nyeges gondolatait közreadva és értékel-
ve, a Szindbád-irodalom csomópontjait
emeli ki. Kitér a külföldi kiadásokra és a
megfilmesítésekre is.

A Magyar remekírók sorozatban jelen-
tette meg a Szépirodalmi Kiadó 1975-ben
A vörös postakocsit, hét másik regény-
nyel együtt. A kötet, amelyet Fábri Anna

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 AUG

Könyvtáros

Fery Antal 1021

Fery Antal ex librise

megnyilatkozásait, ez nem
síthető volt, hogy honnan
g arra is kísérletet tett, hogy
ntegy végigjátszva az advoca
sem gondolja, hogy ez a
yet eredetileg terveztek. Min
énnyebb, élesebb is lett volna.
fitte-nek a szocialista országo
ék — szemtől szemben egy
tak volna; mennél meggyőző
lagos, hangulatkeltő felhang
n lett volna bizonyos ellenind
az eltérést a tervezett vita és
vagy mint pluszt, vagy mint mindkettőt, azaz részben mint
a könyvecske rendkívüli sikere — mind a francia kiadásé
magyaré idehaza — azt bizonyítja, hogy sikerült az eredeti
lmat és feszültséget megőrizni, hogy a politikailag elköteleK kommunista) olvasók megkülönböztetett figyelmet szenben megfelelően bő információt és újszerű érvet is kaptak
, feltehetően többet, mint amennyi egy felettébb izgatott
efért volna.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 1.

KÖNYVTÁROS

Fery Antal

1021

ADD TOVÁBB-
KÖNYVSTAFÉTA!
1976/77

Fery Antal metszete a pályázati felhíváson

-e, hogy

rszágos jellegű tudományos
szakkönyvtárakban 1975 végén 20 108 000 könyvtári egység
csaknem 630 ezer egységgel gyarapodott egy év alatt); az általuk já-
őszaki kiadványok száma 75 858 (a könyvtárankénti átlag 790). Állo-
rapításra a könyvtárak 106 millió Ft-ot fordítottak. A beiratkozott ol-
áma (130 667) öt, a látogatóké (1 743 718) hat százalékos emelkedést
előző évhez képest. Mindez a Kulturális Minisztérium és az Egye-
mítóközpont kiadásában megjelent *Statisztikai Tájékoztató. Tudomá-
zakkönyvtárak 1975* c. kiadványból derül ki. Az említett adatok a ki-
rímével ellentétben nem terjednek ki a könyvtárak teljes körére, a
1800 intézményre, hanem a legjelentékenyebb 96 könyvtárra, épp ezért
jellemzőek az egész szakterület helyzetére. A legutóbbi teljes körű
tel alapján (1974) készített összeállítás a közeljövőben jelenik meg.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 ... 11

Könyvtáros

Fery Antal

/ 1021

650

Fery Antal ex librise

n két csatornára 16 hallgatóhelyet fűzt
gyei művelődésügyi osztálytól, a techni
l, *Szöllősi Gyulától* kaptuk. A Biharkei
módszertani levelet állítottunk össze, a
gi, technikai, személyi feltételeit, az
a gyűjtőkör kereteit), a feldolgozás és
non Zoltán: A zenei szolgáltatás megs
ecen, 1973.) Ezt a kiadványt megküldtük a járási, városi és a ha-
soknak, s ahol a helyi körülményeket alkalmasnak találtuk, ki-
mélyesen is szorgalmaztuk az új szolgáltatás bevezetését. Szeren-
an nemcsak szellemi, hanem anyagi „érvek" is szerepeltek: a me-
en esetben jelentős — 50—80 százalékos — pénzügyi támogatást
gy értük el, hogy 1975-ig *Hajdúszoboszlón* és még három község-
(*Hajdúdorog, Egyek*) megindult a zenei szolgáltatás. Jelenleg te-
k" a központon kívül öt egységből áll, de még 1978 előtt újabb há-
ára van kilátás. Ebben az esetben — Debrecent nem számítva — a
egynegyede, illetve *16 ezer olvasó* veheti igénybe könyvtáraink
ni lemezeit.

szám ellenére eredményeinket még mindig csak kezdetinek te-
lehetőség és a teljesítés egyáltalán nem azonos. A használók köre

MK SAJTOFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 Tom 11

Könyvtáros

Fery Antal

1021

Fery Antal ex librise

ban való
sói FID-k
az ETO k
bekapcsol
ban a t
(politika,
zott. Az
problémái
sét nyújtotta két kiadást megért munkája: „A könyvtári osztályozás újabb kérdései, különös tekintettel a tizedes rendszer fejlődésére" (1959, 1961). A gyakorlati munka közvetlen segítését is feladatának érezte: a Könyvtárosban általa közzétett OOB-határozatok is ezt a célt szolgálták.

Azok, akiknek az a szerencse jutott osztályrészül, hogy irányítása alatt, vagy

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JUN 2

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

Fery Antal

szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Őszirózsa köz 10.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik GONDA MARGIT temetésén megjelentek és fájdalmunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik FARAGÓ GYULA nyugd. temetésén megjelentek és mély fájdalmunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik NAGY JÓZSEF ny. MÁV-felügyelő temetésén megjelentek és mély fájdalmunkban részvéttel osztoztak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazok-

1977

KÖNYVTÁROS

Fery Antal

1021

magam, nem voltam zavarban, ha netán elszundítottam, vagy ha rosszalló pillantásokkal találkoztam szomszédommal való fecsegésem jutalmául.

Az igazi, a félelmetes, leküzdendő ellenfél az Egyetemi Könyvtár volt. Itt szereztem meg — ha büszkélkedhetem vele — a görög filozófiában és művészetben való jártasságomat, itt viaskodtam Kant, Hegel, Bergson számomra mindmáig igencsak bonyolult gondolatmeneteivel. Őszintén mondhatom, hogy ezekben az — ötvenes évek első felére tehető — esztendőkben a szellemi izgalom legfűtöttebb, legfeszültebb élményeit ez a könyvtár adta nekem.

A többi, se szeri, se száma könyvtári

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

azonnal előfordulnak itt-ott.

A kedves olvasó bizonyára látja már: nemcsak a könyvtárak hiányoznak nekem, hanem elmúlt ifjúságom is. Arról azonban már csak kevéssé tehetek, hogy nekem ma ez a két különböző dolog ugyanazt jelenti.

Petrovics Emil

Fery Antal, grafikus

● KIÁLLÍTÁSOK. Fery Antal grafikáiból Salgótarjánban, a Bólyai János Gimnázium Derkovits-galériájában, Csáki Maronyák József festőművész munkáiból Debrecenben, a Medgyessy-teremben, R. Kiss Lenke szobraiból Veszprémben, a Dési Huber-teremben, Darabont Tamás képeiből a miskolci Szőnyi-teremben nyílik ma bemutató.

-: O Kiállítások.

8

Esti Hírlap, Bp. 1978 márc. 23.

Tery Antal, grafikus

Tery Antal: Rajz 8.

Tolnai Népújság, Pécs, 1978. március.

XXI/3.

Fery Antal, grafikus

Fery Antal: Rajz

Tolnai Népújság, Pécs, 1978. m

3.

hogy el ne szomorodjon.

Mint a gazdák, megyek –
csak otthon ne legyek –
a termést nézegetni.
A tényben üdülök,

Fany Antal :

Jelenkor

nézőpontokat tekintve is összefoglalás. Egységes nézetben mutatja be a jelent és a multat, s a küzdelem vállalásában már előre: a jövőbe tekint. E háromtételes rendszert úgy is tekinthetjük, mint zenei szerkezetet. Az első két tétel szembeállítása, a harmadik feloldást kereső jellege, a vigasztalan környezet és az elveszített idill motívumának visszatérése a háromtételes szonáták formájára utal.

A klasszikus zenei forma is jelzi, hogy a költői személyiség belső egyensúlya végül helyreállt. Erről az egyensúlyról tesz tanúságot a *Hegyek és tavak* képanyaga. Fodor András szóképeinek nem a látomásos technika ad erőt, hanem a klasszikus kimunkáltság, amelyet legfeljebb némi nosztalgia színez. A sziklás tájat, a nedves görgeteget, a töredezett ormokat: az angol tóvidék jellegzetesen romantikus környezetét tisztán metszett klasszikus képek ábrázolják. Az elveszített idill ellenkezőleg párás ködfüggöny mögé kerül. Laza színfoltok, opálos képek érzékeltetik a távolságot a múlt és a jelen között. Palahegyek vetnek árnyékot a völgyre, hunyorognak a tavak, az emberi lét „a teremtő csend örömében" fürdik. A közvetlen környezet tárgyiasan pontos rajza és az elhagyott vidék párás világítása jól fejezi ki a kettős közérzetet: a szorongató kétségeket és a nosztalgikus szomorúságot.

A háromtételes költemény érzelmi ívének kialakításában kapott szerepet a ritmus is. Fodor András azt a szabad jambust használja, amely általánosan elterjedt huszadik századi költészetünkben. Az első két tételt tizenkét-tizenkét sor alkotja. A tíz vagy tizenegy szótagos sorok emelkedő jellegűek, a tiszta jambust azonban gyakran váltja fel spondeus vagy pyrrichius (esetleg trocheus). Az első sor: „A sziklák közt, amerre fordulok" például így ütemezhető: U — | — — | U — | U — | U U. A második: „jönnek elém nyekergő bégetéssel" így: — U | U — | U — | — — | U — | U. A ritmust mindvégig a mondanivaló természete szabja meg. Különösen a harmadik tételben, amelynél a sorok szótagszáma négytől tizennégyig terjed, a hevesebb indulatok belső hullámzása szerint. Ez az indulati hullámzás szabja meg az ütemek verstani jellegét. A magasabb lángon lobogó szenvedélyt gyorsuló versmérték: anapestusok és daktilusok mutatják. A strófa ilyen gyorsritmusú sorokkal indul: „Igen, onnét jöttem, a völgyből / a tavak, rétek bűvöletéből . . ." Ütemezésük: U U — | — — | U U — | — | | — U U | — — | — U U | — —. A sebesen perdülő ütem a tétel második felé válik ünnepélyesen lassúvá, midőn az új költői morál és ars poetica megfogalmazása következik. „Csak ez maradt enyém, e szomjúság" – hangzik a végső számvetés. Üteme tiszta jambus: U — | U — | U — | U — | U —. A továbbiakban már ez a jambikus ritmus uralkodik.

A *Hegyek és tavak* szerkezetében teremti meg a zenei kompozíció képzetét, nem hangzásában: zenei díszeiben. Mindazonáltal a szöveg zeneisége is kétségtelen. A hangutánzó és hangulatfestő kifejezések: „jönnek elém nyekergő bégetéssel", „a völgy ölében tavak hunyorognak", „Nekem csak ez maradt: / a nedves görgeteg, / az ideges szél érdes rebbegése" éppúgy a költemény zenei hatékonyságát erő-

(Befejező részét következő számunkban közöljük)

Fery Antal,

Jelenkor

Virágzik az akác.
Orvosság-illatát
ki győzné mind beszívni!
Ennyi nagy csokorban,
egy akácfa-sorban
ki győzne gyönyörködni . . .?

Ha mégennyen volnánk,
tizszer ennyen volnánk,
szépség itt bőven jutna.
A kenyér is terem,
az ázott földeken
szemesedik a búza.

Szorgos munkánk nyomán
színesedik a táj,
szebb lesz, mindegyre szebb lesz.
Tiszta répasoron
fogy az aggodalom –
jövőre sok cukor lesz.

A gazda a mezőn,
szántón és legelőn,
kapára váró gazban
egyedül járogat –
az ökrök és lovak
pihennek, vasárnap van.

Az akác a zöldben
a virág-ököllel
készül, hogy lombosodjon.
Vagy: csüngő fürtjei
csilingelnek neki,
hogy el ne szomorodjon.

Mint a gazdák, megyek –
csak otthon ne legyek –
a termést nézegetni.
A fényben üdülök,
majd egy hídra ülök –
e verssel tisztelegni.

Fery Antal

Jelenkat,

keménypapír- s léc-oduk szanaszéjjel,
íróasztalon, falon? S hova széllel
bélelőztél még délelőtt, milyen
csönd nem moccan a cserépszéleken
a levelek alatt? Melyeket épp fel
kellett csak emelni, papirok, éjjel,
a papírtartó-emeleteken
nem takarnak lakót e takarók,
míg lakozol takaratlan lakodban,
nem követik szárnyad-fejed, ha moccan,
csak fogynak, nélküled, fogynak, veled:
hogy holnap majd forogj a telerótt
lapokon, takard s tárd, mi volt – mi lett.

Más körök III.

Szobádban, éjjel, villog egy verébnek
egy négy jegyű, zöld villanyóra-számlap.
Más-földi óra. Régi áramának
rendjét őrizve – ehhez szokva – késett
naponta tíz percet, s így körbeért egy
teljes napja a lemaradozásnak.

Fery Antal

„Vezúvius"-kezelhetőség", melyről Szentkuthy Miklós beszélt. Ady a saját személyiségéhez, indulataihoz, érzéseihez, vállalt szerepéhez való kapcsolatuk által átjelképesíti az önmagukban semleges dolgokat és jelenségeket; József Attilánál viszont a dolgok és jelenségek – már most és később egyre fokozottabban – jelképes értékűek, és minél teljesebben önmaguk, annál inkább. Ezért a költő elsődlegesen nem saját magát „ábrázolja", hanem a dolgokat; azzal, hogy minél teljesebben „megnevezi" őket, előugratja belőlük a lappangó jelképet. Minél többet mond a dologból a megnevezés, annál erőteljesebben lép elő a dolog – mondjuk így: autonóm és immanens – jelképisége. Ismét ott vagyunk tehát lírájának annál a „ráolvasó" természeténél, amire korábban már utaltunk.

Példa lehet minderre a második strófa első két sora: „Telt melleire varjak szállanak, / erős húsában vakondok lakik." A föld mellei, a föld húsa: eléggé szokványos metaforikus kifejezéseknek is vehetők. Aligha túlzás azonban, ha elsősorban nem irodalmiasan képes alakzatoknak vesszük őket, hanem valóságos szemléleti képeknek. Attila nyilván valóban látta a földnek ezeket a „melleit", Szabadszálláson, Szegedre utaztában, egyebütt is: a kunhalmokat, szélhordta buckákat, alföldi síkból kiemelkedő, pörjefüves dombokat, melyeknek a szélvédett lejtőire a rajokban szálló varjak csapódni szoktak. Ugyanígy látta, mielőtt a föld „erős húsában" lakó vakondokot emlegetné, azokat a túrásokat, melyeket éppen a dúsabb, kötöttebb, „erősebb", „zsírosabb" – néhol úgy is mondják a Kiskunságban, hogy „húsosabb" – földeken vetnek föl a fölszín alatt dolgozó vakondokok. A két kép tehát, költői képi volta előtt, elsődlegesen pontos, éles megfigyelés, mely aztán a kifejezés folyamán éppen sűrített pontossága révén tömörül a „csóktalan" magyar föld jelképévé.

Ez a föld „álmodik", de úgy érezzük, mintegy ájultan, tetszhalálban, félhalottan. Ezt a benyomásunkat mélyíti el a következő, harmadik strófa első két sora: „Bőízű szíve sötéten csorog, / részeg szagától tántorog a szél." A „bőízű" gazdagságot, sűrűséget, teltséget érzékeltet; az ilyen vér szokott, ha kibuggyan, „sötéten" csorogni. Mert a „csorog" ige és állítmány inkább sejteti itt a sűrű vér lassú elcsorgását, mintsem a „bőízű" szívben való eleven lüktetését. Olyasféle boros-halálos kocsmai kép is derenghetett a költői ihlet hátterében, amilyennel ifjú évei kedves mesterének, Juhász Gyulának egyik legerősebb verse zárul, a *Magyar tél?* (Ezt Attilának mindenképpen ismernie kellett: először 1924 februárjában jelent meg, azután pedig, az év legvégén Juhász Gyula *Testamentum* című kötetében.) A következő sor mindenesetre valószínűsíti a föltevést (esetleg még a távoli Juhász-reminiszcenciát is): a szél „részeg szagtól" tántorog (ki tudja, nem „a temetőkaput döngetni"-e, mint Juhász Gyulánál): valami reménytelen, borba fúló, vért

Fery Antal, grafikus

Fery Antal. Rajz
Pécs,
Jelenlévő, 1978. márc.

XXI/3.

Fery Antal
grafikusművész

— **Fery Antal** kisgrafikai kiállítása megnyílt a salgótarjáni Derkovits Gyula iskolagalériában. A hajdani cukorgyári szakmunkásból lett grafikusművész, aki az idén ünnepeli hetvenedik születésnapját, Salgótarjánban ex libriseit, alkalmi grafikáit, kisgrafikai lapjait mutatja be.

Kisgrafikai kiállitása megnyilt
a salgótarjáni Derkovits Gyula
iskolageléríában.

Népszava, 1978. március 24.
8. oldal.

Fery Antal, grafikus

Fery Antal: Ro. ?.

Jelentkor, Pécs, 1978. jún. XXI. /6

Fery Antal, grafikus

Fer

556.

n.

XXI/6

a szép amort alakzatot.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

KÖNYVTÁROS

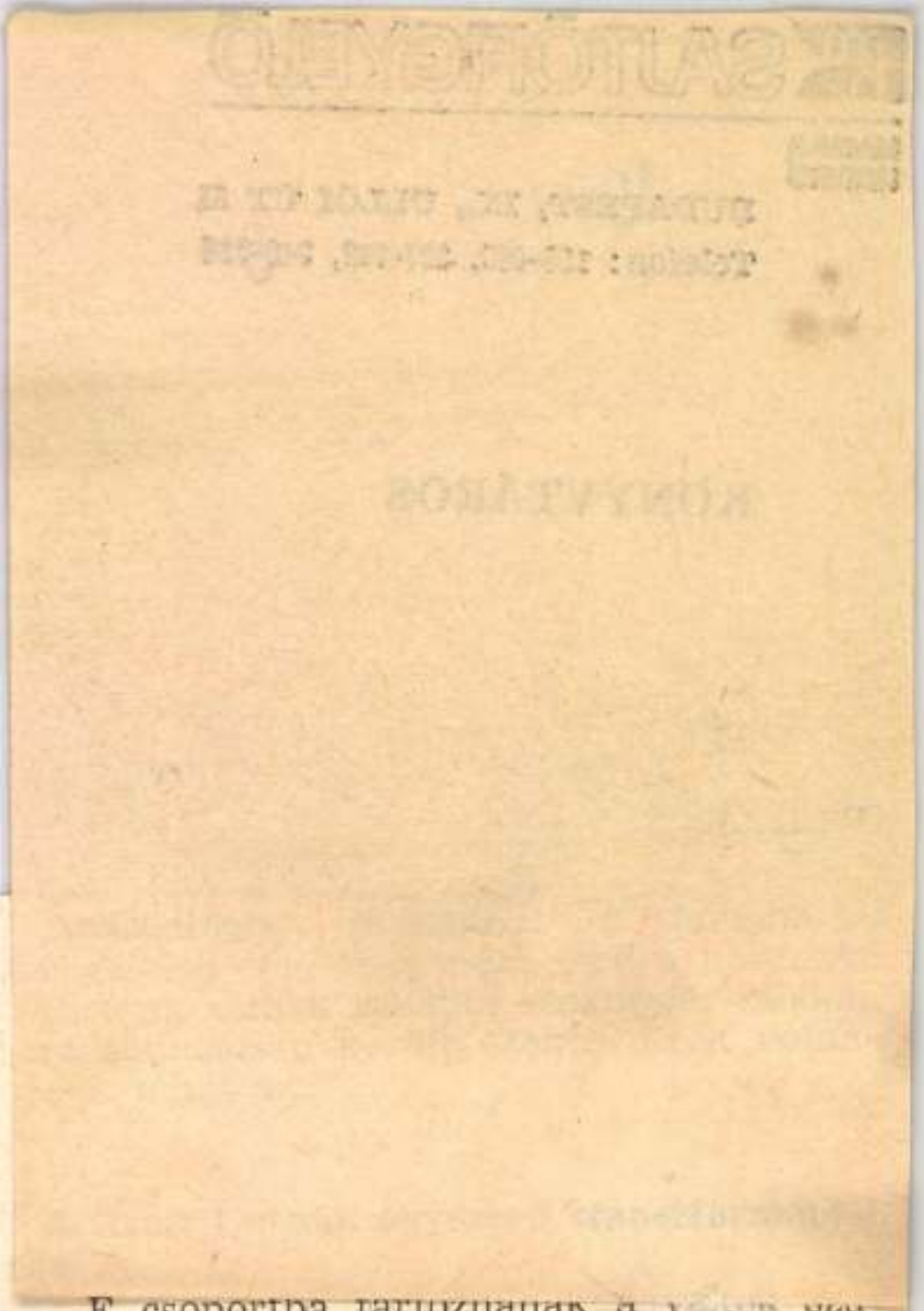
Fery Antal

1021

és pontosan meg lehetne hatá-
i az, ami nem nyomtatott. Nyil-
n ilyen a hanglemez, a mikro-
liakép, de a gépelt fordítás vagy
és is nem nyomtatott dokumen-
yanakkor nyomtatottnak kellene
ünk a könyveken, folyóiratokon
térképek jelentékeny hányadát,
nanem a földgömböt és a nagy
tott vagy sokszorosított) falitáb-
Az angol „non-print materials"
azonban nem egészen ilyen érte-

E csoportba tartozhatnak a
mára, speciális jelek domborításával ké-
szült

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-729
1977 8

KÖNYVTÁROS

Ferry Antal

1031

könyvtártörténet, tájékoztat
osztályozás elméleti és gyako
ásbeli vizsgát tettek a tanfol
tt felsőfokú könyvtárosi szak

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 8

KÖNYVTÁROS

Fery Antal

1021

zén megszerveztük a *könyvbarátok*
e, a közös munkára és szórakozásra
goknak kéthetenként tartunk foglal-

a Pedagógiai Főiskola gyermekszín-
rendező vezetésével az Arany János
di játékot mutatta be. Az előadásba
sa, öröme nagy élmény volt az őket
szép születésnapot érhetünk meg a

Jakab Éva
a Csili gyermekkönyvtárosa

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977

8

KÖNYVTÁROS

Fery Antal

1021

PA AVC
EX·LIBRIS

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

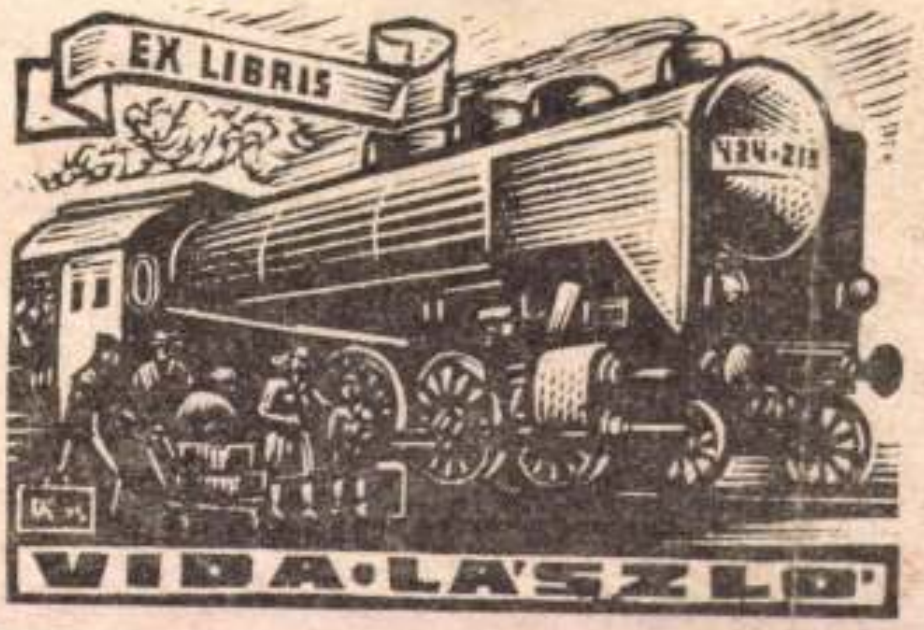
1977

8

KÖNYVTÁROS

Fenyő Antal

1021

l. Az o és ö, u és ü
Az a és á, e és é ék
nem ott húzzuk m

an az úgynevezett jó
a és á, e és é nem s
ségét — úgy látszik
emokrácia játékszab
menetrendjeiben az állomások
usain, s külön csoportban közli az a-val és az á-val kezdődő
tették a hivatalos Helységnévtárat is, pedig az az írás-olvasás-
számára készült. A Magyar Posta azonban más véleményen
mok jegyzékében nincs betűrendezési különbség *a* és *á*, *e* és

számításba, hogy a betűrendezésnek ez a bizonytalansága
úságnak a forrása, máris irigyelni kezdjük az egyszerűbb

KÖNYVTÁROS

1977 8

Fényi Antal

1912. 10[illegible] sz.

102

SAJTÓFIGYELŐ

Budapest, IX., Ülloi út 13
Telefon: 138-968, 887-745, 340-758

Az IFLA megújulása

Jelenlétünk az IFLA-ban még fontosabbá
években lezajlott önmegújító folyamatot és ann
jük. A szervezeti megújulás a szakmai munka m
nyújtja, a demokratizálódás pedig friss erők be
vetlen érvényesülését teszi lehetővé. Lausanne-
szabályt, idén ennek megfelelően fognak megala
s folytatódik, illetve megkezdődik a középtávú szakmai program megvalósítása. Jó
kiindulópont és keret a közgyűléshez csatlakozó világkongresszus, amelynek címe:
A könyvtárak mindenkiért; az információ, a kultúra és a tanulás egyetlen világa.
ő célja pedig az, hogy a könyvtárosok találkozzanak a szolgáltatások használóival,
nézzenek szembe a különféle használói igényekkel. Neves személyiségek köszöntik a
használók nevében az IFLA-t: V. Tyereskova, a szovjet űrhajósnő, D. Boorstin ame-
rikai történész, C. N. Parkinson angol közgazdász, Adebo nigériai politikus és A.
WBow, az UNESCO főigazgatója. Ugyancsak a használók képviselőit kérték fel a
könyvtárosok mellett, hogy vegyenek részt a fő téma részkérdéseinek (könyvkiadás

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS 1977 8

Fery Antal

hiánnyal, hogy ez a könyvtárosi [illegible]

1021

499

gyűjtőkörét a retrospektív szakbibliográfia igényével vonja meg. Az elképzelés később az annotáció követelményével bővült, s az anyag természetéből adódóan egészült ki a különlenyomatok és a szépirodalmi feldolgozások két függelékével."

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 ... 8

KÖNYVTÁROS

Fery Antal

1021

gukhek hiken feleltek meg, azt válaszol-
hatjuk: igen színvonalasan, s könyvük határozott nyeresége a hazai szakirodalomnak.

Fery Antal könyvjegyei

Fery Antal (1117 Bp., Fehérvári u. 7.) fametszetű ex librisei, alkalmi grafikái jól ismertek a könyvtárosok körében. Számos intézmény rendelkezik klasszikus kiegyensúlyozottságú, realista fogantatású könyvjegyeivel, de kisgrafikáival a Könyvtáros olvasói is gyakran találkozhattak.

Az idősebb nemzedékhez tartozó alkotóművész 1935-ben szerezte meg a grafikai oklevelet az Iparművészeti Főiskolán. Kezdetben plakáttervezéssel, reklámgrafikával foglalkozott, s már ekkor mint kiváló betűművészt tartották számon. Első könyvjegyeit 1939-ben metszette fába, s velük először a Műcsarnok 1943. évi grafikai kiállításán mutatkozott be. Ex libris művészete az 1960-as évek elején teljesedett ki, s nyerte el méltó elismerését. Ezektől az évektől kezdve munkáinak többségét már a kisgrafika alkotja: évente 60—70 ex librist készít. Lapjait szinte minden hazai és külföldi kiállításon bemutatták. Könyvjegyeivel elnyerte a II. Miskolci Grafikai Biennálé különdíját, értékes díjakat hozott el a párizsi és a barcelonai nemzetközi ex libris kongresszusokkal kapcsolatban rendezett kiállításokról. Gyakran és szívesen állítja ki könyvjegyeit közművelődési könyvtárakban is.

Fery Antal kisgrafikáit a kifogyhatatlan ötletgazdagság és a fametsző művészet nemes hagyományait megtartó technikai felkészültség jellemzi. Ex librisein a tárgyiasult világ szinte minden mozzanata felbukkan, hogy új értelmet nyerve jelenjék meg a könyvszerető ember előtt.

Jelképrendszere könnyen áttekinthető, mégis tartalmas mondanivalót közöl. Szívesen fordul a múltba, könyvjegyein műemlékeket idéz fel, és művelődéstörténetünk legérdekesebb mozzanatait. Gyakran merít a népművészet hagyományaiból, az ilyen lapjai közül különösen galambokat ábrázoló ex librisei tűnnek ki. Metszetein a feliratok és díszítmények tökéletesen illeszkednek a kompozíció egészébe. Fery Antal a legkiválóbb portrémetszőnk, portré ex libriseit lapunk már külön cikkben méltatta. (Könyvtáros, 1975. 7. sz.) Népszerűek a könyvtárak részére készített reklámgrafikái, emléklapjai is.

Csaknem 40 éves kiegyensúlyozott alkotómunkájának eredményeként kisgrafikáinak száma rövidesen eléri az 1200-at. Ex libriseinek, alkalmi grafikáinak első 607 tételét leíró katalógusát a művész szülőhelye, Szerencs nagyközség adta ki. (*Fery Antal fametszeteinek adatsora.* Szerk. Farkas István. Kieg. Semsey Andor. Szerencs, 1970. Helytörténeti Múzeum. 39 l.) Portrémetszeteiről jászberényi kiállításának katalógusából tájékozódhatunk. (*Fery Antal portré ex librisei.* Szerk. Arató Antal. Jászberény, 1975. Városi-Járási Könyvtár. 4 l.) Bármelyik magyar könyvtár szép, a könyv- és könyvtárpropaganda szempontjából pedig kitűnően kamatoztatható feladata lehetne összeállítani és kiadni Fery Antal könyvjegyeinek teljességre törekvő katalógusát.

Arató Antal

A Világirodalmi Híradó

Fontos és érdekes vállalkozásba fogott az Állami Gorkij Könyvtár, midőn 1975 júliusában megindította negyedévenként megjelenő, sokszorosított eljárással készülő információs „folyóiratát", a Világirodalmi Híradót. A szerkesztési munkát Komáromi Sándor irányítja, ő fogja össze a nyelvterületek szakértőinek referáló munkásságát. Az eddig megjelent számok fokozatosan kiérlelődő szerkesztési elképzelésről tanúskodnak, s a kiadvány profilját, tartalmi gazdagságát alapvetően meghatározza az a körülmény, hogy a Híradó mögött alapos szakmai felkészültséggel rendelkező munkatársi gárda áll.

A Világirodalmi Híradó hézagpótló szerepre vállalkozott, midőn a szocialista országok irodalmi életének kiemelkedő eseményeiről szóló ismeretközlést tűzte ki feladatául. (Szemhatárát azonban Európán kívül csak a Szovjetunió ázsiai népeinek irodalmára terjeszti ki.) Erre a feladatra irodalmi hetilapunk és folyóirataink csak esetlegesen vállalkozhatnak. Még a kifejezetten világirodalmi rendeltetésű *Nagyvilág* is elsősorban szépirodalmat publikál, a megjelent műveket ismerteti, de híranyagával már nem képes oly mélységben és szélességben átfogni a szocialista közösség irodalmi életének eseményeit, hogy akár csak viszonylagos teljességről lehetne is szó.

A Világirodalmi Híradó tehát nem az irodalmi folyóiratok versenytársa, hivatása az, hogy pótolja az irodalmi életről igényelt információkban mutatkozó hiányt. *Kiegészítő* szerepet kell tehát betöltenie, s ezt a kiadvány számról számra mind jobban teljesíti is.

A belső tagolást a nemzeti irodalmak szerint végzi a szerkesztés, amelynek arra is van gondja, hogy utalásokkal megkönnyítse a tematikai tájékozódást is. (A bevezetőben nemzetközi érdekességű eseményekről esik szó.) E „horizontális és vertikális" szemlélődés plasztikus képet eredményez, összefüggések meglátásához segít. Az újabb számokban a szerkesztőség már figyelembe veszi a nyugati sajtónak a szocialista világ irodalmi eseményeivel foglalkozó közleményeit is. De a szocialista tábor lapjaiból is mind több orgánumot dolgoz fel, s lehetőleg olyan események internacionális megvilágítására törekszik, amelyek éppen ebben a közegben visszhangoznak a legteljesebben. (Például az 1976. évi Lenin-díjak odaítéléséről, a kitüntetettek életművének ismertetéséről a Lityeraturnaja Gazeta, a Weimarer Beiträge, a Nagyvilág és a Voproszi Lityeraturi közleményeinek tükrében számol be.)

A nemzeti irodalmak bemutatásánál éppúgy kiterjeszti figyelmét az évfordulókra, mint a fontos művek megjelenésére, szakmai tanácskozásokra, díjak kiosztására, egy-egy műfajt, irodalmi jelenséget átfogóan értékelő cikkek ismertetésére.

Némelyik hír felér egy miniatűr esszével. Az egyéni portrékat rendszerint *bibliográfiai apparátus* kíséri, ez tartalmazza az illető író hazai és magyarországi megjelenésű legfontosabb műveinek adatait; az utóbbiaknál a Híradó figyelembe veszi az antológiákat, irodalomtörténeteket, lexikonokat, és közli a témára vonatkozó legfontosabb szakirodalmat is. Némelyik egyéni portré apparátusa oly körültekintően kimunkált, hogy szinte egy tudományos kutatómunka bázisadatait tartalmazza. Ilyen például az Anna Seghers 75. születésnapja alkalmából közölt bibliográfia. A Híradó olvasója már-már arra gondol, hogy az Állami Gorkij Könyvtár dokumentációjában (amelyre a kiadvány támaszkodik) részben egy világirodalmi lexikon, részben egy megírandó világirodalom-történet újkori anyaga halmozódik fel. Ehhez még hozzá kell vennünk azt az értékes összeállítást, amelyet az újabb számok tartalmaznak, s amely az idegen irodalmakból magyarra fordított alkotások adatait tartalmazza (a könyvkiadás termékeinek kivételével). Az összeállítás egyik érdekes eredménye, hogy világosan szemlélhető: milyen mértékben játssza a kulturális híd szerepét a környező országok magyarságának sajtója — bizonyos vonatkozásokban időnként még a hazai közvetítő szerepet is felülmúlva.

Rokonszenves figyelemmel kíséri a Híradó a soknemzetiségű Szovjetunió és a többi szocialista ország nemzetiségi irodalmainak történéseit. Így például a dagesztáni irodalom híreiről éppúgy értesülünk, mint — mondjuk — a szovjetunióbeli vagy a romániai német nyelvű irodalom problémáiról. Az információs közlemény nyújtotta keretek között is érzékelheti például az olvasó azt a nagy jelentőségű kulturális tényt, hogy a Szovjetunióban ma már nemcsak a klasszikus és a jelenkori orosz irodalom hat megtermékenyítően a kis lélekszámú nemzetiségek irodalmára, hanem megfordítva is: például Jonas Avižyus, Marcinkevičius vagy Csingiz Ajtmatov is ad ösztönzéseket az orosz irodalom alkotóművészeinek — az Októberi Forradalom kultúrateremtő erejének fényes bizonyítéka ez.

A Híradó az adott nemzeti irodalmak szaksajtójából előszeretettel szemlézi azokat az írásokat, amelyek egy-egy év prózáját, líráját vagy drámai termését tekintik át,

Fery Antal könyvjegyeiből és egyéb metszeteiből

(Cikkünket lásd a 495. oldalon)

Ára: 6,— Ft

HU ISSN 0450-7886

MAGYAROK A IV. MALBORKI EX LIBRIS BIENNÁLÉN

A malborki gyönyörű téglavár gótikus boltívei alatt ma a lengyel történelem és művészet értékes emlékeit őrzik: itt van az ex libris múzeum is, amelyhez foghatót — alakulás alatt — csak a franciaországi Nancyban (Bibliotheque Municipale) és a csehországi Olomouc-ban (Művészeti Múzeum) találhatunk egész Európában. Ez az adottság indította Wojciech **Jakubowskit**, a világszerte ismert lengyel rézmetsző ex libris-művészt és főiskolai grafika-tanárt arra, hogy 1963-ban, elsőnek az egész világon, megrendezze az **I. Malborki Ex libris Biennálét**, amelyen csak meghívott művészek szerepelhettek.

Az I. Malborki Ex libris Biennáléra magyar művész még nem nyert meghívást. Ezt a kiállítást katalógusáról írt bírálatomban kifogás tárgyává is tettem; a cikk lengyel fordítása W. Jakubowskihoz is eljutott. Talán ennek is köszönhető, hogy a II. Malborki Ex libris Biennálén (1965.) már három (**Fery** Antal, **Gál** Ferenc, **Nagy** Arisztid),), a III. biennálén pedig (1967.) két ex libris-művészünk (**Bordás** Ferenc és **Kopasz** Márta) is szerepelhetett, és kiállított műveik jól megállták a helyüket az erős nemzetközi mezőnyben is.

Az 1969. júniusában megnyílott IV. ex libris biennálénak ismét három magyar meghívott művészvendége volt: **Bordás Ferenc, Diskay Lenke** és **Urbán László** személyében. Bordás Ferenc másodszori meghívása megérdemelt: a konzervatizmusra hajló magyar ex libris művészetben modern rajzi megoldású, egyéni metszőtechnikával készített, expresszív hangvételű, sokszor többrészes ex librisei a mai olasz kisgrafikával tartanak rokonságot. Diskay Lenke ex libriseire csak az utóbbi években terelődött a figyelem: kétszínnyomatú, fa- vagy linometszetű, sokszor vegyes technikájú ex librisei a realista és szürrealista stílus szerencsés ötvöződéséből születtek és modern szimbolikájuk, egyéni rajzi megoldásuk és kompozíciós módjuk révén méltán keltettek feltűnést világszerte. Nem véletlen, hogy külföldön (Dániában) ex libris művészetéről már kismonográfia is készült. Meglepetést keltett a fiatal szegedi művész, Urbán László szereplése.

A kiállítás szép kivitelű katalógusa a mai európai ex libris művészet értékes képeskönyve. A kitűnő lengyel ex libris művészek mellett szereplő nagy európai nevek (**Battermann, Feil, Lea, Gyarmati, Kalasnikov, Okas** stb.) társaságában szerepelni nem is kitüntetés — európai elismerést jelent!

GALAMBOS FERENC

6 Szocialista
MŰVÉSZETÉRT

SZOCIALISTA
MŰVÉSZETÉRT
Budapest

1969 JAN

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRADÓ
BUDAPEST, IX., Ráday u. 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307
1966 JAN 3
ÚJ IRÁS

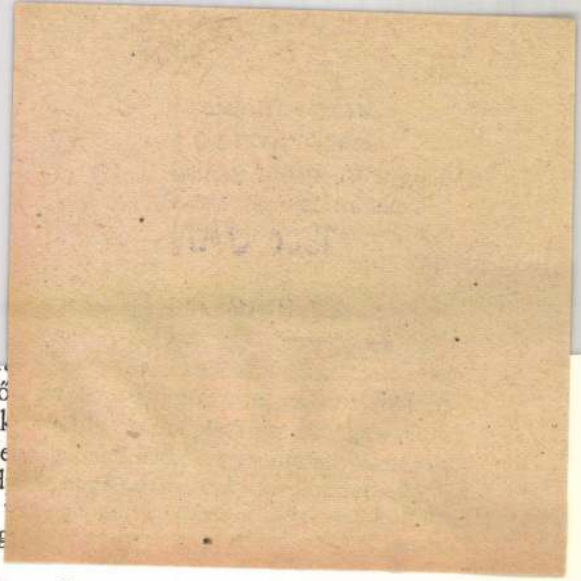
*Elhangzott a költő halálának 30. évfordulóján a [illegible]
1967. dec. 2-án.

Fery
Antal

1021

FERY ANTAL METSZETE

találtunk meg. S hogy ezáltal ne csak ő
valójában lássuk. Ha vannak olyanok – s egyik
bár más-más meggondolásokból, mégis egybe
részükre szeretnék redukálni – mi ne enged
Nem szabad, hogy József Attila is a húsz,
legyen: a rosszul értelmezett szellemi elit, vag
választotta húsz versé.

Halála harmincadik évfordulójára megjelent Összes Műveinek negyedik, utolsó kötete is. A mű csonkítatlanul itt van a kezünkben. Ne engedjük ki kezünkből egyetlen kis részletét sem. Mert akkor félő, hogy az egész fog belőle kicsúszni. Ne kényszerítsük őt, holtában is arra a szégyenletes és szörnyűséges alternatívára, amely életét összezúzta.

Ha azt akarom, hogy szeressenek, mindezt el
kell titkolnom
de akkor már nem szeretnek,
mert tudom, hogy azt
szeretik, akinek mutatom magamat és nem engemet...

írta élete utolsó időszakának abban a páratlan dokumentumában, amelynek mindeddig csak töredékei kerültek nyilvánosságra. Most, harminc évvel a halála után ne kelljen immár szeretetünkre vágyva titkolnivalójának lennie előttünk: ne azt szeressük, akinek mutatnia kellett volna magát, de nem tudta; ne is azt, akit mi meg merünk mutatni magunknak; még kevésbé azt, akit mások hajlandók belőle nekünk megmutatni: őt szeressük, az egészet, mindenestül, mert csak úgy szerethetjük benne azt a teljes embert, aki minden törekvésének kezdete és vége: a kimeríthetetlen költészet forrását.

Műve azáltal emelkedik a vele testvér legnagyobbakén is túl, hogy érzelmet, ösztönt, mélytudatot, sejtést, érzékelést, mindent, ami *emberi*, legvégül abban akar összefogni, ami bennünk a *legemberibb*: az értelemben. Egyik, nemrég napvilágra került, utolsó töredékének tanúsága szerint még az embertelen szenvedésben is az értelmet kereste; ha már boldogságért és enyhületért hiába esengett, legalább az „értelmes kínt" akarta megtalálni; s közben – őt idézem – *„azt kellett megtanulnia, hogy kellő önuralommal mint legyen tartósan ostoba"*. Mindenen túl, ami elviselhetetlen volt, ez volt számára a legelviselhetetlenebb. Ez legyen a legelviselhetetlenebb a mi számunkra is, ha rá gondolunk.

Középiskolás diák voltam, de egyben már a Szép Szó legendákba vesző kedd esti szerkesztőségi óráinak legifjabb látogatója, és József Attila, a szerkesztő kézirattalzaklatóinak egyike, mikor – ma harminc esztendeje – az iskolából hazajövet a Körút egyik sarki rikkancs-állványán az Est címlapján megpillantottam a hírt. Olyan villámcsapást és összeomlást éreztem, amilyent talán csak egy tizenhét esztendős fiú tud érezni, aki fölesküdött a költészetre – holott a valóságot még ez sem éri fel. Talán csak az a

Üzenet Oahu szigetéről

Valamikor 1983 végén rádióból (a Szabad Európa román adásairól van szó) Szemlér Ferenc neve ütötte meg a fülemet. A Honoluluban emigrációban élő, brassói születésű költő, ŞTEFAN BACIU önéletrajzi regényének egy részletét olvasta fel — s mivel ifjúságának éveire, szellemi és irodalmi eszmélésének idejére összpontosult ez a részlet, számos ismerős brassói nevet is említett, köztük édesapámét is, igen elismerő hangnemben, kiemelve Szemlér műfordítói érdemeit, a román költészet magyar nyelvre való művészi átültetésében, olyan időkben, amikor ez számos ellenérzést váltott ki, és társadalmi-politikai elszigeteléssel járt a költő számára.

Ştefan Baciu a kommunista hatalomátvétel után távozott az országból, és külföldön érdekes irodalmi karriert futott be, amelynek végső stációja a Hawaii-i Egyetem Európai Nyelvek és Irodalmak-tanszéke — ott professzor mind a mai napig. Bár kiváló ismerője a latin-amerikai irodalmaknak, s maga is számos alkalommal publikált költészetet, prózát, esszét spanyol, német és angol nyelven, soha nem szűnt meg románul írni és román műveket fordítani az általa ismert nyelvekre. Hűsége, nosztalgiája egy életen át szülővárosához, Brassóhoz láncolta: költészetében minduntalan felrémlik az ifjúi esztendők színtere, a város és az utcák, az ismerős arcok és nevek kavalkádja. Így történt, hogy — bár nevét a diktatúra idején nem volt szabad publikálni — számos barátjával, irodalmi harcostársaival levelezett — nem is beszélve Romániában maradt édesanyjáról és húgáról (Ioana Baciu-Mărgineanu, kiváló színháztörténész). Így aztán megszereztem a címét, és 1984 szilveszterére egy brassói képeslap hátára írtam néhány sort: bemutatkoztam és szívélyes újévi üdvözlettel megkértem, írjon nekem, s ha lehet, küldje el valamelyik könyvét.

Kíváncsian vártam, s nem kis meglepetésemre 1984 januárjában levél és könyv érkezett tőle. A levélben verses újévi üdvözlet, szellemes kis saját rajzzal illusztrálva. A könyv pedig a következő dedikációval: Lendvay Szemlér Évának, aki a Vári Szabó Pál-féle cukrászda közelében lakik — Ştefan Baciutól, nem messze Pearl Harbortól, a Csendes-óceánon, Oahu szigetén — Honolulu, 1984 Újévkor. A könyv címlapján Harald Meschendörfer brassói grafikusművész illusztrációja pontosan kifejezte a versek szellemét: a háttérben a Cenk és a Fekete templom — előtérben pedig a Warte domb talajából két meghökkentő délszaki pálmafa szökken a magasba.

A levélben ez állott:

"Tisztelt Aszonyom!

Köszönöm újévi jókívánságait. Különösképpen, hogy azok az Egres-utcából érkeznek: a túlsó sarkon volt a Vári-cukrászda, s valamivel lennebb a Şoimii Carpaţilor — a Gyár-úton, ahol 1933-ban a Start című avangard lapot szerkesztettük, mi forrófejű ifjak...

Édesapjával jó baráti kapcsolatban voltam; édesapámtól "örököltem" ezt a barátságot (ő, mint tanár, román nyelvből vizsgáztatta a kitűnő nyelvérzékű magyar diákot, akiből később kitűnő költő és műfordító vált). Olvastam valahol, hogy érdekes önéletrajzi regényt publikált. Magyarul sajnos nem tudok annyira, hogy el tudnám olvasni, de fordításban — ha van ilyen — nagyon érdekelne. Azt hiszem, Szemlér Ferenc — ha emlékezetem nem csal — volt első fordítóim egyike. Ma is látom magam előtt, "homespun" öltönyében, rokonszenves mosolyával, délceg, sportos alakjával, amint a Kapu-utcán köszön nekem.

De persze ezek mind már csupán emlékek. Elküldöm Önnek verseskönyvem egy példányát, remélem "akadályok" nélkül megérkezik.

Szívélyesen üdvözli

ŞTEFAN BACIU"

A levél — és az elmúlt évek folyamán még vagy öt más levél és könyvküldemény — ha felbontva, és utána arcátlan módon jól láthatóan újra leragasztva —, de mégis megérkezett. Köztük számos érdekes kordokumentum, többek közt az egykori brassói avangard folyóirat, a START egy fakszimiléje is. Egyik versét le is fordítottam, s újévi üdvözletképpen 1986-ban nyílt képeslapon el is küldtem neki. Ez a vers is brassói árnyakat idéz:

Ştefan Baciu

BRASSÓI ELÉGIA

És megjelennek árnyai régmúlt időknek —
A Lópiacon szembejön egy rég halott barát;
Kamner Edi magas lován — és mások, elémbe jönnek...
Adolf Heltmann hallgatagon támasztja asztalát,
Az "Édes Lyukban" felhajt egy pohár Küküllőmentit,
Míg Schuster Dutz a Csigahegyen sétál komótosan,
Ott ősz van már, s hideg — s elmémben átszüremlik
Az óriás-törpe múlt — milyen volt valóságosan?
A piac felől lassan már Dück is erre tart,
/Oyntzen Langnéval hosszan társalog/
Míg én az óceánon — hazám e furcsa part? —
Hol pálmafák dalolnak — hűvös, rideg vagyok.
Mattis-Teutsch lassan egy képet komponál,
Az abrosz hófehérén nagy legyek haldokolnak,
Makrancos hajfürt rebben Trentina homlokán...
És látom amint Morres festményein borong;
A Zeidner könyvesboltban meg Ringelnatz köhent,
A Burzenländer Hofban széna- meg sörszag szállong,
És a Honterus-téren klavírozik a csend.

LENDVAY ÉVA

Megfeszíttetett(ek)

MOLDOVAI CSÁNGÓMAGYAR KALENDÁRIUM 1992

Kettős könyvpremiernek örvendezhettek és csodálkozhattak először a háromszékiek, majd a szeretmenti csángófalvak lakóitól a bukovinai székelyek mai dunántúli maradványaiig: a moldovai magyarság történetében először anyanyelvükön írott kalendáriumot vehettek a kezükbe. Van valami jelképesség abban is, hogy a könyv — tulajdonképpen egy 90 oldalas füzet — a háromszéki Trisedes-Press első kiadványa. A kalendárium a moldovai magyaroknak, de nekünk is szánt hasznos tanácsai, az olvasnivalók mellett a belélehelt szellem sugallása szerint egy áhitatos sóhajtás az ellen a nyers pusztítás ellen, amelyet a könyvecske élére kiemelt Fohász eljajgat: **Én Istenem, hová leszünk? / Gyermekeink s mi elveszünk! / Melyet apáink őriztek, / Elpusztítják szép nyelvünket.** De, Istenem Dávid is lebírta apró parittyájával Góliát rontó testét s gonosz lelkét.

A szerény kiadvány a mindennapi imádságok, hasznos és szellemes gazdatanácsok, tudnivalók /Tompa Ernőt dicsérik/ — mellett moldvai népköltészeti szemelvényeket közöl Seres András gyűjtéséből, a népcsoport lelkivilága és sorsa köré szövődő verset, prózát, Farkas Árpád, Magyari Lajos és Kovács István tollából, Gazda László egy csokor csángómagyar község monográfia-vázlatával van jelen; a megmaradásukért való küzdelmük elevenítésére ugyancsak Seres András történelmi visszapillantója teremt alkalmat, s az csak természetes, hogy Ősz Erős Péter, aki maga is pusztinai csángómagyar származék a munka sűrűjét vállalja: a tájnyelv hímzett köntösébe öltöztetve a szépség és felfoghatóság miatt is érzelmesen kedves és megnyerő beköszöntőt írt, másik jegyzetében bemutatja a Háromszéki RMDSZ Moldvai Csángómagyar Szervezetét, mélyen megélt riportban idézi fel a Szent Atyát Budapesten és Esztergomban hosszú zarándokúton kereső ezer moldvai magyar páratlan történelmi élményét. Csak futtában említjük meg: Plugor Sándor gyönyörű színes ikonborító ölelésébe fogta mindezt s, hogy a füzet a Kölcsey Ferenc Alapítvány anyagi

támogatásával jelent meg a Háromszéki Mikes Kelemen Művelődési Egyesület és a Trisedes-Press kiadásában. S a már idézett Fohász két zárósorát idézve:

Úr Isten, sorsunkon segíts,
Csángómagyart el ne veszítsd!

SYLVESTER LAJOS

Dísznövények a könyvjegyeken

Még jóhiszemű könyvjegy-rajongók is hajlamosak sommásan meg- és elítélni az ürügy-exlibrisek készítőit és készítőit, mondván: a műfaj mibenléte, lénye(ge) ellen elkövetett merénylet minden olyan könyvjegy, mely nem eredendő funkciójának betöltése jegyében születik, azaz hogy tulajdonjelölő céllal beragasztassék a valakihez vagy valamely testülethez tartozó könyvtár polcain sorakozó kötetekbe. Ám ha körülnézünk az újabbkori exlibris-bibliográfiák háza táján, csodálkozva kell megtapasztalnunk, hogy a legjobb művészi kvalitású könyvjegyek különféle alkalmi rendezvények ürügyén születtek, amelyek közül, mi tagadás, vajmi kevés jutott a könyvtáblába való beragasztás sorsára. Vitatható-e mégis, hogy ne töltötte volna be azt a szerepet, melyet az exlibristől, mint könyvgrafikától elvárunk? Mert az évszázadok, de főképpen az utóbbi évtizedek folyamán a könyvtári tulajdonjegy funkciója tetemesen kitágult. Amilyen mértékben távolodott ősatyjától, a heraldikától, ugyanolyan (vagy még gyorsítottabb!) ütemben vált az egyetemes képzőművészet egyik legkézenfekvőbb, legfürgébb esztétikai nevelő eszközévé. Ezen a vonalon pedig a to-

FERY ANTAL fametszetei

további gazdagodás a tematikai sokszínűség irányába mutat. Éppen ezért üdvözöljük örömmel Pesti László és Tarján Ferenc áldozatos kezdeményezését, akik **Parkok és kertek értékes növényei** tematikára szűkítve könyvjegy- és növényszeretetüket, ebből a témakörből gyűjtöttek össze egy tanulságos kamarakiállításra való fametszetet Fery Antal és König Róbert kisgrafikai alkotásaiból. Életképes ötletnek látszik, érdemes számontartani — és követni a példát.

G.D.

Fery Antal

MHOM Közl 24(1986)

ge . . . lenne. Mindkettőn ember van, az egyiknél a ló még fokozza a mozgást, a másiknál a testet a mögötte – vagy ha tetszik, rajta – levő kereszt kimerevíti.

A feszület önmagában véve nagyon hagyományos téma, ikonográfiailag nagyon kötött. A kereszt eleve adott, merev dekoratív elem lehet, és mivel jelkép, azzal a veszéllyel fenyeget, hogy emblematikus jellege semlegesíti a művészi alakítást. Nem mondható kifejezetten szobrászi elemnek, túlságosan egy nézetet diktál. A keresztre feszített test valami végérvényes merevséget sugall, ha valahol, ennél érvényesül a gravitáció.

Ennek ellenére mi lesz ebből Götz János kezén? A kereszt szárainak élét fordítja szembe, így lapjainak nemkívánatos egyhangú felülete eltűnik, éle koordináta-szerepét tölti be inkább, de gondosan pontot tesz a kereszt szárainak végére, azok befejezettek, nem hagyja, hogy elpengjenek a végtelenbe. Ellenkeznék az áttekinthetőséggel.

A keresztre szegezett Krisztus testéből olyan dinamika árad – mert ez túl ünnepélyes mozgásában ahhoz, hogy vonaglásnak, kínlódásnak láthatnánk –, hogy a szemlélő inkább a keresztjén át menny be menő, vagy a keresztről feltámadó Krisztust látja benne. Pedig test! Részletformái meghökkentően átgondoltak, kidolgozottak, a gyűrődések egyszerre sugallják a szenvedést és a szabadságot. A kezeknél, a lábaknál, ahol a szegek fixálják a kereszthez, szinte elképesztően „naturalisták" a formák. Ezeken a fixálási pontokon érződik a halálos tehetetlenség, de a figura egésze inkább graciosusan úszik felfelé, vagy éppen szárnyal. A keresztet is átértelmezi a rászegezett figura. A kereszt így nemcsak „patibulum", hanem – Antiohiai Szent Ignác használta a keresztre a kifejezést először – „magasba emelő gépezet", „szerkezet", mely a feltámadottat hordozza! Az eredetileg a testre nehezedő teher a merevítő kereszt, az embert megölő eszköz éppen a rászegezett test miatt lebeg, a rászegezett emeli a látomás magasságába és szemünk előtt szárnyal vele. A Crucifixuson a mozgás és nyugalom egybeesik. Nüsszai Gergely a IV. század keresztény gondolkodója ezt nevezte a legnagyobb paradoxonnak, mert ez számára időbeli szuccesszív létezés és az öröklét találkozása. Ha igaz az, hogy a művész a Crucifixusban ezt mutatja meg, akkor azt is mondhatjuk: ilyen értelemben ez a Crucifixus van jelen a többi műben is, azért oly világítók, azért olyan lezártak, azért befejezettek, mert igazi értelemben mind-mind eleve a „kép", „szobor" igényével készültek, azért jöttek létre, hogy határt jelezzenek az emberi lét időperemén, de olyan határt, mely nem lezár, hanem nyit.

Nem az én dolgom, hogy művészettörténeti méltatást mondjak, ezt majd elvégzi a szaktudomány. A régi barátság címén mertem elmondani néhány belátást, amelyek talán Götz János egész művészi hagyatékát jellemzik. Ahogyan az időnek akkor sem tulajdonított nagy jelentőséget, amíg alkotott, úgy a művekben a mozgás nem a múló időt idézi fel, hanem az ünnepet, a formák azért táncolnak még a keresztút domborításain is. A tánc is olyan mozgás, amely nem kényszerű, nem valami másért táncolnak a figurák, hanem mert valamit „celebrálnak", ünnepelnek.

A művek szemlélése legyen minél több néző ünnepe, és szemük előtt jusson eszükbe Rilke verssora:

„du musst dein Leben ändern"

„változtasd meg életed".

Ezzel a néhány gondolattal a kiállítást megnyitom.

Sárospatak, 1986. április 16.

VANYÓ LÁSZLÓ

Megnyitóbeszéd Fery Antal sárospataki kiállításán

Ha egyáltalán érdemes és lehet önmagáért beszélő kiállítás előtt megnyitót mondani, az véleményem szerint semmiképpen nem az, hogy a sokkal kisebb lehetőségű, korlátoltabb egysíkú beszéddel, a hangok elvont jelrendszerével lefordítsuk a térben körüljárható, a szemmel tökéletesebben érzékelhető látványt, hanem, hogy a konkrét bemutatóra miért az adott helyen és formában került sor.

A kiállításra nem is lehetne tradíciókban alkalmasabb helyet találni, hogy a különleges értékű grafikai munkákat a nagy nyilvánosság elé tárjuk, mint Sárospatak. Sárospatak a magyar történelem, a szabadságharc, a szellemi felemelkedés fellegvára. Sárospatak igényes közönsége, akik ellátogatnak a kiállításra, nagyon kritikus nézői a kiállításoknak, bizonyos vagyok benne, hogy a látogató úgy fog megállni a tablók előtt, hogy amit lát, az még Sárospatakon is különlegességnek számít.

Fery Antal grafikusművészt, a kiállítót ezúton nagy szeretettel és tisztelettel köszöntöm. Tokajhegyalján, Szerencsen született 1908. jún. 12-én. Rajzkészsége kora ifjúságában szembetűnő volt. 1927-ben a Szerencsi Cukorgyár ösztöndíjasaként a Budapesti Iparművészeti Főiskolán tanult. 1935-ben friss diplomásként, a fametszés technikájának tökéletesebb elsajátításáért a nagy hírű fametsző művész, Varga Nándor Lajos Képzőművészeti Főiskola tanárának előadásait is látogatta.

Első fametszetei, amelyek könyvjegyek voltak 1939-ből valók. 1943-ban műveiből kiállítása van a Műcsarnokban. A II. világháború és azt követő nehéz évek kevés teret engednek a kisgrafika művelésére. 1959-ben Budapesten megalakul a Kisgrafikabarátok Köre, Fery Antal ott van az alapító tagok között, aktívan segíti a kör munkáját.

1978-tól Varga Nándor Lajos halála után a KBK elnöki teendőit is ellátja, a mester után a tanítvány lesz a méltó örökös.

Fery Antal művészi tevékenységének a fő iránya a reklámgrafika, de kisgrafikai munkássága a ma élő grafikusok közül a legtekintélyesebb. Grafikai lapjait a fametszés technikájával alkotja. Jellemző rá a kitűnő komponálókészség, a határozott vésőkezelés, a csodálatos betűmetsző technika, a fekete-fehér felületek dinamikus és harmonikus játéka.

Alkotásaiban szívesen fordul a népművészeti motívumokhoz, a természetábrázoláshoz a portréábrázolásban egészen egyedülállók a művészet, irodalom, természettudomány, történelem nagy egyéniségei. A fenti felsorolás még közel sem teljes, hisz nem említettem a csodálatos többszínű fametszeteit, ahol minden egyes színhez egy-egy külön kimetszett fadúc tartozik. Kiemelkedők a műemlékeket ábrázoló kisgrafikái és a szőlős-boros motívumú ex librisei. Az utóbbiak indítéka a szőlőföldből, a gyökerekből, Tokajhegyalja szeretetéből vulkánszerűen tör fel. Az azonos témájú művekben is a rendkívüli változatosság és az invenciókészség dominál. Az ex librisein visszatükröződik a megrendelő, a gyűjtő lelkivilága, gondolatvilága, ami valóban csak a nagy művészek különleges adottsága.

Fery Antal hazai és nemzetközi elismerését külön méltatni nem szükséges. Magyarországi kiállításait, de nemzetközi kiállításait felsorolni szinte reménytelen, csak néhányat szeretnék megemlíteni: Leipzig, Krakkó, Hamburg, Como, Helsigőr, Malbork, Párizs, ahol 1962-ben díjat is nyert.

A rövid méltatás után, mi is az az ex libris? A lexikonban a következő áll: „(latin szó – könyveiből). A könyvgyűjtő tulajdonjogát megjelölő, nevét, címét, jelképét stb. tartalmazó címke, melyet a kötés, vagy a borító belső lapjára ragasztanak." Engedjenek egy rövid áttekintést az ex librisek történetéből: A hagyományos ex libriseket Magyarországon is megelőzték a könyvbe írott tulajdon bejegyzések, majd a kódexekbe művészien festett miniatúrák arcképpel, címerrel, ilyen a Képes Krónikából Nagy Lajos király képmása és címere, vagy a XV. századból Mátyás király Corvina könyvtárának remek kódexe, amelyen az uralkodó arcképe és címere jelenik meg.

Az első, mai értelemben vett külön lapos ex librist 1521-ben Nürnbergben készítette Albert Dürer fametsző műhelye Werbőczi István országbíró számára, ez az első magyar ex libris. Majd ezt követi 1525-ből Telinkes János nevére készült lap. A XVII. századból eposzköltőnk és nagy hadvezérünk, Zrínyi Miklós, majd az ellenreformációban nagy szerepet játszott Pázmány Péter esztergomi érsek részére készített ex libris, hogy csak néhány kiemelkedő személyiség nevére készített alkotást említsek.

Az ex librisek gyűjtését a XVIII. század vége felé kezdte el gróf Széchenyi Ferenc, főként heraldikai érdeklődésből. A 2000 lapos gyűjteményét 1802-ben a Magyar Nemzeti Múzeumnak ajándékozta.

Magyarországon a nagyobb mérvű gyűjtés az 1909-ben megalakult Szent György Céh keretén belül indult meg, most már szervezetten. Külön folyóiratuk volt a „Gyűjtő", amely nagy népszerűségnek örvendett. Az első világháború és azt követő években a Szent György Céh feloszlik és csak 1932-ben alakul meg az új szervezet, a Magyar Exlibris Gyűjtők Egyesülete, folyóiratuk a „Kisgrafika", majd nem sokkal később Debrecenben is megalakul az Ajtósi Dürer Céh, akinek a saját folyóirata a „Magyar Exlibris". A II. világháborúig mindkét egyesület eredményesen működik, számos, különleges értékű grafikai kiadványt jelentettek meg.

1959-ben a grafikusok és a gyűjtők újra egy táborba szerveződnek a Kisgrafika Barátok Körében. Folyóiratuk a „Kisgrafika Értesítő", 1972-től „Kisgrafika" c. jelenik meg. Az egyesület tagja a nemzetközi szervezetnek, a FISAE-nek, amely kétévenként nemzetközi kongresszust szervez, hazánkban 1970-ben tartotta kongresszusát.

A kör kiadványaival nemzetközileg is elismerést vívott ki. A Kisgrafika Barátok Körének kulturális missziója, ízlésnevelő és -formáló hatása felbecsülhetetlen. A „Kisgrafika" folyóiraton, valamint a szervezett klubéleten keresztül a legjobb grafikusok és gyűjtők előadásaikkal segítik az ízléskultúra terjesztését.

A kör többszáz fős tagságán kívül kisugároz a jótékony hatás a környezetükre is. Az ex libris-gyűjtés nem a tehetős emberek hobbija, hanem a művészi értéket kedvelő és szerető embereké, akik ezúton jutnak, egyedi, művészi alkotások tulajdonosaivá, gyűjtőivé. A hazai és nemzetközi levelezői cserekapcsolatokból – később a személyes találkozások révén – értékes, tartós baráti kapcsolatok is alakulnak.

Visszatérve a kiállítás gondolataihoz elmondhatom még, hogy Fery Antal a grafikusnemzedék nesztora, a 77 éves életpályája, több mint 2000 alkotása egy gyönyörű és kiteljesedett életmű olyan, mint a legfinomabb, legnemesebb ízes-illatos aszúszem. Emberi magatartására, lényére a művész saját gondolatait szeretném idézni, amit 1978-ban a 70. születésnapjára készített önarcképes fametszetén lehet olvasni:

„Mindig a sor végén álltam,
Könyökömet nem használtam.
Nézzétek el egyszer nekem,
Ha egy kicsit 70-kedem."

E nemes és szellemes versike után engedjék meg, hogy önző módon további jó egészséget, töretlen munkakedvet kívánjak Fery Antalnak, hogy még nagyon sok szép ex librissel örvendeztessen meg bennünket, gyűjtőket.

Kérem, ragadják meg az alkalmat, éljenek e ritka élménynek a lehetőségével, a kiállítást szíves figyelmükbe ajánlom.

Sárospatak, 1985. aug. 29. **BODNÁR SÁNDOR**

Fery Antal Conferio 1993/2

A Bécsben kérésünkre 1993. február 9-én közreadott magyar köznyelvi adatokat – ezt ismertettük Budapesten, az Osztrák Kulturális Intézetben 1993. február 11-én tartott előadásunk során – az Osztrák Statisztikai Hivatal 1993. február 15-én részben módosította.[5] Nem változott a végeredmény, ellenben az osztrák állampolgársággal rendelkező ausztriai magyarok száma 3.786-tal csökkent, következésképpen a nem osztrák állampolgárságú magyar „köznyelvűek" száma azonos nagyságrendben növekedett. Az alábbi kimutatásainkban a megváltoztatott adatokat vettük figyelembe.

Települések száma, ahol magyar köznyelvűek élnek

Burgenland	138	Stájerország	199
Karintia	65	Tirol	81
Alsó-Ausztria	397	Vorarlberg	45
Felső-Ausztria	229	Bécs	1
Salzburg	66	Összesen:	1221

Magyar köznyelvűek megoszlása a tömörülés nagyságában

10 000 felett	1 helységben	13 519 személy	40,4%
1 000 felett	2 helységben	2 712 személy	8,1%
100-999 között	22 helységben	5 981 személy	17,9%
50- 99 között	30 helységben	2 011 személy	6,0%
1- 40 között	1166 helységben	9 236 személy	27,6%
	1221 helységben	33 459 személy	100,0%

Az 1991. évi népszámlálás eredménye egybevetve az előzővel (1981) Magyar „köznyelvűek" (Umgangsprache), az állampolgárság figyelembevételével tartományonként

	összesen	B	K	N	O	S	St	T	V	Wien
1991	33 459	6 763	490	5 440	3 218	793	1 863	671	702	13 519
%	100,0	20,2	1,5	16,2	9,6	2,4	5,5	2,0	2,1	40,5
1981	15 875	4 147	197	1 159	953	301	543	165	337	8 073
%	100,0	26,1	1,2	7,3	6,0	1,9	3,4	1,0	2,1	51,0
növekedés %	110,8	63,1	148,7	369,4	237,7	163,4	243,1	306,7	108,3	67,4
ebből osztrák állampolgár										
1991	19 638	4 973	247	2 389	1 182	432	836	347	302	8 930
%	100,0	25,3	1,2	12,1	6,0	2,2	4,2	1,8	1,5	45,7
1981	12 043	4 025	121	749	540	204	440	121	160	5 683
%	100,0	33,4	1,0	6,2	4,5	1,7	3,7	1,0	1,3	47,2
honosítás 1981-től 1990-ig előzőleg magyar állampolgár										*külföldön*
	2 890	101	31	304	320	77	130	64	72	1 749 42
%	100,0	3,5	1,1	10,5	11,1	2,7	4,5	2,2	2,5	60,5 1,4
növekedés: 1981-hez viszonyítva az azóta honosított, előzőleg magyar állampolgárok nélkül (hiányoznak az előző CS, R, SU, YU és mások)										
1991	4 702	847	95	1 336	322	151	266	162	70	1 498
ebből (még) nem osztrák állampolgár										
1991	13 821	1 790	243	3 051	2 036	361	1 027	324	400	4 589
%	100,0	12,9	1,7	22,1	14,7	2,6	7,4	2,3	2,9	33,4
1981	3 832	122	76	410	413	97	103	44	177	2 390
%	100,0	3,2	1,9	10,7	10,8	2,5	2,7	1,1	4,6	62,5

JEGYZETEK

1) Szépfalusi István, Magyarul beszélők a mai Ausztriában. In: Kontra Miklós (szerk.), Tanulmányok a határainkon túli kétnyelvűségről. Készült az MTA Nyelvtudományi Intézetben. Budapest, 1991. 73–121.l. – 2) Ausztriában élő magyarok nyilatkozata. *In*: *Új Magyarország*, Budapest, 1991. május 11. – 3) Szépfalusi István, Lássátok, halljátok egymást. Mai magyarok Ausztriában. Budapest, 1992[2]. 89–96, 345–364, 410–417.lpk. – 4) Burgenlandban Oriszigeten, az első ausztriai magyar polgári kezdeményezés bölcsőjén a legnagyobb az emelkedés! Népszámlálási adatok. In: *Másokért együtt*, Bécs. 4/1993–03–24, 5–7.l. Vö. még *Másokért együtt*, Bécs. 8/1990–08–27, 9/1990–09–12, 5/1991–04–02, 6/1991–04–015, 8/1991–05–10, 9/1991–05–27 és 3/1993–02–24. – 5) Osztrák Statisztikai Hivatal (ÖSTAT). Bécs, 1992. november 18. Osztrák népszámlálás: egyre több magyar. In: *Népszabadság*, Budapest. 1993. február 13. 3.l.

SOÓS IMRE

Fery Antal grafikusművészről

A Confessio 1992/2. száma Fery Antal grafikusművész két fametszetét közölte. Ezek a grafikák Kőrösi Csoma Sándor halálának 150. évfordulójára készültek. Közlésükkel a szerkesztőség a nagy magyar tudósról a lapban közölt színmű hősét kívánta „látótávolságra" hozni. A grafikák alkotójáról – nevének közlésén kívül – akkor nem esett szó, de munkáit 1980 óta közli a folyóirat. Mivel azonban a lapban róla eddig még nem jelent meg ismertetés, ezt a hiányt kívánja pótolni ez az írás, amikor a magyar grafika Nagy Öregjének, a 85 esztendős Fery Antalnak életútját és munkásságát áttekinti.

A művész 1908. június 12-én született a nagy történelmi múltú Szerencsen. Az azóta városi rangra emelt község gótikus erődtemplomában nyugszik *Rákóczi* Zsigmond erdélyi fejedelem. Nemrég helyreállított vára 1605-ben országgyűlésnek adott helyet: itt választották *Bocskai* Istvánt Magyarország fejedelmévé. Harmadik nevezetessége a helységnek az 1889 óta működő Szerencsi Cukorgyár. Fery Antal életpályája szülőhelye mindhárom nevezetességéhez kapcsolódik.

Indulása éveiben a tízgyermekes munkáscsalád számára a Cukorgyár biztosította a megélhetést. Ezért szinte törvényszerű volt, hogy a legkisebb gyermek, a későbbi művész is igen fiatalon ebben az üzemben kezd el dolgozni. Hamarosan kitanulja a bádogos mesterséget. A szabadidejében szívesen rajzolgató fiatalember tehetségére felettesei is felfigyeltek. 1927-ben a gyár ösztöndíjával megkezdi művészeti tanulmányait a budapesti Iparművészeti Iskolán.

Varga Nándor Lajos professzor szellemi útravalójával ellátva 1935-ben veszi át grafikusi oklevelét. A következő években alkalmazott grafikai munkákból tartja el magát: kiállításokat tervez, üzleti grafikákat készít. *Varga* Mátyás segítségként meghívja őt a Szegedi Szabadtéri Játékok díszletezési munkáihoz.

Elmondásából tudjuk, hogy fametszetek készítésével mindig szívesen foglalkozott. Ennek folyamata megegyezik az általánosan használt gumibélyegzőkével, melyeken a betűk, számok kiemelkednek a felületből. Ezeket festékezi be a bélyegzőpárna. Fametszet készítéséhez jól kiszáradt keményfa szükséges. A legalkalmasabb erre a célra a puszpáng, vagy körtefa. A simára csiszolt falemezre, amit a művészek dúcnak neveznek, némi előrajzolás után vési be az alkotó a tervezett képet, szöveget, helyeseb-

ben: annak tükörképét, melynek kiemelkedő felületéről – befestékezés után – a valós képet lehet lenyomni a papírlapra.

Ezzel az eljárással főként ex librisek és alkalmi grafikák kerültek ki kezei alól, melyeket gyűjtőnéven *kisgrafikának* nevezünk. Az ex libris rendeltetése közismert, hiszen évszázadok óta szolgált ez a kisméretű grafika a könyv tulajdonosának jelzésére. Az utolsó száz évben azonban ezekből egyre kevesebbet ragasztottak be könyvekbe. Az ex libris önálló életet kezdett: a grafikabarátok gyűjteni kezdték egymás könyvjegyeit, cserélték, adták–vették ezeket a lapokat. A gyűjtés egyidejűleg az alkalmi grafikákra is kiterjedt: karácsonyi, újévi üdvözlőlapok, házassági értesítések, egyéb jókívánságokat, üzeneteket tartalmazó lapok kerültek ki a legkiválóbb grafikusok műhelyéből, de a dilettánsokéból is. A grafikák technikája egyre változatosabb lett. A fametszet mellett linómetszet, rézkarc, rézmetszet, litográfia is polgárjogot nyert. Alkalmi grafika az „In honorem" lap is, amikor a gyűjtő kedves írója, költője vagy egy-egy államférfi, művész emlékére készíttet kisgrafikát. (Ilyen alkalmi grafikák voltak a Confessio említett számában bemutatott Kőrösi Csoma-portrék is.) A kisgrafika gyűjtése századunk első felében egész Európában elterjedt. Hazánkban a két világháború között ezek gyűjtőinek két egyesülete is működött.

Fery Antal első kisgrafikáit 1939-ben készítette. Mire belelendült ebbe a műfajba, kitört a második világháború. Az ex libris gyűjtése stagnált, majd a háború végére teljesen elhalt, az Exlibris-egyesületek feloszlottak. Művészünk könyvjegyeivel egyetlen alkalommal, 1943-ban még szerepel a Műcsarnok kiállításán, azonban a háború forgószele őt is elkapja. Katonai behívót kap. Grafikusi képesítése miatt a vezérkarnál teljesít szolgálatot, egyszerű közlegényként térképeket rajzol. Amikor alakulatát a hadi események miatt Nyugatra telepítik, ő is Németországba kerül, majd

hadifogságba esik. Hazatértekor a megtorlás nem marad el: bár felróható vétke nincs, négy esztendeig rendőri felügyelet alá helyezik. Ilyen körülmények között a beilleszkedés nem megy könnyen. Kollektív műteremben dolgozik, hozzá hasonlóan megbélyegzett művészek társaságában, „dekorációs" munkákon. Akotásjegyzéke az 1944–45 évekből nem tartalmaz kisgrafikát. 1946-ban kilenc, 1947-ben pedig mindössze két ilyen lap kerül ki kezei közül. Az ötvenes évek elején is csak 1-2 kisgrafikát készít évente.

Másfél évtizedes mozdulatlanság után a Kisgrafikabarátok Köre (KBK) 1959-ben történt megalakulása keltett hullámokat az itthoni kisgrafikai élet állóvizén. A kezdeményezés *Réthy* István grafikagyűjtő érdeme, aki korábban is résztvett az egyik megszűnt egyesület vezetésében. Javaslatát a Fiatal Művészek Stúdiójában *Stettner* Béla grafikus támogatta, aki kommunista párttagsága és művészi tekintélye révén úrrá tudott lenni az alakulási nehézségeken. Jelentkeztek a régi gyűjtők is és a Kör első elnökévé dr. Berei *Soó* Rezső egyetemi tanárt választották. E tisztségben őt később *Varga* Mátyás, Kossuth-díjas díszlettervező, majd *Varga* Nándor Lajos, a Képzőművészeti Főiskola grafikai tanszékének vezetője követte. 1978 óta, jelenleg is, Fery Antal az elnöke a gyűjtők eme társulásának, mely 1990 óta „Kisgrafikabarátok Köre" Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület néven működik.

A Kör első művészeti vezetője, a tehetséges Stettner Béla jó diplomáciai érzékkel irányította az ott folyó tevékenységet, melybe hamarosan bekapcsolódtak a korszak jelentős grafikusai is. Közülük csupán néhányat említünk, akik azóta már nincsenek az élők sorában: *Bordás* Ferenc, *Diskay* Lenke, *Drahos* István, *Nagy* Arisztid, *Nagy* Árpád Dániel, *Perei* Zoltán, *Tempinszky* István. Stettner nem erőszakolta a Körre a párt művészetpolitikáját, csupán a jó művészi színvonalat kívánta biztosítani a nem kis számban jelentkező dilettánsok munkáival szemben. Rövid időn belül kiterjedt cserekapcsolat alakult ki nemcsak az ország határain belül, hanem a külföldi gyűjtőkkel is. Ez a levelezés már akkor virágzott, mikor útlevelet csak nehezen lehetett kapni. Magyarország kedvező helyzetben volt: Nyugat-Európában sokan emlékeztek még a két háború közötti magyar kisgrafika jó színvonalára és művészeire, akik között olyan zseniális alkotók voltak, mint az 1944-ben tragikus körülmények között elhunyt *Vadász* Endre, az ex libris napjainkra világszerte jegyzett, keresett klasszikusa. Talán hihetetlenül hangzik, de utólag megállapíthatjuk, hogy a hatvanas években kiterjedt európai kapcsolatokra szert tett KBK úgyszólván pártirányítás és ellenőrzés nélkül működött. Igaz, hogy nem mozgatott meg „tömegeket" és nem járt jelentősebb anyagi előnyökkel sem az alkotás, sem a kisgrafika gyűjtése.

Fery Antal kisgrafika-művészi hírneve a hatvanas években a határokon túlra is eljutott. 1960-ban már cikket közölt róla a dán gyűjtők patinás folyóirata, a *Nordisk Exlibris tidsskrift*, akkor még magyar szerzőtől. A külföldi szerzők érdeklődése is hamarosan megmutatkozott: 1963-ban a római *Exlibris* c. lapban Bono *Salvatore* méltatta munkásságát, egy hollandiai grafikai újságban pedig Herbert *Blokland* írt művészetéről.

1962-re a Kisgrafikabarátok Köre annyira megerősödött, hogy saját folyóirat kiadása is szükségesnek látszott. Előbb csak szerény, évente háromszor megjelenő néhány oldalon, később 48 oldalas terjedelemben jelentették meg a *Kisgrafika* c. folyóiratot. (A lap azóta is megjelenik, évente négyszer, számonként 16 oldal terjedelemmel. Első szerkesztője a neves bibliográfus, az 1988-ban elhunyt *Galambos* Ferenc volt, akit *dr. Semsey* Andor követett. Jelenleg *dr. Arató* Antal, az Országos Széchenyi Könyvtár munkatársa szerkeszti a kiadványt.)

Említésre érdemes szokás a kisgrafikai folyóiratoknál külföldön is, hogy az előfi-

zetőket évenként grafikai mappával ajándékozzák meg. Fery Antal népszerűségét mutatja, hogy elsőnek adták ki e célra 1962-ben 40 ex librisét tartalmazó mappáját. Az ehhez írt előszóban Galambos Ferenc feltette a kérdést magának, hogy vajon mi a titka Fery Antal művészetének? „Legelsősorban is az egyszerűség. Ez az egyszerűség nem képzeletszegénység következménye, hanem a kevéssel sokat mondani tudás ritka erénye." A lapokról szólva megemlíti, hogy Fery ex librisei nemcsak a művészt adják maradéktalanul, hanem a lap tulajdonosát is emberközelbe hozzák. Utal a betűk és a kép szoros kapcsolatára, a művész anyagtiszteletére, a kis felületen tapasztalható megfontoltságára, a lényeg sűrítésére. Ezek a megállapítások a későbbi esztendők Fery-lapjairól ugyancsak elmondhatók.

1965 júniusában az Országos Széchenyi Könyvtár rendezi meg a művész ex libriseinek kiállítását. Az intézmény ekkor még a Nemzeti Múzeum épületében működött. A 62 mű felsorolását tartalmazó katalógus előszavát maga a művész írta. Ebben mondja el a „fametszet varázsával" való találkozását. Az ex librisről itt megfogalmazott gondolatai közül az alábbi valamennyi grafika-gyűjtő és mecénás számára egyaránt megszívlelendő: „Gyakorlatból tudom, hogy a leggyengébb ex libris akkor születik, amikor az ember nagyon hallgat a megrendelőre."

Ugyanebben az esztendőben érte őt az a megtiszteltetés, hogy két magyar művész társaságában meghívást kapott a lengyelországi Malbork városban megrendezett, sorrendben második nemzetközi exlibris-biennáléra. (Az első ilyen kiállításon magyar művész még nem vett részt.) Ez alkalommal Fery alkotásait együtt állították ki 20 japán és 47 európai művész munkáival. Malbork kiállításain csak meghívott művészek szerepelhetnek. Művészünk e meghívást akkor már 400 darabot meghaladó kisgrafikáinak színvonalával érdemelte ki.

Az exlibris-egyesületek nemzetközi szervezete, a FISAE (Fédération Internationale des Sociétés d'Amateurs d'Exlibris) 1968 júniusában már a 12. kongresszusát rendezte meg az olaszországi Comoban. A két évenként más országban rendezett, rangos eseményen művészünk dr. Semsey Andor társaságában mint a KBK delegátusa vett részt. A nemzetközi szövetség ez alkalomra először adott ki évkönyvet „Az ex libris művészei" címmel. A világszerte nagy érdeklődéssel kísért kiadványsorozat első kötetében 17 exlibris-művész szerepelt. Hazánkat Fery Antal képviselte, akinek munkásságát – tíz eredeti kisgrafikájának közlése mellett – Semsey ismertette. Ezek a FISAE-évkönyvek napjainkra igen keresett, drága könyv-ritkaságok lettek, hiszen egy-egy kötet száznál több eredeti, az alkotó által szignált, esetenként több színben nyomott kisgrafikát tartalmaz. A tetemes előállítási költség miatt kinyomtatását nem minden kongresszust-rendező ország tudta vállalni, így a sorozatnak mindeddig csak hét kötete jelent meg.

Az exlibris-gyűjtők következő, 13. kongresszusát 1970-ben Budapesten, a Fészek Klubban rendezték meg, mely alkalommal több grafikai kiállítás is nyílt a fővárosban. Ezek egyike, az Ernst Múzeumban rendezett kortárs-kisgrafikai kiállítás főrendezői tisztét Fery Antal látta el nagy szakmai tudással, kiváló ízléssel, nagyban hozzájárulva ezzel a népes nemzetközi találkozó sikeréhez. Mindezek visszhangjaként a külföldi exlibris-újságok éveken át a budapesti kongresszust tekintették mércéül a további évek hasonló találkozóinak megítélésében.

1973 szeptemberében *Varga* Mátyás Kossuth-díjas művész nyitotta meg Tokajban a kiállítást, melyet a Zilahy György Művészetbarát Kör rendezett Fery Antal fametszeteiből. Az 1974-es esztendő munkásságának újabb elismerését hozta meg. A belgiumi *Graphia* folyóirat szerkesztőségének felkérésére e sorok írója francia nyelvű

cikkben ismertette műveit. A kisgrafika világában nagy tekintélynek örvendő szaklap ez alkalommal a magyar művész hat ex librisét is bemutatta. Ugyancsak Belgiumban jelent meg róla az a méltatás is, melyet dr. Marc Edo *Tralbaut*, az antwerpeni Nemzetközi Van Gogh Archívum vezetője írt. Az azóta elhunyt neves műtörténész *Van Goghiana IX.* című könyvében, a nagy holland mestert ábrázoló érmek, grafikák között elismeréssel elemezte a magyar művész két Van Gogh-portrés fametszetét.

1978-ban a *Kisgrafika* 2-3. számában Semsey Andor köszöntötte a 70 esztendős Fery Antalt. Cikkében kiemelte, hogy az elmúlt évtizedben a művész 800-nál több lappal gyarapította kisgrafikáinak számát. Az évfordulóra készült újévi üdvözlőlapjára a művész saját arcképét metszette s a tőle megszokott, szellemes kísérőszöveg ezúttal sem maradt el: *„Mindig a sor végén álltam, / Könyökömet nem használtam. / Nézzétek el egyszer nekem, / Ha egy kicsit 70-kedem."* Nem valószínű, hogy e négy sor száz év múltán szerepelni fog a 20. század lírájának gyűjteményében, de jól érzékelteti az alkotóművész jellemének főbb vonásait: bölcs derűjét, szerénységét, önzetlenségét, mást soha nem bántó humorát.

A 70. születésnap alkalmával nyílt meg Szerencsen a Rákóczi emlékét idéző vár helyreállított szárnyában a művész nagyszabású kiállítása, mely mintegy összefoglalását adta kisgrafikai művészetének. (Megjegyezzük, hogy a műveknek ezt a nyilvánosságát biztosító Zempléni Múzeum szakemberei ihletett kezekkel gyűjtik, gondozzák Fery Antal alkotásait. A művész budapesti lakásán őrzött saját törzsanyagán kívül itt található az ország csaknem teljes Fery-gyűjteménye.) A szülőföld múzeuma nemcsak az életmű összegyűjtésében veszi ki részét, hanem az arról szükséges tudományos igényű adatközlésről is gondoskodik. Ez a tevékenysége elsősorban a művész kisgrafikai alkotásjegyzékének sajtó alá rendezésében és megjelentetésében mutatkozik meg. 1970-ben adta ki a múzeum az alkotásjegyzék I. részét, mely az 1939-től 1969-ig terjedő három évtized alatt készült 607 kisgrafika adatait tartalmazza. Az 1978-ban nyomdából kikerült II. füzet az 1970. esztendő alkotásaival kezdődik és 1977-tel ér véget. Az utolsó kisgrafika ebben az 1273. sorszámot viseli. Végül az 1987-ben napvilágot látott III. rész 1978-tól 1986-ig tartalmazza a művész ilyen alkotásait s az adatsor az 1817. opus-számmal zárul.

Az 1988-ban nyolcvanadik születésnapját megért művész külföldi népszerűségének hullámai Portugáliáig eljutottak. Ekkor jelent meg a neves portugál szakíró és könyvkiadó, A.M. da *Mota Miranda* akkorra már hat kötetesre bővült enciklopédiájának újabb kötete, melyben Fery Antal munkásságának francia nyelvű ismertetése is olvasható, 23 kisgrafikájának bemutatása mellett. Ő az első magyarországi grafikus, aki ebben az illusztris sorozatban szerepel.

A nyolcvanas években a szerencsi várban nagyarányú restaurálási munka folyt, ezért a múzeum kiállításait sem lehetett látogatni. 1992-ben fejeződött be az Erdei Ferenc Ybl-díjas építész tervei alapján végzett jelentős helyreállítás. A XVI. századi eredetű vár falai között júniusban nyílt meg *dr. Petrikovits* László orvos kb. 600.000 darabot kitevő levelezőlap-gyűjteményének legértékesebb darabjait bemutató kiállítás. Ettől kezdve tekintheti meg a közönség a múzeum Fery-termét is, melyben a város szülöttjének és díszpolgárának életművét igényes válogatás idézi fel. A Cukorgyár egykori bádogos tanulójának művei „hazatértek" a Rákóczi-vár falai közé.

A művész életpályájának áttekintése után most munkásságának összefoglalását, értékelését várja joggal az olvasó. Ennek az igénynek megfelelni nem kis feladat, hiszen napjainkra a művész kisgrafikáinak száma jóval meghaladta a 2.000 darabot. E sorok

Arany János férfikori arcképe (Barabás Miklós rajza nyomán). Mind a két kép a Fery Antal fametszeteivel díszített Bottyán János: Arany János halálának centenáriumára készített minikönyvből való.

Arany János nagyszalontai szülőháza Rozvány György emlékezetéből készült makettja után.

írójánál hivatottabb szakemberek nyilatkoztak már életművéről itthon és külföldön egyaránt. A megszólalók egyhangúan dícsérték a művek magyar szellemiségét, a kevéssel sokat mondás bennük testet öltött erényét. Kiemelték lapjainak férfias erejét, a grafikákban megnyilvánuló emberszeretetet, optimizmust. Sok gyűjtő lett tisztelője kisgrafikáinak emblémaszerű tömörsége, az ábrázolt személyek portréjának lényegretörő megjelenítése, történelmi korok hangulatának hiteles átélése miatt.

Mindezek kiegészítéséül rá kell mutatnunk témaválasztásának gazdagságára, ugyanis ex librisein és alkalmi grafikáin életünknek, kultúránknak úgyszólván minden jelensége visszhangot kap. A jobb áttekintés érdekében erőszakot kellett elkövetnünk az életművön, amikor megkíséreltük a lapok témánkénti megosztását. Íme a csoportonkénti felosztás: 1.) A történelem nagyjai, írók, művészek arcképei, 2.) műemlékek, nevezetes épületek, 3.) szőlős-boros ex librisek, 4.) természeti értékeink, fák, virágok, 5.) minikönyvek.

1.) A portré fába metszése, egy-egy író, művész arcvonásainak a tenyérnyi ex libris felületén való meggyőző megjelenítése a szakma legnehezebb feladatai közé tartozik. A vésővel ugyanis a mégolyan jól ismert arc vonásainak fordítottját kell a művésznek a fából elővarázsolnia. Fery Antal fél évszázada metszi fába a magyar költészet nagyjainak arcvonásait *Csokonai*tól néhai jóbarátjáig, *Berda* Józsefig. *Kodály* Zoltán portréi mellett a zene számos kiválósága, így *Erkel, Liszt, Bartók, Bach, Haydn, Mozart, Wagner* arcvonásait is megörökítette egy-egy zenekedvelő gyűjtő részére készült „ex musicis" lapján. A magyar képzőművészeknek valóságos „képzeletbeli múzeumát"

alkotta meg *Csontváry, Egry, Koszta, Kós Károly, Aba-Novák*, stb. arcképeivel. Hollandiában is elismeréssel méltatták Rembrandt-portrés ex libriseit. Van Gogh-ot idéző több fametszete az amszterdami Van Gogh Múzeumba is bekerült. Az ugyancsak hollandiai Nuenen-ben működő Van Gogh Dokumentációs Centrum állandó kiállításán szerepelteti ezeket a lapokat.

Fery Antal külföldi népszerűségét elsősorban portrés ex libriseivel szerezte meg. A gyűjtők Európa több országából rendszeresen keresik meg őt felkérésükkel, hogy az irodalom, zene világszerte megbecsült nagyjainak arcképét vésse leendő ex librisük nyomódúcaira. Napjaink nemzetközi exlibris-pályázatai rendszerint egy-egy neves személyiség emlékének felidézését szolgálják. Ilyen céllal rendezték meg az olaszországi *Dante, Collodi* vagy *d'Annunzio* pályázatot, de a művészek életének valamelyik évfordulójára időzítették a németországi Lucas *Cranach*, vagy a franciaországi Jacques *Callot* pályázatot is. Hazánkban legutóbb tavaly írt ki „Dürer az ex librisen" címmel a Gyulán működő Dürer Társaság ilyen pályázatot s azon Fery is résztvett.

2.) Műemlékeink, hazánk vérzivataros múltjának élő tanúi ugyancsak gyakran megjelennek a művész grafikáin. Ezek közül is előszeretettel metszi fába a szülőföld nevezetességeit: a szerencsi Rákóczi-vár, az ottani református erődtemplom puritán formáit fényképnél meggyőzőbben idézve elénk. Egész kiállításra valót tesznek ki ezek a lapjai, melyek összességükben sokszor kerültek a közönség elé, a műemlékvédelem ügyében, múltunk emlékeinek megbecsülése jegyében rendezett kiállításokon. Olyan gyöngyszemek találhatók ezek között, mint az ócsai, gyöngyöspatai templom, a margitszigeti Szent Mihály kápolna. (Ez utóbbi műemlék Fery személyes sorsához is kapcsolódik: a közelmúltban ezen a románkori szent helyen ismételte meg ünnepi mise keretében feleségével, *Dobos* Valériával 50 évvel ezelőtt tett házassági esküjét.) Egyedülálló a művésznek az a fametszet-sorozata, mely a magyarországi könyvtárak (debreceni, sárospataki, egri, kalocsai, gyöngyösi, stb.) épületeit népszerűsíti s amelynek darabjai egy magát megnevezni nem kívánó mecénás „alkalmi grafikái".

3.) A szőlős és boros ex librisek hazánk határain kívül is, Európa valamennyi bortermelő országában népszerűek. Az ilyen témájú kisgrafikákról Olaszországtól Hollandián át Dániáig több pompás kiállítású kötet jelent már meg s ezekből Fery Antal művei nem hiányoznak. Az európai szőlős-boros exlibris-termésről Lucas Cranach születési helyén, a németországi Cronach város könyvtárában már két ízben rendeztek nagyszabású kiállítást művészünk lapjainak jelenlétével.

A budapesti Mezőgazdasági Múzeum ilyen témájú kisgrafika-gyűjteményének alapját 1969-ben a magyarországi születésű, s a lengyelországi Tarnow-ban élő *Lippóczy* Norbert agrármérnök vetette meg 800 darabból álló adományával. Mecénási tevékenységét később is folytatta. Az ő adományai, valamint az intézmény gyűjtőtevékenységének eredményeként az anyag tovább gyarapodott. Amikor 1984-ben a múzeum e gyűjtemény katalógusát kinyomtatta, az már 3.500 ilyen lap adatait tartalmazta. Fery Antal munkásságát 107 kisgrafikája képviseli a katalógusban, az abban szereplő többszáz európai művész között az övé a legnagyobb számú alkotás.

4.) Természeti értékeink, fák, virágok, kertek idéződnek emlékezetünkbe leglíraibb hangulatú lapjain. 1981 óta alkotásjegyzékében egyre több olyan alkotás szerepel, melyen valamelyik botanikus kert vagy arborétum neve látható, a tájra legjellemzőbb fa vagy növény levelének, virágjának ábrázolásával. Ezeken az alkalmi grafikákon az ex libris mintájára ex herbario (magyarul: növénygyűjteményéből) szavak szerepelnek. Szép formájú fügefalevelet látunk a Gellérthegy növényi értékeit figyelmünkbe ajánló lap díszeként. Egy másik metszeten a Városligeti tó partján élő

mocsári ciprus ága jelképezi e nagymúltú parkot. A lipótvárosi Bazilika mellett egy Kínából származó ritka fa él, a neve: Kínai susogófa. Ennek virágzó ága látható az „Ex herbario Szent István tér" feliratú fametszeten. Ugyanilyen szépséges jelképek díszítik a Tabán, Népliget, Vérmező, Múzeumkert értékeit megörökítő lapokat. Nem hiányoznak a sorozatból az arborétumok sem. Egy fenyőtobozos lap az alcsúti, egy égerleveles grafika pedig az erdőtelki arborétum meglátogatására csábítja a nézőt. „Szent Margit sziget – az első magyar kertművészeti emlék, 1251" hirdeti egy grafika. Ezen a domonkos apácák ruhájában a sziget névadója látható, kezében zsoltáros könyvvel, liliommal. A mintegy 40 lapból álló s egyre bővülő sorozatban „In memoriam" lapok emlékeztetnek a botanika jeles művelőire: *Linné*re, *Jávorka* Sándorra.

A gazdag „termés" láttán a grafikabarátok körében joggal merült fel a kérdés, kik azok a szerény, névtelenségbe burkolózó mecénások, akik ilyen ízléses kisgrafikákon népszerűsítik természeti értékeinket? A lapokon ugyanis az alkotóművész FA szignója mellett két címerpajzson egy-egy monogram is szerepel: PL és TF.

1989-ben a *Kisgrafika* c. lap cikke fedte fel kilétüket: *Pesti* László és *Tarjányi* Ferenc fővárosi kertészeti szakemberek voltak a lapok kigondolói. Fery Antal ezekkel a metszeteivel új színt hozott napjaink magyar kisgrafikájába. Tegyük hozzá, európaszerte sem található hasonló terjedelmű és rendeltetésű sorozat. A lapokból 1992. tavaszán a Mezőgazdasági Múzeum Soroksári Gyűjteményében kiállítást rendeztek. Ez alkalommal az anyag *König* Róbert grafikusművész hasonló szellemű és rendeltetésű 10 fametszetével kibővítve került a közönség elé. A kiállítás annyiban tért el a korábbi tárlatoktól, hogy itt a fametszeten ábrázolt növény,falevél mellett annak lepréselt, de üde zöld színét megőrző, eredeti példánya is látható volt. Pesti László közel egy éves gyűjtő, előkészítő munkájának eredményeként így a néző számára a természettel való találkozás a művészi grafikák élményével párosult.

„Virág az ex libriseken" címmel rendeztek kiállítást a hetvenes években öt alkalommal Debrecenben, az augusztusi virágkarneválok alkalmából. Az egymást követő években összesen közel 1.500 virágot ábrázoló ex librist mutatott be az azóta elhunyt dr. Semsey Andor, a kisgrafika történetének jeles magyar tudósa. Ő állította össze a minden alkalomra kinyomtatott katalógusokat is s ezekben a grafikák szakszerű összeállítása mellett közölte az egyes lapokon ábrázolt növények botanikai meghatározását, tudományos nevét is. Az előírások szerint mindegyik kisgrafika csak egyetlen alkalommal szerepelhetett a debreceni kiállításon, így a látogatók az öt alkalommal mintegy másfélezer virágábrázolással találkozhattak. Fery Antal ilyen tárgyú lapjainak bőségét is mutatja, hogy az öt alkalommal Debrecenben összesen mintegy 40 virágos lapja szerepelt.

5.) Minikönyvek. A *Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya* 1980-ban a magyar szellemi élet nagyjairól minikönyv sorozatot kezdett meg s idővel 3 kötet látott napvilágot. A gyufásdoboznál valamivel nagyobb könyvecskék szövegének válogatását *dr. Bottyán* János végezte, a fametszetű illusztrációkat Fery Antal készítette.

Az első kötet Bethlen Gábor fejedelem születésének 400. évfordulójára, 500 példányban jelent meg, 88 oldalon, 37 szövegközti fametszettel. Korabeli idézetekkel gazdagított magyarázó szöveg kíséri végig ebben a nagy fejedelem és választott magyar király életútját. A szöveghez harmónikusan illeszkedő, fadúcról nyomott látképek, portrék, címerábrázolások teszik az olvasó számára szemléletessé a könyvben közölt gazdag ismeretanyagot.

Arany János halálának 100. évfordulójára jelent meg költőnkről 1982-ben a soro-

zat következő kötete, 124 oldalon, 57 fametszettel. A szövegválogatást végző szerző így indokolta meg művének létrejöttét: „Hálával a nagyszalontai iskoláért, ahol a Toldit tanultam, tanáraimért, akik költőjét megszerettették, a városért, amely hajdú őseim tiszteletére nevelt". A könyvecske immár hagyományos fametszetű illusztrációi között olyan, színekben nyomott záródíszek is szerepeltek, melyek eredetileg Arany János kezétől származnak. A Toldi szerelme írásakor ugyanis a költő lerajzolta mindazon családok címerét, melyek az eposzban szerepelnek. E rajzok közül válogatott címereket metszette fába a könyvhöz grafikusművészünk.

1984-ben Kőrösi Csoma Sándor születésének 200. évfordulójára, az előzővel azonos 1.000 példányban látott napvilágot a harmadik kötet. Szövegét a nagy utazó „tudása, alkotása, akaratereje iránti mély tisztelettel" válogatta dr. Bottyán. A 92 oldalas kötetben Fery 30 fametszete szerepel.

Az ismertetett kicsiny könyvekben szerencsésen találkozott a szövegválogatást végző tudós nagy tárgyismerete, kultúrája a képeket emblémaszerűen megjelenítő fametsző remeklésével. A kis kötetek erénye, hogy a tartalmat nem terhelik oldalakon végighúzódó s az apró betűk miatt nehezen olvasható szövegek. A rövid idézetek, az azokhoz kapcsolódó magvas magyarázatok, végül pedig az apró méretük ellenére is átütő erejű képek hármas egysége a könyveket olvasmányossá s egyben tetszetőssé teszi. Olyan vonzó kiadványok ezek, melyek mindegyikét vademecumként szívesen teszi zsebébe az ember, hogy nyugalmas perceiben megpihenjen, felüdüljön már a könyvecske átlapozásával is.

Csak sajnálni tudjuk, hogy dr. Bottyán János eltávozása miatt a sorozat nem folytatódott, pedig a szerzőpáros terveiben további ilyen gyönyörűségek, így Ady Endre, Móricz Zsigmond, Szabó Dezső, Misztótfalusi Kis Miklós munkásságára emlékeztető kötetek szerepeltek még.

„Keresem az időtálló stílust" – írta Fery Antal közel négy évtizede egyik kiállítása katalógusában. Az idős mester a kisgrafika olyan egyedülálló, csak reá jellemző stílusát teremtette meg, mely példaként hat itthon és külföldön egyaránt. Realista szemléletéhez, a közérthetőséghez egész élete során hű maradt. Saját szavai szerint „ropogós" fametszetek megalkotására törekedett és napjainkra kiteljesedett életműve őt a magyar fametszet egyik legnagyobb mesterévé tette. Még fiatal-korában hangzott el róla, de a megállapítás helyességét azóta egy emberöltő igazolta: „Mint embernek és művésznek csak barátai vannak".

IRODALOM

Galambos Ferenc: Antal Fery. En ungarsk grafiker. Nordisk Exlibris Tidsskrift, 1960/4.sz. 58-59.l. – Bono *Salvatore*: Antal Fery, artista ungherese dell'ex libris. Ex libris (Roma), 1963/3-4.sz. 8-9.l. – Blokland *Herbert*: Exlibris van Fery Antal. Boekcier, 1963/2.sz. 25-26.l. – *Semsey* Andor: Antal Fery. Artisti dell'exlibris I. (Como), 1968. 51-53.l. – *Soós* Imre: Fery Antal művészete. Kisgrafika, 1988/2.sz. 4-16.l. – A.M.da *Mota Miranda*: Encyclopaedia Bio-bibliographical of the Art of the Contemporary Ex Libris. 1988. Editorial Franciscana, Braga (Portugal) 45-56.l. – Fery Antal fametszeteinek adatsora. Szerencsi Helytörténeti Múzeum, 1970. – Fery Antal fametszeteinek alkotásjegyzéke, II. rész. Zempléni Múzeum, Szerencs, 1978. – Fery Antal fametszeteinek alkotásjegyzéke, III. rész. Zempléni Múzeum, Szerencs, 1987. – *Soós* Imre: Fery Antal kisgrafikái – természeti értékeinkről. Kisgrafika, 1989/3.sz. 20-23.l.

Megfeszíttetett(ek)

MOLDOVAI CSÁNGÓMAGYAR KALENDÁRIUM 1992

Kettős könyvpremiernek örvendezhettek és csodálkozhattak először a háromszékiek, majd a szeretmenti csángófalvak lakóitól a bukovinai székelyek mai dunántúli maradványaiig: a moldovai magyarság történetében először anyanyelvükön írott kalendáriumot vehettek a kezükbe. Van valami jelképesség abban is, hogy a könyv — tulajdonképpen egy 90 oldalas füzet — a háromszéki Trisedes-Press első kiadványa. A kalendárium a moldovai magyaroknak, de nekünk is szánt hasznos tanácsai, az olvasnivalók mellett a belélehelt szellem sugallása szerint egy áhitatos sóhajtás az ellen a nyers pusztítás ellen, amelyet a könyvecske élére kiemelt Fohász eljajgat: **Én Istenem, hová leszünk? / Gyermekeink s mi elveszünk! / Melyet apáink őriztek, / Elpusztítják szép nyelvünket.** De, Istenem Dávid is lebírta apró parittyájával Góliát rontó testét s gonosz lelkét.

A szerény kiadvány a mindennapi imádságok, hasznos és szellemes gazdatanácsok, tudnivalók /Tompa Ernőt dicsérik/ — mellett moldvai népköltészeti szemelvényeket közöl Seres András gyűjtéséből, a népcsoport lelkivilága és sorsa köré szövődő verset, prózát, Farkas Árpád, Magyari Lajos és Kovács István tollából, Gazda László egy csokor csángómagyar község monográfia-vázlatával van jelen; a megmaradásukért való küzdelmük elevenítésére ugyancsak Seres András történelmi visszapillantója teremt alkalmat, s az csak természetes, hogy Ősz Erős Péter, aki maga is pusztinai csángómagyar származék a munka sűrűjét vállalja: a tájnyelv hímzett köntösébe öltöztetve a szépség és felfoghatóság miatt is érzelmesen kedves és megnyerő beköszöntőt írt, másik jegyzetében bemutatja a Háromszéki RMDSZ Moldvai Csángómagyar Szervezetét, mélyen megélt riportban idézi fel a Szent Atyát Budapesten és Esztergomban hosszú zarándokúton kereső ezer moldvai magyar páratlan történelmi élményét. Csak futtában említjük meg: Plugor Sándor gyönyörű színes ikonborító ölelésébe fogta mindezt s, hogy a füzet a Kölcsey Ferenc Alapítvány anyagi

támogatásával jelent meg a Háromszéki Mikes Kelemen Művelődési Egyesület és a Trisedes-Press kiadásában. S a már idézett Fohász két zárósorát idézve:

Úr Isten, sorsunkon segíts,
Csángómagyart el ne veszítsd!

SYLVESTER LAJOS

Dísznövények a könyvjegyeken

Még jóhiszemű könyvjegy-rajongók is hajlamosak sommásan meg- és elítélni az ürügy-exlibrisek készítőit és készítetőit, mondván: a műfaj mibenléte, lénye(ge) ellen elkövetett merénylet minden olyan könyvjegy, mely nem eredendő funkciójának betöltése jegyében születik, azaz hogy tulajdonjelölő céllal beragasztassék a valakihez vagy valamely testülethez tartozó könyvtár polcain sorakozó kötetekbe. Ám ha körülnézünk az újabbkori exlibris-bibliográfiák háza táján, csodálkozva kell megtapasztalnunk, hogy a legjobb művészi kvalitású könyvjegyek különféle alkalmi rendezvények ürügyén születtek, amelyek közül, mi tagadás, vajmi kevés jutott a könyvtáblába való beragasztás sorsára. Vitatható-e mégis, hogy ne töltötte volna be azt a szerepet, melyet az exlibristől, mint könyvgrafikától elvárunk? Mert az évszázadok, de főképpen az utóbbi évtizedek folyamán a könyvtári tulajdonjegy funkciója tetemesen kitágult. Amilyen mértékben távolodott ősatyjától, a heraldikától, ugyanolyan (vagy még gyorsítottabb!) ütemben vált az egyetemes képzőművészet egyik legkézenfekvőbb, legfürgébb esztétikai nevelő eszközévé. Ezen a vonalon pedig a további gazdagodás a tematikai sokszínűség irányába mutat. Éppen ezért üdvözöljük örömmel Pesti László és Tarján Ferenc áldozatos kezdeményezését, akik **Parkok és kertek értékes növényei** tematikára szűkítve könyvjegy- és növényszeretetüket, ebből a témakörből gyűjtöttek össze egy tanulságos kamarakiállításra való fametszetet Fery Antal és König Róbert kisgrafikai alkotásaiból. Életképes ötletnek látszik, érdemes számontartani — és követni a példát.

G.D.

PARKOK ÉS KERTEK ÉRTÉKES NÖVÉNYEI
FERY ANTAL ÉS KÖNIG RÓBERT
FAMETSZETEIN

STROPHARIA RUGOSOANNULATA
EX HERBARIO
SOROKSÁRI
BOTANIKUS KERT

Kiállítás
a Mezőgazdasági Múzeum Soroksári Gyűjteményében
1992
március 10 - május 10.

ACER PSEUDOPLATANUS L.
VÉRMEZŐ

FERY ANTAL fametszetei

Üzenet Oahu szigetéről

Valamikor 1983 végén rádióból (a Szabad Európa román adásairól van szó) Szemlér Ferenc neve ütötte meg a fülemet. A Honoluluban emigrációban élő, brassói születésű költő, ŞTEFAN BACIU önéletrajzi regényének egy részletét olvasta fel — s mivel ifjúságának éveire, szellemi és irodalmi eszmélésének idejére összpontosult ez a részlet, számos ismerős brassói nevet is említett, köztük édesapámét is, igen elismerő hangnemben, kiemelve Szemlér műfordítói érdemeit, a román költészet magyar nyelvre való művészi átültetésében, olyan időkben, amikor ez számos ellenérzést váltott ki, és társadalmi-politikai elszigeteléssel járt a költő számára.

Ştefan Baciu a kommunista hatalomátvétel után távozott az országból, és külföldön érdekes irodalmi karriert futott be, amelynek végső stációja a Hawaii-i Egyetem Európai Nyelvek és Irodalmak-tanszéke — ott professzor mind a mai napig. Bár kiváló ismerője a latin-amerikai irodalmaknak, s maga is számos alkalommal publikált költészetet, prózát, esszét spanyol, német és angol nyelven, soha nem szűnt meg románul írni és román műveket fordítani az általa ismert nyelvekre. Hűsége, nosztalgiája egy életen át szülővárosához, Brassóhoz láncolta: költészetében minduntalan felrémlik az ifjúi esztendők színtere, a város és az utcák, az ismerős arcok és nevek kavalkádja. Így történt, hogy — bár nevét a diktatúra idején nem volt szabad publikálni — számos barátjával, irodalmi harcostársaival levelezett — nem is beszélve Romániában maradt édesanyjáról és húgáról (Ioana Baciu-Mărgineanu, kiváló színháztörténész). Így aztán megszerezte tem a címét, és 1984 szilveszeterére egy brassói képeslap hátára írtam néhány sort: bemutatkoztam és szívélyes újévi üdvözlettel megkértem, írjon nekem, s ha lehet, küldje el valamelyik könyvét.

Kíváncsian vártam, s nem kis meglepetésemre 1984 januárjában levél és könyv érkezett tőle. A levélben verses újévi üdvözlet, szellemes kis saját rajzzal illusztrálva. A könyv pedig a következő dedikációval: Lendvay Szemlér Évának, aki a Vári Szabó Pál-féle cukrászda közelében lakik — Ştefan Baciutól, nem messze Pearl Harbortól, a Csendes-óceánon, Oahu szigetén — Honolulu, 1984 Újévkor. A könyv címlapján Harald Meschendörfer brassói grafikusművész illusztrációja pontosan kifejezte a versek szellemét: a háttérben a Cenk és a Fekete templom — előtérben pedig a Warte domb talajából két meghökkentő délszaki pálmafa szökken a magasba.

A levélben ez állott:

"Tisztelt Aszonyom!

Köszönöm újévi jókívánságait. Különösképpen, hogy azok az Egres-utcából érkeznek: a túlsó sarkon volt a Vári-cukrászda, s valamivel lennebb a Şoimii Carpaţilor — a Gyár-úton, ahol 1933-ban a Start című avangard lapot szerkesztettük, mi forrófejű ifjak...

Édesapjával jó baráti kapcsolatban voltam; édesapámtól "örököltem" ezt a barátságot (ő, mint tanár, román nyelvből vizsgáztatta a kitűnő nyelvérzékű magyar diákot, akiből később kitűnő költő és műfordító vált). Olvastam valahol, hogy érdekes önéletrajzi regényt publikált. Magyarul sajnos nem tudok annyira, hogy el tudnám olvasni, de fordításban — ha van ilyen — nagyon érdekelne. Azt hiszem, Szemlér Ferenc — ha emlékezetem nem csal — volt első fordítóim egyike. Ma is látom magam előtt, "homespun" öltönyében, rokonszenves mosolyával, délceg, sportos alakjával, amint a Kapu-utcán köszön nekem.

De persze ezek mind már csupán emlékek. Elküldöm Önnek verseskönyvem egy példányát, remélem "akadályok" nélkül megérkezik.

Szívélyesen üdvözli

ŞTEFAN BACIU"

A levél — és az elmúlt évek folyamán még vagy öt más levél és könyvküldemény — ha felbontva, és utána arcátlan módon jól láthatóan újra leragasztva —, de mégis megérkezett. Köztük számos érdekes kordokumentum, többek közt az egykori brassói avangard folyóirat, a START egy fakszimiléje is. Egyik versét le is fordítottam, s újévi üdvözletképpen 1986-ban nyílt képeslapon el is küldtem neki. Ez a vers is brassói árnyakat idéz:

Ştefan Baciu

BRASSÓI ELÉGIA

És megjelennek árnyai régmúlt időknek —
A Lópiacon szembejön egy rég halott barát;
Kamner Edi magas lován — és mások, elémbe jönnek...
Adolf Heltmann hallgatagon támasztja asztalát,
Az "Édes Lyukban" felhajt egy pohár Küküllőmentit,
Míg Schuster Dutz a Csigahegyen sétál komótosan,
Ott ősz van már, s hideg — s elmémben átszüremlik
Az óriás-törpe múlt — milyen volt valóságosan?
A piac felől lassan már Dück is erre tart,
/Oyntzen Langnéval hosszan társalog/
Míg én az óceánon — hazám e furcsa part? —
Hol pálmafák dalolnak — hűvös, rideg vagyok.
Mattis-Teutsch lassan egy képet komponál,
Az abrosz hófehérén nagy legyek haldokolnak,
Makrancos hajfürt rebben Trentina homlokán...
És látom amint Morres festményein borong;
A Zeidner könyvesboltban meg Ringelnatz köhent,
A Burzenländer Hofban széna- meg sörszag szállong,
És a Honterus-téren klavírozik a csend.

LENDVAY ÉVA

1021 Fery Antal fametszete

KODÁLY ZOLTÁN EMLÉKEZETE

EX LIBRIS

VÁROSI-JÁRÁSI KÖNYVTÁR ZENEI RÉSZLEG TAPOLCA

FERY ANTAL

túrák védelméről és a munkában való hátrányos megkülönböztetésről.

A kongresszus a nehéz pénzügyi helyzetre való tekintettel döntött *a tagdíjak emeléséről.* Eszerint a következő három évben 25, 15, 10 százalékkal fokozatosan emelkednek a tagdíjak.

A végrehajtó bizottság létszámát 9-ről 11-re emelte, a kongresszus azonban most csak 9 tagot választott, függőben hagyva két helyet Észak-Amerika és Latin-Amerika képviselőinek, akiket később kooptálnak.

Elnök lett *Alan Sapper* (Anglia), alelnök: *Takao Sumi*
kár *René Janelle* (Fran
Anglia, Bulgária, Finn
Demokratikus Köztársa

angú volt, a szocialist
t.
n az üléseken, sem azo
a országokkal kapcsola
eljes egyetértés alaku
kriminációellen felle
amennyi felszólaló hite
, a szervezetben részt
esztése mellett.
ost, *első izben szocialis*
t, mert a német ház
agyvonalúsága minde
zinkrontolmácsolás (ma
jtó naponta foglalkozo
vízió is hírt adott ról
almat, hogy számos kü
s folytasson. Szoros vo
i szocialista ország kül
rancia, görög, angol, ir
rikai küldöttségekkel i
etsége négytagú delegá
r főtitkár, *Pető Kálmá*
k Szakszervezetének tit
gozók Szakszervezeténe
munkatárs személyébe

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1983 JAN –

ÉRT

TUDÓSÍTÁS

A kisebbségi jogok védelme

Bába Iván tárgyalásai Szlovákiában

Pozsonyi tudósítónktól:
Csütörtökön szlovák–magyar külügyi tárgyalásokra került sor. Ezek megtartásáról *Jozef Moravcik* szlovák és *Jeszenszky Géza* magyar külügyminiszter állapodott meg a Közép-európai Kezdeményezés júliusi csúcsértekezletén Budapesten. A magyar tárgyalóküldöttség élén *Bába Iván* helyettes külügyi államtitkár állt, a szlovák delegációt pedig *Maria Krasnohorská*, a szlovák Külügyminisztérium kétoldalú államközi kapcsolatok osztályának igazgatója vezette. A megbeszélések eredményeiről Bába Iván a pozsonyi magyar nagykövetségen tájékoztatta az újságírókat. Az államtitkár helyettes szerint hasznos, jó légkörű tárgyalásokat folytatott a szlovák Külügyminisztériumban.

A megbeszéléseken Bős kérdéséről kifejezetten nem tárgyaltak, ám azt leszögezték, hogy a témát műszaki problémának tekintik. Bába Iván véleménye szerint politikai kérdéssé válhat, ha nem oldódik meg a vízellátás ügye. A tárgyalások további részében érintették a kisebbségek kérdését. A magyar fél nézete szerint a szlovákiai magyarság gondjait – a kereszt- és vezetéknevek problémáját és a helyiségnévtáblák ügyét is – a pozsonyi parlamentnek, a kormánynak kell a kisebbségek számára is elfogadhatóan megoldania. Bába Iván meggyőződését fejezte ki, hogy Szlovákiában léteznek olyan politikai erők, melyek képesek ilyen megoldást találni. A tanácskozáson szó volt a benesi dekrétumokról is.

A szlovák fél nem hajlandó a dekrétumok hatályon kívül helyezésére, az esetenkénti rehabilitációkra viszont igen. A felek a megbeszéléseken közös nevezőre jutottak abban, hogy létesüljön egy olyan vegyes bizottság, mely megvizsgálná az említett dekrétumok közös megegyezés alapján megszüntethető vonatkozásait. A létrejött megállapodások egyik legfontosabbika talán az, melyben a két fél egyetértett a magyar–szlovák tankönyvbizottság felállításában. Ez főleg a történelem- és irodalomkönyveket véleményezné és kiirtaná azokat a kifejezéseket, részeket, melyek sértőek és nem segítik elő a közeledést. Kulturális téren magyar részről közölték: támogatják Pozsonynak azt a szándékát, hogy Békéscsabán megnyíljon a budapesti szlovák kulturális központ helyi kirendeltsége, a magyar fél is szeretne konzulátust nyitni Kassán. Elhatározták, hogy felgyorsítják a két oktatásügyi tárca közti együttműködési megállapodás aláírását.

A magyar tárgyalóküldöttség indítványozta a szlovák félnek, hogy a budapesti Deák téri evangélikus templom falán helyezzék el *Ján Kollár* szlovák költő emléktábláját, ugyanakkor *Kölcsey Ferencét* pedig a pozsonyi egyetemi könyvtár épületében. Bába Iván leszögezte: a szlovák fél Budapesthez hasonlóan arra törekszik, hogy jó feltételeket teremtsen a két ország közötti alapszerződés kidolgozásához, mely az érvényét vesztett magyar–csehszlovák államközi szerződés helyébe lépne. Az elmondottak alapján nyilvánvaló: Pozsony és Budapest akkor hajlandó tárgyalásokat kezdeni az alapdokumentumokról, ha a másik fél teljesíti bizonyos elvárásait. Magyar részről ide sorolják az Európa Tanácsnak adott szlovák ígéretek teljesítését, a határátkelők megnyitását, valamint a kulturális egyezmény aláírását. A szlovák fél feltételei között szerepel a békéscsabai kulturális központ megnyitása, a határok sérthetetlenségének az elismerése, valamint a két ország területén élő kisebbségek helyzetét összehasonlító bizottság működtetése.

Kamoncza Márta

Új Szó-interjú Jeszenszky Gézával

Szent István a magyar államiság szimbóluma, de a Kárpát-medence népei egymásra utaltságának, közös sorsának kiemelkedő jelképe is – mondta a pozsonyi Új Szó Vasárnap című családi maganzinjában megjelent exkluzív interjúban *Jeszenszky Géza* magyar külügyminiszter.

A szomszédos országok vezetői és kormánykörei részéről elhangzó s a magyar külpolitikára vonatkozó bírálatokról Jeszenszky Géza kijelentette, hogy nem a szerb, a román vagy más nemzettel, hanem bizonyos politikával szemben vannak fenntartásaink. Nem Magyarország, hanem egyes szomszédai tartják napirenden a határok kérdését azzal, hogy saját közvéleményük és a nemzetközi közvélemény előtt Magyarországnak határ-felülvizsgálati törekvéseket tulajdonítanak. Fölösleges századszor is elismételni, hogy tiszteletben tartjuk a nagyhatalmak által 1920-ban és 1947-ben megalkotott és garantált békeszerződéseket.

A magyar diplomácia irányítója kifejtette, hogy ugyanakkor a kölcsönös bizalom erősítésére törekedve kell keresnünk olyan megfogalmazást, amely a békeszerződés területi rendelkezéseinek és a helsinki záróokmány pontjainak érvényességét megerősíti. Véleménye szerint azonban csak komplex, a kapcsolatok minden körére kiterjedő szerződésnek van értelme. Olyannak, amelyben a politikai, gazdasági, ökológiai, kulturális kérdésekkel együtt az adott országban élő magyar kisebbség jogait is szavatolják, éspedig olyan szinten, melyet az Európa Tanács elvár, és ellenőrizni kíván.

A határon túli kisebbségek érdekében fellépő határozott magyar magatartás félremagyarázásával kapcsolatban Jeszenszky Géza a beszélgetésben hangsúlyozta, hogy a kommunista rezsimek évtizedeken át szinte nem is engedték megemlíteni a kisebbségek létezését, gondjaikról hivatalosan tilos volt beszélni. Emiatt a szlovák, a román és más társadalmak számára kellemetlen meglepetést okozott, hogy országukban milyen jelentős számú magyar nemzeti kisebbség él, amely a szabad választásokon többségükben az ottani magyar pártokra szavazott. A magyar diplomácia vezetőjének megítélése szerint ez a tény egyfajta ijedelmet keltett bizonyos ottani politikai körökben, s ez a mai napig ott munkál megnyilatkozásaikban, holott célszerű volna végre levonni azt a következtetést, hogy a magyar kisebbség léte kétségbevonhatatlan tény.

Jeszenszky Géza szerint egészében véve a szlovák–magyar viszony jobb annál, mint ahogy a sajtójelentések sejtetik. – Tény viszont, hogy az olyan súlyos provokációk, amelyek Magyarországot és a magyarságot szlovák részről érték, nagyon megnehezítik a megbékélést – jelentette ki és felsorolta: – Elsősorban a Duna elterelésére, a vízmegosztással kapcsolatos merev szlovák álláspontra, továbbá a szlovákiai magyarság nyelvhasználati jogait és iskolarendszerét veszélyeztető lépésekre gondolok.

A mindkét országban tapasztalható nacionalizmusról, a *Csurka István* és mások nevéhez fűződő megnyilvánulásokról szóló kérdésre válaszolva Jeszenszky kifejtette, hogy Csurkával személyes vitái vannak, és az MDF is elhatárolódott az ismert személyiségtől. – Magyarországon valóban elhangzanak olyan kijelentések, akadnak olyan megnyilvánulások, amelyekkel a kormány nem azonosul, sőt kimondottan szerencsétlennek tart. Ezek megtestesítői kis létszámú csoportok, és nem elsősorban Csurka István mozgalmához kötődnek. Összehasonlíthatatlanul nagyobb számúak és súlyúak viszont azok a megnyilatkozások, amelyek néhány szomszédos ország politikusainak a szájából hangzanak el, valamint a sajtóban látnak napvilágot, és a létükben veszélyeztetik a magyarságot. A pártatlan megfigyelő meggyőződhet arról, hogy Magyarországon a közhangulat békés, nem tapasztalható ellenséges hangulat a szomszédokkal szemben – mondta.

– A bocsánatkérés a megbékélés egyik elegáns formája lehet – válaszolta azzal kapcsolatban, hogy a szlovák parlament a múltban elkövetett sérelmek miatt már bocsánatot kért a zsidóktól és a kárpáti németektől, de nem kért bocsánatot a kitelepített magyaroktól, azt követelve, hogy előbb a magyar parlament kérjen bocsánatot a szlovákokat sújtó 19. századi magyar politikáért. – A részleteket elkerülve – mondta a magyar külügyminiszter –, elképzelhető a pozitív közös szándék deklarálása, annak a készségnek a kinyilvánítása, hogy mindkét parlament, mindkét nemzet fátylat borít mindarra, amit a történelem folyamán akarva vagy akaratlanul egymás ellenében elkövetett – vagy úgy véli, hogy elkövetett –, és a szomszédi kapcsolatokban új fejezetet kíván nyitni. A magyar parlament kész erre – közölte nyilatkozatában a magyar külügyminiszter a pozsonyi Új Szó Vasárnap című családi magazinjának augusztus 22-i dátummal megjelent számában. (MTI)

Jeszenszky–Melescanu telefonbeszélgetés

A Rompres román hírügynökség bukaresti külügyminisztériumi forrásokra hivatkozva beszámolt arról, hogy csütörtökön *Jeszenszky Géza* magyar külügyminiszter telefonbeszélgetést folytatott román kollégájával, *Teodor Melescanuval*. Tájékoztatta a román külügyminisztert, hogy a magyar kormány bármely tagjának részvétele *Horthy Miklós* földi maradványainak temetésén szigorúan magánjellegű és nincs semmiféle kapcsolatban a magyar kormány álláspontjával. A magyar külügyminiszter a Rompres szerint hozzátette, hogy a román sajtó bármilyen spekulációja nem a legjobban szolgálná a két ország közötti kapcsolatokat. (MTI)

Az időzített bomba

Trükk Hargita megyében

Tudósítónktól:
Amikor Hargita és Kovászna megyében – a látszólagos csend és belenyugvás hangulatában – a területi RMDSZ-vezetőségek a román nemzetiségű prfektusok kinevezése elleni későbbi tiltakozó megnyilvánulásokat (például népszavazás) tervezték, akkor váratlanul, időzített bombaként hatott a hír: Hargita megyébe *Nagy Sándor* személyében magyar alispánt nevez ki a román kormány. Csakhogy az alprefektus a kommunista nosztalgiákat erősen visszaidéző Szocialista Munkáspárt megrögzött híve, tagja. A Csíki RMDSZ alig 20-24 órával a gyakorlati kinevezés előtt értesült a „nagy eseményről" és minden erőfeszítése ellenére nem sikerült megakadályoznia a hargitai összmagyarság érdekeivel homlokegyenest ellenkező kormánydöntés érvényesítését.

A hivatalos beiktatásról egyébként több magyar személyiség távolmaradt, tiltakozása jeléül. Még a külön meghívott csíkszeredai polgármester-helyettes (polgármester nincs), vagy a helyi RMDSZ vezetősége, illetve haladó szellemű román pártok képviselői sem jelentek meg. A kinevezésről s a hivatalos beiktatásról nyilatkozta lapunknak *Székedi Ferenc*, a Csíki RMDSZ elnöke: „Ezt a kinevezést a román kormány újabb manőverének tartjuk, ez csupán kirakatpolitika. A kormány igazolni akarja, hogy a hargitai prefektusügyben megoldott a kérdés: magyar nemzetiségű állampolgárt nevezett ki alispánnak. A Csíki RMDSZ a prefektusválság után egyértelműen kialakította álláspontját, azt, hogy mi magyar prefektust akarunk és nem magyar alprefektust.

A kormány előzőleg Csíkszeredában is tapogatózott, s becsületükre legyen mondva, a józan, felelős beosztással rendelkező csíkszeredaiak visszautasították ezt a megkeresést – az alispáni címre –, és ezek után is nagyon-nagyon sajnálatosnak tartjuk, hogy Udvarhely Szék területéről találtak egy olyan embert, aki tulajdonképpen elfogadta ezt az árulást. Mert ezt egyértelműen annak tartom" – mondotta Székedi Ferenc.

Botos László

Lengyelországi választások: »balra át«?

Nemzetiségi kisebbségek a porondon

Varsói tudósítónktól:
A lengyel választási törvény lehetővé teszi az országban élő nemzeti kisebbségek politikai csoportjainak, illetve szervezeteinek részvételét is a demokratikus versengésben. A három legjelentősebb kisebbség Lengyelországban a német, a belorusz és az ukrán. Napokon belül megjelennek az utcákon szervezeteik választási plakátjai is a nagy pártokéi mellett.

A legnépesebb kisebbség, a németek közel harminc alsóházi és szenátusi jelöltet állítanak, akik elsősorban a katowicei, a racibórzi, a czestochowai és az olsztyni vajdaságban próbálnak szerencsét. Parlamenti programtervezetükben hangsúlyozzák, hogy sürgősen meg kell oldani a második világháború alatt a *Wehrmachtba* besorozott, majd a békekötést követően még hosszú ideig hadifogolytáborokban visszatartott német nemzetiségű lengyel állampolgárok szolgálati éveinek és nyugdíjjogosultságának elismerését. A jövővel kapcsolatban élénken foglalkoztatják a német szervezeteket a gazdasági ügyek, elsősorban a Szilézián jelentkező privatizációs problémák. *„Velünk együtt Európába"* – hirdeti választási jelszavuk.

A fehéroroszok *„Maja zjemla, hleb i vjara"* – azaz szülőföld, kenyér és a hit jegyében tíz alsó- és egy felsőházi jelölt számára igyekeznek voksokat gyűjteni, mindenek előtt Lengyelország keleti határának mentén, ahol viszonylag egy tömbben él a belorusz kisebbség. Bölcs döntésük nyomán programjukban lemondtak a pravoszláv vallási értékek hangsúlyozásáról, s így valószínűleg a katolikus hitű fehéroroszok támogatását is elnyerik személyi autonómiát és művelődési-kulturális célokat hirdető elképzeléseikhez.

A Lengyelország-szerte javarészt elszórtan élő, ám tekintélyes létszámú ukrán kisebbség, levonva a tanulságokat az előző választások tapasztalataiból, ez alkalommal nem indít külön listát. Az ukránság jelöltjei nagyobb pártok országos listáján indulnak, így például a jelenlegi miniszterelnök-asszony, *Hanna Suchocka* pártja, a Demokrata Únió (UD) és a Liberális-Demokrata Kongresszus (KLD) fogadta be őket, de megtalálhatók a nyugati típusú szociáldemokráciát hirdető Munka Uniója (UP), illetve a *Walesa* kezdeményezte, s ezért elnöki pártnak tartott Reformokat Támogató Pártonkívüliek Blokkja (BBWR) listáján is.

A „forrónak" ígérkező választási kampány első napjaiban figyelemre méltó felmérést közölt a *Rzeczpospolita* című országos varsói napilap. A szerkesztőség megrendelésére végzett közvéleménykutatás szerint az ősszel felálló új parlamentben a legerősebbnek a posztkommunista erőket tömörítő Demokratikus Baloldali Szövetség (SLD) ígérkezik, megelőzve a Lengyel Néppártot (PSL) és a Demokrata Uniót (UD). Az öt százalékos parlamenti küszöböt a fentiekkel együtt összesen kilenc politikai csoport lépné át, a választók mintegy 64 százalékának támogatásával.

Marton Attila

Folytatódik a vizsgálat a múlt szombaton történt incidens ügyében, amikor Skierniewice vajdaságban, Sochaczew mellett rálőttek *Hanna Suchocka* lengyel miniszterelnök gépkocsijára. A lövések állítólag egy gázpisztolyból származtak, így a miniszterelnök nem volt veszélyben. Egy szolgálatot teljesítő rendőrt valószínűleg megtévesztett a konvojt záró, villogó rendőrautó. Feltehetőleg azt hitte, hogy a rendőrség üldöz valakit, és ezért figyelmeztető lövéseket adott le szolgálati fegyveréből. A rendőrt felfüggesztették állásából. (MTI)

Új MAGYARORSZÁG tudósítás

Haider leírja a Néppártot

Bécsi tudósítónktól:
Amennyiben bombának szánta az osztrák belpolitikai uborkaszezon nyugalmának felbolygatására, alighanem elszámította magát Jörg Haider, a jobboldali ellenzék vezére. A bécsi televízió kamerája előtt tett bejelentése, drámai megfogalmazása ellenére sem tudta felkorbácsolni a politikai kedélyeket. Ahhoz túlságosan kilógott a „lóláb".

„A Szabadságpárt ma már a konzervatív gondolkodású osztrákok egyetlen politikai támasza" – állapította meg *Haider*. A polgároknak ezt a rétegét szerinte egyedül az ő pártja fogja képviselni a jövő év őszén megválasztandó új parlamentben. Az általuk eddig támogatott, keresztény, polgári, jobbközép erőként számontartott Néppárt ugyanis rövidesen eltűnik a politikai porondról. Meghökkentő állítását Haider részint reális, részint önkényesen konstruált érvekkel próbálja bizonyítani.

Hivatkozik a hatvanas években még abszolút többséggel, jelenleg a szociáldemokraták mellett „másodhegedűsként" kormányzó Néppárt táborának fokozatos leépülésére, amit a most nyilvánosságra került közvélemény-kutatási adatok is igazolnak. Ezek szerint, ha ma tartanának választást Ausztriában, a szociáldemokraták 40, a Néppárt csak 25 százalékos szavazatarányra számíthatna. (A Szabadságpártnak ugyanakkor 17, a Liberális Fórumnak 11, a Zöldeknek 7 százalékot jósol a legfrissebb felmérés.) Tény az is, hogy a főváros tanácsába már a legutóbbi választásokon több szabadságpárti, mint néppárti képviselő jutott be, s egyes megfigyelők nem zárják ki, hogy az ország egykori vezető ereje a „középpárt" rangjára süllyed. Ezzel szemben mások nyomós ellenérvet látnak a párt köztársasági elnökjelöltjének, *Thomas Klestilnek* fölényes győzelmében a múlt évi elnökválasztáson.

Haider másik érve a Néppárt közeli „leírására" már sokkal inkább a spekuláció, mint a valóság talajában gyökerezik. Szerinte „a szocializmus egész Európában már csak egy országban, Ausztriában létezik". Szocializmuson ő a *Franz Vranitzky* vezette Szociáldemokrata Párt többségét érti a kormánykoalícióban, azét a pragmatikus, a marxizmus tanaihoz vajmi kevéssé igazodó pártét, amellyel *Erhard Busek* Néppártja a súrlódások ellenére még mindig szívesebben működik együtt, mint vele, Haiderrel. A Szabadságpárt – amelyet, jobboldali radikalizmusa és náciszimpátiája miatt nemrég zártak ki a „Liberális Internacionálé" tagjai sorából – minden eszközzel megpróbál kitörni elszigeteltségéből. A hitlerizmus iránti nosztalgia hangjai helyett mostanában az osztrák belpolitika központi kérdésévé nőtt idegenproblémát „lovagolja meg" a maga módján: míg a parlament többi pártja a külföldiek tartózkodási engedélyének sokak szerint embertelenül szigorú feltételeit vitatja, Haiderék „egyszerűbb megoldást" követelnek: a bevándorlás teljes tilalmát. Néhány ezer szavazatot ettől is várhatnak a következő választásokra, de koalíciós partnert egy általuk dominált, jobboldali kormányhoz aligha. Nemcsak azért, mert a Néppárt óvakodik egy kompromittáló összefogástól a bel- és külföldön – elsősorban Haider személye, a demokratikus alapértékekkel szemben szkeptikus beállítottsága miatt – „nem szalonképesnek" minősülő politikai erővel. Egy ilyen összefogás ellen szól a választási aritmetika jelenlegi állása is. Hiszen a legfrissebb felmérés alapján a szociáldemokraták, a Néppárt „átállása" esetén is, abszolút többségre (51 százalékra) számíthatnának a parlamentben, potenciális partnereik, a Szabadságpártból kivált politikusok Liberális Fórumának csatlakozásával – a Néppárt és a Szabadságpárt esetleges szövetségének 42 százalékos szavazatarányával szemben.

A Néppárt politikai megsemmisülésének Haider-gyártotta fenyegető víziója csak egy a csábítási kísérletek hosszú sorában. Esélye a sikerre, az osztrák demokrácia stabilitásának mai szintjén, nem több, mint egy bizonyos, makkról álmodó éhes négylábúé.

Berényi György

Hadseregünk kész megvédeni a hazát

Államalapító Szent István királyunkra emlékezve a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar honvédség Parancsnoksága központi ünnepséget tartott a Magyar Honvédség Művelődési Házában.

Elsőként a köztársasági elnök által előléptetett *Kelemen József* altábornagyot köszönhették, valamint az augusztus 20-án ezredesből vezérőrnaggyá kinevezett *Árvai Zoltánt, Baraczka Róbertet, Fehérvári Tamást, Kenyeres Miklóst, Németh Sándort, Sályi Gyulát, Török Miklóst, Végh Ferencet* és *Kőszegvári Ferenc* nyugalmazott ezredest.

Für Lajos honvédelmi miniszter ezredessé léptette elő *Abonyi Mátyást, Bánki Imrét, Dohos Lászlót, Horváth Ferencet, Juhász Jánost, Morber Ferencet, Turcsányi Károlyt, Sipos Ferencet, Városi Károlyt* és *Závodny Lászlót.*

Kiemelkedő munkájuk, helytállásuk elismeréseként a honvédelmi miniszter ötvenkét személynek Szolgálati Jel kitüntetést adományozott, negyvenketten a Honvédelemért Kitüntető Címet kaptak.

Az ünnep alkalmából a honvédelmi miniszter összesen ezernégyszáz, *Lőrincz Kálmán* vezérezredes, a Magyar Honvédség parancsnoka, valamint *Deák János* altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnöke kétszázhetven hivatásos tisztet, tiszthelyettest és polgári alkalmazottat részesített különböző elismerésben.

Für Lajos honvédelmi miniszter pohárköszöntőjében államalapító Szent István királyunkra emlékezve a magyarság s egyben a Kárpát medence népeinek Európába történő letelepedését, az állam ma is érvényes szerepét, feladatát, célját hangsúlyozta.

– Az állam funkciójáról sokáig torz képet festettek a magyar történelemben – mondotta a miniszter. – Erőszakszervezetként, a demokrácia elsorvasztásának eszközeként tanították. Napjainkban azonban kialakult a torzításoktól mentes államkép, amely a rend, a szabadság, az alkotmányosság letéteményese. Az államra mint szervezetre szükség van, mert ez tölti be a védő, óvó szerepet, működése során lehetséges csupán népünk, nemzetünk felemelkedése.

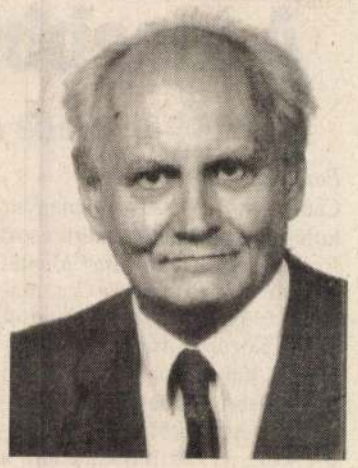
Szuverenitásunk megőrzése a honvédségre fontos feladatot ró, s a Magyar Honvédség mindenkor kész is e feladatának eleget tenni, képes hazánk függetlenségét megőrizni, ha kell fegyverrel is védelmezni országunkat.

(rozgics)

A Magyar Köztársaság elnöke – a miniszterelnök előterjesztésére – vezérőrnaggyá nevezte ki *Varga Tibor* nyugállományú ezredest. *Nánássy-Mégai Ernő* altábornagyi rendfokozatát, halála után, helyreállította. Posztumusz nevezte ki altábornaggyá *Oszlányi Kornél* vezérőrnagyot és vezérőrnagyi rendfokozatának helyreállítása mellett *Ternegg Jánost*. Haláluk után vezérőrnaggyá nevezte ki *Gaál Kálmán, Gáll Sándor, Osváth István, Pajtás Ernő, Stefán Valér, Tatai József* ezredeseket, valamint *Pacor Ernő* és *Somlyói Nagy Sándor* alezredest.

A kinevezéseket *Göncz Árpád* köztársasági elnök csütörtökön a Parlament Munkácsy termében nyújtotta át. Az átadáson jelen volt *Für Lajos* honvédelmi miniszter, *Lőrincz Kálmán* vezérezredes, a Magyar Honvédség parancsnoka és *Deák János* altábornagy, vezérkari főnök. (MTI)

Pécsvárad újból várossá lett

„A fekvése csodálatosan szép, a Zengő sötét erdőkkel borított hatalmas tömbje alatt egy magaslaton áll a hófehér, későbarokk katolikus templom s mellette, kissé lejjeb, a vár. Egykor klastrom is, vár is... Gyerekkoromban pajtásaimmal szívesen bujkáltunk az altemplom szemetes, alacsony boltozatai alatt, seregestől verve ki a denevéreket" – írja *Kodolányi János.*

Pécsváradot az itt alapított bencés apátság tette nevezetessé. A kolostor alapításának időpontjára vonatkozóan eltérők a vélemények. Vannak, akik az alapítás idejét kevéssel az 1000. esztendő elé tették, pontosan 998-ra, mások viszont valamivel későbbi időpontot, 1009–1015-öt jelölik meg az alapítás évéül. Egy évszázaddal később hazánk viharos történelmének középpontjába került Pécsvárad. Itt rejtegették *Álmos* herceg fiát, a későbbi *II. (Vak) Bélát*, akit atyjával együtt *Kálmán* király megvakíttatott. A virágzó és egyre gyarapodó, bővülő kolostort *II. Géza* uralkodása alatt tűzvész pusztította el. Helyreállítása után Géza 1158-ban királyi adománylevélben erősítette meg az apátságot korábbi jogaiban és kiváltságaiban. A kolostor befolyását, gazdagságát az *Anjouk* alatt is megőrizte. Említésre méltó, hogy amikor a múlt század derekán Vasason szénbányát nyitottak, *Széchenyi* is megfordult Pécsváradon.

A Szent István-napi városavató ünnepség délelőtt 11 órakor hálaadó szentmisével kezdődött, majd a vár udvarán, a Himnusz és Szent István király intelmeinek elhangzása után *Göncz Árpád,* a Magyar Köztársaság elnökének ünnepi beszédével folytatódott:

– „Örülök, hogy Szent István napján személyesen adhatom át Pécsváradnak a várossá nyilvánítás okiratát – mondotta. – Örülök, hogy a magyar múlt egyik legjelesebb települése – polgárai sikeres munkájának köszönhetően – visszaszerezte ősrégi városi rangját."

A dicső múlt kulcsfontosságú eseményeinek felidézése után napjaink feladatairól is szólt: – „Keletre visszaút nincs – ez nem kétséges. Itt kell megmaradnunk és a boldogulásunk érdekében itt kell beletagolódnunk a kínkeservesen egységesülő Európába, önként elfogadva a betagolódás valamennyi elkerülhetetlen következményét." Végezetül Pécsvárad polgáraihoz szólt: – „Más ez a nap, mint a többi! Jelzi, hogy az önök számára valami véget ért, s valami új kezdődött. Mert már egy város adja életük keretét és színterét."

Ezután *Kakas Sándor,* Pécsvárad polgármestere átvette a városi rangot tanúsító okiratot a köztársasági elnöktől, majd a kormány részéről jelenlévő *Verebélyi Imrétől,* a Belügyminisztérium közigazgatási államtitkárától a város kulcsát.

A. L.

Ünnepi mise a Bazilikánál

Államalapító Szent István napjának ünnepi eseményei délután az 1038-ban szentté avatott király emlékének ápolására évente megtartott szentmisével és Szent Jobb körmenettel folytatódtak. A szertartás harangszenteléssel kezdődött a Szent István-bazilikánál.

Előbb *Konrad Unterhitzenberger* kanonok, a passaui Caritas szervezet igazgatója szólt arról a négy harangról, amelyet idén a II. világháborúban elvitt harangok helyett a németországi Passau, Bamberg és München város egyházi és világi szervezetei ajándékoztak a bazilikának. Utána *Szabó Géza* kanonok, a Szent Jobb őre szólt a harmincezres tömeghez, majd *Angelo Acerbi* pápai nuncius kihírdette a pápai bullát – Szabó Géza magyarul tolmácsolta –, amely a 955 éve elhunyt nagy királyunkról elnevezett bazilikát társszékesegyházi rangra emelte.

Paskai László bíboros, Magyarország prímása, esztergom–budapesti érsek köszöntötte *Göncz Árpád* köztársasági elnököt, a kormány megjelent tagjait, a diplomáciai testületek képviselőit, a közélet személyiségeit, és szentmisét celebrált. A szentmisét követően elindult a Szent Jobb országos körmenet.

(t. b. s.)

Lovagavatás

A Szent Lázár Lovagrend Szent István király napját köszöntő ünnepségsorozata csütörtökön Esztergomban folytatódott. A megemlékezés a Bazilikában szentmisével kezdődött, amelyet *Paskay László* bíboros, prímás, esztergomi érsek celebrált, majd lovagavatást tartottak, előléptetéseket és kitüntetéseket adtak át. *Füzessy Tibor* tárca nélküli minisztert világi lovaggá, *Usz István* ortodox parochust, *Reisz Pál* ferences rendi szerzetes tanárt, *Pásztor Basil* görög katolikus parochust és *Bartos Agoston Imrét*, a Szent György Lovagrend tagját rendi káplánná avatták. A szentmise után a lovagok főhajtással tisztelegtek *Mindszenty József* bíboros kriptája előtt.

Rögtönzött sajtótájékoztatóján Füzessy Tibor miniszter egyebek között hangsúlyozta: nagy megtiszteltetés számára a lovaggá avatása. Külön örül annak, hogy mindez éppen Esztergomban történt meg, abban a városban, ahová a rendet sok történelmi szál köti. A legfontosabbnak azonban azt tartja, hogy a rend évszázados múltjából nemcsak a hagyományokat örökítette át a mába, hanem tevékenységének lényegét is: az elesettek, a betegek és a rászorulók segítését.

Kitüntetések szent királyunk emléknapján

Államalapító Szent István király ünnepe előtt egy nappal az Országház Kupolatermében magas állami kitüntetéseket adott át a köztársasági elnök – a honi tudományos és művészeti élet kiemelkedő személyiségeinek, magas rangú katonáknak, a közélet és a sajtó jeles képviselőinek. Az ünnepségen részt vett Antall József miniszterelnök, Szabad György, az Országgyűlés elnöke, a kormány több minisztere és államtitkára. Göncz Árpád rövid üdvözlő beszédében méltatta államalapító királyunk történelmi szerepét, majd azt hangsúlyozta, hogy akiknek a munkásságát ma elismerik, azok a jövőt szolgálták. A kitüntetések átadásakor az államfő, a kormányfő és a házelnök kezet fogott a kitüntetettekkel. A kupolatermi ünnepséget követően a kitüntetettek és vendégeik tiszteletére adott fogadáson Szabad György mondott rövid pohárköszöntőt.

A Magyar Köztársaság elnöke – a miniszterelnök előterjesztésére – a Magyar Köztársaság Érdemrend Nagykeresztje (polgári tagozat) kitüntetést adományozta:

Kosáry Domokos Állami-díjas történésznek, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének kiemelkedő történettudományi eredményeiért és a magyar tudományosság megújulásáért kifejtett tevékenységéért.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje (polgári tagozat) kitüntetést adományozta:

Láng István akadémikusnak, a Magyar Tudományos Akadémia volt főtitkárának több évtizedes kiemelkedő tudományszervezői és tudományos munkásságáért, *Legány Dezső* Erkel Ferenc-díjas zenetörténésznek, a zenetudomány doktorának zenetörténészi életművéért, *Tarján Imre* akadémikusnak, Kossuth- és Állami díjas fizikusnak, az MTA Természettudományi Kutatólaboratóriuma tudományos tanácsadójának tudományos életművéért, *Wass Albert* írónak életműve elismeréseként.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje (katonai tagozat) kitüntetést adományozta:

Urbán János vezérőrnagynak beosztásában huzamos időn át végzett kiemelkedő munkájáért, *Tabódy István* nyugalmazott vezérőrnagynak a független, demokratikus Magyarország megteremtéséért végzett tevékenysége elismeréseként.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje (polgári tagozat) kitüntetést adományozta:

Boros Józsefnek, a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság nyugalmazott megyei bírósági tanácselnökének több évtizedes, az igazságügy szolgálatában eltöltött kimagasló munkájáért, *Delly Rózsi* operaénekesnek, Kiváló Művésznek, a Magyar Állami Operaház örökös tagjának művészi pályája elismeréseként, *Gedai Istvánnak* a független, demokratikus Magyarország megteremtéséért végzett tevékenységéért, *Hary Béla* karmesternek, a Kolozsvári Állami Magyar Opera főzeneigazgatójának több évtizedes kimagasló művészi munkásságáért, *Kállay Miklósnak* az 1945–1956 közötti nemzeti ellenállásban való tevékeny részvétele és következetes nemzethű életútja elismeréseként, *Simon Károly* balatonfüredi polgármesternek, a Balatoni Szövetség elnökének eredményes munkájáért, *Tamás Lajosnak*, a Magyar Köztársaság kambodzsai nagykövetének a Magyar Köztársaság érdekei képviseletében kifejtett, valamint a Kambodzsában szolgálatot teljesítő rendőri egység feladatai ellátását segítő tevékenységéért.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje (katonai tagozat) kitüntetést adományozta beosztásukban huzamos időn át végzett kiemelkedő munkájuk elismeréseként:

Böde József mérnök ezredesnek, *Horváth László* ezredesnek, *Kónya Béla* ezredesnek, *Mócsai József* ezredesnek, *Nagy Béla* ezredesnek, *Sári Béla* ezredesnek, *Bődi Ferenc* alezredesnek, *Egry József Ferenc* alezredesnek, *Kakuk László* alezredesnek, *Ketler István* alezredesnek és *Kolozsi Sándor* alezredesnek. Az 1945–1956 közötti nemzeti ellenállásban való tevékeny részvétele és következetes nemzethű életútja elismeréseként: *Tobak Tibor* nyugalmazott ezredesnek. Az 1956-os forradalom és szabadságharcban tanúsított kimagasló helytállásukért: *Bódis János* nyugalmazott ezredesnek, *Adorján Gyula* nyugalmazott alezredesnek.

A Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje (polgári tagozat) kitüntetést adományozta:

Bajor Nagy Ernő újságírónak, a Hírlapkiadó Vállalat nyugalmazott rovatvezetőjének újságírói munkásságáért, *Botár Endrének*, a Nemzeti Színház színművészének művészeti munkásságáért, *Buzás Árpád* Munkácsy Mihály-díjas textiltervezőnek munkássága elismeréseként, *Fery Antal* grafikusművésznek több évtizedes művészetszervezői, textiltervezői és oktató művészi életművéért, *Fodor Ernő* ügyvédnek több évtizedes jogászi tevékenységéért, *Huszti Zoltán Ferencnek,* Zalaszántód polgármesterének eredményes munkájáért, *Metzger Mártának,* a Magyar Állami Operaház magántáncosának, Kiváló Művésznek művészi pályája elismeréseként, *Probstner János* keramikusművésznek, nemzetközileg is elismert művészetszervezői és keramikusművészi munkásságáéret, *Szabó Istvánnak,* a Magyar Televízió osztályvezetőjének a Bojtár utcai stúdió és digitális színes közvetítőkocsi tervezésében és kivitelezésében végzett munkásságáért, *Takács Józsefnek,* a Voice of America programtanácsadójának a magyarországi demokratikus változások elősegítéséért az Amerika Hangja magyar osztálya vezetőjeként végzett munkásságáért, *Olofsson Károly Placid* bencés szerzetes tanárnak az 1945–1956 közötti nemzeti ellenállásban való tevékeny részvétele és következetes nemzethű életútja elismeréseként. A független, demokratikus Magyarország megteremtéséért végzett tevékenységük elismeréseként: *Boros Lajosnak, Gyuricza Lászlónak, Orgoványi Istvánnak, Sövény Károlynak.*

A Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje (katonai tagozat) kitüntetést adományozta:

Takácsi Lászlónak, a Külügyminisztérium munkatársának a Magyar Köztársaság érdekei képviseletében kifejtett, valamint a Kambodzsában szolgálatot teljesítő rendőri egység feladatai ellátását segítő tevékenységéért. Az 1956-os forradalom és szabadságharcban tanúsított kimagasló helytállásukért: *Nyiri József* nyugalmazott alezredesnek, *Sánta László* nyugalmazott alezredesnek, *Krisár Miklós* nyugalmazott őrnagynak és *Varga József* nyugalmazott őrnagynak. Az 1945–1956 közötti nemzeti ellenállásban való tevékeny részvételéért és következetes nemzethű életútjáért: *Darvas István* nyugalmazott őrnagynak. A független, demokratikus Magyarország megteremtéséért végzett tevékenységükért: *Fuchs Aladárnak, Horváth Gyulának, Solti Molnár Istvánnak és Zalavári Pálnak.*

A Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt (polgári tagozat) kitüntetést adományozta a pénzügyminiszter előterjesztésére:

Rádfai Tibornak, az Állami Számvevőszék igazgatóhelyettesének a pénzügyi igazgatásban és ellenőrzésben négy évtizeden át végzett eredményes munkásságáért, valamint az Állami Számvevőszék létrehozásában kifejtett tevékenységéért. *Pungor Ernő* tárca nélküli miniszter előterjesztésére a Bojtár utcai stúdió és digitális színes közvetítőkocsi beruházásában, tervezésében végzett kiemelkedő szakmai tevékenységükért: *Ágoston Györgynek,* az MTV Műszaki Igazgatósága igazgatóhelyettesének, *Horváth Miklósnak,* az MTV Műszaki Igazgatósága főosztályvezetőjének, *Kiss István Károlynak,* az MTV és Beruházási Főosztály osztályvezetőjének, *Sági Lászlónak,* az MTV Fejlesztési és Beruházási Főosztály osztályvezetőjének, *Török Bélának,* az MTV Fejlesztési és Beruházási Főosztály osztályvezetőjének. A közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter előterjesztésére a vízügyi szolgálatban végzett több évtizedes eredményes munkássága elismeréseként: *Vértes Istvánnak,* a VIBESZ Vízgazdálkodási Egyesülés ny. igazgatójának. A Művelődési és Közoktatási Miniszter előterjesztésére Szabolcs-Szatmár-Bereg megye műemlékeinek és a megye történetének feldolgozásáért, életművéért: *Koroknay Gyulának,* a nyíregyházi Jósa András Múzeum nyugalmazott munkatársának.

Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt (polgári tagozat) kitüntetést adományozta a belügyminiszter előterjesztésére:

Baji Józsefnek, Bakos Józsefnek, Báder Ferencnek, Bánhidi Gábornak, Berentés Tamásnak, Csizik Pálnak, Dobovics Miklósnak, Domján Lajos Lászlónak, Domonkai Antalnénak, Ernst Ervinnek, Farkas Károlynénak, Fekete Ivánnak, Gimes Györgynek, Homola Istvánnak, Juhász Istvánnak, Kassay Kázmérnak, Keményfi Bélának, Kertész Jánosnak, Kiss Gyulának, Kocsis Lajosnak, Kőrösmezey Miklósnak, Krasznay Bélának, Kubinyi Istvánnénak, Lázár Kálmánnak, Lucza Bélának, Maár Imrének, Mester Lászlónak, Mirkovics Margitnak, Monoki Gyulának, V. Nagy Józsefnénak, Nánási Istvánnak, Németh Árpádnak, Papszász Lászlónak, Pataki Istvánnak, Pintér Lajosnak, Rákóczi Katalinnak, Sajó Ernőnek, Sunderlik Imrének, Szabó Lászlónak, Szedlák Bélának, Szedlák Tibornak, Szepesi Arturnak, Szíjártó Lajosnak, Torma Lajosnak, Udvarhelyi Tivadarnak, Úry Lászlónak, Vargha Lajosnak és Várhidy Györgynek az 1945–1956 közötti nemzeti ellenállásban való tevékeny részvételükért és következetes nemzethű életútjukért.

A Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt (katonai tagozata) kitüntetést adományozta:

Konkoly Thege Dezsőnek.

A Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt (polgári tagozat) kitüntetést adományozta:

Hevessy Józsefnek, Debrecen polgármesterének, *Kadler Tamásné* doktornak, a Győri Köztársasági Megbízotti Hivatal tanácsosának, *Vázsonyi Józsefnének,* a Bokodi Önkormányzat jegyzőjének eredményes munkájukért.

A Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt (katonai tagozata) kitüntetést adományozta a honvédelmi miniszter előterjesztésére:

Kocsis László tartalékos őrnagynak, *Márton Lajos* tartalékos őrnagynak az 1956-os forradalom és szabadságharcban tanúsított kimagasló helytállásukért.

A Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkereszt (polgári tagozat) kitüntetést adományozta a művelődési és közoktatási miniszter előterjesztésére:

Szakács Domokosnak, a Magyar Állami Népi Együttes tánckarvezetőjének kiemelkedő táncos, előadóművészi, valamint táncpedagógiai munkásságáért.

A Magyar Köztársasági Bronz Érdemkereszt (katonai tagozat) kitüntetést adományozta a honvédelmi miniszter előterjesztésére:

Tóth II. László törzszászlósnak beosztásában huzamos időn át végzett kiemelkedő munkájáért.

FERY ANTAL grafikus
Szerencs, 1908

1935-ben kapott diplomát az Iparmüvészeti Főiskolán. A merkantil-grafika mellett ex librissel, kisgrafikával is foglalkozik, ilyen tárgyu munkáival 1935 óta jelentkezik a hazai és külföldi tárlatokon. Szerepelt a II. Malborki Ex libris Biennálén, az olmützi Eurexlibris 66-on, nemzetközi dijat nyert Párizsban és Barcelonában. - Témáiban leggyakrabban a népmüvészet formakincséből merit, de a modern jelképrendszerek sem idegenek tőle. Lapjain a férfias erő s a szükszavuság mellett a kifejezés teljessége dominál. Válogatott kisgrafikáit 1962-ben kiadta a Kisgrafika Barátok Köre.

Művészéletrajzok 1975

A Móra Ferenc Múzeum és Kass János
tisztelettel meghívja Önt és Barátait
a Kass Galériába (Szeged, Vár u. 7.)

FERY ANTAL

(1908-1994)

grafikusművész
emlékkiállításának megnyitására.

A tárlatot 1999. április 23-án,
pénteken du. 1/2 5 órakor
VARGA MÁTYÁS,
Kossuth-díjas díszlettervező,
a művész barátja
nyitja meg.

A kiállítás megtekinthető:
1999. április 23 – május 30.
naponta 10-17 óráig
(kedden 10-15 óráig,
hétfő szünnap)

F.k.: dr. Vörös Gabriella

FERY ANTAL grafikusművész (1908-1994) emlékkiállítása KASS GALÉRIA, SZEGED

Fery Antal ; levél

(18) A felszabadulás után került Tanács-
Köztársasági pontokozású műve:
„A proletárcsalád lakásstruktúrája 1919-ben".
Papír, szén: 35 x 41 cm. Fn. 18.14 141 old.

Gerelyes Ede: A Legújabbkori Történeti Múzeum tanács-
köztársasági gyűjteménye. 131.o.

* Legújabbkori Tört.Múz.Évkönyve.II.évf.1960,Bpest,196)
1961.Franklin Nyomda.Bp.

Fery Antal festő

19.1

A felszabadulás után készült tanácsköztársasági vonatkozású művei:
1. Ruhaosztás a iskolások a Tanácsköztársaság idején: Papír, tus. 29 x 38 cm
Sts. 19.38 (4) old.

Gerelyes Ede: A Legújabbkori Történeti Múzeum tanácsköztársasági gyüjteménye. 131.o.

* Legújabbkori Tört.Múz.Évkönyve.II.évf.1960,Bpest,1961.
1961.Franklin Nyomda.Bp.

Fery Antal Pertő

20.)

A felszabadulás után került ta-
nácsköztársasági vonatkozású
műve: Szerelethir a Tanácsköztársaság
idején. Papírpénz. 37/13 sz. Ltsz 59.39. 141. old.

Gerelyes Ede: A Legújabbkori Történeti Múzeum tanács-
köztársasági gyüjteménye. 131.o.

* Legújabbkori Tört.Múz.Évkönyve.II.évf.1960,Bpest,196
1961.Franklin Nyomda.Bp.

MDK

Fery Antal

A felszabadulás után készült tanácsköztársasági vonatkozású alkotások.:

"A proletárcsalád lakás kap 1919-ben" Pap. szén

"Ruhaosztás a diákoknak a Tanácsköz-társaság idején" Pap.tus.

"Szeretetház a Tanácsköztársaság idején" Pap. tus.

GERELY ES EDE: A LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM
TANÁCSKÖZTÁRSASÁGI GYŰJTEMÉNYE/A/.
LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II. Bp. 1961.
131-178.l. 141.l.

Fery

MDK

Kanszky Kenecsni-Fery:

"Hortobágy" 1936.

a bp-i Nemzetközi Idegenforgalmi Plakátkiállitáson méltán nyerte el a "Kiállitás legszebb plakátja" cimet.

"Wegry" 1935.

KISS SÁNDOR: MAGYAR PLAKÁTMŰVÉSZET A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT
LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II.Bp. 1961. 13-66.l.

Fery Antal,1908-,Koneosni György,1908-,grafikusok

A"Wegry"c.plakátjuk/1935/a festői oldottság szélső példája.Világoskék alapon rózsaszin arcú,fehérosipkés népviseletben fiatal leányok,A pasztellszerü világos szinek,az elmosódott formák üde,friss hangulatot árasztanak. 57.o.

Kiss Sándor: Magyar plakátművészet a két világháború között. 18.o.

Legújabbkori Történeti Múz.Évkönyve.1960.II.Bpest.1961. Franklin Nyomda.Bp.

Fery Antal, 1908-, grafikus

Ritkán készit plakátot. Önálló kiemelkedő alkotása a "Fecske szivarkapapir" /1936/. ötletes kompozició, könnyed festőiség. Valamint az 1938-as könyvnapi pályázatra készitett dijnyertes plakátja a kék alapból kiugró fehér pegazussal 57.o.

Kiss Sándor: Magyar plakátművészet a két világháború között. 18.o.

Legújabbkori Történeti Múz. Évkönyve. 1960. II. Bpest. 1961. Franklin Nyomda. Bp.

Fery Antal,1908-,Konecsni György,1908-,grafikusok

"Hortobágy"c.plakátjuk méltán nyerte al a Bpesti Nemzet közi Idegenforgalmi Plakátkiállitás legszebb plakátja cimet./1936/.Arla.kép.Lent nádasból vadkacsa röppen fel Kékes felhők,a távolban fehér gukya. 57.o.

Kiss Sándor: Magyar plakátmüvészet a két világháború között. 18.o.

Legújabbkori Történeti Múz.Évkönyve.1960.II.Bpest.1961. Franklin Nyomda.Bp.

Fery Antal, 1908, grafikus

Sokszor dolgozik plakátokon Konecsni Györggyel együtt
56.o.

Kiss Sándor: Magyar plakatművészet a két világháború között. 18.o.

Legújabbkori Történeti Műs. Évkönyve. II. 1960. Bpest. 196
Franklin Nyomda. Bp.

~~Fery Antal~~ Fery Antal

MDK

"Feeske szivarkapapir" 1936.

és az 1938-as könyvnapi pályázatra készitett dijnyertes plakátja.

KISS SÁNDOR: MAGYAR PLAKÁTMÜVÉSZET A KÉT VILÁGHÁBORU KÖZÖTT
LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVE II. Bp. 1961. 18-66.l.

57.l.

Fery Antal MDK

Repr:
Koneesni-Fery: "Hortobágy" 1936.
66.l. XVII. kép.

KISS SÁNDOR : MAGYAR PLAKÁTMŰVÉSZET A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT
LEGUJABBKORI TÖRTÉNETI MUZEUM ÉVKÖNYVEI II. Bp. 1961.
18-66.l.

FERY Antal

SOÓS Imre: Fery Antal uj fametszeteiről. =
Művészet és barátai, II.évf.1.sz.1992
11.p. és ill.

ság előtt két ismertebb név, még
a kezdték ki, Jókai dicsőségét itt-
bban magasztalták, mint idehaza,
ll a két bálvány. Régi dicsőségünk
át éppúgy nem lehet kiirtani a lel-
ől, Árpádról, Miltonról, Mozartról
i és művészeti bírálat váltakozóan
zűk körben hat, s a nagy többség
ıményképeit akarja „átértékelni".
yják magukat csodálatukban meg-
ıt tehetség volt Munkácsy is, Jókai
Boldogoljuk és irigyeljük azokat,

yról állandóan újabb könyvek vagy
hol tudományosabbak, hol dísze-
n szempontból helyeselni tudjuk
ısorozatát is Munkácsyval indítot-
Megemlékeztünk már arról a suta

FERY Antal

a Kisgrafikai Barátok Köre élén

ld. Sváj 1990 51, 75-76,
43, 101, 102, 143. mell

zetközi lehetőségei. Nemrégiben dául az Európa Parlament *Ma ország, Lengyelország és Csehsz*

Magyar Nemzet
XII.3.

AZ AKADÉMIA várbeli, kongresszusi termében hétfőn kezdődött meg a Magyar Tudományos Akadémia rendkívüli közgyűlése, amelynek összehívására azért került sor, hogy áttekintsék a tudós testület és a felsőoktatás, valamint az egyetemek együttműködését. A másik fontos napirendi pont Kosáry Domokos elnök előterjesztése Művészeti Akadémia létrehozásáról, amely az Akadémián belül, de külön, önálló egységként működne – ez megfelel az Akadémia alapítója, gróf Széchenyi István eredeti elképzeléseinek és a Magyar Tudományos Akadémia hagyományainak. Így lehetővé válna, hogy a tudományok és a művészetek a maguk eltérő módján, de együttes erővel segítsék elő a közös célt, a hazai művelődés nemzetközileg is elismert magas szintjének biztosítását.

Vita

Az Aka
mányna
szükség
és az
dés kia
helyet
László
Tudom
gyűlésé
démia
Kosá
megnyi
dön is
gyar T
ben az
bilitás
gyar t
démiai
terveze
Ezt
MTA e
MTA-n
ségként
démia
szellem
teendői
démiáv
don se
művelő
mert n

Fery Antal 1.

Plakátjai:

1. Az Országos Takarékpénztár a nyereménybetétkönyvek első negyedévi sorsolását ápr.6-án rendezi a T.I.T. székházban. Debrecen 1961.
   Ábrázolás: Rajzolt betük.
2. Az Országos Takarékpénztár a nyereménybetétkönyvek második negyedévi sorsolását jul.6-án rendezi, Veszprém 1961.
   Ábrázolás: rajzolt betük.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek./összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 73.1.

Fery Antal 2.

Plakátjai:

3. Az Országos Takarékpénztár a nyereménybetétkönyvek negyedik negyedévi sorsolását jan.4.-én rendezi. Vác 1962.
Ábrázolás: Rajzolt betük.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek./Összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 73.1.

Fery Antal

Plakát:
Éljen május 1. Bp. 1961.
Ábrázolva: földgömbrészlet különböző nemzetek szineivel, vörös csillag.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /Összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 55.1.

1963 NOV
SZOC. MŰVÉSZETÉRT

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

gazdasági potenciálja erőse
energiahordozók termelésében példáu
országai közül talán a legrosszabb fe
rendelkezünk. Ez a helyzet a jövőbe
tően csak tovább romlik. A növeky
igényt biztonságosan kielégíteni csak
országok fokozódó szállításai alapján
Népgazdaságunk bármely területét v
tapasztalatok arról tanúskodnak, hogy
dezkedhetünk be önellátásra, fejlődés
legfontosabb feltétele a nemzetközi
munkamegosztás további szélesítése.
bor cikke nyomán. Pártélet 9.)

kapcsolatban kiemelte a *termelési* t
szerepét, majd a mozgalmi élettel ös

1021

Fery Antal ex librise a IX. párizsi ex libris kongresszus IV. díját nyerte el

ÁRA 1 FORINT

MDK

Fery Antal - Konecsny György

Hungary - Hortobágy

Wegry

~~1885-96o.~~
1885-96o. M. plakát-történeti kiáll. Mücs. 196o.

MDK

Fery Antal, 1908--

Könyvnap - 1938

1885-1960. M. plakát-tört. kiáll. Műcs. 1960.

MDK

Fery Antal

Fery Antal és Konecsni György:

"Hungary - Hortobágy." 1936.

"Wegry" 1936.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
20.l.

Fery Antal / 1908- /

MDK

"Könyvnap -1938" 1938.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.Bp.1960.
20.l.

Fery Antal

Kerttelepen az első biszgrafikai biennálé harmadik díjat kapott ex librise.

Napló, 1941. okt. 5.

Fazi Antal

Fazekas Antal a Székely Kiskáté-napok keretében megnyitották a kisgrafikai pályázat kiállítását, melynek harmadik díjazása lett, fametszetével.

TV Híradó.
1942. V. 5. TV. 19.30 | 6 | K.j

Fery Antal

A magyar fametszést képviselte többekkel együtt a cimben jelzett kongresszuson és kiállitáson.

Réthy István - A XIII. Nemzetközi Ex libris Kongresszus és Kiállitás Budapesten; Magyar Grafika, 1971/1. 46. l.

FERY Antal

Dr. Soós Imre: Fery Antal kisgrafikái — természeti értékeinkről =
Kisgrafika, 1989/3.
20–23. ill.
rez. F.

XX. 12. 45. n / Moskovszky

Fery Antal

Műve szerepel a Magyar Grafika 1978.
c.kiállitáson

Magyar Nemzetxi Galéria,1979.február

- katalógus a könyvtárban-

Fery Antal

Müvei szerepelnek a Balatoni Kisgrafikai
Biennálén a keszthelyi Balatoni Muzeumban, 1975-ben.

-katalógus a könyvtárban-

FEKY ANIAL (40 cx Extra 1 Ft)

342) Szigeti Istvánné lakásváltoztatása A
343) Amatőr rádiós klub rigmel (Halász bástya)
344) Kasko Rózsa - Kaszás István A
345) Gyarfás István (Kant)
346) Dr. Semsey Andor (Gilgames)
347) P.F. 1965 MASPED A.
348) Szentiványi (Kant)
349) Balázs J. - Gardai L. A.

Fa Antal ex festmény és alkalmi grafik
Bp. 1965 okt. Bálint Pál

FERY ANTAL (40 ex libris folyt)

261/a Fery Antal 40 Ex libris (Antiqua)
262) Faskai Mari (Madár) 263) Nagy Lajos (Ikrek lap)
264) Morkai Tiborné (Leány könyvvel)
265) 50 év Philatelia (két fecskedővel)
266) Deane Nortel (Postakocsi)
~~267)~~
268) Herber Blokkland (Nap, ikrek, galamb)
269) Lovasz László Andrásé (Bőrkötő) A
270) Posa Lajos (könyvolvasó)
271) Wlodzimierz Egiersdorff (Chopin)
272) Nagy Lajos (Galamb)
~~273~~ Török Erzsébet (Madár)

Fery Antal ex libriset és kisgrafikái
~~Ofek~~ 1965 Bp. kat: Bellay Pál ~~kéz-i mell~~

FERY ANTAL (10 ex libris fényk)

278) Galambos Ferenc (Galamb)
279) Pierre Bouguereau (Trójai táj)
280) Dr Horváth Károly A. 281) Weltner Jenő A.
282) Nagy Lajos (Vár, kocsi)
283) Szeli Antal - Vallai János A.
284) Doctor Georgius Lakits (Bagoly)
285) Dr. Gombos László (Bélyeg)
286) Dr Jemnitz Andor (Szélrózsa, grafika lapok)
287) kollektív Terézi (Kombinok)
288) Otakar Hradecky (Madár)
289) Dr Bartal József (Megkötözött kéz)

Fery Antal ex libris és kisgrafikái
~~Ostr~~ 1905 Bp. kat: Bellay Pál ~~4 lev. 1 mell.~~

FERY ANTAL (40 ex libris folyt)

301) Farkas Istvánné Kétrészes kompozíció.
302) Buek Bánsági Andor (Grafikus szerszámok) A
303) Bánsági Andor (Grafikus szerszámok, kézben)
304) Berda József A.
305) Dr. Ing. Gianni Mantero (Akt gyümölcsökkel)
306) Norbert Lippóczy (Régi borsajtó)
307) Paul Pfister (Kezek földgömb)
308) Jaroslav Hecht (Kezében tulipánok)
309) Andrási Antal (Kezében könyvvel)
310) Ambrus József (Zászló)
311) Horváth Károlyné (Madár)
312) Dr. N. G. Lippóczy (Két paraszt pár)

Fery Antal ex libriei és alkalm. kisgrafikái
OSZK 1965 Bp. Kat.: Béllay Pál ~~Aleo Amelt~~.

FERENCZY (40 ex Libris folyt.)

290, Dr. Ferenczy Tivadar (Bika)
291, Dr. Pataki Dezső Pál (kanári)
292, Zdenka Hradecka (Ak madárral)
293, Hannon Júlia (Lant, madár)
294) Kodály Zoltán könyve (Madár)
295, Csapody Erzsébet - Hubert Gábor A
296, BUEK 1963 Feny Antal (Galambos) A
297, BUEK 1963 Dr Ferenczy Andor (Fej) A
298, BUEK 1963 Réthy István (Galamb) A
295 BUEK Dr Bálint István (Ak galambbal) A
300) Feny Jolánka - Balikó János (25 éq

Feny Antal ex libris és alkalmi grafikái
1964. 1965 kat. Bálint Pál [illegible]

FERY ANTAL illusztrációk
A' alkalmi grafika

169) Tűnár Jó 21cf (Rossz)
A0) A.S. Mellemp (Női kéj)
171) Galambos Ferenc (Noé bárkája)
172) Dr Gyön Lajos (G.L) 173) Réthy Istvánné (Lovas)
174) Horváth János (Buda vára) 175) Fery Antal A (Telefon)
176) Kopp I. Nagy J. A (Szöveg magyar ornamentikában)
177) Kampis Antal (görög női kéj)
178) Reisinger Jenő (Galamb) 179) Fery Veronika (Páva)
180) Galambos Ferenc (Nő galambbal)
181 Hajós Pál (Hajó, hal)

Fery Antal: 40 Ex libris Bev: Galambos Ferenc
BP. 1962 3 lev. 40 t.

FERY ANTAL (illusztrációk)
Ex libriek és (A) alkalmi grafikák

97 Bartha Andor: (Ő! magyar)
98 Dobos - Fery (A) (Tó kép)
99 Fery Antal és felesége A (5 db)
100 IBUSZ újévi lap (Galamb, cs okor)
101 Rácz Károly (kéz nő oázis al)
102 Bokros E - Gal 3 ; A
103 Lederbrauer K - Farkas 1 ; A
104 Hajnalban, délben, este Hardi illusztráció
Dano Apicodom Szánni oc'dor
105 Dr Pintér Sándor (Betűöntő részlet)
106 Varga Árpád k. t. hal
107 Dr Pásztor Mihály (könyv, tőgyluvd

Fery Antal 40 Ex libris Beo: Galombos Ferenc
Bp 1962 ~~2 lev. 40 t.~~

FERY ANTAL (illusztrációk)
Ex librisek és (A) alkalmi grafikák

86 Fery Antal A (karácsony)
87 Dr Politzer Imre (Három alak, kompozíció)
88 Varga Katalin Erzsébet A (Szálkó)
89 Wasserek (karácsony) A
90 Dr Lugosi Dóme A (kék templom)
91 Boldog Margitot meglátogatja atyjának kérdése (szabadkézi)
92 Boldog Margit halála
93 Szerzetesek Boldog Margit koporsójánál
94 Ecce lignum crucis (Lebegő apátca) szabadkézi
95 Kosarat fonó lány Acélap
96 Dobos Valéria - Fery Antal A (Virágcsokor)

Fery Antal: 40 Ex libris Bev: Galambos Ferenc
Bp 1962 ~~3 lev 40.t~~

FERY ANTAL

64 Nagy István A (Hátyál Király)
65 Pásztorjék A (Tábori ret hadnagy)
66 Famulus Pallay, A (Karácsony éj után)
67 Dr Kerekes S, A (Szent László fej)
68 MEGE A (Szent László)
69 BUÉK 1941 (Jelző nő lóherével)
70 Urbanija Vilnos (Repülő angyal)
71 P kezdő betű 71 a Fery A. grafikus A (Szerzői jog)
72 Visegrádi - Pokorny A
73 Kaszczky Ilona (Tésdula nő)
74 Gróf Gizella (Vízág sokol)
75. Dr Kralovánszky Zoltán (Tolgyvidi)

Fery Antal - 40 Ex Libris - bec Goldmark Tivadar
Lp 1962 ~~2 bec 40 t~~

FERY ANTAL

76) Köszönő lap - virágcsokor
77) MIOE grafikai osztály (Angyal)
78) Egyetemi Nyomda sajtói (Kiáll A (Linóleum))
79) Szécheny 30 fametszetű illuszt. a Budapest fő. kiadásában megjelent Széchenyi-albumhoz
80) Balogh Sarolta A (kisfiú virágok közt)
81) Dr Tillyés I. László (Stilizált liliom)
82) Both Lajos A (Kék angyal)
83) Andrejka Józsika A (Virágban kisfiú)
84) Antonio Widmar (Szent Ferenc)
85) Kecskeméty Zéa (Bárány, lilium)

Fery Antal: 40 Ex libris Bev: Galambos Ferenc
Bp 1962 ~~3 lev. 40 t.~~

FERY ANTAL (illusztrációkkal)

Ex libris és (A) alkalmi grafikák

19, Nemes Török János (Ő az és három alak)
20, Török Elli (Anya gyermekével)
21, D. Szabó J. (Állj nő könyvvel)
22, Fery Antal (Szarvas) 23, Dr Tillyés-Nemeth E, A (Templom kulcs) 24, Barcsay László (Kovácsmester)
25, Marton László, A (Ujjéo)
26, Egerman Ferenc A (Ujjéo)
27, Boris Nikoff (Merkur) 28, Rampacher Pál (Ujjéo) 29, Egerman Ferenc, A (Ujjéo)
30, Puritsné, A (Ujjéo) 31, Dr Tillyés S. L. (Liliom)
31/b Puritz Tibor, A (Galamb levélly)

Fery Antal: 40 Ex libris Beo: Galambos Ferenc
BL 1962 ~~3 60 40~~

FERY ANTAL (illusztrációkkal)

Ex libriek és (A) alkalmi grafikák

32) Borzsay - Nagy, A (Madárkirzés)
33) Nagy Árpád (Nő szalaggal) 34) G.G (Virágok)
35) Simon Andor (Virágok)
36) Warner T. (Nő korsóval)
37) Dr. C. Arady, A (In memoriam patri)
38) Mátyás király bautzeni szobra - szabad grafika
39) Mátyás király ~~19~~ 1440-1940 A.
40) É. L. signet (Kék galamb)
41) Marton Jenőké, A (Gyermekek vízó gólya)
42) Dr. C. Arady (Mátyás Rex)

Fery Antal: 40 Ex libris Bev: Galambos Ferenc
Bp. 1902 ~~3 Bp. 40~~

FERY ANTAL (Illustrációval)

Ex libriek is (A) = allami papirok.

1. Lugi Mese, A (Polis in murder) 2. D. Jakabek (No" rózsával) 3) Fery Antal (02) 4) Fery Antal (kel 02) 5, Wanner Istvan (Viktoriás) 6, Fery " (Magyar, 120"No) 7) Fery A (Szent Ferenc) 8, Fery A (No" koronával) 9) Fery A (Harangok, galambok) 10, Fery A (02 fák között) 11) Fery A (Szent Ferenc) 12) Fery A (Szent Ferenc) 13, Fery Antal (Vaciora) 14) Saidy Endre (Szent Ferenc) 15) Petrikovits Lacika) A (kis fiú a fán) 16) Wanner Istvan (Viktoriás kajó) 17) Dr Nekredy Gyula (iró no" lanttal) 18) Fery Antal) A (karácsony)

Fery Antal A Ex Libris 200 Gyűjtő Társ. 62. 1962

FERY ANTAL illusztrációk

Ex libriek és (A) alkalmi grafikák

152) Molnár Béla (Harsai)
Bajor G (Hank) a) ~~Gy~~ Gothárd Dénes (Asztalos
mesterünk. Eskövői lap (Virágkoszorú-
val vezetett körök)
Dénes F - Dr Miskolczy G A (Tenyészet)
Jellyes F - Csáthváry M, A ("TO")
a) Berda József 70 éves A.
Csokonai: Vitéz Anikó 1773-1805 arckép
Kazinczy Ferenc, arckép
159) Plotz Marika (Őr az erdőben)

Fery Antal: 40 ex libris Leo Galambos Tanár
Ep. 1964 ~~2100~~ 40 t.

FERY ANTAL · Illusztrációk

Ex libris-ek és (A) alkalmi grafikák

140, Nagy Zoltán: N (Gyermek könyvek)
141, Kopp György (kalapács, kösö)
Kiss Károly (Gutenberg kéj)
Nagy Lajos Andor, Regnek (Nyomda)
Varga Mátyás András, A(
Molnár Béla (Radar virággal)
Fery Dora Oz Fery Ádám (Macskó)
Dr Miskolczy Gézáné (Tölgyfalevél)
Fery Antal (Betűegyes)
151, Ottó Ferenc (Lant)

Fery Antal: 40 ex libris 3 eo. Galambos Ferenc
Bp 1962 ~~3 eo. 40 b.~~

FERY ANTAL (illusztrációk)

Ex libris ek és (A) alkalmi grafikák

130) Budapest címere
131) Ézsiás Pálkó A (Bölcső, könyvjegy)
132) Otti Fuchs (Nő bélyegalbummal)
133) Dr Miskolczy Gézáné (könyv, folyóirat)
134) Farga Sándor (Hal)
135) Farjáné Tibor (Galamb, bélyeg)
136) Ifj Kopp Károly (Fényképezőgép)
137) Fülöp J (Hamlet)
138) Otti Fuchs (Bélyeg, országzászló)
139) Farjáné Katica A (Ötletek)

Fery Antal: 40 ex libris Beo. Galambos Ferenc
Bp 1962 ~~3 Beo. 40~~ t.

FERY ANTAL illusztrációk

Ex libris-ek és (A) alkalmi grafikák

120) Bicska: Tatzia (kanyo, ország, gyerek)
121) Golgota szabad grafika
122) Golgota szabad grafika, szépmíves
123) Ex libris fes " " " "
124) Dancsházi ászok ámlop
125) Wilthes - Thoroczkay A (Tenyérkom, szakácska)
126) MOVE könyvtár, Putnok
127) Dr Deák Péterné (Szent Margit)
128) Andok Tivadar (Földgömb, galamb)
129) Szalay Tibor (Erdőben szarvas)

Fery Antal 40 Ex libris kéz. Gelencsérné
Lp 1962

FERY ANTAL (illusztrációk)

Ex libricek és (A) alkalmi grafikák

108) Simon Emő (kalász, 120 lófürt)
109) Juhász László (kotta) 109 Buday Zoltán (Kovas írtez)
111) Kotta Ila (Virágcsokor) 112) Fery Antalné (Ozek)
113) Tokaji Mariás (Sakkfigura)
114) Deic Pál (könyv, virág)
115) Pelki M. Dr Pozsgai, A (Angyalka)
116) Fery Veronika, A (Sark dőlt betűk)
117) Dr Pozsgai József (könyv, tölgyág)
118) Farkas Titoni és felesége A (Kéz szív)
119) Dr Szabó Ignác (Kezen ülő gyermek)

Fery Antal 40 Ex libris bec. Galambos Ferenc
Bp 1962 ~~2 lev. 40 t.~~

FERY ANTAL

53) Bajdadunyadi dal a Bárósligetben (szabad gr.)
54) Anonymus szobor szabad grafika
55) Fery Antal, A (Karácsony és újév)
56) Wannes J, A (Karácsony és újév)
57) Hatar László A(újév)
58) Arady dr, A (Karácsony)
59) HEGE, A (Hátyár, kirchy)
60) Dr Politzer Imre A (újév)
61) Dr Perlkoorts László (A) (újév)
62) Erzsók A (újév)
63) Koenig Edith (Székely kapu

Fery Antal: 40 Ex libris Bev. Galambos Ferenc
Bp 1962 ~~3 lap 40 b~~

FERY ANTAL

43) Gutenberg, A (a könyomtatás 500 éves)
44) Nemes T (Tizorló nő)
45) MEGE VII. közgyűlése, A (Mathias Rex)
46) Turisti Margit (két dő)
47) Wagner - Cséby (A) (két angyal)
48) Fery Antal, A (Keresztelés)
49) Mátyás 120 bor A (Bedeth 120 dő)
50) Dr Pokorny Fercac (Kent Fercac a farkassal)
51) Kassitus - fej szabad grafika
52) Kivilágított Mátyás kompon babad grafika

Fery Natal: 40 Ex libris Bec Galambos Ferenc
Bp 1962 ~~3 60 40 t~~

FERY ANTAL
A akadémiai grafikák

254) Ex libris Ritzók Erzsike (kapcsolós nő)
255) Réthy Istvánné - Baka Júlia Házasságértesítő. (Nejes fegurák)
256) Bort, búzát, békességet 1962 (Nő pohárral)
257) Ex libris Anti Hirvonen (kakas) 2 drb)
258) Ex libris Paavo Helkama (kakas) 2 drb
259) Ex musici Semsey (Nő orgonával)
260) Berda József 60 éves (Lant, bor)
261 Ex libris Ingeborg Kraus (kakas)

Fery Antal 40 ex libris [illegible] F.
1962 ~~[illegible] 40 ft~~

FERY ANTAL illusztrációk

A' alkalmi grafika

206) Fekete Tibor (Szarvas) 207) Fery Sarolta (Két hajó)

208) Bánhidi Andor (Két hal) 209) Eva (A mocsár) 210) Henryk Zablocki (Halak láttya)

211) Fery Veronka (Nap hajó)

212) Fekete Istvan (Két szarvas és vadász)

213) Deseő László (DL) 214) G.F. (Madár)

215) Derkovits Béla (Két verseb)

216) Fery Sarolta (Nő korsóval)

217) Semsey Aladár (Hajó)

218) Schwank Edit (Madár)

219) Takács László (Kölyökoroszlán)

Fery Antal 40 Ex libris Bec Galambos Ferenc

Bp. 1962 ~~3 leo. 40 t~~

FERY ANTAL illusztrációk
A' alkalmi grafika

220) k. b k., A (Virágok)
221) Nagy-Pálné leány gimn. A (Hajó)
222) Mohácsy kohler (Bélyeg)
223) Paul Lage (Nő)
224) Mohácsi Zsuzsanna (Virágok)
225) Tokaji A - Dr Miskolczy Gy.) A (Ornamentika)
226) Szentes Flórián (Galambok)
227) Tokaji A - Dr Miskolczy Gy, A (Templom)
228) Koskál Tibor (Nő galambbal)
229) Ungra Rheberger (Nő galambbal)
230) Réthy István (Galamb)

Fery Antal 40 Ex libris Beo. Galambos Ferenc
B.N. 1962 3 leo 40 t.

TÉRY ANTAL illustrációk
A szikrázó grafika

194) Gaál András (Zeneszerző)
195) Dr Ladislaus Petrikovits (Ókori kocsi)
196) Dr Berczeny Tibor (Bikafej)
197) Semsey Ágnes (Madár)
198) Dankó Imre (Szarvas) Gerlyes Ede (Sas)
199) Ing: Dott. Giannì Mantero (Oszlopfő)
200) Herbert ott (Grafikus szerkesztő)
201 Taro Schimo (Lánchíd)
202) Dr. Illyés S. Lóránd A (K. B. K)
203)
204) Drahos Istvan (Véső, toll)
205) Dr. L. Petrikovits (Lófej)

Téry Antal 40 éves könyv és grafikai munkássága
1962 ~~3 éves 40 t~~.

FERY ANTAL illusztrációk

A, alkalmi grafikák

231, Pásztor Mária (Pásztor)
232, Tóth Hédi 233, Varga L. - Budapest I. A (Mezőgazdasági pár
234, K. Gy. (Kalapács)
235, Paavo Helkama (Hakas)
236, Balikó János (Galambok)
237, Varga Mátyás (Mark, függöny)
238, Orosz László (Akt)
239, Dr. Lehr József (Két gőzös harcos)
240, Gyárfás Montero (Oszlopfő)
241, Kalocsa Alapos (Sas)
242, Sugata Istvan (Ereu)

Fery Antal 40 Ex libris B eo: Galambos) Fery
3 p. 1962 ~~3 leo 40 t~~

FERY ANTAL illusztrátor
A alkalmi grafikák

243) Szigeti Gabi 244 Borda József
245) Balikó János
245) " Ex numismatica Szigeti 1." (Erém) 2 szín
246) " Ex libris H. J. De Swart " (2 madár)
247) " Ex libris Rapai Sándor " (Mask)
248) " Ex libris Szigeti 1 tónus (Monochrom - Pis)
248) " Ex libris Szigeti 1 tónus (Monochrom - Pis)
250) " Ex libris W. v. Egersdorff (Csopia)
254) " Ex libris dr A. F. Varga (Daumier után)
252) " Ex libris dr A. F. Varga (Gauguin után)
253) " Ex libris Erich Schöner " (Madár)

Fery Antal 40 Ex libris Bec: Galambos F.
1962 ~~5 Bec. 40 Ft~~

FERY ANTAL Illustrációk
'A' alkalmi grafika

182) Ludwig Spaudelberger (Vadász)
183) Herbert Ott (Két hal)
184) Fery Antal A (Galambok)
185) K. M. Astor (Két akt)
186) Orosz László (Tetőrlás hajó)
187) Dr Somssey Andor (Szarvas)
188) Dr Ladislaus Petrikovits (Erőm)
189) Gorka Géza (Madár) 190) Gerlitzy Ede (Vár)
191) Haffert (Grafikus szerszámok)
192) Fery Antal (Európa térképe, a lapcsi ex libris kongresszusra)
193 Dott. Gianni Mantero (Orzlopfő)

Fery Antal: 40 Ex libris Bev: Galambos Ferenc
Bp. 1962 ~~3 év 40 t.~~

FERY ANTAL

Ex libris Nagy Lajos (Vaí, lovas)
—"— Graini Mantero (Oszlopfő)
—"— Dr Bánky György (Olasz épületek)
—"— Katona Gábor (Esztergomi bazilika)
" Gerelyes Ede (Vaí)
" Paul Varga (Vaí)
Ex numismatica Szigeti Antal (vaí ezüst)
Ex libris Andrási Antal (kerí könyvek)
Ex numismatica Szigeti Andrási (Magyar)
Ex libris Kopp Károly (kerí körzőkel)
~~Ex libris Fery Antal~~

Fery Antal ex libriei és alkalmazott grafikai
~~Ötv.~~ kiáll kat. Bíllay Pál 1965
Bp.

~~A leo. tárlat~~

FERY ANTAL

Ex libris Fery Antal VIII Europäischer Ex libris Kongress Leipzig 1961 (Európa ekrabláia)
Ex numismatica Szigeti István (Érem)
Ex libris Réthy István (Galamb)
Gorka Géza könyve (Madár)
Ex libris Galambos Ferenc (Galamb)
Kodály Zoltán könyve (Madár)
Ex libris Galambos Ferenc (Galamb)
Tóth Erzsébet könyve (Madár)
Ex libris Salvatore Bono (Madár)

~~Ex~~ Bp.

FERY ANTAL

Kohári Béla könyve (Madai ovággal)
Farkas István néprajzi könyveiből (Belügyi lóhátor) kétszín nyomat
Ex libris Doctoris N. G. Leppiczy (100 pengő-pár) kétszín nyomat
Ex libris Fehér Istvári (Vadászkel szarvassal)
Dr Pintér Péter Pál kepy néprajzi könyveiből (Kanász) kétszín nyomat
Ex libris Semsey András (Hajó)
—"— Johnny Köhler (Bélyeg, postakürt)

Fery Antal ex libriset és alkalmazott grafikai
~~Ofik~~ kiáll kat: Bellay Pál 1965
~~A. Leo Knoll~~
Bp.

FERY ANTAL

Ex libris Fery Veronika (Nagy erő portréja)
——"— Pusztai Pál (Pásztorlánykopó, szűrén)
Galambos Ferenc könyvtárából (Noé bárkája)
Ex libris Rátkay Rudolf (Erezői)
——"— Homoki Nagy István (Madár)
- " - Ing Dok. Gyarmi Mankro (Monogramm)
- " - Dezső László (Monogramm)
——"— Dr Szemere Endre (Gyár, automatával)
-"- Mankro (M. betű, galambok)
- " - Gyárfás István (Lant)

Fery Antal ex libris-ei és alkalmazott grafikái
~~Ötök~~ kiáll 1965 kat: Bíllery Pál
~~A bio. A mell.~~
Bp.

FERY ANTAL

Ex libris Herbert Bloklaad (könyv, rézm.)
—"— Gianni Mariko Tr. menemonari Valuta
Campion (Fametrezó „ész"; babérág)
Ex libris Kolbás Terézia (Lombikok)
—"— Dr. Fajos (Lant, mank)
Tímár József könyv (kézirezmank)
Ex musais Wlodimierz Egressdorff (Atopia)
Ex libris Galambos Ferenc (Shakespeare)
—"— Knud Fougt (Beethoven)
—"— Galambos Ferenc (Dante)
—"— Neoroné Santagustaia (Tekvő akt, kígyó)

Fery Antal ex libris-ei, alkalmazott grafikái
~~Ötök~~ kiáll 1965 kat: Bálint Pál
~~4 db. 1 mell.~~
Bp.

FERY ANTAL

Ex musicis Dr Horváth Károly (Tenyolcás, táncos)
Ex libris Andrási András (Mikroszkópi halak)
—"— Jaroslav Hecht (kertben tulipánok)
—"— Izerteri Leóniás (Galambok)
—"— Gyéri (Szőlőgök)
BUÉK 1963 Fery Antal (Galambok)
BUÉK 1964 Fery Antal (Galamb)
Balázs Judithéi Garda Lajos házasságot kötöttek (Madarak)
BUÉK 1965 Fery Antal (Mars kertben)
Kovács András, Kerülő nagyítóval (Bélyeg, kuglerek)

Fery Antal ex-libris-ei a dolgozat grafikai része kiáll 1965 kb. Bélyeg Pál

BA!

Fery Antal

BUE'k SzOT 1964 (Galamb, atom)
SzOT Hongrie (Emblema)
SzOT Május 1. emléklap (Vörös zászló, virágcsokor)
BUE'k SzOT 1965 (Atom középett galamb)
SzOT május 1 emléklap (Földgömb, vörös szalag)

Fery Antal ex libris és alkalmazott grafikái
~~OTSzKBp~~, kiáll 1965 kat: Bélay Pal
~~A. kiállított.~~

FELY ANTAL

160) Dr Ladislaus Petrikoorts (Postakocsi)
161) Petrikoorts Pálkó Ilona (Korsó)
162) Petrikoorts László (Rádióadó)
163) Nagy Zsuzsa (Vízöntő nő)
164) Bertin Jánosné (Vízöntő nő)
165) Horváth T, A (Eskuvői lap)
166) Kalmár K - Korp K, A (Hóország)
167) Ebri A - Kocsis L, A (Uszog országcskorral)
168) Dr Illyés S. L.) A (Nyersi Ukrajna

Fely Antal : 40 Ex libris Beo: Galambos Ferenc
B. 1962 3. leo 40 t.

FERY ANTAL

1908-ban született Szegeden. Tizenhárom évi korában már dolgozik, a fizikai munka mellett állandóan rajzol. 1927-ben Budapestre kerül. Három évig az Iparművészeti Főiskola ösztöndíjasa. 1935-ben kap grafikusi oklevelet. 1943 első kiállt a Nemzeti Szalonban, majd 1961-ben ex libris kiállításon amelyeken részt vett.

1962: Cannes,
1963, Torino, Ingelstadt, Jarnow, Padova, Miskolci II. Országos kisgrafikai Biennale
1964. Middlehouse, Graz, Roma, Krakow)

Fery Antal ex libriseit és alkalmazott grafikáit 1977. Bp. kiállt 1965 kat: Bálint Pál

FERY ANTAL

1962- Paris a Salettin le Comptoir kiállításon nagydíjat kap.
II. Nürnbergi Biennale - emlékérem

Irodalom: Bono, Salvatore: Atal Fery, artista ungherese dell' ex libris. Ex libris (Roma) 1963 3-4 n. 8-9. l. 2. sz. 25-26. l.

Bloklandt, Herbert Exlibris van Fery Antal
Boekaal 1963 2. 12. 25-26. l.
Fery Antal újabb ex libriseit KBK Értesítő 1962 dec (2) sz 20. l.

Fery Antal ex libriseit és alkalmi grafikáit ~~OPK~~ Bp. adták 1965 kat: Bálint Pál

FERY ANTAL

Irodalom

Galambos Ferenc: Ital Fery Ex ungarsk grafiker Nordisk Exlibris Tidsskrift 1960 4-5. 58-59. l.

Una cartella di Fery Antal Exlibris (Roma) 1963 3-4 12. 8-9 l.

Fery Antal ex libriei és alkalmazott grafikái Dr2k. kiáll. 1965 Kat: Bélley Pál

Bp.

M.D.K.

Fery Antal
grafikus

A dorogi József Attila Művelődési Ház
illusztrált katalogusa a Nemzetközi
ex libris kiállítás 1968 alkalmából
Fery Antal nevéhez kötődik.

Galambos Ferenc: Két vidéki ex libris kiállítás
Művészet, 1969. január - 34 lap.

Fery Antal
grafikus

M.D.Y

A Gyulai Járási és Városi Könyvtár fennállásának századik évfordulója alkalmából rendezett kiállításon részt vett.

Galambos Ferenc: Két vidéki ex libris kiállítás.
Művészet, 1969 január - 34 lap.

FERY ANTAL (40 ex libris folyt)

313) Horváth Károlyné (Nő korsóval)
314) Lissa Reike Jyrki Sailo (Finn és magyar táj
315) Horváth Károlyné (Nő galambbal és nappal)
316) Horváth Károly (Favolák és táncos)
317) Varga Sándor és Trke Könyve (Macska)
318) Lisetoke Mayer (Nő szívvel)
319) Gheri (Virágok)
320) Ex libris G Mantero Ja memoriam Valutrii
le Compioni (Famelező, ülő, babérág)
Évtized találkozó (Fiatal és idős férfi)
321) Fery Sán és Balikó János A

Fery Antal ex libris és alkalm. kisgrafika
~~1951~~ 1965 Bp. kat. Bálint Pál ~~kiáll. kiadv.~~

FERY ANTAL (40 ex libris folyt)

322, Beck Erika - Staud Béla A
323, BUEK 1964 Dr. Gombos László (Úszkajó, olimpiai zászló) A.
324, BUEK Holló Károly és felesége A.
325, Dóczy Katalin (Hajó)
326, BUEK, SZOT 1964 (Galambok, atom) A
327, BUEK, METRIMPEX, A.
328, Megbízó a kepicsarnok részére (Galamb, kéz) A
328/a Endreffy Gezá - Paal Judit A
329, BUEK Remix üzem A.
330, BUEK Fery Antal 1964 (Galambok

Fery Antal ex libreri és alkalmazott grafikái ~~Ork~~ Ba. 1965 kat: Bálint Pál ~~1 lap 1 mell~~

M.DK

Fényfutás

Grafikus

Az Országos Széchényi Könyvtárban rendezett kiállítást grafikáiból és exlibriseiből. — „Exlibris"

(repró)

B.J.: Fényfutás nyílt exlibrisei

Megjelent 1965. november - 45 lap

MDK.

Fery Antal

Exlibriseiről B.J. jelzésü cikk

Müvészet 1965 nov.lap 45.

Fery Antal, grafikus

MDK

Réthy István gyűjteményében
több műve található

Rózsa Gyula: Ex libris

8.

NÉPSZABADSÁG, Dr. 1965. júl. 17.

MDK

Fery Antal

Ex libris. Rajz. Repr.

Magyar Iparmüvészet 1939. 2o.l.

Fery Antal

Ex librisei megemlítve.

Népszabadság 1965. jul. 17.

Ex libris. Rózsa Gyula

Fery Antal

Említés.

A Könyv 1965. jul. 27.
Kisgrafikák a Dürer teremben. Kucska Péter.

MDK.

Fery Antal

Kiállitási kritika

Szocialista Kulturáért 1965 juli, lap -

M.D.K.

Fery Antal, grafikus

Perrő szerint „magas művészi színvonalú ex libris-kultúrájával" tűnik ki.

Tóth Ervin: A XX. század fametszete

Művészettörténeti Értesítő, 1965. XIV. évf. 1. sz.

55. old.

.K.Ð.M

.bls .sx .1vè.VIX.ð86I ,öðlæstyM ltemèrvöðdæsèvMM

MDK

Fery Antal, ip.müv.

"Címlap" c. terve.

A Magy. Iparmüv. jubiláris címlappályázatának eredménye nem volt teljesen megfelelö.
A relative legjobb tervet mégis kiválasztották és 100-100 pengö jutalomban részesitették.
A szükebbkörü pályázat kiválasztottja még 100 pengö dijat kap.

A Magy.Iparmüv.jub.címlappályázatának eredménye.
Magyar Iparmüvészet. 1937. 22.l.

Fery Antal

Tímár János ex libris-ei tervezte

Soltész Zoltánné: Ex libris kiállítás

Magyar grafika, 1964, 6 n., 399 o.

Fery Antal M.d.K.

Exlibris-e a kiállitáson / Timár József /

Soltész Z oltnánné: Ex libris kiállitás az Orsz. Széchenyi Könyvtárban
Magyar Grafika 1964. /6.

MDK

Fery Antal, graf.

A főváros Budapestet ábrázoló fa- és linoleum-metszet pályázatot hirdetett.

Harmadik díjat nyert: Mátyástemplom c. munkájával

Nemessányi Kontuly Béla kapta a Ferenc József fes tészeti díjat.

A főváros metszet-pályázatának első díját Jeges Ernő nyerte. -

Magyarország. 1940. nov.26.1.

Fery Antal

MDK

szerepelt a biennálén.

"Ex libris"ei

Ritly Valéria: AII. miskolci grafikai biennálé.
Magyar Nemzet 1963. nov. 3.

Fery Art al MIK

A biennálén munkásságát
a Képzőművészeti Alap könyvajándékának odaitélésével
i ismerték el.

--:Megnyilta II. Miskolci Országos Grafikai
Biennálé.
Északmagyarország 1963. okt. 29.
vö.Magyar Nemzet és Né pszabadság 1963. okt. 29.

Fery Antal, gráf. MDK

Harmadik díjat nyert a fa- és linoleum metszetekre beérkezett pályaműve.

Döntött a zsüri a főváros művészeti pályadijairól
Uj Magyarság. 1940.nov.27. 6.l.

MDK

Fery Antal, grafikus

szerepel a válogatásban.

Kuncsa Péter: Kisgrafikák a Dürer teremben
138–139. l.

A KÖNYV, BP. 1965. július

Fery Antal
grafikus

Ex libris Repr.
Ex libris -"-
Hefszate Repr.

Új Írás, Bp. 1968. I. 56-57; 90.

Fejti Antal

Ex Librisei foglalkozása.

Látogatás bibliográfiai gyűjtőkörél.

Lapl. jún. 9. H. 05 TV Ka 14 4old.

Fery Antal

Iredeki grafikusaival pésak nelk a
Mezögazdasagi Muzeum katalogu
sainak diszitesein

Tajpezis: Nemzetközi ex libris kiallitas
Budapesten

Alföld 1971/2 80old

Fery Antal

A Mező-gazdasági Múzeum katalógusának szépen kerekedett fedelét készítette

Szij Rezső: Nemzetközi ex libris kiállítás Budapesten

Külföld 1971/2 80old.

Fery Antal grafikus

Vándorlása nyolc

képeken.

F[ehér]gyarmaton 1870 november 26

S. ld

Fery Antal

Faustszeteknek szerepelt.

Béthy István: A XIII. Nemzetközi Ex Libris Kongresszus és kiállítás Budapesten, Magyar Grafika, 1971. 1. sz. 46. l

Fery Antal

Fametszet (1 cpsi)

Magyar Grafika, 1971. d. sz. 44. l.

Fery Antal

a Városligeti kisgrafika biennálén harmadik díjjal jutalmazták.

„Ex libris Somogyiné" (rézm.)

R. G.: a magyar kisgrafika otthonra talált.

Népszava, 1974. okt. 31.

Fery Antal

Ex libriseket készít.

P. Bierbauerky Ilona: Egy feléledt grafikai műfaj: az ex libris

Közgyűjtemény, Budapest, 1941. (2.) 6.

Fery Antal
Grafikus

Plakátok, prospektusok, naptárak, gyufacímkék stb. készítésében is hiszek, de az előbbi mennyiségben a művészi exlibrisek fogják bizonyítani.

Galambos Ferenc: Fery Antal
Debrecen, 1969. december – 37 cep

Fery Antal
grafikus

A művész exlibrisei külföldön is
ismertek. Párizsban 1962-ben,
Barcelonában 1965-ben díjat nyer-
het ett el.

Galambos Ferenc: Fery Antal
Művészet 1969. december - 37 lap

Fery Antal
grafikus

1965-ben részese volt az Országos Széchenyi Könyvtárban rendezett egyéni kisgrafikai kiállításáért.

Galambos Ferenc: Fery Antal
Miniatűr, 1969. december – 37 lap

Fery Antal
grafikus

1962-es grafikai ~~munkásságát~~ össze-
foglaló 1967-ben egy levegyed részt
versus 700 előtyért kiadtak.

Galambos Ferenc: Fery Antal
Művészet, 1969. december - 37 lap

Fery Antal
Grafikus

1962-ben kiadott legjobb-munkáit tartalmazó exlibris mappáját elismeréssel fogadtam.

Galambos Ferenc: Fery Antal
művészete, 1969. december – 37 lap.

Fery Antal
grafikus

A II. Miskolci Országos Grafikai Biennálén kiállított lapjai.

Galambos Ferenc: Fery Antal
Művészet, 1969. december – 37 kép.

Ferry Antal
Gépelés

Szántalan kiállításon volt részt.
A kassai kisgrafikai szemlén
1961, 1965, 1967-ben jelen
volt.

Galambos Ferenc: Ferry Antal
Miniatűrjei, 1969. december - 37 lap.

Fery Antal
grafikus

A formatikai változatosság és a szignáris élmény együtt jellemzik Fery Antal lírai képeit. A szimbólumait is alkalmazza művészetében.

Galambos Ferenc: Fery Antal
Művészet, 1969. december - 37 lap.

Fery Antal
grafikus

A magyar formakincs iránti érdeklődésének legjobban a Kodály ex libris példázza.

Galambos Ferenc: Fery Antal
Művészet, 1969. december – 37 lap.

Fery Antal
grafikus

Ex libriseit egyéb kisgrafikáit
sorozatban készítette. Leg-
jobb ex libriseit a népművészet-
be ágyazva.

Lauber Ferenc: Fery Antal
ünnepet, 1969. december – 37 lap.

Fery Antal
grafikus

Alig fejezte be az Iparművészeti Főiskolán tanulmányait az ex-libris művészetét kezdte el művelni. Eredménye: ma már több mint 350 mű.

Galambos Ferenc: Fery Antal
Művészet, 1969. december — 37 lap.

Feny Antal
grafikus

Feny Antal
Schuch Hedalie
dr Ury Endre
Lepőry Margit

Ex Libris
(Repro)

Galambos Ferenc: Feny Antal
Művészet, 1969. december - 37 lap

Fery Antal
grafikus

Ex libris (sepia)

A belső címlapon
látható, 1969. decemberi

Fekete Antal

A két világháború közötti
ex libriseket készítők

Magyar Könyvszemle 1964 II. 8

MDK

Fery Antal

Magyar plakát 66. 5.m.plakát kiáll. Műcs. 1966.dec.

Fery Antal

Képzőművészeti Alap könyvjutalmá-
ban részesült.

Megnyilt a II. Miskolci Országos Grafikai Biennalé

Északmagyarország 1963. okt. 29. 1.1.

Fery Antal
Grafikus

M.D.Y.

Méltatás.

Bauer Jenő: Szücs Pál a grafika szolgálatában.
Művészet, 1969. március – 16 kép

FERY ANTAL / ①

1.) Ex libris fametnek 9 x 5.8

2.) -"- -"- -"- 5.9 x 5.9

3.) -"- -"- -"- 5.7 x 6

4.) -"- -"- -"- 8.9 x 6.3

5.) -"- -"- -"- 8.5 x 5.8

II. Miskolci országos grafikai biennálé Kat. bev. Koczogh Ákos Miskolc, 1963.

FERY ANTAL / ②

6.) Ex libris fametrex 5.6 x 7

7.) -"- -"- -"- 7 x 3.7

8.) -"- -"- -"- 8.4 x 4.4

9.) -"- -"- -"- 6.8 x 4.8

10.) -"- -"- -"- 7.6 x 3.9

II. Miskolci országos grafikai biennálé Kat. bev. Koczogh Ákos Miskolc, 1963.

FERY ANTAL / ①

1.) Ex libris, 1961. fametret 4x6

2.) -"- -"- , 1961. -"- 10x7

3.) -"- -"- , 1961. -"- 4x6

4.) -"- -"- , 1961. -"- 9x7

5.) -"- -"- , 1961. -"- 9x7

6.) -"- -"- , 1960. -"- 6.5x7

I. Miskolci orosz gaz grafikai biennálé kat. bev. D. Fehér Zsuzsa Miskolc, 1961.

FERY ANTAL / ②

7.) Ex libris, 1961. fametrel 9x7

8.) -"- -"-, 1961. -"- 9x7

9.) -"- -"-, 1961. -"- 9x7

10.) -"- -"-, 1961. -"- 9x7

11.) -"- -"-, 1961. -"- 9x7

12.) -"- -"-, 1961. -"- 9x7

I. Miskolci országos grafikai biennálé Kat. bev. D. Fehér Zsuzsa Miskolc, 1961.

Fery Antal, grafikus

Rajz: Rajz

Fery Antal: Rajz (Ex libris Kovács József) 258.

Jelenkor, Pécs, 1978. márc. XXI/3.

09

Fery Antal, grafikus

Vasárnap megnyílt az orsz. kisgrafikai kiállítás, mely nov. 4-ig látható Cegléden. A kiállító a művész műveit díjazta.

Losonci Miklós: Megnyílt Cegléden a III. országos kisgrafikai kiállítás.
Petőfi Népe, Kiskőrös, 1974. okt. 25.

Fery Antal grafikus

a pápai várkastélyban rendezett kis-grafikai kiállításon szerepelnek a mûvész mûvei.

„Michelangelo" (életrajz), (repr.)

Napló (Veszprém), 1976. márc. 14.

Fery Antal (1908–) grafikus

Nagy ívelésű ex libris-művészetének realizmusa. Tájhatások módszeres stílusátalakítással változatosan váltott át a valóság megszépítésébe; művészetében ma már az a meghatározó. Grafikáinak körül a legszebb betűket metszi, a feliratot a kompozíció szerves részének tekinti. Kiegyensúlyozott képszerkesztése, több színű fametszetének szolid színharmóniája, derűs életszemlélete meghatározó jellegű a ex libris-művészetében.

Galambos Ferenc: A XX. századi magyar ex libris.
Szegedi Szemle, 1976. 3. 18. old.
19. –u–

Ferry Antal

a L'Ex Libris Francais Nancyban megjelenő francia grafikai szaklap egyik régi számában Charles Fanet találmányt írt „szóló ex libris" címmel. Cikkében ex „szóló-bonos" számairól és eredeti magyarázatban közli több számotrevőt.

Budapest, 1969. febr. 25.

Fery Antal

Szegeden a Somogyi-könyvtár rézmetszetek gyűjteményében „Kéne az ex libriseken" c. kiállításon a művész művei szerepelnek.

Hlavaty F. Gábor: Kéne az ex libriseken. Könyvtáros, Budapest, 1994. 4. 232. old.

Fery Antal.
Reisz Pál a miskolci József Attila
klubkönyvtár kiállítóterméből ren-
dezett ex libris kiállítása

ls. h. : Ex libris 34 művésztől

Észak-Magyarország 1973/52 2 old

Fery Antal

fametszete

Magyar Hirlap 1974/151/4

Fery Antal
grafikusművész kiállításait nyitják
meg november 9-én a szerencsi József
Attila Gimnázium aulájában.

Észak-Magyarország 1973/261 11 old.

Fery Antal

A szerencsi Zoltai István Gimnáziumban, a szerencsi származású Fery Antal grafikusművész tanulószobájának falaira festett hangulatával hiszek egy művészi nyitás megható példájának. Az élete hetedik évtizedében járó művész állandó szoros kapcsolatot tart Szerencsel, sa borsod-zempléni hajlal, emberekkel.

Gyenes József: Fery Antal tanulószobái Szerencsen.

Szabad-Magyarország 1973/268 4old.

Fery Antal

Irnék szerzetes hatásos munkáiban fejezte ki a szülőhely patriájához való ragaszkodását. Ő készítette a szerencsi gimnázium Barkóczi-fejes pulpitreumjait, s mellette központi helyet kíván meg a kiállításon a szerencsi Rákóczi-vár XVII. századi virágkorát idéző nagyméretű linóleum metszete.

Perecz József: Fery Antal fametszetei Szerencsen.

Északmagyarország 1973/268 4old.

Fery Antal

(A Metszethez egy 1661-es térkép alapjai készített mérnöki rekonstrukció szolgált történeti hitelességű mintaként) Két fejező metszettel emlékezett meg a 400 éves fülöpleumai ütközetről, s a monoki Rossuth Lajos emlétkművészetével is megörökítette.

Perecz József: Fery Antal [illegible] szerepe

Észak-Magyarország 1973/268 4old

Fery Antal

A különféle exlibrisekhez készített rézlemezei, ex libris-papírjai az ugyanilyen alkalmi grafikái mind egy szép példát adnak arra, hogyan lehet valaki egyéniségéhez a legszemélyesebb feladattal közelíteni a grafikához: adekvát képzelettel. Ezek az ex libriseit használók között a készítő nevét is viselő Fery Antal ex libriseket is: ennek megfelelő módon Fery Antal ex libriseket is: ennek megfelelő módon - a jókedvet sőt a humort sem nélkülözve - a képzet sőt a humort sem nélkülözve - a képzet sőt a humort sem nélkülözve - a képz

Fery Antal
Kedvvel készült egyedi üdvözlőlapokat, könyvjelzőket, művészi naptárillusztrációkat. Sokat mert a népművészet formavilágából. A fekete-fehér technikáról kiderül hatásosan alkalmazza a sarnes fametszettechnika változatosabb lehetőségeit is. Különleges a fehérsége a lehúmetszésher - lapjain a szöveg művészileg egyenértékűn a képpel.
Bereca József: Fery Antal fametszetei
Szerencsen.

Észak-Magyarország 1973/268 4 old.

Fery Antal

Sajátosan egyéni művészetével nemcsak
idehaza, hanem külföldön is megbecsü-
lést vívott ki a nemzetközi ex libris trial-
lisok elismert részvevője. Lipcse, Prak-
ko, Hamburg, Lamo, Helsingör volt-ak
külföldi pályáinak főbb színhelyei
I díjat nyert a párizsi ex libris triálli-
táson is.

Beresz József: Fery Antal fametszetei
Szerencsen

Északi-Magyarország 1973/268 4old

Fery Antal

Az idős művész minden szavesen halakozik a finál pályafutásának valóságáról. Szerveti törekvéseiről, a plakátok művészetéhez fűződő viszonyáról, grafikai ismereteinek gyarapításáról és hazai és külföldi szemléletéről. Bemutatja a francia és szovjet plakátokat, a nyomdatechnikai eszközöket, a plakátok készítésének, felhasználásának módját is. Ez az ismertető példásan szolgálja a fő célját, a művészeti nevelést.

Bereczky József: Fery Antal plakátjairól

Szerencsen.

Tiszatáj - Magyarország 1973/267 4 old.

Fery Antal
Grafikus

Művészetét holland, francia
olasz, dán folyóiratok nyilvánítá-
tették.

Galambos Ferenc: Fery Antal
Művészet 1969. december - 37 lap

Fery Antal

Szerepel az alábbi összeállításban

Versprémium

(cserkát): Az Ex Libris művészete.
Kiállítás a magyar könyvtárban

Nagyvilág 1969 VII. 18

Fery Antal

fametszeten XL reprodukciók

1172/1 Kisgrafika
A Kisgrafika Baráti Kör ülésén

Téry Ajtal

A magyar könyvnyomtatás 500 éves
(1473–1973)
Ex libris Városi Könyvtár, Jászberény
109×68 mm
×2

Második Balatoni Kisgrafikai Biennálé
1973. Keszthely, Balatoni Múzeum

Téry Antal

Ex libris Stephanus Sigeti
X 2/2 89 × 80 mm

Második Balatoni Kisgrafikai Biennálé
1973. Keszthely, Balatoni Múzeum

Fényi Antal

Ex libris Sánta Klára X2/288×61mm

— K — Társberényi Könyvtár

X2 106 × 70 mm

Második Balatoni Kisgrafikai Triennálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Iery Antal

fametrete x2

72/1 Kisgrafika
A Kisgrafika Barátok Köre értesítője

Fery Antal

fametszete X.2 "Kisgrafika a családi életben", repr.

"72/1
Kisgrafika
A Kisgrafika Barátai Körének tagja

Feny Antal

neve említve

Művészettörténeti értesítő 1972

307. old.

Fery Antal grafikusművész

kiállítása szeptember 7-én
nyílik meg a Tolnai Vilmos rendezvény-
sorozatának keretében

Magyar Nemzet 1973 augusztus 29
4. old.

Fery Antal

Ex libris Járóbeteg-könyvtár,
repr.

Második Balatoni Kisgrafikai Biennálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Fery Antal

díjazott művén: „Petőfi emlékére": „Ex libris Jászberényi Könyvtár" c. lapjáért

Második Balatoni Kisgrafikai Biennálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Téry Antal

Dobó emlékverete (1572–1972). Eger
115 × 80 mm
x 2
Ex libris Freyer Júlia
80 × 56 mm
x 2/2

Második Balatoni Kisgrafikai Biennálé
1973. Keszthely, Balatoni Múzeum

Téry Antal

In memoriam Vácz Mihály (1926-1970)
Ex libris Kertész Iván
X 2/2 104 x 72 mm

Második Balatoni Kisgrafikai Triennálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Tóth Antal

Ex libris Kalivoda Alajos
X2
88 x 59 mm

Ex libris Kövesdy Judit
X2
89 x 53 mm

Második Balatoni Kisgrafikai Biennálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Fery Antal

A második balatoni kisgrafikai biennálét a keszthelyi Balaton Múzeumban rendezték, melyen részt vettek művei.

Balogh Ellen: Balatoni kisgrafikai biennálé.
Napló, Veszprém, 1973. júl. 21.

Egy dátal

A járulékos városi-városi kápolnák-ban kiváltképpen és az ősi kiállítások során lehetőség nyílik magyar műemlékek látogatására. Az illusztrációk az ősi város-képek templom és a szélkerekes-i ima-kápolnák látképét, saját metszetekkel dolgozták. (emlékül)

Arató dátal: Műemlékek az illusztrációkon és kiváltképpen.

Műemlékvédelem, Budapest,
1943. 2.

Fery Antal, grafikusművész (folytatás)

Grafikusművészeink, gyűjtőink és műbarátaink megelégedésének jele, hogy 1970-ben Budapesten rendezhettük meg a XIII. nemzetközi ex libris kongresszust. – A Kisgrafika Barátok Köre elnöki tisztét az idén elhunyt Varga Nándor Lajos töltötte be, utódja Fery Antal, akinek kisgrafikai munkásságát méltányolta a kiséri fiatalság és a hazai és külföldi szakirodalom.

S. A.: A kisgrafikáról – nem képzőművészeknek

Szocialista Művészetért 1978. 11.

Fery Antal, grafikusművész 2) Feladatok

S.A.: A linográfiákról – nem képzőművészekre.

Fery Antal fametszete

Grafikalista Művésznőtől,
1978. 11.

Fery Antal grafikus

„Gyógyítás az ex libriseken" c. debreceni kiállítás hozzánkban az első e témakörben, melyet dr. Tárkány Béla főorvos kezdeményezett. Szerepelt a művész grafikája a kiállításon.

Lenkey István: A kisgrafikáról a kisgrafikáért. Szocialista művészetért, 1974. jún.

Fery Antal

Müvei szerepelnek Soó Rezső ex libris kisgrafika gyüjteményében

Weiner Mihályné:Magyar ex-librisek Soó Rezső kisgrafika gyüjteményében
Müvészettörténeti Értesitő 1974/1 79-old.

Fery Antal

Ex libris kiállítás nyílt a Magyar Könyvtár előadótermében, melyen közölt-jük műveit.

Pittmann Miklós Gyula: Mint készítem az ex libriset?

Vas Népe, 1945. május 31.

fery futbal, grafikus

III. díjat nyert

Fratói L.: A járberei nyí.... könyvtár
kisgrafikai vetélkedőn 429.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. jún. XXII
7.

Jery Antal, grafikus

Verpreni megei díjat nyert.

Pogár Ferenc: Az első budapesti kisgrafikai biennálé

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. febr.

Fery Antal, grafikus ...

Mehmet ...

Rep.

Fery Antal: Ex libris

[Juhász könyvtár - jószerény]

Hatvani - kulcsár - könyvtár.

KÖNYVTÁROS, B[illegible].1971. 1. október XXI/10.

Jery Antal, grafikus

„A mai ex libris művészet
doyenje Jery Antal, aki a fekete-
fehér kísérletben tartott mokkás ex libriseit
mellett többszínű, kézi nyomó-val nyomott
lapokat is készít."

P. Brestyánszky Ilona: Egy feledett grafikai műfaj:
az ex libris 358-360.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1971. június XXI 6.

Fery Antal, grafikus

Kelmet – Kepr

Fery Antal: Jubilate

[Somogyi]

501.

XXII

8.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. aug.

Fery Antal grafikusművész

Első ex libriseimet Diskay Lenke és Fery Antal készítette. 1942-ben a járószeretnivaló Székely Miháty szerzői napok alkalmával rendezett „In memoriam Székely Miháty" c. kisgrafikai pályázaton az első díjat nyerte el művével.

Arató Antal: Kisgrafika-gyűjtés és művelődés.

Népművelés, 1944. jún. 5.

Fery Antal grafikusművész

EX Libris-eit rajzolta a debreceni Pedagogus Művelődési Házban

Dr Tóth Ervin: „Virágot az ex Libriseken" c. cikke

Hajdú-Bihari Napló 1978. VIII. 31

MDK

Ferly Antal

Grand Prix-vel tüntették ki az 1937-évi párisi nemzetközi világkiállitáson.

Cikk: A párisi világkiállitás magy.pavillonja kiváló nagy sikerének mérlege.

Magyar Iparművészet 1938. 179.l.

Fery Antal

a Helsingforsban rendezett ex libris kongresszusra ~~megjelent~~ kiadott bibliofil 1943-ik évi mappa 30 eredeti metszetet tartalmaz, a művész képei szerepelnek a mappában.

Antal: Újabb ex libris kiadványok. Könyvtáros, 1943. jún. 309.old.

FERY Antal

kiáll. Bp.,Soroksári Botanikus Kert, 1992

Fery Antal és Kőnig Róbert kiáll. cime

Parkok és kertek értékes növényei Fery Antal és Kőnig Róbert fametszetein

ism. G.D.[GÁBOR Dénes]: Disznövények a könyvjegyeken = Könyvesház, 2,1992, 1. 32. ill.

ket akartak csinálni, és ebben elsősorban festői ösztönükre támaszkodtak. Egyúttal, elsősorban Kállai tevékenysége révén, szabadságharcot is folytattak, amelynek célja az absztrakt kompozíciók közérthetővé tétele és elfogadtatása volt. Ehhez akart Kállai a TERMÉSZET REJTETT ARCA című kiállítással és annak katalógusszövegével minden érdeklődő számára segítséget nyújtani.

Ez az ismeretterjesztő szándék, a szélesebb közönség felé kinyújtott kéz végül is azonos gesztus volt Kállai és Mezei, Pán, Gegesi Kiss részéről. De míg az utóbbiak az egész európai történelmet és ötezer év keleti és európai vallás- és kultúrtörténetét igyekeztek harmincoldalnyi terjedelemben előadni, Kállai egy-egy tárgyra irányította a figyelmet, s egy félbevágott káposzta rajzosságából kiindulva kísérelte meg az absztrakt képek létjogát elismertetni és a természettel közös eredetüket igazolni.

A háború utáni évek magyar művészetében az a két pólus rajzolódott ki tisztán, amelyet Bernáth Aurél parlagi egyszerűséggel *„tudateredetű"*, illetve *„látásból származott"* művészetként írt le (38. o.), és egyes írásokból úgy tűnik, e művészetek ideológiái is vív-

nál szebb magyar kép" – 58. o.). Értékrendjük csúcsán az *„igazságkereső"* művészek állnak – Csontváry, Derkovits, Gulácsy, Vajda –, amely álláspont nagyon termékeny lehet, de képtelenek akár választott szempontjukból is képeket elemezni, nem is tartják feladatuknak. Ez a könyv a szellem nevében diktatórikus hangot üt meg: ezzel is szemben állnak az absztrakt művészek, akik az individuális kifejezés tökéletesítésén dolgoznak, és képeik, ha nem is úgy, ahogyan Bernáth értette, látványeredetűek, amennyiben konkrét színek és formák határozzák meg őket, s nem elgondolások, filozófiák vagy víziók. *„Korniss alapélménye a ház"* – írják Hamvasék, pedig a ház annyit jelenthetett Kornissnak, mint Weöresnek a gyerekek, amikor gyerekverseit írta: semmit. Amint egy nyilatkozata szerint Weöres nem a gyermekekre, hanem a ritmusokra, hangokra és a rímekre figyelve írta gyerekverseit, úgy Korniss számára is téglatest és háromszög kombinációja volt a ház, s ehhez aligha van köze a Hamvasék által itt említett gyermekkori játékperiódusnak és babaháznak.

A képzőművészetet egy törékenyen tiszta szellemiség és távoli kultúrák princípiumai

FERY Antal

SOÓS Imre: Fery Antal uj famatszeteiről. =
Művészet és barátai, II.évf.1.sz.1992
11.p. és ill.

tekről tanúskodnak, elméleti fejtegetései élvezetes
legszebb hagyományok útmutatását követik, a mo
pedig mozgékony és megértő szellemét bizonyítj
dik, felelősség azért, amit mond és ahogy mondja.
rajtakapni, író a javából.

Ferenczy Károly című monográfiája (1923) e n
rültebb összefoglalása. A benső barátságból folyó
egy kiváló művész élesen megrajzolt portréja kel la
(1923) címen kiadott kötete 1903-tól 1922-ig közöl
jait foglalja magában. *Ferenczy*ről, *Szinyei*ről, *Ripp*
találunk benne kitűnő írásokat, de érdekesek azok
um újabb szerzeményeiről számol be. *Samtida K*
megjelent könyve mintaképe művészetünk külföld
dióhéjba zárt történetének, s képanyaga felölelí m
sónak műalkotásai közül meg kell mutatni. Hason
ség számára készült a *Magyar Mesterművek* (1936)
benne azok a magyarázatok, amelyeket Petrovics a

FERY Antal

(s.I.) SOÓS Imrel: Egy csendesen eltelt évfordulóról : Ötven éva grafikus Fery Antal. = Kisgrafika, 14, 1985, 2. 5. ill.

FERY Antal

Tóth Sándor: A riporter-fametsző Fery Antal.
= Új Ember, 1985. sept. 22. 6.ill

Fery Antal grafikus művész

Ex libris-ek készítésével is foglalkozott

repr. a cikknél

cikk: „Alzyai Viktor grafikus-művész" címszó alatt

Köves József cikke „Ex libris" címmel

Magyarország 1978. XI. 19.

Tempfutol
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1970 JAN 28
ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Író—olvasó találkozók

1021

Gazdag program a szerencsi nők klubjában

Öt esztendővel ezelőtt alakult meg a szerencsi nők klubja. Ez alatt az idő alatt sok szép, maradandó emléket nyújtó estet szereztek a klub tagságának. Egy-egy rendezvényük pedig az egész községnek.

Ebben az esztendőben is gazdag programot kínálnak az asszonyok. A havonta egyszer sorra kerülő klubfoglalkozásokon nemcsak szórakozásra, hanem *tanulásra, ismeretszerzésre is alkalmuk nyílik a szerencsi asszonyoknak.* Az év első klubfoglalkozása január 30-án lesz: *Szemes Piroskával*, a Nők Lapja munkatársával beszélgetnek el a klubtagok. Februárban pedig *Kerényi Mária*, a Magyar Rádió munkatársa látogat el hozzájuk.

A korábbi években sikeresek voltak az író—olvasó találkozók. Ebben az esztendőben két írónőt is meghívnak a klubba: májusban *Szabó Magda*, októberben pedig *Fehér Klára* találkozik szerencsi olvasóival. De nemcsak az irodalom kedvelőinek akarnak örömet szerezni, hanem a képzőművészet híveinek is. Szeptemberben *Tenkács Tibor*, novemberben pedig a helyi születésű *Antal* grafikusművész alkotásaiból rendeznek kis házi kiállítást. A művészeket is meghívják a klubba.

Külön klubfoglalkozáson emlékeznek meg hazánk felszabadulásának 25. évfordulójáról. A Lenin-centenárium alkalmából pedig „A legemberibb ember" címmel tartanak emlékműsort.

Gondoskodnak arról is, hogy a háziasszonyok mindennapi munkájához segítséget nyújtsanak. Az év első felében *félkész ételekből bemutatót rendeznek, a szobanövények gondozásáról pedig szakember tart előadást.*

A kötött klubfoglalkozáson kívül színházlátogatást terveznek Miskolcra, augusztus 20-án pedig megtekintik a debreceni virágkarnevált.

kedvezményekben rejlő gazdasági lehetőségeket. A csökkent munkaidő általánossá válása is nehezíti a problémák megoldását, és a munka termelékenysége sem alakult megfelelően a közlekedésben. Az elmúlt év végén rendezték a városi közlekedési dolgozók bérezését. Ez várhatóan megoldja a problémák egy részét.

A pártbizottsági ülésen szó esett a vállalati jövedelmezőségről, a nyereség alakulásáról is. Az átlagbér-sza-

A királdi VII-es ereszkei frontfejtésen Papp Sándor omlasztóvájár munka közben. Fotó: Laczó.